

PLATONIS DIALOGI

SECUNDUM

THRASYLLI TETRALOGIAS DISPOSITI.

EX RECOGNITIONE

CAROLI FRIDERICI HERMANNI.

VOL. I.

BE

LIPSIAE

SUMPTIBUS ET TYPIS B. G. TEUBNERI.

MDCCCLXIX.

PRAEFATIO.

Oblatam ab honestissimo redemptore Platonis edendi conditionem non ideo accepi, quia post Bekkerum, Stallbaumium, Turicensis nova editione opus esse arbitrarer, sed quia is mihi esse videbar, quem omnes concederent satis diu in hoc scriptore versatum esse, ut si quis eum suis sumptibus recudere cuperet, non imperitus rector ad hujus operae gubernacula accederem. Neque tamen semel susceptum munus ita administrare satēgi, ut in iis acquiescerem, quae superiorum industria vel acumen ad Platonem emendandum contulisset; sed quas olim in Lectionum Persianarum prooemio prisci scriptoris recensendi leges adumbravi, nunc quoque ita sequendas esse duxi, ut quamvis nullis novorum codicum subsidiis usus tamen multis locis ab illorum exemplis discederem. Nam quum plurimos libros manu scriptos non magis librariorum socordia quam mala criticorum sedulitate corruptos atque interpolatos esse, antiquis autem editoribus raro optimorum codicum copiam fuisse constet, neutrius horum generum eam auctoritatem esse apparet, ut si quid ibi probabile legatur, statim veterem scriptoris manum agnoscas; sed ut ratione et ordine procedas, quasi nunc primum scriptorem editurus unum paucosve libros eligere debebis, non quos externus nitor sermonisve elegantia aut sententiarum facilitas aliqua commendat, sed quos vetustas aliaque virtutes emendatrices manus minime passos esse spondeant, hisque demum inventis solida fundamenta habebis, quibus reliquam aedificationem criticam tuto imponas. Et fundamento quidem opus esse si quoque intelligunt, qui vulgatae quae dicitur eam vim tribuunt, ut ubi idoneam explicationem habeat, integra servetur, ubi minus sufficiat, codicem vel conjecturae ope emendetur; eandem tamen qui sciat ita plerumque ortam esse, ut doctus homo inter varias variorum librorum lectiones forte fortuna oblatae quae sibi maxime placerent eligeret, libenter ab hac ad unum aliquem codicem confugiet, quem etsi neutiquam servili obsequio colat, tamen eadem qua illi vulgatam religione prosequatur. Neque illud sufficit, ut codicum farraginem undique congestam vulgatae opponas, quos etsi ipsos passim genuinam scriptoris manum retinuisse credibile est, hanc ipsam tamen quomodo agnoscas ab iisque lectionibus distinguas, quarum elegantia soli interpolationi debeat, non aliam viam video, nisi ut intra eas subsistas, quae etiamsi mera conjectura niterentur, propter necessitatem et evidentiam locum inter scriptoris verba mererent, eas autem, quae quamvis proficisci a scriptore potuerint, non

tamen ulla fundamenti corruptela commendantur, ne si per se quidem spectatae arideant, temere recipias. Haec enim ipsa fundamenti praestantia, haec virtus est, ut proposita lectionum optatione, quarum unaquaque probabilis ac scriptiore digna videatur, singularum disceptationum ambiguitatem ad simplicem et communem iudicii normam revocet, in corruptela autem id certe servasse existimetur, quod proxime a primaria scriptura absit; quam si maxime aliorum codicum ope restituere liceat, in tanto intervallo, quo hi omnes ab ipsa scriptoris aetate separantur, haud profecto facile decernas, utrum singulari fortunae beneficio etiam deterior codex sanum locum servaverit, an veteris critici conjectura felicem illi medelam adhibuerit; utque etiam nobis idem cum veteribus criticis conjectandi jus competit, ita illorum lectiones iisdem quibus nostras conjecturas legibus astringi opus erit. Una excipio lacunarum explementa, quae tutius veteribus libris quam nostris ingenii deberi consentaneum est; his autem missis ne corrupto quidem vetustissimo libro major aliorum fides quam cujuslibet conjecturae erit, cuius veritatem solis internis argumentis cognoscas; nedom sano fundamento, quod tantum abest ut, quod vulgo faciunt, corrigendae modo hinc inde vulgatae adhiberi debeat, ut, nisi certa causa obstet, soli ejus auctoritati omnes vel aliorum codicum vel ipsius vulgatae lectiones cedere par sit.

His igitur legibus ductus quam ad Platonem emendandum accessissem, sane gratissimum evenit, ut, quod aliis in scriptoribus aut ex scholiorum vestigiis operose erui aut ex pluribus optima familiae libris artificiose componi fundamentum necesse sit, in Platone ita offeratur, ut etsi non unum per omnes dialogos in plerisque tamen certum ipsisque doctorum suffragiis probatum codicem habeamus, unde in lectione constituenda tuto proficisci liceat. Sola septima tetralogia, quae Hippiam utrumque cum Ione et Menexeno comprehendit, minus in hoc genere instructa est; Reipublicae vero, Timaeo, Legibus satis provisum est praestantissimo codice Parisino, quem jam a Bekkero justis laudibus elatum iterata Schneideri cura etiam magis approbavit; primae denique sex tetralogiae, quarum nunc potissimum ratio reddenda est, firmissimo fundamento nituntur codicis Clarkiani sive Bodlejani, cuius lectiones primum a Gaisfordio Oxonii a. 1820 editas mox et Bekkerus et Stallbaumius in commentaria sua critica receperunt, Turicenses autem in ipsa editione adeo nullum posteriorum duxerunt, ut illius vestigiis insistendi hos certe locupletissimos auctores habeas. Bekkerus enim, cuius editio jam anno 1816 emitti coepit, quamvis et ipse codicibus Vaticano et Veneto II uteretur, quos proxima cum Bodlejano necessitudine contineri jam communis in Theseteto p. 208 lacuna arguit, praecipuam tamen hujus familiae virtutem non usquequaque novit, quumque omnino exactissime elegantiae Atticae sensui quam certo codicum generi constare mallet, hunc quoque fontem delibavit magis quam exhaustit; Stallbaumius vero, libertatis, opinor, quam constantiae cupidior, optimos quoque codices interpestivas criticorum manus passos esse criminatur Turicensesque tanquam credulos illorum admiratores passim increpat; idem tamen tot singulis in locis Bodlejani fidem agnovit, tot primus ipse lectiones ex illo in ordinem

recepit, immo hinc inde vel contra Turicenses illius auctoritate usus est, ut ne ejus quidem assensum, quem sane plurimi facturus sim, in magna operae meae parte desperem. Id modo deprecor, ne mihi *bonos criticos* occinat, quos, ubi Bodlejanum ab aliis codicibus discrepare videt, horum lectiones quacunque de causa immutasse factat, quasi anno 896, quo illum scriptum esse constat, aliquam ex his lectionibus jam existisse certum sit, nec vetustissimo exemplari id certe debeatur, ut quodvis aliud potius post illud correctum existimemus; praesertim ubi id exemplar tot inveteratis mendis scatet, ut mirum foret honorum criticorum fastidium in levissimis tantum rebus apparuisse, manifesta vitia intacta reliquisse. Optimos enim codices non eos appellamus, qui librorum peccatis careant, quod tantum abest ut in Bodlejanum cadat, ut is interdum nisi emendatus ne intelligi quidem possit; hoc igitur nomine mendosum dici facile patior; at enim id ipsum iudicio esse arbitror, si quae probabilia offerat, non scolorum emendationi sed genuinae traditioni deberi, longaque aliam illius conditionem esse atque eorum, quos emendata orationis forma optimos videri magis quam esse faciat. Immo opportunissime accidit, ut in ipso Bodlejano emendatricem manum a prisca et genuina clare distingui liceat, quae quum multas ejus lectiones secundis curis in eam formam redegerit, quam Coislinianus, Tubingensis, Zittaviensis, Ambrosianus aliique, qui et ipsi vulgo boni habentur, in contextu exhibent, luculentissime, opinor, probat, ipsum quidem Stallbaumii iudicium, quae bonos quoque codices passim a criticis correctos et interpolatos esse arguit, verissimum esse, idem tamen in quemvis alium potius quam in Bodlejani primam certe manum convenire. Quae quum ita sint, eas quidem lectiones, quas secunda manus Bodlejano intulit, ne in maximo quidem aliorum consensu sine cautione usurpavi; primam vero ejusdem manum ita pro fundamento habui, ut quicquid ejus scribi a Platone potuisse videretur, etiam in pari aliarum lectionum bonitate unice tuerer, quas autem emendationes flagitaret, non vulgatae magis auctoritate ceterorumque codicum suffragiis quam eo iudicio regerem, ut quaeque proxima ad illius vestigia accederet; postremo si quid in aliis exstaret, quo Bodl. careret, optatione data semper prior ad illorum interpolationem quam ad hujus mutilationem statuendam essem.

Si quis autem quaerat, his legibus propositis quomodo a Turicensibus discedam, quos mihi in iisdem magistris et auctores existisse gratus profiteor, duas maxime inveniet causas, quibus mihi semel suscepto negotio vel ultra illos progrediendum fuerit. Quarum prior in eo cernitur, quod ne illi quidem Bodlejano plus tribuisse videntur, quam ut inde vel certissimam vel paratissimam vulgatae emendandae materiam reppererent; unde factum est, ut multas quidem lectiones, quae meliores essent, illius fide reciperent, alias autem, quarum eadem fides esset, ideo tantum, ut videtur, omitterent, quia tralaticias non deteriores existimarent; cuius tamen ipsius rei quam lubricum iudicium sit, vel Stallbaumii exemplum ostendit, quem eodem codice, cuius nimium illis usum exprobrat, interdum contra illos usum esse dixit; multoque tutius incessurum arbitror, qui, nisi contraria ratio obstet, ne commodae quidem editionum

scripturae prae fundamenti auctoritate parcat; quo facto simul expertus affirmit, haud paucis locis insperatam lucem affulgere, quam nisi pertinaci quadam fiducia Bodlejanum secuti nunquam invenissemus. Eiusdem autem si quando emendandi necessitas exstaret, hac altera in re propria via ingredi non dubitavi, ut multo saepius quam aut a Turicensibus aut a Stallbaumio factum est, juxta aliorum codicum lectiones meas quoque vel alienas conjecturas inter scriptoris verba reciperem. Scilicet divam criticam ferrum atque ignem odisse narrat eaque modestia prohibiti vel praeclearissimis medelis, quas ipsi plurimas repererunt, locum in contextu negaverunt; mihi vero hae tantum optioe data, utrum sciens volensque minus emendatum scriptorem ederem an in medicam adhibenda aliquid etiam periclitarer, levius audacia peccari visum est, in ea praesertim editione, quae hac facultate caret, ut quavis corrupto fundamento emendationes in margine ascribas; neque intelligo, cur deterius hodierni editoris jus sit, quam cujuslibet ex antiquis criticis, qui vel sine antigraphis vetera exemplaria recensuerunt, quum nos et longe melioribus subsidiis quam plerique veterum ad id negotium accedamus et eum scriptoris usum afferamus, qui etiam conjectando aliquid veri assequi patiatur. Atque hac conscientia fratus ne meis quidem conjecturis abstinere sustinui, non, ut imperiti loquuntur, quo ingenio indulgerem, quod sentio quam sit in me exiguum, sed ne mea culpa minus emendatus scriptor exiret, quam eum mea opera praestari posse considerem; nedum alienis, quibus hunc tantum modum posui, ut nullam ascerem, quam non etiam in deterrimo codice inventam probassem, eadem vero de causa ne codicis quidem ullius varietati plus adversus fundamentum ponderis concessi, quam cuilibet conjecturae propter internam bonitatem concederem. Fundamenti enim auctoritati hoc quoque iudicium totum inniti debet, neque ulli praeterea codici plus dandum est, quam ut illo corrupto in medela quoque quaerenda temporis rationem habeamus, nec prius ad nostras conjecturas confugiamus, quam apud superiores nihil subsidii praesto esse intellexerimus; his ipsis autem pariter ut codicum varietatibus non eos tantum fines relinquamus, quibus multi conjectandi negotium circumscribunt, ut omnes interpretandi machinas exhaustas esse velint, sed omnem emendationem legitimam iudicamus, quae cum minimo literarum dispendio maxima sententiae convenientia juncta eam orationis formam tollat, qua certum scriptorem certo loco usum esse incredibile sit. Sed haec longius exponi concessi spatii angustiae vetant; reliquam insituti mei rationem singulorum locorum enumeratio aperiet, ubi haec ipsa me Turicensis quoque deserere coegit; quod quam aut ita factum esse dixerim, ut Bodlejanum vel contra illos sequerer, aut ut meo iudicio aliam emendandi viam quaererem, prius genus litera O vel Oxon.; posterius H vel Herm. insignivi, indicato tamen simul, quatenus res exigeret, consensu, quo aut mea aut Turicensium lectio cum aliorum doctorum sententiis contineretur; in quibus praecipuos editores Stephanum, utpote vulgatae conditorem, Bekkerum, Stallbaumium ipsosque Turicensis brevitatis causa plerumque itidem initialibus notis VBST significavi. De orthographia tantum semel monuisse sufficiat, me, ubi nihil peculiariter monitum est, eas rationes pro-

hasse, quas Stallbaumius nuper in Tanchitzianae editionis praefatione exposuit, quam ipsam editionem, ubi Stallbaumium litera initiali significo, semper respicio; nec de interpunctione, quam totam ad meum sensum direxi, singulatim dicendum arbitror, nisi me eorum non immemorem fuisse, quae Carolus Schmidtus in Epistola ad philologos Turicenses de editione sua Platonis Bielefelda 1847 data hanc in rem monuit; in ceteris sedulam operam dedi, ne ejus mutationis et causa et origo lectores lateret.

Euthyphr. p. 2 B τῶν δῆμων O multique alii, τὸν δῆμον VBST; at genitivi usum in hac formula solemnem Plutarchi quoque codd. passim confirmant; cf. Sintenis ad V. Themist. p. 3. — Ibid. εἴ τινα νό O et S, εἴ τινα ἐν νό VBT, immemores gemini loci Republ. VI. 5. — P. 2 C ὡς πρὸς O, ὡς πρὸς VBST. — P. 4 A τί δέ V et O, τί δαί BST, quod tamen ipsi Bodl. toties a correctore obtusum est, ut vel hoc nomine ubique fere suspectum sit, praesertim quum ex Bachm. Anecd. T. II. p. 81 videamus inter Byzantinos fuisse, qui ante omnem interpunctionem δέ in δαί mutari censerent; cf. Schneider ad Remp. T. I. p. 155. — P. 4 B ἐπινοήσας O, ἐπιτ. εἶνα VBST; suppl. ἔστι. — Ibid. ἔστι δέ V et O, ἔστι δέ δὴ BST; at δὴ sequenti demum membro convenit. — P. 5 B διδάσκοντα — νοθεύοντα — κολάζοντα O cum multis, ubi VBST — τι, speciose propter antegressum dativum, sed contra exemplum paulo ante exstans in λέγοντα, adde Phaed. c. 6, Parmen. c. 7, pluraque apud Ast. ad Legg. p. 158. Nimirum dativus ad personam, accusativus ad actionem dirigitur, quas interdum vel in eadem sententia distingui opus est. — P. 5 C ἐγένετο O, γένοιτο VBST, utique concinnius; at nolui vividae imaginationis vestigium delere, qua Euthyphro id, quod modo fieri optavit, jam tanquam factum cogitat, idem tamen non revera factum esse maeret. Contraria enallage est Menon. c. 25 extr. διαφθεῖσθαι . . . γίνονται. — Ibid. ὄξως καὶ ὀξῆς O, ὄξ. ἀτεχνῶς καὶ ὄ. VBST; at ἀτεχνῶς insititium esse cod. Ven. ᾧ ostendit, ubi idem ante ὄξως legitur. — P. 5 D καὶ τὸ ἀνόσιον O, καὶ τὸ ἀν. VBST. — P. 6 A δι' α — ἐξαμαρτάνειν circumscripti utpote interpretamentum antecedentium ὃ ἕνεκα τὴν γοῶν φωνή; quo sublato multo expeditius oratio procedit. — P. 6 B οἱ γε αἰτοὶ O, οἱ γε καὶ VBST. — P. 6 D καὶ γὰρ ἔστιν ὄσια O, ubi extremam vocem VBST omittunt; at repetita cum vi urgetur, ut Θετταλία Criton. c. 15, Ἀγάθων Sympos. c. 30. — P. 7 B εἴρηται γὰρ circumscripti cum Heusdio Spec. crit. p. 2; reliqua hujus transpositione facilius carebis, ubi εἴρηται post antecedens ὄσως inserueris. — P. 7 D διὰ τὰτα O, δι' αὐτὰ τὰτα VBST. — P. 9 C τούτων ἀφῆμι O, τούτων μὲν ἀφ. VBST, quod non desiderabis interpunctione minore post ἐπᾶνν posita. Stallb. quod μὲν deletum a grammaticis censet, qui ἀνταπόδοτον non concocerint, mihi insertum potius videtur, ut ἀνταπόδοσις cum sequ. ἀλλὰ fieret. — Ibid. ἐνανορθώμεθα H cum V, ἐνανορθώμεθα ceteri; sed recte Stallb. ad Theaetet. p. 182 C: ubi rei deliberatio suscipitur, conjunctivus locum suum tuetur. — P. 10 C ἢ τι πάσχει O, ἢ εἴ τι π. VBST. — P. 10 D ὑπὸ τῶν θεῶν O et V, ὑπὸ θεῶν BST. — P. 11 C τούτοις τούτο O, αὐτοῖς τ. VBST. — P. 11 E διδάξῃς V et O, διδάξαις ST

ex conj. Bekk. sane idonea, si *δείξει* verum esset; hoc autem ut Stallb. quoque suavit, circumscripto, conjunctivus non minus tutus erit, quam Phaed. c. 3 *ὅπως ἂν τῆδε τῆ ἡμέρας τελευτήσῃ*; idque nunc vel necesse est, quia in monstrando nihil communis operae cernitur, quam *ἐμπροσθημῆσομαι* arguit. Ut *διδάξαις* ferrem, certe *δείξει* in *δείξαις* mutandum esset; at ne sic quidem *καὶ μὴ προκατάμνης* commode cum antecedentibus coirent. — P. 13 C *οἶμαι σε τούτο λέγειν* meo iudicio circumscripti, quia vis illa, quam Euthyphro in *ἐγώγε* ponit, hoc mihi Socratis responsum flagitare videtur, ut primum sibi cum illo convenire affirmet — fere ut *καὶ γὰρ ἐγὼ* Lach. c. 17, vel *οὐδὲ γὰρ ἐγὼ* ἐμοὶ Hipp. min. c. 18 — ac deinde demum se, quod nec ipse censuerit, ne Euthyphroni quidem tribuere potuisse protestetur, quod qui non intelligeret, ex sequ. *οὐχ ἠγούμενός σε τοιαύτην λέγειν* prioris responsi elipsin perperam explevit. — P. 13 E *κάλιστά γε* O; *κάλιστα* VBST; at in eodem enunciato *γέ* passim iterari docet Stallb. ad Phileb. p. 213. — P. 14 A *ἐργασίας* O, *ἀπεργασίας* VBST; at post compositum *ἀπεργάζονται* praepositionem iterari non opus est; cf. Phaed. c. 53 *ἀπεργάζεται* — *εὐργάζετο*, Theaet. c. 26 *διαμαρτάνειν* — *μαμαρτάνειν*, Sophist. c. 51 *ἀπονευμώμεθα* — *νενευμώμεθα*, Politic. c. 26 *ἀποπληρώσαι* — *πληρώσαι*, Lys. c. 5 *διακωλύουσι* — *κωλύουσι* etc. — P. 14 C *ἐρωτῶντι τῷ ἐρωμένῳ* O, *ἐρωτῶντι τῷ ἐρωτῶμένῳ* VBST speciose, sed contra plurimorum codd. auctoritatem, quos hic quoque verum servasse arbitror. Nimirum in dialectica non respondentem sed interrogantem imperare par est, cf. Protag. p. 351 E; nunc autem Euthyphro delicias facit (*τρυνάει*) Socratesque se ejus sapientiae *ἐπιθυμητήν* profitetur, cui ironiae prorsus convenit hunc illi tanquam amatorem amasio *ἐπιτάττοντι* (Menon. c. 9) obtemperare. — P. 14 D *δαίτης* O, *ἡ ὄσ*, VBST; at articulum, ubi de notionibus agatur, saepe abesse monet Stallb. ad Phileb. p. 4. — P. 15 B *περιόντα* O, probante Winkelmanno, *περιόντας* VBST praeter necessitatem; licebat enim Socrati etiam universe loqui, praesertim Daedali comparatione animum a sermonibus ad artificia revocante. — P. 15 C *τούτο δ' οὐκ ἄλλο ἢ θεοφιλὲς γίγνεται* H inserto ex conjectura *οὐκ*, quo orationem carere nec sequens *ἢ οὐ* nec responsum *πάνυ γέ* patitur, quo sententia a Socrate proposita affirmatur; vulgata postulare *οὐδὲν ἄλλο*, ut Phaed. c. 26 et passim.

Apol. Socr. p. 17 D *πλείω* ante *ἑβδομήκοντα* vel contra Oxon. cum VBS retinere quam cum T omittere malui, quia doctus additamentum est, quam quod ad interpolatorem referamus. Immo facile ejici poterat propter Criton. c. 14 videturque jam Apollodoro ignotum fuisse, qui apud Diog. L. II. 44 ipso septuagesimo ante mortem anno natum statuit; at duos ut minimum annos adjiciendos esse scite Boeckhius O. Inscr. T. II. p. 341 probavit nosque mox comparato Synes. Calv. encom. c. 17 confirmavimus; cf. de theor. Deliac. p. 7. — P. 18 B contra non *μᾶλλον* tantum cum Stallb. sed totam formulam *μᾶλλον οὐδὲν ἀληθές* pro glossemate circumscribere tutissimum duxi, quanquam ne hujus quidem originem satis perspicio. — P. 18 D *καμφδοποιός* V et O, *καμφδοποιός* BST ex Atticistarum praeepto, sed contra optimorum librorum consen-

sum, qui et Phaed. c. 14 et Sympos. extr. nostrum tuentur; adde Schneider. ad Remp. T. III. p. 236. — P. 19 B haud scio an timidior multis videar, qui cum VBS *τὰ ἐπουράνια* servarim potius quam ex Oxon. cum T *οὐράνια* sola reliquerim; fidentius mox p. 19 D *τούς* ante *πολλούς* circumscripti, quia p. 17 C ipse Oxon. cum plurimis simpliciter *ὑμῶν πολλοὶ* habet videturque *τούς* ex repetita syllaba *ν. αὐτούς* ortum esse, quod alios in *αὐτούς* discerpisse multi codd. doceant. — Etiam p. 19 E verbis *οἶός τ' ἐστὶ* cum Eph. Jen. 1832. N. 135 sublati hianti constructioni eo fidentius mederi ausus sum, quo verisimilius est ea per dittographiam ex antecedentibus *οἶός τ' ἐστὶ* orta esse; nec lenius p. 20 C de *εἰ μὴ τι* — *πολλοὶ* statui potuit, quae antegressa perverso glossemate interpretari acute vidit Cobetus de arte interpr. p. 142. — Levius est quod p. 20 E cum Bekk. *μὴδ' ἂν* pro *μὴδὲ ἂν* scripsi; gravius, sed meo iudicio non minus certum, quod p. 22 A *κἂν ἐλεγκτός* pro *καὶ ἀνέλεγκτός* moxque *ἐνὶ λόγῳ*, usitatum Platoni formulam, pro *ἐν ὀλίγῳ* ex conj. dedi. Hoc tuebitur Schneider. ad Remp. T. I. p. 404; illi jam Vossius recto sensu ductus *ἔμοιγ' ἂν ἐλεγκτός* substitui voluerat, in quo hoc tantum reprehendas, quod *ἴνα ἂν* cum optativo sermonis leges respuunt, quas *κἂν* ellipticum non violat, cf. Meinek. ad Menand. p. 121; ironiae autem, quam Schleierm. in *ἀνέλεγκτός* sibi cernere visus est, id potius convenit, ut Socrates se quamvis honorificam oraculam omni modo mendacii coarguere studuisse narret. — P. 23 C recepi Fischeri conjecturam *μιμούμενοι* pro *μιμῶνται*, non equidem ut ille propter sequens *εἶτα*, cui etiam post verba finita locum esse satis constat; sed quod ipsius verbi finiti vis pro ea necessitudine, qua imitandi et tentandi notiones hic continentur, nimia videtur. Terminationes *μενοι* et *νται* quam facile confusae sint, probat dittographia *οἴόμενοι οἴονται* Lys. c. 9; nostro autem exemplo haud scio an respondeat Phaedr. p. 253 B, ubi multo certe commodius *μιμῶνται* quam *μιμούμενοι* scripseris. — Item p. 23 E *ἐντεταμένως* H cum Astio pro *ἐντεταμένως*, non tam paucis codd. fretus quam ipsa sententia, quae eandem emendationem Phileb. p. 59 A Heusdio commendavit et Republ. VI. p. 499 A librorum quoque testimonio firmatur; adde Euthyd. c. 16 extr. et *σπορδῆν καὶ σύντασιν* Sympos. c. 25. — P. 26 A *ἢ εἰ διαφθείρω* O et BS, *ἢ διαφθ.* VT; p. 27 E vero, ubi Bekk. et Stallb. particulis *ἢ καὶ* offensi sunt, satius duxi cum Baumliano in Jahn. Archiv T. VI. p. 545 *τούς ἡμιόνους* pro glossemate circumscribere; nec meliorem fidem tribui sequi. *ταύτην τὴν γραφήν*, quae nisi ex interpretamento v. *ταῦτα* justam explicationem vix habebunt. — P. 29 D Stallb. secutus sum addendo *αὐ* ante *ἀνδρες*, p. 30 D Bakium ad Longin. Rhetor. p. 190 scribendo *ἀτιμώσαιεν* pro *ἀτιμώσειεν*, quod jam Stob. Serm. V. 126 duo codd. praebent; p. 31 A ipse debile pulsandi verbum *προφάσαντες* in *οροφάσαντες* mutavi, quod praecipiti Atheniensium temeritati apprime convenit; neque ibidem mox *καὶ εἰ μὴ τι* pro *καὶ εἰ μὴτοι τι* scribere dubitavi, quamquam neutiquam repugnam, si quis *τοὶ* non tam ex male repetito *τι* ortum, quam alieno loco illatum et post *καὶ* reponendum censeat. — P. 31 E *καὶ μὴ μοι* H pro *καὶ μοι μὴ* eodem opinor, jure, quo idem Phaed. c. 54 ex optimis codd.

emendatum est. — P. 32 A ἄμ' ἀν καὶ H, ἀμα καὶ ἄμ' ἀν VST, ἄμ' ἀν B, ἀμα καὶ ἀν Astinus, inter quos certe media quadam via incedendum fuit; fidentius ibidem inserui ὅν ante δίκαια, quod etsi ab omnibus libris abest, eandem tamen restituendi facultatem praebet ac Phaed. c. 25 aliisque locis, de quibus cf. Turic. praef. Reipubl. edit. II. p. 9; et quis credat, Socratem, qui statim a principio se ξένας εἶχει τῆς ἐνθάδε λέξεως professus est, nunc iudicialia verba promittere? — Nec p. 32 B temperare mihi potui, quia καὶ ἐναρτία ἐρηγισάμην suspecta esse significarem, imperii scilicet interpretamentum, qui proprii προτάσεως negotii ignarus ita tantum Socratem populi voluntati obstare potuisse existimavit, ut contrarium suffragium ferret; certiores tamen habeo emendationem, qua in ejusdem capituli sine p. 32 E εὐδὴν in εὐδὼν mutari, ut pariter atque p. 17 C et 19 D ipsos iudices testes Socrates dicit, non alios promittat, qui nusquam postea procedunt. — P. 33 D circumscribendis καὶ τιμωρεῖσθαι Stallbaumio parui, qui ex antecedentibus temere repetita censet, eodemque auctore p. 34 D et 36 B cum optimis codd. revocari ᾧ ἀνδρες Ἀθηναίων, ubi T cum paucis ᾧ Ἀθην., tantum scripserunt; meo autem iudicio p. 35 B ex O et V restitui εὐὰς pro ἤμας γρη ποιεῖν, quam Forsteri conj. miro consensu BST receperunt, quamvis εὐὰς commodum sensum praebet: nec plebem, modo aliquo loco haberi velit, facere, nec si singuli faciant, permittere debere. — P. 36 C λῶν et ἐναρτία γὰρ non commode jungi jam Engellhardus intellexit, sed nescio quo parallelismi studio excusavit; ego verba e manifesta repetitione orta circumscripsi, eandemque medelam mox verbis δοῦναι εἶναι adhibui, ubi adjectum εἶναι vim oppositum, quo δοῦναι eum sequente εἶναι continetur, plane frangit; p. 39 A contra ipsi Oxon. hoc ἀδι, ut ὅρον post ἀποθανεῖν a BST omissum revocarem, nec p. 39 C vocabuli μὲ vestigia in eodem exstantia ita spernenda duxi, ut proclivi emendatione μὲν abstinerem. — Denique p. 40 B cum Bekk. ταύτην pro αὐτήν scripsi, proximaeque c. 32 εἴτε in εἴ γς mutavi, non obscure alicujus codicis fiducia, neque ignarus εἴτε etiam ante εἴ δὲ inveniri, sed quia praecedentibus ἧ — ἧ facilis ad εἴτε aberratio fuit, δὲ autem quod sequitur nexum magis quam gradationem efficit; quod nisi illic quoque εἴτε scribere libuerit, priori membro, cujus aequa vis est, τὲ non conveniet.

Criton. p. 43 A προὶ εἶ O cum VBS, προὶ T, nescio cur, quum paucissimi tantum libri particulam omittant. — P. 44 B ὡς γέ μοι O, ὡς γ' ἐμοὶ VBST, quo hand scio an modestia hujus dicti valde minuitur. — Ibid. οὐ ἐστεργεσθαι V cum codd. omnibus; τοῦ BST ex Wolfii conj. sane speciosa, sed non necessaria, nisi cum Schaefero ad Gregor. Cor. p. 39 etiam aliis locis ut Her. I. 210, VI. 32, VII. 170 articulum contra libros reddere placeat; immo ipse sic Plato Symp. c. 27 περὶ ὄλον γρη εἶναι, et Republ. X. 2 πρὸς τὸ ἐν μισησάσθαι, itemque Hipocrates de aëre §. 84: πρὸς ταλαιπωρίην παρύνασι. — P. 46 A πάντα O et V, quod ex illo etiam p. 54 B restituendum erat; τὰτα ST cum paucis codd. nec sensu flagitante, quum vel major vis in πάντα insit. — P. 47 C λόγους a BS sublatum, quum in optimis codd. existet, circumscribere quam tollere malui; glossema tamen vel

loci inconcinnitas arguit. — Ibid. διόλλοι O cum VBS, διολλέει T sine idonea auctoritate, cf. Schneider. ad Remp. T. II. p. 250. — P. 48 E πείσας H cum Buttmano, qui Ficinum secutus sic legendum conjectit; vulgo πείσαι constructione prorsus intolerabili, quam nec interpretando eductores nec transponendo Nägelsbachius emend. Platon. p. 20 aut Heinichen in progr. Zwieciavienſi 1847 excusarunt; nisi Nägelsbachii conjecturam sat alio- progr. Zwieciavienſi 1847 excusarunt; nisi Nägelsbachii conjecturam sat alio- progr. Zwieciavienſi 1847 excusarunt; nisi Nägelsbachii conjecturam sat alio- progr. Zwieciavienſi 1847 excusarunt; nisi Nägelsbachii conjecturam sat alio-

— P. 51 E γεννηταῖς corr. H pro γεννήταις, quum sensus non gentiles sed genitores flagitet. — P. 53 A ἐμμένει O et V, ἐμμενεῖς BST ex Schleierm. conj. immemores Leges Socratem jam e carcere egredientem compellentes fingi; unde etiam supra παραβαλεῖς.

Phaed. p. 58 B εἰς Ἀήλον O et V, εἰς Ἀήλῶν τε BST cum paucis libris. — P. 58 C τίνα ἦν O, τί ἦν VBST; at cf. p. 102 A librumque meum: Gesamm. Abhandlungen p. 64. — P. 58 E ἀνη O et V, ἀνη BST, cui semel moneo me ubique codd. lectionem substituisse, praesertim quum p. 98 B etiam ἀνδρα articulo quem exspectes careat; cf. mea ad Luc. Hist. conscr. p. 141 et Abhh. p. 65. — P. 59 B ὁ Κριτόβουλος O et S adjuncto articulo, quo VBT carent; at videtur Critobulus tanquam notus Echecrati significari, idemque etiam patris nomen mitti poterat, quod quia a multis codd. abest neque in Oxon. nisi margini adscriptum legitur, circumscripsi. — Ibid. Φαιδωνί- δης O, Φαιδωνίδης VBST; at boeotica forma in δας exire debebat, ut Diog. L. V. 81; cf. Bornem. ad Xenoph. M. Soer. I. 2. 48. — P. 59 D εἰσήμερον O et V, εἰσήμεν cum Heindorfio BST ex vulgaribus grammaticorum praeceptis; at in talibus codd. auctoritati obtemperandum est. — Ibid. ἡμέρα circumscripsi, quia προτεραία jam diel vim continet; alioquin προτέρα scribendum erat, quod Thucyd. V. 75 nuper ex optimis libris redditum est. — P. 59 E εἶπεν ἐπιμένειν H cum V, εἶπε περιμένειν BST cum ipso Oxon. aliisque, quos tamen hic praecedens ejusdem verbi usus in errorem induxisse videtur, ut v. c. Philib. p. 47 A ἐνεργάζεται in ἀπεργάζεται et fortasse Sympos. p. 221 B περισσοπῶν in παραιοπῶν simili de causa mutaverunt; quid in- versit docui Abhh. p. 66. — Ibid. ἐκέλευεν O, ἐκέλευεν VBST; at hujus ipsius verbi saepe imperf. pro aoristo legi docet Sintenis ad Plut. Them. p. LI. — Ibid. εἰσιόντες O cum VS, εἰσελθόντες BT, quod correctori deberi ipsius Oxon. secunda manus docet; at praesens statim intrantes, non ingressos demum Socratem conspexisse narrat. — P. 60 A αὐτήν O, ταύτην VBST; illud, opinor, familiarius, ut Phaedr. p. 229 E αὐτὰ pro ταύτα. — P. 60 B εἰς τὴν κλήνην O cum V, ἐπὶ BST, quod Oxon. quoque correctori placuit, sed propter hanc ipsam causam non minus suspectum est, quam p. 60 C πρότερον, quod et V et plurimi codd. ignorant, moxque c. 4 ἐρηται, cujus in locum antiquam et Oxon. et Vulg. lectionem ἐροτα restitui non dubitavi. — P. 61 B καὶ περιθόμενον O, qua copula Stallb. graece doctos facile carituros

esse ait; neque injuria, nisi eandem recipi vetaret, ubi a probatis libris afferitur; utrum enim scriptor maluerit, ex his demum cognoscimus. — P. 61 C ἀπό τῆς κλίσης Oxon. et Tubing. omittunt; itaque ut glossema circumscripsi. — P. 61 D σαφῶς O, σαφῆς VBST; at cf. Euthyphr. c. 7: εἰ μέντοι ἀληθῶς, ubi ipse Stallb. nunc Bekkerianum ἀληθῆς rejecit. — P. 61 E κατὰ τί δὴ οὖν O cum VS, κατὰ τί οὖν δὴ BT; cf. Klotz. ad Devar. p. 418. — P. 62 C πρὶν ἀνάγκη τινὰ δεῖς O, πρὶν ἂν — ὁ δεῖς BT; at ἂν sola Heindorfii conj. nititur, qua recte Stallb. opus esse negat; neque articulum libros nisi correctori debere Oxon. arguit. — P. 63 A νῦν γέ μοι δοκεῖ τι καὶ O cum V, δοκεῖ τί μοι καὶ BST, iidemque mox ex conj. ἀμύτους αὐτῶν pro αὐτῶν, excepto Stallbaumio, quem hac de re leges a me in Spec. Plat. p. 38 et Abhh. p. 67 scriptas probare valde laetor. — P. 63 B πιθανώτερον πρὸς ἡμᾶς O, πρὸς ἡμᾶς πιδ. VBST, nullo fere discrimine, nec video cur Stallb. illud quemquam amplexurum esse neget. — P. 63 C αὐτὸς O, πότερον αὐτὸς VBST, quod corrector demum etiam Oxon. intulit; nec melior causa erat vocc. ἢ ante ἀπολογία et γὰρ post πειράσασθαι, immo vel articuli ante διαλεγόμενος, quem ne quis cum Heindorfio necessarium putet, conf. Cratyl. c. 7 ὁμοίωτον γὰρ πον λέγονσι τοὺς λόγους, ubi iidem participium ad indefinitum verbi subjectum relatum est. — P. 64 C καὶ εἶναι τοῦτο τεθνήσκει O et V sine articulo post Bekk. ab omnibus recepto, maxime ἄρα μὴ ἄλλο τι ἢ θάνατος, ubi BST male conjunctivum expulerunt; cf. Abhh. p. 69. — P. 64 D αἰτῶν O, αἰτίων VBST, non deterius, sed ipsa Oxon. correctura suspectum; promiscuum usum testatur Hipp. maj. c. 23, Politic. c. 16 etc. — P. 65 C μηδὲ τις ἦδονη O nec Stallb. improbanie, etsi is cum VBT μήτε servavit; mox demum et ipse αὐ ante καλὸν γὰρ post Heindorfium a BT insertum recte abiecit. — P. 66 A εἰλικρινεῖ O, εἰλικρ. VBST, contra veterem et probatam derivationem ex εἰλη, quam etiam porro servabo; cf. Ruhnk. ad Tim. p. 264 et Schneider. ad Remp. T. II. p. 123. — P. 66 B ἡμᾶς circumscripsi, quia in codd. et editionibus certa sede caret; reliquum locum cur sanum judicem, dixi Abhh. p. 70. — P. 67 C νῦν μοι O, νῦν ἐμοὶ VBST cum Oxon. corr. — P. 68 O πάνν ἐφη O et V, πάνν ἢ ἐφη BST; at πάνν arcte cohaeret cum οὕτως ἔχει. — P. 69 B ἀρετὴ μετὰ O et V, ἀρ. ἢ μετὰ BST ex conj. Heindorfii, cujus nulla causa patet, modo interpunctiones sustuleris, quibus μετὰ φρονήσεως a priore ἢ sejungebatur. — P. 69 D ἠνώσασεν O et V, ἠνωσάμην post Heindorfium BST ex uno cod. praeter omnem necessitatem, quum enallage numeri ne sic quidem tollatur, et pluralis (modestiae signum, ut Ion. c. 1 τὰ πρῶτα ἠνεγκάμεθα) ipsi ἀνείν maxime conveniat; cf. Abhh. p. 71 et Zeitschr. f. d. Alt. 1848. p. 1035, quaque huc etiam προδὸνμῆθημεν corrigenti nequitiam obsequar. — P. 70 A haud scio an praestiterit cum prima Oxon manu ἀποθνήσκει quam ἀποθάνη cum secunda et VBST, quia idem temporis momentum significatur. — P. 70 C καιωδιοποιᾶς O, καιω. διοποιᾶς VBST; cf. Apol. c. 2. — P. 70 D αἰ ψυχῆ ἡμῶν moxque γίνονται O, ἡμῶν αἰ ψ. et γένοιτο BT, posterius tamen contra VS. — P. 71 B μέζονος μὲν O et V, μὲν γὰρ BST; at interpolationem arguit

Oxon. corr. — Ibid. πάνν μὲν οὖν O, πάνν γὰρ VBST. — P. 72 C εἰ ἀποθνήσκει O, καὶ εἰ VBST. — P. 73 B Heindorfii conj. ἐκεῖ τοι olim a me defensam jam cum Funkhaenelio in Zeitschr. f. d. Alt. 1848 p. 602 abieci; mox autem tunc cum Oxon. λέγομεν pro vulg. λέγομεν, quia priores Socratis disputationes respici antecessens ἐπιχειρήσεως arguit, cui alioquin rectius ἐπιχειρήσεις substitueremus. Ibidem cur πρότερον circumscripsim, explicavi Abhh. p. 74; videndi et reminiscendi tempora non distingui ostendit etiam c. 20 extr. — P. 74 A ἄλλο τῶν τοιοῦτων O cum VB, ἄλλο τι τῶν τ. cum ejusdem correctore ST ex dittographia ut videtur, quum alii fortasse sequens οὐδὲν omisissent. — P. 74 B τῶ μὲν — τῶ δὲ O, τοῖ μὲν — τοῖ δὲ VBST, quod etsi pariter ferri potest, in Ox. tamen corrigendo demum locum invenit, iidem ut mox γὰρ post ἔως, quod nuper etiam Stallb. sustulit; vellem etiam τόδε post τί δὲ vel τί δαί, quod Oxoniensis ne corrector quidem novit. — P. 74 D τὸ μὴ scripsi ut Theaetet. c. 20 πολλοὶ δὲ τὸ μὴ φάναι, vel Epistol. VIII. p. 353 D ἐπιδειξὶς τὸ μὴ... πράττειν, quia vulg. τῶ μὴ ferri nequāt nec leuiter medela appareat; vide tamen ne Oxon. lectio τῶ τοιοῦτον εἶναι eo potius ducat, ut legamus ἢ ἐνδεὲ τῶ ἐκείνου τοιοῦτον εἶναι, ut p. 93 A πολλοὶ ἄρα δεῖ κινήθῃναι, magisque etiam Cratyl. c. 40: ὅσον ἐνδύουσι αἰ εἰκόνας τὰ αὐτὰ ἔχειν, vel Protag. c. 17: σμικροῦ τινος ἐνδεῆς εἰμι πάντ' ἔχειν. Praeterea ἴσον post αὐτὸ δ' ἔστιν a T circumscriptum liberavi, eandemque vocem ante οἶον ἐκεῖνο quamvis cancellis inclusam restitui; quam licet et ipse cum BST damnem, evanescere tamen in tanto codd. consensu nolui. — P. 74 E τὸ τοιοῦτον πεπόνθημεν O et VBS, τοιοῦτον π. T nulla de causa, ut et mox p. 76 A ἐπιστάμενοι τε pro γὰρ. — P. 75 B μὲν τῶν H, μέντ' ἂν VBST; cf. Boeckh. in Minoem p. 162. — P. 77 B αἶα ante ἀποθνήσκοντος vulgo positum correctori deberi Oxon. arguit; rectius egisset corrigendo ἀμόθεν pro ἄλλοθεν, quod ex Bekk. conj. recipere non magis dubitavi, quam ipsi ST Gorg. c. 47 dubitarunt; ἄλλοθεν cui rei opponatur, aegre decernas. — P. 77 D ἐκ τοῦ τεθν. moxque αὐτῆν O et V, τοῦ solum et αὐτῆν BST, necesse cur. — P. 78 B ἐρέσθαι moxque ἢ ψυχῆ O, ἀνερέσθαι et ψυχῆ VBST, quibus bonos libros posthabere nolui; illud tantum, quod Abhh. p. 75 commendavi ποτέρων pro πότερον, nunc retracto, postquam Sophist. c. 48 etiam πότερος ad partitivam significationem transferri vidi. — P. 79 A θάμην οὖν βούλει O et VB, εἰ βούλει ST ex correctura, quam Oxon. arguit. — Ibid. ἄλλο τι ἡμῶν ἢ V nosque cum H. Schmidlio krit. Comm. p. 79, qui responsum οὐδὲν ἄλλο recte monet ἢ abesse non pati; cf. p. 106 A, Theaetet. p. 170 B etc. — P. 79 B ἀλλὰ ἡμεῖς — λέγομεν O; ἀλλὰ μὴν ἡμεῖς — ἐλέγομεν priores, nisi quod jam Stallb. λέγομεν recepit, quia de communi hominum more, quo vocabula usurpant, agitur; imperfecto mox potius c. 27 init. locus est, ubi BT Heindorfium secuti λέγομεν scripserunt; cf. et Sommer. in Seebod. krit. Bibl. 1829. p. 864. — P. 80 B μάλlem codd. αἰσθητῶ pro ἀνοήτῶ moxque δὲν pro ὁ δὲ νεκρῶν offerrent; ipse vero Oxon. unum tantum mendum tollit omissis in contextu καὶ διαπνεῖσθαι, quae quum imperite ab anima ad corpus translata esse appareat, ut illie in margine

tantum leguntur, circumscribere non dubitavi. — P. 82 A φαμέν O et V, φαμέν BST; at αν pertinet ad λέναι, ut c. 51 οὐκ αν ποτε φαμεν ἐθελήσαι. Mox ἐκαστα O pro ἐκάστη, probante Bernhardy wiss. Synt. p. 430. — P. 83 E κόσμιος O et V sine τε, quod Oxon. corr. demum addit, moxque φαίνονται H pro φασίν ex conjectura, cuius rationes reddidi in Ritschel. Rh. Mus. T. IV. p. 439 et Abhh. p. 80. Falsas virtutis causas philosophis vulgus tribuere nusquam legimus; sed ipsum falsas sequi ejusque virtutes simulacra (p. 69 B) tantum esse, quapropter φαίνονται praegresso εἶσιν opponitur. — Ibid. μεταχειριζομένης O et S, μεταχειριζομένην VBT, quod nollem nuper rursus H. Schmidius tuitus esset; anima est tela, philosophia Penelope, cuius opus non debet contra quam hujus irritum fieri ligando, quae illa solverit. — P. 84 B οἴεται οὕτω δεῖν O et S, οἴεται δεῖν οὕτως V, οὕτως οἴεται δεῖν BT. — P. 84 C λέγεσθαι O et V, λελέχθαι BST manifesta correctura, quam Oxon. quoque margo habet; cf. Abhh. p. 82, ubi etiam interpunctionem Stephani adstipulante Stallbaumio contra eos defendi, qui τί ὑμῖν τὰ λεχθέντα junxerunt. — P. 84 D διελθεῖν O, διεξελεθῆν VBST, quod ipsa Oxon. correctura suspectum reddit. — P. 85 B χεῖρον H ex conj. pro χείρον, quod aegre cum παρά τοῦ δεσπότου ἔχειν coit; poteram vero etiam χείρον' scribere. — P. 85 C αν οἱ circumscripsi, quia ab Oxon. et Vulg. cum plur. codd. abest; quanquam aegre desiderari facile concedo. — P. 85 D ἡ λόγον omnes libri et VBS, λόγου sine ἡ Heindorfio auctore T, quibus adstipulante Stallb. respondi Abhh. p. 83. — P. 86 A διατέρη καὶ διαρρήξῃ O et V, ἡ καὶ BST; at fidium delendarum modi rectus conjuncti citharae fractioni opponitur. — P. 86 E ἔπειτα δὲ O et V, ἔπειτα BST, quia post πρῶτον μὲν plerumque δὲ abest; potest tamen vel sic poni, nedum post πρότερον, quod non enumerat, sed priora posterioribus opponit. — Ibid. τὸ σὲ αὐθράττον O et V, δ σὲ BST ex Stephani et Heindorfii sententia sane necessaria, si ἀπιστίαν παρέχει sequuntur; sed quum pauci tantum codd. addicant, haec verba pro glossemate haberi quam pronomen mutari tutius erit. — P. 87 B ἔστι πον σῶς H ex conj. Forsteri pro ἰσῶς, quod vim imaginis misere infringit. — P. 89 C διαφύγοι prima Oxon. manus, διαφύγοι corrector demum cum VBST. — Ibid. πρὸς δύο οὐδ' Ἡρακλῆς V, neque aliud O voluisse videtur, in quo est οὐδ', unde depravatum οὐδ' δ cum aliis codd. BST receperunt; at illa solemnns proverbii forma est, cf. Zenob. V. 49. — P. 89 D μισολογοῖ scripsi pro μισολόγοι, quod non magis ferri poterat quam alibi φιλολόγος, de quo vid. Schneider. ad Rempubl. T. III. p. 155. — P. 89 E ἡσθησαι σὺ O, ἡσθ. οὐπω V, οὐτω BT, οὕτω πως S, minore omnes auctoritate; nisi forte post σὺ etiam πω addendum est. — P. 90 B ἀνθρώποις O, ἀνθρ. εἰς VBST, quo facile caremus. — P. 90 D τοιούτοις ἐστὶ H cum BS, τοιοντοῖς VT, cuius aegre rationem invenias. — Ibid. τοὺς λόγους circumscripsi ut glossema, quod Oxon. margo demum exhibet. — P. 91 A εἰ μὴ εἰ H pro εἰ μὴ εἴη, quod verbum in hac formula valde laequet; meae lectioni in gemino loco Rep. III. p. 411 E etiam codd. favent. — P. 91 B παρεσκ. δὴ O, μὲν δὴ VBST, quod Oxon. secunda demum manus habet. — P. 92 A

δοῦσαι H cum VBS, δοξάσαι T cum O multisque aliis libris; at praecedens δοξείεν antiquum errorem arguit. — P. 93 B revocavi vulg. et codd. lectionem μάλλον ἑτέραν ἑτέρας ψυχῆς, quam defendi Abhh. p. 84; ἑτέραν ἑτέρας ψυχῆν ψυχῆς cum Heindorfio BST, nisi quod Stallb. recte μάλλον non sustulit; cf. Sommer. l. c. p. 563. Mox θεμέναν O, τιθεμέναν VBST cum illius correctore; at aoristi vis futuri exacti similis bene convenit futuro φήσει. — P. 93 D μήτε μάλλον μήτε ἦττον H ex Stallb. conj. quavis ab ipso deposita pro μηδὲ — μηδέ, quod non arbitror ex sequ. οὐδὲ δὴ μάλλον οὐδὲ ἦττον defendi posse; illic enim prius οὐδὲ εἰς etiam non, quod a nostro loco alienius est. — P. 94 B πάθειαι pro παθημαῖαι O et VB iidemque mox παθῶν, quod cur spernerem non vidi; nec p. 94 C causa erat retinendae Bekk. conj. φήσει pro φησί, quod eodem iure quo φαμέν dictum est; recte autem paulo ante Bekk. πρόσθεν pro ἐμπροσθεν, addicente Oxon., quem solum in talibus sequi tutum est. — P. 95 B ἡμῶν βασκ. O et VS, ἡμῖν BT, quia ἡμῶν ad τὸν μέλλοντα λέγεσθαι minus aptum est; at vide ne tolli λέγεσθαι oporteat, praesertim quam alia codd. lectio ἔσεσθαι interpolatores sibi ne constituisse quidem ostendat. — P. 95 C καὶ ἦν ἐτι O et B, καὶ ὅτι ἦν ἐτι VST non nisi secunda Oxon. manu addicente. — P. 96 D ὅμην γὰρ H c. Oxon. omisso ἔγωγε, quod ille suprascriptum tantum habet; indidemque mox rest. vulg. προσθεῖναι et δύο γενέσθαι pro προσεῖναι et δύοῖν, quod BST ex vetere correctura receperunt; at nostram defendit sequ. προσετέθη et c. 49 πρόσθεσις, utque δίπλην ad ὑπερέχειν, ita ad antecedentem infinitivum δέκα subjectum esse debet. — P. 97 C κοσμεῖν circumscripsi ut otiosum ortumque ex prava constructione, quam falleret καὶ ante ἑκαστον etiam significare posse, nisi praestat πάντα καὶ ἑκαστον jungere ut πᾶσαι τε καὶ ἐκάστη Theaetet. c. 4. — P. 97 D αὐτοῦ ἐκείνου O, αὐτοῦ solum VBST, sensu eodem, at eleganter ἐκείνος pro reflexivo ponitur, ubi peculiaris subjecti vis universo sententiae ponderi cedit; cf. Lysias adv. Alc. II. §. 11; ὧν οἱ νόμοι — οὐδένα κυριώτερον ἐκείνων ἀποδεικνύουσι, ubi recte Foerischius Observ. crit. p. 70 Augeri conj. ἐαντῶν rejecit, pluraque apud Held. ad Plut. Timol. p. 373. — P. 98 B ἐπίδος αἰεταῖς O, αἰετ. ἐπ. VBST. — P. 99 A καὶ ταῦτα O, καὶ ταῦτη VBST, quanquam alteram plurimorum codd. lectionem jam Heindorfius ipseque olim Stallb. probavit; dativo αἰρέσει satis respondet praecedens διὰ ταῦτα, ut mox p. 101 A μεγέθει καὶ διὰ τοῦτο μείζον, nec nisi declarandi causa parenthetice adicitur καὶ ταῦτα νῶ πρότινα. — Ibid. οὔτοι cum BST in οὔτω mutare nolui, quia utramque formam probam esse ipse Stallb. agnovit, posterioremque complures codd. ex correctura tantum praebent; cf. Schneider. ad Rempubl. T. III. p. 22. — P. 100 D ἡ χροῖα O, ἡ ὅτι χρ. VBST, quod Oxon. quoque secunda manus addidit; sed sufficit participium ἔχον ad causam indicandam, ut c. 50 ἐν μέσῳ ὧν pro ὅτι — ἐστὶ, moxque τοῦδ' ἔνεκα βουλούμενος pro ὅτι βούλεται. — Ibid. resiltui προσγενομένη, cui T ex Wyt. conj. προσαγορευομένη suffecerunt; vitium si quod subest, in alterutro est latet, cf. Abhh. p. 87. — P. 101 D τῆν ἐαντοῦ O pro σαντοῦ, quod correctori deberi ipse Oxon. arguit. — P. 102 D circumscripsi ὑπερέχων cum Voegelino in praef. Turic. T. XVIII.

p. 10. restituitque τὸ ante μέγθος a ST cum Schleiern. extrusum, quia nunc etiam prius μέγθει artic. habet, quem illi ad ὑπερέχειν retulerant. — P. 103 C βλέψας πρὸς O, εἰς VBST, lidemque mox οὐδ' αὖ, unde vix arbitrator orationem commode incipere. Oxon. multique alii offerunt ὁ δ' αὖ, unde inserta negatione sexcenties a librariis omisa feci ὁ δ' οὐκ αὖ. — P. 103 E τοῦ αὐτοῦ O et VB, τοῦ ἑαυτοῦ ST; at alia causa est sequentium, ubi μετὰ τοῦ ἑαυτοῦ ὀνόματος de specie dicitur, quae praeter suum semper etiam generis nomen adsciscit; nunc de genere agitur, quod idem nomen et ipsam semper gerit et cum specie communicat. — P. 104 D αὐτῶ a T sublatum propter codd. consensum restitui, iure tamen sublatum additis cancellis concessi; nec magis tueur mox τὸ ἐναντίον, quod iam Bekk. intellexit sensum pervertere, qui αὐτὸ ad τινί potius referri postulat; immo et p. 105 B ἐν τῷ σώματι cum Voegelino l. c. p. 11 circumscripti, quamquam huius in locum aliud substitui facile patiat. — P. 106 D ἐνδράπων τὴν γὲ moxque ψυχὴ ἢ O et S, ubi BT γὲ et ἢ omittunt; item p. 107 C αὐτῶν pro αὐτῶν κακίας. — P. 109 D τὸ δὲ δευτέρου pro τὸ δ' εἶναι ταῦτον ex praecleara Balteri conj. scribere non magis dubitavi, quam ἀναπτοῖτο cum Oxon. et Fisch. pro ἀναπτοῖτο; cf. Bast. Epist. crit. p. 39 et Götting. ad Aristot. Politic. p. 340. — P. 110 B non solum καλὸν sed καλὸν καὶ cancellis includere debebam, hanc enim priscam additamenti formam esse idem qui interpolationem coarguit Oxon. margo cum aliis permultis docet; perperam VBST καὶ καλὸν ad μῦθον retulerunt. — P. 111 A πολλαχῶ O et S, πανταχῶ VBT parum firme; certior mox vulgata ἄληθ, cui non erat cur cum Heindorfio BST ἔδη substituerent; quorsum enim simulaera deorum, ubi ipsi dii coram versantur? Timaei glossa, qua Heindorfius ductus est, si maxime nostrum locum respexit, antiquam tantum lectionis varietatem arguit. — P. 111 D ἐκείνους pro ἐκείνους τοὺς τόπους H ex conj. itemque p. 112 E ἐναντες γὰρ πρὸς ex Oxon. vestigio πρὸς, quod satius est leniter mutari quam cum VBST prorsus negligi. — P. 113 B τῇ γῇ quamvis de interpretamento suspectum tamen propter codd. consensum tolli cum T non debebat, nec posterius ἐπονομάζοντι pro ὀνομάζοντι. Πυριφλ. bisque ἐναντίας pro ἐναντίος contra Oxon. servandum erat, quamquam horum Stallb. quoque prius tantum mutavit; alia ratio est in principio capitis ἐναντίας ἕνεος Ἀχέροντος, qui non occurrit Oceano, sed diversus effluit. — P. 114 C ἐπὶ γῆς O et V cum omnibus Platonis libris, ἐπὶ τῆς γῆς BST cum Eusebio, Theodoro, Stobaeo, quos tamen perspicuitatem magis quam fidem secutos esse credibile est. Indidem mox ἐποὶ δονεὶ et αὐτῆς κόσμου pro μοι et αὐτῆς. — P. 116 B ἐκείνους circumscripti, quia in codd. certa sede caret Soeratemque non cum mulieribus tantum sed etiam cum filiis colloqui par erat; mox autem cum plerisque codd. revocari vulg. ὅπερ ἄλλων pro τῶν ἄλλων, quod iis debetur, qui Socratis laudes cum quoquam alio communicari nollent. — P. 117 A κερδαίνειν et πιδῶν ab Oxon. oblata pro κερδαίνειν et πιδῶν Stallb. quoque probat; p. 118 A vero primus ex Oxon. alisque post οὕτως ἡμῶν adjecti αὐτοῖς, cuius non exigua vis est; nostris nos oculis inspicere jussit.

Cratyl. p. 383 A αὐτῶν O cum Fisch. et Heind., αὐτῶν VST; ut est ipsorum lingua, non sua; cf. ad Phaed. p. 63 A. — P. 383 B αὐτῶ πρότερον

H e vestigiis Oxon. plurimorumque, unde et tantum vulgo ante αὐτῶ positum sustuli; πρότερον cum Stallb. circumscripti opus non erat; ne magis p. 384 B quicquam tollendum erit, modo inserta mecum post ὅπερ partic. et verba οὐδὲν ἤττω — πρότερον κείμενον, quae cuncta Bekk. secluserit, ad servorum comparationem retuleris; eademque mox intolerabilem v. ἐδιδάκτων post ἔδει repetitionem sanari patietur recipienda vetusta lectione a scholiasta servata μεθιστάτων, quod verbum arcte cum μετακείμεθα cohaeret: ut si servorum nostrorum nomina pro libitu mutamus, mutatum hoc nomen non minus recte quam prius positum indit arbitror; neque enim natura ulli illorum nomen inditum esse, sed lege et more eorum, qui mutarint mutatoque utantur. — P. 385 D restitui vulg. ἐκείνους ἐπὶ expulso ἐνίοτε, quod ex Oxon. aliorumque lectione ἐνίοτε exsculptum cum Buttmanno BST receperunt; mihi vero ἐκείνους et ἐνίοτε per dittographiam cumulata esse videntur, ejus alia quoque passim in hoc dialogo vestigia exstant; nec tutiorem p. 386 E Heindorfii conjecturam et ὁ καὶ αὐταὶ pro αὐταὶ duxi; responsum enim καὶ αὐταὶ ita explicandum est, ut αὐταὶ locum subst. et πράξεις teneat, καὶ ipsam vim antec. καὶ αὐταὶ repetat, quod ut lat. et ipse pro etiam usurpatur. — P. 388 C etiam καλῶς post ὀνόματι a Cornario adjectum ejeci, quia non difficiliter suppletur, quam Phaed. c. 46 α ποιεῖ post ποιεῖν, quod recte miratur Heind. aliquem elegantissimo scriptori obtrudere voluisse; mox autem in responso restitui ὁ τὴν τέχνην ἔχων, quorum extremam vocem a BST omissam Oxon. firmat. — Idem p. 390 B ὁ χορηόμενος ὑφάντης sine articulo a VBST iterato; tam p. 392 B κατ' ἐμὲ καὶ αὐτὴν sine τὴν in VBST adjecto, quod conjunctam utriusque operam, non singulorum facultatem notaret; verum omnes habent c. 43 extr. — P. 392 E verba τί δὲ ποτε — μὰ Δι' οὐκ ἔγωγε, quae vulgo post φαίνεσθε μοι leguntur, transposui, quia Socrates non potest, quod modo ipse exposuit, intelligere se negare; confusionis causa in duplici φαίνεσθε facile apparet. — P. 393 A Stallb. auctore βασιλικὰ — ὀνόματα circumscripti, eademque medelam p. 395 C adhibui verbis ἄξιον εἶναι ταύτης τῆς ἐπινοήσεως, quae interpretandis antecedentibus ἐμμέτρως κείσθαι adscripta esse patet; paulo ante autem p. 395 A α pro ἂν δόξειεν et κατεργία pro κατεργίης scripsi ex conj., nisi quod posterius etiam in cod. Ven. S exstat. An enim c. optat. in enunciatis relativis sermonis leges respiciunt, nisi obliqua oratio sit aut ipsum enunciatum rursus a conditione pendeat; κατεργίης autem μονῆν jam alii ferri non posse viderunt, quorum medelas nostrae facilitatem superare arbitror. — P. 396 B μὲν ἐν τῆς O, ubi VB τινί, ST τί; at non necesse est ἀνοήσαντι ad δόξειεν referri; est datus judicii pendens ab ὀφθαλμῶν εἶναι; censeat aliquis subito audientis iudicio contumeliosum esse. — P. 399 B Εὐτυχεῖαν O, Εὐτυχεῖαν VBST, ejus varietatis penes Keilium iudicium esto. — P. 398 A ὑποχθόνιοι O et B, ἐπιχθόνιοι VST, itaque Hesiodum scripsisse verisimile est; antiquam tamen varietatem a plerisque codd. servatam eo minus evanescere volui, quo certius eadem apud Aristid. T. II. p. 230 Dind. exstat. — P. 398 C τὸν δαίμονα circumscripti, quia alieno loco legitur summamque interpretamenti suspicionem praebet;

mox autem ex conj. dedi *ἀνίγματος* pro *ὀνόματος* et *ἢ σὺ ἔχεις* pro *σὺ ἔχεις*, quorum posterius contra Platonis morem hiulcam orationem efflicabat, prius autem omnino explicationem non habebat, quomodo *ἦρας* ex nomine *ἔρας* nominis causa inlexum esse diceretur. Nam quod Heindorfius interpretatur *ut justum exiret ἦρας*, radicem *ἔρας* justum nomen esse negaret; malui igitur quamvis audaci mutatione id restituere, quod Plato identidem (p. 395 E et 404 C) nominum fictoribus propositum fuisse significat, ut levi inflexione originem occulerent, poetarum instar, qui itidem passim *ἀνίττεσθαι* vel *ἀνίγματος* *ὡς λέγειν* dicuntur; cf. Theaetet. c. 34, Republ. I. 7, Alc. II. c. 10 etc. — P. 400 A *ποῦν καὶ ψυχὴν* O et V, *ν. τε καὶ ψ.* BST ex duobus tantum libris; nec majore auctoritate mox *αὐτοὶ ἑαυτούς*, ubi *αὐτοὶ* cum O et V omisi. — P. 401 C *ἑσίων* pro *ἑσίων* bis scripsi cum Bergkio Zeitschr. f. d. Alt. 1843. p. 24, qui hanc ipsam doricam formam esse monuit; neque in tanta Cratylī corruptela p. 402 E *ὑπὸ* ante *τοῦ πρώτου* aut p. 404 B *ἀεὶ* inter *καὶ* et *εἰδέναι* ex conj. inserere dubitavi; *ἀλφα* enim intensivum, quo Stallb. ad *Ἄδην* ex *εἰδέναι* derivandum confugit, a Platonis verbis alienum est. — P. 405 B *τὰ* ante *λουτρά* cum O et V abieci moxque cum Roecklio ad C. Inscr. T. I. p. 860 et Bergkio l. c. scripsi *Ἄπλων* pro *Ἀπλων*, ut thessalicae dialecto constarem; cf. et Revue archéol. 1844 p. 315. — P. 405 D *τὴν* ante *περὶ τὴν* c. Stallb. expunxi; deinde vero sententia postulante non solum *ὄν* vel *ο* in *ὄνο* sed etiam *ποῦν* post *τὸ δὲ*, quod ferri non posse idem cancellis significavit, leniore medicina in *ποῦν* mutavi, ejus confasionis etiam Politio. p. 275 E exemplum praebet. — P. 406 A *Δειηθῶ* pro iterato *Ἀηθῶ* ex Stallb. conj. dedi; utque mox c. 23 *τὴν ἐν τῷ ἀφροῦ*, ubi vulgo praep. deest, jam Heind. restituendum esse intellexit, ita paulo ante ne *καλοῦμενος* quidem iteratum toleravi, sed *καλοῦντο* scribendo constructionem instauravi non majore, opinor, audacia, quam qua in Phaedone p. 87 ineptum part. *ἀπιστῶν* certatim in *ἀπιστοῖ* mutatum est. — Contra p. 408 cancellos post Heindorfium a BT positos sustuli, et p. 409 A pro dativo *δηλοῦντι* Heusdio auctore in BST recepto librorum lectionem *δηλοῦν τι* revocavi; item p. 409 E *ἑσιότως* pro *εἰσιότως*, quod etsi sententia fere pari tamen vel ideo non debebant BST recipere, quia mox in responso eadem vox aliorum refertur, videturque Plato hac ipsa de causa rariorem formam usurpasse, ut non *probabiliter* vel *merito* sed *apposite ad similitudinem* interpretandam esse indicaret. — P. 410 B *ἀεὶ* *περὶ τὸν αἴρα* *δέων* H ex conj. pro *ἀεὶ* *δει* — *δέων*, ut structurae consulerem, quae in vulg. misere hiat; praesertim quum hujus origo facile pateat, ubi quum proclivi errore *δέων* in *δέων* mutatum esset, *currendi* notio, quam etymologia requirit, alibi intrudenda erat; *δέων* autem, quod jam in *ἀεὶ* inest, in *ἀθέρει* ex *ἀεὶ* — *θει* — *ἀη* orto non desiderabimus. — P. 412 A Heind. et Stallb. suscitibus *λέγεται* scripsi pro *λέγη*, quod quo referatur non habet; nec p. 413 A dubitavi quamvis repugnante Stallb. veterem meam conjecturam *Δία* pro *ἰδίᾳ* recipere, quia neque is sum qui quod aliquo modo explicari posset illico tutum habeam, neque *ἰδίᾳ* quomodo commode explicem invenio; *Διός* autem nomen, quippe omnium *αἰτίων*, cum praep. *διὰ*

comparari jam c. 14 vidimus. — P. 413 B *καὶ ἀνηκούσαι* ex glessemate fluxisse jam Stallb. intellexit; mox autem dubito num recte idem *αὐτὸ* ante *τὸ πῶς* et *τὸ θερμὸν* defendat, quae vox ad idearum doctrinam pertinens ab elementorum physiologia aliena est; quod si recte primum *αὐτὸ* interpungendo ab igne distincti, pro secundo simplex *αὐ* reponendum, tertium pro interpolatione tollendum erat. — P. 415 A *πῶς* *τὸ πολὺ* H pro *πρὸς τὸ πολὺ*, quod cum *σημαίνει* aegre convenit; medelam jam Phaedoni c. 60 extr. adhibitam hic etiam cod. Par. G offert, neque aliter inf. p. 420 C scribi poterat, ubi vulgo *ἢ βουλὴ πρὸς τὴν βολὴν* legebatur. — P. 415 D scabram et hiulcam structuram leniter emendavi addito *εἰ* post *ἄστε*, quo facto sequ. *ὀρθῶς μὲν ἔχει* nunc demum fulerum inveniunt; nec p. 416 dubito quin mea conj. *ὀλέγη* pro *λέγει* *γς* sententiae aequae ac literis conveniat; quanquam persanatum locum ne sic quidem praestem. — P. 416 C *τὰ δὲ μὴ* restitui pro Heindorf. conj. a BST recepta *ἀ δὲ μὴ*, quia non majore negotio *ἐρομασθέντα* suppleatur, quam Euthyd. c. 6 *ἔχουσι* post *οἱ ἔχοντες ἢ οἱ ἄν μὴ*, vel in Simon. fragm. Protog. c. 30 *ἔπραξε* post *πράξας ἐν . . . κακῶς* *δ' εἰ κακῶς*; mallem mox p. 417 A ejusdem consilium seculi *συμπεριφέρεσθαι* *λοικῆ* Socrati continuassent, ubi vulgo interjecta Hermogenis responsio nec inf. *καληθῆσαι* nec sequ. *τὸ δὲ γε κερδαλέον* recto talo stare patitur; ejusdem generis mendam p. 419 C iidem sine ulla dubitatione sustulerunt. — P. 418 E *ἀδελφὸν* O sine *ὄν*, quod miror Stallb. optimarum codd. auctoritate extrudere dubitasse; utque ambigi possit p. 419 B utrum Oxon. lectio *ἐπονομασθῆναι* vulg. *ἐπονομασθῆναι* an nostrum *ἐπονομασθῆναι* magis commendet, p. 420 B Heindorfium *ὄν* pro *ὄν λέγει* emendantem fidenter secutus sum. — Ibid. *τοῦτο* pro *τοῦτο* *μᾶλλον* cum O et V revocavi, quia *λοικῆ* pro *εἰσὸς ἔστι* nihil difficultatis habet; sed in fine capitis temperare mihi non potui, quia *ῥάμην* in *ῥήμην* mutarem, quae instinctui divino, quem jamjam fini appropinquare Socrates modo dixit (*τέλος γὰρ ἤδη θεῶν*), unice convenit; cf. Sophist. p. 236 D ejusdemque erroris exempla apud Jacobs. ad Achill. Tat. p. 462 et Held. ad Plut. Aemil. Paul. p. 172. — P. 421 B loci frustra a Winkelmanno ad Euthyd. p. 225 excusati lenissima medela visa est male iteratum *συγγεγοτήσθαι* circumscribere; deinde vero cum Bekk. *οἶνι δὲ* dedi pro *οἶνι ἴαν*, quia Platonis etymologiae ne dialectorum quidem formas respuunt. — P. 421 D, quod semel moneo, *ἄπο* pro *ἀπὸ* *τρόπον* scripsi auctoribus Schaefero anal. p. 51 et Bastio ad Gregor. Cor. p. 211; item *ἀγῶν* pro *ἀγῶν*, quod vulgari proverbii speciei repugnat; cf. Zenob. II. 45. — P. 422 D *δὴ* post Heindorfium a BST ante *τὰ μὲν ἕστερα* insertum eieci; p. 423 B autem cum Oxon. aliisque *φανῆ* pro *φανῆς* recipere non dubitavi, doctiorem profecto lectionem, quam quae cum Stallb. correctori tribuatur. — P. 423 C *μὲ* *Δία* in suspicionem vocavi, non quo *μὰ* *Δὲ* *ἀλλ' ὄν* dici negem, cujus exempla Stallb. ad Gorg. p. 463 suppeditat, sed quia negationis vehementia a Socratis persona et instituto prorsus abhorret; longe commodior lisdem verbis locus est ante Hermogenis responsum *ὄν* *ἐμοιγε*, unde per errorem huc translata esse suspi cor. — P. 423 D *ἢ τέχνη* *ὀνομαστικῆ* moxque *τὶ* *δαὶ* *δὴ* O et S, *ἢ* *ὄνομ.*

et τί δὲ δὴ VT, adstipulante Schneidero ad Remp. T. II. p. 83; at quo rarius Oxon. prima manus dat exhibet, eo minus, ubi habet, spernendum esse videtur. — P. 424 D librorum lectionem ἐπειδὴν πάντα (Oxon. πάντα) διελέμεθα τὰ ὄντα ἐν πάντα, αὐθις δὲ ὀνόματα ἐπιθεῖναι, corruptam esse omnes consentiunt, ipseque Stallb. non circumscribendis tantum τὰ ὄντα defunctus est, sed etiam ὀνόματα in τὰ ὄντα et ἐπιθεῖναι in ἐπισημασθῆναι mutari iussit, Sauppium autem Epist. crit. p. 145 totum locum sic effinxit: ἐπειδὴν πάντα διελέμεθα, τὰ ὄντα ἐν πάντα αὐθις, οἷς δὲ ὀνόματα ἐπιθεῖναι, unde equidem οἷς libenter assenti; in ceteris meam rationem utraque commodiorem esse puto. — Audacius egi p. 425 E, ubi quum vulg. εἰ μὴ ἄρα δὴ — ἀπαλλαγόμεν ad deliberativam conjunctivi vim non sine tormentis revocetur, optimo-rumque codd. consensus in δὲ corruptelam potius arguat, hanc ita existisse suspicor, ut absorpta quocumque casa priori v. βούλει syllaba reliquum in δὲ primum, deinde in δὴ transierit; βούλει structuræ unice convenire certum est. — Contra p. 431 A ἔχον post οὕτως ac deinde p. 431 E ἐν ante ἕκαστον τῶν στοιχείων vulgo insertum ipsa codd. auctoritate sustuli, eosdemque secutus p. 432 B ἡ ὁρθότης et τοιαυτὰ scripsi, ubi BST primum articulum omiserunt, deinde posuerunt; item p. 439 A post ἧς ἦν articulum ante εἰκῶν a VBST positum moxque c. 44 in Cratylī responso εἶναι post ἐμοίγε δοκεῖ ὡς Σώκρ. cum Oxon. ex-pulli ejusdemque fide p. 440 D πάντα τὰ πρὸ πάντων χρήματα scripsi.

Theaetet. p. 143 B Ἐρινοῦ BS, Ἐρινοῦ VT; illud commendant Oxon. aliorumque scripturae ἐρεῖνον vel αἰρεῖν οὐ. — P. 143 D ἀν-ἡρώτων O, ἀνηρώτων VBST, cujus compositi hic aegre causam inve-nias. — P. 145 A γέ με O et V, γ' ἐμὲ BST; at sufficit quantum sciam. — P. 146 C ἐπιστήμη H ex conj. Heindorfii pro ἐπιστήμαι, flagitante, ut opinor, sententia, cujus hoc ipsum acumen est, ut Theaetetus univer-sam scientiam multarum enumeratione definiat; quas si singulas scientias appellare voluisset, dixisset δοκοῦσιν ἄς: nunc haec mens est: quicquid a Theodoro discas, scientia esse videtur. — P. 148 C ἄκρων cum VBS scribendo Oxon. deseruit, quem secuti T ἀκριβῶν ediderunt; at ipse codex litteris ἴβ puncta supraponit, veramque lectionem sequi ἀκριβοῦσιν eodem modo arguit, quo Phaed. p. 92 A praecedens δόξει pro δοξάσαι vulg. δόξαι restitui iussit. — P. 149 D καὶ εἶν γε οὖιον δόξῃ, ἀ-βλίσκων H, circumscripto sequi ἀβλίσκονσαι, quod etsi jam Poll. IV. 208 novit, significationis tamen insolentiam hic quoque notavit, videturque antiqua dittographia esse, quum nonnulli structuram a ποιεῖν suspensam non intelligerent. Mature corruptum locum esse etiam πῶν ὄν inter εἶν et δόξῃ vulgo interpositum docet; cui quum jam Heusdinus ἀνεμάτων, Heindorfius δέον, Stallb. ἀναγκαῖον, Winkelmannus κινούμενοι suffece-rint, mihi quoque aliquid periclitandum esse putavi, in quo teneas quae dixi griech. Privatalterth. §. II. not. 5. — P. 150 C πάνν τις σοφός O, πάνν τι σ. VBST; illud satis tuebuntur exempla ab Astio ad Protag. p. 340 D collata, impr. Phaedr. p. 228 B: εἰ μὴ πάνν τις ἦν μακρός. — P. 151 A πάλιν αὐτοὶ O et S, πάλιν οὗτοι VBT speciose; at vide-ne illud Socrates urget, in illorum profectibus nullam suam operam

cerni; nec rectius lidem p. 151 C post ὁλονται spreverunt με, quod a Plat. qu. Plat. p. 999 oblatum cum Stallb. inserere non dubitavi. — P. 153 A μὴ καταγέλαστος O, μὴ οὐ κ. VBST, poteratque ita scribi, quia interrogationem pro negatione esse constat; necessarium tamen non esse probet geminus locus Sophist. c. 29: σχολῆ ποτέ τις οἷός τε ἔσται. . . μὴ καταγέλαστος εἶναι τὰ ἐναντία ἀναγκαζόμενος ἑαυτῷ λέγειν. — P. 153 B ἐπὶ πολὺ O, ὡς ἐπὶ πολὺ V, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ cum Heindorfio BST, quod esset peritiorque; at vide ne significantius sit longe sive valde, ut Cratyl. c. 29 ἐπὶ πολὺ ἀνίαν etc. — P. 154 B ὡ παραμετρούμεθα O et V, ὡ παραμετρο. BST ex Cornarii conj. ab Heindorfio quoque pro-bata, miro errore, quanquam jam Schol. vulgatam non intellexit. Is enim interpretatur τῷ ἀσθητηρίῳ, quae interpretatio ad ἐραπτόμενον potius convenit, eaque re effectū, ut viri docti παραμετροῦσθαι et ἐραπτόσθαι perinde habentes τῷ οὐ ἐραπτόμεθα vicissim τὸ ὁ παραμετρούμεθα jungendum censerent; at longe aliud est τὸ παραμετρούμενον, cujus magnitudinem alius rei comparatione metimur, eique recte respondet ὡ παραμετρούμεθα, quo comparato illud metimur, ut quatuor talium com-paratione sex sesquialtero plures, duodecim comparatis dimidio minus esse intelliguntur. Si quid igitur mutandum, παραμετροῦμεν legam, ut medium medium traxerit; necessarium tamen ne hoc quidem est, modo ne quis sequens παραμετρούμενον passivum esse obliviscatur. — P. 154 E ἔγωγε O et S, ἐγὼ VBT. — P. 155 E ζητῶν H ex conj. pro αὐτῶν, audaci mutatione, sed ut opinor necessaria, quia pronominis nulla omni-no vis apparet. — P. 156 E ὅτιον cum VBS revocavi, sed circum-scripto simul χρῶμα, quod omnes libri pro VBST lectione χρῆμα exhibent; facile tamen patiar aptius pro hoc vocabulum substitui, quocum etiam ὄνομα ἢ T ex optimis libris receptum conciliari possit. — P. 157 A πάσῃν αὐτῶν O, π. αὐ τ. VBST ex Cornarii conj. haudquaquam necessaria, si quidem genitivus commode ab ἐνός regitur: neque aut quod aliquid efficiat aut quod patiatur in ullo eorum firmiter cerni posse. — P. 159 C καὶ ἐρηγοράτε, quod T ex unius codicis margine quamvis cancellis inclusum post κειμένοντα δὴ inseruerant, cum Stallb. prorsus sustuli, enudemque secutus mox p. 159 E οἴκον ἐγὼ τε οὐδὲν ἄλλο scripsi, quod etsi ille ne in novissima quidem editione Platoni reddidit, tamen jam a. 1839 unice verum esse intellexit. — P. 160 A καὶ ἄλλον ποιεῖ τὸ ἀθανάτων O, καὶ ἄλλο ποιεῖ τὸν ἀσθ. VT, καὶ ἄλλον π. τὸν ἀσθ. BS, etsi Stallb. nota et ipsa priorem lectionem probare videtur; quarum tamen neutri satis confusus equidem structuræ circum-scribendis potius καὶ ἄλλον consuli, quae haud scio an veteri dittogra-phiae in ipsa illa varietate conspicuae originem debeant. — P. 161 E καὶ τὰν πῶς O et V, τὰν πῶς BST ex veteri correctura, sed mi-nime necessaria, quum jam quae antecedunt ad refutandum Protagoram pertineant. — P. 162 D ταῖς δημηγορίαις H ex conj. pro τῆς δημη-γορίαις, cui genitivo etsi ὑπακούειν ipsum non repugnare Legg. IV. p. 704 D exemplaque a Schaefero ad Demosth. T. I. p. 671 allata ostendunt, eidem tamen in obediendi tantum significatione locus esse videtur; hic ubi nihil est quam animam advertere, aurem praebere, non genitivum

facilius quam ipsum singularem fero. — P. 164 A οὐπερ ὄραῖν H, ὄραῖ VBS, ὄραῖν T cum Oxon.; at hoc praecedens quoque partic. ἐπιστάμενος pro ἐπιστήμων flagitare, illud imperfecto vel aoristo potius mutandum esset; ex optimi igitur codicis vestigiis optativum erui, cuius similis ratio est atque ejus quem Cratyl. p. 395 A tetigi δόξαιεν. — P. 166 A ἀποκρινόμενος O et V, ἀποκρινάμενος BST cum quibus libris, nescio cur, quam respondere et labi ejusdem temporis sint. — P. 167 B πονηρὰς ψυχῆς ἔξει δοξάζοντας O, πονηρὰ... δοξάζοντα VBT, prius etiam S, etsi posterius recte correxit monens, transiri ad pluralem numerum usu non rarissimo; at πονηρὰς quoque non minus sanum est quam ἐαντῆς, quod mox omnium fere codd. suffragia pro τῶτῆς substitui jusserunt. Quia enim pravam animam habent, huic afflicta homines opinantur; quia autem id ipsum prava anima efficit, non si sed sibi afflicta Plato eo securius dixit, quo facilius ἐαντῆς συγγενῆ simul etiam ad sequentem χρηστῆν ψυχῆν transferri possunt. — Contra p. 167 C δοκῆν καὶ εἶναι ex Heindorfii conj. pro δοκῆν εἶναι recipere non dubitavi, quia et per se vulgata languet et praecedentes ἀσθησεις καὶ ἀλλήθεια in oratoris quoque comparatione simile notionum par requirunt. — P. 168 C προσήκουσα μὲν H pro προσηξάμην, quod ferri non posse Schneiderus, Boeckhins (in Minoem p. 180) ipseque Stallb. tanto consensu pronunciarunt, ut egregiae Corais conj. locum negare non poterim; sed p. 169 B ἄν post πρὶν ab Heindorfio desideratum cum BT inserere non magis quam Stallb. ausus sum, ibidemque ἀλλὰ λέγε ex Oxon. pro ἀλλὰ γέ vel contra VBST restitui, praesertim quum ipse Theodorus non dicendum se sed refutandum Socrati praebent. — P. 174 C οὐδένα λοιδορεῖν οὐδὲν O, οὐδὲν οὐδένα λ. VBST. — P. 175 C τ' ἄν circumscipsi, quia ab Oxon. aliisque abest πολὺ, unde illud τ' ἄν ortum esse suspicor; sive emendandum potius quam tollendum videatur, non cum Heusdio πάνν, sed simpliciter τὸ commendem. — P. 177 E μὴ γὰρ λέγω O, μὴ λέγω VBST; at particula explicat, cur τὸ ὄνομα λέγειν ἀκόμμα futurum sit, nimirum quia non nomen sed rem memorari oporteat. — P. 178 A ἀμαρτάνειν O, διαμαρτάνειν VBST; cf. Euthyd. p. 281 C, ubi itidem post ἔξαμαρτάνοι simplex ἀμαρτάνων sequitur, pluraque ad Euthyphr. p. 14 A. — Ibid. veterem meam conjecturam τὸ pro καὶ περὶ τὸν μέλλοντα etiam nunc tueor, non modo quia absonum videatur utile ad aliud praeter futurum tempus referri, sed etiam quia totum genus quaeritur, quod inter alia etiam utile comprehendat; utile igitur non est genus, sed species, cuius genus non ita definiti potest, ut inter alia etiam futurum tempus continere dicatur. — P. 179 A restitui εἰ μὴ a BST ex Heindorfii conj. in εἰ πῃ mutatum, sententiaeque ita potius consului, ut ἀντὶ in fine circumsciberem; quo facto haec in se Protagorae inconstantia arguitur, quod quum suo quemque iudicio verum invenire iactasset, ab ipso tamen rerum omnium causas et rationes certissime peti discipulis persuaserit; cf. Sophist. c. 20. — P. 179 E καὶ ἔξ ἀρχῆς cum O et S edidi, ubi VBT καὶ omittunt, eandemque partic. indidem p. 182 B ante ἐν τοῖς πρόσθεν inserui, mox autem p. 183 A c. Stallb. auctore Lehrsio in Jahn. Jahrb. 1827. T. IV. p. 155

τὸ ab Heind. et BT ante οὐτὸ λέγειν intrusum expunxi, nec p. 183 E εἶναι ab hisdem cum paucis codd. post αἰδοῖς τε μοι adjectum toleravi. — P. 190 C ἐπὶ τῶν — ταυτὸν ἐστὶ ex Oxon. ejusque cognatis, immo et Coisliniano aliorumque margine primus in ordinem restitui, ubi VBST post καὶ σοὶ τὸ ὄμα breviter περὶ τοῦ ἔτερον addunt; glossematis enim suspicione, ut Stallb. quoque agnovit, prorsus earent, videnturque ex reliquorum potius codd. communi fonte casu aliquo excidisse eoque facto sententiae terminandae causa paucis quibusdam verbis satis obscuris supplieta esse. Ibid. ex Oxon. lect. τότε ἔτερον inter τὸ et ἔτερον inserui γὰρ a VBST omissum. — P. 193 C μεταφεροῦσης H ex conj. Battmanni pro μεταφεροῦσης, quod ferri non posse etiam Stallb. vidit; hujus autem conj. δεξιὰς εἰς ἀριστερὰν μεταφ. quia duo vocabula mutat, difficillor mihi visa est. — P. 194 A τὸ σημεῖον O, τὸ σημεῖον V, unde Heusdio auctore BST τὸ σημεῖον exculpserunt; huic autem conjecturae antiquissimorum librorum lectionem eo certius praefero, quia haec propter antecedens ἀμφοῖν facile in dualem mutari poterat, singularem autem Plato propter sequens ἐκάτερον praetulisse videtur. — P. 196 X αὐτὰ πάντα O et VBS, αὐτὰ τὰ π. T cum Heindorfio praeter necessitatem; nam quod Cratyl. c. 39 αὐτὰ τὰ δέκα legimus, contrario exemplo Politic. c. 29 ἐν τοῖτοῖς ἐπὶ plane rependitur. — P. 197 C λαβεῖν καὶ σχεῖν O et BC, ἔχειν V, ἴσχειν T ex Winkelmanii conjectura; at aoristus λαβεῖν sui similem postulat. — P. 198 C αὐτὰ post αὐτὸν jam Cornarius tolerare noluit conjectitque ἐντός, quod VB olimque etiam Stallb. secuti sunt, donec hic novissime totum eliminaret; mihi circumscipsisse sufficit. — P. 198 D μαδόντι καὶ H cum BS, quanquam sine idonea codd. auctoritate, quorum plerique particulam omittunt, quapropter ἢ potius Heindorfius, ἢ cum cod. Veneti correctore Turicenses inseruerunt; mihi καὶ non simplicitate magis quam elegantia structurae commendatum est. — P. 200 D οὐ γὰρ πον H cum S, πῶ VBT, sed alterum πῶ in πὸν mutandum esse jam Baïterus vidit. — P. 203 C τί δὴ et λέγομεν O, τί δὲ δὴ et λέγομεν VBST, itemque p. 204 D λέγομεν, quia ab iis, quae de πάντι et πάντι dicenda erant, ad πᾶν et ὅλον transitur. Paulo ante meo periculo τὰ πάντα ἔξ et πάλιν δ' οὐχ ἐν λέγομεν scripsi, ubi VBS cum libris πάντα τὰ et οὐδὲν ediderunt, quanquam priora jam Heindorfius in πᾶν τὰ τὰ, Turicenses in πᾶν τὰ mutarunt. Socrates enim, ut τὰ πάντα et τὸ πᾶν idem esse demonstrat, primum varias senarii numeri partes enarrat, quibus omnibus sex efficiatur, eundem tamen numerum in omnibus unum esse monet, unde sequitur, ut omne, hoc est sex, cum omnibus (ejus partibus) idem sit; hoc igitur ut Theaetetus intelligat, primum in senario pluralem numerum, in eodem tamen rursus etiam singularem agnoscere cogitur, quem non intelligo quomodo Stallb. ex οὐδὲν ita repetat, ut ad sequens ἀνάγκη suppleri ei jubeat; immo quem affirmativo respondere volumus, et jam in interrogatione quod affirmet proponere debemus. — P. 209 C ἔξ ὧν εἰ σύ· ὃ ἐμὲ H cum VBS, nisi quod hi ἢ ἐμὲ potius ad explendam codd. lacunam scripserant, ad ἀμύνητα ra-

spicientes, ubi ego *μημειον* respici malim; Tur. cum Ficino *ἐξ ἂν εἰ-
σει αὐ καὶ*, quo nonnisi antiqua corruptela propagatur.

Sophist. p. 217 A *καὶ τὰ γένη* O et V, *καὶ γένη* BST non exigua
codd. fide, sed praeter necessitatem. Item mox *ἄπερ καὶ πρὸς*, ubi BST
ἄπερ πρὸς; Graeci enim *καὶ* in correlativis iterare amant, erratque
Stallb. qui Oxon. *καὶ* ignorare narrat. — P. 218 C *ὁ καὶ* O et VB,
ὁ τε καὶ ST cum Heindorfio ex uno codice, quem sequendi non ju-
stior causa est quam Cratyl. c. 11. — P. 220 B *αὐτόθεν* B cum Hei-
ndorfio, *αὐτόθεν* VST cum codd. plurimis optimisque, sed contra sensum,
quandoquidem is potius, qui ietu piscatur, *αὐτόθεν* hoc est *statim* et
e vestigio venatur, quam is, qui domi sedens *hinc*, *αὐτόθεν*, exspectat,
quid retibus nassive capiatur. — P. 222 B *ὁπότερ' ἂν ἦ* φλλον *εἰρη-
σθαί σοι, τούτο ἡμῖν διοριστίον* H, *ὁπότερ' ἂν ἦ* φλλον *εἰρη-
σθαί σοι, τούτο ἡμῖν διοριστίον* H, *ὁπότερ' ἂν ἦ* φλλον — *διοριστίον* VBST,
sed Oxon. cum aliis bonae notae libris habet *διοριστίον*, neque opinor
Theaeteti est definire, sed praescribere, utro modo Eleatem definire velit;
quod quum insuper *εἰ σοὶ φλλον* et similia (Theaet. c. 17, Sophist.
c. 1, Protag. c. 35) in obsequio alteri pollicendo solemnia sint, *σοὶ* ad
φλλον referre malui, quo facto *ἦ* in *ἦ* mutandum erat, nisi etiam au-
dacius *ἦ* καὶ *ἦ φλλον* scribere vel *φλλον εἰρησθαί σοι* cancellis no-
tare vellem. — P. 225 B itemque inferius p. 226 A et 232 D librorum
longe plurimorum scripturam *ἀμφισβητικόν* pro *ἀμφισβητητικόν* fiden-
ter revocavi, non quo eam formam cum *ἀσφοκίως* vel *ολκοδομίδος*
compararem, sed propter syncopen, quae quam late pateat exempla a
me in Schneidew. Philol. T. II. p. 438 et Lobeckio Paralip. gr. gr. T.
I. p. 44 collecta abunde probant. — P. 227 B *εἰλήφασιν* O cum pleris-
que, *εἰλήφασιν* VBST speciose, sed non magis necessarie, quam Phileb.
p. 37 B, ubi Stallb. conj. *εἰλήφασιν* a Winkelmanno praef. Turic. p. XIV
merito reprobata est. — P. 228 A *διαφορᾶς διαφορᾶν* O itidem cum
plerisque, *διαφορᾶς διαφορᾶν* VBST ex Corn. conj. Galeni loco nisa;
eandem tamen perversam esse ipsis Heindorfii verbis probes, qui codd.
lectionem veram fore ait, si pro *στάσει νόσον* definitio quaereretur; at
enim *νόσος* et *στάσις* comparantur, quodque in illam, idem in hanc
cadit, ut discidio praecedente corruptela nascatur. — P. 228 C *πειρώ-
μενα*, quod ab Oxon. aliisque omissum jam Tur. circumscripterunt, pro-
sus expulsi; simul autem sequi *τούτου τυγχάνειν* circumscripti, quae
ipsa quum ad *δραμῆν* pro glossemate apposita essent, mox in ordinem
recepta alterum illud interpolamentum produxisse videntur. — P. 229 C
ἀμαθίαν S cum paucis libris, sed recte; *ἀμαθία* VBT contra legem,
qua nomen semper eundem cum *ὄνομα* casum requirit; nec magis du-
bitavi mox c. 17 *κατὰ τούτο* pro *καὶ τούτο* ex conj. scribere, quia vix
debeat Platonem *hoc quoque* dividi posse iterare, non addentem *quomodo*,
ipsaque Theaeteti quaestio *κατὰ τί* antecedentem praepositionem requi-
rit. — P. 231 D *ἦν* post *περὶ τὰ μαθηματικά* *ἡμῖν* a BST ex Heindorfii
conj. adjectum delevi; quod si Stallb. propter praecedens *ἡμῖν* neces-
sarium esse censet, videat ne lenius fuerit *ἡμῖν* post *ἀνεφάνη* trans-
ferri. — P. 232 C *λέγεται ὅν δὴ* O et VB, *γόν δὴ* ST cum Hei-
ndorfio nulla de causa; immo mox post *φαίνεται γόν* cum Oxon. *δὴ*

nunc sublato est. — P. 235 A *εἰς γόητα* VBS cum libris paene omni-
bus. *γόητα* T cum Heusdio voc. *εἰς* in *εἰς* mutato et ad antec. enunc.
finem rejecto; quo tamen facto etiam geminum locum Politic. p. 281
refringere coacti sunt; nostrum eodem jure dicitur quo *εἰς ἀνδρα* *τελεῖν*
pro *εἰς ἀνδρὸς τέλος* *λέγειν*. — P. 236 B *ἀκολούθῳ* H ex conj. pro
ἐκ κалоῦ θέαν, circumscripto simul *ὅν*, quo aliquot codd. receptam
semel corruptelam fulcire studuerunt; severiore tamen medicina opus
esse jam editores intellexerunt, quamque ego proposui, certe cum sim-
plicitate etiam convenientia commendatur; signif. enim externam quan-
dam concinnitatem, quae facile pro pulchritudine accipitur, ut Cratyl.
c. 42 et Procl. ap. Phot. Bibl. p. 319 de cyclo epico: *σπουδάζεται τοῖς*
πολλοῖς ὄχι οὕτω διὰ τὴν ἀρετὴν ὡς διὰ τὴν ἀκολούθῳ τῶν ἐν
αὐτῷ πραγμάτων. — Ibid. vel invito Oxon. c. Heind. et Stallb. *μηδ'*
εἰκότως pro *μηδὲ εἰκότως* moxque *πρὸς τί* pro *πρὸς ὃ* ipsa sententia
flagitante scripsi, item ut inf. p. 257 D *ἀλλὰ πῆ* pro *ἀλλ' ὅπῃ* vel Phi-
leb. p. 37 B *τῷ* pro *ὅτῳ*, Alcib. I. p. 110 C *ποιῶ* pro *ὁποιῶ* etc.; nam
quod Lobeck. ad Phrynich. p. 57 neminem hodie viventium relativum in
directa interrogatione positum offensurum esse jactavit, merito miratus
est Fritzscheus quaest. Luc. p. 141, nec Winkelmanno ad Euthyd. p. 64
hoc concedam, ut ferreae aetatis abusus ab imperitis librariis in ele-
gantissimum scriptorem transferat. — P. 237 A itemque inf. p. 258 D
μη ποτε τούτο δαμῆς H ex Steinharti conj. in Melet. Plotin. p. 58, quae
certe ad librorum et Stallb. lect. *τούτ' οὐδαμῆ* propius accedit quam
Heindorfii *δαμῆς*, certatim a Bekkero, Mullachio, Turicensibus recepta,
quanquam interpretatio paulo coactor est: *noli persuadendo subigi*, hoc
est: cave persuaderi tibi sinas, ut non entia esse putes. — P. 237 C *τί*
δοκούμεν O et S praecunte Winkelmanno, *ἔχειν δοκούμεν* VBT; at stru-
ctura similis illius Phaedr. c. 10: *τί σοι φαίνεται ὁ λόγος ὄχι ὑπερ-
φρῶς . . . εἰρησθαί*; — P. 237 E *τί* post *λέγειν μὲν* a Tur. sublato,
quia in Oxon. exstat, reposui, sed cum BS cancellis circumscripti. —
P. 238 B *μήτε* ἐν O, *μήτε τὸ* ἐν VBST, sed variat in his Plato, qui
etsi mox *ἀρα οὐ τὸ ἐν αὐ* dixit, paulo post in *οὔτε ἐνός οὔτε τῶν πολ-
λῶν* vel sequente articulo *τὸ* omisit, nedum hic, ubi etiam *πλήθος* sine
articulo praecedat. — P. 238 D cum Winkelmanno Oxon. vestigia secutus,
quia in Oxon. exstat, reposui, sed cum BS cancellis circumscripti. —
λέγειν ἔχουεν vulgo Theaeteto tributa, *τί* in τὸ mutato cum Eleatae
verbis continuari, Theaetetoque proximum *τί δὲ* in *τί δὴ* conversum tri-
bui, quo facto etiam multo vehementius Eleatae responsum ab ipso vo-
cativo incipit; τὸ δὲ autem *at vero* vel etiam *quum tamen re vera* verti
posse post Heindorf. ad Theaetet. p. 333 ipse docui ad Lucian. p. 32;
adde Stallb. ad Remp. T. I. p. 89. — P. 238 E *ἐννείης* Oxon. cum
plerisque nec aliter p. 243 B pro vulg. *ἐννίης*, quod vel Schweideus
ad Rempubl. T. I. p. 69 mordicus retinet, quanquam veteres gramma-
tici illam formam ipsis Atticis concedunt; cf. Eustath. ad Iliad. p. 95.
12 et Etymol. Gud. p. 516. 4. — P. 239 A *ἐνός γὰρ εἶδει* O, *ἐν τε*
γὰρ ἡδὴ V, *ἐν τε γὰρ ἡδὴ* ex Heindorfii conj. BS, *ἐν ἐνός γὰρ εἶδει*
T, quibus omnibus juxta opt. cod. facile caremus. — Ibid. *ἐμὲ γ' εἶ*

τίς Η, ἐμὲ γ' ἔτι τί τις VSBT contra opt. cod. auctoritatem, qui τί omitunt; nam quod Stallb. Oxon. ἔτι omittere narrat, Bekkeri errorem secutus est, non Gaisfordium, apud quem clare ἐμὲ τίς exstat. Sensus est: quis porro etiam mei rationem habeat? — P. 239 E ἐὰν ἐν κατοπτροῖς — λέγῃς τι ut glossema circumscripsi, quali medela opus esse jam Heind. et Stallb. secludendo ἐὰν agnoverunt, in reliquis appositionem esse rati ut Protag. c. 22: εἰ τοῦτο ἐποίησάν . . . οὐτὸ διςλεγόμεν: mihi tamen totum ex antecedentibus officium esse videtur. — P. 240 B οὐκ ὄντως οὐκ ὄν O, οὐκ ὄν VBS, οὐκ ὄντως ὄν T, male, quia sic dimidium tantum negatur, quum Plato τὸ μὴ ἀληθινὸν ne esse quidem, nedum ὄντως esse declarare velit. Difficilior causa est sequentium, ubi in communi omnium corruptela meum sensum sequi coactus sum, adjutus tamen a vetustis editionibus, quae certe rectius quam VBST et οὐκ ὄν ἀληθῶς et ὄντως pro ὄντως exhibuerunt. Totius loci haec sententia est, ut postquam Eleata speciem ullo modo esse negavit, Theaetetus eandem tamen aliquo modo esse moneat: cui ille: non tamen, inquit, vere, te ipso teste, Theaetetus autem: non quidem vere, sed ut veri simulacrum, quo dicto Eleata disputationem sic concludit: οὐκ ἂν ἔρα οὐκ ὄντως ἔστιν ὄντως ἢν λέγομεν εἰκόνα. Eundem vero quod vulgo verbis ἀλλ' ἔστι γε μὴν sibi ipsi contradicentem Theaetetumque primum πῶς; quaerentem, deinde ipsum πλήν γ' εἰκὼν ὄντως respondentem faciunt, prorsus absoum est, ut mittam oxymoron in εἰκὼν ὄντως, quod ne Oxoniensi quidem condonari poterat. — Mox ὄρεῖς γόνυ, quod in Oxon. marg. tantum omitta lit. γ' exstat, facile pro glossemate tollas, sequi ὅτι in ὄρε mutato; fidentius tamen p. 241 A ejusdem lectione leniter inflexa πρὸς διωμολογημένα pro προσδιωμ. scripsi, Turicenses vulg. προσδιωμ. servarunt, Stallb. Oxon. presse sequitur; mediam, qua ego inaccessi, viam e tutiorem arbitror, quo majorem vim illud πρὸς antecedenti ἀδιανόητα addit, quod non sine causa nunc contrario quam p. 238 O ordine adjectum est. — P. 241 D languidum additamentum totum circumscripsi, quum διαμαχητέον ab Oxon. aliisque multis absit, hoc autem demo nulla ejus vis remaneat. — P. 242 B εἶπον νῦν δήπον O et S, εἶπόν ποιν νῦν δὴ VBT, apte, sed exiguo sententiae discrimine. — P. 242 D ἡμῖν c. Stallb. pro ἡμῶν, quanquam Oxon. vulg. tueri videtur, ex antiquis tamen fontibus eo fidentius recepi, quo certius idem vel sola conj. restitui oportebat. — P. 243 B τοῦτό γε Η, τοῦτό τε VBST cum libris, cui tamen quod Stallb. in sequi οὐκ ἦπτον κατὰ τὸ ὄν correlationem quaerit, equidem et personae et temporis discrimen inter utramque sententiam nimium esse arbitror. — P. 243 D πρώτον δὴ O et S, πρώτον νῦν VB, πρώτον νῦν T minus eleganter; nec tardius mox ἀλλ' ἔρα pro ἀλλ' ἔρα scribendo Stallb. exemplum secutus sum; non enim simpliciter interrogat, sed de alterius sententia conjecturam facit. — P. 244 D ἀποδέχασθαι τον λόγοντος . . . λόγον οὐκ ἂν ἔχοι moxque ἐνός ἐν ὄνομα ὄν Η ex conj. pro ἀποδ. τον . . . ἔχοι et ἐνός ἐν ὄν μόνον, nisi quod ἔχοι jam Steph. scripsit, quod BST spernere non debebant. Suppleri enim εἴη durissimum foret; sin ex antecedentibus καταγέλαστον non repetere participiumque ad ὄνομα referre placeat, sententia prorsus aliena prodibit,

tanquam de λόγῳ cum nomine jungendo agatur; atqui hoc agitur, num is, qui unum tantum esse concedit, nomen esse concedere possit, quod ratione cariturum (λόγον οὐκ ἂν ἔχειν) Eleata dicit: nomine enim a re distincto duo fore; eodem autem cum hac posito rem quoque vicissim in nomen abituram esse; idque jam ad unum relatum efficit, ut si unum unius nomen sit, unum item nominis unum fiat, quod ipsum altera mea conjectura exprimere conatus sum. Vulgatum ἐνός ἐν ὄν μόνον interpretantur unum, quatenus est unius tantum unum; nec male, nisi haec unius ad se relatio a nominis mentione aliena esset, cujus quomodo unum dici possit, ita denum apparet, ubi antea dictum est, nomine existente, si praeter unum nihil existat, nomen quoque unius nihil nisi unum esse posse. Corruptum locum esse Stallb. quoque inserto οὐ ante τοῦ ὄνοματος agnovit: utrius emendatio aptior sit, periti judicent. — P. 245 E πάντας pro πάνν c. Stallb. ex Eusebio dedi; eundemque secutus p. 246 A εἰ τίς τί φησι, quod tamen jam Bekk. ex Steph. conj. et aliquot codd. recepit; meo autem periculo ante πέτρας καὶ ὄρεῖς inserui ὡς, quod praecedentis ἀτεχνῶς extrema syllaba absorpsisse videtur; Plato enim adversarios non saxa tantum et arbores pro veris habere, sed omnia ad horum mensuram revocare criminatur. — P. 247 D δὴ post εἰ restitui pro δέ, quod ex Heindorfii conj. BST receperunt; at vide ne egregium sensum codd. lectio praebet: fortasse haesitant — jam si tale quid patiantur etc. — P. 248 D personarum distributionem cum Stallb. ad Heusdli mentem direxi; post μανθάνω autem Oxon. presse secutus ita tantum deserui, ut ὡς τὸ, quod is inter τὸ δέ et γινώσκω habet, in ὄρε mutatum ante τὴν οὐσίαν insererem; quo facto acc. c. inf. idola aem falerum invenit, neque verba ὡς τὸ γινώσκω u. t. l., quibus sequentium causa continetur, antecedentibus pro interpretamento adficere cogimur. — P. 249 D μέντ' ἂν post βαβαί a Tur. circumscriptum spectum non habeo, quia tales particulae etiamsi non ad exclamationem ipsam, tamen ad exclamandi necessitatem referri possunt. — P. 251 A διαθησόμεθα Η ex conj. pro διασόμεθα, cui jam Heind. διαξόμεθα, Stallb. διασασόμεθα substitui jussit; meam emendationem et antegresso εὐπρεπέστατα maxime convenire et ea re commendari arbitror, quod si semel proclivi errore in διαθησόμεθα ablerat, διασόμεθα reponi etiam docto correctori necessarium videri poterat. — P. 253 B κατὰ τὰ τοιαῦτα O, κατὰ ταῦτα VBST; mox autem pro συνέχοντα ταῦτα, quod Heindorf. itidem in τοιαῦτα mutari voluit, συν. ἄττα substituere maluit, quia συμμίγνυσθαι δυνατὰ εἶναι non tam ex qualitate τῶν συνέχοντων quam ex ipsa horum existentia prodit. — P. 253 D ταῦτόν ὄν εἶδος Η, ταῦτόν εἶδος VBST; at partic. requirunt proxime sequentia ἕτερον ὄν ταῦτόν. — P. 255 C εἶδος jam a Tur. circumscriptum, quia ab Oxon. abest, prorsus sustuli, quanquam ipsa repetitio nihil offensionis habet. — P. 256 C ἄρ' αὐ τῶν Η, ἄρ' αὐτῶν V, ἄρ' οὐ τῶν c. Oxon. BT, ἀρὰ τῶν S, hic quidem ad sensum verissime, sed nimis longe a codd. vestigiis recedens, quibus levi mutatione consulere studui. Οὐ et αὐ in Oxon. passim confunduntur. — P. 256 E κατὰ ταῦτα O moxque τὸ μετὰ cum plurimis, κατὰ ταῦτα et τὰ μετὰ VBST; cf. Spec. Plut. p.

41. — P. 257 D *ἐαντῆς* circumscribendi Tur. neque internas neque externas causas habebant; genus facile inde explicatur, quod omne *κινήσεως μέγος* ipsum quodammodo *κίνησις* est. — P. 257 E *ἐνός* ab BST cum bonae fidei codd. expulsus, quum tamen in Oxon. exstet, abesse nolui; articulum autem a VBT ante *ἀντίθεσις* insertum ejusdem auctoritate c. Stallb. expuli. — P. 260 A *πρός τὸ λόγον* O, *πρός τὸ τὸν λ.* VBST, indidemque mox *μηδὲν εἶναι* pro *μηδ' εἶναι*, item p. 261 D *περὶ* pro *ἐπὶ τῶν εἰδῶν*, et p. 262 C *ὀνομασθῆ* pro *ὀνομάσθη*, quod facile explices simulando: *ὀνομασθῆ τε ὅσα ὀνοματι τῶν . . . πραγμάτων* scil. *ἐστὶ*; nec p. 262 D optimorum vestigia reliqui inserendo *καὶ* ante *περαίνει*, quod illic levi errore post id verbum legitur. — P. 263 D *αὐτὸ τί ποτ' ἐστὶ* O et V, *αὐτὰ* om. BST, male profecto, quum ipsa per se spectata mutuis singulorum discriminibus opponantur; nec multo rectius iidem mox *αὐτὸ ἴσμεν ἢν* pro *τοῦτο* ad id, quod deinceps memoratur, retulisse videatur. Erat quum sublatis Theaeteti et Eleatae nominibus ita continuandam orationem censerem: *καὶ μὴν ἐν λόγοις αὐτὸ ἴσμεν ἢν τὸ ποῖον φασὶν καὶ ἀπόφασιν*, ut qualitatis categoria in affirmando et negando posita respiceretur; lenior tamen medicina visa est scribere *αὐτό*, quo facto omnia plana habebis, modo ejus usus recorderis, quo *τὸ ποῖον* haud raro continuam interrogationem interpellat; cf. Politic. p. 277 E ipsumque nostri locum p. 265 C, ubi interpellationem et Stallb. cum Heindorfio agnoscit et nos significavimus, nisi quod *τῶ*, quod vulgo in principio Eleatae legitur, ad ipsam Theaeteti interrogationem transtuli, ut sequi oratio plane ab antec. *φῆσομεν* penderet. Possis et *τῶ ποῖο*, sicut haud scio an mox p. 266 B ante *ποῖα* articulus ab antec. vocab. *γεγονότα* postrema syllaba haustus sit; certiorum tamen paulo ante Oxon. emendationem praebuit *οὕτω τὰ μέρη* pro *οὕτω πάντα τ. μ.*, cujus interpolamenti quamvis ab omnibus edd. servati origo in promptu est. — In extremis denique Eleatae verbis p. 268 C haud scio an satius fuerit librorum omnium lectionem *τὸν δὲ τῆς* retinere, quam ex Schleierm. conject. cum BST *τὸ* recipere. Incipit quasi sequutura sint *τὸν δὴ . . . μιμητικὸν ὅς ἂν φῆ . . . σοφιστῆν εἶναι*, interpositis autem pluribus, quae ad *μόριον* commodius referrentur, turbatus per verba *ταύτης τῆς γενεᾶς* demum ad institutum ordinem reverti potuit.

Politic. p. 257 A *τάχα δὲ* O, *τάχα δὲ γέ* VBST, apte, si optimi codd. addicerent; at solius elegantiae causa retinere nolui, praesertim quum scens ac Stallb. censet, Platonis librarii saepius addendis quam omitendis particulis peccasse videantur; neque aliter mox de voc. *ἀλλήλων* statnere potui, quod vulgo inter *πλέον* et *ἐφιστάσθαι* interpositum trium optimorum fide tanquam interpretamentum susuli. — Item p. 261 D *κοινή* O, *κοινήν* VBST, quod proxime sequentia commendare non nego; sed alterum quoque, ubi libri flagitent, ferri posse ostendit p. 275 C: *οὐ μὴν ἰδίᾳ ἀλλὰ κοινή τὴν ἐπιπέλειαν ἔχουσαν*. — P. 262 C *εἰ καὶ σμικρῶ* H, *τι καὶ σμ.* VBST cum libris; at opinor restringi potius quam amplificari sententiam v. *σμικρῶ* jubet: non *etiam* sed *quomodo* paulo ulterius etc. — P. 262 D *αὐτό*, quod ex prava sequentis αὐτὸ repetitione ortum esse videtur, cum Stallb. circumscripsi; item p. 263 D *ὃ*, quod ab

Heind. et Turic. recte expulsus in Oxon. tamen exstat; eodem autem codice duce p. 263 E scribendo *ἦν* pro *μὴν* lectionem vere correxisse mihi videor. Nam *μὴν* vix apparet quomodo adversativam vim exerceat contra *ζωοτροφικόν* genus, quod ipsum *ἀγελαιῶν ζῴων* esse jam dictum est; hoc igitur potius iterat Eleata: imperatorii generis quantum ad animalia alenda pertinebat, gregalium animalium esse vidimus. — P. 264 E *ἢ περὶ τὸ πρὸν ζῆτητέον* H, *ὡςπερ τ. π. V*, *ὡς περὶ* cum Heindorfio T, *εἰ περὶ* cum plerisque libris BS; quod etsi propter incommodam interpunctionem ipsum recipere nolui, corrigendo tamen proxime ad illud accessi. — P. 265 B *πρωτέραν* O, *πρότερον* VBST. — P. 266 C *τὸ δὲ γέ* O, *τὸδε δὲ* VBST; ipse tamen Stallb. illud commendat, Turicenses certe gemino loco Euthyd. c. 18 ediderunt *ἀλλὰ μὴν τὸ γέ ἐν οἴδᾳ ὅτι κ. τ. λ.* — P. 268 A *τῶ βουσιόλω* O et V, *βουν.* sine articulo BST, nescio cur, quam proxime sequatur *ὁ βουφορβός*. — P. 268 D *μέλλομεν* ex Stallb. conj. pro *μέλλομεν*, quod soloecum esse recte Heind. ad Parmen. p. 291 et Creuz. ad Plotin. de pulchr. p. 384 judicant. Republ. VI. 6 oratione obliqua excusatur. — P. 268 E *καὶ τὸ* O, *καὶ δὴ καὶ τὸ* VBST, quod si Stallb. mutilatum putat a grammaticis, quorum naribus *δὴ* καὶ displicerit, mihi ea potius harum particularum elegantia esse videtur, ut nimis, quam ut parum grammatico placere possint. — P. 270 A *δὴ* a Sauppio Act. soc. gr. T. II. p. 421 commendatum nec Stallbaumio improbatum ante *τὸ μέγιστον ἢν* recepi, quum leviter tantum in *δὲ* corruptum Oxon. cum aliis exhibeat. — P. 271 B *ἐπόμενον* pro *ἐγόμενον* et *συνανακινουμένους* pro *μίνης* ex Stallb. conj. scripsi, praetereaque cum opt. libris *ἐπεσθαι* vulgo inter *ἀναβιωσκόμενος* et *τῆ τροπῆ* insertum expunxi, quo facto impeditissimum locum integritati reddidit arbitrator. — Ibid. quod pro vulg. *δυναμίας* substitui *δυναστείας*, etsi ex Oxon. notatum non est, tamen sat bonos libros fidejussores habet et a sententia unice flagitatur; majorque etiam auctoritas est p. 272 D lectionis *ὡστε* pro *ὡς γέ . . . ἀποφῆνασθαι*, quam a Stephano temere mutatam ne Stallb. quidem restituisse miror, qui ejusdem usus exempla ad Phaedr. p. 230 B illustravit. — P. 272 E *εἰς γῆν* VBS cum codd. omnibus, *εἰς γῆς* T ex conj. Sauppil Act. societ. gr. T. II. p. 423, nescio quomodo oblitū *σπίγματα* ipsas cadendi vices significare, quarum acc. non minore jure cum *πιπτόσης* conjungi poterat, quam v. c. Euthyd. c. 2: *δύο ἢ τρεῖς δρόμους περιεληλυθότες*, ut ne speciem quidem soloecismi cum Schneidero ad Remp. T. II. p. 295 agnoscas. — P. 275 B *μὲν ἔτι* inter *τοῦτο* et *μείζον* vulgo interpositum, in Oxon. autem omissum, non magis retinendum duxi, quam p. 275 C *τέχνην* vulgo ad *ἀντεπιτακτικὴν* et p. 275 E *δεῖν* id *τοῦτ' ἐσημαίνειν* interpretamenti causa adjectum; p. 276 C autem cum Stallb. non solum *πρωτέρα* in *πρωτέρα* mutavi, sed etiam *ὃ* ante *ἐλέγομεν* a Tur. cum Oxon. extrusum sententia postulante revocavi, quae *μετασενναρησθαι* et *τέμνειν* ab *ἔδει* potius suspendi vult; articulus in *τοῦνομα* relativum sequens ne offendat, cf. Cratyl. c. 13 *ὃν ἂν ἢ τοῦ γένους*, Theaet. c. 20 *ἂ δὴ τινες τὰ φαντάσματα* etc. — P. 277 D *πάντα* post *ἅπαντα*, pro quo apud Stob. Eccl. eth. H. 1. 14 *ἕκαστα* est, et *γέ* post *ἐμοῦ* interpositum c. Oxon. delevi, eundemque

secutus p. 278 A ἀνάγοντας pro ἀναγαγόντας scripsi, quo aoristo facile carebis comparato Symp. c. 2: ἄρ' οὖν ἄγων μὲ τι ἀπολογῆσαι, locisque geminis Eur. Hec. 366: διέρχασαι μ' ἄγων, Soph. Oed. Col. 910 et 1342: στήσῳ σ' ἄγων etc. — P. 278 D ἐν τισιν ἰσότητας H ex Oxon. vestigiis, ubi est ἐν τι συνίσταται: VBST ἐν τισι συνίσταται, si sequens φέρεται sistendi, non componendi verbo opponi vult. — P. 279 A πολιτικῆ H ex conj. Astii pro πολιτικῆν, quam etiam Stallb. et Cronius in Münchuer gel. Anz. 1843. p. 851 probarunt. — P. 281 C εἰς τὴν καλλίστην O et VBS, εἰς τὴν καλλ. Tur. ex uno codice et priori Stallb. emendatione ab ipso nunc retractata; cf. ad Sophist. p. 235 A. Ibid. πρὶν αὖ . . . περιέλοιμεν H pro πρὶν αὖ . . . περιέλωμεν, quorum priorem partem ipse Oxon. c. Vulg. praeiit; optativi autem eadem ratio est quae Phaed. c. 49: ἕως ἐπὶ τι ἰκανὸν ἔλθοις. — P. 281 D τὴν μὲν γενέσεως O c. VBS, τὴν μὲν τῆς γεν. T ex uno codice. — P. 282 B Cronius l. c. p. 852 scite vidit ἤμισιν vulgo post κερκιστικῆς positum ad ταλασιουργίας potius pertinere, quia haec secundum διακριτικὸν et συγκριτικὸν genus distribuitur; διακριτικὸν autem quia in sequ. non amplius enarratur, etiam p. 282 C μεθίσωμεν pro μετίσωμεν scribendum erat, eodem exemplo quo Sophist. c. 51 et Phileb. c. 39 μεθίναται et ἀφίναται de mittenda disputationis parte promissione usurpantur. — P. 283 D ἡ γὰρ πον μετρητικῆ H ex conj. pro ἡ, cuius nulla vis, nec quam cum γὰρ nec quam cum πὸν junctum alibi habet, huius loco convenire videtur. — P. 284 D ἐτι δὲ πρὸς V ex Cornarii conj. pro codd. lect. ἐτι δὲ πρὸς τὰ νῦν καλῶς καὶ ἰκανῶς δεικνύνται, nisi quod Steph. etiam πρὸς τὸ . . . δεικνύσθαι scribendum censuit; mihi tutius visum est πρὸς τὰ νῦν ad ipsum δοκεῖ μοι βοηθεῖν referre, circumscriptis quae interpretandi βοηθεῖν causa media interjecta esse videntur. — Ibid. nescio quo errore omnes μετῶν τι pro μετῶν τε ἔμια propagaverunt; nec minus certo p. 285 E φηδίοις pro φηδίοις iam Heusdius Spec. p. 137 rescripsit; difficilior locus est p. 286 B, cui Heind., Schleierm., Stallb. ita mederi studuerunt, ut ἦν post ἀναγερίας tolli et post ὀργανικῆν transferri juberent; mihi tutius visum est ἦνπερ pro ἦν περὶ scribere, quo facto μακρολογίαν ad ἀπεδείξάμεθα pro objecto referatur, ἦνπερ autem nota graeci sermonis elegantia ἀναγερίας notionem cum ἀναγερῶς ἀπεδείξάμεθα i. e. ἐδναγερῶσαν jungit, ut mox c. 35 ὃν scil. διοικήσεως ὄρον . . . διοικήσει vel Phaed. c. 43 ἐναντία ἕδειν οἷς ἐπιτείνοντο. — P. 286 C τοῦτων ἕνεκα πάντα H ex conj. Astii pro πάντων, praesertim postquam cum Oxon. verba vulgo sequentia τὰ πρόσθεν expuncta sunt, quae antea infin. ἐρῆσθαι pro subiecto fuerunt. — P. 286 D νενημῆσθαι H ex conj. pro μενημῆσθαι, cui tamen iam Schleierm. μετρεῖσθαι substitui jussit; meam propius ad codd. vestigia accedere arbitror. — P. 287 D infinitivi fulciendi gratia Astius δεῖ post δοκεῖν, Stallb. ἀνάγκη post πιδανὸν addi voluit; equidem ὡς circumscribendo simpliciohem hanc structuram effecit: δεῖ γὰρ ὀτιοῦν εἰπόντα δοκεῖν κ. τ. λ. — Item p. 287 E loca, si Stallb. audimus, misere depravato hanc medelam adhibui, ut ὃ δὴ post ἀγγεῖον ex antec. male repetitum expungerem; eidem tamen quod

Stallb. et Cronius p. 288 E ita indulserunt, ut συντομομικῆ circumscribendum censerent, mihi lenius visum est dativum συντομομικῆ restituere, quo facto hujus in usum ipsa φλοιστικῆ coria detrudere dicitur. — Ibid. προσγορεύομεν O et V, προσγορεύομεν BST, nescio cur, quum hujus generis eadem causa sit quae praecedentium, ubi προσφθεγγόμεθα et λέγομεν sine ulla controversia leguntur. — P. 289 B γένος τε γὰρ ἐν αὐτοῖς S pro αὐτοῖς, recte. — P. 290 A τίς τῶν ἐμπορευτικῶν H ex conj. pro τῆς τῶν, nou magis, opinor, facili quam accessaria, quia ad quaestionem, num mercatores et caupones politicae artis partem sibi vindicaturi sint, inepte responderetur, ad mercatoriam fortasse aspiraturos esse; recte contra magni negotiatores aliquid cum regibus commune habere videntur; cf. Plaut. Rud. IV. 2. 27: navibus magnis mercaturam faciam, ad reges rex perhibebor. — P. 291 C γαλεπὸν O, παγγάλεπον VBST, quod non Arbitror ita defendi posse, ut criticos in tollendo male argutos esse dicas; mihi potius argutuli homines simplicis adjectivi vim addendo ultra modum auxisse videntur; certeque praesabat hic optimorum librorum fidem sequi quam p. 293 A, ubi BST egregiam Steph. correcturam ὀλίγους δεῖν pro δεῖ immemrito spreverunt, quanquam corruptelae origo in ipso Oxon. errore ὀλίγον pro ὀλίγους scribentis patet. — Contra p. 293 B et C Oxon. auctoritas καὶ ante ἀνέξανοντες ignorantis et πολιτεῖαν pro πολιτεῖων praebentis fidei sequenda erat; nec p. 294 E cum eodem τὰ ante σώματα aut p. 295 A ἄν post πῶς γὰρ omitttere nolui; immo vel p. 296 B βέλτιον ἀναγκάζη ὄρον secundum eundem sine articulo scripsi, quum ὄρον non minus comparativum quam positivum adv. εἶν recipiat, moxque p. 296 E hoc saltem illi dedi, ut μὴ ξυμπορὰ ἦ, a Tur. prorsus omissa, cum cancellis in ordinem reciperem. — P. 300 quod eodem duce τί post κἀνὸν in fine adjecti, tum δὴ post διὰ τὰντα omisi, denique ὅταν pro ὅτι ἂν ἐπιχειρήσασι et ἕτερον pro ἕτερον ὃν scripsi, excusatione vix eget; nec p. 301 οὐκὸν ante κἀν τις ἄρα aut τε post τῶσαντος adeo necessaria visa sunt, ut invito illo retinerentur; contra p. 302 nulla religione impediri potui, quomifnus vel sine codd. primum οἷς inter πράξις et ἔτερα insererem, deinde οἱ περὶ in ὀλίγοις τὰ πολιτικά mutarem. Illud iam Schleierm. requiri intellexit; hoc flagitat κατ' οὐδέν, pro quo alioquin simplex οὐδέν opus esset; quod etsi Stallb. recte propter sequ. κατὰ πάντα positum esse monuit, huic ipsi tamen etiam reliquam constructionem adaptari oportebat. — P. 303 A μὴ pro ἦδη scribendum esse acute vidit Cronius l. c. p. 854, ibidemque τὸ γε pro τὸ δὲ κατὰ νόμον Stallb. praeiit; quod vero p. 303 D τὲ post ὁμοῦ et p. 303 E δὴ post λέγεται γὰρ οὖν sustuli, Oxon. auctoritate factum est. — P. 304 demum hujus vestigia deserui, primum τὴν ante εἰ δεῖ μανθάνειν c. Stallb. restituendo verbisque illis integris Eleatae reddendis, deinde vero inserendo p. 304 D ἡσυχίαν inter τοπαράπαν et ἔχειν, quam emendationem etsi pro certa venditare neutiquam velim, tamen et leniorem et sententiae aptiorem existimo, quam si aut cum Astio λέγειν, aut cum Schleierm. ἔαν, aut cum Stallb. ἀνέχειν pro ἔχειν scripsissem. — P. 305 E καὶ ante κατὰ τὸ τῆς ὑφαντικῆς c. Oxon. etiam

Stallb. omisit, idemque p. 308 D τῶν αὐτῆς ἔργων pro αὐτῆς, p. 308 E ἐπιτρέπειν pro ἐπιτρέψαι iterumque αὐτῆς pro αὐτῆς recte servavit; immo et p. 309 A unice veram emendationem ἀπαθουμένους pro ἀποθούμενα proposuit, quam ipso audacior recipere non dubitavi; Oxon. vero p. 310 C γαροῦσαι τε καὶ παρὰ τούτων, ubi vulgo καὶ deest, inque ipso dialogi fine συμπλέκειν pro συμπλέκην praebuit, cuius rationem eodem acumine Stallb. aperuit, quo ibidem ὡστ' εἶναι κοινὸν circumscribenda postremaque verba majori Socrati pro minore tribuenda esse vidit.

Ser. Gottingae d. XXII. Mart. a. MDCCCLI.

C Fr. Hermann.

ΕΥΘΥΦΡΩΝ

[ἢ περὶ ὀδίου, πειραστικός.]

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ St. I.
ΕΥΘΥΦΡΩΝ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ. p. 2

I. **Τι** νεώτερον, ὦ Σώκρατες, γέγονεν, ὅτι σὺ α
τας ἐν Ἀρκείῳ καταλιπὼν διατριβὰς ἐνθάδε νῦν διατρι-
βεις περὶ τὴν τοῦ βασιλέως στοάν; οὐ γὰρ πον καὶ σοί
γε δίκη τις οὕσα τυγχάνει πρὸς τὸν βασιλέα ὡσπερ ἐμοί.

ΣΩ. Οὔτοι δὴ Ἀθηναῖοί γε, ὦ Εὐθύφρων, δίκην
αὐτὴν καλοῦσιν, ἀλλὰ γραφὴν.

ΕΥΘ. Τί φῆς; γραφὴν σέ τις, ὡς εἶοικε, γέγρα-
πται; οὐ γὰρ ἐκεῖνό γε καταγνώσομαι, ὡς σὺ ἔτερον. B

ΣΩ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΕΥΘ. Ἄλλὰ σὲ ἄλλος;

ΣΩ. Πάνυ γε.

ΕΥΘ. Τίς οὗτος;

ΣΩ. Οὐδ' αὐτὸς πάνυ τι γινώσκω, ὦ Εὐθύφρων,
τὸν ἄνδρα· νέος γὰρ τίς μοι φαίνεται καὶ ἀγνώστ· ὄνο-
μάξουσιν μὲντοι αὐτόν, ὡς ἐγὼμαι, Μέλητον. ἔστι δὲ
τῶν δῆμων Πιθεύς, εἴ τινα νῦν ἔχεις Πιθέα Μέλητον,
οἷον τετανότριχα καὶ οὐ πάνυ εὐγένειον, ἐπίγρυπον δέ.

ΕΥΘ. Οὐκ ἐννοῶ, ὦ Σώκρατες· ἀλλὰ δὴ τίνα γρα-
φὴν σε γέγραπται; C

ΣΩ. Ἦντινα; οὐκ ἀγεννή, ἐμοιγε δοκεῖ· τὸ
γὰρ νέον ὄντα τοσοῦτον πρᾶγμα ἐγνωκέναι οὐ φαῦλόν
ἔστιν· ἐκεῖνος γὰρ, ὡς φησιν, οἶδε, τίνα τρόπον οἱ
νέοι διαφθείρονται καὶ τίνες οἱ διαφθείροντες αὐτούς.

καὶ κινδυνεύει σοφός τις εἶναι· καὶ τὴν ἐμὴν ἀμαθίαν
κατιδὼν ὡς διαφθείροντος τοὺς ἡλικιώτας αὐτοῦ, ἐρ-
χεται κατηγορήσων μου ὡς πρὸς μητέρα πρὸς τὴν
πόλιν· καὶ φαίνεται μοι τῶν πολιτικῶν μόνος ἄρχεσθαι
D ὀρθῶς· ὀρθῶς γάρ ἐστι τῶν νέων πρῶτον ἐπιμεληθῆ-
ναι, ὅπως ἔθονται ὅ τι ἀριστοί, ὥσπερ γέωργον ἀγα-
θὸν τῶν νέων φυτῶν εἰκὸς πρῶτον ἐπιμεληθῆναι, μετὰ
δὲ τοῦτο καὶ τῶν ἄλλων· καὶ δὴ καὶ Μέλητος ἴσως πρῶ-
3 τον μὲν ἡμῶς ἐκκαθαίρει, τοὺς τῶν νέων τὰς βλάστας
διαφθείροντας, ὡς φησιν· ἔπειτα μετὰ τοῦτο δηλοῦν ὅτι
τῶν πρεσβυτέρων ἐπιμεληθεὶς πλείστον καὶ μερίστων
ἀγαθῶν αἴτιος τῇ πόλει γενήσεται, ὡς γε τὸ εἰκὸς ξυμ-
βῆναι ἐκ τοιαύτης ἀρχῆς ἀρχαμένῳ.

II. ETC. Βουλοίμην ἂν, ὃ Σώκρατες, ἀλλ' ὄρω-
δῶ, μὴ τοῦναντίον γένηται. ἀτεχνῶς γάρ μοι δοκεῖ ἀφ'
ἐστίας ἄρχεσθαι κακουργεῖν τὴν πόλιν, ἐπιχειρῶν ἀδι-
κεῖν σέ· καὶ μοι λέγε, τί καὶ ποιούντά σε φησι διαφθεί-
ρειν τοὺς νέους;

B ΣΩ. Ἄτοπα, ὃ θαναμάσιε, ὡς οὕτω γ' ἀκούσαι.
φησὶ γάρ με ποιητὴν εἶναι θεῶν, καὶ ὡς καινοὺς ποι-
οῦντα θεοῦς, τοὺς δ' ἀρχαίους οὐ νομίζοντα, ἐγράψατο
τούτων αὐτῶν ἕνεκα, ὡς φησιν.

ETC. Μανθάνω, ὃ Σώκρατες· ὅτι δὴ σὺ τὸ δαι-
μόνιον φῆς σαυτῷ ἐκάστοτε γίνεσθαι. ὡς οὖν καινο-
τομοῦντός σου περὶ τὰ θεῖα γέγραπται ταύτην τὴν γρα-
φήν, καὶ ὡς διαβαλῶν δὴ ἔρχεται εἰς τὸ δικαστήριον,
εἰδὼς ὅτι εὐδιάβολα τὰ τοιαῦτα πρὸς τοὺς πολλοὺς·
C καὶ ἐμοῦ γάρ τοι, ὅταν τι λέγω ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ περὶ
τῶν θεῶν, προλέγων αὐτοῖς τὰ μέλλοντα, καταγελάσιν
ὡς μαινομένον. καί τοι οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἀληθὲς εἰρηκα ἂν
προεῖπον, ἀλλ' ὅμως φθονοῦσιν ἡμῖν πᾶσι τοῖς τοιούτοις.
ἀλλ' οὐδὲν αὐτῶν χροὴ φροντίζειν, ἀλλ' ὁμοσεῖν ἴεναι.

III. ΣΩ. Ὁ φίλε Εὐθύφρων, ἀλλὰ τὸ μὲν κατα-
γελασθῆναι ἴσως οὐδὲν πρᾶγμα. Ἀθηναίοις γάρ τοι,
ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐ σφόδρα μέλει, ἂν τινα δεινὸν οἴων-
ται εἶναι, μὴ μέντοι διδασκαλικὸν τῆς αὐτοῦ σοφίας·
ὄν δ' ἂν καὶ ἄλλους οἴωνται ποιεῖν τοιούτους, θυμοῦν- D
ται, εἰτ' οὖν φθόνῳ, ὡς σὺ λέγεις, εἴτε δι' ἄλλο τι.

ETC. Τούτου οὖν περὶ ὅπως ποτὲ πρὸς ἐμὲ ἔχου-
σιν, οὐ πάννυ ἐπιθυμῶ πειραθῆναι.

ΣΩ. Ἴσως γάρ σὺ μὲν δοκῆς σπάνιον σεαυτὸν
παρέχειν καὶ διδάσκειν οὐκ ἐθέλειν τὴν σεαυτοῦ σο-
φίαν· ἐγὼ δὲ φοβοῦμαι μὴ ὑπὸ φιλευθροπίας δοκῶ
αὐτοῖς ὃ τί περ ἔχω ἐκκεχυμένως παντὶ ἀνδρὶ λέγειν,
οὐ μόνον ἀνευ μισθοῦ, ἀλλὰ καὶ προστιθεὶς ἂν ἠδέως,
εἰ τίς μου ἐθέλοι ἀκούειν. εἰ μὲν οὖν, ὃ νῦν δὴ ἔλεγον,
μέλλοιέν μου καταγελάσιν, ὥσπερ σὺ φῆς σαυτοῦ, οὐδὲν E
ἂν εἴη ἀηδὲς παίζοντας καὶ γελῶντας ἐν τῷ δικαστηρίῳ
διαγαγεῖν, εἰ δὲ σπουδάσονται, τοῦτ' ἤδη ὅπη ἀποβή-
σεται ἀδηλον πλὴν ὑμῖν τοῖς μάντεσιν.

ETC. Ἄλλ' ἴσως οὐδὲν ἔσται, ὃ Σώκρατες, πρᾶγμα,
ἀλλὰ σὺ τε κατὰ νοῦν ἀγωνιεῖ τὴν δίκην, οἶμαι δὲ καὶ
ἐμὲ τὴν ἐμὴν.

IV. ΣΩ. Ἔστι δὲ δὴ σοι, ὃ Εὐθύφρων, τίς ἡ δίκη;
φεύγεις αὐτὴν ἢ διώκεις;

ETC. Διῶκω.

ΣΩ. Τίνα;

ETC. Ὁν διῶκων αὐὸν δοκῶ μαινέσθαι.

ΣΩ. Τί δέ; πετόμενόν τινα διώκεις;

ETC. Πολλοῦ γε δεῖ πέτεσθαι, ὅς γε τυγχάνει
ἂν εὐ μάλα πρεσβύτης.

ΣΩ. Τίς οὗτος;

ETC. Ὁ ἐμὸς πατήρ.

ΣΩ. Ὁ σός, ὃ βέλτιστε;

ΕΥΘ. Πάνν μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἔστι δὲ τί τὸ ἐγκλημα καὶ τίνος ἡ δίκη;

ΕΥΘ. Φόνου, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἡράκλεις! ἢ ποῦ, ὦ Εὐθύφρων, ἀγνοεῖται ὑπὸ τῶν πολλῶν ὅπῃ ποτὲ ὀρθῶς ἔχει. οὐ γὰρ οἶμά γε B τοῦ ἐπιτυχόντος ὀρθῶς αὐτὸ προᾶξει, ἀλλὰ πόρρω πού ἤδη σοφίας ἐλαύνοντος.

ΕΥΘ. Πόρρω μέντοι νῆ Δί, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἔστι δὲ τῶν οἰκειῶν τις ὁ τεθνεὼς ὑπὸ τοῦ σου πατρός; ἢ δήλα δὴ· οὐ γὰρ ἂν πού γε ὑπὲρ ἀλλοτρίου ἐπεξήρισθα φόνου αὐτῷ.

ΕΥΘ. Γελοῖον, ὦ Σώκρατες, ὅτι οἷα τι διαφέρειν, εἴτε ἀλλότριος εἴτε οἰκεῖος ὁ τεθνεὼς, ἀλλ' οὐ τοῦτο μόνον δεῖν φυλάττειν, εἴτε ἐν δίκῃ ἔκτεινεν ὁ κτείνας εἴτε μὴ, καὶ εἰ μὲν ἐν δίκῃ, ἔῃν, εἰ δὲ μὴ, ἐπεξίεναι, ἐάν περ ὁ κτείνας συνέστιός σοι καὶ ὁμοτράπεζος ἦ. C ἴσον γὰρ τὸ μίσμα γίγνεται, ἐὰν ξυνηῆς τῷ τοιούτῳ ξυνειδῶς καὶ μὴ ἀφοσιόις σεαυτὸν τε καὶ ἐκείνον τῇ δίκῃ ἐπεξίαν. ἔπει δὲ γε ἀποθανῶν πελάτης τις ἦν ἐμός, καὶ ὡς ἐγεωργοῦμεν ἐν τῇ Νάξῳ, ἐθήτευν ἐκεῖ παρ' ἡμῶν παροινήσας οὖν καὶ ὀργισθεὶς τῶν οἰκειῶν τινὶ τῶν ἡμετέρων ἀποσφάττει αὐτόν· ὁ οὖν πατὴρ ξυνησας τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ, καταβαλὼν εἰς τάφρον τινά, πέμπει δεῦρο ἄνδρα πεισόμενον τοῦ ἐξηγητοῦ ὅ τι χρὴ ποιεῖν. ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ τοῦ δεδε- D μένου ωλιγώρει τε καὶ ἡμέλει ὡς ἀνδροφόνου καὶ οὐδὲν ἄν πράγμα, εἰ καὶ ἀποθάνοι· ὅπερ οὖν καὶ ἔπαθεν. ὑπὸ γὰρ λιμοῦ καὶ δίγους καὶ τῶν δεσμῶν ἀποθνήσκει πρὶν τὸν ἄγγελον παρὰ τοῦ ἐξηγητοῦ ἀφικέσθαι. ταῦτα δὴ οὖν καὶ ἀγανακτεῖ ὁ τε πατὴρ καὶ οἱ ἄλλοι οἰκεῖοι, ὅτι ἐγὼ ὑπὲρ τοῦ ἀνδροφόνου τῷ πατρὶ φόνου ἐπεξέρομαι, οὔτε ἀποκτείναντι, ὡς φασιν ἐκεῖνοι, οὔτ' εἰ ὁ τι μά-

λιστ' ἀπέκτεινεν, ἀνδροφόνου γε ὄντος τοῦ ἀποθανόντος, οὐ δεῖν φροντίζειν ὑπὲρ τοῦ τοιούτου· ἀνόσιον γὰρ εἶναι τὸ υἱὸν πατρὶ φόνου ἐπεξίεναι· κακῶς εἰδότες, ὦ Σώκρατες, τὸ θεῖον ὡς ἔχει τοῦ ὀσίου τε πέρι καὶ τοῦ ἀνοσίου.

ΣΩ. Σὺ δὲ δὴ πρὸς Δίος, ὦ Εὐθύφρων, οὕτως ἀκριβῶς οἶε ἐπίστασθαι περὶ τῶν θεῶν, ὅπῃ ἔχει, καὶ τῶν ὀσίων τε καὶ ἀνοσίων, ὥστε τούτων οὕτω πραχθέντων, ὡς σὺ λέγεις, οὐ φοβεῖ δικαζόμενος τῷ πατρὶ, ὅπως μὴ αὐτὸν ἀνόσιον πράγμα τυγχάνῃς πράττων;

ΕΥΘ. Οὐδὲν γὰρ ἂν μου ὄφελος εἴη, ὦ Σώκρατες, οὐδέ τῳ ἂν διαφέρῃ Εὐθύφρων τῶν πολλῶν ἀνθρώ- 5 πων, εἰ μὴ τὰ τοιαῦτα πάντα ἀκριβῶς εἰδείην.

V. ΣΩ. Ἄρ' οὖν μοι, ὦ θανμάσιε Εὐθύφρων, κράτιστόν ἐστι μαθητῇ σῶ γενέσθαι καὶ πρὸ τῆς γραφῆς τῆς πρὸς Μέλητον αὐτὰ ταῦτα προκαλεῖσθαι αὐτὸν λέγοντα, ὅτι ἔγωγε καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ τὰ θεῖα περὶ πολλοῦ ἐποιούμην εἰδέναι, καὶ νῦν ἐπειδὴ με ἐκείνος αὐτοσχεδιάζοντά φησι καὶ καινοτομοῦντα περὶ τῶν θεῶν ἐξαμαρτάνειν, μαθητῆς δὴ γέγονα σός· καὶ εἰ μὲν, ὦ Μέλητε, φαίην ἂν, Εὐθύφρονα ὁμολογεῖς σοφὸν εἶναι τὰ τοιαῦτα καὶ ὀρθῶς νομίζειν, καὶ ἐμὲ ἡγοῦ B καὶ μὴ δικάζου· εἰ δὲ μὴ, ἐκείνῳ τῷ διδασκάλῳ λάχε δίκην προτερον ἢ ἐμοί, ὡς τοὺς πρεσβυτέρους διαφθείρουσι, ἐμὲ τε καὶ τὸν αὐτοῦ πατέρα, ἐμὲ μὲν διδάσκοντα, ἐκείνον δὲ νοθετοῦντά τε καὶ κολάζοντα καὶ ἐὰν μὴ μοι πεῖθῃται μηδ' ἀφίη τῆς δίκης ἢ ἀντ' ἐμοῦ γράφεται σέ, αὐτὰ ταῦτα λέγειν ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἢ προὑκαλοῦμην αὐτόν.

ΕΥΘ. Ναὶ μὰ Δί, ὦ Σώκρατες, εἰ ἄρα με ἐπιχειρήσεις γράφεσθαι, εὔροισ' ἂν, ὡς οἶμαι, ὅπῃ σα- C

θρός ἐστὶ, καὶ πολὺ ἂν ἡμῖν προτερον περὶ ἐκείνου λόγος ἐγένετο ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἢ περὶ ἐμοῦ.

ΣΩ. Καὶ ἐγὼ τοι, ὦ φίλε ἑταῖρε, ταῦτα γινώσκων μαθητῆς ἐπιθυμῶ γενέσθαι σός, εἰδὼς ὅτι καὶ ἄλλος πού τις καὶ ὁ Μέλητος οὗτος σὲ μὲν οὐδὲ δοκεῖ ὄραν, ἐμὲ δὲ οὕτως ὀξείως καὶ ὀραδίως κατείδεν, ὥστε ἀσεβείας ἐγράψατο. νῦν οὖν πρὸς Διὸς λέγε μοι, ὃ νῦν δὴ σαφῶς εἰδέναι δυσχυρίζου· ποῖόν τι τὸ εὐσεβὲς φῆς εἶναι καὶ τὸ ἀσεβὲς καὶ περὶ φόνου καὶ περὶ τῶν ἄλλων; ἢ οὐ ταυτόν ἐστιν ἐν πάσῃ πράξει τὸ ὅσιον αὐτὸ αὐτῷ, καὶ τὸ ἀνόσιον αὐ τοῦ μὲν ὀσίον παντὸς ἐναντίον, αὐτὸ δὲ αὐτῷ ὅμοιον καὶ ἔχον μίαν τινα ἰδέαν κατὰ τὴν ἀνοσιότητα πάν, ὃ τί περ ἂν μέλλῃ ἀνόσιον εἶναι;

ΕΥΘ. Πάντως δῆπον, ὦ Σώκρατες.

VI. ΣΩ. Λέγε δὴ, τί φῆς εἶναι τὸ ὅσιον καὶ τὸ ἀνόσιον;

ΕΥΘ. Λέγω τοίνυν, ὅτι τὸ μὲν ὀσίον ἐστὶ ὅπερ ἐγὼ νῦν ποιῶ, τῷ ἀδικοῦντι ἢ περὶ φόνους ἢ περὶ ἱερῶν κλοπᾶς ἢ τι ἄλλο τῶν τοιούτων ἐξαμαρτάνοντι ἐπεξιέναι, εἴαν τε πατὴρ ὦν τυγχάνῃ εἴαν τε μήτηρ εἴαν τε ἄλλος ὅστισοῦν, τὸ δὲ μὴ ἐπεξιέναι ἀνόσιον· ἐπεὶ, ὦ Σώκρατες, θεάσαι, ὥς μέγα σοι ἐρῶ τεκμήριον τοῦ νόμου ὅτι οὕτως ἔχει, ὃ καὶ ἄλλοις ἤδη εἶπον, ὅτι ταῦτα ὀρθῶς ἂν εἴῃ οὕτω γινόμενα, μὴ ἐπιτρέψκειν τῷ ἀσεβοῦντι μὴδ' ἂν ὅστισοῦν τυγχάνῃ ὦν· αὐτοὶ γάρ οἱ ἄνθρωποι τυγχάνουσι νομίζοντες τὸν Δία τῶν θεῶν ἄριστον καὶ δικαιοτάτον, καὶ τοῦτον ὁμολογοῦσι τὸν αὐτοῦ πατέρα δῆσαι, ὅτι τοὺς υἱεῖς κατέπιεν οὐκ ἐν δίκῃ, κάκεινόν γε αὐ τοῦ αὐτοῦ πατέρα ἐκτεμεῖν δι' ἕτερα ταυτά· ἐμοὶ δὲ χαλεπαίνουσιν, ὅτι τῷ πατρὶ

ἐπεξέρομαι ἀδικοῦντι, καὶ οὕτως αὐτοὶ αὐτοῖς τὰ ἐναντία λέγουσι περὶ τε τῶν θεῶν καὶ περὶ ἐμοῦ.

ΣΩ. Ἀρὰ γε, ὦ Εὐθύφρων, τοῦτ' ἐστίν, οὐ ἕνεκα τὴν γραφὴν φεύγω, ὅτι τὰ τοιαῦτα ἐπειδάν τις περὶ τῶν θεῶν λέγῃ, δυσχερῶς πως ἀποδέχομαι; [δι' ἃ δὴ, ὡς εἶπες, φῆσει τις με ἐξαμαρτάνειν]. νῦν οὖν εἰ καὶ σοὶ ταῦτα ξυνδοκεῖ τῷ εὐ εἰδῶτι περὶ τῶν τοιούτων, Β ἀνάγκη δὴ, ὡς εἶπες, καὶ ἡμῖν ξυγχαρεῖν· τί γὰρ καὶ φήσομεν, οἱ γε αὐτοὶ ὁμολογοῦμεν περὶ αὐτῶν μηδὲν εἰδέναι; ἀλλὰ μοι εἶπέ πρὸς Φιλίον, σὺ ὡς ἀληθῶς ἡγεῖ ταῦτα οὕτω γεγονέναι;

ΕΥΘ. Καὶ ἔτι γε τούτων θαυμασιώτερα, ὦ Σώκρατες, ἃ οἱ πολλοὶ οὐκ ἴσασιν.

ΣΩ. Καὶ πόλεμον ἄρα ἡγεῖ σὺ εἶναι τῷ ὄντι ἐν τοῖς θεοῖς πρὸς ἀλλήλους, καὶ ἐχθρας γε θειᾶς καὶ μάχας καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλά, οἷα λέγεται τε ὑπὸ τῶν ποιητῶν, καὶ ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν γραφέων τὰ τε ἄλλα ἱερὰ ἡμῖν καταπεποιήκται, καὶ δὴ καὶ τοῖς μεγάλοις Παναθηναίοις ὁ πέπλος μεστὸς τῶν τοιούτων ποιημάτων ἀνάγεται εἰς τὴν ἀκρόπολιν; ταῦτ' ἀληθῆ φῶμεν εἶναι, ὦ Εὐθύφρων;

ΕΥΘ. Μὴ μόνα γε, ὦ Σώκρατες· ἀλλ' ὅπερ ἄρτι εἶπον, καὶ ἄλλα σοι ἐγὼ πολλά, εἴανπερ βούλη, περὶ τῶν θεῶν διηγῆσομαι, ἃ σὺ ἀκούων εὐ οἶδ' ὅτι ἐκπλαγήσει.

VII. ΣΩ. Οὐκ ἂν θαυμάζοιμι· ἀλλὰ ταῦτα μὲν μοι εἰσαῦθις ἐπὶ σχολῆς διηγῆσαι· νῦν δέ, ὅπερ ἄρτι σε ἠρόμην, πειρῶ συμφέστερον εἰπεῖν. οὐ γάρ με, ὦ D ἑταῖρε, τὸ πρότερον ἱκανῶς ἐδίδαξας ἐρωτήσαντα τὸ ὅσιον, ὃ τί ποτ' εἴῃ, ἀλλὰ μοι εἶπες, ὅτι τοῦτο τυγχάνει ὀσιον ὄν, ὃ σὺ νῦν ποιεῖς, φόνου ἐπεξιῶν τῷ πατρὶ.

ΕΥΘ. Καὶ ἀληθῆ γε ἔλεγον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἴσως. ἀλλὰ γὰρ, ὦ Εὐθύφρον, καὶ ἄλλα πολλὰ φῆς εἶναι ὄσια.

ΕΥΘ. Καὶ γὰρ ἔστιν ὄσια.

ΣΩ. Μέννησαι οὖν, ὅτι οὐ τοῦτό σοι διεκελευόμεν, ἐν τι ἢ δύο με διδάξαι τῶν πολλῶν ὄσιων, ἀλλ' ἐκεῖνο αὐτὸ τὸ εἶδος, ᾧ πάντα τὰ ὄσια ὄσιά ἐστιν; ἐφησθα γὰρ πού μιν ἰδέειν τὰ τε ἀνόσια ἀνόσια εἶναι καὶ τὰ ὄσια ὄσια· ἢ οὐ μνημονεύεις;

ΕΥΘ. Ἐγώ γε.

Ε ΣΩ. Ταύτην τοίνυν με αὐτῇ διδάξον τὴν ἰδέαν, τίς ποτέ ἐστιν, ἵνα εἰς ἐκείνην ἀποβλέψαν καὶ χρώμενος αὐτῇ παραδείγματι, ὃ μὲν ἂν τοιοῦτον ἦ, ἂν ἂν ἢ σὺ ἢ ἄλλος τις πράττη, φῶ ὄσιον εἶναι, ὃ δ' ἂν μὴ τοιοῦτον, μὴ φῶ.

ΕΥΘ. Ἀλλ' εἰ οὕτω βούλει, ὦ Σώκρατες, καὶ οὕτω σοι φράσω.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν βούλομαι γε.

ΕΥΘ. Ἔστι τοίνυν τὸ μὲν τοῖς θεοῖς προσφιλές ὄσιον, τὸ δὲ μὴ προσφιλές ἀνόσιον.

ΣΩ. Παγκάλως, ὦ Εὐθύφρον, καὶ ὡς ἐγὼ ἐζητοῦν ἀποκρίνασθαι σε, οὕτω νῦν ἀπεκρίνω. εἰ μὲντοι ἀληθῶς, τοῦτο οὐπω οἶδα, ἀλλὰ σὺ δήλον ὅτι ἐπεκδιδάξεις ὡς ἔστιν ἀληθῆ ἢ λέγεις.

ΕΥΘ. Πάνν μὲν οὖν.

VIII. ΣΩ. Φέρε δὴ, ἐπισκεψάμεθα, τί λέγομεν. τὸ μὲν θεοφιλές τε καὶ ὁ θεοφιλέης ἀνθρώπος ὄσιος, τὸ δὲ θεομισῆς καὶ ὁ θεομισῆς ἀνόσιος· οὐ ταῦτόν δ' ἐστίν, ἀλλὰ τὸ ἐναντιώτατον τὸ ὄσιον τῷ ἀνοσίῳ· οὐχ οὕτως;

ΕΥΘ. Οὕτω μὲν οὖν.

ΣΩ. Καὶ εὖ γε φαίνεται εἰρησθαι.

ΕΥΘ. Δουκῶ, ὦ Σώκρατες· [εἰρηται γάρ].

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὅτι στασιάζουσιν οἱ θεοί, ὦ Εὐθύφρον, καὶ διαφέρονται ἀλλήλοις καὶ ἐχθρα ἐστὶν ἐν αὐτοῖς πρὸς ἀλλήλους, καὶ τοῦτο εἰρηται;

ΕΥΘ. Εἰρηται γάρ.

ΣΩ. Ἐχθραν δὲ καὶ ὀργάς, ὦ ἄριστε, ἢ περὶ τίνων διαφορὰ ποιεῖ; ὧδε δὲ σκοπῶμεν. ἄρ' ἂν εἰ διαφοροίμεθα ἐγὼ τε καὶ σὺ περὶ ἀριθμοῦ, ὁπότῃρα πλείω, ἢ περὶ τούτων διαφορὰ ἐχθρούς ἂν ἡμᾶς ποιοῖ καὶ ὀργίζεσθαι ἀλλήλοις, ἢ ἐπὶ λογισμῶν ἐλθόντες περὶ γε τῶν τοιούτων ταχὺ ἂν ἀπαλλαγείμεν;

ΕΥΘ. Πάνν γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ περὶ τοῦ μείζονος καὶ ἐλάττουος εἰ διαφοροίμεθα, ἐπὶ τὸ μετρεῖν ἐλθόντες ταχὺ πανσαίμεθ' ἂν τῆς διαφορᾶς;

ΕΥΘ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Καὶ ἐπὶ γε τὸ ἰστάναι ἐλθόντες, ὡς ἐγῶμαι, περὶ τοῦ βαρυτέρου τε καὶ κουφοτέρου διακριθεῖμεν ἂν;

ΕΥΘ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Περὶ τίνος δὲ δὴ διενεχθέντες καὶ ἐπὶ τίνα κρίσιν οὐ δυνάμενοι ἀφικέσθαι ἐχθροί τε ἂν ἀλλήλοις εἶμεν καὶ ὀργιζοίμεθα; ἴσως οὐ πρόχειρόν σοι ἐστίν, ἀλλ' ἐμοῦ λέγοντος σκόπει, εἰ τὰδ' ἐστὶ τό τε δίκαιον καὶ τὸ ἀδίκον καὶ καλὸν καὶ αἰσχρὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ κακόν. ἄρ' οὐ ταῦτά ἐστι, περὶ ἧν διενεχθέντες καὶ οὐ δυνάμενοι ἐπὶ ἰκανὴν κρίσιν αὐτῶν ἐλθεῖν ἐχθροὶ ἀλλήλοις γιγνώμεθα, ὅταν γιγνώμεθα, καὶ ἐγὼ καὶ σὺ καὶ οἱ ἄλλοι ἀνθρώποι πάντες;

ΕΥΘ. Ἀλλ' ἔστιν αὕτη ἡ διαφορὰ, ὦ Σώκρατες, καὶ περὶ τούτων.

ΣΩ. Τί δέ; οἱ θεοί, ὦ Εὐθύφρον, οὐκ εἴπερ τι διαφέρονται, διὰ ταῦτα διαφέροντ' ἂν;

ΕΥΘ. Πολλὴ ἀνάγκη.

Ε ΣΩ. Καὶ τῶν θεῶν ἄρα, ᾧ γενναίε Εὐθύφρον, ἄλλοι ἄλλα δίκαια ἡγοῦνται κατὰ τὸν σὸν λόγον, καὶ καλὰ καὶ αἰσχρὰ καὶ ἀγαθὰ καὶ κακά· οὐ γὰρ ἂν που ἐστασιάζου ἀλλήλοις, εἰ μὴ περὶ τούτων διεφέροντο· ἢ γάρ;

ΕΤΘ. Ὅρθῶς λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἄπερ καλὰ ἡγοῦνται ἕκαστοι καὶ ἀγαθὰ καὶ δίκαια, ταῦτα καὶ φιλοῦσι, τὰ δὲ ἐναντία τούτων μισοῦσιν;

ΕΤΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ταῦτά δέ γε, ὡς σὺ φῆς, οἱ μὲν δίκαια ἡγοῦνται, οἱ δὲ ἀδίκαι· περὶ ἃ καὶ ἀμφισβητοῦντες στασιάζουσιν τε καὶ πολεμοῦσιν ἀλλήλοις· ἄρ' οὐχ οὕτως;

ΕΤΘ. Οὕτως.

ΣΩ. Ταῦτά ἄρα, ὡς ἔοικε, μισεῖται τε ὑπὸ τῶν θεῶν καὶ φιλεῖται, καὶ θεομισῆ τε καὶ θεοφιλῆ ταῦτ' ἂν εἴη.

ΕΤΘ. Ἐοικεν.

ΣΩ. Καὶ ὅσα ἄρα καὶ ἀνόσια τὰ αὐτὰ ἂν εἴη, ᾧ Εὐθύφρον, τούτῳ τῷ λόγῳ.

ΕΤΘ. Κινδυνεύει.

ΙΧ. ΣΩ. Οὐκ ἄρα ὁ ἡρόμην ἀπεκρίνω, ᾧ θαυμάσιε. οὐ γὰρ τοῦτό γε ἡρώτων, ὃ τυγχάνει ταύτων ὄν ὄσιόν τε καὶ ἀνόσιον· ὃ δ' ἂν θεοφιλὲς ἦ, καὶ θεομισὲς ἔστιν, ὡς ἔοικεν. ὥστε, ᾧ Εὐθύφρον, ὃ σὺ νῦν ποιεῖς **Β** τὸν πατέρα κολάζων, οὐδὲν θαυμαστόν, εἰ τοῦτο δρῶν τῷ μὲν Διὶ προσφιλες ποιεῖς, τῷ δὲ Κρόνῳ καὶ τῷ Οὐρανῷ ἐχθρόν, καὶ τῷ μὲν Ἡφαίστῳ φίλον, τῇ δὲ Ἥρᾳ ἐχθρόν· καὶ εἰ τις ἄλλος τῶν θεῶν ἕτερος ἕτερον διαφέρεται περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκείνοισι κατὰ ταῦτά.

ΕΤΘ. Ἄλλ' οἶμαι, ᾧ Σώκρατες, περὶ γε τούτου

τῶν θεῶν οὐδένα ἕτερον ἕτερον διαφέρεσθαι, ὡς οὐ δεῖ δίκην δίδόναι ἐκείνον, ὅς ἂν ἀδίκως τινὰ ἀποκτείνῃ.

ΣΩ. Τί δέ; ἀνθρώπων, ᾧ Εὐθύφρον, ἤδη τινὸς ἡκούσας ἀμφισβητοῦντος, ὡς τὸν ἀδίκως ἀποκτείναντα ἢ ἄλλο ἀδίκως ποιοῦντα ὅτιοῦν οὐ δεῖ δίκην δίδόναι;

ΕΤΘ. Οὐδὲν μὲν οὖν παύονται ταῦτ' ἀμφισβητοῦντες καὶ ἄλλοθεν καὶ ἐν τοῖς δικαστηρίοις. ἀδικοῦντες γὰρ πάμπολλα πάντα ποιοῦσι καὶ λέγουσι φεύγοντες τὴν δίκην.

ΣΩ. Ἡ καὶ ὁμολογοῦσιν, ᾧ Εὐθύφρον, ἀδικεῖν, καὶ ὁμολογοῦντες ὅμως οὐ δεῖν φασὶ σφᾶς δίδόναι δίκην;

ΕΤΘ. Οὐδαμῶς τοῦτό γε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα πᾶν γε ποιοῦσι καὶ λέγουσι. τοῦτο γάρ, οἶμαι, οὐ τολμῶσι λέγειν οὐδ' ἀμφισβητεῖν, ὡς οὐχί, εἴπερ ἀδικοῦσί γε, δοτέον δίκην· ἀλλ', οἶμαι, οὐ φασιν ἀδικεῖν. ἢ γάρ;

ΕΤΘ. Ἀληθῆ λέγεις. **D**

ΣΩ. Οὐκ ἄρα ἐκεῖνό γε ἀμφισβητοῦσιν, ὡς οὐ τὸν ἀδικοῦντα δεῖ δίδόναι δίκην· ἀλλ' ἐκεῖνο ἴσως ἀμφισβητοῦσι, τὸ τίς ἐστὶν ὁ ἀδικῶν καὶ τί δρῶν καὶ πότε.

ΕΤΘ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν αὐτὰ γε ταῦτα καὶ οἱ θεοὶ πεπόνθασιν, εἴπερ στασιάζουσι περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων, ὡς ὁ σὸς λόγος, καὶ οἱ μὲν φασιν ἀλλήλους ἀδικεῖν, οἱ δὲ οὐ φασιν; ἐπεὶ ἐκεῖνό γε δήπου, ᾧ θαυμάσιε, οὐδεὶς οὔτε θεῶν οὔτε ἀνθρώπων τολμᾷ λέγειν, ὡς οὐ τῷ γε **Ε** ἀδικοῦντι δοτέον δίκην.

ΕΤΘ. Ναί, τοῦτο μὲν ἀληθὲς λέγεις, ᾧ Σώκρατες, τὸ κεφάλαιον.

ΣΩ. Ἄλλ' ἕκαστόν γε, οἶμαι, ᾧ Εὐθύφρον, τῶν προαχθέντων ἀμφισβητοῦσιν οἱ ἀμφισβητοῦντες, καὶ

ἄνθρωποι καὶ θεοί, εἴπερ ἀμφισβητοῦσι θεοί· πράξεώς
τινος πέρι διαφερόμενοι οἱ μὲν δικαίως φασὶν αὐτὴν
πεπρωχθῆναι, οἱ δὲ ἀδίκως· ἄρ' οὐχ οὕτως;

ΕΤΘ. Πάνυ γε.

X. ΣΩ. Ἴθι νῦν, ὦ φίλε Εὐθύφρων, διδάξον καὶ
ἡμέτε, ἵνα σοφώτερος γένωμαι, τί σοι τεκμηρίον ἐστίν,
ὡς πάντες θεοὶ ἡγοῦνται ἐκεῖνον ἀδίκως τεθνῆναι,
ὅς ἂν θητεύων ἀνδροφόνος γενόμενος, ξυνδεθείς ὑπὸ
τοῦ δεσπότου τοῦ ἀποθανόντος, φθάσῃ τελευτήσας διὰ
τὰ δεσμά, πρὶν τὸν ξυνδήσαντα παρὰ τῶν ἐξηγητῶν
περὶ αὐτοῦ πυθέσθαι τί χρῆ ποιεῖν, καὶ ὑπὲρ τοῦ
τοιούτου δὴ ὀρθῶς ἔχει ἐπεξιέναι καὶ ἐπισκῆπτεσθαι
φόνου τὸν υἱὸν τῷ πατρί· ἴθι, περὶ τούτων πειρῶ τι
μοι σαφῆς ἐνδείξασθαι, ὡς παντὸς μᾶλλον πάντες θεοὶ
ἡγοῦνται ὀρθῶς ἔχειν ταύτην τὴν πράξιν· κἄν μοι
ἱκανῶς ἐνδείξῃ, ἐγκωμιάξω σε ἐπὶ σοφίᾳ οὐδέποτε
παύσομαι.

ΕΤΘ. Ἄλλ' ἴσως οὐκ ὀλίγον ἔργον ἐστίν, ὦ Σώ-
κρατες· ἐπεὶ πάνυ γε σαφῶς ἔχομι ἂν ἐπιδείξαι σοι.

ΣΩ. Μανθάνω, ὅτι σοι δοκῶ τῶν δικαστῶν δυσ-
μαθέστερος εἶναι· ἐπεὶ ἐκείνοις γε ἐνδείξει δήλον ὅτι,
ὡς ἄδικά τέ ἐστι καὶ οἱ θεοὶ ἅπαντες τὰ τοιαῦτα μι-
σοῦσιν.

ΕΤΘ. Πάνυ γε σαφῶς, ὦ Σώκρατες, εἰάν περ
ἀκούσῃ γέ μου λέγοντος.

C XI. ΣΩ. Ἄλλ' ἀκούσονται, εἰάνπερ εὖ δοκῆς λέ-
γειν. τότε δέ σου ἐνενόησα ἅμα λέγοντος, καὶ πρὸς
ἐμαντὸν σκοπῶ· εἰ ὅ τι μάλιστα με Εὐθύφρων διδά-
ξειεν, ὡς οἱ θεοὶ ἅπαντες τὸν τοιοῦτον θάνατον ἡγοῦν-
ται ἀδικόν εἶναι, τί μᾶλλον ἐγὼ μεμάθηκα παρ' Εὐθύ-
φρονος, τί ποτ' ἐστὶ τὸ ὀσιόν τε καὶ τὸ ἀνόσιον; θεο-
μισῆς μὲν γὰρ τοῦτο τὸ ἔργον, ὡς εἴκειν, εἴη ἂν· ἀλλὰ

γὰρ οὐ τούτω ἐφάνη ἄρτι ὠρισμένα τὸ ὀσιον καὶ μὴ·
τὸ γὰρ θεομισῆς ὄν καὶ θεοφιλὲς ἐφάνη· ὥστε του-
του ἀφίημι σε, ὦ Εὐθύφρων, καὶ εἰ βούλει, πάντες
αὐτὸ ἡγείσθωσαν θεοὶ ἀδικόν καὶ πάντες μισοῦντων. D
ἀλλ' ἄρα τοῦτο νῦν ἐπανορθώμεθα ἐν τῷ λόγῳ, ὡς ὁ
μὲν ἂν πάντες οἱ θεοὶ μισῶσιν, ἀνόσιόν ἐστίν, ὃ δ'
ἂν φιλῶσιν, ὀσιον· ὃ δ' ἂν οἱ μὲν φιλῶσιν, οἱ δὲ μι-
σῶσιν, οὐδέτερον ἢ ἀμφοτέρω; ἄρ' οὕτω βούλει ἡμῖν
ὠρίσθαι νῦν περὶ τοῦ ὀσιου καὶ τοῦ ἀνοσιου;

ΕΤΘ. Τί γὰρ κωλύει, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οὐδὲν ἐμέ γε, ὦ Εὐθύφρων, ἀλλὰ σὺ δὴ
τὸ σὸν σκόπει, εἰ τοῦτο ὑποθέμενος οὕτω ῥᾶστά με δι-
δάξεις ὃ ὑπέσχοιο.

ΕΤΘ. Ἄλλ' ἔρωγε φαίην ἂν τοῦτο εἶναι τὸ ὀσιον, E
ὃ ἂν πάντες οἱ θεοὶ φιλῶσι, καὶ τὸ ἐναντίον, ὃ ἂν πάν-
τες οἱ θεοὶ μισῶσιν, ἀνόσιον.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπισκοπῶμεν αὖ τοῦτο, ὦ Εὐθύ-
φρων, εἰ καλῶς λέγεται, ἢ ἐῷμεν καὶ οὕτως ἡμῶν τε
αὐτῶν ἀποδεχόμεθα καὶ τῶν ἄλλων, εἰάν μόνου φῆ τίς
τι ἔχειν οὕτω, ξυγχαροῦντες ἔχειν; ἢ σκεπτέον τί λέγει
ἢ λέγων;

ΕΤΘ. Σκεπτέον· οἶμαι μέντοι ἔρωγε τοῦτο νυνὶ
καλῶς λέγεσθαι.

XII. ΣΩ. Τάχ', ὦ γαθὲ, βέλτιον εἰσόμεθα. ἐννό-
ησον γὰρ τὸ τοιόνδε· ἄρα τὸ ὀσιον, ὅτι ὀσιόν ἐστι, φι-
λεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν, ἢ ὅτι φιλεῖται, ὀσιόν ἐστιν;

ΕΤΘ. Οὐκ οἶδ' ὅ τι λέγεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἄλλ' ἐγὼ πειράσομαι σαφέστερον φράσαι.
λέγομέν τι φερόμενον καὶ φέρου, καὶ ἀγόμενον καὶ
ἄγον, καὶ ὀρώμενον καὶ ὀρῶν· καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα
μανθάνεις ὅτι ἕτερα ἀλλήλων ἐστὶ καὶ ἡ ἕτερα.

ΕΤΘ. Ἐρωγέ μοι δοκῶ μανθάνειν.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ φιλούμενόν τι ἐστὶ, καὶ τούτου ἕτερον τὸ φιλοῦν;

ΕΥΘ. Πῶς γὰρ οὐ;

Β ΣΩ. Λέγε δὴ μοι, πότερον τὸ φερόμενον, διότι φέρεται, φερόμενόν ἐστίν, ἢ δι' ἄλλο τι;

ΕΥΘ. Οὐκ, ἀλλὰ διὰ τοῦτο.

ΣΩ. Καὶ τὸ ἀγόμενον δὴ, διότι ἄγεται, καὶ τὸ ὁρώμενον, διότι ὁρᾶται;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα διότι ὁρώμενόν ἐστὶ, διὰ τοῦτο ὁρᾶται, ἀλλὰ τὸναντίον διότι ὁρᾶται, διὰ τοῦτο ὁρώμενον· οὐδὲ διότι ἀγόμενόν ἐστὶ, διὰ τοῦτο ἄγεται, ἀλλὰ διότι ἄγεται, διὰ τοῦτο ἀγόμενον· οὐδὲ διότι φερόμενον, φέρεται, ἀλλὰ διότι φέρεται, φερόμενον. ἄρα κατάδηλον, ὡς Εὐθύφρον, ὃ βούλομαι λέγειν; βούλομαι δὲ τόδε, ὅτι, εἴ τι γίγνεται ἢ τι πάσχει τι, οὐχ ὅτι γιγνόμενόν ἐστι, γίγνεται, ἀλλ' ὅτι γίγνεται, γιγνόμενόν ἐστιν· οὐδ' ὅτι πάσχον ἐστὶ, πάσχει, ἀλλ' ὅτι πάσχει, πάσχον ἐστίν· ἢ οὐ ξυγχωρεῖς οὕτως;

ΕΥΘ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὸ φιλούμενον ἢ γιγνόμενόν τι ἐστὶν ἢ πάσχον τι ὑπό του;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ τοῦτο ἄρα οὕτως ἔχει, ὥσπερ τὰ πρότερα· οὐχ ὅτι φιλούμενόν ἐστὶ, φιλεῖται ὑπὸ ἄν φιλεῖται, ἀλλ' ὅτι φιλεῖται, φιλούμενον;

ΕΥΘ. Ἀνάγκη.

Δ ΣΩ. Τί δὴ οὖν λέγομεν περὶ τοῦ ὁσίου, ὡς Εὐθύφρον; ἕλλο τι φιλεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν πάντων, ὡς ὁ σὸς λόγος;

ΕΥΘ. Ναί.

ΣΩ. Ἄρα διὰ τοῦτο, ὅτι ὁσίον ἐστίν, ἢ δι' ἄλλο τι;

ΕΥΘ. Οὐκ, ἀλλὰ διὰ τοῦτο.

ΣΩ. Διότι ἄρα ὁσίον ἐστὶ, φιλεῖται, ἀλλ' οὐχ ὅτι φιλεῖται, διὰ τοῦτο ὁσίον ἐστίν;

ΕΥΘ. Ἐοικεν.

ΣΩ. Ἄλλὰ μὲν δὴ διότι γε φιλεῖται ὑπὸ θεῶν, φιλούμενόν ἐστὶ καὶ θεοφιλὲς* τὸ θεοφιλὲς*.

ΕΥΘ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Οὐκ ἄρα τὸ θεοφιλὲς ὁσίον ἐστίν, ὡς Εὐθύφρον, οὐδὲ τὸ ὁσίον θεοφιλὲς, ὡς σὺ λέγεις, ἀλλ' ἕτερον τοῦτο τούτου.

ΕΥΘ. Πῶς δὴ, ὡς Σώκρατες;

ΣΩ. Ὅτι ὁμολογοῦμεν τὸ μὲν ὁσίον διὰ τοῦτο φιλεῖσθαι, ὅτι ὁσίον ἐστίν, ἀλλ' οὐ διότι φιλεῖται, ὁσίον εἶναι· ἢ γὰρ;

ΕΥΘ. Ναί.

ΧΙΙΙ. ΣΩ. Τὸ δὲ γε θεοφιλὲς ὅτι φιλεῖται ὑπὸ θεῶν, αὐτῷ τούτῳ τῷ φιλεῖσθαι θεοφιλὲς εἶναι, ἀλλ' οὐχ ὅτι θεοφιλὲς, διὰ τοῦτο φιλεῖσθαι.

ΕΥΘ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἄλλ' εἰ γε ταῦτόν ἦν, ὡς φίλε Εὐθύφρον, τὸ θεοφιλὲς καὶ τὸ ὁσίον, εἰ μὲν διὰ τὸ ὁσίον εἶναι ἐφιλεῖτο τὸ ὁσίον, καὶ διὰ τὸ θεοφιλὲς εἶναι ἐφιλεῖτο ἄν τὸ θεοφιλὲς, εἰ δὲ διὰ τὸ φιλεῖσθαι ὑπὸ θεῶν τὸ θεοφιλὲς θεοφιλὲς ἦν, καὶ τὸ ὁσίον ἄν διὰ τὸ φιλεῖσθαι ὁσίον ἦν· νῦν δὲ ὁρᾶς ὅτι ἐναντίως ἔχεται, ὡς παντάπασιν ἐτέρω ὄντε ἀλλήλων. τὸ μὲν γὰρ, ὅτι φιλεῖται, ἐστὶν οἶον φιλεῖσθαι· τὸ δ' ὅτι ἐστὶν οἶον φιλεῖσθαι, διὰ τοῦτο φιλεῖται. καὶ κινδυνεύεις, ὡς Εὐθύφρον, ἐρωτώμενος τὸ ὁσίον, ὃ τί ποτ' ἐστὶ, τὴν μὲν οὐσίαν μοι αὐτοῦ οὐ βούλεσθαι δηλῶσαι, πάθος δὲ τι περὶ αὐτοῦ λέγειν, ὃ τι πέπονθε τοῦτο τὸ ὁσίον, φιλεῖσθαι ὑπὸ πάντων θεῶν· ὃ τι δὲ ὅν, οὐπω εἶπες. εἰ οὖν σοὶ Β

φίλον, μή με ἀποκρύψῃ, ἀλλὰ πάλιν εἰπέ ἐξ ἀρχῆς, τί ποτε ὄν τὸ ὄσιον εἴτε φιλεῖται ὑπὸ θεῶν εἴτε ὀτιδὴ πάσχει· οὐ γὰρ περὶ τούτου διοισόμεθα· ἀλλ' εἰπέ προθύμως, τί ἐστὶ τὸ τε ὄσιον καὶ τὸ ἀνόσιον;

ΕΥΘ. Ἄλλ', ὦ Σώκρατες, οὐκ ἔχω ἔγωγε ὅπως σοι εἰπῶ ὃ νοῶ. περιέρχεται γὰρ πῶς ἡμῖν αἰεὶ ὃ ἂν προθώμεθα, καὶ οὐκ ἐθέλει μένειν ὅπου ἂν ἰδρυσώμεθα αὐτό.

ΣΩ. Τοῦ ἡμετέρου προγόνου, ὦ Εὐθύφρον, οἷοικεν εἶναι Δαιδάλον τὰ ὑπὸ σοῦ λεγόμενα. καὶ εἰ μὲν αὐτὰ ἐγὼ ἔλεγον καὶ ἐτιθέμην, ἴσως ἂν με ἐπέσκαωπτες, ὡς ἄρα καὶ ἐμοὶ κατὰ τὴν ἐκείνου ξυγγένειαν τὰ ἐν τοῖς λόγοις ἔργα ἀποδιδράσκει καὶ οὐκ ἐθέλει μένειν ὅπου ἂν τις αὐτὰ θῇ· νῦν δέ — σαὶ γὰρ αἰ ὑποθέσεις εἰσὶν ἄλλον δὴ τινος δεῖ σκάμματος. οὐ γὰρ ἐθέλουσι σοὶ μένειν, ὡς καὶ αὐτῷ σοὶ δοκεῖ.

ΕΥΘ. Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ σχεδόν τι τοῦ αὐτοῦ σκάμματος, ὦ Σώκρατες, δεῖσθαι τὰ λεγόμενα· τὸ γὰρ περιεῖναι τούτοις τούτο καὶ μὴ μένειν ἐν τῷ αὐτῷ οὐκ ἐγὼ εἶμι ὃ ἐντιθεῖς, ἀλλὰ σὺ μοι δοκεῖς ὃ Δαιδαλος· ἐπεὶ ἐμοῦ γε ἕνεκα ἔμενευ ἂν ταῦτα οὕτως.

ΣΩ. Κινδυνεύω ἄρα, ὦ ἑταῖρε, ἐκείνου τοῦ ἀνδρός δεινότερος γερονεῖναι τὴν τέχνην τοσοῦτον, ὅσῳ ὁ μὲν τὰ αὐτοῦ μόνον ἐποιοεῖ οὐ μένοντα, ἐγὼ δὲ πρὸς τοῖς ἑμεῖο, ὡς εἴκει, καὶ τὰ ἀλλότρια. καὶ δή τι τοῦτό μοι τῆς τέχνης ἐστὶ κομψότατον, ὅτι ἄκων εἶμι σοφός. ἐβουλόμην γὰρ ἂν μοι τοὺς λόγους μένειν καὶ ἀκινήτως ἰδρυσθαι μᾶλλον ἢ πρὸς τῇ Δαιδάλου σοφίᾳ· ἐπειδὴ δέ μοι δοκεῖς σὺ τρυφᾶν, αὐτός σοι ξυμπροθυμήσομαι [δείξαι] ὅπως ἂν με διδάξῃς περὶ τοῦ ὄσιου

καὶ μὴ προαποκάμῃς. ἰδὲ γὰρ εἰ οὐκ ἀναγκαῖόν σοι δοκεῖ δίκαιον εἶναι πᾶν τὸ ὄσιον.

ΕΥΘ. Ἐμοιγε. —

ΣΩ. Ἄρ' οὖν καὶ πᾶν τὸ δίκαιον ὄσιον, ἢ το μὲν ὄσιον πᾶν δίκαιον, τὸ δὲ δίκαιον οὐ πᾶν ὄσιον, ἀλλὰ 12 τὸ μὲν αὐτοῦ ὄσιον, τὸ δὲ τι καὶ ἄλλο;

ΕΥΘ. Οὐχ ἔπομαι, ὦ Σώκρατες, τοῖς λεγομένοις.

ΣΩ. Καὶ μὴν νεώτερός γέ μου εἰ οὐκ ἔλαττον ἢ ὅσῳ σοφώτερος· ἀλλ', ὃ λέγω, τρυφᾶς ὑπὸ πλοῦτου τῆς σοφίας. ἀλλ', ὦ μακάριε, ξύντεινε σαυτόν· καὶ γὰρ οὐδὲ χαλεπὸν κατανοῆσαι ὃ λέγω. λέγω γὰρ δὴ τὸ ἐναντίον ἢ ὃ ποιητῆς ἐποίησεν ὃ ποιήσας

Ζῆνα δὲ τὸν θ' ἔρξαντα, καὶ ὃς τάδε πάντ'

ἐφύτευσεν,

Οὐκ ἐθέλεις εἰπεῖν· ἵνα γὰρ δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς.

ἐγὼ οὖν τούτῳ διαφέρομαι τῷ ποιητῇ. — εἰπῶ σοὶ ὅπη;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐ δοκεῖ μοι εἶναι, ἵνα δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς· πολλοὶ γὰρ μοι δοκοῦσι καὶ νόσους καὶ πενίας καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα δεδιότες δεδιέναι μὲν, αἰδεῖσθαι δὲ μηδὲν ταῦτα ἂ δεδίασιν. οὐ καὶ σοὶ δοκεῖ;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἄλλ' ἵνα γε αἰδώς, ἔνθα καὶ δέος εἶναι· ἐπεὶ ἔστιν ὅστις αἰδούμενός τι πράγμα καὶ αἰσχυρόμενος οὐ κεφόβηταί τε καὶ δέδοικεν ἅμα δόξαν ποιηρίας;

ΕΥΘ. Δέδοικε μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκ ἄρ' ὁρθῶς ἔχει λέγειν ἵνα γὰρ δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς· ἀλλ' ἵνα μὲν αἰδώς, ἔνθα καὶ δέος, οὐ μέντοι ἵνα γε δέος, πανταχοῦ αἰδώς. ἐπὶ πλεόν γὰρ, οἶμαι, δέος αἰδοῦς· μόριον γὰρ αἰδώς δέους, ὡσπερ ἀριθμοῦ περιτόν, ὥστε οὐχ ἵνα περ ἀριθμός, ἔνθα

καὶ περιττόν, ἵνα δὲ περιττόν, ἔνθα καὶ ἀριθμὸς. ἐπεὶ γάρ που νῦν γε;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τὸ τοιοῦτον τοίνυν καὶ ἐκεῖ λέγων ἡρώτων, ἄρα ἵνα δίκαιον, ἔνθα καὶ ὄσιον, ἢ ἵνα μὲν ὄσιον, ἔνθα καὶ δίκαιον, ἵνα δὲ δίκαιον, οὐ πανταχοῦ ὄσιον· μόριον γάρ τοῦ δικαίου τὸ ὄσιον. οὕτω φῶμεν ἢ ἄλλως σοὶ δοκεῖ;

ΕΥΘ. Οὐκ, ἀλλ' οὕτω. φαίνει γάρ μοι ὀρθῶς λέγειν.

XIV. ΣΩ. Ὅρα δὴ τὸ μετὰ τοῦτο. εἰ γάρ μέρος τὸ ὄσιον τοῦ δικαίου, δεῖ δὴ ἡμᾶς, ὡς ἔοικεν, ἐξευρεῖν τὸ ποῖον μέρος ἂν εἴη τοῦ δικαίου τὸ ὄσιον. εἰ μὲν οὖν σὺ με ἡρώτας τι τῶν νῦν δὴ, οἶον ποῖον μέρος ἐστὶν ἀριθμοῦ τὸ ἄρτιον καὶ τίς ἂν τυγχάνει οὗτος ὁ ἀριθμὸς, εἶπον ἂν ὅτι ὅς ἂν μὴ σκαληνὸς ἢ ἄλλ' ἰσοσκελὴς ἢ οὐ δοκεῖ σοι;

ΕΥΘ. Ἐμοιγε.

ΣΩ. Πειρῶ δὴ καὶ σὺ ἐμὲ οὕτω διδάξει, τὸ ποῖον μέρος τοῦ δικαίου ὄσιόν ἐστιν, ἵνα καὶ Μελήτω λέγωμεν μηκέθ' ἡμᾶς ἀδικεῖν μηδ' ἀσεβείας γράψασθαι, ὡς ἱκανῶς ἤδη παρὰ σοῦ μεμαθητότας τὰ τε εὐσεβῆ καὶ ὄσια καὶ τὰ μὴ.

ΕΥΘ. Τοῦτο τοίνυν ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, τὸ μέρος τοῦ δικαίου εἶναι εὐσεβές τε καὶ ὄσιον, τὸ περὶ τὴν τῶν θεῶν θεραπείαν· τὸ δὲ περὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων τὸ λοιπὸν εἶναι τοῦ δικαίου μέρος.

XV. ΣΩ. Καὶ καλῶς γέ μοι, ὦ Εὐθύφρων, φαίνει 13 λέγειν· ἀλλὰ σμικροῦ τινὸς ἐτι ἐνδεής εἰμι τὴν γὰρ θεραπείαν οὕτω ξυνίημι ἤντινα ὀνομάζεις. οὐ γάρ που λέγεις γε, οἷαί περ καὶ αἱ περὶ τὰ ἄλλα θεραπείαι εἰσι, τοιαύτην καὶ περὶ θεοῦ. λέγομεν γάρ που — οἶον φα-

μέν, ἵππους οὐ πᾶς ἐπίσταται θεραπεύειν, ἀλλ' ὁ ἱππικός· ἢ γάρ;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἡ γάρ που ἱππικὴ ἵππων θεραπεία.

ΕΥΘ. Ναί.

ΣΩ. Οὐδέ γε κύνας πᾶς ἐπίσταται θεραπεύειν, ἀλλ' ὁ κνηρητικός.

ΕΥΘ. Οὕτως.

ΣΩ. Ἡ γάρ που κνηρητικὴ κυνῶν θεραπεία.

ΕΥΘ. Ναί.

ΣΩ. Ἡ δὲ βοηλατικὴ βοῶν.

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἡ δὲ δὴ ὀσιότης τε καὶ εὐσεβεία θεῶν, ὦ Εὐθύφρων; οὕτω λέγεις;

ΕΥΘ. Ἐγωγε. |

ΣΩ. Οὐκοῦν θεραπεία γε πᾶσα ταῦτόν διαπράττεται; οἶον τοιοῦδε· ἐπ' ἀγαθῷ τινὶ ἐστὶ καὶ ὠφελεία τοῦ θεραπευομένου, ὥσπερ ὀρθῶς δὴ ὅτι οἱ ἵπποι ὑπὸ τῆς ἱππικῆς θεραπευόμενοι ὠφελοῦνται καὶ βελτίους γίνονται· ἢ οὐ δοκοῦσί σοι;

ΕΥΘ. Ἐμοιγε.

ΣΩ. Καὶ οἱ κύνες γέ που ὑπὸ τῆς κνηρητικῆς, καὶ οἱ βόες ὑπὸ τῆς βοηλατικῆς, καὶ τᾶλλα πάντα ὡσαύτως· ἢ ἐπὶ βλάβῃ οἷε τοῦ θεραπευομένου τὴν θεραπείαν εἶναι;

ΕΥΘ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Ἄλλ' ἐπ' ὠφελεία;

ΕΥΘ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Ἡ οὖν καὶ ἡ ὀσιότης θεραπεία οὐδα θεῶν ὠφέλειά τε ἐστὶ θεῶν καὶ βελτίους τοὺς θεοὺς ποιεῖ; καὶ σὺ τοῦτο ξυγχωρήσας ἔν, ὡς ἐπειδάν τι ὄσιον ποιῆς, βελτίω τιὰ τῶν θεῶν ἀπεργάζει;

ΕΥΘ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐδὲ γὰρ ἐγώ, ὦ Εὐθύφρων, [οἶμαι σε τοῦτο λέγειν]· πολλοῦ καὶ δέω· ἀλλὰ τούτου δὴ ἔνεκε καὶ D ἀνηρόμην, τίνα ποτὲ λέγοις τὴν θεραπείαν τῶν θεῶν, οὐχ ἠγνούμενός σε τοιαύτην λέγειν.

ΕΥΘ. Καὶ ὀρθῶς γε, ὦ Σώκρατες· οὐ γὰρ τοιαύτην λέγω.

ΣΩ. Εἴεν· ἀλλὰ τίς δὴ θεῶν θεραπεία εἴη ἂν ἢ ὀσιότης;

ΕΥΘ. Ἦνπερ, ὦ Σώκρατες, οἱ δοῦλοι τοὺς δεσπότης θεραπεύουσιν.

ΣΩ. Μανθάνω· ὑπηρετικὴ τις ἂν, ὡς ἔοικεν, εἴη θεοῖς.

ΕΥΘ. Πάνυ μὲν οὖν.

XVI. ΣΩ. Ἐχοῖς ἂν οὖν εἰπεῖν, ἢ ἰατροῖς ὑπηρετικὴ εἰς τίνος ἔργου ἀπεργασίαν τυγχάνει οὐσα ὑπηρετικὴ; οὐκ εἰς ὑγιείας οἰεῖ;

ΕΥΘ. Ἐγωγε.

ΣΩ. Τί δέ; ἢ ναυπηγοῖς ὑπηρετικὴ εἰς τίνος ἔργου ἀπεργασίαν ὑπηρετικὴ ἐστίν;

E ΕΥΘ. Δῆλον ὅτι, ὦ Σώκρατες, εἰς πλοίου.

ΣΩ. Καὶ ἢ οἰκοδόμοις γέ που εἰς οἰκίας;

ΕΥΘ. Ναί.

ΣΩ. Εἰπέ δὴ, ὦ ἄριστε· ἢ δὲ θεοῖς ὑπηρετικὴ εἰς τίνος ἔργου ἀπεργασίαν ὑπηρετικὴ ἂν εἴη; δῆλον γὰρ ὅτι σὺ οἶσθα, ἐπειδήπερ τά γε θεῖα κάλλιστα γε φῆς εἰδέναι ἀνθρώπων.

ΕΥΘ. Καὶ ἀληθῆ γε λέγω, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Εἰπέ δὴ πρὸς Διός, τί ποτ' ἐστὶν ἐκεῖνο τὸ πάγκαλον ἔργον, ὃ οἱ θεοὶ ἀπεργάζονται ἡμῖν ὑπηρεταῖς χρώμενοι;

ΕΥΘ. Πολλὰ καὶ καλὰ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Καὶ γὰρ οἱ στρατηγοί, ὦ φίλε· ἀλλ' ὅμως 14 τὸ κεφάλαιον αὐτῶν ῥαδίως ἂν εἴποις, ὅτι νίκην ἐν τῷ πολέμῳ ἀπεργάζονται· ἢ οὐ;

ΕΥΘ. Πῶς δ' οὐ;

ΣΩ. Πολλὰ δέ γ' οἶμαι καὶ καλὰ καὶ οἱ γεωργοὶ ἀλλ' ὅμως τὸ κεφάλαιον αὐτῶν ἐστὶ τῆς ἀπεργασίας ἢ ἐκ τῆς γῆς τροφή.

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τί δὲ δὴ; τῶν πολλῶν καὶ καλῶν ἂ οἱ θεοὶ ἀπεργάζονται, τί τὸ κεφάλαιόν ἐστὶ τῆς ἐργασίας;

ΕΥΘ. Καὶ ὀλίγον σοι πρότερον εἶπον, ὦ Σώκρατες, ὅτι πλείονος ἔργου ἐστὶν ἀκριβῶς ταῦτα πάντα ὡς B ἔχει μαθεῖν· τόδε μὲντοι σοὶ ἀπλῶς λέγω, ὅτι ἐὰν μὲν κεχαρισμένα τις ἐπίστηται τοῖς θεοῖς λέγειν τε καὶ πράττειν εὐχόμενός τε καὶ θύων, ταῦτ' ἐστὶ τὰ ὄσια, καὶ σώζει τὰ τοιαῦτα τοὺς τε ἰδίους οἴκους καὶ τὰ κοινὰ τῶν πόλεων· τὰ δ' ἐναντία τῶν κεχαρισμένων ἀσεβῆ, ἂ δὴ καὶ ἀνατρέπει ἅπαντα καὶ ἀπόλλυσιν.

XVII. ΣΩ. Ἡ πολὺ μοι διὰ βραχυτέρων, ὦ Εὐθύφρων, εἰ ἐβούλον, εἶπες ἂν τὸ κεφάλαιον ὧν ἠρώτων. ἀλλὰ γὰρ οὐ πρόθυμός με εἰ διδάξαι· δῆλος εἶ. καὶ γὰρ νῦν ἐπειδὴ ἐπ' αὐτῷ ἦσθα, ἀπειράπον· ὃ εἰ C ἀπεκρίνω, ἱκανῶς ἂν ἦδη παρὰ σοῦ τὴν ὀσιότητα ἐμαθεῖν. νῦν δέ — ἀνάγκη γὰρ τὸν ἐρωῶντα τῷ ἐρωμένῳ ἀκολουθεῖν, ὅπη ἂν ἐκεῖνος ὑπάγῃ· τί δὴ αὐτὸ λέγεις τὸ ὄσιον εἶναι καὶ τὴν ὀσιότητα; οὐχὶ ἐπιστήμην τινὰ τοῦ θύειν τε καὶ εὐχεσθαι;

ΕΥΘ. Ἐγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ θύειν θαρσεῖσθαι ἐστὶ τοῖς θεοῖς, τὸ δ' εὐχεσθαι αἰτεῖν τοὺς θεοὺς;

ΕΥΘ. Καὶ μάλα, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἐπιστήμη ἄρα αἰτήσεως καὶ δόσεως θεοῖς
D ὁσιότης ἂν εἴη ἐκ τούτου τοῦ λόγου.

ΕΥΘ. Πάνυ καλῶς, ὦ Σώκρατες, ξυνηκας ὁ εἶπον.

ΣΩ. Ἐπιθυμητῆς γάρ εἰμι, ὦ φίλε, τῆς σῆς
σοφίας καὶ προσέχω τὸν νοῦν αὐτῇ, ὥστε οὐ χαμαὶ
πεσεῖται ὅ τι ἂν εἴπῃς. ἀλλὰ μοι λέξου, τίς αὐτῆ ἢ ὑπη-
ρεσία ἐστὶ τοῖς θεοῖς; αἰτεῖν τε φῆς αὐτοὺς καὶ δίδοναι
ἐκείνοις;

ΕΥΘ. Ἐγωγε.

XVIII. ΣΩ. Ἄρ' οὖν οὐ τὸ ὀρθῶς αἰτεῖν ἂν εἴη,
ἂν δεόμεθα παρ' ἐκείνων, ταῦτα αὐτοὺς αἰτεῖν;

ΕΥΘ. Ἀλλὰ τί;

E ΣΩ. Καὶ αὐτὸ δίδοναι ὀρθῶς, ἂν ἐκείνοι τυγχά-
νουσι δεόμενοι παρ' ἡμῶν, ταῦτα ἐκείνοις αὐτὸν ἀντιδι-
ορεῖσθαι; οὐ γάρ που τεχνικόν γ' ἂν εἴη δωροφορεῖν δι-
δόντα τῷ ταῦτα ἂν οὐδὲν δεῖται.

ΕΥΘ. Ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἐμπορικὴ ἄρα τις ἂν εἴη, ὦ Εὐθύφρον, τέχνη
ἢ ὁσιότης θεοῖς καὶ ἀνθρώποις παρ' ἀλλήλων.

ΕΥΘ. Ἐμπορικὴ, εἰ οὕτως ἦδιόν σοι ὀνομάζειν.

ΣΩ. Ἀλλ' οὐδὲν ἦδιον ἐμοίγε, εἰ μὴ τυγχάνει
ἀληθὲς ὄν. φράσον δέ μοι, τίς ἢ ἀφέλεια τοῖς θεοῖς
τυγχάνει οὕσα ἀπὸ τῶν δῶρων ἂν παρ' ἡμῶν λαμβά-
νουσιν; ἂ μὲν γὰρ διδάσκει, παντὶ δήλον· οὐδὲν γὰρ
15 ἡμῖν ἐστὶν ἀγαθὸν ὅ τι ἂν μὴ ἐκείνοι δῶσιν· ἂ δὲ παρ'
ἡμῶν λαμβάνουσι, τί ἀφελούνται; ἢ τοσοῦτον αὐτῶν
πλεονεκτοῦμεν κατὰ τὴν ἐμπορίαν, ὥστε πάντα τάγαθὰ
παρ' αὐτῶν λαμβάνομεν, ἐκείνοι δὲ παρ' ἡμῶν οὐδέν;

ΕΥΘ. Ἀλλ' οἶε, ὦ Σώκρατες, τοὺς θεοὺς ἀφε-
λεῖσθαι ἀπὸ τούτων ἂ παρ' ἡμῶν λαμβάνουσιν;

ΣΩ. Ἀλλὰ τί δήποτ' ἂν εἴη ταῦτα, ὦ Εὐθύφρον,
τα παρ' ἡμῶν δῶρα τοῖς θεοῖς;

ΕΥΘ. Τί δ' οἶε ἄλλο ἢ τιμὴ τε καὶ γέρα καὶ ὅπερ
ἐγὼ ἄρτι ἔλεγον, χάρις;

ΣΩ. Κεχαρισμένοι ἄρα ἐστίν, ὦ Εὐθύφρον, το
B ὄσιον, ἀλλ' οὐχ ὠφέλιμον οὐδὲ φίλον τοῖς θεοῖς;

ΕΥΘ. Οἶμαι ἔγωγε πάντων γε μάλιστα φίλου.

ΣΩ. Τοῦτο ἄρ' ἐστὶν αὐτῷ, ὡς εἶοικε, τὸ ὄσιον, τὸ
τοῖς θεοῖς φίλου.

ΕΥΘ. Μάλιστα γέ.

XIX. ΣΩ. Θανμάσαι οὖν ταῦτα λέγων, εἴαν σοι
οἱ λόγοι φαίνωνται μὴ μένοντες ἀλλὰ βαδίζοντες, καὶ
ἐμὲ αἰτιάσει τὸν Δαιδάλον βαδίζοντας αὐτοὺς ποιεῖν,
αὐτὸς ἂν πολὺ γε τεχνικώτερος τοῦ Δαιδάλου καὶ κύκλω
περιμόντα ποιῶν; ἢ οὐκ αἰσθάνει ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν
περιελθὼν πάλιν εἰς ταῦτόν ἦκει; μέμνησαι γάρ που
ὅτι ἐν τῷ ἔμπροσθεν το τε ὄσιον καὶ τὸ θεοφιλὲς οὐ
C ταῦτόν ἡμῖν ἐφάνη, ἀλλ' ἕτερα ἀλλήλων ἢ οὐδὲ μέμνησαι;

ΕΥΘ. Ἐγωγε.

ΣΩ. Νῦν οὖν οὐκ ἐννοεῖς, ὅτι τὸ τοῖς θεοῖς φίλον
φῆς ὄσιον εἶναι; τοῦτο δ' οὐκ ἄλλο τι ἢ θεοφιλὲς γίνε-
ται· ἢ οὐ;

ΕΥΘ. Πάνυ γέ.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἢ ἄρτι οὐ καλῶς ὠμολογοῦμεν, ἢ
εἰ τότε καλῶς, νῦν οὐκ ὀρθῶς τιθέμεθα.

ΕΥΘ. Ἐοικεν.

XX. ΣΩ. Ἐξ ἀρχῆς ἄρα ἡμῖν πάλιν σκεπτέον, τί
ἐστὶ τὸ ὄσιον· ὡς ἐγώ, πρὶν ἂν μάθω, ἐκὼν εἶναι οὐκ
ἀποδειλιάσω. ἀλλὰ μὴ με ἀτιμάσης, ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ
D προσέχω τὸν νοῦν ὅ τι μάλιστα νῦν εἰπέ τὴν ἀλήθειαν.
οἶσθα γάρ, εἶπερ τις ἄλλος ἀνθρώπων, καὶ οὐκ ἀφετέος
εἶ, ὥσπερ ὁ Πρωτεύς, πρὶν ἂν εἴπῃς. εἰ γὰρ μὴ ἦδησθα
σαφῶς τὸ τε ὄσιον καὶ τὸ ἀνόσιον, οὐκ ἐστὶν ὅπως ἂν
ποτε ἐπεχειρήσας ὑπὲρ ἀνθρώδης θητός ἄνδρα πρεσβύτερον

πατέρα διακάνειν φόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς θεοὺς ἂν ἔδει-
σας παρακινδυνεύειν, μὴ οὐκ ὀρθῶς αὐτὸ ποιήσεις,
καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἡσχύνῃς. νῦν δὲ εὖ οἶδ' ὅτι σα-
φῶς οἶσι εἰδέναι τό τε ὄσιον καὶ μὴ· εἰπέ οὖν, ὦ βέλ-
τιστε Εὐθύφρων, καὶ μὴ ἀποκρύψῃς ὃ τι αὐτὸ ἦγεί.

ΕΥΘ. Εἰσαῦθις τοίνυν, ὦ Σώκρατες· νῦν γὰρ
σπεύδαί μοι, καὶ μοι ὦρα ἀπιέναι.

ΣΩ. Οἷα ποιεῖς, ὦ ἑταῖρε· ἀπ' ἐλπίδος με κατα-
βαλὼν μεγάλης ἀπέρχει, ἢν εἶχον, ὡς παρὰ σοῦ μαθὼν
τά τε ὄσια καὶ μὴ καὶ τῆς πρὸς Μέλητον γραφῆς ἀπαλ-
λάξομαι, ἐνδειξάμενος ἐκεῖνῳ ὅτι σοφὸς ἦδη παρ' Εὐθύ-
16 φρονος τὰ θεῖα γέγονα καὶ ὅτι οὐκέτι ὑπ' ἀγνοίας
αὐτοσχεδιάζω οὐδὲ καινοτομῶ περὶ αὐτά, καὶ δὴ καὶ
τὸν ἄλλον βίον ὅτι ἄμεινον βιωσοίμην.

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ.

St. I
p. 17

I. Ὅτι μὲν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πεπόν-
θατε ὑπὸ τῶν ἐμῶν κατηγοριῶν, οὐκ οἶδα· ἐγὼ δ' οὖν
καὶ αὐτὸς ὑπ' αὐτῶν ὀλίγου ἑμαυτοῦ ἐπελαθόμεν· οὕτω
πιθανῶς ἔλεγον. καὶ τοὶ ἀληθῆς γε, ὡς ἔπος εἰπείην,
οὐδὲν εἰρήκασιν. μάλιστα δὲ αὐτῶν ἐν ἐθαύμασα τῶν
πολλῶν ἂν ἐψεύσαντο, τοῦτο ἐν ᾧ ἔλεγον ὡς χρῆν ὑμᾶς
εὐλαβεῖσθαι, μὴ ὑπ' ἐμοῦ ἐξαπατηθῆτε, ὡς δεινῶν οὐ-
τος λέγειν. τὸ γὰρ μὴ αἰσχυρῆσθαι, ὅτι ἀντίκα ὑπ' ἐμοῦ B
ἐξελεγχθήσονται ἔργῳ, ἐπειδὴν μὴδ' ὀπωστιοῦν φαίνω-
μαι δεινὸς λέγειν, τοῦτό μοι ἔδοξεν αὐτῶν ἀναισχυρτό-
τατον εἶναι, εἰ μὴ ἄρα δεινὸν καλοῦσιν οὗτοι λέγειν
τὸν τάληθῆ λέγοντα· εἰ μὲν γὰρ τοῦτο λέγουσιν, ὁμο-
λογίην ἂν ἔγωγε οὐ κατὰ τοῦτους εἶναι θήτωρ. οὗτοι
μὲν οὖν, ὥσπερ ἐγὼ λέγω, ἢ τι ἢ οὐδὲν ἀληθῆς εἰρή-
κασιν· ὑμεῖς δ' ἐμοῦ ἀκούσεσθε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν.
οὐ μέντοι μὰ Δί', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κεκαλλιπημέ-
νους γε λόγους, ὥσπερ οἱ τούτων, θήμασί τε καὶ ὀνό-
μασιν, οὐδὲ κεκοσμημένους, ἀλλ' ἀκούσεσθε εἰκὴ λε- C
γόμενα τοῖς ἐπιτυχοῦσιν ὀνόμασι· πιστεύω γὰρ δίκαια
εἶναι ἃ λέγω, καὶ μηδεὶς ὑμῶν προσδοκῆσάτω ἄλλως·
οὐδὲ γὰρ ἂν δήπου πρόποι, ὦ ἄνδρες, τῆδε τῆ ἡλικία
ὥσπερ μειρακίῳ πλάττοντι λόγους εἰς ὑμᾶς εἰσιέναι.
καὶ μέντοι καὶ πάνν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο ὑμῶν
δέομαι καὶ παρτέμαι· εἴαν διὰ τῶν αὐτῶν λόγων ἀκούητέ
μου ἀπολογουμένου, δι' ὧν περ εἰσῶθα λέγειν καὶ ἐν

ἀγορᾷ ἐπὶ τῶν τραπεζῶν, ἵνα ὑμῶν πολλοὶ ἀκηκόασι, D
καὶ ἄλλοθι, μήτε θανατάξιν μήτε θορυβεῖν τοῦτου ἔνεκα.
ἔχει γὰρ οὕτως. νῦν ἐγὼ πρῶτον ἐπὶ δικαστήριον ἀνα-
βέβηκα, ἔτη γεροντῶς πλείω ἐβδομήκοντα ἀτεχνῶς οὐκ ἐξέ-
νωσ' ἔχω τῆς ἐνθάδε λέξεως. ὥσπερ οὖν ἂν, εἰ τῷ ὄντι ξένος
ἐτύγχανον ὦν, ξυνεμιγνώσκετε δήπου ἂν μοι, εἰ ἐν
18 ἐκείνῃ τῇ φωνῇ τε καὶ τῷ τρόπῳ ἔλεγον, ἐν οἷσπερ ἔτε-
θραμμην, καὶ δὴ καὶ νῦν τοῦτο ὑμῶν δέομαι δίκαιον,
ὥς γ' ἐμοὶ δοκῶ, τὸν μὲν τρόπον τῆς λέξεως ἔαν·
ἴσως μὲν γὰρ χείρων, ἴσως δὲ βελτίων ἂν εἴη· αὐτὸ δὲ
τοῦτο σκοπεῖν καὶ τοῦτω τὸν νοῦν προσέχειν, εἰ δί-
καια λέγω ἢ μή· δικαστοῦ μὲν γὰρ αὕτη ἀρετὴ, ῥή-
τορος δὲ τάληθ' ἢ λέγειν.

II. Πρῶτον μὲν οὖν δίκαιός εἰμι ἀπολογήσασθαι.
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τὰ πρῶτά μου ψευδῆ κατη-
γορημένα καὶ τοὺς πρῶτους κατηγοροὺς, ἔπειτα δὲ πρὸς
B τὰ ὕστερα καὶ τοὺς ὑστέρους. ἐμοῦ γὰρ πολλοὶ κατή-
γοροι γεγονῶσι πρὸς ὑμᾶς καὶ πάλαι πολλὰ ἤδη ἔτη
καὶ οὐδὲν ἀληθὲς λέγοντες, οὐδ' ἐγὼ μᾶλλον φοβοῦμαι
ἢ τοὺς ἀμφὶ Ἄνυτον, καίπερ ὄντας καὶ τούτους δει-
νοὺς· ἀλλ' ἐκείνοι δεινότεροι, ὦ ἄνδρες, οἱ ὑμῶν τοὺς
πολλοὺς ἐν παιδῶν παραλαμβάνοντες ἐπισιδόν τε καὶ
κατηγόρουν ἐμοῦ [μᾶλλον οὐδὲν ἀληθές], ὥς ἐστι τις
Σωκράτης, σοφὸς ἀνὴρ, τὰ τε μετέωρα φροντιστὴς καὶ
τὰ ὑπὸ γῆς ἅπαντα ἀνεζητηκῶς καὶ τὸν ἥττω λόγον
C κρείττω ποιῶν. οὗτοι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οἱ ταύτην
τὴν φήμην κατασκεδάσαντες, οἱ δεινοὶ εἰσὶ μοι κατή-
γοροι· οἱ γὰρ ἀκούοντες ἠγοῦνται τοὺς ταῦτα ζητοῦ-
τας οὐδὲ θεοὺς νομίζειν. ἔπειτα εἰσὶν οὗτοι οἱ κατήγο-
ροι πολλοὶ καὶ πολλὸν χρόνον ἤδη κατηγορηκότες, ἔτι δὲ
καὶ ἐν ταύτῃ τῇ ἡλικίᾳ λέγοντες πρὸς ὑμᾶς, ἐν ἧ' ἂν
μάλιστα ἐπιστεύσατε, παῖδες ὄντες, ἐμοὶ δ' ὑμῶν καὶ

μειράκια, ἀτεχνῶς ἐρήμην κατηγοροῦντες ἀπολογουμέ-
νου οὐδενός. ὃ δὲ πάντων ἀλογώτατον, ὅτι οὐδὲ τα
ὀνόματα οἷόν τε αὐτῶν εἶδέναι καὶ εἰπεῖν, πλὴν εἰ τις D
κωμωδιοποιὸς τυγχάνει ὦν· ὅσοι δὲ φθόνῳ καὶ διαβολῇ
χρῶμενοι ὑμᾶς ἀνέπειθον, οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ πεπεισμένοι
ἄλλους πείθοντες, οὗτοι πάντες ἀπορώτατοί εἰσιν οὐδὲ
γὰρ ἀναβιβάσασθαι οἷόν τ' ἐστὶν αὐτῶν ἐντανθοῖ οὐδ'
ἐλέγξαι οὐδένα, ἀλλ' ἀνάγκη ἀτεχνῶς ὥσπερ σκιαμαχεῖν
ἀπολογουμένον τε καὶ ἐλέγχειν μηδενὸς ἀποκρινόμενον.
ἀξιώσατε οὖν καὶ ὑμεῖς, ὥσπερ ἐγὼ λέγω, διττοὺς μου
τοὺς κατηγοροὺς γεγονέναι, ἑτέρους μὲν τοὺς ἄρτι κατη-
γορήσαντας, ἑτέρους δὲ τοὺς πάλαι, οὓς ἐγὼ λέγω, καὶ
οἰήθητε δεῖν πρὸς ἐκείνους πρῶτόν με ἀπολογήσασθαι· E
καὶ γὰρ ὑμεῖς ἐκείνων πρότερον ἠκούσατε κατηγορού-
των, καὶ πολὺ μᾶλλον ἢ τῶνδε τῶν ὕστερον. εἰεν·
ἀπολογητέον δὴ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἐπιχειρητέον
ὑμῶν ἐξελεσθαι τὴν διαβολήν, ἣν ὑμεῖς ἐν πολλῷ 19
χρόνῳ ἔσχετε, ταύτην ἐν οὕτως ὀλίγῳ χρόνῳ. βουλο-
μην μὲν οὖν ἂν τοῦτο οὕτω γενέσθαι, εἰ τι ἄμεινον
καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοί, καὶ πλείον τί με ποιῆσαι ἀπολο-
γούμενον· οἶμαι δὲ αὐτὸ χαλεπὸν εἶναι, καὶ οὐ πᾶνν με
λανθάνει οἷόν ἐστιν. ὅμως τοῦτο μὲν ἴτω ὅπῃ τῷ θεῷ
φίλον, τῷ δὲ νόμῳ πειστέον καὶ ἀπολογητέον.

III. Ἀναλάβωμεν οὖν ἐξ ἀρχῆς, τίς ἢ κατηγο-
ρία ἐστίν, ἐξ ἧς ἢ ἐμὴ διαβολὴ γέγονεν, ἢ δὴ καὶ
πιστεύων Μέλητος με ἐγράψατο τὴν γραφὴν ταύ- B
την. εἰεν· τί δὴ λέγοντες διέβαλλον οἱ διαβάλλοντες;
ὥσπερ οὖν κατηγόρων τὴν ἀντιωμοσίαν δεῖ ἀναγνώ-
ναι αὐτῶν. Σωκράτης ἀδικεῖ καὶ περιεργάζεται ζη-
τῶν τὰ τε ὑπὸ γῆς καὶ τὰ ἐπουράνια, καὶ τὸν ἥττω
λόγον κρείττω ποιῶν, καὶ ἄλλους ταῦτα ταῦτα διδά-
σκων. τοιαύτη τίς ἐστὶ· ταῦτα γὰρ ἐωρᾶτε καὶ αὐτοὶ ἐν C

τῆ Ἀριστοφάνους κωμῳδία, Σωκράτη τινὰ ἐκεῖ περιφερόμενον, φάσκοντά τε ἀεροβατεῖν καὶ ἄλλην πολλὴν φλυαρίαν φλυαροῦντα, ὧν ἐγὼ οὐδὲν οὔτε μέγα οὔτε σμικρὸν περὶ ἐπιπῶ. καὶ οὐχ ὡς ἀτιμάζων λέγω τὴν τοιαύτην ἐπιστήμην, εἴ τις περὶ τῶν τοιούτων σοφός ἐστι· μὴ πως ἐγὼ ὑπὸ Μελήτου τοσαύτας δίκας φύγοιμι· ἀλλὰ γὰρ ἐμοὶ τούτων, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδὲν μέτεστι. μάγ-

D τυρας δ' αὐτοὺς ὑμῶν [τοὺς] πολλοὺς παρέχομαι, καὶ ἀξιῶ ὑμᾶς ἀλλήλους διδάσκειν τε καὶ φράζειν, ὅσοι ἐμοῦ πῶποτε ἀκηκόατε διαλεγόμενον· πολλοὶ δὲ ὑμῶν οἱ τοιοῦτοί εἰσι· φράζετε οὖν ἀλλήλοις, εἰ πῶποτε ἢ σμικρὸν ἢ μέγα ἤκουσέ τις ὑμῶν ἐμοῦ περὶ τῶν τοιούτων διαλεγόμενον· καὶ ἐκ τούτου γνώσεσθε ὅτι τοιαῦτ' ἐστὶ καὶ τὰλλα περὶ ἐμοῦ ἢ οἱ πολλοὶ λέγουσιν.

IV. Ἀλλὰ γὰρ οὔτε τούτων οὐδὲν ἐστίν, οὐδέ γ' εἰ τινος ἀκηκόατε ὡς ἐγὼ παιδεύειν ἐπιχειρῶ ἀνθρώπους

B καὶ χρήματα πράττωμαι, οὐδὲ τοῦτο ἀληθές. ἐπεὶ καὶ τοῦτό γέ μοι δοκεῖ καλὸν εἶναι, εἴ τις οἷός τ' εἴη παιδεύειν ἀνθρώπους ὡς περὶ Γοργίας τε ὁ Λεοντίδος καὶ Πρόδικος ὁ Κείδος καὶ Ἰππίας ὁ Ἡλείος. τούτων γὰρ ἕκαστος, ὧ ἄνδρες, [οἷός τ' ἐστίν] ἰὼν εἰς ἑκάστην τῶν πόλεων τοὺς νέους, οἷς ἔξεστι τῶν ἑαυτῶν πολιτῶν προῖκα

20 ξυνεῖναι ὧ ἂν βούλωνται, τούτους πείθουσι τὰς ἐκείνων ξυνουσίας ἀπολιπόντας σφίσι ξυνεῖναι χρήματα δίδοντας καὶ χάριν προσειδέναι. ἐπεὶ καὶ ἄλλος ἀνὴρ ἐστὶ Πάριος ἐνθάδε σοφός, ὃν ἐγὼ ἠσθόμην ἐπιδημοῦντα· ἔτυχον γὰρ προσελθῶν ἀνδρὶ ὃς τετέλεκε χρήματα σοφισταῖς πλείω ἢ ξύμπαντες οἱ ἄλλοι, Καλλία τῷ Ἰππονίκῳ· τούτου οὖν ἀνηρόμην — ἐστὸν γὰρ αὐτῷ δύο υἱέε — ὧ Καλλία, ἦν δ' ἐγὼ, εἰ μὲν σου τῶ υἱέε πάλω ἢ μόσχῳ ἐγενέσθην, εἴχομεν ἂν αὐτοῦν ἐπιστάτην λαβεῖν καὶ μισθώσασθαι, ὃς ἔμελλεν αὐτῷ καλῶ τε κἀγαθῶ

ποιήσειν τὴν προσήμουσαν ἀρετὴν· ἦν δ' ἂν οὗτος ἢ B τῶν ἱππικῶν τις ἢ τῶν γεωργικῶν· νῦν δ' ἐπειδὴ ἀνθρώπῳ ἐστὶν, τίνα αὐτοῦν ἐν νῶ ἔχεις ἐπιστάτην λαβεῖν; τίς τῆς τοιαύτης ἀρετῆς, τῆς ἀνθρωπίνης τε καὶ πολιτικῆς, ἐπιστήμων ἐστίν; οἶμαι γὰρ σε ἐσκέφθαι διὰ τὴν τῶν υἱέων κτῆσιν. ἐστὶ τις, ἔφη ἐγὼ, ἢ οὐ; Πάνυ γε, ἢ δ' ὅς. Τίς, ἦν δ' ἐγὼ, καὶ ποδαπός, καὶ πόσου διδάσκει; Εὐνήνός, ἔφη, ὧ Σώκρατες, Πάριος, πέντε μῶν· καὶ ἐγὼ τὸν Εὐνήνῳ ἐμακάρισα, εἰ ὡς ἀληθῶς ἔχει ταύτην τὴν τέχνην καὶ οὕτως ἐμμελῶς διδάσκει. C ἔγωγ' οὖν καὶ αὐτὸς ἐκαλλυνομην τε καὶ ἠβροννόμην ἂν, εἰ ἠπιστάμην ταῦτα· ἀλλ' οὐ γὰρ ἐπίσταμαι, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.

V. Ἐπολάβοι ἂν οὖν τις ὑμῶν ἴσως· ἀλλ', ὧ Σώκρατες, τὸ σὸν τί ἐστὶ πρᾶγμα; πόθεν αἱ διαβολαὶ σοὶ αὐταὶ γεγόνασιν; οὐ γὰρ δήπου σοῦ γε οὐδὲν τῶν ἄλλων περιττότερον πραγματευομένου ἔπειτα τοσαύτη φήμη τε καὶ λόγος γέγονεν [εἰ μὴ τι ἔπραττες ἄλλοιου ἢ οἱ πολλοί]· λέγε οὖν ἡμῖν, τί ἐστίν, ἵνα μὴ ἡμεῖς περὶ σοῦ αὐτοσχεδιάζωμεν. ταυτί μοι δοκεῖ δίκαια λέγειν ὁ D λέγων, κἀγὼ ὑμῖν πειράσομαι ἀποδείξαι, τί ποτ' ἐστὶ τοῦτο ὃ ἐμοὶ πεποίηκε τό τε ὄνομα καὶ τὴν διαβολήν. ἀκούετε δή. καὶ ἴσως μὲν δόξω τισὶν ὑμῶν παίζειν, εὐ μέντοι ἴστε, πᾶσαν ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν ἐρῶ. ἐγὼ γὰρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δι' οὐδὲν ἄλλ' ἢ διὰ σοφίαν τινὰ τοῦτο τὸ ὄνομα ἐσχημα. ποίαν δὲ σοφίαν ταύτην; ἤπερ ἐστὶν ἴσως ἀνθρωπίνη σοφία. τῷ ὄντι γὰρ κινδυνεύω ταύτην εἶναι σοφός· οὗτοι δὲ τάχ' ἂν, οὗς ἄρτι ἔλεγον, μείζω τινὰ ἢ κατ' ἀνθρώπου σοφίαν σοφοὶ εἶεν, ἢ οὐκ E ἔχω τί λέγω· οὐ γὰρ δὴ ἔγωγε αὐτὴν ἐπίσταμαι, ἀλλ' ὅστις φησὶ ψεύδεται τε καὶ ἐπὶ διαβολῇ τῇ ἐμῇ λέγει καὶ μοι, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ θορυβήσητε, μηδ' ἐάν

δόξω τι ὑμῖν μέγα λέγειν· οὐ γὰρ ἐμὸν ἐρῶ τὸν λόγον, ὃν ἂν λέγω, ἀλλ' εἰς ἀξιόχρεον ὑμῖν τὸν λέγοντα ἀνοίσω. τῆς γὰρ ἐμῆς, εἰ δὴ τίς ἐστι σοφία καὶ οἷα, μάρτυρα ὑμῖν παρέξομαι τὸν θεὸν τὸν ἐν Δελφοῖς. Χαιρεφάντα 21 γὰρ ἴστε πον. οὗτος ἐμὸς τε ἑταῖρος ἦν ἐκ νέου, καὶ ὑμῶν τῷ πλήθει ἑταῖρός τε καὶ ξυνέφυγε τὴν φυγὴν ταύτην καὶ μεθ' ὑμῶν κατήλθε. καὶ ἴστε δὴ οἷος ἦν Χαιρεφάν, ὡς σφοδρὸς ἐφ' ὃ τι ὀρμήσειε. καὶ δὴ ποτε καὶ εἰς Δελφοὺς ἐλθὼν ἐτόλμησε τοῦτο μαντεύσασθαι· καὶ, ὅπερ λέγω, μὴ θορυβεῖτε, ᾧ ἄνδρες· ἤρετο γὰρ δὴ, εἰ τις ἐμοῦ εἶη σοφώτερος. ἀνέειπεν οὖν ἡ Πυθία μηδένα σοφώτερον εἶναι. καὶ τούτων πέρι ὁ ἀδελφὸς ὑμῖν αὐτοῦ οὕτως μαρτυρήσει, ἐπειδὴ ἐκεῖνος τετελευτήκειν.

B VI. Σκέψασθε δὲ ἂν ἕνεκα ταῦτα λέγω· μέλλω γὰρ ὑμᾶς διδάξειν, ὅθεν μοι ἡ διαβολὴ γέγονε. ταῦτα γὰρ ἐγὼ ἀκούσας ἐνεθυμούμην οὕτως· τί ποτε λέγει ὁ θεός, καὶ τί ποτε αἰνίττεται; ἐγὼ γὰρ δὴ οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν ξύνοιδα ἐμαντῶ σοφὸς ὢν· τί οὖν ποτὲ λέγει φάσκων ἐμὲ σοφώτατον εἶναι; οὐ γὰρ δήπου ψεύδεται γέ· οὐ γὰρ θέμις αὐτῷ. καὶ πολὺν μὲν χρόνον ἠπόρουν, τί ποτε λέγει, ἐπειτα μόγις πάνν ἐπὶ ζήτησιν αὐτοῦ τοιαύτην τινὰ ἐτραπόμην. ἦλθον ἐπὶ τινα τῶν δοκούντων σοφῶν εἶναι, ὡς ἐνταῦθα, εἰ πέρ πον, ἐλέγξων τὸ μαντεῖον καὶ ἀποφανῶν τῷ χρησμῷ ὅτι οὕτως ἐμοῦ σοφώτερός ἐστι, σὺ δ' ἐμὲ ἐφησθα. διασκοπῶν οὖν τούτου — ὀνόματι γὰρ οὐδὲν δέομαι λέγειν, ἦν δέ τις τῶν πολιτικῶν, πρὸς ὃν ἐγὼ σκοπῶν τοιοῦτόν τι ἐπαθον, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι — καὶ διαλεγόμενος αὐτῷ, ἔδοξέ μοι οὗτος ὁ ἀνὴρ δοκεῖν μὲν εἶναι σοφὸς ἄλλοις τε πολλοῖς ἀνθρώποις καὶ μάλιστα ἑαυτῷ, εἶναι δ' οὐ· κάπειτα ἐπειρώμην αὐτῷ δεικνύναι, ὅτι οἴοιτο μὲν εἶναι

σοφός, εἶη δ' οὐ. ἐντεῦθεν οὖν τούτῳ τε ἀπηχθόμην D καὶ πολλοῖς τῶν παρόντων, πρὸς ἐμαντὸν δ' οὖν ἀπιῶν ἐλογιζόμην ὅτι τούτου μὲν τοῦ ἀνθρώπου ἐγὼ σοφώτερός εἰμι· κινδυνεύει μὲν γὰρ ἡμῶν οὐδέτερος οὐδὲν καλὸν κἀγαθὸν εἰδέναί, ἀλλ' οὗτος μὲν οἴεται τι εἰδέναί οὐκ εἰδώς, ἐγὼ δέ, ὥσπερ οὖν οὐκ οἶδα, οὐδὲ οἶομαι· ἔοικα γοῦν τούτου γε μικρῷ τι αὐτῷ τούτῳ σοφώτερος εἶναι, ὅτι ἂ μὴ οἶδα οὐδὲ οἴομαι εἰδέναί. ἐντεῦθεν ἐπ' ἄλλον ἦα τῶν ἐκείνου δοκούντων σοφωτέρων εἶναι, καὶ μοι ταῦτα ταῦτα ἔδοξε· καὶ ἐνταῦθα κἀκείνῳ E καὶ ἄλλοις πολλοῖς ἀπηχθόμην.

VII. Μετὰ ταῦτ' οὖν ἤδη ἐφεξῆς ἦα, αἰσθανόμενος μὲν καὶ λυπούμενος καὶ δεδιώς ὅτι ἀπηχθάνομην, ὅμως δὲ ἀναγκαῖον ἔδοκει εἶναι τὸ τοῦ θεοῦ περὶ πλείστου ποιεῖσθαι· ἰτέον οὖν σκοποῦντι τὸν χρησμὸν, τί λέγει, ἐπὶ ἅπαντας τοὺς τι δοκοῦντας εἰδέναί. καὶ νῆ τὸν κύνα, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· δεῖ γὰρ πρὸς ὑμᾶς 22 τάληθῆ λέγειν· ἢ μὴν ἐγὼ ἐπαθὸν τι τοιοῦτον· οἱ μὲν μάλιστα εὐδοκιμοῦντες ἔδοξάν μοι ὀλίγου δεῖν τοῦ πλείστου ἐνδεεῖς εἶναι ζητοῦντι κατὰ τὸν θεόν, ἄλλοι δὲ δοκοῦντες φανλότεροι ἐπιεικέστεροι εἶναι ἄνδρες πρὸς τὸ φρονίμως ἔχειν. δεῖ δὴ ὑμῖν τὴν ἐμὴν πλάνην ἐπιδεῖξαι ὥσπερ πόρους τινὰς πονοῦντος, ἵνα μοι κἂν ἐλεγκτὸς ἡ μαντεία γένοιτο. μετὰ γὰρ τοὺς πολιτικούς ἦα ἐπὶ τοὺς ποιητὰς τοὺς τε τῶν τραγωδιῶν καὶ τοὺς τῶν διθυράμβων καὶ τοὺς ἄλλους, ὡς ἐνταῦθα ἐπ' B αὐτοφάρῳ καταληψόμενος ἐμαντὸν ἀμαθέστερον ἐκείνων ὄντα. ἀναλαμβάνων οὖν αὐτῶν τὰ ποιήματα, ἃ μοι ἔδοκει μάλιστα πεπραγματεῖσθαι αὐτοῖς, διηρώτων ἂν αὐτοὺς τί λέγοιεν, ἵν' ἅμα τι καὶ μανθάνοιμι παρ' αὐτῶν. αἰσχύνομαι οὖν ὑμῖν εἰπεῖν, ᾧ ἄνδρες, τάληθῆ ὅμως δὲ ῥητέον. ὡς ἔπος γὰρ εἰπεῖν ὀλίγου αὐτῶν ἅπαν-

τες οἱ παρόντες ἂν βέλτιον ἔλεγον περὶ αὐτοῦ ἐπεποι-
 ἤκεσαν. ἔγνω οὖν καὶ περὶ τῶν ποιητῶν ἐν λόγῳ τούτῳ,
 ὅτι οὐ σοφία ποιοῦν ἢ ποιοῦν, ἀλλὰ φύσει τιλ καὶ
 ἐνθουσιάζοντες, ὥσπερ οἱ θεομάντεις καὶ οἱ χρησμοφοί
 καὶ γὰρ οὗτοι λέγουσι μὲν πολλὰ καὶ καλά, ἰσασί δὲ οὐ-
 δὲν ἂν λέγουσι. τοιοῦτόν τι μοι ἐφάνησαν πάθος καὶ
 οἱ ποιηταὶ πεπονθότες· καὶ ἅμα ἠσθόμην αὐτῶν διὰ τὴν
 ποιήσιν οἰομένων καὶ τὰλλα σοφωτάτων εἶναι ἀνθρώ-
 πων, ἢ οὐκ ἦσαν. ἀπῆα οὖν καὶ ἐντεῦθεν τῷ αὐτῷ
 οἰόμενος περιγεγονέναι, ὥσπερ καὶ τῶν πολιτικῶν.

VIII. Τελευταῖων οὖν ἐπὶ τοὺς χειροτέχνους ἦα· ἔμαυ-
 τῷ γὰρ ξυνήδειν οὐδὲν ἐπισταμένῳ, ὡς ἔπος εἰπεῖν,
 τούτους δὲ γ' ἤδειν ὅτι εὐρήσοιμι πολλὰ καὶ καλὰ ἐπι-
 σταμένους. καὶ τούτου μὲν οὐκ ἐψεύσθην, ἀλλ' ἠπί-
 σταντο ἢ ἐγὼ οὐκ ἠπιστάμην καὶ μου ταύτη σοφώτεροι
 ἦσαν. ἀλλ', ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταυτόν μοι ἔδοξαν
 ἔχειν ἀμάρτημα, ὅπερ καὶ οἱ ποιηταί, καὶ οἱ ἀγαθοὶ δη-
 μιουργοί· διὰ τὸ τὴν τέχνην καλῶς ἐξεργάζεσθαι ἕκαστος
 ἠξίου καὶ τὰλλα τὰ μέγιστα σοφωτάτος εἶναι, καὶ αὐτῶν
 αὕτη ἢ πλημμέλεια ἐκείνην τὴν σοφίαν ἀπέκρυπτεν·
 ὥστ' ἐμὲ ἑμαυτὸν ἀνερωτῶν ὑπὲρ τοῦ χρησμοῦ, πότερα
 δεξαίμην ἂν οὕτως ὥσπερ ἔχω ἔχειν, μήτε τι σοφὸς ἂν
 τὴν ἐκείνων σοφίαν· μήτε ἀμαθὴς τὴν ἀμαθίαν, ἢ ἀμ-
 φύτερα ἢ ἐκεῖνοι ἔχουσιν ἔχειν. ἀπεκρινάμην οὖν ἑμαυ-
 τῷ καὶ τῷ χρησμῷ, ὅτι μοι λυσιτελοῖ ὥσπερ ἔχω ἔχειν.

IX. Ἐκ ταυτησὶ δὴ τῆς ἐξετάσεως, ὃ ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, 23 πολλὰ μὲν ἀπέχθεται μοι γεγόνασι καὶ οἶαι χαλε-
 πώταται καὶ βαρύνταται, ὥστε πολλὰς διαβολὰς ἀπ' αὐ-
 τῶν γεγονέναι, ὄνομα δὲ τοῦτο λέγεσθαι, σοφὸς εἶναι.
 οἴονται γὰρ με ἐκάστοτε οἱ παρόντες ταῦτα αὐτὸν εἶναι
 σοφόν, ἢ ἂν ἄλλον ἐξελέγξω· τὸ δὲ κινδυνεύει, ὃ ἄν-
 δρες, τῷ ὄντι ὁ θεὸς σοφὸς εἶναι, καὶ ἐν τῷ χρησμῷ

τούτῳ τοῦτο λέγειν, ὅτι ἢ ἀνθρωπίνη σοφία ὀλίγου τινοῦ
 ἀξία ἐστὶ καὶ οὐδενός· καὶ φαίνεται τοῦτ' οὐ λέγειν τὸν
 Σωκράτη, προσκεκοῖσθαι δὲ τῷ ἐμῷ ὀνόματι, ἐμὲ παρὰ-
 δεῖγμα ποιούμενος, ὥσπερ ἂν εἰ εἶποι ὅτι οὗτος ὑμῶν, ὃ
 ἄνθρωποι, σοφώτατός ἐστιν, ὅστις ὥσπερ Σωκράτης
 ἔγνωκεν ὅτι οὐδενὸς ἀξίος ἐστὶ τῆ ἀληθείας πρὸς σοφίαν.
 ταῦτ' οὖν ἐγὼ μὲν ἔτι καὶ νῦν περιῶν ζητῶ καὶ ἐρευνῶ
 κατὰ τὸν θεόν, καὶ τῶν ἀστῶν καὶ τῶν ξένων ἂν τινα οἴω-
 μαι σοφόν εἶναι· καὶ ἐπειδὴν μοι μὴ δοκῇ, τῷ θεῷ βοη-
 θῶν ἐνδείκνυμαι ὅτι οὐκ ἐστὶ σοφός. καὶ ὑπὸ ταύτης τῆς
 ἀσχολίας οὔτε τι τῶν τῆς πόλεως προἶξαι μοι σχολῆ γέγο-
 νεν ἀξιον λόγου οὔτε τῶν οἰκείων, ἀλλ' ἐν πενία μυρία
 εἰμι διὰ τὴν τοῦ θεοῦ λατρείαν.

X. Πρὸς δὲ τούτοις οἱ νέοι μοι ἐπακολουθοῦντες, C
 οἷς μάλιστα σχολῆ ἐστὶν, οἱ τῶν πλουσιωτάτων, αὐτό-
 ματοι χαίρουσιν ἀκούοντες ἐξεταζομένων τῶν ἀνθρώ-
 πων, καὶ αὐτοὶ πολλάκις ἐμὲ μιμούμενοι εἴτ' ἐπιχειροῦ-
 σιν ἄλλους ἐξετάζειν· κἄπειτα, οἶμαι, εὐρίσκουσι πολ-
 λὴν ἀφθονίαν οἰομένων μὲν εἰδέναι τι ἀνθρώπων, εἰ-
 δότων δὲ ὀλίγα ἢ οὐδέν. ἐντεῦθεν οὖν οἱ ὑπ' αὐτῶν
 ἐξεταζόμενοι ἐμοὶ ὀργίζονται, ἀλλ' οὐκ αὐτοῖς, καὶ λέ-
 γουσιν ὡς Σωκράτης τίς ἐστὶ μιαιώτατος καὶ διαφθεί-
 ρει τοὺς νέους· καὶ ἐπειδὴν τις αὐτοὺς ἐρωτᾷ, ὃ τι D
 ποιῶν καὶ ὃ τι διδάσκων, ἔχουσι μὲν οὐδὲν εἰπεῖν, ἀλλ'
 ἄγνοοῦσιν, ἵνα δὲ μὴ δοκῶσιν ἀπορεῖν, τὰ κατὰ πάν-
 των τῶν φιλοσοφούντων πρόχειρα ταῦτα λέγουσιν, ὅτι
 τὰ μετέωρα καὶ τὰ ὑπὸ γῆς, καὶ θεοὺς μὴ νομίζειν,
 καὶ τὸν ἥττω λόγον κρεῖττω ποιεῖν. τὰ γὰρ ἀληθῆ, οἶ-
 μαι, οὐκ ἂν ἐθέλοιεν λέγειν, ὅτι κατάδηλοι γίνονται
 προσποιοῦμενοι μὲν εἰδέναι, εἰδότες δὲ οὐδέν. ἄτε οὖν,
 οἶμαι, φιλότιμοι ὄντες καὶ σφοδροὶ καὶ πολλοί, καὶ ξυ-
 τεταμένως καὶ πιθανῶς λέγοντες περὶ ἐμοῦ, ἐμπεπλή- E

κασιν ὑμῶν τὰ ἄτα καὶ πάλαι καὶ σφοδρῶς διαβάλλον-
τες. ἐκ τούτων καὶ Μέλητος μοι ἐπέθετο καὶ Ἄνυτος καὶ
Λύκων, Μέλητος μὲν ὑπὲρ τῶν ποιητῶν ἀχθόμενος.
Ἄνυτος δὲ ὑπὲρ τῶν δημιουργῶν καὶ τῶν πολιτικῶν,
24 Λύκων δὲ ὑπὲρ τῶν ῥητόρων. ὥστε, ὅπερ ἀρχόμενος
ἐγὼ ἔλεγον, θαυμάζοιμ' ἂν εἰ οἷός τ' εἴην ἐγὼ ὑμῶν
ταύτην τὴν διαβολὴν ἐξελέσθαι ἐν οὕτως ὀλίγῳ χρόνῳ
οὕτω πολλὴν γεγонуῖαν. ταῦτ' ἐστὶν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, ἀληθῆ, καὶ ὑμᾶς οὔτε μέγα οὔτε σμικρὸν
ἀποκρυψάμενος ἐγὼ λέγω οὐδ' ὑποστειλάμενος. καὶ τοι
οἶδα σχεδὸν ὅτι τοῖς αὐτοῖς ἀπεχθάνομαι· ὁ καὶ τεκμή-
ριον ὅτι ἀληθῆ λέγω καὶ ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ διαβολὴ ἣ
B ἐμὴ καὶ τὰ αἷτια ταῦτά ἐστι. καὶ ἐάν τε νῦν ἐάν τε αὐτίς
ζητήσητε ταῦτα, οὕτως εὐρήσετε.

XI. Περὶ μὲν οὖν ὧν οἱ πρῶτοί μου κατήγροιοι κα-
τηγόρουσιν αὕτη ἔστω ἱκανὴ ἀπολογία πρὸς ὑμᾶς· πρὸς
δὲ Μέλητον τὸν ἀγαθόν τε καὶ φιλόπολιν, ὡς φησι, καὶ
τοὺς ὑστέρους μετὰ ταῦτα πειράσομαι ἀπολογεῖσθαι.
αὐτίς γὰρ δὴ, ὥσπερ ἐτέρων τούτων ὄντων κατηγόρων,
λάβωμεν αὐτὴν τούτων ἀνταμοσίαν. ἔχει δὲ πως ὧδε·
Σωκράτη φησὶν ἀδικεῖν τοὺς τε νέους διαφθείροντα καὶ
θεοὺς οὓς ἡ πόλις νομίζει οὐ νομίζοντα, ἕτερα δὲ δαι-
C μόνια καινά. τὸ μὲν δὴ ἐγκλήμα τοιοῦτόν ἐστι· τούτου
δὲ τοῦ ἐγκλήματος ἐν ἑκάστῳ ἐξετάσωμεν. φησὶ γὰρ
δὴ τοὺς νέους ἀδικεῖν με διαφθείροντα. ἐγὼ δέ, ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι, ἀδικεῖν φημι Μέλητον, ὅτι σπουδῆ χα-
ριεντίζεται, ἡραδίως εἰς ἀγῶνας καθίστας ἀνθρώπους,
περὶ πραγμάτων προσποιούμενος σπουδάζειν καὶ κηδε-
σθαι, ὧν οὐδὲν τούτῳ πάποτε ἐμέλησεν. ὡς δὲ τούτου
οὕτως ἔχει, πειράσομαι καὶ ὑμῖν ἐπιδειξάι.

XII. Καί μοι δεῦρο, ὦ Μέλητε, εἰπέ· ἄλλο τι ἢ
D περὶ πολλοῦ ποιεῖ, ὅπως ὡς βέλτιστοι οἱ νεώτεροι ἔδου-

ται; Ἔγωγε. Ἴδι δὴ νῦν εἰπέ τούτοις, τίς αὐτοὺς βελ-
τίους ποιεῖ; δῆλον γὰρ ὅτι οἶσθα, μέλον γέ σοι. τὸν μὲν
γὰρ διαφθείροντα ἐξευρών, ὡς φησ, ἐμὲ εἰσάγεις του-
τοισὶ καὶ κατηγορεῖς· τὸν δὲ δὴ βελτίους ποιοῦντα ἴδι
εἰπέ καὶ μὴνυσον αὐτοῖς, τίς ἐστίν. ὁρᾷς, ὦ Μέλητε,
ὅτι σιγᾶς καὶ οὐκ ἔχεις εἰπεῖν; καὶ τοι οὐκ αἰσχρὸν σοι
δοκεῖ εἶναι καὶ ἱκανὸν τεκμήριον οὐδ' ἐγὼ λέγω, ὅτι
σοι οὐδὲν μεμέληκεν; ἀλλ' εἰπέ, ὦ γαθέ, τίς αὐτοὺς
ἀμείνους ποιεῖ; Οἱ νόμοι. Ἄλλ' οὐ τοῦτο ἐρωτῶ, ὦ B
βέλτιστε, ἀλλὰ τίς ἀνθρώπος, ὅστις πρῶτον καὶ αὐτὸ
τούτου οἶδε, τοὺς νόμους. Οὗτοι, ὦ Σώκρατες, οἱ δικα-
σταί. Πῶς λέγεις, ὦ Μέλητε; οἶδε τοὺς νέους παιδεύειν
οἰοί τέ εἰσι καὶ βελτίους ποιοῦσι; Μάλιστα. Πότερον
ἅπαντες, ἢ οἱ μὲν αὐτῶν, οἱ δ' οὐ; Ἄπαντες. Εὐ γε-
νη τὴν Ἥραν λέγεις, καὶ πολλὴν ἀφθονίαν τῶν ἀφε-
λούντων. τί δὲ δὴ; οἶδε οἱ ἀχροαταὶ βελτίους ποιοῦσιν, 25
ἢ οὐ; Καὶ οὗτοι. Τί δὲ οἱ βουλευταί; Καὶ οἱ βουλευ-
ταί. Ἄλλ' ἄρα, ὦ Μέλητε, μὴ οἱ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, οἱ
ἐκκλησιασταί, διαφθείρουσι τοὺς νεωτέρους; ἢ κἀκεῖνοι
βελτίους ποιοῦσιν ἅπαντες; Κἀκεῖνοι. Πάντες ἄρα, ὡς
ἔοικεν, Ἀθηναῖοι καλοὺς ἀγαθοὺς ποιοῦσι πλὴν ἐμοῦ,
ἐγὼ δὲ μόνος διαφθείρω. οὕτω λέγεις; Πάνυ σφόδρα
ταῦτα λέγω. Πολλὴν γ' ἐμοῦ κατέγνωκας δυστυχίαν.
καὶ μοι ἀπόκριναι· ἢ καὶ περὶ ἵππους οὕτω σοι δοκεῖ
ἔχειν· οἱ μὲν βελτίους ποιοῦντες αὐτοὺς πάντες ἀνθρώ- B
ποι εἶναι, εἰς δὲ τις ὁ διαφθείρων; ἢ τοῦναντίον τούτου
πάν εἰς μὲν τις ὁ βελτίους οἷός τ' ὧν ποιεῖν ἢ πάνυ ὀλί-
γοι, οἱ ἱππικοί· οἱ δὲ πολλοὶ ἐάνπερ ξυνῶσι καὶ χρῶν-
ται ἵπποις, διαφθείρουσιν; οὐχ οὕτως ἔχει, ὦ Μέλητε,
καὶ περὶ ἵππων καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ζώων; πάντως
δήπου, ἐάν τε σὺ καὶ Ἄνυτος οὐ φῆτε ἐάν τε φῆτε·
πολλὴ γὰρ ἂν τις εὐδαιμονία εἴη περὶ τοὺς νέους, εἰ εἰς
3*

μὲν μόνος αὐτοὺς διαφθείρει, οἱ δ' ἄλλοι ἀφελούσιν. **C** ἄλλὰ γὰρ, ὦ Μέλητε, ἱκανῶς ἐπιδείκνυσαι ὅτι οὐδεπώποτε ἐφρόντισας τῶν νέων, καὶ σαφῶς ἀποφαίνεις τὴν σαυτοῦ ἀμέλειαν, ὅτι οὐδέν σοι μεμέληκε περὶ ὧν ἐμὲ εἰσάγεις.

XIII. Ἐτι δὲ ἡμῖν εἰπέ, ὦ πρὸς Διός, Μέλητε, πότερον ἔστιν οἰκεῖν ἄμεινον ἐν πολίταις χρηστοῖς ἢ πονηροῖς; ὦ τόν, ἀπόκρισαι· οὐδέν γάρ τοι χαλεπὸν ἐρωτῶ. οὐχ οἱ μὲν πονηροὶ κακὸν τι ἐργάζονται τοὺς ἀεὶ ἐγγυτάτω ἑαυτῶν ὄντας, οἱ δ' ἀγαθοὶ ἀγαθόν τι; Πάνυ γε. Ἔστιν οὖν ὅστις βούλεται ὑπὸ τῶν ξυνόντων **D** βλέπτεσθαι μᾶλλον ἢ ἀφελείσθαι; ἀπόκρισαι, ὦ γαθέ· καὶ γὰρ ὁ νόμος κελεύει ἀποκρίνεσθαι. ἔσθ' ὅστις βούλεται βλέπτεσθαι; Οὐ δῆτα. Φέρε δὴ, πότερον ἐμὲ εἰσάγεις δεῦρο ὡς διαφθείροντα τοὺς νεωτέρους καὶ πονηροτέρους ποιοῦντα ἐκόντα ἢ ἄκοντα; Ἐκόντα ἐργαζε. Τί δῆτα, ὦ Μέλητε; τοσοῦτον σὺ ἐμοῦ σοφώτερος εἶ τηλικούτου ὄντος τηλικόσδε ὧν, ὥστε σὺ μὲν ἐγνωκας ὅτι οἱ μὲν κακοὶ κακὸν τι ἐργάζονται ἀεὶ τοὺς μάλιστα **E** πλησίον ἑαυτῶν, οἱ δὲ ἀγαθοὶ ἀγαθόν· ἐγὼ δὲ δὴ εἰς τοσοῦτον ἀμαθίας ἦκα, ὥστε καὶ τοῦτ' ἀγνοῶ, ὅτι, εἴαν τινα μοχθηρὸν ποιήσω τῶν ξυνόντων, κινδυνεύσω κακὸν τι λαβεῖν ἀπ' αὐτοῦ, ὥστε τοῦτο τὸ τοσοῦτον κακὸν ἐκῶν ποιῶ, ὡς φῆς σὺ; ταῦτα ἐγὼ σοι οὐ πείθομαι, ὦ Μέλητε, οἶμαι δὲ οὐδὲ ἄλλον ἀνθρώπων οὐδένα· ἀλλ' ἢ οὐ διαφθείρω, ἢ εἰ διαφθείρω, ἄκων, **26** ὥστε σὺ γε κατ' ἀμφοτέρω ψεύδει. εἰ δὲ ἄκων διαφθείρω, τῶν τοιούτων καὶ ἀκουσίων ἀμαρτημάτων οὐ δεῦρο νόμος εἰσάγειν ἔστιν, ἀλλ' ἰδίᾳ λαβόντα διδάσκειν καὶ νοουθετεῖν· δῆλον γὰρ ὅτι, εἴαν μάθω, παύσομαι ὃ γε ἄκων ποιῶ. σὺ δὲ ξυγγενέσθαι μὲν μοι καὶ διδάξαι ἐφυγες καὶ οὐκ ἠθέλησας, δεῦρο δὲ εἰσάγεις.

οἱ νόμος ἔστιν εἰσάγειν τοὺς κολάσεως δεομένους, ἀλλ' οὐ μαθήσεως.

XIV. Ἄλλὰ γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο μὲν δῆλον ἤδη ἔστιν, ὃ ἐγὼ ἔλεγον, ὅτι Μελήτω τούτων **B** οὔτε μέγα οὔτε σμικρὸν πάποτε ἐμέλησεν· ὅμως δὲ δὴ λέγε ἡμῖν, πῶς με φῆς διαφθείρειν, ὦ Μέλητε, τοὺς νεωτέρους; ἢ δῆλον δὴ ὅτι κατὰ τὴν γραφὴν, ἣν ἐγράψω, θεοὺς διδάσκοντα μὴ νομίζειν οὐς ἢ πόλις νομίζει, ἕτερα δὲ δαιμόνια καινὰ; οὐ ταῦτα λέγεις ὅτι διδάσκων διαφθείρω; Πάνυ μὲν οὖν σφόδρα ταῦτα λέγω. Πρὸς αὐτῶν τοίνυν, ὦ Μέλητε, τούτων τῶν θεῶν, ὧν νῦν ὁ λόγος ἔστιν, εἰπέ ἔτι σαφέστερον καὶ ἐμοὶ καὶ τοῖς ἀνδράσι **C** τουτοισί. ἐγὼ γὰρ οὐ δύναμαι μαθεῖν, πότερον λέγεις **D** διδάσκειν με νομίζειν εἶναι τινας θεοὺς, καὶ αὐτὸς ἄρα νομίζω εἶναι θεοὺς, καὶ οὐκ εἶμι τὸ παράπαν ἄθεος οὐδὲ ταύτη ἀδικῶ, οὐ μέντοι οὐσπερ γε ἡ πόλις, ἀλλ' ἑτέρους, καὶ τοῦτ' ἔστιν ὃ μοι ἐγκαλεῖς, ὅτι ἑτέρους· ἢ παντάπασί με φῆς οὔτε αὐτὸν νομίζειν θεοὺς τοὺς τε ἄλλους ταῦτα διδάσκειν. Ταῦτα λέγω, ὡς τὸ παράπαν οὐ νομίζεις θεοὺς. **E** Ὁ θανμάσιε Μέλητε, ἵνα τί ταῦτα λέγεις; οὐδὲ ἥλιον οὐδὲ σελήνην ἄρα νομίζω θεοὺς **D** εἶναι, ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι; Μὰ Δί', ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπεὶ τὸν μὲν ἥλιον λίθον φησὶν εἶναι, τὴν δὲ σελήνην γῆν. Ἀναξαγόρου οἶμαι κατηγορεῖν, ὦ φίλε Μέλητε, καὶ οὕτω καταφρονεῖς τῶνδε καὶ οἶμαι αὐτοὺς ἀπείρους γραμμάτων εἶναι, ὥστε οὐκ εἰδέναι ὅτι τὰ Ἀναξαγόρου βιβλία τοῦ Κλαζομενίου γέμει τούτων τῶν λόγων; καὶ δὴ καὶ οἱ νέοι ταῦτα παρ' ἐμοῦ μαθάνουσιν, ἃ ἔξεστιν ἐνίοτε, εἰ πάνυ πολλοῦ, δραχμῆς ἐκ τῆς δοχίστρας **E** πριαμένους Σωκράτους καταγελᾶν, εἴαν προσποιῆται ἑαυτοῦ εἶναι, ἄλλως τε καὶ οὕτως ἄτοπα ὄντα. ἀλλ' ὦ πρὸς Διός, οὐτωςί σοι δοκῶ οὐδένα νομίζειν θεῶν εἶναι;

Οὐ μέντοι μὰ Δί' οὐδ' ὀπισθοιοῦν. Ἄπιστός γ' εἶ, ὦ Μέλητε, καὶ ταῦτα μέντοι, ὡς ἐμοὶ δοκεῖς, σαυτῷ. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ οὐτως, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάνν εἶναι ὑβριστῆς καὶ ἀκόλαστος, καὶ ἀτεχνῶς τὴν γραφὴν ταύτην ὑβρεῖ τινὶ καὶ ἀκολασία καὶ νεότητι γραφασθαι. εἰκοι
27 γὰρ ὡς περ ἀνιγμὰ ξυντιθέντι διαπειρωμένω, ἄρα γνώσεται Σωκράτης ὁ σοφὸς δὴ ἐμοῦ χαριεντιζομένον καὶ ἐναντί' ἐμαντῷ λέγοντος, ἢ ἔξαπατήσω αὐτὸν καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἀκούοντας; οὗτος γὰρ ἐμοὶ φαίνεται τὰ ἐναντία λέγειν αὐτὸς ἐαυτῷ ἐν τῇ γραφῇ, ὡς περ ἂν εἰ εἴποι· ἀδικεῖ Σωκράτης θεοὺς οὐ νομίζων, ἀλλὰ θεοὺς νομίζων. καὶ τοι τοῦτό ἐστι παίζοντος.

XV. Ξυνεπισκέψασθε δὴ, ὦ ἄνδρες, ἢ μοι φαίνεται ταῦτα λέγειν· σὺ δὲ ἡμῖν ἀπόκρισαι, ὦ Μέλητε·
B ὑμεῖς δέ, ὅπερ κατ' ἀρχὰς ὑμᾶς παρητησάμην, μέμνησθέ μοι μὴ θορυβεῖν, ἐὰν ἐν τῷ εἰωθότῳ τρόπῳ τοὺς λόγους ποιῶμαι. ἐστὶν ὅστις ἀνθρώπων, ὦ Μέλητε, ἀνθρώπεια μὲν νομίζει πράγματ' εἶναι, ἀνθρώπους δὲ οὐ νομίζει; ἀποκρινέσθω, ὦ ἄνδρες, καὶ μὴ ἄλλα καὶ ἄλλα θορυβεῖτω· ἔσθ' ὅστις ἵππους μὲν οὐ νομίζει εἶναι, ἵππικὰ δὲ πράγματα; ἢ ἀγλήτας μὲν οὐ νομίζει, ἀγλητικά δὲ πράγματα; οὐκ ἐστίν, ὦ ἄριστε ἀνδρῶν· εἰ μὴ σὺ βούλει ἀποκρίνασθαι, ἐγὼ σοὶ λέγω καὶ τοῖς ἄλλοις τουτοισί. ἀλλὰ τὸ ἐπὶ τούτῳ γε ἀποκρίναι·
C ἔσθ' ὅστις δαιμόνια μὲν νομίζει πράγματ' εἶναι, δαίμονας δὲ οὐ νομίζει; Οὐκ ἐστίν. Ὡς ἄνησας, ὅτι μόγις ἀπεκρίνω ὑπὸ τουτωνὶ ἀναγκαζόμενος. οὐκοῦν δαιμόνια μὲν φῆς με καὶ νομίζειν καὶ διδάσκειν, εἴτ' οὖν καινὰ εἴτε παλαιὰ· ἀλλ' οὖν δαιμόνιά γε νομίζω κατὰ τὸν σὸν λόγον, καὶ ταῦτα καὶ διαμύσω ἐν τῇ ἀντιγραφῇ. εἰ δὲ δαιμόνια νομίζω, καὶ δαίμονας δήπου πολλὴ ἀνάγκη νομίζειν μὲ ἐστίν· οὐχ οὕτως ἔχει;

ἔχει δὴ· τίθηναι γὰρ σε ὁμολογοῦντα, ἐπειδὴ οὐκ ἀποκρίνεις. τοὺς δὲ δαίμονας οὐχὶ ἦτοι θεοὺς γε ἠγοῦμεθα D ἢ θεῶν παῖδας; φῆς ἢ οὐ; Πάνν γε. Οὐκοῦν εἴπερ δαίμονας ἠγοῦμαι, ὡς σὺ φῆς, εἰ μὲν θεοὶ τινὲς εἰσιν οἱ δαίμονες, τοῦτ' ἂν εἴη ὁ ἐγὼ φημί σε αἰνίττεσθαι καὶ χαριεντίζεσθαι, θεοὺς οὐχ ἠγοῦμενον φάναι ἐμὲ θεοὺς αὐτὸ ἠγεῖσθαι πάλιν, ἐπειδήπερ γε δαίμονας ἠγοῦμαι· εἰ δ' αὐτὸ οἱ δαίμονες θεῶν παῖδες εἰσι νόθοι τινὲς ἢ ἐκ νυμφῶν ἢ ἐκ τιῶν ἄλλων, ὧν δὴ καὶ λέγονται, τίς ἂν ἀνθρώπων θεῶν μὲν παῖδας ἠγοῖτο εἶναι, θεοὺς δὲ μή; ὁμοίως γὰρ ἂν ἄτοπον εἴη, ὡς περ ἂν εἰ τις ἵππων μὲν παῖδας ἠγοῖτο ἢ καὶ ὄνων [τοὺς ἡμίονους], ἵπ-
E πους δὲ καὶ ὄνους μὴ ἠγοῖτο εἶναι. ἀλλ', ὦ Μέλητε, οὐκ ἐστὶν ὅπως σὺ ταῦτα οὐχὶ ἀποπειρώμενος ἡμῶν ἐγράψω [τὴν γραφὴν ταύτην] ἢ ἀπορῶν ὃ τι ἐγκαλοῖς ἐμοὶ ἀληθὲς ἀδίκημα· ὅπως δὲ σὺ τινα κείθους ἂν καὶ σικκρὸν νοῦν ἔχοντα ἀνθρώπων, ὡς οὐ τοῦ αὐτοῦ ἐστὶ καὶ δαιμόνια καὶ θεῖα ἠγεῖσθαι, καὶ αὐτὸ τοῦ αὐτοῦ μήτε δαίμονας μήτε θεοὺς μήτε ἠρώας, οὐδεμίαν μηχανή
28 ἐστίν.

XVI. Ἄλλὰ γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς μὲν ἐγὼ οὐκ ἀδικῶ κατὰ τὴν Μελήτου γραφὴν, οὐ πολλῆς μοι δοκεῖ εἶναι ἀπολογίας, ἀλλ' ἱκανὰ καὶ ταῦτα· ὃ δὲ καὶ ἐν τοῖς ἐμπροσθεν ἔλεγον, ὅτι πολλὴ μοι ἀπέχθεια γέγονε καὶ πρὸς πολλοὺς, εὐ ἴστε ὅτι ἀληθὲς ἐστίν. καὶ τοῦτ' ἐστίν ὃ ἐμὲ αἰρήσει, ἐάνπερ αἰρή, οὐ Μέλητος οὐδὲ Ἄνυτος, ἀλλ' ἢ τῶν πολλῶν διαβολὴ τε καὶ φθόνος. ἢ δὴ πολλοὺς καὶ ἄλλους καὶ ἀγαθοὺς ἀνδρας ἤρηκεν, οἷμαι δὲ καὶ αἰρήσειν· οὐδὲν δὲ δεινὸν μὴ ἐν ἐμοὶ B στή. ἴσως δ' ἂν οὖν εἴποι τις· εἴτ' οὐκ αἰσχύνει, ὦ Σώκρατες, τοιοῦτον ἐπιτηδεύμα ἐπιτηδεύσας, εἴ οὐ κινδύ-

νεύεις νυν ἀποθανεῖν; ἐγὼ δὲ τοῦτω ἂν δίκαιον λόγον ἀντείποιμι, ὅτι οὐ καλῶς λέγεις, ὡς ἄνθρωπε, εἰ οἶε δεινὸν κίνδυνον ὑπολογίζεσθαι τοῦ ζῆν ἢ τεθνάναι ἄνθρωπον τι καὶ μικρὸν ὄφελός ἐστιν, ἀλλ' οὐκ ἐκείνο μόνον σκοπεῖν, ὅταν πράττη, πότερον δίκαια ἢ ἄδικα πράττει, καὶ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ἔργα ἢ κακοῦ. φαῦλοι γὰρ ἂν τῷ γε σὺ λόγῳ εἶεν τῶν ἡμιθέων ὅσοι ἐν Τροίᾳ τετελευτηκασιν οἱ τε ἄλλοι καὶ ὁ τῆς Θέτιδος υἱός, ὃς τοσοῦτον τοῦ κινδύνου κατεφρόνησε παρά τὸ αἰσχρόν τι ὑπομείναι, ὥστε ἐπειδὴ εἶπεν ἡ μήτηρ αὐτῷ προθυμουμένῳ Ἔκτορα ἀποκτείνειν, θεὸς οὕσα, οὕτωςί πως, ὡς ἐγώ μαι· ὡς παῖ, εἰ τιμωρήσεις Πατρόκλῳ τῷ ἑταίρῳ τὸν φόνον καὶ Ἔκτορα ἀποκτενεῖς, αὐτὸς ἀποθανεῖ· ἀντίκα γάρ τοι, φησί, μεθ' Ἔκτορα πότιμος ἐτοιμὸς· ὁ δὲ ταῦτ' ἀκούσας τοῦ μὲν θανάτου καὶ τοῦ κινδύνου ὠλιγώρησε, πολὺ δὲ μᾶλλον δείσας τὸ ζῆν κακὸς ἂν καὶ τοῖς φίλοις μὴ τιμωρεῖν, ἀντίκα, φησί, τεθναίην δίκην ἐπιθεῖς τῷ ἀδικοῦντι, ἵνα μὴ ἐνθάδε μένω καταγελαστός παρά νηυσὶ κορωνίσιν ἄχθος ἀρούρης. μὴ αὐτὸν οἶε φροντίσαι θανάτου καὶ κινδύνου; οὕτω γὰρ ἔχει, ὡς ἄνθρωποι Ἀθηναῖοι, τῇ ἀληθείᾳ· οὐδ' ἂν τις ἑαυτὸν τάξῃ ἢ ἡγησάμενος βέλτιστον εἶναι ἢ ὑπ' ἀρχοντος ταχθῆναι, ἐνταῦθα δεῖ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, μένοντα κινδυνεύειν, μηδὲν ὑπολογιζόμενον μήτε θάνατον μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ αἰσχροῦ.

XVII. Ἐγὼ οὖν δεινὰ ἂν εἶην εἰργασμένος, ὡς ἄνθρωποι Ἀθηναῖοι, εἰ, ὅτε μὲν με οἱ ἀρχοντες ἔταττον, οὓς ὑμεῖς εἴλεσθε ἀρχεῖν μου, καὶ ἐν Ποτιδαίᾳ καὶ ἐν Ἀμφιπόλει καὶ ἐπὶ Ἀηλίῳ, τότε μὲν οὐδ' ἐκείνοι ἔταττον ἔμεινον ὥσπερ καὶ ἄλλος τις καὶ ἐκινδύνευον ἀποθανεῖν, τοῦ δὲ θεοῦ τάττουτος, ὡς ἐγὼ φήθημι τε καὶ ὑπέλαβον, φιλοσοφούντά με δεῖν ζῆν καὶ ἐξετάζοντα ἑμαυτὸν καὶ

τοὺς ἄλλους, ἐνταῦθα δὲ φοβηθεῖς ἢ θάνατον ἢ ἄλλο 29 ὅτιοῦν πρᾶγμα λίποιμι τὴν τάξιν. δεινὸν μὲντ' ἂν εἴη, καὶ ὡς ἀληθῶς τότ' ἂν με δικαίως εἰσάγοι τις εἰς δικαστήριον, ὅτι οὐ νομίζω θεοὺς εἶναι ἀπειθῶν τῇ μαντείᾳ καὶ δεδιῶς θάνατον καὶ οἰόμενος σοφὸς εἶναι οὐκ ἂν. τὸ γὰρ τοι θάνατον δεδιέναι, ὡς ἄνθρωπος, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ δοκεῖν σοφὸν εἶναι μὴ ὄντα· δοκεῖν γὰρ εἰδέναι ἐστὶν ἢ οὐκ οἶδεν. οἶδε μὲν γὰρ οὐδεὶς τὸν θάνατον οὐδ' εἰ τυγχάνει τῷ ἀνθρώπῳ πάντων μέριστον ὄν τῶν ἀγαθῶν, δεδίασι δ' ὡς εὖ εἰδότες ὅτι μέριστον τῶν κακῶν ἐστί. καὶ τοῦτο πῶς οὐκ ἁμαθία ἐστὶν αὕτη ἢ Β ἐπονειδιστος, ἢ τοῦ οἰεσθαι εἰδέναι ἢ οὐκ οἶδεν; ἐγὼ δέ, ὡς ἄνθρωπος, τοῦτω καὶ ἐνταῦθα ἴσως διαφέρω τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰ δὴ τῷ σοφώτερός του φαίην εἶναι, τοῦτω ἂν, ὅτι οὐκ εἰδῶς ἱκανῶς περὶ τῶν ἐν Αἴδου οὕτω καὶ οἰομαι οὐκ εἰδέναι· τὸ δὲ ἀδικεῖν καὶ ἀπειθεῖν τῷ βελτίονι, καὶ θεῷ καὶ ἀνθρώπῳ, ὅτι κακὸν καὶ αἰσχρόν ἐστιν οἶδα. πρὸ οὖν τῶν κακῶν, ὧν οἶδα ὅτι κακά ἐστιν, ἢ μὴ οἶδα εἰ ἀγαθὰ ὄντα τυγχάνει οὐδέποτε φοβήσομαι οὐδὲ φεύξομαι· ὥστε οὐδ' εἰ με νῦν ὑμεῖς ἀφίετε Ἀνύτῳ ἀπιστήσαντες, ὃς ἔφη ἢ τὴν ἀρχὴν οὐ δεῖν ἐμὲ C δεῦρο εἰσελθεῖν ἢ, ἐπειδὴ εἰσῆλθον, οὐχ οἷόν τε εἶναι τὸ μὴ ἀποκτείνειν με, λέγων πρὸς ὑμᾶς ὡς, εἰ διαφρευξοίμην, ἤδη ἂν ὑμῶν οἱ υἱεῖς ἐπιτηθεύοντες ἢ Σωκράτης διδάσκει πάντες παντάπασι διαφθαρήσονται. — εἰ μοι πρὸς ταῦτα εἰποιτε ὡς Σώκρατες, νῦν μὲν Ἀνύτῳ οὐ πεισόμεθα, ἀλλ' ἀφίεμέν σε, ἐπὶ τοῦτω μόντοι, ἐφ' ὧτε μηκέτι ἐν ταύτῃ τῇ ζητήσῃ διατρέψῃ μηδὲ φιλοσοφείν· εἰάν δὲ ἀλῶς ἐτι τοῦτο πράττων, ἀποθανεῖ· εἰ οὖν με, ὅπερ εἶπον, ἐπὶ τούτοις ἀφίετε, εἶποιμ' ἂν ὑμῖν D ὅτι ἐγὼ ὑμᾶς, ὡς ἄνθρωποι Ἀθηναῖοι, ἀσπάζομαι μὲν καὶ φιλῶ, πείσομαι δὲ μᾶλλον τῷ θεῷ ἢ ὑμῖν, καὶ ἔωσπερ

ἂν ἐμπνέω καὶ οἷός τε ᾧ, οὐ μὴ παύσομαι φιλοσοφῶν
 καὶ ἡμῖν παρακελευόμενός τε καὶ ἐνδεικνύμενος ὅτω
 ἂν ἀεὶ ἐντυγχάνω ὑμῶν, λέγων οἷάπερ εἶπθα, ὅτι ᾧ
 ἀριστε ἀνδρῶν, Ἀθηναίος ᾧν, πόλεως τῆς μερίστης καὶ
 εὐδοκίμοιτάτης εἰς σοφίαν καὶ ἰσχύιν, χρημάτων μὲν οὐκ
 ἀσχύνη ἐπιμελούμενος, ὅπως σοι ἔσται ὡς πλείστα,
 E καὶ δόξης καὶ τιμῆς, φρονήσεως δὲ καὶ ἀληθείας καὶ
 τῆς ψυχῆς, ὅπως ὡς βελτίστη ἔσται, οὐκ ἐπιμελεῖ οὐδὲ
 φροντίζει; καὶ ἐάν τις ὑμῶν ἀμφισβητῇ καὶ φῆ ἐπι-
 μελεῖσθαι, οὐκ εὐθύς ἀφήσω αὐτὸν οὐδ' ἀπειμι, ἀλλ'
 ἐρήσομαι αὐτὸν καὶ ἐξετάσω καὶ ἐλέγξω, καὶ ἐάν μοι
 μὴ δοκῇ κεντῆσθαι ἀρετὴν, φάναι δέ, ὀνειδιῶ ὅτι τὰ
 30 πλείστον ἀξία περὶ ἐλαχίστου ποιεῖται, τὰ δὲ φανυλότερα
 περὶ πλείονος. ταῦτα καὶ νεωτέρω καὶ πρεσβυτέρω, ὅτω
 ἂν ἐντυγχάνω, ποιήσω, καὶ ξένω καὶ ἄστῳ, μᾶλλον δὲ
 τοῖς ἀστοῖς, ὅσω μου ἐγγυτέρω ἔστέ γένει. ταῦτα γὰρ κε-
 λεύει ὁ θεός, εὐ ἴστε, καὶ ἐγὼ οἴομαι οὐδέν πο ὑμῖν μετ-
 ρον ἀγαθὸν γενέσθαι ἐν τῇ πόλει ἢ τὴν ἐμὴν τῷ θεῷ ὑπη-
 ρείαν. οὐδὲν γὰρ ἄλλο πράττων ἐγὼ περιέρομαι ἢ πεί-
 θων ὑμῶν καὶ νεωτέρους καὶ πρεσβυτέρους μῆτε σω-
 μάτων ἐπιμελεῖσθαι μῆτε χρημάτων πρότερον μηδὲ
 B οὕτω σφόδρα ὡς τῆς ψυχῆς, ὅπως ὡς ἀρίστη ἔσται, λέ-
 γων ὅτι οὐκ ἐκ χρημάτων ἀρετὴ γίγνεται, ἀλλ' ἐξ ἀρε-
 τῆς χρήματα καὶ τὰλλα ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις ἅπαντα
 καὶ ἰδία καὶ δημοσία. εἰ μὲν οὖν ταῦτα λέγων δια-
 φθείρω τοὺς νέους, ταῦτ' ἂν εἰη βλαβερά· εἰ δὲ τίς με-
 φησιν ἄλλα λέγειν ἢ ταῦτα, οὐδὲν λέγει. πρὸς ταῦτα,
 φαίην ἂν, ᾧ Ἀθηναῖοι, ἢ πείθεσθε Ἀνύτῳ ἢ μὴ, καὶ
 ἢ ἀφίετε ἢ μὴ ἀφίετε, ὡς ἐμοῦ οὐκ ἂν ποιήσουτος ἄλλα,
 C οὐδ' εἰ μέλλω πολλάκις τεθνάναι.

XVIII. Μὴ θορυβεῖτε, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλ' ἐμ-
 μείνατέ μοι οἷς ἐδεήθην ὑμῶν, μὴ θορυβεῖν ἐφ' οἷς ἂν

λέγω, ἀλλ' ἀκούειν· καὶ γὰρ, ὡς ἐγὼ οἶμαι, ὀνήσεσθε
 ἀκούοντες. μέλλω γὰρ οὖν ἅττα ὑμῖν ἐρεῖν καὶ ἄλλα,
 ἐφ' οἷς ἴσως βοήσεσθε· ἀλλὰ μηδαμῶς ποιεῖτε τοῦτο. εὐ
 γὰρ ἴστε, ἐάν ἐμὲ ἀποκτείνητε τοιοῦτον ὄντα, οἷον ἐγὼ
 λέγω, οὐκ ἐμὲ μείζω βλάψετε ἢ ὑμᾶς αὐτούς· ἐμὲ μὲν
 γὰρ οὐδὲν ἂν βλάψειεν οὔτε Μέλητος οὔτε Ἄνυτος·
 οὐδὲ γὰρ ἂν δύναιτο· οὐ γὰρ οἴομαι θεμιτὸν εἶναι D
 ἀμείνου ἀνδρὶ ὑπὸ χείρονος βλάπτεσθαι. ἀποκτείνειε
 μὲντ' ἂν ἴσως ἢ ἐξελάσειεν ἢ ἀτιμώσειεν· ἀλλὰ ταῦτα
 οὗτος ἴσως οἶεται καὶ ἄλλος τίς που μεγάλα κακά,
 ἐγὼ δ' οὐκ οἴομαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ποιεῖν ἂ οὗτος
 νυνὶ ποιεῖ, ἄνθρω ἀδίκως ἐπιχειρεῖν ἀποκτινύναι. νυν
 οὖν, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολλοῦ δέω ἐγὼ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ
 ἀπολογεῖσθαι, ὡς τις ἂν οἴοιτο, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν, μὴ τι
 ἐξαμάρτητε περὶ τὴν τοῦ θεοῦ δόξιν ὑμῖν ἐμοῦ καταψη-
 φισάμενοι. ἐάν γὰρ ἐμὲ ἀποκτείνητε, οὐ θοδίως ἄλλον E
 τοιοῦτον εὐρήσετε, ἀτεχνῶς, εἰ καὶ γελιοότερον εἰπεῖν,
 προσκείμενον τῇ πόλει ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ὥσπερ Ἰππῶ με-
 γάλῳ μὲν καὶ γενναίῳ, ὑπὸ μεγέθους δὲ νοθευτέρω
 καὶ δεομένῳ ἐγείρεσθαι ὑπὸ μύωπός τινος· οἷον δὴ μοι
 δοκεῖ ὁ θεός ἐμὲ τῇ πόλει προστεθειμέναι τοιοῦτόν τινα,
 ὃς ὑμᾶς ἐγείρων καὶ πείθων καὶ ὀνειδίξων ἓνα ἐκα-
 στον οὐδὲν παύομαι τὴν ἡμέραν ὅλην πανταχοῦ προσ- 31
 καθίζων. τοιοῦτος οὖν ἄλλος οὐ θοδίως ὑμῖν γενήσε-
 ται, ᾧ ἄνδρες, ἀλλ' ἐάν ἐμοὶ πείθησθε, φείσεσθέ
 μου· ὑμεῖς δ' ἴσως τάχ' ἂν ἀχθόμενοι, ὥσπερ οἱ νυ-
 στάζοντες ἐγειρόμενοι, ὀρούσαντες ἂν με, πειθόμενοι
 Ἀνύτῳ, θοδίως ἂν ἀποκτείναιτε, εἴτα τὸν λοιπὸν βίον
 καθεύδοντες διατελοῖτ' ἂν, εἰ μὴ τινα ἄλλον ὁ θεός
 ὑμῖν ἐπιπέμψει κηθόμενος ὑμῶν. ὅτι δ' ἐγὼ τυγχάνω
 ᾧν τοιοῦτος, οἷος ὑπὸ τοῦ θεοῦ τῇ πόλει δεδόσθαι, ἐν-
 θευθε ἂν κατανοήσαιτε· οὐ γὰρ ἀνθρωπίνῳ ἔοικε τὸ B

ἐὰν τῶν μὲν ἑμάντου ἀπάντων ἡμελημένοι καὶ ἀνέχεσθαι τῶν οἰκείων ἀμελουμένων τσαῦτα ἤδη ἔτη, τὸ δὲ ὑμέτερον πρῶττειν αἰεὶ, ἰδίᾳ ἐκάστῳ προσιόντα ὥστερ πατέρα ἢ ἀδελφὸν πρεσβύτερον, πείθοντα ἐπιμελῆσθαι ἀρετῆς. καὶ εἰ μὲν τι ἀπὸ τούτων ἀπέλανον καὶ μισθὸν λαμβάνων ταῦτα παρεκελευόμεν, εἶχον ἄν τινα λόγον· οὐν δὲ ὁρᾶτε δὴ καὶ αὐτοί, ὅτι οἱ κατήγοροι τᾶλλα πάντα ἀναισχύντως οὕτω κατηγοροῦντες τοῦτό γε οὐχ οἷοί τε ἐγένοντο ἀπαναισχυντῆσαι παρασχόμενοι μάρτυρα, ὡς ἐγὼ ποτέ τινα ἢ ἐπραξάμην μισθὸν ἢ ἤτησα. ἱκανὸν γάρ, οἶμαι, ἐγὼ παρέχομαι τὸν μάρτυρα, ἀληθῆ ὡς λέγω, τὴν πενίαν.

XIX. Ἴσως ἂν οὖν δόξειεν ἄτοπον εἶναι, ὅτι δὴ ἐγὼ ἰδίᾳ μὲν ταῦτα συμβουλευόμενος περιῶν καὶ πολυπραγμονῶ, δημοσίᾳ δὲ οὐ τολμῶ ἀναβαίνειν εἰς τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον συμβουλεύειν τῇ πόλει. τούτου δὲ αἰτιὸν ἐστίν ὃ ὑμεῖς ἐμοῦ πολλάκις ἀκηκόατε πολλαχοῦ λέγοντος, ὅτι μοι θεῖόν τι καὶ δαιμόνιον γίνεται [φωνή], ὃ δὴ καὶ ἐν τῇ γραφῇ ἐπικωμωδῶν Μέλητος ἐγράφατο· ἐμοὶ δὲ τοῦτ' ἐστὶν ἐκ παιδὸς ἀρχαίμενον φωνή τις γιγνομένη, ἢ ὅταν γένηται, αἰεὶ ἀποτρέπει με τούτου, ὃ ἂν μέλλω πρῶττειν, προτρέπει δὲ οὐποτε· τοῦτ' ἐστὶν ὃ μοι ἐναντιοῦται τὰ πολιτικὰ πρῶττειν. καὶ παγκάλως γέ μοι δοκεῖ ἐναντιοῦσθαι· εὐ γὰρ ἴστε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ ἐγὼ πάλα ἐπεχείρησα πρῶττειν τὰ πολιτικὰ πράγματα, πάλα ἂν ἀπολώλη καὶ οὐτ' ἂν ὑμᾶς ὠφελήκη οὐδὲν οὐτ' ἂν ἑμάντου. καὶ μὴ μοι ἄχθεσθε λέγοντι τᾶληθῆ· οὐ γὰρ ἐστὶν ὅστις ἀνθρώπων σωθήσεται οὔτε ὑμῖν οὔτε ἄλλῳ πλήθει οὐδενὶ γνησίως ἐναντιούμενος καὶ διακωλύων πολλὰ ἄδικα καὶ παράνομα ἐν τῇ πόλει γίνεσθαι, ἀλλ' ἀναγκαῖόν ἐστι τὸν τῷ ὄντι μαχοῦμενον ὑπὲρ τοῦ δικαίου, καὶ εἰ

μέλλει ὀλίγον χρόνον σωθήσεσθαι, ἰδιωτεύειν ἀλλὰ μὴ δημοσιεύειν.

XX. Μεγάλα δ' ἐγῶγε ὑμῖν τεκμήρια παρέξομαι τούτων, οὐ λόγους, ἀλλ' ὃ ὑμεῖς τιμάτε, ἔργα. ἀκούσατε δὴ μου τὰ ἐμοὶ ξυμβεβηκότα, ἵν' εἰδῆτε ὅτι οὐδ' ἂν ἐνὶ ὑπεικάθοιμι παρὰ τὸ δίκαιον δεῖσας θάνατον, μὴ ὑπέικων δὲ ἄμ' ἂν καὶ ἀπολοίμην. ἐρῶ δὲ ὑμῖν φορτικὰ μὲν καὶ οὐ δικανικά, ἀληθῆ δέ. ἐγὼ γάρ, ὦ Ἀθηναῖοι, ἄλλην μὲν ἀρχὴν οὐδεμίαν πάποτε ἤρξα ἐν τῇ πόλει, ἐβούλευσα δέ· καὶ ἔτυχεν ἡμῶν ἢ φυλῆ Ἀντιοχίς πρυτανεύουσα, ὅτε ὑμεῖς τοὺς δέκα στρατηγούς τοὺς οὐκ ἀνελομένους τοὺς ἐκ τῆς ναυμαχίας ἐβούλευσθε ἀδρόους κρίνειν, παρανόμως, ὡς ἐν τῷ ὑστέρῳ χρόνῳ πᾶσιν ὑμῖν ἔδοξε. τότε ἐγὼ μόνος τῶν πρυτανείων ἠναντιώθη ὑμῖν μηδὲν ποιεῖν παρὰ τοὺς νόμους [καὶ ἐναντία ἐψηφισάμην], καὶ ἐτοιμῶν οὕτων ἐνδεικνύμαι με καὶ ἀπάγειν τῶν ἡγετῶν, καὶ ὑμῶν κελυόντων καὶ βοώντων, μετὰ τοῦ νόμου καὶ τοῦ δικαίου ὄμην μᾶλλον με δεῖν διακινδυνεύειν ἢ μεθ' ὑμῶν γενέσθαι μὴ δίκαια βουλευομένων, φοβηθέντα δεσμὸν ἢ θάνατον. καὶ ταῦτα μὲν ἦν ἐν δημοκρατουμένης τῆς πόλεως· ἐπειδὴ δὲ ὀλιγαρχία ἐγένετο, οἱ τριάκοντα αὐτὴ μεταπεψάμενοι με πέμπτον αὐτὸν εἰς τὴν θόλον προσέταξαν ἀγαγεῖν ἐκ Σαλαμῖνος Λέοντα τὸν Σαλαμῖνιον, ἵν' ἀποθάνοι· οἷα δὴ καὶ ἄλλοις ἐκείνοι πολλοῖς πολλὰ προσέτατον, βουλόμενοι ὡς πλείστους ἀναπλήσαι αἰτιῶν· τότε μέντοι ἐγὼ οὐ λόγῳ ἀλλ' ἔργῳ αὐτὸν ἐνεδειξάμην, ὅτι ἐμοὶ θανάτου μὲν μέλει, εἰ μὴ ἀγροικότερον ἦν εἰπεῖν, οὐδ' ὀτιοῦν, τοῦ δὲ μηδὲν ἄδικον μὴδ' ἀνόσιον ἐργάζεσθαι, τούτου δὲ το πᾶν μέλει. ἐμὲ γὰρ ἐκείνη ἢ ἀρχὴ οὐκ ἐξέπληξεν οὕτως ἰσχυρὰ οὔσα, ὥστε ἄδικόν τι ἐργάσασθαι, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκ τῆς θόλου ἐξήλθομεν, οἱ μὲν τέτταρες ὄχρον-

το εἰς Σαλαμίνα καὶ ἤγαγον Ἀέοντα, ἐγὼ δὲ ὄχλο-
μην ἀπιῶν οἰκάδε. καὶ ἴσως ἂν διὰ ταῦτ' ἀπέθανον, εἰ
Ε μὴ ἡ ἀρχὴ διὰ ταχέων κατελύθη· καὶ τούτων ὑμῶν ἔσου-
ται πολλοὶ μάρτυρες.

XXI. Ἄρ' οὖν ἂν με οἴεσθε τοσαύτε ἔτη διαγενέ-
σθαι, εἰ ἐπραττον τὰ δημόσια, καὶ πράττων ἀξίως ἀν-
δρὸς ἀγαθοῦ ἐβοήθουν τοῖς δικαίοις καί, ὥσπερ χρῆ,
τοῦτο περὶ πλείστου ἐποιούμην; πολλοῦ γε δεῖ, ὡ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι. οὐδὲ γὰρ ἂν ἄλλος ἀνθρώπων οὐδεὶς.
33 ἀλλ' ἐγὼ διὰ παντὸς τοῦ βίου δημοσίᾳ τε, εἰ ποῦ τι
ἐπραξῶ, τοιοῦτος φανούμαι, καὶ ἰδίᾳ ὁ αὐτὸς οὗτος,
οὐδενὶ πώποτε ξυγχωρήσας οὐδὲν παρὰ τὸ δίκαιον οὔτε
ἄλλῳ οὔτε τούτων οὐδενί, οὐς οἱ διαβάλλοντές με φασιν
ἐμοὺς μαθητὰς εἶναι. ἐγὼ δὲ διδάσκαλος μὲν οὐδενὸς
πώποτ' ἐγενόμην· εἰ δὲ τίς μου λέγοντος καὶ τὰ ἐμαν-
τοῦ πράττοντος ἐπιθυμῆ ἀκούειν, εἴτε νεώτερος εἴτε
πρεσβύτερος, οὐδενὶ πώποτε ἐφθόνησα, οὐδὲ χρήματα
B μὲν λαμβάνων διαλέγομαι, μὴ λαμβάνων δ' οὐ, ἀλλ'
ὁμοίως καὶ πλουσίῳ καὶ πένητι παρέχω ἐμαντὸν ἐρω-
τῶν, καὶ εἴαν τις βούληται ἀποκρινόμενος ἀκούειν ἂν
ἂν λέγω. καὶ τούτων ἐγὼ εἴτε τις χρηστὸς γίγνεται
εἴτε μὴ, οὐκ ἂν δικαίως τὴν αἰτίαν ὑπέχοιμι, ὦν μῆτε
ὑπεσχόμην μηδενὶ μηδὲν πώποτε μάθημα μῆτε ἐδίδαξα·
εἰ δὲ τίς φησὶ παρ' ἐμοῦ πώποτέ τι μαθεῖν ἢ ἀκού-
σαι ἰδίᾳ ὅ τι μὴ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες, εὖ ἴστε ὅτι οὐκ
ἀληθῆ λέγει.

XXII. Ἀλλὰ διὰ τί δὴ ποτε μετ' ἐμοῦ χαίρουσί τινες
C πολὺν χρόνον διατρίβοντες; ἀκηκόατε, ὡ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι· πᾶσαν ὑμῶν τὴν ἀλήθειαν ἐγὼ εἶπον, ὅτι ἀκούον-
τες χαίρουσιν ἐξεταζομένοις τοῖς οἰομένοις μὲν εἶναι σο-
φοῖς, οὐσί δ' οὐ· ἔστι γὰρ οὐκ ἀηδὲς. ἐμοὶ δὲ τοῦτο,
ὡς ἐγὼ φημι, προστέτακται ὑπὸ τοῦ θεοῦ πράττειν καὶ

ἐκ μαντείων καὶ ἐξ ἐνυπνίων καὶ παντὶ τρόπῳ, ὅπερ
τίς ποτε καὶ ἄλλη θεία μοῖρα ἀνθρώπῳ καὶ ὀτιοῦν κροσ-
έταξε πράττειν. ταῦτα, ὡ Ἀθηναῖοι, καὶ ἀληθῆ ἔστι
καὶ εὐλέγκτα. εἰ γὰρ δὴ ἐγωγε τῶν νέων τοὺς μὲν δια-
φθείρω, τοὺς δὲ διεφθάρκα, χρῆν δῆπου, εἴτε τινὲς D
αὐτῶν πρεσβύτεροι γενόμενοι ἐγνωσέν ὅτι νέοις οὐδὲν
αὐτοῖς ἐγὼ κακὸν πώποτέ τι ξυμβούλευσα, νυνὶ αὐτοὺς
ἀναβαίνοντας ἐμοῦ κατηγορεῖν [καὶ τιμωρεῖσθαι]. εἰ δὲ
μὴ αὐτοὶ ἤθελον, τῶν οἰκείων τινὰς τῶν ἐκείνων, πα-
τέρας καὶ ἀδελφούς καὶ ἄλλους τοὺς προσήκοντας, εἴπερ
ὑπ' ἐμοῦ τι κακὸν ἐπεπόνθησαν αὐτῶν οἱ οἰκείοι, νυνὶ
μεμνήσθαι καὶ τιμωρεῖσθαι. πάντως δὲ πάρεσι αὐτῶν
πολλοὶ ἐνταυθοῖ, οὐς ἐγὼ ὄρω, πρῶτον μὲν Κριτῶν οὐ-
τοσί, ἐμὸς ἡλικιώτης καὶ δημότης, Κριτοβούλου τοῦδε E
πατῆρ· ἔπειτα Λυσανίας ὁ Σφήτιος, Αἰσχίνου τοῦδε
πατῆρ· ἔτι Ἀντιφῶν ὁ Κηφισιεὺς οὐτοσί, Ἐπιγένους
πατῆρ· ἄλλοι τοίνυν οὗτοι, ὧν οἱ ἀδελφοὶ ἐν ταύτῃ τῇ
διατριβῇ γεγονάσι, Νικόστρατος, ὁ Θεοσοτίδου, ἰδελ-
φὸς Θεόδοτου — καὶ ὁ μὲν Θεόδοτος τετελεύτηκεν, ὥστε
οὐκ ἂν ἐκεῖνός γε αὐτοῦ καταδεηθεῖη —, καὶ Πάραλος
ὄδε, ὁ Δημοδόκου, οὗ ἦν Θεάγης ἀδελφός· ὄδε δὲ Ἀδεί- 34
μαντος, ὁ Ἀρίστωνος, οὗ ἀδελφός οὐτοσί Πλάτων, καὶ
Αλαντόδωρος, οὗ Ἀπολλόδωρος ὄδε ἀδελφός. καὶ ἄλλους
πολλοὺς ἐγὼ ἔχω ὑμῖν εἰπεῖν, ὧν τινὰ ἐχρῆν μάλιστα
μὲν ἐν τῷ ἑαυτοῦ λόγῳ παρασχέσθαι Μέλητον μάρτυρα·
εἰ δὲ τότε ἐπελάθετο, νυνὶ παρασχέσθω, ἐγὼ παραχωρῶ,
καὶ λεγέτω, εἰ τι ἔχει τοιοῦτον. ἀλλὰ τούτου πᾶν τοῦ-
ναντίον εὐρήσετε, ὡ ἄνδρες, πάντας ἐμοὶ βοηθεῖν ἐτοι-
μοὺς τῷ διαφθείροντι, τῷ κακὰ ἐργαζομένῳ τοὺς οἰ-
κείους αὐτῶν, ὡς φασὶ Μέλητος καὶ Ἄνυτος. αὐτοὶ μὲν B
γὰρ οἱ διεφθαρμένοι τάχ' ἂν λόγον ἔχοιεν βοηθοῦντες·
ὡ δὲ ἀδιαφθαρτοὶ, πρεσβύτεροι ἤδη ἄνδρες, οἱ τούτων

προσήκοντες, τίνα ἄλλον ἔχουσι λόγον βοηθοῦντες ἐμοὶ ἄλλ' ἢ τὸν ὀρθόν τε καὶ δίκαιον, ὅτι ξυνίσασσι Μελήτηρ μὲν ψευδομένῳ, ἐμοὶ δὲ ἀληθεύοντι;

XXIII. Εἶεν δὴ, ὦ ἄνδρες· ἂ μὲν ἐγὼ ἔχοιμ' ἂν ἀπολογεῖσθαι, σχεδὸν ἐστὶ ταῦτα καὶ ἄλλα ἴσως τοιαῦτα. C
τάχα δ' ἂν τις ὑμῶν ἀνανακτιήσειεν ἀναμνησθεῖς ἑαυτοῦ, εἰ ὁ μὲν καὶ ἐλάττω τουτουῖ τοῦ ἀγῶνος ἀγῶνα ἀγωνιζόμενος ἐδεήθη τε καὶ ἰκέτευσε τοὺς δικαστὰς μετὰ πολλῶν θαυρύων, παιδία τε αὐτοῦ ἀναβιβασάμενος, ἵνα ὁ τι μάλιστα ἐλεηθεῖη, καὶ ἄλλους τῶν οἰκείων καὶ φίλων πολλούς, ἐγὼ δὲ οὐδὲν ἄρα τούτων ποιήσω, καὶ ταῦτα κινδυνεύσω, ὡς ἂν δόξαιμι, τὸν ἔσχατον κίνδυνον. τάχ' οὖν τις ταῦτα ἐννοήσας ἀνθαδέστερον ἂν πρὸς με σχολίῃ, καὶ ὀργισθεῖς αὐτοῖς τούτοις θεῖτο ἂν μετ' ὀργῆς τὴν ψῆφον. εἰ δὴ τις ὑμῶν οὕτως ἔχει, — οὐκ ἀξιῶ μὲν γὰρ ἔρωγε· εἰ δ' οὖν, ἐπιεικῆ ἂν μοι δοκῶ πρὸς τοῦτον λέγειν λέγων ὅτι ἐμοί, ὦ ἄριστε, εἰδὶ μὲν πού τινες καὶ οἰκείοι· καὶ γὰρ τοῦτο αὐτὸ τὸ τοῦ Ὀμήρου. οὐδ' ἐγὼ ἀπὸ δρυὸς οὐδ' ἀπὸ πέτρης πέφυκα, ἀλλ' ἐξ ἀνθρώπων, ὥστε καὶ οἰκείοί μοι εἰσὶ καὶ νείεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τρεῖς, εἰς μὲν μειρακιον ἤδη, δύο δὲ παιδία· ἀλλ' ὅμως οὐδὲν' αὐτῶν δεῦρο ἀναβιβασάμενος δεήσομαι ὑμῶν ἀποψηφίσασθαι. τί δὴ οὖν οὐδὲν τούτων ποιήσω; οὐκ ἀνθαδιζόμενος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδ' ὑμᾶς ἀτιμάζων, ἀλλ' εἰ μὲν θαρραλέως ἐγὼ ἔχω πρὸς θάνατον ἢ μὴ, ἄλλος λόγος, πρὸς δ' οὖν δόξαν καὶ ἐμοὶ καὶ ὑμῖν καὶ ὅλῃ τῇ πόλει οὐ μοι δοκεῖ καλὸν εἶναι ἐμὲ τούτων οὐδὲν ποιεῖν καὶ τηλικόνδε ὄντα καὶ τοῦτο τοῦνομα ἔχοντα, εἴτ' οὖν ἀληθὲς εἴτ' οὖν ψεῦδος· ἀλλ' οὖν δεδογμένον γέ ἐστι τὸ Σωκράτη διαφέρειν τιλ τῶν πολ- 35
λῶν ἀνθρώπων. εἰ οὖν ὑμῶν οἱ δοκοῦντες διαφέρειν εἴτε σοφία εἴτε ἀνδρεία εἴτε ἀλλήγητινιούν ἀρετῇ τοιού-

τοι ἔσονται, αἰσχρὸν ἂν εἴη· οἴουσι περ ἐγὼ πολλάκις ἐώρακά τινας, ὅταν κρίνονται, δοκοῦντας μὲν τι εἶναι, θανάσια δὲ ἐργαζομένους, ὡς δεινὸν τι οἰομένους κείσεσθαι εἰ ἀποθανοῦνται, ὥσπερ ἀθανάτων ἐσομένων, εἰ ἂν ὑμεῖς αὐτοὺς μὴ ἀποκτείνητε· οἱ ἐμοὶ δοκοῦσιν αἰσχύνῃν τῇ πόλει περιάπτειν, ὥστ' ἂν τινα καὶ τῶν ξένων ὑπολαβεῖν ὅτι οἱ διαφέροντες Ἀθηναίων εἰς ἀρετὴν, οὓς B
αὐτοὶ ἑαυτῶν ἐν τε ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἄλλαις τιμαῖς προκρίνουσιν, οὗτοι γυναικῶν οὐδὲν διαφέρουσι. ταῦτα γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὔτε ὑμᾶς χρῆ ποιεῖν τοὺς δοκοῦντας καὶ ὅτιοῦν εἶναι, οὔτ', ἂν ἡμεῖς ποιῶμεν, ὑμᾶς ἐπιτρέπειν, ἀλλὰ τοῦτο αὐτὸ ἐνδείκνυσθαι, ὅτι πολὺ μᾶλλον καταψηφισθε τοῦ τὰ ἐλσεινὰ ταῦτα δράματα εἰσάγοντος καὶ καταγέλαστον τὴν πόλιν ποιούντος ἢ τοῦ ἡσυχίαν ἄγοντος.

XXIV. Χωρὶς δὲ τῆς δόξης, ὦ ἄνδρες, οὐδὲ δίκαιόν μοι δοκεῖ εἶναι δεῖσθαι τοῦ δικαστοῦ οὐδὲ δεόμενον ἀπο- C
φεύγειν, ἀλλὰ διδάσκειν καὶ πείθειν. οὐ γὰρ ἐπὶ τούτῳ κἀθηται ὁ δικαστής, ἐπὶ τῷ καταχαρίζεσθαι τὰ δίκαια, ἀλλ' ἐπὶ τῷ κρίνειν ταῦτα· καὶ ὁμῶμοκεν οὐ χαριεῖσθαι οἷς ἂν δοκῇ αὐτῷ, ἀλλὰ δικάσειν κατὰ τοὺς νόμους· οὐκ οὖν χρῆ οὔτε ἡμᾶς ἐθίζειν ὑμᾶς ἐπιιορκεῖν, οὔθ' ὑμᾶς ἐθίζεσθαι· οὐδέτεροι γὰρ ἂν ἡμῶν εὐσεβοῦεν. μὴ οὖν ἀξιούτέ με, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοιαῦτα δεῖν πρὸς ὑμᾶς πράττειν, ἃ μῆτε ἡγοῦμαι καλὰ εἶναι μῆτε δίκαια μῆτε ὅσια, ἄλλως τε μέντοι νῆ Δία πάντως καὶ ἀσεβέλας φεύ- D
γοντα ὑπὸ Μελήτου τουτουῖ. σαφῶς γὰρ ἂν, εἰ πείθοιμι ὑμᾶς καὶ τῷ δεῖσθαι βιαζοίμην ὁμωμοκίας, θεοὺς ἂν διδάσχοιμι μὴ ἡγεῖσθαι ὑμᾶς εἶναι, καὶ ἀτεχνῶς ἀπολογούμενος κατηγοροίην ἂν ἑμαυτοῦ ὡς θεοῦ οὐ νομίζω. ἀλλὰ πολλοῦ δεῖ οὕτως ἔχειν· νομίζω τε γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς οὐδεὶς τῶν ἐμῶν κατηγορῶν, καὶ

ὑμῖν ἐπιτρέπω καὶ τῷ θεῷ κρῖναι περὶ ἐμοῦ ὅπῃ μέλλει ἐμοὶ τε ἄριστα εἶναι καὶ ὑμῖν.

E XXV. Τὸ μὲν μὴ ἀγανακτεῖν, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 36 ἐπὶ τούτῳ τῷ γεγονότι, ὅτι μου κατεψηφίσασθε, ἄλλα τέ μοι πολλὰ ξυμβάλλεται, καὶ οὐκ ἀνέλπιστόν μοι γέγονε τὸ γεγονός τούτο, ἄλλα πολὺ μᾶλλον θαυμάζω ἐκατέρω των ψήφων τὸν γεγονότα ἀριθμόν. οὐ γὰρ ὄμην ἔργωγε οὕτω παρ' ὀλίγον ἔσσεσθαι, ἀλλὰ παρὰ πολὺ· νῦν δέ, ὡς ἔοικεν, εἰ τριάκοντα μόναι μετέπεσον τῶν ψήφων, ἀποπεφεύγη ἄν. Μέλητον μὲν οὖν, ὡς ἐμοὶ δοκῶ, καὶ νῦν ἀποπέφευγα, καὶ οὐ μόνον ἀποπέφευγα, ἀλλὰ παντὶ δήλον τούτό γε, ὅτι, εἰ μὴ ἀνέβη Ἄνυτος καὶ Λύκων κατηγορήσοντες ἐμοῦ, κἂν ὄφλε B χιλίας δραχμᾶς, οὐ μεταλαβῶν τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων.

XXVI. Τιμᾶται δ' οὖν μοι ὁ ἀνὴρ θανάτου. εἰεν· ἐγὼ δὲ δὴ τίνας ὑμῖν ἀντιτιμῆσομαι, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι; ἢ δήλον ὅτι τῆς ἀξίας; τί οὖν; τί ἄξιός εἰμι παθεῖν ἢ ἀποτίσαι, ὅ τι μαθῶν ἐν τῷ βίῳ οὐχ ἡσυχίαν ἤγρον, ἀλλ' ἀμελήσας ὄντες οἱ πολλοί, χρηματισμοῦ τε καὶ οἰκονομίας καὶ στρατηγιῶν καὶ δημηγοριῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν καὶ ξυνομοσιῶν καὶ στάσεων τῶν ἐν τῇ πόλει γιγνομένων, ἡρησάμενος ἑμᾶντὸν τῷ ὄντι ἐπιεικέστερον εἶναι C ἢ ὥστε εἰς ταῦτ' ἴοντα σώζεσθαι, ἐνταῦθα μὲν οὐκ ἦα, οἱ ἔλθῶν μήτε ὑμῖν μήτε ἑμᾶντῷ ἐμελλον μηδὲν ὄφελος εἶναι, ἐπὶ δὲ τὸ ἴδιον ἕκαστον ἴων εὐεργετεῖν τὴν μεγίστην εὐεργεσίαν, ὡς ἐγὼ φημι, [ἐνταῦθα ἦα], ἐπιχειρῶν ἕκαστον ὑμῶν πείθειν μὴ πρότερον μήτε τῶν ἑαυτοῦ μηδενὸς ἐπιμελεῖσθαι, πρὶν ἑαυτοῦ ἐπιμεληθεῖν, ὅπως ὡς βέλτιστος καὶ φρονιμώτατος ἔσοιτο, μήτε τῶν τῆς

πόλεως, πρὶν αὐτῆς τῆς πόλεως, τῶν τε ἄλλων οὕτω κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπιμελεῖσθαι· τί οὖν εἰμὶ ἄξιος παθεῖν τοιοῦτος ὢν; ἀγαθὸν τι, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, D εἰ δεῖ γε κατὰ τὴν ἀξίαν τῇ ἀληθείᾳ τιμᾶσθαι· καὶ ταῦτά γε ἀγαθὸν τοιοῦτον, ὅ τι ἂν πρόποι ἐμοί. τί οὖν πρόπει ἀνδρὶ πένητι εὐεργέτη, δεομένῳ ἄρειν σχολὴν ἐπὶ τῇ ὑμετέρῳ παρακελεύσει; οὐκ ἔσθ' ὅ τι μᾶλλον, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρόπει οὕτως, ὡς τὸν τοιοῦτον ἄνδρα ἐν προταναίῳ σιτεῖσθαι, πολὺ γε μᾶλλον ἢ εἰ τις ὑμῶν ἵππῳ ἢ ξυνοῤῥιδι ἢ ξεύγει νενίκηκεν Ὀλυμπίαςιν. ὁ μὲν γὰρ ὑμᾶς ποιεῖ εὐδαίμονας δοκεῖν [εἶναι], ἐγὼ δὲ εἶναι· καὶ ὁ μὲν τροφῆς οὐδὲν δεῖται, ἐγὼ δὲ δεομαι. εἰ οὖν E δεῖ με κατὰ τὸ δίκαιον τῆς ἀξίας τιμᾶσθαι, τούτου τι- 37 μῶμαι, ἐν προταναίῳ σιτήσεως.

XXVII. Ἴσως οὖν ὑμῖν καὶ ταυτὶ λέγων παραπλησίως δοκῶ λέγειν ὥσπερ περὶ τοῦ οἴκτου καὶ τῆς ἀντιβολήσεως, ἀπανθαιζόμενος· τὸ δὲ οὐκ ἔστιν, ὡς Ἀθηναῖοι, τοιοῦτον, ἀλλὰ τοιοῦδε μᾶλλον. πέπεισμαι ἐγὼ ἐκῶν εἶναι μηδὲνα ἀδικεῖν ἀνθρώπων, ἀλλὰ ὑμᾶς τοῦτο οὐ πέθω· ὀλίγον γὰρ χρόνου ἀλλήλοις διειλέγεσθαι· ἐπεὶ, ὡς ἐγῶμαι, εἰ ἦν ὑμῖν νόμος, ὥσπερ καὶ ἄλλοις ἀνθρώποις, περὶ θανάτου μὴ μίαν ἡμέραν μόνον κρῖ- B νειν, ἀλλὰ πολλὰς, ἐπαίσθητε ἄν· νῦν δ' οὐ ῥᾶδιον ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ μεγάλας διαβολὰς ἀπολύεσθαι. πεπεισμένος δὴ ἐγὼ μηδὲνα ἀδικεῖν πολλοῦ θεῶ ἑμᾶντὸν γε ἀδική- σειν καὶ κατ' ἑμᾶντοῦ εἶναι αὐτός, ὡς ἄξιός εἰμι του κακοῦ καὶ τιμῆσεσθαι τοιοῦτου τινὸς ἑμᾶντῷ, τί δείσας; ἢ μὴ πάθω τούτο, οὐ Μέλητός μοι τιμᾶται, ὅ φημι οὐκ εἰδένα οὐτ' εἰ ἀγαθὸν οὐτ' εἰ κακόν ἐστιν; ἀντὶ τούτου δὴ ἔλωμαι ὢν ἐν οἴδ' ὅτι κακῶν ὄντων, τούτου τιμη- σάμενος; πότερον δεσμοῦ; καὶ τί με δεῖ ζῆν ἐν δεσμο- τηρίῳ, δουλεύοντα τῇ ἀεὶ καθισταμένη ἀρχῇ, τοῖς ἐν- C

δεκα; ἀλλὰ χρημάτων, καὶ δεδέσθαι ἕως ἂν ἐκτίσω; ἀλλὰ ταυτόν μοι ἔστιν, ὅπερ νῦν δὴ ἔλεγον· οὐ γὰρ ἔστι μοι χρήματα, ὁπόθεν ἐκτίσω. ἀλλὰ δὴ φρυγῆς τιμήσωμαι; ἴσως γὰρ ἂν μοι τούτου τιμήσαιτε. πολλὴ μὲντ' ἂν με φιλοψυχία ἔροι, εἰ οὕτως ἀλόγιστος εἰμι, ὥστε μὴ δύνασθαι λογίζεσθαι, ὅτι ὑμεῖς μὲν ὄντες πολίται μου οὐχ οἷοί τε ἐγένεσθε ἐνεργεῖν τὰς ἐμὰς διατριβὰς καὶ τοὺς λόγους, ἀλλ' ὑμῖν βαρύτεραι γεγύνασι καὶ ἐπιφθονώτεραι, ὥστε ζητεῖτε αὐτῶν νυνὶ ἀπαλλαγῆναι ἄλλοι δὲ ἄρα αὐτὰς οἴσουσι ὁράτως. πολλοῦ γε δεῖ, ὡς Ἀθηναῖοι. καλὸς οὖν ἂν μοι ὁ βίος εἴη ἐξελεθόντι τηλικῶδε ἀνθρώπῳ ἄλλην ἐξ ἄλλης πόλιν πόλεως ἀμειβομένην καὶ ἐξελευνομένην ξῆν. εὐ γὰρ οἶδ' ὅτι, ὅποι ἂν ἔλθω, λέγοντος ἐμοῦ ἀκροάσονται οἱ νέοι ὥσπερ ἐνθάδε· κἂν μὲν τούτους ἀπελαύνω, οὗτοι ἐμὲ αὐτοὶ ἐξελεῶσι, πείθοντες τοὺς πρεσβυτέρους· ἐὰν δὲ μὴ ἀπελαύνω, οἱ τούτων πατέρες τε καὶ οἰκεῖοι δι' αὐτοὺς τούτους.

XXVIII. Ἴσως οὖν ἂν τις εἴποι· σιγῶν δὲ καὶ ἡσυχίαν ἄγων, ὡς Σωκράτες, οὐχ οἷός τ' ἔσει ἡμῖν ἐξελεθῶν ξῆν; τοῦτ' δὴ ἔστι πάντων χαλεπώτατον πεῖσαι τινας ὑμῶν. ἐὰν τε γὰρ λέγω ὅτι τῷ θεῷ ἀπειθεῖν τοῦτ' ἔστι καὶ διὰ τοῦτ' ἀδύνατον ἡσυχίαν ἄγειν, οὐ πείσεσθέ μοι ὡς εἰρωνενομένῳ· ἐὰν τ' αὖ λέγω ὅτι καὶ τυγχάνει μέγιστον ἀγαθὸν ὃν ἀνθρώπῳ τοῦτο, ἐκάστης ἡμέρας περὶ ἀρετῆς τοὺς λόγους ποιῆσθαι καὶ τῶν ἄλλων, περὶ ὧν ὑμεῖς ἐμοῦ ἀκούετε διαλεγόμενον καὶ ἐμαυτὸν καὶ ἄλλους ἐξετάζοντος, ὃ δὲ ἀνεξέταστος βίος οὐ βιωτὸς ἀνθρώπῳ, ταῦτα δ' ἔτι ἤττον πείσεσθέ μοι λέγοντι. τὰ δὲ ἔχει μὲν οὕτως, ὡς ἐγὼ φημι, ὡς ἄνδρες, πείθειν δὲ οὐ ὁράδιον. καὶ ἐγὼ ἄμ' οὐκ εἰθισμαι ἐμαυτὸν ἀξιῶν κακοῦ οὐδενός. εἰ μὲν γὰρ ἦν μοι χρήματα, ἐτιμησαμην

ἂν χρημάτων ὅσα ἐμελλον ἐκτίσειν· οὐδὲν γὰρ ἂν ἐβλάβην· νῦν δέ — οὐ γὰρ ἔστιν, εἰ μὴ ἄρα ὅσον ἂν ἐγὼ δυναίμην ἐκτίσαι, τοσοῦτου βούλεσθέ μοι τιμῆσαι. ἴσως δ' ἂν δυναίμην ἐκτίσαι ὑμῖν μὲν ἀργυρίου· τοσοῦτον οὖν τιμῶμαι. Πλάτων δὲ ὅδε, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ Κρίτων καὶ Κριτόβουλος καὶ Ἀπολλόδομος κελεύουσί με τριάκοντα μνῶν τιμῆσασθαι, αὐτοὶ δ' ἐγγυᾶσθαι· τιμῶμαι οὖν τοσοῦτου, ἐγγυηταὶ δ' ὑμῖν ἔσονται τοῦ ἀργυρίου οὗτοι ἀξιώχρεφ.

XXIX. Οὐ πολλοῦ γ' ἕνεκα χρόνου, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὄνομα ἔχετε καὶ αἰτίαν ὑπὸ τῶν βουλομένων τὴν πόλιν λοιδορεῖν, ὡς Σωκράτη ἀπεικτόνατε, ἄνδρα σοφόν· φήσουσι γὰρ δὴ με σοφὸν εἶναι, εἰ καὶ μὴ εἰμί, οἱ βουλόμενοι ὑμῖν ὀνειδίσειν. εἰ οὖν περιεμείνατε ὀλίγον χρόνον, ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου ἂν ὑμῖν τοῦτο ἐγένετο· ὁράτε γὰρ δὴ τὴν ἡλικίαν, ὅτι πόρρω ἤδη ἔστι τοῦ βίου, θανάτου δὲ ἐγγύς. λέγω δὲ τοῦτο οὐ πρὸς πάντας ὑμᾶς, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἐμοῦ καταψηφισαμένους θάνατον. λέγω δὲ καὶ τότε πρὸς τοὺς αὐτοὺς τούτους. ἴσως με οἴεσθε, ὡς ἄνδρες, ἀπορία λόγων ἐαλωκέναι τοιούτων, οἷς ἂν ὑμᾶς ἐπεισα, εἰ ὦμην δεῖν ἅπαντα ποιεῖν καὶ λέγειν, ὥστε ἀποφινεῖν τὴν δίκην. πολλοῦ γε δεῖ. ἀλλ' ἀπορία μὲν ἐάλωκα, οὐ μὲντοι λόγων, ἀλλὰ τόλμης καὶ ἀναίσχυντίας καὶ τοῦ ἐθέλειν λέγειν πρὸς ὑμᾶς τοιαῦτα, οἷ ἂν ὑμῖν ἤδιστ' ἦν ἀκούειν, θορηνοῦντός τέ μου καὶ ὀδυρομένου καὶ ἄλλα ποιούντος καὶ λέγοντος πολλὰ καὶ ἀνάξια ἐμοῦ, ὡς ἐγὼ φημι· οἷα δὴ καὶ εἰθισθε ὑμεῖς τῶν ἄλλων ἀκούειν. ἀλλ' οὔτε τότε φήθηεν δεῖν ἕνεκα τοῦ κινδύνου πράξαι οὐδὲν ἀνελεύθερον, οὔτε νῦν μοι μεταμέλει οὕτως ἀπολογησαμένῳ, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον αἰ-

ροῦμαι ὡς ἀπολογησάμενος τεθνάναι ἢ ἐκείνως ζῆν· οὔτε γὰρ ἐν δίκῃ οὔτ' ἐν πολέμῳ οὔτ' ἐμὲ οὔτ' ἄλλον οὐ-
 39 δένα δεῖ τοῦτο μηχανᾶσθαι, ὅπως ἀποφεύξεται πᾶν ποιῶν θάνατον. καὶ γὰρ ἐν ταῖς μάχαις πολλάκις δήλου γίνε-
 ται ὅτι τό γε ἀποθανεῖν ἄρον ἂν τις ἐκφύγοι καὶ ὄπλα ἀφείσιν καὶ ἐφ' ἰκετεῖαν τραπόμενος τῶν διωκόντων· καὶ ἄλλαι μηχαναὶ πολλαὶ εἰσιν ἐν ἐκάστοις τοῖς κινδύνοις, ὥστε διαφεύγειν θάνατον, ἐάν τις τολμᾷ πᾶν ποιεῖν καὶ λέγειν. ἀλλὰ μὴ οὐ τοῦτ' ἢ χαλεπόν, ὡ ἄνδρες, θάνατον ἐκφυγεῖν, ἀλλὰ πολὺ χαλεπότερον πονηρίαν· θάττον
 B γὰρ θανάτου θεῖ. καὶ νῦν ἐγὼ μὲν ἄτε βραδύς ὢν καὶ πρεσβύτης ὑπὸ τοῦ βραδυτέρου ἑάλω, οἱ δ' ἐμοὶ κατήγο-
 ροὶ ἄτε δεινοὶ καὶ ὄξεις ὄντες ὑπὸ τοῦ θάττονος, τῆς κα-
 κίας. καὶ νῦν ἐγὼ μὲν ἄπειμι ὑφ' ὑμῶν θανάτου δίκην ὄφλων, οὔτοι δ' ὑπὸ τῆς ἀληθείας ἀφληκότες μοχθηρίαν καὶ ἀδικίαν. καὶ ἐγὼ τε τῷ τιμῆματι ἐμμένω καὶ οὔτοι. ταῦτα μὲν που ἴσως οὕτω καὶ ἔδει σχεῖν, καὶ οἶμαι αὐτὰ μετρίως ἔχειν.

XXX. Τὸ δὲ δὴ μετὰ τοῦτο ἐπιθυμῶ ὑμῖν χρησμο-
 C δήσαι, ὡ καταψηφισάμενοί μου· καὶ γὰρ εἰμι ἤδη ἐν-
 ταῦθα, ἐν ᾧ μάλιστα ἄνθρωποι χρησμοφοδοῦσιν, ὅταν μέλλωσιν ἀποθανεῖσθαι. φημί γάρ, ὡ ἄνδρες, οἱ ἐμὲ ἀπεκτιόνατε, τιμωρίαν ὑμῖν ἤξειν εὐθύς μετὰ τὸν ἐμὸν θάνατον πολὺ χαλεπότεραν ἢ Δί' ἢ οἶαν ἐμὲ ἀπεκτιό-
 νατε· νῦν γὰρ τοῦτο εἰργάσασθε οἰόμενοι μὲν ἀπαλλάξε-
 σθαι τοῦ διδόναι ἔλεγχον τοῦ βίου, τὸ δὲ ὑμῖν πολὺ ἐναν-
 D τίον ἀποβήσεται, ὡς ἐγὼ φημι. πλείους ἔσονται ὑμᾶς οἱ
 ἐλέγχοντες, οὓς νῦν ἐγὼ κατεῖχον, ὑμεῖς δὲ οὐκ ἠσθάνε-
 σθε· καὶ χαλεπότεροι ἔσονται ὅσῳ νεώτεροί εἰσι, καὶ ὑμεῖς μᾶλλον ἀγανακτήσετε. εἰ γὰρ οἴεσθε ἀποκτείνοντες ἀνθρώπους ἐπισχῆσειν τοῦ ὄνειδίζειν τινὰ ὑμῖν ὅτι οὐκ ὀρθῶς ζῆτε, οὐκ ὀρθῶς διανοεῖσθε· οὐ γὰρ ἔσθ' αὕτη

ἢ ἀπαλλαγὴ οὔτε πᾶν δυνατὴ οὔτε καλὴ, ἀλλ' ἐκείνη καὶ καλλίστη καὶ θάσση, μὴ τοὺς ἄλλους κολοῦειν, ἀλλ' ἐαν-
 τὸν παρασκευάζειν ὅπως ἔσται ὡς βέλτιστος. ταῦτα μὲν οὖν ὑμῖν τοῖς καταψηφισαμένοις μαντευσάμενος ἀπα-
 λάττομαι. E

XXXI. Τοῖς δὲ ἀποψηφισαμένοις ἠδέως ἂν διαλε-
 χθεῖν ὑπὲρ τοῦ γεγονότος τουτουῖ πράγματος, ἐν ᾧ οἱ ἄρχοντες ἀσχολίαν ἄρουσι καὶ οὐπω ἐρχομαι οἱ ἐλθόντα με δεῖ τεθνάναι. ἀλλὰ μοι, ὡ ἄνδρες, παραμείνατε το-
 σοῦτον χρόνον· οὐδὲν γὰρ κωλύει διαμυθολογῆσαι πρὸς ἀλλήλους, ἕως ἔξεστιν. ὑμῖν γὰρ ὡς φίλοις οὐσιν ἐπίδει- 40
 ξαι ἐθέλω τὸ νυνὶ μοι ξυμβεβηκὸς τί ποτε νοεῖ. ἐμοὶ γάρ, ὡ ἄνδρες δικασταί — ὑμᾶς γὰρ δικαστὰς καλῶν ὀρθῶς ἂν καλοῖην — θαυμάσιόν τι γέγονεν. ἢ γὰρ εἰωθνῖά μοι μαντικὴ ἢ τοῦ δαιμονίου ἐν μὲν τῷ πρόσθεν χρόνῳ παντὶ πᾶν πικρὴ αἰεὶ ἦν καὶ πᾶν ἐπὶ μικροῖς ἐναντιουμένη, εἰ τι μέλλοιμι μὴ ὀρθῶς πράξειν· νυνὶ δὲ ξυμβεβηκέ μοι, ἄπερ ὀράτε καὶ αὐτοί, ταυτὶ ἄ γε δὴ οἴηθείη ἂν τις καὶ νομίζεται ἔσχατα κακῶν εἶναι. ἐμοὶ δὲ οὔτε ἐξιόντι ἔωθεν οἰκοθεν ἠναντιώθη τὸ τοῦ θεοῦ σημεῖον, οὔτε ἠνίκα ἀνέ- B
 βαινον ἐντανθοῖ ἐπὶ τὸ δικαστήριον, οὔτ' ἐν τῷ λόγῳ οὐδαμῶς μέλλοντί τι ἐρεῖν· καίτοι ἐν ἄλλοις λόγοις πολ-
 λαχοῦ δὴ με ἐπέσχε λέγοντα μεταξὺ· νυνὶ δὲ οὐδαμῶς περὶ ταύτην τὴν πράξιν οὔτ' ἐν ἔργῳ οὐδενὶ οὔτ' ἐν λόγῳ ἠναντιώται μοι. τί οὖν αἴτιον εἶναι ὑπολαμβάνω; ἐγὼ ὑμῖν ἐρῶ· κινδυνεύει γὰρ μοι τὸ ξυμβεβηκὸς τοῦτο ἀγα-
 θὸν γενομέναι, καὶ οὐκ ἔσθ' ὅπως ἡμεῖς ὀρθῶς ὑπολαμ-
 βάνομεν, ὅσοι οἰόμεθα κακὸν εἶναι τὸ τεθνάναι. μέγα C
 μοι τεκμήριον τούτου γέγονεν· οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως οὐκ ἠναντιώθη ἂν μοι τὸ εἰωθὸς σημεῖον, εἰ μὴ τι ἐμελλον ἐγὼ ἀγαθὸν πράξειν.

XXXII. Ἐννοήσωμεν δὲ καὶ τῆδε, ὡς πολλὴ ἐλπίς

ἔστιν ἀγαθὸν αὐτὸ εἶναι. δυοῖν γὰρ θάτερόν ἐστι τὸ
 τεθνάναι· ἢ γὰρ οἷον μηδὲν εἶναι μηδ' αἰσθησιν μηδε-
 μίαν μηδενὸς ἔχειν τὸν τεθνεῶτα, ἢ κατὰ τὰ λεγόμενα
 μεταβολὴ τις τυγχάνει οὐσα καὶ μετοίκησις τῇ ψυχῇ τοῦ
 τόπου τοῦ ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον. καὶ εἰ γε μηδεμία
 αἰσθησίς ἐστιν, ἀλλ' οἷον ὕπνος, ἐπειδὴν τις καθενῦθαι
 μηδ' ὄναρ μηδὲν ὄρα, θανμάσιον κέρδος ἂν εἴη ὁ θάνα-
 τος. ἐγὼ γὰρ ἂν οἶμαι, εἰ τινα ἐκλεξάμενον δέοι ταύτην
 τὴν νύκτα, ἐν ἣ οὕτω κατέδαρθεν, ὥστε μηδ' ὄναρ ἰδεῖν,
 καὶ τὰς ἄλλας νύκτας τε καὶ ἡμέρας τὰς τοῦ βίου τοῦ
 ἑαυτοῦ ἀντιπαραθέντα ταύτη τῇ νυκτὶ δέοι σκεψάμενον
 εἰπεῖν, πόσας ἄμεινον καὶ ἡδιον ἡμέρας καὶ νύκτας ταύ-
 τῆς τῆς νυκτὸς βεβίωκεν ἐν τῷ ἑαυτοῦ βίῳ, οἶμαι ἂν
 μὴ ὅτι ἰδιώτην τινα, ἀλλὰ τὸν μέγαν βασιλέα εὐαριθμη-
 τούς ἂν εὔρειν αὐτὸν ταύτας πρὸς τὰς ἄλλας ἡμέρας καὶ
 νύκτας. εἰ οὖν τοιοῦτον ὁ θάνατός ἐστι, κέρδος ἔργω
 λέγω· καὶ γὰρ οὐδὲν πλείων ὁ πᾶς χρόνος φαίνεται οὕτω
 δὴ εἶναι ἢ μία νύξ. εἰ δ' αὖ οἷον ἀποδημῆσαι ἐστὶν ὁ
 θάνατος ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον, καὶ ἀληθῆ ἐστὶ τὰ
 λεγόμενα, ὥς ἄρα ἐκεῖ εἰσὶν ἅπαντες οἱ τεθνεῶτες, τί
 μείζον ἀγαθὸν τοῦτου εἴη ἂν, ὢ ἄνδρες δικασταί; εἰ
 γὰρ τις ἀφικόμενος εἰς Αἶδον, ἀπαλλαγὴς τούτων τῶν
 φασκόντων δικαστῶν εἶναι, εὐρήσει τοὺς ἀληθῶς δικα-
 στάς, οἵπερ καὶ λέγονται ἐκεῖ δικάζειν, Μίνως τε καὶ
 Ῥαδάμανθους καὶ Αἰακὸς καὶ Τριπτόλεμος καὶ ἄλλοι
 ὅσοι τῶν ἡμιθέων δίκαιοι ἐγένοντο ἐν τῷ ἑαυτῶν βίῳ,
 ἄρα φανύλη ἂν εἴη ἢ ἀποδημία; ἢ αὖ Ὀρφεὶ ξυγγενέσθαι
 καὶ Μουσαίῳ καὶ Ἡσιόδῳ καὶ Ὀμήρῳ ἐπὶ πόσῳ ἂν τις
 δέξαιτ' ἂν ὑμῶν; ἐγὼ μὲν γὰρ πολλάκις ἐθέλω τεθνά-
 ναι, εἰ ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ· ἐπεὶ ἔμοιγε καὶ αὐτῷ θαν-
 μαστῆ ἂν εἴη ἢ διατριβὴ αὐτόθι, ὅποτε ἐντύχοιμι Παλα-
 μῆδει καὶ Αἰαντι τῷ Τελαμώνος καὶ εἰ τις ἄλλος τῶν

παλαιῶν διὰ κρίσιν ἄδικον τέθηκται, ἀντιπαραβάλλοντι.
 τὰ ἑαυτοῦ πάθη πρὸς τὰ ἐκείνων, ὥς ἐγὼ οἶμαι, οὐκ
 ἂν ἀηδὲς εἴη. καὶ δὴ τὸ μέγιστον, τοὺς ἐκεῖ ἐξετάζοντα
 καὶ ἐρευνῶντα ὥσπερ τοὺς ἐνταῦθα διάγειν, τίς αὐτῶν
 σοφός ἐστι καὶ τίς οἰεταί μὲν, ἐστὶ δ' οὐ. ἐπὶ πόσῳ δ'
 ἂν τις, ὢ ἄνδρες δικασταί, δέξαιτο ἐξετάσαι τὸν ἐπὶ
 Τροίαν ἀγαρόντα τὴν πολλὴν στρατιάν ἢ Ὀδυσσεά ἢ
 Σίσυφον, ἢ ἄλλους μυρίους ἂν τις εἴποι καὶ ἄνδρας καὶ
 γυναῖκας; οἷς ἐκεῖ διαλέγεσθαι καὶ ξυνεῖναι καὶ ἐξετά-
 ζειν ἀμήχανον ἂν εἴη εὐδαιμονίας. πάντως οὐ δῆπου
 τούτου γε ἔνεκα οἱ ἐκεῖ ἀποκτείνουσι· τά τε γὰρ ἄλλα
 εὐδαιμονέστεροί εἰσιν οἱ ἐκεῖ τῶν ἐνθάδε, καὶ ἤδη τὸν
 λοιπὸν χρόνον ἀθάνατοί εἰσιν, εἴπερ γε τὰ λεγόμενα
 ἀληθῆ ἐστίν.

XXXIII. Ἄλλὰ καὶ ὑμᾶς χρη, ὢ ἄνδρες δικασταί,
 εὐέλπιδας εἶναι πρὸς τὸν θάνατον, καὶ ἐν τι τοῦτο δια-
 νοεῖσθαι ἀληθές, ὅτι οὐκ ἐστὶν ἀνθρώποι ἀγαθῶ κακὸν
 οὐδὲν οὔτε ζῶντι οὔτε τελευτήσαντι, οὐδὲ ἀμελείται
 ὑπὸ θεῶν τὰ τούτου πράγματα· οὐδὲ τὰ ἐμὰ νῦν ἀπὸ
 τοῦ αὐτομάτου γέρονεν, ἀλλὰ μοι δηλόν ἐστι τοῦτο, ὅτι
 ἤδη τεθνάναι καὶ ἀπηλλάχθαι πραγμάτων βέλτιον ἦν
 μοι. διὰ τοῦτο καὶ ἐμὲ οὐδαμοῦ ἀπέτρεψε τὸ σημεῖον,
 καὶ ἔργω τοῖς καταψηφισαμένοις μου καὶ τοῖς κατηγο-
 ροῖς οὐ πᾶν χαλεπαίνω. καίτοι οὐ ταύτη τῇ διανοίᾳ
 καταψηφίζοντό μου καὶ κατηγοροῦν, ἀλλ' οἰόμενοι βλά-
 πτειν· τοῦτο αὐτοῖς ἄξιον μέμφεσθαι. τοσόδε μένοι
 αὐτῶν δέομαι· τοὺς υἱεῖς μου, ἐπειδὴν ἠβήσωσι, τιμω-
 ρήσασθε, ὢ ἄνδρες, ταῦτά ταῦτα λυποῦντες, ἅπερ ἐγὼ
 ὑμᾶς ἐλύπον, ἐὰν ὑμῖν δοκῶσιν ἢ χρημάτων ἢ ἄλλου
 του πρότερον ἐπιμελεῖσθαι ἢ ἀρετῆς, καὶ ἐὰν δοκῶσί τι
 εἶναι μηδὲν ὄντες, ὄνειδίζετε αὐτοῖς, ὥσπερ ἐγὼ ὑμῖν,
 ὅτι οὐκ ἐπιμελοῦνται ὧν δεῖ, καὶ οἰονταί τι εἶναι ὄντες

42 οὐδενὸς ἄξιοι. καὶ ἐὰν ταῦτα ποιῆτε, δίκαια πεπονθώς ἐγὼ ἔσομαι ὑφ' ὑμῶν ἀντὶς τε καὶ οἱ υἱεῖς. ἀλλὰ γὰρ ἤδη ὤρα ἀπιέναι, ἐμοὶ μὲν ἀποθανομένῳ, ὑμῖν δὲ βιωσομένοις· ὁπότεροι δὲ ἡμῶν ἔρχονται ἐπὶ ἄμεινον πρᾶγμα, ἄδηλον παντὶ πλὴν ἢ τῷ θεῷ.

ΚΡΙΤΩΝ

[ἢ περὶ πρακτέον, ἠθικός.]

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ
ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΚΡΙΤΩΝ.

St. I.
p. 43

1. Τί τηλικάδε ἀφίξει, ᾧ Κρίτων; ἢ οὐ πρῶ ἐτι Α
ἐστίν;

ΚΡ. Πάνν μὲν οὖν.

ΣΩ. Πηνίκα μάλιστα;

ΚΡ. Ὅρθρος βαθύς.

ΣΩ. Θαυμάζω, ὅπως ἠθέλησέ σοι ὁ τοῦ δεσμοτηρίου φύλαξ ὑπακούσαι.

ΚΡ. Ξυνήθης ἤδη μοι ἐστίν, ᾧ Σώκρατες, διὰ τὸ πολλάκις δεῦρο φοιτᾶν, καὶ τι καὶ εὐεργέτηται ὑπ' ἐμοῦ.

ΣΩ. Ἄρτι δὲ ἦκεις ἢ πάλαι;

ΚΡ. Ἐπεικῶς πάλαι.

ΣΩ. Εἶτα πῶς οὐκ εὐθύς ἐπήγειράς με, ἀλλὰ σιγῇ παρακάθησαι;

ΚΡ. Οὐ μὰ τὸν Δί', ᾧ Σώκρατες, οὐδ' ἂν αὐτὸς Β
ἠθέλον ἐν τοσαύτῃ τε ἀγροναμία καὶ λύπῃ εἶναι. ἀλλὰ καὶ σοῦ πάλαι θαυμάζω αἰσθανόμενος ὡς ἠδέως καθεύθεις· καὶ ἐπίτηθές σε οὐκ ἤγειρον, ἵνα ὡς ἠδιστα διάγῃς. καὶ πολλάκις μὲν δὴ σε καὶ πρότερον ἐν παντὶ τῷ βίῳ εὐδαιμόνισα τοῦ τρόπου, πολὺ δὲ μάλιστα ἐν τῇ νῦν παραστάσῃ ξυμφορᾷ, ὡς ῥαδίως αὐτήν καὶ πρῶως φέρεις.

ΣΩ. Καὶ γὰρ ἂν, ᾧ Κρίτων, πλημμυλὲς εἴη ἀγα-
νακτεῖν τηλικούτων ὄντα, εἰ δεῖ ἤδη τελευτᾶν.

ΚΡ. Καὶ ἄλλοι, ᾧ Σώκρατες, τηλικοῦτοι ἐν τοιαύ- C

ταῖς ξυμφοραῖς ἀλίσκονται, ἀλλ' οὐδὲν αὐτοὺς ἐπιλύεται ἢ ἡλικία τὸ μὴ οὐχὶ ἀνανακτεῖν τῇ παρουσίᾳ τύχῃ.

ΣΩ. Ἔστι ταῦτα. ἀλλὰ τί δὴ οὕτω πρὸς ἀφίξαι;

ΚΡ. Ἀγγελίαν, ὃ Σώκρατες, φέρων χαλεπὴν, οὐ σοί, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, ἀλλ' ἐμοὶ καὶ τοῖς σοῖς ἐπιτηδείοις πᾶσι καὶ χαλεπὴν καὶ βαρεῖαν, ἣν ἐγὼ, ὡς ἐμοὶ δοκῶ, ἐν τοῖς βαρύτατ' ἂν ἐνέγκαιμι.

ΣΩ. Τίνα ταύτην; ἢ τὸ πλοῖον ἀφίεται ἐκ Δήλου, οὐ δὲ ἀφικομένου τεθνῆναι με;

ΚΡ. Οὐ τοι δὴ ἀφίεται, ἀλλὰ δοκεῖ μὲν μοι ἤξειν τήμερον ἐξ ὧν ἀπαγγέλλουσιν ἤμουντες τινες ἀπὸ Σουνίου καὶ καταλιπόντες ἐκεῖ αὐτό. δῆλον οὖν ἐκ τούτων τῶν ἀγγέλων ὅτι ἤξει τήμερον, καὶ ἀνάγκη δὴ εἰς αὐρίον ἔσται, ὃ Σώκρατες, τὸν βίον σε τελευτᾶν.

Π. ΣΩ. Ἄλλ', ὃ Κρίτων, τύχῃ ἀγαθῇ. εἰ ταύτῃ τοῖς θεοῖς φίλον, ταύτῃ ἔστω. οὐ μέντοι οἶμαι ἤξειν αὐτό τήμερον.

ΚΡ. Πόθεν τοῦτο τεκμαίρει;

ΣΩ. Ἐγὼ σοὶ ἐρῶ. τῇ γὰρ που ὑστεραία δεῖ με ἀποθνήσκειν ἢ ἢ ἂν ἔλθῃ τὸ πλοῖον.

ΚΡ. Φασί γέ τοι δὴ οἱ τούτων κύριοι.

ΣΩ. Οὐ τοίνυν τῆς ἐπιούσης ἡμέρας οἶμαι αὐτό ἤξειν, ἀλλὰ τῆς ἐτέρας. τεκμαίρομαι δὲ ἐκ τινος ἐνυπνίου, ὃ εἴωρακα ὀλίγον πρότερον ταύτης τῆς νυκτός καὶ κινδυνεύεις ἐν καιρῷ τιλὶ οὐκ ἐγαῖρά με.

ΚΡ. Ἦν δὲ δὴ τί τὸ ἐνύπνιον;

ΣΩ. Ἐδόκει τίς μοι γυνὴ προσελθοῦσα καλὴ καὶ B εὐειδής, λευκὰ ἱμάτια ἔχουσα, καλέσαι με καὶ εἰπεῖν· ὃ Σώκρατες, ἡματὶ κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἴκοιο.

ΚΡ. Ὡς ἄτοπον τὸ ἐνύπνιον, ὃ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἐναργὲς μὲν οὖν, ὡς γέ μοι δοκεῖ, ὃ Κρίτων.

III. ΚΡ. Δίαν γε, ὡς εἰοικεν. ἀλλ', ὃ δαιμόνιε Σώκρατες, ἔτι καὶ νῦν ἐμοὶ πείθου καὶ σώθητι· ὡς ἐμοί, ἔάν σὺ ἀποθάνῃς, οὐ μία ξυμφορὰ ἔστιν, ἀλλὰ χωρὶς μὲν σοῦ ἔστερησθαι τοιούτου ἐπιτηδείου, οἷον ἐγὼ οὐδένα μὴ ποτε εὐρήσω, ἔτι δὲ καὶ πολλοὺς δόξω, οἳ ἐμὲ καὶ σὲ μὴ σαφῶς ἴσασιν, ὡς οἷός τ' ἂν σε σώξουσιν, εἰ ἤθελον ἀναλίσκειν χρήματα, ἀμελήσαι. καί τοι τίς ἂν C αἰσχίον εἴη ταύτης δόξα ἢ δοκεῖν χρήματα περὶ πλεονος ποιεῖσθαι ἢ φίλους; οὐ γὰρ πείθονται οἱ πολλοί, ὡς σὺ αὐτὸς οὐκ ἠθιέλῃσας ἀπιέναι ἐνθύνδε ἡμῶν προθυμομένων.

ΣΩ. Ἄλλὰ τί ἡμῖν, ὃ μακάριε Κρίτων, οὕτω τῆς τῶν πολλῶν δόξης μέλει; οἱ γὰρ ἐπιεικέστατοι, ὧν μᾶλλον ἄξιον φροντίζειν, ἡγρήσονται αὐτὰ οὕτω πεπραχθῆαι, ὡσπερ ἂν πραχθῆ.

ΚΡ. Ἄλλ' ὁρᾷς δὴ ὅτι ἀνάγκη, ὃ Σώκρατες, καὶ τῆς τῶν πολλῶν δόξης μέλειν. αὐτὰ δὲ δῆλα τὰ παρόντα D νυνί, ὅτι οἷοί τ' εἰσὶν οἱ πολλοὶ οὐ τὰ σμικρότατα τῶν κακῶν ἐξεργάζεσθαι, ἀλλὰ τὰ μέγιστα σχεδόν, ἔάν τις ἐν αὐτοῖς διαβεβλημένος ἦ.

ΣΩ. Εἰ γὰρ ὄφελον, ὃ Κρίτων, οἷοί τε εἶναι οἱ πολλοὶ τὰ μέγιστα κακὰ ἐξεργάζεσθαι, ἵνα οἷοί τε ἦσαν αὐ καὶ ἀγαθὰ τὰ μέγιστα, καὶ καλῶς ἂν εἴχε· νῦν δὲ οὐδέτερα οἷοί τε· οὔτε γὰρ φρόνιμον οὔτε ἄφρονα δυνατοὶ ποιῆσαι, ποιοῦσι δὲ τοῦτο ὅ τι ἂν τύχῃσιν.

IV. ΚΡ. Ταῦτα μὲν δὴ οὕτως ἐχέτω· τάδε δέ, ὃ Σώκρατες, εἰπέ μοι. ἀρὰ γε μὴ ἐμοῦ προμηθεῖ καὶ τῶν E ἄλλων ἐπιτηδείων, μὴ, ἔάν σὺ ἐνθύνδε ἐξέλθῃς, οἱ συκοφάνται ἡμῖν πράγματα παρέχωσιν ὡς σὲ ἐνθύνδε ἐκκλέψασι, καὶ ἀναγκασθῶμεν ἢ καὶ πᾶσαν τὴν οὐσίαν ἀποβαλεῖν ἢ συχνὰ χρήματα, ἢ καὶ ἄλλο τι πρὸς τοῦ- 45 τοῖς παθεῖν; εἰ γὰρ τι τοιούτου φοβεῖ, ἕασον αὐτὸ χα-

ρειν· ἡμεῖς γάρ που δίκαιοι ἔσμεν σώσαντές σε κινδυνεύειν τοῦτον τὸν κίνδυνον καὶ εἴαν δέη ἔτι τοῦτου μείζω. ἀλλ' ἐμοὶ πείθου καὶ μὴ ἄλλως ποίει.

ΣΩ. Καὶ ταῦτα προμηθεύμαι, ὦ Κρίτων, καὶ ἄλλα πολλά.

ΚΡ. Μήτε τοίνυν ταῦτα φοβοῦ· καὶ γὰρ οὐδὲ πολὺ τὰργύριόν ἐστιν, ὃ θέλουσι λαβόντες τινὲς σώσαι σε καὶ ἐξαγαγεῖν ἐνθένδε. ἔπειτα οὐχ ὀρᾷς τοῦτους τοὺς συγκοφάντας ὡς εὐτελείς, καὶ οὐδὲν ἂν δέοι ἐπ' αὐτοὺς πολ-
B λου ἀργυρίου; σοὶ δὲ ὑπάρχει μὲν τὰ ἐμὰ χρήματα, ὡς ἐγῶμαι, ἱκανά· ἔπειτα καὶ εἰ τι ἐμοῦ κηδόμενος οὐκ οἶσι δεῖν ἀναλίσκειν τὰμά, ξένοι οὗτοι ἐνθάδε ἔτοιμοι ἀναλίσκειν· εἰς δὲ κεκόμικεν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ἀργύριον ἱκανόν, Σιμμίας ὁ Θηβαῖος· ἔτοιμος δὲ καὶ Κέβης καὶ ἄλλοι πολλοὶ πάνν. ὥστε, ὅπερ λέγω, μήτε ταῦτα φο-
C βούμενος ἀποκάμης σαντὸν σώσαι, μήτε ὃ ἔλεγες ἐν τῷ δικαστηρίῳ δυσχερές σοι γενέσθω, ὅτι οὐκ ἂν ἔχοις ἐξελεθῶν ὃ τι χρῆσθαι σαντῷ· πολλαχού μὲν γὰρ καὶ ἄλ-
C λωσε ὅποι ἂν ἀφίκη ἀγαπήσονσί σε· εἴαν δὲ βούλη εἰς Θετταλίαν ἰέναι, εἰσὶν ἐμοὶ ἐκεῖ ξένοι, οἳ σε περὶ πολ-
C λου ποιήσονται καὶ ἀσφάλειάν σοι παρέξονται, ὥστε σε μηδένα λυπεῖν τῶν κατὰ Θετταλίαν.

V. Ἐτι δέ, ὦ Σώκρατες, οὐδὲ δίκαιόν μοι δοκεῖς ἐπιχειρεῖν πρᾶγμα, σαντὸν προδοῦναι, ἐξὸν σωθῆναι· καὶ τοιαῦτα σπεύδεις περὶ σεαυτὸν γενέσθαι, ἅπερ ἂν καὶ οἱ ἐχθροὶ σου σπεύσαιέν τε καὶ ἔσπευσαν σε διαφθεῖ-
D ραι βουλόμενοι. πρὸς δὲ τοῦτοις καὶ τοὺς υἱεῖς τοὺς σαντοῦ ἐμοίγε δοκεῖς προδιδόναι, οὓς σοὶ ἐξὸν καὶ ἐκ-
D θρέψαι καὶ ἐκπαιδεῦσαι οἰχῆσει καταλιπών, καὶ τὸ σὸν μέρος, ὃ τι ἂν τύχῃσι, τοῦτο πράξουσι· τεύξονται δέ, ὡς τὸ εἰκός, τοιούτων οἰάπερ εἶπες γίνεσθαι ἐν ταῖς ὀρφανίαις περὶ τοὺς ὀρφανούς. ἢ γὰρ οὐ χρὴ ποιεῖσθαι

παῖδας, ἢ ξυνδιαταλαιπωρεῖν καὶ τρέφοντα καὶ παιδεύ-
οντα· σὺ δέ μοι δοκεῖς τὰ φραθυμώτατα αἰρεῖσθαι· χρὴ δέ, ἅπερ ἂν αὐτὸ ἀγαθὸς καὶ ἀνδρεῖος ἔλοιτο, ταῦτα αἰρεῖσθαι, φάσκοντά γε δὴ ἀρετῆς διὰ παντὸς τοῦ βίου ἐπιμελεῖσθαι· ὡς ἐγώγε καὶ ὑπὲρ σοῦ καὶ ὑπὲρ ἡμῶν τῶν
E σῶν ἐπιτηδείων αἰσχύνομαι, μὴ δόξη ἅπαν τὸ πρᾶγμα τὸ περὶ σε ἀνανδρία τινὲ τῇ ἡμετέρᾳ πεπραχθῆαι, καὶ ἡ εἰσοδος τῆς δίκης εἰς τὸ δικαστήριον ὡς εἰσῆλθες ἐξὸν μὴ εἰσελθεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ ἀγὼν τῆς δίκης ὡς ἐγένετο, καὶ τὸ τελευταῖον δὴ τουτί, ὥσπερ κατύγελως τῆς πρά-
ξεως, κακία τινὲ καὶ ἀνανδρία τῇ ἡμετέρᾳ διαπεφευ-
γέναι ἡμᾶς δοκεῖν, οἷτινές σε οὐχ ἔσώσαμεν οὐδὲ σὺ
46 σαντόν, οἶόν τε ὄν καὶ δυνατόν, εἰ τι καὶ μικρόν ἡμῶν ὄφελος ἦν. ταῦτ' οὖν, ὦ Σώκρατες, ὄρα μὴ ἅμα τῷ κακῷ καὶ αἰσχρῷ ἢ σοὶ τε καὶ ἡμῖν. ἀλλὰ βουλευέου, μᾶλλον δὲ οὐδὲ βουλευέσθαι ἔτι ὦρα, ἀλλὰ βεβουλευ-
σθαι. μία δὲ βουλή· τῆς γὰρ ἐπιούσης νυκτὸς πάντα ταῦτα δεῖ πεπραχθῆαι. εἰ δέ τι περιμενοῦμεν, ἀδύνα-
τον καὶ οὐκέτι οἶόν τε. ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ, ὦ Σώκρα-
τες, πείθου μοι καὶ μηδαμῶς ἄλλως ποίει.

VI. ΣΩ. Ὁ φίλε Κρίτων, ἡ προθυμία σου πολλοῦ B ἀξία, εἰ μετὰ τινος ὀρθότητος εἴη· εἰ δὲ μὴ, ὅσῳ μεί-
ζων, τοσοῦτῳ χαλεπωτέρα. σκοπεῖσθαι οὖν χρὴ ἡμᾶς, εἴτε ταῦτα πρακτέον εἴτε μὴ· ὡς ἐγὼ οὐ μόνον νῦν ἀλλὰ καὶ αἰεὶ τοιοῦτος, οἷος τῶν ἐμῶν μηδενὶ ἄλλῳ πείθεσθαι ἢ τῷ λόγῳ, ὃς ἂν μοι λογιζομένῳ βέλτιστος φαίνεται. τοὺς δὲ λόγους, οὓς ἐν τῷ ἔμπροσθεν ἔλεγον, οὐ δύ-
ναμαι νῦν ἐμβαλεῖν, ἐπειδὴ μοι ἦδε ἡ τύχη γέγονεν, ἀλλὰ σχεδόν τι ὅμοιοι φαίνονται μοι, καὶ τοὺς αὐτοὺς πρὸς βεβούω καὶ τιμῷ οὔσπερ καὶ πρότερον· ἂν εἴαν μὴ
C βελτίῳ ἔχωμεν λέγειν ἐν τῷ παρόντι, εὖ ἴσθι ὅτι οὐ μὴ σοὶ ξυγχαρήσω, οὐδ' ἂν πλείω τῶν νῦν παρόντων

ἢ τῶν πολλῶν δύναμις ὥσπερ παῖδας ἡμᾶς μορμολύτ-
 ηται, δεσμούς καὶ θανάτους ἐπιπέμπουσα καὶ χρη-
 μάτων ἀφαιρέσεις. πῶς οὖν ἂν μετριώτατα σκοποί-
 μεθα αὐτά; εἰ πρῶτον μὲν τοῦτον τὸν λόγον ἀναλά-
 βοιμεν, ὃν σὺ λέγεις περὶ τῶν δοξῶν, πότερον καλῶς
 ἐλέγετο ἐκάστοτε ἢ οὐ, ὅτι ταῖς μὲν δεῖ τῶν δοξῶν προσέ-
 D χεῖν τὸν νοῦν, ταῖς δὲ οὐ· ἢ πρὶν μὲν ἐμὲ δεῖν ἀπο-
 θνήσκειν καλῶς ἐλέγετο, νῦν δὲ κατάδηλος ἄρα ἐγένετο,
 ὅτι ἄλλως ἔνεκα λόγον ἐλέγετο, ἣν δὲ παιδιὰ καὶ φλυα-
 ρία ὡς ἀληθῶς; ἐπιθυμῶ δ' ἔγωγε ἐπισκέψασθαι, ὧ
 Κρίτων, κοινῇ μετὰ σοῦ, εἰ τί μοι ἀλλοιότερος φανεί-
 ται, ἐπειδὴ ὧδε ἔχω, ἢ ὁ αὐτός, καὶ ἐάσομεν χαίρειν ἢ
 πεισόμεθα αὐτῷ. ἐλέγετο δὲ πῶς, ὡς ἐγώ μαι, ἐκάστοτε
 ὧδε ὑπὸ τῶν οἰομένων τί λέγειν, ὥσπερ νῦν δὴ ἐγὼ
 ἐλεγον, ὅτι τῶν δοξῶν, ἃς οἱ ἄνθρωποι δοξάζουσι, δεῖ
 E τὰς μὲν περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι, τὰς δὲ μὴ. τοῦτο πρὸς
 θεῶν, ὧ Κρίτων, οὐ δοκεῖ καλῶς σοι λέγεσθαι; σὺ
 γάρ, ὅσα γε τάνθρώπεια, ἐκτός εἰ τοῦ μέλλειν ἀπο-
 47 θνήσκειν αὔριον, καὶ οὐκ ἂν σε παρακρούοι ἢ παροῦσα
 ξυμφορὰ· σκόπει δὴ· οὐχ ἰκανῶς δοκεῖ σοι λέγεσθαι,
 ὅτι οὐ πάσας χρῆ τὰς δόξας τῶν ἀνθρώπων τιμᾶν,
 ἀλλὰ τὰς μὲν, τὰς δ' οὐ; οὐδὲ πάντων, ἀλλὰ τῶν μὲν,
 τῶν δ' οὐ; τί φῆς; ταῦτα οὐχὶ καλῶς λέγεται;

ΚΡ. Καλῶς.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὰς μὲν χρηστὰς τιμᾶν, τὰς δὲ πο-
 νηρὰς μὴ;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Χρηστὰι δὲ οὐχ αἱ τῶν φρονίμων, πονηραὶ
 δὲ αἱ τῶν ἀφρόνων;

ΚΡ. Πῶς δ' οὐ;

VII. ΣΩ. Φέρε δὴ, πῶς αὐτὰ τοιαῦτα ἐλέγετο,
 γυμναζόμενος ἀνὴρ καὶ τοῦτο πράττων πότερον παν-

τὸς ἀνδρὸς ἐπαίνῳ καὶ φόβῳ καὶ δόξῃ τὸν νοῦν προσέχει, B
 ἢ ἐνὸς μόνου ἐκείνου, ὃς ἂν τυγχάνῃ ἰατρὸς ἢ παιδοτρο-
 βῆς ὢν;

ΚΡ. Ἐνὸς μόνου.

ΣΩ. Οὐκοῦν φοβεῖσθαι χρῆ τοὺς φόβους καὶ ἀσπά-
 ζεσθαι τοὺς ἐπαίνους τοὺς τοῦ ἐνὸς ἐκείνου, ἀλλὰ μὴ τοὺς
 τῶν πολλῶν.

ΚΡ. Δῆλα δὴ

ΣΩ. Ταῦτη ἄρα αὐτῷ πρακτέον καὶ γυμναστῆον
 καὶ ἔδεστέον γε καὶ ποτέον, ἢ ἂν τῷ ἐνὶ δοκῇ τῷ ἐπιστάτῃ
 καὶ ἐπαίοντι, μᾶλλον ἢ ἢ ξύμπασι τοῖς ἄλλοις.

ΚΡ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Ἐἴεν. ἀπειθήσας δὲ τῷ ἐνὶ καὶ ἀτιμάσας αὐ- C
 τοῦ τὴν δόξαν καὶ τοὺς ἐπαίνους, τιμῆσας δὲ τοὺς τῶν
 πολλῶν [λόγους] καὶ μηδὲν ἐπαίδοντων, ἄρα οὐδὲν κακὸν
 πείσεται;

ΚΡ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Τί δ' ἔστι τὸ κακὸν τοῦτο; καὶ ποῦ τείνει, καὶ
 εἰς τί τῶν τοῦ ἀπειθοῦντος;

ΚΡ. Δῆλον ὅτι εἰς τὸ σῶμα· τοῦτο γὰρ διόλλυσι.

ΣΩ. Καλῶς λέγεις. οὐκοῦν καὶ τᾶλλα, ὧ Κρίτων,
 οὕτως, ἵνα μὴ πάντα δῖωμεν. καὶ δὴ καὶ περὶ τῶν δικαίων
 καὶ ἀδίκων καὶ αἰσχυρῶν καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ κα-
 κῶν, περὶ ὧν νῦν ἡ βουλή ἡμῖν ἐστὶ, πότερον τῇ τῶν πολ-
 λῶν δόξῃ δεῖ ἡμᾶς ἐπεσθαι καὶ φοβεῖσθαι αὐτήν, ἢ τῇ τοῦ D
 ἐνός, εἰ τίς ἐστὶν ἐπαίων, ὃν δεῖ καὶ αἰσχύνεσθαι καὶ φο-
 βεῖσθαι μᾶλλον ἢ ξύμπαντας τοὺς ἄλλους; ὧ εἰ μὴ ἀκο-
 λουθήσομεν, διαφθεροῦμεν ἐκεῖνο καὶ λωβησόμεθα, ὃ τῷ
 μὲν δικαίῳ βέλτιον ἐγίγνετο, τῷ δὲ ἀδίκῳ ἀπώλλυτο. ἢ
 οὐδὲν ἐστὶ τοῦτο;

ΚΡ. Οἶμαι ἔγωγε, ὧ Σώκρατες.

VIII. ΣΩ. Φέρε δὴ, εἰαν τὸ ὑπὸ τοῦ ὑγιεινοῦ μὲν
 ΠΛΑΤΟ 1.

βέλτιον γιγνόμενον, ὑπὸ τοῦ νοσώδους δὲ διαφθειρόμενον
 διολέσωμεν πειθόμενοι μὴ τῇ τῶν ἐπαλούντων δόξῃ,
 Ἐ ἄρα βιωτὸν ἡμῖν ἐστὶ διεφθαμένον αὐτοῦ; ἔστι δὲ πού
 τοῦτο τὸ σῶμα ἢ οὐχί;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν βιωτὸν ἡμῖν ἐστὶ μετα μοχθηροῦ καὶ
 διεφθαμένον σώματος;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἀλλὰ μετ' ἐκείνου ἄρα ἡμῖν βιωτὸν διεφθα-
 μένου, ᾧ τὸ ἀδικον μὲν λαβᾶται, τὸ δὲ δίκαιον ὀνίνησιν;
 ἢ φαυλότερον ἡγούμεθα εἶναι τοῦ σώματος ἐκείνου, ὃ τί
 48 ποτ' ἐστὶ τῶν ἡμετέρων, περὶ ὃ ἢ τε ἀδικία καὶ ἢ δικαιο-
 σύνη ἐστίν;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἀλλὰ τιμιάτερον;

ΚΡ. Πολύ γε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα, ᾧ βέλτιστε, πάνν ἡμῖν οὕτω φρον-
 τιστεῖον, τί ἐροῦσιν οἱ πολλοὶ ἡμᾶς, ἀλλ' ὃ τι ὁ ἐπαῖταν
 περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδικῶν, ὃ εἶς, καὶ αὐτὴ ἡ ἀλήθεια.
 ὥστε πρῶτον μὲν ταύτῃ οὐκ ὀρθῶς εἰσηγεῖ, εἰσηγούμενος
 τῆς τῶν πολλῶν δόξης δεῖν ἡμᾶς φροντίζειν περὶ τῶν δι-
 καίων καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ τῶν ἐναντίων. ἀλλὰ μὲν
 δὴ, φαίη γ' ἂν τις, οἷοί τ' εἶσιν ἡμᾶς οἱ πολλοὶ ἀποκτιν-
 5 νῖναι;

ΚΡ. Ἀἴλα δὴ καὶ ταῦτα· φαίη γὰρ ἂν, ᾧ Σώ-
 κρατες.

ΣΩ. Ἀληθῆ λέγεις. ἀλλ', ᾧ θαυμάσιε, οὗτός τε
 ὁ λόγος, ὃν διεληλύθαμεν, ἔμοιγε δοκεῖ ὅμοιος εἶναι
 τῷ καὶ πρότερον· καὶ τόνδε αὖ σκόπει, εἰ ἔτι μένει ἡμῖν
 ἢ οὐ, ὅτι οὐ τὸ ξῆν περὶ πλείστου ποιητέον, ἀλλὰ τὸ
 εὖ ξῆν.

ΚΡ. Ἀλλὰ μένει.

ΣΩ. Τὸ δὲ εὖ καὶ καλῶς καὶ δικαίως ὅτι ταῦτόν
 ἐστὶ, μένει ἢ οὐ μένει;

ΚΡ. Μένει.

ΙΧ. ΣΩ. Οὐκοῦν ἐκ τῶν ὁμολογουμένων τοῦτο
 σκεπτέον, πότερον δίκαιον ἐμὲ ἐνθένδε πειραῖσθαι ἐξιέ-
 ναι μὴ ἀφιέντων Ἀθηναίων, ἢ οὐ δίκαιον· καὶ ἐὰν μὲν C
 φαίνεται δίκαιον, πειρώμεθα, εἰ δὲ μὴ, ἐῷμεν. ἄς δὲ
 σὺ λέγεις τὰς σκέψεις περὶ τε ἀναλώσεως χρημάτων καὶ
 δόξης καὶ παιδῶν τροφῆς, μὴ ὡς ἀληθῶς ταῦτα, ᾧ Κρί-
 των, σκέμματα ἢ τῶν βραδίας ἀποκτιννύντων καὶ ἀνα-
 βιωσκομένων γ' ἂν, εἰ οἷοί τε ἦσαν, οὐδενὶ ξὺν νῶ,
 τούτων τῶν πολλῶν. ἡμῖν δ', ἐπειδὴ ὁ λόγος οὕτως
 αἰρεῖ, μὴ οὐδὲν ἄλλο σκεπτέον ἢ ἢ ὅπερ νῦν δὴ ἐλέγο-
 μεν, πότερον δίκαια πράξομεν καὶ χρήματα τελούντες
 τούτοις τοῖς ἐμὲ ἐνθένδε ἐξάξουσι καὶ χάριτας, καὶ αὐτοὶ D
 ἐξάγοντές τε καὶ ἐξαγόμενοι, ἢ τῇ ἀληθείᾳ ἀδικήσομεν
 ταῦτα πάντα ποιοῦντες· κἂν φαινόμεθα ἀδίκᾳ αὐτὰ
 ἐργαζόμενοι, μὴ οὐ δέη ὑπολογίζεσθαι οὐτ' εἰ ἀποθνή-
 σκειν δεῖ παραμένοντας καὶ ἡσυχίαν ἄγοντας, οὔτε ἄλλο
 ὀτιοῦν πάσχειν πρὸ τοῦ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Καλῶς μὲν μοι δοκεῖς λέγειν, ᾧ Σώκρατες,
 ὅρα δὲ τί δρωμεν.

ΣΩ. Σκοπῶμεν, ᾧ γὰρ θε, κοινῇ, καὶ εἰ πῃ ἔχεις
 ἀντιλέγειν ἐμοῦ λέγοντος, ἀντίλεγε, καὶ σοὶ πείσομαι·
 εἰ δὲ μὴ, παῦσαι ἤδη, ᾧ μακάριε, πολλάκις μοι λέγων E
 τὸν αὐτὸν λόγον, ὡς χρὴ ἐνθένδε ἀκόντων Ἀθηναίων
 ἐμὲ ἀπιέναι· ὡς ἐγὼ περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι πείσας σε
 ταῦτα πράττειν, ἀλλὰ μὴ ἄκουτος. ὅρα δὲ δὴ τῆς σκέ-
 ψεως τὴν ἀρχήν, ἐὰν σοὶ ἱκανῶς λέγηται, καὶ πειρῶ
 ἀποκρίνεσθαι τὸ ἐρωτώμενον, ἢ ἂν μάλιστα οἴη. 49

ΚΡ. Ἀλλὰ πειράσομαι.

X. ΣΩ. Οὐδενὶ τρόπῳ φαμὲν ἐκόντας ἀδικητέου

εἶναι, ἢ τινὲ μὲν ἀδικητέον τρόπον, τινὲ δὲ οὐ; ἢ οὐδαμῶς τό γε ἀδικεῖν οὔτε ἀγαθὸν οὔτε καλόν, ὡς πολλὰκις ἡμῖν καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ὁμολογήθη· ὅπερ καὶ ἄρτι ἐλέγετο· ἢ πᾶσαι ἡμῖν ἐκεῖναι αἱ πρόσθεν ὁμολογίαι ἐν ταῖςδε ταῖς ὀλίγαις ἡμέραις ἐκκεχυμέναι εἰσί, καὶ πάσαι, ὦ Κρίτων, ἄρα τηλικοῦδε γέροντες ἄνδρες
 B πρὸς ἀλλήλους σπουδῇ διαλεγόμενοι, ἐλάθομεν ἡμᾶς αὐτοὺς παίδων οὐδὲν διαφέροντες; ἢ παντὸς μᾶλλον οὕτως ἔχει, ὥσπερ τότε ἐλέγετο ἡμῖν, εἴτε φασὶν οἱ πολλοὶ εἶτε μὴ, καὶ εἴτε δεῖ ἡμᾶς ἐτι τῶνδε χαλεπώτερα πάσχειν εἴτε καὶ πραότερα, ὅμως τό γε ἀδικεῖν τῷ ἀδικούντι καὶ κακόν καὶ αἰσχρὸν τυγχάνει ὃν παντὶ τρόπον; φαιμὲν ἢ οὐ;

ΚΡ. Φαιμέν.

ΣΩ. Οὐδαμῶς ἄρα δεῖ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οὐδὲ ἀδικούμενον ἄρα ἀνταδικεῖν, ὡς οἱ
 C πολλοὶ οἴονται, ἐπειδὴ γε οὐδαμῶς δεῖ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Οὐ φαίνεται.

ΣΩ. Τί δὲ δῆ; κακουργεῖν δεῖ, ὦ Κρίτων, ἢ οὐ;

ΚΡ. Οὐ δεῖ δῆ που, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τί δέ; ἀντικακουργεῖν κακῶς πάσχοντα, ὡς
 D οἱ πολλοὶ φασί, δίκαιον ἢ οὐ δίκαιον;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Τὸ γὰρ που κακῶς ποιεῖν ἀνθρώπους τοῦ
 ἀδικεῖν οὐδὲν διαφέρει.

ΚΡ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὔτε ἄρα ἀνταδικεῖν δεῖ οὔτε κακῶς ποιεῖν
 οὐδένα ἀνθρώπων, οὐδ' ἂν ὅτιοῦν πάσχη ὑπ' αὐτῶν.
 καὶ ἴσα, ὦ Κρίτων, ταῦτα καθομολογῶν, ὅπως μὴ
 D παρὰ δόξαν ὁμολογήσῃ. οἶδα γὰρ ὅτι ὀλίγοις τισὶ ταῦτα
 καὶ δοκεῖ καὶ δόξει. οἷς οὖν οὕτω δέδοκται καὶ οἷς μὴ,

τούτοις οὐκ ἔστι κοινὴ βουλή, ἀλλ' ἀνάγκη τούτους
 ἀλλήλων καταφρονεῖν, ὁρῶντας τὰ ἀλλήλων βουλευ-
 ματα. σκοπεῖ δῆ οὖν καὶ σὺ εὐ μάλα, πότερον κοινωνεῖς
 καὶ ξυνδοκεῖ σοι καὶ ἀρχώμεθα ἐντεῦθεν βουλευόμενοι,
 ὡς οὐδέποτε ὀρθῶς ἔχοντος οὔτε τοῦ ἀδικεῖν οὔτε τοῦ
 ἀνταδικεῖν οὔτε κακῶς πάσχοντα ἀμύνεσθαι ἀντιδρῶντα
 κακῶς· ἢ ἀφίστασαι καὶ οὐ κοινωνεῖς τῆς ἀρχῆς; ἐμοὶ
 μὲν γὰρ καὶ πάσαι οὕτω καὶ νῦν ἐτι δοκεῖ, σοὶ δ' εἴ πῃ
 ἄλλη δέδοκται, λέγε καὶ διδάσκει. εἰ δὲ ἐμμένεις τοῖς
 πρόσθεν, τὸ μετὰ τοῦτο ἄκουε.

ΚΡ. Ἄλλ' ἐμμένω τε καὶ ξυνδοκεῖ μοι· ἀλλὰ λέγε.

ΣΩ. Λέγω δῆ αὐτὸ μετὰ τοῦτο, μᾶλλον δ' ἐρωτῶ·
 πότερον ἂ ἂν τις ὁμολογήσῃ τῷ δίκαια ὄντα ποιητέον ἢ
 ἔξαπατητέον;

ΚΡ. Ποιητέον.

XI. ΣΩ. Ἐκ τούτων δῆ ἄθρει. ἀπιόντες ἐνθύνδε
 ἡμεῖς μὴ πείσαντες τὴν πόλιν πότερον κακῶς τινὰς ποι-
 50 οῦμεν, καὶ ταῦτα οὐς ἡμῖς δεῖ, ἢ οὐ; καὶ ἐμμένομεν
 οἷς ὁμολογήσαμεν δίκαιους οὔσιν ἢ οὐ;

ΚΡ. Οὐκ ἔχω, ὦ Σώκρατες, ἀποκρίνασθαι πρὸς
 ὃ ἐρωτᾷς· οὐ γὰρ ἐννοῶ.

ΣΩ. Ἄλλ' ὅδε σκοπεῖ. εἰ μέλλουσιν ἡμῖν ἐνθύνδε
 εἴτε ἀποδιδράσκειν, εἴθ' ὅπως δεῖ ὀνομάσαι τοῦτο, ἐλ-
 θόντες οἱ νόμοι καὶ τὸ κοινὸν τῆς πόλεως ἐπιστάντες
 ἔρουντο· εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατες, τί ἐν νῷ ἔχεις ποιεῖν;
 ἄλλο τι ἢ τούτῳ τῷ ἔργῳ, ᾧ ἐπιχειρεῖς, διανοεῖ τους
 τε νόμους ἡμᾶς ἀπολέσαι καὶ ξύμπασαν τὴν πόλιν τὸ
 B σὸν μέρος; ἢ δοκεῖ σοι οἷον τε ἐτι ἐκεῖνην τὴν πόλιν εἶ-
 ναι καὶ μὴ ἀνατετράφθαι, ἐν ἣ αἱ γενόμεναι δίκαι μῆ-
 δὲν ἰσχύουσιν, ἀλλ' ὑπὸ ἰδιωτῶν ἄκυροί τε γίνονται
 καὶ διαφθείρονται; τί ἐροῦμεν, ὦ Κρίτων, πρὸς ταῦτα

καὶ ἄλλα τοιαῦτα; πολλὰ γὰρ ἂν τις ἔχοι, ἄλλως τε καὶ
 ρήτωρ, εἰπεῖν ὑπὲρ τούτου τοῦ νόμου ἀπολλυμένου, ὃς
 τὰς δίκας τὰς δικασθείσας προστάττει κυρίας εἶναι. ἢ
 ἐροῦμεν πρὸς αὐτούς ὅτι ἠδίκει γὰρ ἡμᾶς ἡ πόλις καὶ οὐκ
 ὁρθῶς τὴν δίκην ἐκρινε; ταῦτα ἢ τί ἐροῦμεν;

ΚΡ. Ταῦτα νῆ Δί', ὦ Σώκρατες.

XII. ΣΩ. Τί οὖν, ἂν εἰπωσιν οἱ νόμοι· ὦ Σώ-
 κρατες, ἢ καὶ ταῦτα ὠμολόγητο ἡμῖν τε καὶ σοί, ἢ ἐμ-
 μένειν ταῖς δίκαις αἷς ἂν ἡ πόλις δικάζῃ; εἰ οὖν αὐτῶν
 θαυμάζομεν λεγόντων, ἴσως ἂν εἰποιεν ὅτι ὦ Σώκρα-
 τες, μὴ θαύμαζε τὰ λεγόμενα, ἀλλ' ἀποκρίνου, ἐπειδὴ
 καὶ εἰσθας χρησθαι τῷ ἐρωτᾶν τε καὶ ἀποκρίνεσθαι.
 D φέρε γάρ, τί ἐγκαλῶν ἡμῖν καὶ τῇ πόλει ἐπιχειρεῖς ἡμᾶς
 ἀπολλύναι; οὐ πρῶτον μὲν σε ἐγεννήσαμεν ἡμεῖς, καὶ
 δι' ἡμῶν ἐλάμβανε τὴν μητέρα σου ὁ πατήρ καὶ ἐφύ-
 τευσέ σε; φράσον οὖν, τούτοις ἡμῶν, τοῖς νόμοις τοῖς
 περὶ τοὺς γάμους, μέμφει τι ὡς οὐ καλῶς ἔχουσιν; οὐ
 μέμφομαι, φαίην ἂν. ἀλλὰ τοῖς περὶ τὴν τοῦ γενομέ-
 νου τροφήν τε καὶ παιδείαν, ἐν ἣ καὶ σὺ ἐπαιδεύθης;
 ἢ οὐ καλῶς προσέταττον ἡμῶν οἱ ἐπὶ τούτοις τεταγ-
 μένοι νόμοι, παραγγέλλοντες τῷ πατρὶ τῷ σῷ σε ἐν
 μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ παιδεύειν; καλῶς, φαίην ἂν.
 ἐπειδὴ δὲ ἐγένου καὶ ἐξετεράφης καὶ ἐπαιδεύθης,
 ἔχouis ἂν εἰπεῖν πρῶτον μὲν ὡς οὐχὶ ἡμέτερος ἦσθα καὶ
 ἐκγονος καὶ δοῦλος, αὐτός τε καὶ οἱ σοὶ πρόγονοι; καὶ
 εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, ἄρ' ἐξ ἴσου οἶε εἶναι σοὶ τὸ δίκαιον
 καὶ ἡμῖν, καὶ ἄτ' ἂν ἡμεῖς σε ἐπιχειρῶμεν ποιεῖν, καὶ
 σοὶ ταῦτα ἀντιποιεῖν οἶε δίκαιον εἶναι; ἢ πρὸς μὲν
 ἄρα σοὶ τὸν πατέρα οὐκ ἐξ ἴσου ἦν τὸ δίκαιον καὶ πρὸς
 τὸν δεσπότην, εἰ σοὶ ὦν ἐτύγχανεν, ὥστε, ἅπερ πά-
 σχouis, ταῦτα καὶ ἀντιποιεῖν, οὔτε κακῶς ἀκούοντα ἀν-
 51 τλέγειν οὔτε τυπτόμενον ἀντιτύπτειν οὔτε ἄλλα τοι-

αὐτα πολλὰ· πρὸς δὲ τὴν πατρίδα ἄρα καὶ τοὺς νόμους
 ἐξέσται σοι, ὥστε, εἴαν σε ἐπιχειρῶμεν ἡμεῖς ἀπολλύναι
 δίκαιον ἠγρούμενοι εἶναι, καὶ σὺ δὲ ἡμᾶς τοὺς νόμους
 καὶ τὴν πατρίδα καθ' ὅσον δύνασαι ἐπιχειρήσεις ἀν-
 απολλύναι, καὶ φήσεις ταῦτα ποιῶν δίκαια πράττειν, ὃ
 τῇ ἀληθείᾳ τῆς ἀρετῆς ἐπιμελούμενος; ἢ οὕτως εἰ σοφός,
 ὥστε λέληθέ σε ὅτι μητρός τε καὶ πατρός καὶ τῶν ἄλλων
 προγόνων ἀπάντων τιμιώτερόν ἐστιν ἡ πατὴρ καὶ σε-
 μνότερον καὶ ἀγιώτερον καὶ ἐν μείζονι μοῖρα καὶ παρὰ B
 θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις τοῖς νοῦν ἔχουσι, καὶ σέβε-
 σθαι δεῖ καὶ μᾶλλον ὑπέκκειν καὶ θαυμάζειν πατρίδα γε-
 λεπαίνουσαν ἢ πατέρα, καὶ ἢ πείθειν ἢ ποιεῖν ἢ ἂν κε-
 λεύῃ, καὶ πάσχειν, εἴαν τι προστάτῃ παιδεῖν, ἢ συχλεῖν
 ἄγοντα, εἴαν τι τύπτεσθαι εἴαν τι δεῖσθαι, εἴαν τι εἰς
 πόλεμον ἄγῃ τρωθησόμενον ἢ ἀποθανούμενον, ποιη-
 τέον ταῦτα, καὶ τὸ δίκαιον οὕτως ἔχει, καὶ οὐχὶ ὑπει-
 κτέον οὐδὲ ἀναχωρητέον οὐδὲ λειπτέον τὴν τάξιν, ἀλλὰ
 καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν δικαστηρίῳ καὶ πανταχοῦ ποιητέον
 ἢ ἂν κελεύῃ ἢ πόλις καὶ ἢ πατὴρ, ἢ πείθειν αὐτήν ἢ C
 τὸ δίκαιον πέφυκε, βιάζεσθαι δ' οὐχ ὅσιον οὔτε μητέρα
 οὔτε πατέρα, πολὺ δὲ τούτων ἐτι ἦττον τὴν πατρίδα;
 εἰ φήσομεν πρὸς ταῦτα, ὦ Κρίτων; ἀληθῆ λέγειν τοὺς
 νόμους ἢ οὐ;

ΚΡ. Ἐμοιγε δοκεῖ.

XIII. ΣΩ. Σκόπει τοίνυν, ὦ Σώκρατες, φαίην
 ἂν ἴσως οἱ νόμοι, εἰ ἡμεῖς ταῦτα ἀληθῆ λέγομεν, ὅτι
 οὐ δίκαια ἡμᾶς ἐπιχειρεῖς δεῖν ἢ νῦν ἐπιχειρεῖς. ἡμεῖς
 γάρ σε γεννήσαντες, ἐκθρέψαντες, παιδεύσαντες, μετα-
 δόντες ἀπάντων ὧν οἱοί τ' ἡμεῖς καλῶν σοὶ καὶ τοῖς
 ἄλλοις πᾶσι πολίταις, ὅμως προαγορεύομεν τῷ ἔξουσίαν D
 πεποιημένῳ Ἀθηναίων τῷ βουλομένῳ, ἐπειδὴν δοκι-
 μασθῆ καὶ ἴδῃ τὰ ἐν τῇ πόλει πράγματα καὶ ἡμᾶς τοὺς

νόμους, ὃ ἂν μὴ ἀρέσκωμεν ἡμεῖς, ἐξεῖναι λαβόντα τὰ αὐτοῦ ἀπιέναι ὅποι ἂν βούληται. καὶ οὐδεὶς ἡμῶν τῶν νόμων ἐμποδῶν ἐστὶν οὐδ' ἀπαγορεύει, εἴην τέ τις βούληται ἡμῶν εἰς ἀποικίαν ἰέναι, εἰ μὴ ἀρέσκωμεν ἡμεῖς τε καὶ ἡ πόλις, εἴην τε μετοικεῖν ἄλλοσέ ποι ἔλθῶν, ἰέναι E ἐκείσε ὅποι ἂν βούληται, ἔχοντα τὰ αὐτοῦ. ὅς δ' ἂν ἡμῶν παραμείνῃ, ὁρῶν ὃν τρόπον ἡμεῖς τὰς τε δίκας δικάζομεν καὶ τὰλλα τὴν πόλιν διοικοῦμεν, ἤδη φαμέν τοῦτον ὁμολογηκέναι ἔργῳ ἡμῖν ἂ ἂν ἡμεῖς κελεύωμεν ποιήσῃν ταῦτα, καὶ τὸν μὴ πειθόμενον τριχῆ φαμέν ἀδικεῖν, ὅτι τε γεννηταῖς οὐσίην ἡμῖν οὐ πείθεται, καὶ ὅτι τροφεῦσι, καὶ ὅτι ὁμολογήσας ἡμῖν πείθεσθαι οὔτε πείθεται οὔτε 52 πείθει ἡμᾶς, εἰ μὴ καλῶς τι ποιοῦμεν, προτιθέντων ἡμῶν καὶ οὐκ ἀγρίως ἐπιταττόντων ποιεῖν ἂ ἂν κελεύωμεν, ἀλλὰ ἐφιέντων θυοῖν θατερα, ἢ πείθειν ἡμᾶς ἢ ποιεῖν, τούτων οὐδέτερα ποιεῖ.

XIV. Ταύταις δὴ φαμεν καὶ σέ, ὦ Σώκρατες, ταῖς αἰτίαις ἐνέξεσθαι, εἴπερ ποιήσεις ἂ ἐπινοεῖς, καὶ οὐχ ἡμιστὰ Ἀθηναίων σέ, ἀλλ' ἐν τοῖς μάλιστα. εἰ οὖν ἐγὼ εἰπομι· διὰ τί δή; ἴσως ἂν μου δικαίως καθάπτουτο λέγοντες, ὅτι ἐν τοῖς μάλιστα Ἀθηναίων ἐγὼ αὐτοῖς ὁμολογηκῶς τυγχάνω ταύτην τὴν ὁμολογίαν. φατεν γὰρ ἂν B ὅτι ὦ Σώκρατες, μεγάλα ἡμῖν τούτων τεκμήρια ἐστίν, ὅτι σοὶ καὶ ἡμεῖς ἠρέσκωμεν καὶ ἡ πόλις· οὐ γὰρ ἂν ποτε τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἀπάντων διαφερόντως ἐν αὐτῇ ἐπεδήμεις, εἰ μὴ σοὶ διαφερόντως ἠρέσκε, καὶ οὐτ' ἐπὶ θεωρίαν πάποτε ἐκ τῆς πόλεως ἐξῆλθες, ὅτι μὴ ἀπαξ εἰς Ἴσθμόν, οὔτε ἄλλοσε οὐδαμόσε, εἰ μὴ ποὶ στρατευσόμενος, οὔτε ἄλλην ἀποδημίαν ἐποίησω πάποτε, ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, οὐδ' ἐπιθυμία σε ἄλλης πόλεως οὐδ' ἄλλων νόμων ἔλαβεν εἰδέναι, ἀλλὰ ἡμεῖς σοὶ ἱκανοὶ ἡμεν C καὶ ἡ ἡμετέρα πόλις· οὕτω σφόδρα ἡμᾶς ἠροῦ, καὶ ὁμο-

λόγεις καθ' ἡμᾶς πολιτεύεσθαι, τὰ τε ἄλλα καὶ παῖδας ἐν αὐτῇ ἐποίησω, ὡς ἀρεσκούσης σοὶ τῆς πόλεως. ἐπιτοίνων ἐν αὐτῇ τῇ δίκῃ ἐξῆν σοὶ φυγῆς τιμησασθαι, εἰ ἐβούλου, καὶ ὅπερ νῦν ἀκούσης τῆς πόλεως ἐπιχειρεῖς, τότε ἐκούσης ποιῆσαι. σὺ δὲ τότε μὲν ἐκαλλωπίζου ὡς οὐκ ἀγανακτῶν, εἰ δέοι τεθνᾶναι σε, ἀλλ' ἠροῦ, ὡς ἐφησθα, πρὸς τῆς φυγῆς θάνατον· νῦν δὲ οὔτ' ἐκείνους τοὺς λόγους αἰσχύνει, οὔτε ἡμῶν τῶν νόμων ἐντρέπει, ἐπιχειρῶν διαφθεῖραι, πράττεις τε ἄπερ ἂν δοῦλος φαν- D λώτατος πράξειεν, ἀποδιδράσκειν ἐπιχειρῶν παρὰ τὰς ξυνθήκας τε καὶ τὰς ὁμολογίας, καθ' ἃς ἡμῖν ξυνέθου πολιτεύεσθαι. πρῶτον μὲν οὖν ἡμῖν τοῦτ' αὐτὸ ἀποκριναι, εἰ ἀληθῆ λέγομεν φάσκοντές σε ὁμολογηκέναι πολιτεύεσθαι καθ' ἡμᾶς ἔργῳ, ἀλλ' οὐ λόγῳ, ἢ οὐκ ἀληθῆ. τί φῶμεν πρὸς ταῦτα, ὦ Κρίτων; ἄλλο τι ἢ ὁμολογῶμεν;

ΚΡ. Ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν, ἂν φαίην, ἢ ξυνθήκας τὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ ὁμολογίας παραβαίνεις, οὐχ ἵπ' ἀνάγκης ὁμολογήσας οὐδὲ ἀπατηθεῖς οὐδὲ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἀναγκασθεῖς βουλευσασθαι, ἀλλ' ἐν ἔτεσιν ἐβδομηκοντα, ἐν οἷς ἐξῆν σοὶ ἀπιέναι, εἰ μὴ ἠρέσκωμεν ἡμεῖς μηδὲ δίκαιαι ἐφαίνοντό σοι αἱ ὁμολογίαι εἶναι. σὺ δὲ οὔτε Λακεδαιμόνα προηροῦ οὔτε Κρήτην, ἃς δὴ ἐκάστοτε φῆς εὐνομεῖσθαι, οὔτε ἄλλην οὐδεμίαν τῶν Ἑλληνίδων πόλεων οὐδὲ τῶν βαρβαρικῶν, ἀλλ' ἐλάττω ἐξ αὐτῆς ἀπε- 53 δημησας ἢ οἱ χωλοὶ τε καὶ τυφλοὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἀνάπηροι· οὕτω σοὶ διαφερόντως τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἠρέσκεν ἢ πόλις τε καὶ οἱ νόμοι ἡμεῖς δῆλον ὅτι· τίνοι γὰρ ἂν πόλις ἀρέσκοι ἄνευ νόμων; νῦν δὲ δὴ οὐκ ἐμμένεις τοῖς ὁμολογημένοις; εἴην ἡμῖν γε πείθη, ὦ Σώκρατες· καὶ οὐ καταγέλαστός γε ἔσει ἐκ τῆς πόλεως ἐξελθῶν.

XV. Σκόπει γὰρ δὴ, τίποτε παραβάς καὶ ἐξαμαρ-
 τάνων τι τούτων τί ἀγαθὸν ἐργάσει σαυτοῦ ἢ τοὺς ἐπι-
 B τηδέους τοὺς σαυτοῦ, ὅτι μὲν γὰρ κινδυνεύουσὶ γέ σου
 οἱ ἐπιτήδαιοι καὶ αὐτοὶ φεύγειν καὶ στερηθῆναι τῆς πό-
 λεως ἢ τὴν οὐσίαν ἀπολέσαι, σχεδόν τι δήλον· αὐτὸς
 δὲ πρῶτον μὲν εἰς τῶν ἐγγύτατά τινα πόλεων ἔλθῃς,
 ἢ Θήβαζε ἢ Μέγαράδε — εὐνομοῦνται γὰρ ἀμφοτέραι —
 πολέμιος ἦξεις, ὡς Σώκρατες, τῇ τούτων πολιτείᾳ, καὶ
 ὅσοιπερ κήδονται τῶν αὐτῶν πόλεων, ὑποβλέπονταί σε
 διαφθορέα ἡγούμενοι τῶν νόμων, καὶ βεβαιώσεις τοῖς
 C δικασταῖς τὴν δόξαν, ὥστε δοκεῖν ὀρθῶς τὴν δίκην δι-
 κάσαι· ὅστις γὰρ νόμων διαφθορεὺς ἐστὶ, σφόδρα πον-
 δόξειεν ἂν νέων γε καὶ ἀνοήτων ἀνθρώπων διαφθορεὺς
 εἶναι. πότερον οὖν φεύξει τὰς τε εὐνομουμένας πόλεις
 καὶ τῶν ἀνδρῶν τοὺς κοσμιωτάτους; καὶ τοῦτο ποιοῦντι
 ἄρα ἄξιόν σοι εἶναι; ἢ πλησιάζεις τούτοις καὶ ἀνα-
 σχυντήσεις διαλεγόμενος — τίνας λόγους, ὡς Σώκρατες,
 ἢ οὐσπερ ἐνθάδε, ὡς ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ δικαιοσύνη πλείστον
 ἄξιον τοῖς ἀνθρώποις καὶ τὰ νόμιμα καὶ οἱ νόμοι; καὶ
 D οὐκ οἶε ἀσχημον ἂν φανεῖσθαι τὸ τοῦ Σωκράτους
 πρᾶγμα; οἰεσθαί γε χρὴ. ἀλλ' ἐκ μὲν τούτων τῶν τό-
 πων ἀπαρεῖς, ἦξεις δὲ εἰς Θετταλίαν παρὰ τοὺς ξένους
 τοὺς Κρίτωνος· ἐκεῖ γὰρ δὴ πλείστη ἀταξία καὶ ἀνομι-
 αία, καὶ ἴσως ἂν ἡδέως σου ἀκούοιεν ὡς γελοῖος ἐκ τοῦ
 δεσποτηρίου ἀπεδιδρασκῆς σκευὴν τέ τινα περιδόμενος,
 ἢ διφθέραν λαβῶν ἢ ἄλλα οἷα δὴ εἰσέθασιν ἐνσκευάζε-
 σθαι οἱ ἀποδιδράσκοντες, καὶ τὸ σχῆμα τὸ σαυτοῦ μετ'
 E ἀλλάξας· ὅτι δὲ γέρον ἀνὴρ σμικροῦ χρόνου τῷ βίῳ
 λοιποῦ ὄντος, ὡς τὸ εἶκός, ἐτόλμησας οὕτω γλίσχρως
 ἐπιθυμεῖν εἶναι, νόμους τοὺς μεγίστους παραβάς, οὐδεὶς
 ὅς ἐρεῖ; ἴσως, ἂν μὴ τινα λυπῆς· εἰ δὲ μή, ἀκούσει, ὡς
 Σώκρατες, πολλὰ καὶ ἀνάξια σαυτοῦ. ὑπερχόμενος δὴ

βιάσει πάντας ἀνθρώπους καὶ δουλεύων· τί ποιῶν ἢ
 εὐαχούμενος ἐν Θετταλίᾳ, ὥσπερ ἐπὶ δειπνον ἀποδεδη-
 μηκῶς εἰς Θετταλίαν; λόγοι δὲ ἐκεῖνοι οἱ περὶ δικαιο-
 σύνης τε καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς ποῦ ἡμῖν εἰσονται; ἀλλὰ 54
 δὴ τῶν παιδῶν ἕνεκα βούλει εἶναι, ἵνα αὐτοὺς ἐκτρέψῃς
 καὶ παιδεύσῃς; τί δαί; εἰς Θετταλίαν αὐτοὺς ἀγαγῶν
 θρέψεις τε καὶ παιδεύσεις, ξένους ποιήσας, ἵνα καὶ
 τοῦτό σου ἀπολαύσασιν; ἢ τοῦτο μὲν οὐ, αὐτοῦ δὲ τρε-
 φόμενοι σοῦ ζῶντος βέλτιον θρέφονται καὶ παιδεύου-
 νται, μὴ ξυνόντος σοῦ αὐτοῖς; οἱ γὰρ ἐπιτήδαιοι οἱ σοὶ
 ἐπιμελήσονται αὐτῶν. πότερον εἰς Θετταλίαν ἀπο-
 δημήσης, ἐπιμελήσονται, εἰ δὲ εἰς Αἶδου ἀποδημήσης,
 οὐχὶ ἐπιμελήσονται; εἴπερ γέ τι ὄφελος αὐτῶν ἐστὶ τῶν
 σοι φασκόντων ἐπιτηδείων εἶναι, οἰεσθαί γε χρὴ. B

XVI. Ἄλλ', ὡς Σώκρατες, παιδόμενος ἡμῖν τοῖς
 σοῖς τροφῆσι μὴτε παῖδας περὶ πλείονος ποιῶν μὴτε
 τὸ εἶναι μὴτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ δικαίου, ἵνα εἰς Αἶδου
 ἔλθῶν ἕξης ταῦτα πάντα ἀπολογήσασθαι τοῖς ἐκεῖ ἄρ-
 χουσιν· οὐτε γὰρ ἐνθάδε σοὶ φαίνεται ταῦτα πράττοντι
 ἄμεινον εἶναι οὐδὲ δικαιότερον οὐδὲ ὀσιώτερον, οὐδὲ
 ἄλλω τῶν σῶν οὐθενί, οὔτε ἐκεῖσε ἀφικόμενος ἄμεινον
 ἐστὶ. ἀλλὰ νῦν μὲν ἡδικημένος ἄπει, εἰς ἀπίης, οὐχ
 ὑπ' ἡμῶν τῶν νόμων ἀλλ' ὑπ' ἀνθρώπων· εἰ δὲ ἐξέλ- C
 θῆς οὕτως εἰσχρῶς ἀνταδικήσας τε καὶ ἀντικακουργή-
 σας, τὰς σαυτοῦ ὁμολογίας τε καὶ ξυνθήκας τὰς πρὸς
 ἡμᾶς παραβάς καὶ κακὰ ἐργασάμενος τούτους οὐς ἡμῖς
 ἔδει, σαυτόν τε καὶ φίλους καὶ πατρίδα καὶ ἡμᾶς, ἡμεῖς
 τέ σοι χαλεπανοῦμεν ζῶντι, καὶ ἐκεῖ οἱ ἡμέτεροι ἀδελ-
 φοὶ οἱ ἐν Αἶδου νόμοι οὐκ εὐμενῶς σε ὑποδέξονται,
 εἰδότες ὅτι καὶ ἡμᾶς ἐπεχειρήσας ἀπολέσαι τὸ σὸν μέρος.
 ἀλλὰ μὴ σε πείσῃ Κρίτων ποιεῖν ἃ λέγει μᾶλλον ἢ ἡμεῖς. D
 XVII. Ταῦτα, ὡς φίλε ἑταῖρε Κρίτων, εὐ ἴσθι ὅτι

ἐγὼ δοκῶ ἀκούειν, ὥσπερ οἱ κορυβαντιῶντες τῶν ἀν-
λῶν δοκοῦσιν ἀκούειν, καὶ ἐν ἐμοὶ αὕτη ἡ ἡχὴ τούτων
τῶν λόγων βομβεῖ καὶ ποιεῖ μὴ δύνασθαι τῶν ἄλλων
ἀκούειν· ἀλλὰ ἴσθι, ὅσα γε τὰ νῦν ἐμοὶ δοκοῦντα, εἴαν
τι λέγῃς παρὰ ταῦτα, μάτην ἐρεῖς. ὁμως μέντοι εἰ τι
οἶμι πλέον ποιήσῃς, λέγε.

ΚΡ. Ἄλλ', ὦ Σώκρατες, οὐκ ἔχω λέγειν.

ΣΩ. Ἐὰ τοίνυν, ὦ Κρίτων, καὶ πράττωμεν ταύτη,
ἐπειδὴ ταύτη ὁ θεὸς ὑφηγεῖται.

ΦΑΙΔΩΝ

[ἢ περὶ ψυχῆς, ἡθικός.]

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ
ΕΧΕΚΡΑΤΗΣ, ΦΑΙΔΩΝ, ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΣ,
ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΚΕΒΗΣ, ΣΙΜΜΙΑΣ, ΚΡΙΤΩΝ,
Ο ΤΩΝ ΕΝΔΕΚΑ ΥΠΗΡΕΤΗΣ.

St. L.
p. 57

Ι. Αὐτός, ὦ Φαίδων, παρεγένου Σωκράτει ἐκείνη Ἀ
τῇ ἡμέρᾳ, ἢ τὸ φάρμακον ἐπιεν ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ, ἢ ἄλ-
λου του ἤκουσας;

ΦΑΙΔ. Αὐτός, ὦ Ἐχέκρατες.

ΕΧ. Τί οὖν δὴ ἐστὶν ἅττα εἶπεν ὁ ἀνὴρ πρὸ τοῦ θά-
νάτου; καὶ πῶς ἐτελεύτα; ἠδέως γὰρ ἂν ἐγὼ ἀκούσαιμι.
καὶ γὰρ οὔτε τῶν πολιτῶν Φλιασίων οὐδεὶς πάνυ τι ἐπι-
χωριάξει τὰ νῦν Ἀθήμαζε, οὔτε τις ξένος ἀφίκεται χρόνον
συχνοῦ ἐκεῖθεν, ὅστις ἂν ἡμῖν σαφές τι ἀγγεῖλαι οἶός τ' Β
ἦν περὶ τούτων, πλήν γε δὴ ὅτι φάρμακον πικρὸν ἀποδά-
νοι· τῶν δὲ ἄλλων οὐδὲν εἶχε φράζειν.

ΦΑΙΔ. Οὐδὲ τὰ περὶ τῆς δίκης ἄρα ἐπίθεσθε ὃν 58
τρόπον ἐγένετο;

ΕΧ. Ναί, ταῦτα μὲν ἡμῖν ἠγγεῖλέ τις, καὶ ἐθανμά-
ζομέν γε ὅτι πάλαι γενομένης αὐτῆς πολλῶ ὕστερον φαί-
νεται ἀποθανῶν. τί οὖν ἦν τοῦτο, ὦ Φαίδων;

ΦΑΙΔ. Τύχη τις αὐτῷ, ὦ Ἐχέκρατες, συνέβη· ἐτυχε
γὰρ τῇ προτεροαίᾳ τῆς δίκης ἡ πρῶτα ἐστεμμένη τοῦ
πλοίου ὃ εἰς Ἀῆλον Ἀθηναῖοι πέμπουσιν.

ΕΧ. Τοῦτο δὲ δὴ τί ἐστίν;

ΦΑΙΔ. Τοῦτό ἐστι τὸ πλοῖον, ὡς φασιν Ἀθηναῖοι, ἐν τῷ Θεσεύς ποτε εἰς Κορήτην τοὺς δις ἐπτά ἐκείνους ὄψετο ἄγων καὶ ἔσωσέ τε καὶ αὐτὸς ἐσώθη. τῷ οὖν Ἀπόλλωνι εὐξάντο, ὡς λέγεται, τότε, εἰ σωθεῖεν, ἐκάστου ἕτους θεωρίαν ἀπάξειν εἰς Ἀῆλον· ἦν δὴ αἰεὶ καὶ νῦν ἐτι ἐξ ἐκείνου κατ' ἐνιαυτὸν τῷ θεῷ πέμπουσιν. ἐπειδὴν οὖν ἄρξονται τῆς θεωρίας, νόμος ἐστὶν αὐτοῖς ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ καθαρῶσειν τὴν πόλιν καὶ δημοσίᾳ μηδένα ἀποκτινύναι, πρὶν ἂν εἰς Ἀῆλον ἀφίκηται τὸ πλοῖον καὶ πάλιν δεῦρο· τοῦτο δ' ἐνίοτε ἐν πολλῷ χρόνῳ γίγνεται, ὅταν τύχῃσιν ἄνεμοι ἀπολαβόντες αὐτούς, ἀρχὴ δ' ἐστὶ τῆς θεωρίας, ἐπειδὴν ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος στέψη τὴν πρύμναν τοῦ πλοίου· τοῦτο δ' ἐτυχεν, ὡς περὶ λέγω, τῇ προτεραίᾳ τῆς δίκης γενοῦς. διὰ ταῦτα καὶ πολὺς χρόνος ἐγένετο τῷ Σωκράτει ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ ὁ μεταξὺ τῆς δίκης τε καὶ τοῦ θανάτου.

II. EX. Τί δὲ δὴ τὰ περὶ αὐτὸν τὸν θάνατον, ὦ Φαίδων; τίνα ἦν τὰ λεχθέντα καὶ πραχθέντα, καὶ τίνες οἱ παραγενομένοι τῶν ἐπιτηδείων τῷ ἀνδρὶ; ἢ οὐκ εἶπον οἱ ἄρχοντες παρεῖναι, ἀλλ' ἔρημος ἐτελεύτα φίλων;

ΦΑΙΔ. Οὐδαμῶς, ἀλλὰ παρηγάς τινες καὶ πολλοί γε.

EX. Ταῦτα δὴ πάντα προθυμήθητι ὡς σαφέστατα ἡμῖν ἀπαγγεῖλαι, εἰ μὴ τίς σοι ἀσχολία τυγχάνει οὐσα.

ΦΑΙΔ. Ἀλλὰ σχολάζω γε καὶ πειράσομαι ὑμῖν διηγῆσασθαι· καὶ γὰρ τὸ μεμνησθαι Σωκράτους καὶ αὐτὸν λέγοντα καὶ ἄλλον ἀκούοντα ἔμοιγε αἰεὶ πάντων ἡδιστον.

EX. Ἀλλὰ μὴν, ὦ Φαίδων, καὶ τοὺς ἀκουσομένους γε τοιοῦτους ἐτέρους ἔχεις· ἀλλὰ πειρῶ ὡς ἂν δύνη ἀκριβέστατα διελθεῖν πάντα.

ΦΑΙΔ. Καὶ μὴν ἐγωγε θανατοῦ ἐπαθὸν παραγενομένος. οὔτε γὰρ ὡς θανάτῳ παρόντα με ἀνδρὸς ἐπιτη-

δείου ἔλεος εἰσῆι· εὐδαίμων γὰρ μοι ἀνὴρ ἐφαίνετο, ὡς Ἐχέκρατες, καὶ τοῦ τρόπου καὶ τῶν λόγων, ὡς ἀδεῶς καὶ γενναίως ἐτελεύτα, ὥστε μοι ἐκείνον παρίστασθαι μὴδ' εἰς Ἄιδου ἰόντα ἄνευ θείας μοίρας λέναι, ἀλλὰ κάκεισε ἀφικόμενον εὐ πράξειν, εἴπερ τις πάποτε καὶ ἄλλος. διὰ δὴ ταῦτα οὐδὲν πᾶν μοι ἐλεεινὸν εἰσῆι, ὡς εἰκὸς ἂν δοξείεν εἶναι παρόντι πένθει· οὔτε αὖ ἡδονὴ ὡς ἐν φιλοσοφίᾳ ἡμῶν ὄντων, ὡς περ εἰώθειμεν· καὶ γὰρ οἱ λόγοι τοιούτοί τινες ἦσαν· ἀλλ' ἀτεχνῶς ἄτοπόν τί μοι πάθος παρήν καὶ τις ἀήθης κρᾶσις ἀπὸ τῆς ἡδονῆς συγκεκριμένη ὁμοῦ καὶ ἀπὸ τῆς λύπης, ἐνθυμουμένῳ ὅτι ἀντίκα ἐκεῖνος ἔμελλε τελευτᾶν. καὶ πάντες οἱ παρόντες σχεδὸν τι οὕτω διεκείμεθα, ὅτε μὲν γελῶντες, ἐνίοτε δὲ θακρύνουτες, εἰς δὲ ἡμῶν καὶ διαφερόντως, Ἀπολλόδοωρος· οἶσθα γὰρ πού τὸν ἄνδρα καὶ τὸν τρόπον αὐτοῦ.

EX. Πῶς γὰρ οὐ;

ΦΑΙΔ. Ἐκείνός τε τοίνυν παντάπασιν οὕτως εἶχε, καὶ αὐτὸς ἐγωγε ἐτεταράγμην καὶ οἱ ἄλλοι.

EX. Ἐτυχεν δέ, ὦ Φαίδων, τίνες παραγενομένοι;

ΦΑΙΔ. Οὗτός τε δὴ ὁ Ἀπολλόδοωρος τῶν ἐπιχωρίων παρήν καὶ ὁ Κριτόβουλος καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ [Κρίτων], καὶ ἐτι Ἐρμογένης καὶ Ἐπιγένης καὶ Αἰσχίνης καὶ Ἀντισθένης· ἦν δὲ καὶ Κτήσιππος ὁ Παιανιεὺς καὶ Μενέξενος καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν ἐπιχωρίων· Πλάτων δέ, οἶμαι, ἦσθένει.

EX. Ξένοι δέ τινες παρήσαν;

ΦΑΙΔ. Ναί, Σιμμίας τέ γε ὁ Θεβαῖος καὶ Κέβης καὶ Φαιδωνίδης, καὶ Μεγαρόθεν Εὐκλείδης τε καὶ Τερψίων.

EX. Τί δέ; Ἀρίστιππος καὶ Κλεόμβροτος παρεγένοντο;

ΦΑΙΔ. Οὐδὲν ταῦτα· ἐν Αἴγινη γὰρ ἐλέγοντο εἶναι.

EX. Ἄλλος δέ τις παρήν;

ΦΑΙΔ. Σχεδόν τι οἶμαι τούτους παραγενέσθαι.

ΕΧ. Τί οὖν δὴ; τίνες, φῆς, ἦσαν οἱ λόγοι;

III. ΦΑΙΔ. Ἐγὼ σοι ἐξ ἀρχῆς πάντα περιάσομαι
 D διηγήσασθαι. αἰ γὰρ δὴ καὶ τὰς πρόσθεν ἡμέρας εἰσώθει-
 μεν φοιτᾶν καὶ ἐγὼ καὶ οἱ ἄλλοι παρὰ τὸν Σωκράτη, συλ-
 λεγόμενοι ἑσθὲν εἰς τὸ δικαστήριον, ἐν ᾧ καὶ ἡ δίκη ἐγένε-
 νετο· πλησίον γὰρ ἦν τοῦ δεσμοτηρίου. περιεμένοντες
 οὖν ἐκάστοτε, ἕως ἀνοιχθεῖν τὸ δεσμοτήριον, διατρίβου-
 τεσ μετ' ἀλλήλων· ἀνεώγετο γὰρ οὐ πρό· ἐπειδὴ δὲ ἀνοι-
 χθεῖν, εἰσῆμιεν παρὰ τὸν Σωκράτη καὶ τὰ πολλὰ διημέ-
 ρούμεν μετ' αὐτοῦ. καὶ δὴ καὶ τότε πρωταίτερον ξυνηλέ-
 γημεν. τῇ γὰρ προτεραίᾳ [ἡμέρᾳ] ἐπειδὴ ἐξήλθομεν ἐκ
 E τοῦ δεσμοτηρίου ἐσπέρας, ἐπυθόμεθα ὅτι τὸ πλοῖον ἐκ
 Δήλου ἀφιγμένον εἶη. παρηγγελλάμεν οὖν ἀλλήλοις ἦκειν
 ὡς πρωταίτατα εἰς τὸ εἰσθός. καὶ ἦκομεν καὶ ἡμῖν ἐξελ-
 θῶν ὁ θυρωρός, ὅσπερ εἰσώθει ὑπακούειν, εἶπεν ἐπιμέ-
 νειν καὶ μὴ πρότερον παριέναι, ἕως ἂν αὐτὸς κελεύσῃ·
 λύουσι γάρ, ἔφη, οἱ ἕνδεκα Σωκράτη καὶ παραγγέλου-
 σιν ὅπως ἂν τῆδε τῇ ἡμέρᾳ τελετησῇ. οὐ πολλὸν δ' οὖν
 χρόνον ἐπισχῶν ἦκε καὶ ἐκέλευεν ἡμᾶς εἰσιέναι. εἰσιόν-
 60 τες οὖν καταλαμβάνομεν τὸν μὲν Σωκράτη ἄρτι λελυμέ-
 νον, τὴν δὲ Ξανθίππην, γυνώσκεις γάρ, ἔχουσαν τε τὸ
 παιδίον αὐτοῦ καὶ παρακαθημένην. ὡς οὖν εἶδεν ἡμᾶς ἡ
 Ξανθίππη, ἀνευφήμησέ τε καὶ τοιαῦτ' ἄττα εἶπεν, οἷα δὴ
 εἰσώθασιν αἱ γυναῖκες, ὅτι ὦ Σώκρατες, ὕστατον δὴ σε
 προσερούσι νῦν οἱ ἐπιτήδειοι καὶ σὺ τούτους. καὶ ὁ Σω-
 κράτης βλέψας εἰς τὸν Κρίτωνα, ὦ Κρίτων, ἔφη, ἀπαγέτω
 τις αὐτὴν οἰκαδε. καὶ ἐκείνην μὲν ἀπῆγόν τινες τῶν τοῦ
 B Κρίτωνος βοῶσαν τε καὶ κοπτομένην· ὁ δὲ Σωκράτης
 ἀνακαθίζόμενος εἰς τὴν κλίνην συνέκαμψέ τε τὸ σκέλος
 καὶ ἐξέτριψε τῇ χειρὶ, καὶ τρίβων ἅμα, ὡς ἄτοπον, ἔφη,
 ὦ ἄνδρες, ἔοικέ τι εἶναι τοῦτο, ὃ καλοῦσιν οἱ ἄνθρωποι

ἡδύ· ὡς θαυμασίως πέφυκε πρὸς τὸ δοκοῦν ἐναντίον εἶ-
 ναι, τὸ λυπηρόν, τῷ ἅμα μὲν αὐτὰ μὴ ἐθέλειν παραγίγνε-
 σθαι τῷ ἀνθρώπῳ, εἰάν τις διώκῃ τὸ ἕτερον καὶ λαμ-
 βάνῃ, σχεδόν τι ἀναγκάζεσθαι λαμβάνειν καὶ τὸ ἕτερον.
 ὡσπερ ἐκ μιᾶς κορυφῆς συνημμένω δὴ ὄντε. καὶ μοι δο-
 κεῖ, ἔφη, εἰ ἐνενόησεν αὐτὰ Αἰσωπος, μῦθον ἂν συνθεῖ-
 ναι, ὡς ὁ θεὸς βουλόμενος αὐτὰ διαλλάξαι πολεμοῦντα,
 ἐπειδὴ οὐκ ἠδύνατο, ξυνήψεν εἰς ταῦτόν αὐτοῖς τὰς κορυ-
 φάς, καὶ διὰ ταῦτα ᾧ ἂν τὸ ἕτερον παραγένηται ἐπακο-
 λουθεῖ ὕστερον καὶ τὸ ἕτερον. ὡσπερ οὖν καὶ αὐτῷ μοι
 εἰοικεν, ἐπειδὴ ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἦν ἐν τῷ σκέλει [πρότερον]
 τὸ ἀλγεινόν, ἦκειν δὴ φαίνεται ἐπακολουθοῦν τὸ ἡδύ.

IV. Ὁ οὖν Κέβης ὑπολαβὼν Νῆ τὸν Δία, ὦ Σώ-
 κρατες, ἔφη, εὐ γ' ἐποίησας ἀναμνήσας με. περὶ γάρ τοι
 τῶν ποιημάτων ὧν πεποίησας ἐντέλειος τοὺς τοῦ Αἰσώπου D
 λόγους καὶ τὸ εἰς τὸν Ἀπόλλω προοίμιον καὶ ἄλλοι τινές
 με ἦδη ἤκουτο, ἀτὰρ καὶ Εὐηνὸς πρώην, ὃ τί ποτε διανο-
 ηθεῖς, ἐπειδὴ δεῦρο ἦλθες. ἐποίησας αὐτὰ, πρότερον οὐ-
 δὲν πάποτε ποιήσας. εἰ οὖν τί σοι μέλει τοῦ ἔχειν ἐμὲ Εὐ-
 ηνῶ ἀποκρίνασθαι, ὅταν με αὐθις ἐρωτᾷ, εὐ οἶδα γὰρ ὅτι
 ἐρήσεται, εἰπέ, τί χρὴ με λέγειν. Λέγε τοίνυν, ἔφη, αὐτῷ,
 ὦ Κέβης, τὰ ληθῆ, ὅτι οὐκ ἐκείνῳ βουλόμενος οὐδὲ τοῖς
 ποιήμασιν αὐτοῦ ἀντίτεχνος εἶναι ἐποίησα ταῦτα· ἦδεν
 γὰρ ὡς οὐ φάδιον εἶη· ἀλλ' ἐνυπνίων τινῶν ἀποπειρώ- E
 μενος τί λέγει, καὶ ἀφοσιούμενος εἰ ἄρα πολλάκις ταύτην
 τὴν μουσικὴν μοι ἐπιτάττοι ποιεῖν. ἦν γὰρ δὴ ἄττα τοι-
 ἄδε· πολλάκις μοι φοιτῶν τὸ αὐτὸ ἐνύπνιον ἐν τῷ παρελ-
 θόντι βίῳ, ἄλλοτ' ἐν ἄλλῃ ὄψει φαινόμενον, τὰ αὐτὰ δὲ
 λέγων, ὦ Σώκρατες, ἔφη, μουσικὴν ποιεῖ καὶ ἐργάζου. καὶ
 ἐγὼ ἐν γε τῷ πρόσθεν χρόνῳ ὅπερ ἔπραττον τοῦτο ὑπε-
 λάμβανον αὐτό μοι παρακελεύεσθαι τε καὶ ἐπικελεύειν, 61
 ὡσπερ οἱ τοῖς θεοῦσι διακελευόμενοι, καὶ ἐμοὶ οὕτω τὸ

ἐνύπνιον ὅπερ ἔπραττον τοῦτο ἐπικελεύειν, μουσικὴν ποιεῖν, ὡς φιλοσοφίας μὲν οὔσης μεγίστης μουσικῆς, ἐμοῦ δὲ τοῦτο πρᾶττοντος· νῦν δ' ἐπειδὴ ἢ τε δίκη ἐγένετο καὶ ἢ τοῦ θεοῦ ἑορτὴ διεκόλυε με ἀποθνήσκειν, ἔδοξε χρῆναι, εἰ ἄρα πολλάκις μοι προστάττοι τὸ ἐνύπνιον ταύτην τὴν δημώδη μουσικὴν ποιεῖν, μὴ ἀπειθῆσαι αὐτῷ, ἀλλὰ ποιεῖν. ἀσφαλέστερον γὰρ εἶναι μὴ ἀπιέναι πρὶν ἀφοσιώσασθαι ποιήσαντα ποιήματα καὶ πειθόμενον τῷ ἐνυπνίῳ. οὕτω δὲ πρῶτον μὲν εἰς τὸν θεὸν ἐποίησα, οὐ ἦν ἡ παροῦσα θυσία· μετὰ δὲ τὸν θεόν, ἐνοήσας ὅτι τὸν ποιητὴν δέοι, εἴπερ μέλλοι ποιητῆς εἶναι, ποιεῖν μύθους, ἀλλ' οὐ λόγους, καὶ αὐτὸς οὐκ ἦ μυθολογικός, διὰ ταῦτα δὴ οὓς προχείρους εἶχον καὶ ἠπιστάμην μύθους τοὺς Αἰσωπον, τούτους ἐποίησα, οἷς πρώτοις ἐνέτυχον.

V Ταῦτα οὖν, ὦ Κέβης, Εὐνήῳ φράζε, καὶ ἐρρωσθαι καί, ἂν σωφρονῆ, ἐμὲ διώκειν ὡς τάχιστα. ἀπειμι δέ, ὡς ἔοικε, τήμερον· κελεύουσι γὰρ Ἀθηναῖοι. καὶ ὁ Σιμμίας, Οἶον παρακελεύει, ἔφη, τοῦτο, ὦ Σώκρατες, Εὐνήῳ; πολλὰ γὰρ ἤδη ἐντετύχηκα τῷ ἀνδρὶ· σχεδὸν οὖν ἐξ ὧν ἐγὼ ἤσθημαι οὐδ' ὀπωσιτοῦν σοι ἐκὼν εἶναι πείσεται. Τί δαί; ἢ δ' ὅς; οὐ φιλόσοφος Εὐνήος; Ἐμοιγε δοκεῖ, ἔφη ὁ Σιμμίας. Ἐθέλησει τοίνυν, ἔφη, καὶ Εὐνήος καὶ πᾶς ὄψα ἀξίως τοῦτου τοῦ πράγματος μετεσθιν. οὐ μέντοι γ' ἴσως βιάσεται αὐτόν· οὐ γὰρ φασὶ θεμιτὸν εἶναι. καὶ ἅμα λέγων ταῦτα καθῆκε τὰ σκέλη [ἀπὸ τῆς κλίνης] ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ καθεζόμενος οὕτως ἤδη τὰ λοιπὰ διελέγετο. ἤρπετο οὖν αὐτόν ὁ Κέβης· Πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες, τὸ μὴ θεμιτὸν εἶναι ἑαυτὸν βιάσασθαι, ἐθέλειν δ' ἂν τῷ ἀποθνήσκοντι τὸν φιλόσοφον ἐπεσθαι; Τί δέ, ὦ Κέβης; οὐκ ἀκηκόατε σύ τε καὶ Σιμμίας περὶ τῶν τοιούτων Φιλολάῳ συγγεγονότες; Οὐδέν γε σαφῶς, ὦ Σώκρατες. Ἀλλὰ μὴν καὶ γὰρ ἐξ ἀκοῆς περὶ αὐτῶν

λέγω· ἂ μὲν οὖν τυγχάνω ἀκηκόως, φθόνος οὐδεὶς λέγειν. καὶ γὰρ ἴσως καὶ μάλιστα πρέπει μέλλοντα ἐκείσε ἀποθμῆν διασκοπεῖν τε καὶ μυθολογεῖν περὶ τῆς ἀποθμῆς τῆς ἐκεί, ποίειν τινὰ αὐτὴν οἰόμεθα εἶναι· τί γὰρ ἂν τις καὶ ποιῶ ἄλλο ἐν τῷ μέχρῳ ἡλίου δυσμῶν χρόνῳ;

VI. Κατὰ τί δὴ οὖν ποτὲ οὐ φασὶ θεμιτὸν εἶναι αὐτὸν ἑαυτὸν ἀποκτινύναι, ὦ Σώκρατες; ἤδη γὰρ ἐγώ γε, ὅπερ νῦν δὴ σὺ ἤρουν, καὶ Φιλολάου ἤκουσα, ὅτε παρ' ἡμῖν διητάτο, ἤδη δὲ καὶ ἄλλων τιμῶν, ὡς οὐ δέοι τοῦτο ποιεῖν· σαφῆς δὲ περὶ αὐτῶν οὐθενὸς πάποτε οὐδὲν ἀκήκοα. Ἀλλὰ προθυμεισθαι χρῆ, ἔφη· τάχα γὰρ ἂν καὶ 62 ἀκούσαις. ἴσως μέντοι θαυμαστόν σοι φανέται, εἰ τοῦτο μόνον τῶν ἄλλων ἀπάντων ἀπλοῦν ἐστὶ καὶ οὐδέποτε τυγχάνει τῷ ἀνθρώπῳ, ὥσπερ καὶ τἄλλα, ἐστὶν ὅτε καὶ οἷς βέλτιον τεθνᾶναι ἢ ζῆν· οἷς δὲ βέλτιον τεθνᾶναι, θαυμαστόν ἴσως σοι φαίνεται, εἰ τοῦτοις τοῖς ἀνθρώποις μὴ ὅσιόν ἐστιν αὐτοὺς ἑαυτοὺς εὖ ποιεῖν, ἀλλ' ἄλλον δεῖ περιμένειν εὐεργέτην. καὶ ὁ Κέβης ἠρέμα ἐπιγελάσας, Ἴτω Ζεὺς, ἔφη, τῇ αὐτοῦ φωνῇ εἰπῶν. Καὶ γὰρ ἂν δόξειεν, ἔφη ὁ Σωκράτης, οὕτω γ' εἶναι ἄλογον· οὐ μέντοι ἀλλ' ἴσως ἔχει τινὰ λόγον. ὁ μὲν οὖν ἐν ἀπορρήτοις λεγόμενος περὶ αὐτῶν λόγος, ὡς ἐν τινι φρουρῷ ἐσμὲν οἱ ἄνθρωποι καὶ οὐ δεῖ δὴ ἑαυτὸν ἐκ ταύτης λύειν οὐδ' ἀποδιδράσκειν, μέγας τέ τίς μοι φαίνεται καὶ οὐ ῥᾶδιος διδεῖν· οὐ μέντοι ἀλλὰ τόδε γέ μοι δοκεῖ, ὦ Κέβης, εὖ λέγεσθαι, τὸ θεοὺς εἶναι ἡμῶν τοὺς ἐπιμελουμένους καὶ ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ἐν τῶν κτημάτων τοῖς θεοῖς εἶναι· ἢ σοὶ οὐ δοκεῖ οὕτως; Ἐμοιγε, ἔφη ὁ Κέβης. Οὐκοῦν, ἢ δ' ὅς, καὶ σὺ ἂν τῶν 63 σεντοῦ κτημάτων εἰ τι αὐτὸ ἑαυτὸ ἀποκτινύνῃ, μὴ σημήναντός σου ὅτι βούλει αὐτὸ τεθνᾶναι, χαλεπαίνεις ἂν αὐτῷ, καὶ εἰ τινα ἔχοις τιμωρίαν, τιμωροῦ αὐτόν; Πάνυ γ', ἔφη. ἴσως τοίνυν ταύτη οὐκ ἄλογον, μὴ πρότερον αὐτόν

ἀποκτινύναι δεῖν, πρὶν ἀνάγκην τινα θεὸς ἐπιπέμψῃ, ὥσπερ καὶ τὴν νῦν παροῦσαν ἡμῖν.

VII. Ἄλλ' εἰκός, ἔφη ὁ Κέβης, τοῦτό γε φαίνεται. ὁ μὲντοι νῦν δὴ ἔλεγες, τὸ τοὺς φιλοσόφους ἑαδίως ἂν ἐθέλειν ἀποθνήσκειν, ἔοικε τοῦτο, ὦ Σώκρατες, ἀτόπῳ, εἴπερ ὁ νῦν δὴ ἐλέγμεν εὐλόγως ἔχει, τὸ θεὸν τε εἶναι τὸν ἐπιμελούμενον ἡμῶν καὶ ἡμᾶς ἐκείνου κτήματα εἶναι. τὸ γὰρ μὴ ἀγανακτεῖν τοὺς φρονιμωτάτους ἐκ ταύτης τῆς θεραπείας ἀπίοντας, ἐν ἧ ἐπιστατοῦσιν αὐτῶν οἷπερ ἄριστοὶ εἶσι τῶν ὄντων ἐπιστάται θεοί, οὐκ ἔχει λόγον. οὐ γὰρ πον αὐτὸς γε αὐτοῦ οἰεται ἄμεινον ἐπιμελήσεσθαι ἐλευθέρος γενόμενος· ἀλλ' ἀνόητος μὲν ἄνθρωπος τάχ' ἂν οἰηθεῖη ταῦτα, φρονικτέον εἶναι ἀπὸ τοῦ δεσπότου, καὶ οὐκ ἂν λογίζοιτο ὅτι οὐ δεῖ ἀπὸ γε τοῦ ἀγαθοῦ φεύγειν, ἀλλ' ὅ τι μάλιστα παραμένειν, διὸ ἀλογίστεως ἂν φεύγοι· ὁ δὲ νοῦν ἔχων ἐπιθυμοὶ πον ἂν αἰεὶ εἶναι παρὰ τῷ αὐτοῦ βελτίῳ. καίτοι οὕτως, ὦ Σώκρατες, τούναντίον εἶναι εἰκός ἢ ὁ νῦν δὴ ἐλέγγο· τοὺς μὲν γὰρ φρονίμους ἀγανακτεῖν ἀποθνήσκοντας πρόπει, τοὺς δ' ἄφρονας χαιρέειν ἀκούσας οὖν ὁ Σωκράτης ἠσθῆναι τέ μοι ἔδοξε τῆ τοῦ Κέβητος πραγματεία, καὶ ἐπιβλέψας εἰς ἡμᾶς Ἄσέ τοι, ἔφη, ὁ Κέβης λόγους τινὰς ἀνερευνᾷ, καὶ οὐ πάνυ εὐθέως ἐθέλει πείθεσθαι ὅ τι ἂν τις εἴπῃ. Καὶ ὁ Σιμμίας Ἄλλα μὴν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, νῦν γέ μοι δοκεῖ τί καὶ αὐτῷ λέγειν Κέβης· τί γὰρ ἂν βουλόμενοι ἄνδρες σοφοὶ ὡς ἀληθῶς δεσπότας ἀμείνους αὐτῶν φεύγοιεν καὶ ἑαδίως ἀπαλλάττοιεντο αὐτῶν; καὶ μοι δοκεῖ Κέβης εἰς σὲ τείνειν τὸν λόγον, ὅτι οὕτω ἑαδίως φέρεις καὶ ἡμᾶς ἀπολείπων καὶ ἄρχοντας ἀγαθούς, ὡς αὐτὸς ὁμολογεῖς, θεούς. Δίκαια, ἔφη, λέγετε. οἶμαι γὰρ ὑμᾶς λέγειν ὅτι χρηὸς με πρὸς ταῦτα ἀπολογήσασθαι ὥσπερ ἐν δικαστηρίῳ. Πάνν μὲν οὖν, ἔφη ὁ Σιμμίας.

VIII. Φέρε δὴ, ἢ δ' ὅς, πειραθῶ πιθανώτερον πρὸς ὑμᾶς ἀπολογήσασθαι ἢ πρὸς τοὺς δικαστάς. ἐγὼ γάρ, ἔφη, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης, εἰ μὲν μὴ ᾄμην ἦξιν πρῶτον μὲν παρὰ θεοὺς ἄλλους σοφούς τε καὶ ἀγαθούς, ἔπειτα καὶ παρ' ἀνθρώπους τετελευτηκότας ἀμείνους τῶν ἐνθάδε, ἠδίκουν ἂν οὐκ ἀγανακτῶν τῷ θανάτῳ· νῦν δὲ εὐ ἴσπερ ὅτι παρ' ἀνδρας τε ἐλπίζω ἀφίξεσθαι ἀγαθούς· C καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἂν πάνυ δισχυρισάμην· ὅτι μὲντοι παρὰ θεοὺς δεσπότας πάνν ἀγαθούς ἦξιν, εὐ ἴσπερ ὅτι, εἴπερ τι ἄλλο τῶν τοιούτων, δισχυρισάμην ἂν καὶ τοῦτο. ὥστε διὰ ταῦτα οὐκ ὁμοίως ἀγανακτῶ, ἀλλ' εὐελπίς εἰμι εἶναι τι τοῖς τετελευτηκόσι καὶ, ὥσπερ γε καὶ πάλαι λέγεται, πολὺ ἄμεινον τοῖς ἀγαθοῖς ἢ τοῖς κακοῖς. Τί οὖν, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὦ Σώκρατες; αὐτὸς ἔχων τὴν διάνοιαν ταύτην ἐν νῷ ἔχεις ἀπιέναι, ἢ καὶ ἡμῖν μεταδοίης; κοινὸν D γὰρ δὴ ἔμοιγε δοκεῖ καὶ ἡμῖν εἶναι ἀγαθὸν τοῦτο, καὶ ἅμα σοι ἀπολογία ἔσται, ἐὰν ἄπειρ λέγεις ἡμᾶς πείσης. Ἄλλα πειράσομαι, ἔφη πρῶτον δὲ Κρίτωνά τόνδε σιεψάμεθα, τί ἔστιν ὃ βούλεσθαι μοι δοκεῖ πάλαι εἰπεῖν. Τί δέ, ὦ Σώκρατες, ἔφη ὁ Κρίτων, ἄλλο γε ἢ πάλαι μοι λέγει ὁ μέλλων σοι δάσειν τὸ φάρμακον, ὅτι χρηὸς σοι φράζειν ὡς ἐλάχιστα διαλύεσθαι; φησὶ γὰρ θερμαίνεσθαι μᾶλλον διαλεγόμενος, δεῖν δὲ οὐδὲν τοιοῦτον προσφέρειν τῷ φαρμάκῳ· εἰ δὲ μὴ, ἐνίοτε ἀναγκάζεσθαι καὶ δις καὶ τρίς E πίνειν τοὺς τι τοιοῦτον ποιούντας. καὶ ὁ Σωκράτης, Ἐα, ἔφη, χαιρέειν αὐτόν· ἀλλὰ μόνον τὸ ἑαυτοῦ παρασκευάζετω ὡς καὶ δις δάσων, ἐὰν δὲ δέῃ, καὶ τρίς. Ἄλλα σχεδὸν μὲν τι ἦδειν, ἔφη ὁ Κρίτων· ἀλλὰ μοι πάλαι πράγματα παρέχει. Ἐα αὐτόν. ἔφη. ἀλλ' ὑμῖν δὴ τοῖς δικασταῖς βούλομαι ἦδη τὸν λόγον ἀποδοῦναι, ὡς μοι φαίνεται εἰκότως ἀνῆρ τῷ ὄντι ἐν φιλοσοφίᾳ διατρέψας τὸν βίον θαρρεῖν μέλλον ἀποθανεῖσθαι καὶ εὐελπίς εἶναι ἐκεῖ μὲ- 6

γιστια οίσεσθαι ἀγαθά, ἐπειδὴν τελευτήσῃ· πῶς ἂν οὖν δὴ τοῦθ' οὕτως ἔχοι, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέρβης, ἐγὼ πειράσομαι φράσαι.

IX. Κινδυνεύουσι γὰρ ὅσοι τυγχάνουσιν ὀρθῶς ἀπτόμενοι φιλοσοφίας λεληθέναι τοὺς ἄλλους, ὅτι οὐδὲν ἄλλο αὐτοὶ ἐπιτηδεύουσιν ἢ ἀποθνήσκουσι τε καὶ τεθνάναι. εἰ οὖν τοῦτο ἀληθές, ἀτοπον δὴ πον ἂν εἴη προθυμεισθαι μὲν ἐν παντὶ τῷ βίῳ μηδὲν ἄλλο ἢ τοῦτο, ἥκοντος δὲ δὴ αὐτοῦ ἀγανακτεῖν, ὃ πάλαί προσθυμοῦντό τε καὶ ἐπετήδευον· καὶ ὁ Σιμμίας γελάσας Νῆ τὸν Δία, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὐ πάννυ γέ με νῦν δὴ γελασεῖν οὐτα ἐποίησας γελάσαι· οἶμαι γὰρ ἂν δὴ τοὺς πολλοὺς αὐτὸ τοῦτο ἀκούσαντας δοκεῖν εὐ πάννυ εἰρησθαι εἰς τοὺς φιλοσοφοῦντας καὶ ξυμφάναι ἂν τοὺς μὲν παρ' ἡμῖν ἀνθρώπους καὶ πάννυ, ὅτι τῷ ὄντι οἱ φιλοσοφοῦντες θανατῶσι καὶ σφᾶς γε οὐ λεληθασιν ὅτι ἄξιοί εἰσι τοῦτο πάσχειν. Καὶ ἀληθῆ γ' ἂν λέγοιεν, ὦ Σιμμία, πλὴν γε τοῦ σφᾶς μὴ λεληθέναι. λέληθε γὰρ αὐτοὺς ἢ τε θανατῶσι καὶ ἢ ἄξιοί εἰσι θανάτου καὶ οἷον θανάτου οἱ ὡς ἀληθῶς φιλόσοφοι. εἰπόμεν γάρ, ἔφη, πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς, χαίρειν εἰπόντες ἐκείνοις· ἠροῦμεθ' αὖτις τὸν θάνατον εἶναι; Πάννυ γε, ἔφη ὑπολαβὼν ὁ Σιμμίας. Ἄρα μὴ ἄλλο τι ἢ τὴν τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπαλλαγὴν; καὶ εἶναι τοῦτο τεθνάναι, χωρὶς μὲν ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἀπαλλαγὴν αὐτὸ καθ' αὐτὸ τὸ σῶμα γερονέναι, χωρὶς δὲ τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπαλλαγείσαν αὐτὴν καθ' αὐτὴν εἶναι; ἄρα μὴ ἄλλο τι ἢ θάνατος ἢ τοῦτο; Οὐκ, ἀλλὰ τοῦτο, ἔφη. Σκέψαι δὴ, ὦ γαθέ, εἰ ἂν ἄρα καὶ σοὶ ξυνδοκῆ ἄπερ καὶ ἐμοί. ἐκ γὰρ τούτων D μᾶλλον οἶμαι ἡμᾶς εἰσεσθαι περὶ ἂν σκοποῦμεν. φαίνεται σοὶ φιλοσόφον ἀνδρὸς εἶναι ἐσπουδακέναι περὶ τὰς ἡδονὰς καλουμένας τὰς τοιάσδε, οἷον σίτων τε καὶ ποτῶν; Ἡμιστά γε, ὦ Σώκρατες, ἔφη ὁ Σιμμίας. Τί δέ; τὰς τῶν

ἀφροδισίων; Οὐδαμῶς. Τί δέ; τὰς ἄλλας τὰς περὶ τὸ σῶμα θεραπείας δοκεῖ σοὶ ἐντίμους ἠρεῖσθαι ὁ τοιοῦτος; οἷον ἱματίων διαφερόντων κτήσεις καὶ ὑποδημάτων καὶ τοὺς ἄλλους καλλωπισμοὺς τοὺς περὶ τὸ σῶμα πότερον τιμᾶν σοὶ δοκεῖ ἢ ἀτιμάζειν, καθ' ὅσον μὴ πολλὴ ἀνάγκη μετέχειν αὐτῶν; Ἀτιμάζειν ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη, ὃ γε ὡς ἀληθῶς φιλόσοφος. Οὐκοῦν ὅλως δοκεῖ σοὶ, ἔφη, ἢ τοῦ τοιούτου πραγματεία οὐ περὶ τὸ σῶμα εἶναι, ἀλλὰ καθ' ὅσον δύναται ἀφροσάναι αὐτοῦ, πρὸς δὲ τὴν ψυχὴν τετρασθαι; Ἐμοιγε. Ἄρ' οὖν πρῶτον μὲν ἐν τοῖς τοιούτοις δηλός ἐστιν ὁ φιλόσοφος ἀπολύων ὃ τι μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῆς τοῦ σώματος κοινωνίας διαφερόντως τῶν ἄλλων ἀνθρώπων; Φαίνεται. Καὶ δοκεῖ γέ που, ὦ Σιμμία, τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις, ὦ μηδὲν ἢ δὴ τῶν τοιούτων μηδὲ μετέχει αὐτῶν, οὐκ ἄξιον εἶναι ζῆν, ἀλλ' ἐγγύς τι τείνειν τοῦ τεθνάναι ὁ μηδὲν φροσιζῶν τῶν ἡδονῶν αἰ διὰ τοῦ σώματος εἰσιν. Πάννυ μὲν οὖν ἀληθῆ λέγεις.

X. Τί δὲ δὴ περὶ αὐτὴν τὴν τῆς φρονήσεως κτήσιν; πότερον ἐμπόδιον τὸ σῶμα ἢ οὐ, εἰάν τις αὐτὸ ἐν τῇ ζητήσῃ κοινωνίᾳ συμπααραλαμβάνῃ; οἷον τὸ τοιούδε λέγω· ἄρα ἔχει ἀληθειᾶν τινα ὄψις τε καὶ ἀκοή τοῖς ἀνθρώποις, ἢ τὰ γε τοιαῦτα καὶ οἱ ποιηταὶ ἡμῖν ἀεὶ θρυλοῦσιν, ὅτι οὐτ' ἀκούομεν ἀκριβῆς οὐδὲν οὔτε ὁρῶμεν; καίτοι εἰ αὐταὶ τῶν περὶ τὸ σῶμα αἰσθήσεων μὴ ἀκριβεῖς εἰσὶ μηδὲ σαφεῖς, σχολῆ αἰ γὰρ ἄλλαι· πᾶσαι γὰρ που τούτων φαυλότεραι εἰσιν ἢ σοὶ οὐ δοκοῦσιν; Πάννυ μὲν οὖν, ἔφη. Πότε οὖν, ἢ δ' ὅς, ἢ ψυχὴ τῆς ἀληθείας ἄπτεται; ὅταν μὲν γὰρ μετὰ τοῦ σώματος ἐπιχειρῆ τι σκοπεῖν, δηλὸν ὅτι τότε ἐξαπατᾶται ὑπ' αὐτοῦ. Ἀληθῆ λέγεις. Ἄρ' οὖν οὐκ ἐν τῷ λογίζεσθαι, εἰπερ που ἄλλοθι, κατάδηλον αὐτῇ γίγνεται τι τῶν ὄντων; Ναί. Λογίζεται δὲ γέ που τότε κάλλιστα, ὅταν μηδὲν τούτων αὐτὴν παραλυπῆ, μήτε

ἀκοή μήτε ὄψις μήτε ἀλγηδῶν μηδέ τις ἡδονή, ἀλλ' ὅτι
 μάλιστα αὐτὴ καθ' αὐτὴν γίγνηται ἐῶσα χαίρειν τὸ σῶμα,
 καὶ καθ' ὅσον δύναται μὴ κοινωνοῦσα αὐτῷ μηδ' ἀπο-
 μένη ὀρέγεται τοῦ ὄντος. Ἔστι ταῦτα. Οὐκοῦν καὶ ἐν-
 ταῦθα ἢ τοῦ φιλοσόφου ψυχὴ μάλιστα ἀτιμάζει τὸ σῶμα
 καὶ φεύγει ἀπ' αὐτοῦ, ζητεῖ δὲ αὐτὴ καθ' αὐτὴν γίνε-
 σθαι; Φαίνεται. Τί δὲ δὴ τὰ τοιαῦτα, ὦ Σιμμία; φαμέν τι
 εἶναι δίκαιον αὐτὸ ἢ οὐδέν; Φαμέν μέντοι νῆ Δία. Καὶ
 καλόν γέ τι καὶ ἀγαθόν; Πῶς δ' οὐ; Ἦδη οὖν πάποτε
 τι τῶν τοιούτων τοῖς ὀφθαλμοῖς εἶδες; Οὐδαμῶς, ἢ δ' ὅς
 ἄλλ' ἄλλη τι αἰσθῆσαι τῶν διὰ τοῦ σώματος ἐφήσω
 αὐτῶν; λέγω δὲ περὶ πάντων, οἷον μεγέθους πέρι, ἰγνείας,
 ἰσχύος, καὶ τῶν ἄλλων ἐν λόγῳ ἀπάντων τῆς οὐσίας, ὃ
 E τυγχάνει ἕκαστον ὄν· ἄρα διὰ τοῦ σώματος αὐτῶν τάλη-
 θέστατον θεωρεῖται, ἢ ὡδ' ἔχει· ὅς ἂν μάλιστα ἡμῶν καὶ
 ἀκριβέστατα παρασκευάσθαι αὐτὸ ἕκαστον διανοηθῆναι
 περὶ οὐ σκοπεῖ, οὗτος ἂν ἐγγύτατα τοῦ γινῶναι ἕκα-
 στον; Πάνυ μὲν οὖν. Ἄρ' οὖν ἐκεῖνος ἂν τοῦτο ποιήσειε
 καθαρῶτατα, ὅστις ὅτι μάλιστα αὐτῇ τῇ διανοίᾳ τοῖ ἐφ'
 ἕκαστον, μήτε τὴν ὄψιν παρατιθέμενος ἐν τῷ διανοεῖσθαι
 66 μήτε τινὰ ἄλλην αἰσθησιν ἐφέλκων μηδεμίαν μετὰ τοῦ
 λογισμοῦ, ἀλλ' αὐτῇ καθ' αὐτὴν εἰλικρινεῖ τῇ διανοίᾳ
 χρώμενος αὐτὸ καθ' αὐτὸ εἰλικρινῆς ἕκαστον ἐπιχειροῖ
 θηρεῦν τῶν ὄντων, ἀπαλλαγείς ὅτι μάλιστα ὀφθαλμῶν
 τε καὶ ὠτων καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν ἕμπαντος τοῦ σώματος,
 ὡς ταράττουτος καὶ οὐκ ἐῶντος τὴν ψυχὴν κτήσασθαι
 ἀλήθειάν τε καὶ φρόνησιν, ὅταν κοινωνῇ, ἄρ' οὐχ οὗτός
 ἐστίν, ὦ Σιμμία, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, ὃ τευξόμενος τοῦ
 ὄντος; Περφυνῶς, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὡς ἀληθῆ λέγεις, ὦ
 Σάκρατες.

B XI. Οὐκοῦν ἀνάγκη, ἔφη, ἐκ πάντων τούτων παρί-
 στασθαι δόξαν τοιάνδε τινὰ τοῖς γνησίως φιλοσόφοις,

ᾧστε καὶ πρὸς ἀλλήλους τοιαῦτ' ἄττα λέγειν, ὅτι κινδύ-
 νεύει τοι ὡσπερ ἀτραπὸς τις [ἡμᾶς] ἐκφέρειν μετὰ τοῦ λό-
 γου ἐν τῇ σκέψει, ὅτι, ἔως ἂν τὸ σῶμα ἔχωμεν καὶ ζυμπε-
 φρυμένῃ ἢ ἡμῶν ἢ ψυχῇ μετὰ τοῦ τοιοῦτου κακοῦ, οὐ μὴ
 ποτε κτησάμεθα ἱκανῶς οὐδ' ἐπιθυμούμεν· φαμέν δὲ τοῦτο
 εἶναι τὸ ἀληθές. μυρίας μὲν γὰρ ἡμῖν ἀσχολίας παρέχει τὸ
 σῶμα διὰ τὴν ἀναγκαίαν τροφήν· ἐτι δὲ ἂν τις νοσοί
 προσπέσῃσιν, ἐμποδίζουσι ἡμῶν τὴν τοῦ ὄντος θήραν.
 ἐρώτων δὲ καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ φόβων καὶ εἰδώλων παντο-
 77 δαπῶν καὶ φλυαρίας ἐμπύπλησιν ἡμᾶς πολλῆς, ὥστε τὸ
 λεγόμενον ὡς ἀληθῶς τῷ ὄντι ὑπ' αὐτοῦ οὐδὲ φρονῆσαι
 ἡμῖν ἐγγίγνεται οὐδέποτε οὐδέν. καὶ γὰρ πολέμους καὶ
 στάσεις καὶ μάχας οὐδὲν ἄλλο παρέχει ἢ τὸ σῶμα καὶ αἱ
 τούτου ἐπιθυμίαι. διὰ γὰρ τὴν τῶν χρημάτων κτήσιν πάν-
 78 τες οἱ πόλεμοι ἡμῖν γίνονται, τὰ δὲ χρήματα ἀναγκαζό-
 μεθα κτᾶσθαι διὰ τὸ σῶμα, δουλεύοντες τῇ τούτου θερα-
 D πείᾳ· καὶ ἐκ τούτου ἀσχολίαν ἄγομεν φιλοσοφίας πέρι διὰ
 πάντα ταῦτα. τὸ δ' ἔσχατον πάντων ὅτι, ἐάν τις ἡμῖν
 καὶ σχολὴ γένηται ἀπ' αὐτοῦ καὶ τραπώμεθα πρὸς τὸ
 σκοπεῖν τι, ἐν ταῖς ζητήσεσιν αὐ πανταχοῦ παρακίπτον
 θόρυβον παρέχει καὶ ταραχὴν καὶ ἐκπλήττει, ὥστε μὴ δύ-
 νασθαι ὑπ' αὐτοῦ καθορᾶν τάληθές, ἀλλὰ τῷ ὄντι ἡμῖν
 δέδεικται ὅτι, εἰ μέλλομέν ποτε καθαρῶς τι εἰσεσθαι,
 ἀπαλλακτέον αὐτοῦ καὶ αὐτῇ τῇ ψυχῇ θεατέον αὐτὰ τὰ E
 πράγματα· καὶ τότε, ὡς εἰοικεν, ἡμῖν ἔσται οὐδ' ἐπιθυμού-
 μέν τε καὶ φαμέν ἐρασταὶ εἶναι, φρονήσεως, ἐπειδὴν τε-
 λευτήσωμεν, ὡς ὁ λόγος σημαίνει, ζῶσι δὲ οὐ. εἰ γὰρ μὴ
 οἶόν τε μετὰ τοῦ σώματος μηδὲν καθαρῶς γινῶναι, δυοῖν
 θάτερον, ἢ οὐδαμοῦ ἔστι κτήσασθαι τὸ εἰδέναι ἢ τελευ-
 67 τήσασθαι· τότε γὰρ αὐτῇ καθ' αὐτὴν ἔσται ἢ ψυχῇ χωρὶς
 τοῦ σώματος, πρότερον δ' οὐ. καὶ ἐν ᾧ ἂν ζῶμεν, οὕτως,
 ὡς εἰοικεν, ἐγγυτάτω ἐσόμεθα τοῦ εἰδέναι, ἐάν ὅτι μάλιστα

μηδὲν ὀμιλῶμεν τῷ σώματι μηδὲ κοινωνῶμεν, ὅ τι μὴ
 πᾶσα ἀνάγκη, μηδὲ ἀναπιμπλώμεθα τῆς τοῦτου φύσεως,
 ἀλλὰ καθαρῶμεν ἀπ' αὐτοῦ, ἕως ἂν ὁ θεὸς αὐτὸς ἀπο-
 λύσῃ ἡμᾶς· καὶ οὕτω μὲν καθαροὶ ἀπαλλακτόμενοι τῆς
 τοῦ σώματος ἀφροσύνης, ὡς τὸ εἰκός, μετὰ τοιούτων τε
 ἐσόμεθα καὶ γνωσόμεθα δι' ἡμῶν αὐτῶν πᾶν τὸ εἰλικρινές·
 B τοῦτο δ' ἐστὶν ἴσως τὸ ἀληθές, μὴ καθαροῦ γὰρ καθαροῦ
 ἐφάπτεσθαι μὴ οὐ θεμιτὸν ἦ. τοιαῦτα οἶμαι, ὦ Σιμμία,
 ἀναγκαῖον εἶναι πρὸς ἀλλήλους λέγειν τε καὶ δοξάζειν
 πάντας τοὺς ὀρθῶς φιλομαθεῖς· ἢ οὐ δοκεῖ σοι οὕτως;
 Παντός γε μᾶλλον, ὦ Σωκράτες.

XII. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἰ ταῦτ' ἀληθῆ, ὦ
 ἑταῖρε, πολλὴ ἐλπίς ἀφικόμενος οἱ ἐγὼ πορεύομαι, ἐκεῖ
 ἱκανῶς, εἴπερ που ἄλλοθι, κτήσασθαι τοῦτο οὐ ἔνεκα ἢ
 πολλῆ πραγματεία ἡμῖν ἐν τῷ παρελθόντι βίῳ γέγονεν,
 C ὥστε ἢ γε ἀποδημία ἢ νῦν μοι προστεταγμένη μετὰ ἀγα-
 θῆς ἐλπίδος γίγνεται καὶ ἄλλῳ ἀνδρὶ, ὃς ἠγεῖται οἱ παρε-
 σκευάσθαι τὴν διάνοιαν ὥσπερ κεκαθαυμένην. Πάνν μὲν
 οὖν, ἔφη ὁ Σιμμίας. Καθαρσις δὲ εἶναι ἄρα οὐ τοῦτο ξυμ-
 βαίνει, ὅπερ πάλαι ἐν τῷ λόγῳ λέγεται, τὸ χωρίζειν ὅ τι
 μάλιστα ἀπὸ τοῦ σώματος τὴν ψυχὴν καὶ ἐθίσαι αὐτὴν
 καθ' αὐτὴν πανταχόθεν ἐκ τοῦ σώματος συναγεῖρεσθαι
 τε καὶ ἀθροίζεσθαι, καὶ οἰκεῖν κατὰ τὸ δυνατόν καὶ ἐν τῷ
 D νῦν παρόντι καὶ ἐν τῷ ἔπειτα μόνῃ καθ' αὐτὴν, ἐκλυο-
 μένῃ ὥσπερ ἐκ δεσμῶν ἐκ τοῦ σώματος; Πάνν μὲν οὖν,
 ἔφη. Οὐκοῦν τοῦτό γε θάνατος ὀνομάζεται, λύσις καὶ
 χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος; Παντάπασί γ', ἢ δ' ὄς.
 Λύειν δέ γε αὐτὴν, ὡς φαμεν, προθυμοῦνται αἰεὶ μάλιστα
 καὶ μόνοι οἱ φιλοσοφούντες ὀρθῶς, καὶ τὸ μελέτημα αὐτὸ
 τοῦτό ἐστι τῶν φιλοσόφων, λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς
 ἀπὸ σώματος, ἢ οὐ; Φαίνεται. Οὐκοῦν, ὅπερ ἐν ἀρχῇ
 ἔλεγον, γελοῖον ἂν εἴη ἄνδρα παρασκευάζοντ' ἑαυτὸν ἐν

τῷ βίῳ ὅ τι ἐγγυτάτω ὄντα τοῦ τεθνᾶναι οὕτω ζῆν, κα- E
 πειθ' ἠκοντος αὐτῷ τοῦτου ἀγανακτεῖν; οὐ γελοῖον;
 Πῶς δ' οὐ; Τῷ ὄντι ἄρα, ἔφη, ὦ Σιμμία, οἱ ὀρθῶς φιλοσο-
 φούντες ἀποθυήσκουν μελετῶσι, καὶ τὸ τεθνᾶναι ἠμιστ'
 αὐτοῖς ἀνθρώπων φοβερόν. ἐκ τῶνδε δὲ σκόπει, εἰ γὰρ
 διαβέβληνται μὲν πανταχῇ τῷ σώματι, αὐτὴν δὲ καθ'
 αὐτὴν ἐπιθυμοῦσι τὴν ψυχὴν ἔχειν, τοῦτου δὲ γιγνομένου
 εἰ φοβοῖντο καὶ ἀγανακτοῦεν, οὐ πολλὴ ἂν ἀλογία εἴη, εἰ
 μὴ ἄσμενοι ἐκεῖσε ἴοιεν, οἱ ἀφικόμενοις ἐλπίς ἐστὶν οὐ διὰ 68
 βίου ἤρων τυχεῖν· ἤρων δὲ φρονήσεως· ὦ τε διεβέβληντο,
 τοῦτου ἀπηλλάχθαι ξυνόντος αὐτοῖς; ἢ ἀνθρωπίνων μὲν
 παιδικῶν καὶ γυναικῶν καὶ υἱῶν ἀποθανόντων πολλοὶ
 δὴ ἐκόντες ἠθέλησαν εἰς Αἴδου ἐλθεῖν, ὑπὸ ταύτης ἀγό-
 μενοι τῆς ἐλπίδος, τῆς τοῦ ὄψεσθαι τε ἐκεῖ ὧν ἐπεθύμου
 καὶ ξυνέσεσθαι· φρονήσεως δὲ ἄρα τις τῷ ὄντι ἐρῶν, καὶ
 λαβῶν σφόδρα τὴν αὐτὴν ταύτην ἐλπίδα, μηδαμοῦ ἄλλοθι
 ἐντεύξεσθαι αὐτῇ ἀξίως λόγου ἢ ἐν Αἴδου, ἀγανακτῆσει
 τε ἀποθυήσκων καὶ οὐκ ἄσμενος εἶσιν αὐτόσε; οἴεσθαι γε B
 χρῆ, ἐὰν τῷ ὄντι γ' ἦ, ὦ ἑταῖρε, φιλόσοφος· σφόδρα γὰρ
 αὐτῷ ταῦτα δόξει, μηδαμοῦ ἄλλοθι καθαρώς ἐντεύξεσθαι
 φρονήσει ἄλλ' ἢ ἐκεῖ. εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, ὅπερ ἄρτι
 ἔλεγον, οὐ πολλὴ ἂν ἀλογία εἴη, εἰ φοβοῖτο τὸν θάνατον
 ὁ τοιοῦτος; Πολλὴ μὲντοι νῆ Δία, ἢ δ' ὄς.

XIII. Οὐκοῦν ἱκανόν σοι τεκμήριον, ἔφη, τοῦτο ἀν-
 δρός ὃν ἂν ἴδῃς ἀγανακτοῦντα μέλλοντα ἀποθανεῖσθαι,
 ὅτι οὐκ ἄρ' ἦν φιλόσοφος ἀλλὰ τις φιλοσώματος; ὁ αὐτὸς C
 δέ που οὗτος τυγχάνει ὧν καὶ φιλοχρήματος καὶ φιλό-
 τιμος, ἦτοι τὰ ἕτερα τούτων ἢ ἀμφοτέρω. Πάνν, ἔφη,
 ἔχει οὕτως ὡς λέγεις. Ἀρ' οὖν, ἔφη, ὦ Σιμμία, οὐ καὶ ἡ ὀνο-
 μαζομένη ἀνδρεία τοῖς οὕτω διακειμένοις μάλιστα προσή-
 κει; Πάντως δήπου, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ἡ σωφροσύνη, ἢν
 καὶ οἱ πολλοὶ ὀνομάζουσι σωφροσύνην, τὸ περὶ τὰς ἐπιθυ-

μίας μὴ ἐπτοῆσθαι ἀλλ' ὀλιγώρως ἔχειν καὶ κοσμίως, ἅφ' οὗ τούτοις μόνοις προσήκει τοῖς μάλιστα τοῦ σώματος ὀλιγωροῦσί τε καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ ζῶσιν; **Ανάγκη**, ἔφη. **Εἰ γὰρ ἐθέλησεις, ἢ δ' ὅς, ἐννοῆσαι τὴν γε τῶν ἄλλων ἀνδρείαν τε καὶ σωφροσύνην, δόξει σοι εἶναι ἄτοπος. Πῶς δὲ, ὦ Σώκρατες; Οἶσθα, ἢ δ' ὅς, ὅτι τὸν θάνατον ἡγοῦνται πάντες οἱ ἄλλοι τῶν μεγάλων κακῶν εἶναι; Καὶ μάλα, ἔφη. Οὐκοῦν φόβῳ μείζονων κακῶν ὑπομένουσιν αὐτῶν οἱ ἀνδρεῖοι τὸν θάνατον, ὅταν ὑπομένωσιν; Ἔστι ταῦτα. Τῷ δεδιέναι ἄρα καὶ δεῖν ἀνδρεῖοὶ εἶσι πάντες πλὴν οἱ φιλόσοφοι. καίτοι ἄτοπον γε δεῖν τινὰ καὶ δειλίᾳ ἀνδρεῖον εἶναι. Πάνυ μὲν οὖν. Τί δέ; οἱ κόσμοι αὐτῶν οὐ ταῦτόν τοῦτο πεπόνθασιν ἀκολασία τι καὶ σώφρονές εἰσι; καίτοι φαμέν γέ που ἀδύνατον εἶναι, ἀλλ' ὅμως αὐτοῖς συμβαίνει τούτῳ ὅμοιον εἶναι τὸ πάθος τὸ περὶ ταύτην τὴν εὐήθη σωφροσύνην φοβούμενοι γὰρ ἐτέρων ἡδονῶν στερηθῆναι καὶ ἐπιθυμοῦντες ἐκείνων, ἄλλων ἀπέχονται ὑπ' ἄλλων κρατούμενοι. καίτοι ⁶⁹καλοῦσί γε ἀκολασίαν τὸ ὑπὸ τῶν ἡδονῶν ἄρχεσθαι ἀλλ' ὅμως ξυμβαίνει αὐτοῖς κρατούμενοις ὑφ' ἡδονῶν κρατεῖν ἄλλων ἡδονῶν. τοῦτο δ' ὅμοιον ἐστὶν ὃ νῦν δὴ ἐλέγετο, τῷ τρόπῳ τινὰ δι' ἀκολασίαν αὐτοὺς σεσωφρονίσθαι. Ἔοικε γάρ. ὦ μακάριε Σιμμία, μὴ γὰρ οὐχ αὕτη ἢ ἡ ὀρθὴ πρὸς ἀρετὴν ἀλλαγὴ, ἡδονὰς πρὸς ἡδονὰς καὶ λύπας πρὸς λύπας καὶ φόβον πρὸς φόβον καταλλάττεσθαι, καὶ μείζω πρὸς ἐλάττω, ὡσπερ νομίσματα, ἀλλ' ἢ ἐκεῖνο μόνον τὸ νόμισμα ὀρθόν, ἀνθ' οὗ δεῖ ἅπαντα ταῦτα καταλλάττεσθαι, φόβουσις, καὶ τούτου μὲν πάντα καὶ μετὰ τούτου ἀνούμενά τε καὶ πιπρασκόμενα τῷ ὄντι ἢ καὶ ἀνδρεία καὶ σωφροσύνη καὶ δικαιοσύνη καὶ ξυλλήβδην ἀληθῆς ἀρετῆ μετὰ φρονήσεως, καὶ προσγυγνομένων καὶ ἀπογυγνομένων καὶ ἡδονῶν καὶ φόβων καὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν τοιούτων· χωριζόμενα δὲ φρονήσεως καὶ ἀλλαττόμενα ἀντὶ ἀλλήλων μὴ**

σκιαγραφία τις ἢ ἡ τοιαύτη ἀρετὴ καὶ τῷ ὄντι ἀνδραποδῶδης τε καὶ οὐδὲν ὑγιῆς οὐδ' ἀληθῆς ἔχουσα, τὸ δ' ἀληθῆς τῷ ὄντι ἢ καθαρῆς τις τῶν τοιούτων πάντων, καὶ ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀνδρεία καὶ αὐτῆ ἢ φρόνησις μὴ καθαρῆς τις ἢ. καὶ κινδυνεύουσι καὶ οἱ τὰς τελετὰς ἡμῖν οὗτοι καταστήσαντες οὐ φαῦλοι τινες εἶναι, ἀλλὰ τῷ ὄντι πάλα αἰνίττεσθαι ὅτι ὅς ἂν ἀμύητος καὶ ἀτέλεστος εἰς Αἴδου ἀφίκηται, ἐν βορβόρῳ κείσεται, ὁ δὲ κεκαθαρμένος τε καὶ τετελεσμένος ἐκείσε ἀφικόμενος μετὰ θεῶν οἴκησει. εἶσι γὰρ δὴ, φασὶν οἱ περὶ τὰς τελετὰς, **ναρθηκοφόροι μὲν πολλοί, βάρχοι δέ τε παῦροι**. οὗτοι δ' εἶσι κατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν οὐκ ἄλλοι ἢ οἱ πεφιλοσοφηκότεσ ὀρθῶς. ὦν δὴ καὶ ἐγὼ κατὰ γε τὸ δυνατόν οὐδὲν ἀπέλιπον ἐν τῷ βίῳ ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ προὔθυμήθημι γενέσθαι· εἰ δὲ ὀρθῶς προὔθυμήθημι καὶ τι ἠνύσαμεν, ἐκείσε ἐλθόντες τὸ σαφὲς εἰσομεθα, εἰ ἂν θεὸς ἐθέλη, ὀλίγον ὕστερον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. ταῦτ' οὖν ἐγὼ, ἔφη, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης, ἀπολογοῦμαι, ὡς εἰκότως ὑμᾶς τε ἀπολείπων καὶ τοὺς ἐνθάδε δεσπότας οὐ χαλεπῶς φέρω οὐδ' ἀγανακτῶ, ἡγούμενος κακεῖ οὐδὲν ἦττον ἢ ἐνθάδε δεσπόταις τε ἀγαθοῖς ἐντεύξεσθαι καὶ ἐταίροις τοῖς δὲ πολλοῖς ἀπιστίαν παρέχει· εἰ τι οὖν ὑμῖν πιθανώτερός εἰμι ἐν τῇ ἀπολογία ἢ τοῖς Ἀθηναίων δικασταῖς, εὖ ἂν ἔχει. **XIV.** Εἰπόντος δὲ τοῦ Σωκράτους ταῦτα ὑπολαβὼν ὁ Κέβης ἔφη· ὦ Σώκρατες, τὰ μὲν ἄλλα ἐμοίγε δοκεῖ καλῶς λέγεσθαι, τὰ δὲ περὶ τῆς ψυχῆς πολλὴν ἀπιστίαν παρέχει τοῖς ἀνθρώποις, μὴ ἐπειδὴν ἀπαλλαγὴ τοῦ σώματος οὐδαμοῦ ἐτι ἢ, ἀλλ' ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ διαφθείρηται τε καὶ ἀπολλύηται, ἢ ἂν ὁ ἀνθρώπος ἀποθάη· εὐθύς ἀπαλλαττομένη τοῦ σώματος καὶ ἐκβαίνουσα ὡσπερ πνεῦμα ἢ καπνὸς διασκεδασθεῖσα οἴχηται διαπτομένη καὶ οὐδὲν ἐτι οὐδαμοῦ ἢ. ἐπεὶ, εἶπερ εἴη που αὐτὴ καθ' αὐτὴν ξυνηθροισμένη καὶ ἀπηλλαγμένη τούτων τῶν κακῶν ὦν

σὺ νῦν δὴ διήλθες, πολλὴ ἂν ἐλπίς εἴη καὶ καλὴ, ὡς Σώ-
 B κρατες, ὡς ἀληθῆ ἐστὶν ἃ σὺ λέγεις· ἀλλὰ τοῦτο δὴ ἴσως
 οὐκ ὀλίγη παραμυθία δέεται καὶ πίστεως, ὡς ἐστὶ τῆ ἢ
 ψυχῇ ἀποθανόντος τοῦ ἀνθρώπου καὶ τινα δύναμιν ἔχει
 καὶ φρόνησιν. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις, ὁ Σωκράτης, ὡς Κέβης·
 ἀλλὰ τί δὴ ποιῶμεν; ἢ περὶ αὐτῶν τούτων βούλει διαμυ-
 θολοῦσθαι, εἴτε εἰκὸς οὕτως ἔχειν εἴτε μὴ; Ἐγὼ οὖν,
 ἔφη ὁ Κέβης, ἠδέως ἂν ἀκούσαιμι, ἤντινα δόξαν ἔχεις
 C περὶ αὐτῶν. Οὐκοῦν γ' ἂν οἶμαι, ἢ δ' ὅς ὁ Σωκράτης,
 εἰπέιν τινα νῦν ἀκούσαντα, οὐδ' εἰ κωμωδιοποιὸς εἴη, ὡς
 ἀδολεσχῶ καὶ οὐ περὶ προσηκόντων τοὺς λόγους ποιῶμαι.
 εἰ οὖν δοκεῖ, χρὴ διασκοπεῖσθαι.

XV. Σκεψώμεθα δὲ αὐτὸ τῆδε πη, εἴτε ἄρα ἐν Αἶδου
 εἰσὶν αἱ ψυχαὶ τελευτησάντων τῶν ἀνθρώπων εἴτε καὶ οὐ.
 παλαιὸς μὲν οὖν ἐστὶ τις λόγος, οὗ μεμνήμεθα, ὡς εἰσὶν
 ἐνθένδε ἀφικόμενα ἐκεῖ, καὶ πάλιν γε δεῦρο ἀφικνουῦ-
 νται καὶ γίνονται ἐκ τῶν τεθνεώτων· καὶ εἰ τοῦθ' οὕτως
 ἔχει, πάλιν γίνεσθαι ἐκ τῶν ἀποθανόντων τοὺς ζῶντας,
 D ἄλλο τι ἢ εἶεν ἂν αἱ ψυχαὶ ἡμῶν ἐκεῖ; οὐ γὰρ ἂν πάλιν
 ἐγίνοντο μὴ οὔσαι, καὶ τοῦτο ἱκανὸν τεκμήριον τοῦ
 ταῦτ' εἶναι, εἰ τῷ ὄντι φανερόν γίνουτο ὅτι οὐδαμῶθεν
 ἄλλοθεν γίνονται οἱ ζῶντες ἢ ἐκ τῶν τεθνεώτων· εἰ δὲ
 μὴ ἐστὶ τοῦτο, ἄλλον ἂν του δέοι λόγον. Πάνυ μὲν οὖν,
 ἔφη ὁ Κέβης. Μὴ τοίνυν κατ' ἀνθρώπων, ἢ δ' ὅς, σκο-
 πει μόνον τοῦτο, εἰ βούλει ῥᾶον μαθεῖν, ἀλλὰ καὶ κατὰ
 ζώων πάντων καὶ φυτῶν, καὶ ξυλλήβδην ὅσαπερ ἔχει γέ-
 νεσιν, περὶ πάντων ἴδωμεν, ἄρ' οὕτως γίνεσθαι πάντα,
 E οὐκ ἄλλοθεν ἢ ἐκ τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία, ὅσοις τυγχά-
 νει ὄν τοιοῦτόν τι, οἷον τὸ καλὸν τῷ αἰσχυρῷ ἐναντίον που
 καὶ δίκαιον ἀδίκῳ, καὶ ἄλλα δὴ μυρία οὕτως ἔχει. τοῦτο
 οὖν σκεψώμεθα, ἄρα ἀναγκαῖον, ὅσοις ἐστὶ τι ἐναντίον, μη-
 δαμῶθεν ἄλλοθεν αὐτὸ γίνεσθαι ἢ ἐκ τοῦ αὐτῷ ἐναντίου.

οἷον ὅταν μείζον τι γίνηται, ἀνάγκη που ἐξ ἐλάττονος
 ὄντος πρότερον ἔπειτα μείζον γίνεσθαι; Ναί. Οὐκοῦν
 καὶ ἐλάττον γίνηται, ἐκ μείζονος ὄντος πρότερον ὕστε- 71
 ρον ἐλάττον γενήσεται; Ἔστιν, ἔφη, οὕτω. Καὶ μὴν ἐξ
 ἰσχυροτέρου τὸ ἀσθενέστερον καὶ ἐκ βραδυτέρου τὸ θάτ-
 τον; Πάνυ γε. Τί δέ; ἂν τι χεῖρον γίνηται, οὐκ ἐξ ἀμεί-
 νονος, καὶ ἂν δικαιότερον, ἐξ ἀδικωτέρου; Πῶς γὰρ οὐ;
 Ἰκανῶς οὖν, ἔφη, ἔχομεν τοῦτο, ὅτι πάντα οὕτω γίνονται,
 ἐξ ἐναντίων τὰ ἐναντία πράγματα; Πάνυ γε. Τί δ' αὖ;
 ἐστὶ τι καὶ τοιούδε ἐν αὐτοῖς, οἷον μεταξύ ἀμφοτέρων
 πάντων τῶν ἐναντίων δυοῖν ὄντων δύο γενέσεις, ἀπὸ μὲν
 τοῦ ἑτέρου ἐπὶ τὸ ἕτερον, ἀπὸ δ' αὖ τοῦ ἑτέρου πάλιν ἐπὶ B
 τὸ ἕτερον· μείζονος μὲν πράγματος καὶ ἐλάττονος μεταξύ
 αὐξήσεως καὶ φθίσεως, καὶ καλοῦμεν οὕτω τὸ μὲν αὐξάνε-
 σθαι, τὸ δὲ φθίνειν; Ναί, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ διακρίνε-
 σθαι καὶ συγκρίνεσθαι, καὶ ψύχεσθαι καὶ θερμαίνεσθαι,
 καὶ πάντα οὕτω, καὶ εἰ μὴ χρώμεθα τοῖς ὀνόμασιν ἐνα-
 χοῦ, ἀλλ' ἐργῶ γοῦν πανταχοῦ οὕτως ἔχειν ἀναγκαῖον,
 γίνεσθαι τε αὐτὰ ἐξ ἀλλήλων γενέσειν τε εἶναι ἐξ ἐκατέ-
 ρων εἰς ἀλλήλα; Πάνυ μὲν οὖν, ἢ δ' ὅς.

XVI. Τί οὖν; ἔφη, τῷ ζῆν ἐστὶ τι ἐναντίον, ὥσπερ C
 τῷ ἐργηρομένῳ τὸ καθεύδειν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τί;
 Τὸ τεθνᾶναι, ἔφη. Οὐκοῦν ἐξ ἀλλήλων τε γίνεσθαι ταῦτα,
 εἴπερ ἐναντία ἐστὶ, καὶ αἱ γενέσεις εἰσὶν αὐτοῖν μεταξύ
 δύο δυοῖν ὄντων; Πῶς γὰρ οὐ; Τὴν μὲν τοίνυν ἑτέραν
 συζυγίαν ὧν νῦν δὴ ἔλεγον ἐγὼ σοι, ἔφη, ἐρῶ, ὁ Σωκρά-
 τής, καὶ αὐτὴν καὶ τὰς γενέσεις· σὺ δὲ μοι τὴν ἑτέραν.
 λέγω δὲ τὸ μὲν καθεύδειν, τὸ δὲ ἐργηρομέναι, καὶ ἐκ τοῦ
 καθεύδειν τὸ ἐργηρομέναι γίνεσθαι καὶ ἐκ τοῦ ἐργηρο-
 μέναι τὸ καθεύδειν, καὶ τὰς γενέσεις αὐτοῖν τὴν μὲν κα- D
 ταδαφθάνειν εἶναι, τὴν δὲ ἀνεγείρεσθαι. Ἰκανῶς σοι, ἔφη,
 ἢ οὐ; Πάνυ μὲν οὖν. Λέγε δὴ μοι καὶ σὺ, ἔφη, οὕτω περὶ

ζωῆς καὶ θανάτου. οὐκ ἐναντίον μὲν φῆς τῷ ζῆν τὸ τεθνήσκειν εἶναι; Ἔρωγε. Γίγνεσθαι δὲ ἐξ ἀλλήλων; Ναί. Ἐξ οὖν τοῦ ζῶντος τί τὸ γιγνόμενον; Τὸ τεθνηκός, ἔφη. Τί δέ, ἢ δ' ὅς, ἐκ τοῦ τεθνεώτος; Ἀναγκαῖον, ἔφη, ὁμολογεῖν ὅτι τὸ ζῶν. Ἐκ τῶν τεθνεώτων ἄρα, ὦ Κέβης, τὰ ζῶντά τε καὶ οἱ ζῶντες γίγνονται; Φαίνεται, ἔφη. Εἰσὶν ἄρα, ἔφη, αἱ ψυχαὶ ἡμῶν ἐν Αἴδου. Ἔοικεν. Οὐκοῦν καὶ τοῖν γενεσέοιιν τοῖν περὶ ταῦτα ἢ γ' ἑτέρα σαφῆς οὐσα τυγχάνει· τὸ γὰρ ἀποθνήσκειν σαφές δήπου, ἢ οὐ; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Πῶς οὖν, ἢ δ' ὅς, ποιήσομεν; οὐκ ἀνταποδώσομεν τῆν ἐναντίαν γένεσιν, ἀλλὰ ταύτη χωλὴ ἔσται ἢ φύσις; ἢ ἀνάγκη ἀποδοῦναι τῷ ἀποθνήσκειν ἐναντίαν τινα γένεσιν; Πάντως που, ἔφη. Τίνα ταύτην; Τὸ ἀναβιώσκεισθαι. Οὐκοῦν, ἢ δ' ὅς, εἴπερ ἔστι τὸ ἀναβιώσκεισθαι, ἐκ τῶν τεθνεώτων ἂν εἴη γένεσις εἰς τοὺς ζῶντας αὕτη, τὸ ἀναβιώσκεισθαι; Πάνυ γε. Ὁμολογεῖται ἄρα ἡμῖν καὶ ταύτη τοὺς ζῶντας ἐκ τῶν τεθνεώτων γεροῦναι οὐδὲν ἥττον ἢ τοὺς τεθνεώτας ἐκ τῶν ζῶντων· τούτου δὲ ὄντος ἱκανόν που ἐδόκει τεκμήριον εἶναι ὅτι ἀναγκαῖον τὰς τῶν τεθνεώτων ψυχὰς εἶναι που, ὅθεν δὴ πάλιν γίγνεσθαι. Δοκεῖ μοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐκ τῶν ὁμολογημένων ἀναγκαῖον οὕτως ἔχειν.

XVII. Ἴδὲ τοίνυν οὕτως, ἔφη, ὦ Κέβης, ὅτι οὐδ' ἀδίκως ὁμολογήκαμεν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. εἰ γὰρ μὴ αἰεὶ ἀνταποδιδόη τὰ ἕτερα τοῖς ἑτέροις γιγνόμενα ὡσπερὶ κύκλω περιμόντα, ἀλλ' εὐθιὰ τις εἴη ἢ γένεσις ἐκ τοῦ ἑτέρου μόνον εἰς τὸ κατακτινὸν καὶ μὴ ἀνακίμπτου πάλιν ἐπὶ τὸ ἕτερον μηδὲ καμπὴν ποιοῖτο, οἶσθ' ὅτι πάντα τελευτῶντα τὸ αὐτὸ σχῆμα ἂν σχοίη καὶ τὸ αὐτὸ πάθος ἂν πάθοι καὶ παύσαιτο γιγνόμενα; Πῶς λέγεις, ἔφη. Οὐδὲν χαλεπόν, ἢ δ' ὅς, ἐννοῆσαι ὃ λέγω· ἀλλ' οἶον εἰ τὸ καταδαρθάνειν μὲν εἴη, τὸ δ' ἀνεγείρεσθαι μὴ ἀνταποδιδόη

γιγνόμενον ἐκ τοῦ καθεύδοντος, οἶσθ' ὅτι τελευτῶντα πάντα λήρου τὸν Ἐνδυμίωνα ἀποδείξει καὶ οὐδαμοῦ ἂν φαίνοιτο, διὰ τὸ καὶ τάλλα πάντα ταῦτον ἐκείνῳ πεποθῆναι, καθεύδειν. κἂν εἰ ξυγκρίνοιτο μὲν πάντα, διακρίνοιτο δὲ μὴ, ταχὺ ἂν τὸ τοῦ Ἀναξαγόρου γερονός εἴη, ὁμοῦ πάντα χρήματα. ὡσαύτως δέ, ὦ φίλε Κέβης, εἰ ἀποθνήσκει μὲν πάντα, ὅσα τοῦ ζῆν μεταλάβοι, ἐπειδὴ δὲ ἀποθάνοι, μένοι ἐν τούτῳ τῷ σχήματι τὰ τεθνεῶτα καὶ μὴ πάλιν ἀναβιώσκειτο, ἄρ' οὐ πολλὴ ἀνάγκη τελευτῶντα πάντα τεθνήσκειν καὶ μηδὲν ζῆν; εἰ γὰρ ἐκ μὲν τῶν ἄλλων τὰ ζῶντα γίγνοιτο, τὰ δὲ ζῶντα θνήσκει, τίς μηχανὴ μὴ οὐχὶ πάντα καταναλωθῆναι εἰς τὸ τεθνήσκειν; Οὐδὲ μία μοι δοκεῖ, ἔφη ὁ Κέβης, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ μοι δοκεῖς παντάπασιν ἀληθῆ λέγειν. Ἔστι γάρ, ἔφη, ὦ Κέβης, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, παντὸς μᾶλλον οὕτω, καὶ ἡμεῖς αὐτὰ ταῦτα οὐκ ἔξαπατάμενοι ὁμολογοῦμεν, ἀλλ' ἔστι τῷ ὄντι καὶ τὸ ἀναβιώσκεισθαι καὶ ἐκ τῶν τεθνεώτων τοὺς ζῶντας γίγνεσθαι καὶ τὰς τῶν τεθνεώτων ψυχὰς εἶναι, καὶ ταῖς μὲν γ' ἀγαθαῖς ἄμεινον εἶναι, ταῖς δὲ κακαῖς κακίον.

XVIII. Καὶ μὲν, ἔφη ὁ Κέβης ὑπολαβὼν, καὶ κατ' ἐκείνῳ γε τὸν λόγον, ὦ Σώκρατες, εἰ ἀληθὴς ἔστιν, ὃν σὺ εἰσθας θαμὰ λέγεις, ὅτι ἡμῖν ἢ μάθησις οὐκ ἄλλο τι ἢ ἀνάμνησις τυγχάνει οὐσα, καὶ κατὰ τοῦτον ἀνάγκη που ἡμᾶς ἐν προτέρῳ τιλ χρόνῳ μεμαθημέναι ἂ νῦν ἀναμνησκόμεθα· τοῦτο δὲ ἀδύνατον, εἰ μὴ ἦν που ἡμῶν ἢ ψυχῆ πρὶν ἐν τῷδε τῷ ἀνθρωπίνῳ εἶδει γενέσθαι· ὥστε καὶ ταύτη ἀθάνατόν τι ἔοικεν ἢ ψυχῆ εἶναι. Ἄλλ', ὦ Κέβης, ἔφη ὁ Σιμμίας ὑπολαβὼν, ποῖαι τούτων αἱ ἀποδείξεις; ὑπόμνησόν με· οὐ γὰρ σφόδρα ἐν τῷ παρόντι μέμνημαι. Ἐνὶ μὲν λόγῳ, ἔφη ὁ Κέβης, καλλίστῳ, ὅτι ἐρωτώμενοι οἱ ἄνθρωποι, ἐάν τις καλῶς ἐρωτᾷ, αὐτοὶ λέγουσι πάντα ἢ ἔχει· καίτοι εἰ μὴ ἐτύγχευεν αὐτοῖς ἐπιστήμη

ἐνούσα καὶ ὀρθὸς λόγος, οὐκ ἂν οἰοί τ' ἦσαν τοῦτο ποιή-
 B σειν. ἔπειτα εἰάν τις ἐπὶ τὰ διαγράμματα ἄγῃ ἢ ἄλλο τι
 τῶν τοιούτων, ἐνταῦθα σαφέστατα κατηγορεῖ ὅτι τοῦτο
 οὕτως ἔχει. Εἰ δὲ μὴ ταύτη γε, ἔφη, πείθει, ᾧ Σιμμία,
 ὁ Σωκράτης, σκέψαι ἂν τῆδέ πῃ σοι σκοπομένῳ συνδόξῃ.
 ἀπιστεῖς γὰρ δὴ, πῶς ἢ καλουμένη μάθησις ἀνάμνησις
 ἐστίν; Ἀπιστῶ μὲν ἔγωγε, ἢ δ' ὅς ὁ Σιμμίας, οὐ, αὐτὸ δὲ
 τοῦτο, ἔφη, δέομαι παθεῖν περὶ οὗ ὁ λόγος, ἀναμνησθῆ-
 ναι. καὶ σχεδὸν γε ἐξ ᾧν Κέβης ἐπεχειρήσει λέγειν ἢ δὴ μέ-
 μνημαι καὶ πείδομαι· οὐδὲν μὲντ' ἂν ἤττον ἀκούοιμι νῦν,
 C οὐ πῆ ἐπεχειρήσας λέγειν. Τῆδε ἔγωγε, ἢ δ' ὅς. ὁμολο-
 γοῦμεν γὰρ δήπου, εἰ τίς τι ἀναμνησθήσεται, δεῖν αὐτὸν
 τοῦτο πρότερόν ποτε ἐπίστασθαι. Πάνυ γε, ἔφη. Ἄρ' οὖν
 καὶ τότε ὁμολογοῦμεν, ὅταν ἐπιστήμη παραγίγηται τρό-
 πῳ τοιούτῳ, ἀνάμνησιν εἶναι; λέγω δὲ τίνα τρόπον; τόνδε·
 εἰάν τις τι [πρότερον] ἢ ἰδῶν ἢ ἀκούσας ἢ τινα ἄλλην αλ-
 σθησιν λαβῶν μὴ μόνον ἐκεῖνο γινῶ, ἀλλὰ καὶ ἕτερον ἐν-
 νοήσῃ, οὐ μὴ ἢ αὐτῇ ἐπιστήμῃ ἀλλ' ἄλλῃ, ἄρ' οὐχὶ τοῦτο
 D δικαίως ἐλέγομεν ὅτι ἀνεμνήσθη, οὐ τὴν ἐννοίαν ἔλαβεν;
 Πῶς λέγεις; Οἶον τὰ τοιαῦδε· ἄλλη πον ἐπιστήμη ἀνθρώ-
 πον καὶ λύρα. Πῶς γὰρ οὐ; Οὐκοῦν οἶσθα ὅτι οἱ ἐρα-
 σταί, ὅταν ἰδῶσι λύραν ἢ ἱμάτιον ἢ ἄλλο τι οἷς τὰ παιδικὰ
 αὐτῶν εἰσθε χρησθῆναι, πάσχουσι τοῦτο· ἐγνωσάν τε τὴν
 λύραν καὶ ἐν τῇ διανοίᾳ ἔλαβον τὸ εἶδος τοῦ παιδός, οὐ
 ἦν ἢ λύρα; τοῦτο δ' ἐστὶν ἀνάμνησις· ὡσπερ γε καὶ Σιμ-
 μίαν τις ἰδῶν πολλάκις Κέβητος ἀνεμνήσθη, καὶ ἄλλα πον
 μυρία τοιαῦτ' ἂν εἴη. Μυρία μὲντοι νῆ Δί', ἔφη ὁ Σιμ-
 E μίας. Οὐκοῦν, ἢ δ' ὅς, τὸ τοιοῦτον ἀνάμνησις τίς ἐστὶ;
 μάλιστα μὲντοι, ὅταν τις τοῦτο πάθῃ περὶ ἐκεῖνα ἃ ὑπὸ
 χρόνου καὶ τοῦ μὴ ἐπισκοπεῖν ἢ δὴ ἐπελέληστο; Πάνυ μὲν
 οὖν, ἔφη. Τί δέ; ἢ δ' ὅς· ἐστὶν ἵππον γεγραμμένον ἰδόντα
 καὶ λύραν γεγραμμένην ἀνθρώπου ἀναμνησθῆναι, καὶ

Σιμμίαν ἰδόντα γεγραμμένον Κέβητος ἀναμνησθῆναι;
 Πάνυ γε. Οὐκοῦν καὶ Σιμμίαν ἰδόντα γεγραμμένον αὐ-
 τοῦ Σιμμίου ἀναμνησθῆναι; Ἔστι μὲντοι, ἔφη.

XIX. Ἄρ' οὖν οὐ κατὰ πάντα ταῦτα συμβαίνει τὴν
 ἀνάμνησιν εἶναι μὲν ἀφ' ὁμοίων, εἶναι δὲ καὶ ἀπ' ἀνο-
 μοίων; Συμβαίνει. Ἄλλ' ὅταν γε ἀπὸ τῶν ὁμοίων ἀναμι-
 νησκηται τίς τι, ἄρ' οὐκ ἀναγκαῖον τότε προσπάσχειν,
 ἐννοεῖν εἴτε τι ἐλλείπει τοῦτο κατὰ τὴν ὁμοιότητα εἴτε μὴ
 ἐκείνου οὐ ἀνεμνήσθη; Ἀνάγκη, ἔφη. Σκόπει δὴ, ἢ δ'
 ὅς, εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει. φασί μὲν πού τι εἶναι ἴσον, οὐ ξύ-
 λον λέγω ξύλω οὐδὲ λίθον λίθῳ οὐδ' ἄλλο τῶν τοιού-
 των οὐδέν, ἀλλὰ παρὰ ταῦτα πάντα ἕτερόν τι, αὐτὸ τὸ
 ἴσον· φῶμέν τι εἶναι ἢ μὴδέν; Φῶμεν μὲντοι νῆ Δί', ἔφη B
 ὁ Σιμμίας, θαυμαστῶς γε. Ἡ καὶ ἐπιστάμεθα αὐτὸ ὅ-
 ἐστιν; Πάνυ γε, ἢ δ' ὅς. Πόθεν λαβόντες αὐτοῦ τὴν ἐπι-
 στήμην; ἄρ' οὐκ ἐξ ᾧν νῦν δὴ ἐλέγομεν, ἢ ξύλα ἢ λίθους
 ἢ ἄλλ' ἄττα ἰδόντες ἴσα, ἐκ τούτων ἐκεῖνο ἐνενοήσαμεν,
 ἕτερον ὃν τούτων; ἢ οὐχ ἕτερόν σοι φαίνεται; σκόπει δὲ
 καὶ τῆδε. ἄρ' οὐ λίθοι μὲν ἴσοι καὶ ξύλα ἐνίοτε ταῦτα ὄντα
 τῷ μὲν ἴσα φαίνεται, τῷ δ' οὐ; Πάνυ μὲν οὖν. Τί δέ;
 αὐτὰ τὰ ἴσα ἐστὶν ὅτε ἄνισά σοι ἐφάνη, ἢ ἢ ἰσότης ἀνισό- C
 τής; Οὐδεπώποτε γε, ᾧ Σώκρατες. Οὐ ταῦτόν ἄρ' ἐστίν,
 ἢ δ' ὅς, ταῦτά τε τὰ ἴσα καὶ αὐτὸ τὸ ἴσον. Οὐδαμῶς μοι
 φαίνεται, ᾧ Σώκρατες. Ἀλλὰ μὴν ἐκ τούτων γ', ἔφη, τῶν
 ἴσων, ἕτερον ὄντων ἐκείνου τοῦ ἴσου, ὅμως αὐτοῦ τὴν
 ἐπιστήμην ἐννευόηκας τε καὶ εἰληφας; Ἀληθέστατα, ἔφη,
 λέγεις. Οὐκοῦν ἢ ὁμοίον ὄντος τούτοις ἢ ἀνομοίου; Πάνυ
 γε. Διαφέρει δὲ γε, ἢ δ' ὅς, οὐδέν· ἕως ἂν ἄλλο ἰδῶν ἀπὸ
 ταύτης τῆς ὀψέως ἄλλο ἐννοήσῃς, εἴτε ὁμοίον εἴτε ἀνό- D
 μοίου, ἀναγκαῖον, ἔφη, αὐτὸ ἀνάμνησιν γεγονέναι. Πάνυ
 μὲν οὖν. Τί δέ; ἢ δ' ὅς· ἢ πάσχομεν τι τοιοῦτον περὶ τὰ
 ἐν τοῖς ξύλοις τε καὶ οἷς νῦν δὴ ἐλέγομεν τοῖς ἴσοις· ἄρα
 7*

φαίνεται ἡμῖν οὕτως ἴσα εἶναι ὥσπερ αὐτὸ ὃ ἐστὶν ἴσον, ἢ ἐνδεῖ τι ἐκείνου τὸ μὴ τοιοῦτον εἶναι οἷον τὸ ἴσον, ἢ οὐδέν; Καὶ πολὺ γε, ἔφη, ἐνδεῖ. Οὐκοῦν ὁμολογοῦμεν, ὅτιαν τις τι ἰδὼν ἐννοήσῃ, ὅτι βούλεται μὲν τοῦτο, ὃ νῦν ἐγὼ ὀρῶ, εἶναι οἷον ἄλλο τι τῶν ὄντων, ἐνδεῖ δὲ καὶ οὐ δύναται τοιοῦτον εἶναι [ἴσον] οἷον ἐκεῖνο, ἀλλ' ἐστὶ φανυλότερον, ἀναγκαῖον ποῦ τὸν τοῦτο ἐννοοῦντα τυχεῖν προσιδόντα ἐκεῖνο ᾧ φησὶν αὐτὸ προσεικέναι μὲν, ἐνδεεστέρως δὲ ἔχειν; Ἀνάγκη. Τί οὖν; τὸ τοιοῦτον πεπόνυθαμεν καὶ ἡμεῖς, ἢ οὐ, περὶ τε τὰ ἴσα καὶ αὐτὸ τὸ ἴσον; Παντάπασι γε. Ἀναγκαῖον ἄρα ἡμᾶς προσιδέναι τὸ ἴσον πρὸ ἐκείνου 75 τοῦ χρόνου, ὅτε τὸ πρῶτον ἰδόντες τὰ ἴσα ἐννοήσαμεν, ὅτι ὀρέγεται μὲν πάντα ταῦτ' εἶναι οἷον τὸ ἴσον, ἔχει δὲ ἐνδεεστέρως. Ἔστι ταῦτα. Ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε ὁμολογοῦμεν, μὴ ἄλλοθεν αὐτὸ ἐννοηκέναι μηδὲ δυνατόν εἶναι ἐννοῆσαι ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ ἰδεῖν ἢ ἄψασθαι ἢ ἐκ τινος ἄλλης τῶν αἰσθήσεων· ταῦτόν δὲ πάντα ταῦτα λέγω. Ταῦτόν γάρ ἐστιν, ᾧ Σώκρατες, πρὸς γε ὃ βούλεται δηλῶσαι ὁ λόγος. Ἀλλὰ μὲν δὴ ἐκ γε τῶν αἰσθήσεων δεῖ ἐννοῆσαι B ὅτι πάντα τὰ ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν ἐκείνου τε ὀρέγεται τοῦ ὃ ἐστὶν ἴσον, καὶ αὐτοῦ ἐνδεεστερά ἐστιν· ἢ πῶς λέγομεν; Οὕτως. Πρὸ τοῦ ἄρα ἄρξασθαι ἡμᾶς ὀρᾶν καὶ ἀκούειν καὶ τάλλα αἰσθάνεσθαι τυχεῖν ἔδει πον εἰληφότας ἐπιστήμην αὐτοῦ τοῦ ἴσου ὃ τι ἐστὶν, εἰ ἐμέλλομεν τὰ ἐκ τῶν αἰσθήσεων ἴσα ἐκείσε ἀνοίσειν, ὅτι προθυμείται μὲν πάντα τοιαῦτα εἶναι οἷον ἐκεῖνο, ἐστὶ δὲ αὐτοῦ φανυλότερα. Ἀνάγκη ἐκ τῶν προειρημένων, ᾧ Σώκρατες. Οὐκοῦν γενόμενοι εὐθύς ἐωρῶμέν τε καὶ ἠκούομεν καὶ τὰς ἄλλας C αἰσθήσεις εἶχομεν; Πάνυ γε. Ἔδει δὲ γε, φάμεν, πρὸ τούτων τὴν τοῦ ἴσου ἐπιστήμην εἰληφέναι; Ναί. Πρὶν γενέσθαι ἄρα, ὡς εἴοικεν, ἀνάγκη ἡμῖν αὐτὴν εἰληφέναι. Ἔοικεν.

XX. Οὐκοῦν εἰ μὲν λαβόντες αὐτὴν πρὸ τοῦ γενέσθαι ἔχοντες ἐγενόμεθα, ἠπιστάμεθα καὶ πρὶν γενέσθαι καὶ εὐθύς γενόμενοι οὐ μόνον τὸ ἴσον καὶ τὸ μείζον καὶ τὸ ἐλάττω ἀλλὰ καὶ ζύμπαντα τὰ τοιαῦτα; οὐ γὰρ περὶ τοῦ ἴσου νῦν ὁ λόγος ἡμῖν μᾶλλον τι ἢ καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ καλοῦ καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ δικαίου καὶ ὁσίου καὶ, ὅπερ λέγω, περὶ πάντων οἷς ἐπισφραγίζομεθα τοῦτο ὃ D ἐστὶ, καὶ ἐν ταῖς ἐρωτήσεσιν ἐρωτῶντες καὶ ἐν ταῖς ἀποκρίσεσιν ἀποκρινόμενοι. ὥστε ἀναγκαῖον ἡμῖν εἶναι τούτων πάντων τὰς ἐπιστήμας πρὸ τοῦ γενέσθαι εἰληφέναι. Ἔστι ταῦτα. Καὶ εἰ μὲν γε λαβόντες ἐκάστοτε μὴ ἐπιλησόμεθα, εἰδόντας αἰεὶ γίνεσθαι καὶ αἰεὶ διὰ βίου εἰδέναι· τὸ γὰρ εἰδέναι τοῦτ' ἐστὶ, λαβόντα του ἐπιστήμην ἔχειν καὶ μὴ ἀπολωλεκέναι· ἢ οὐ τοῦτο λήθην λέγομεν, ᾧ Σιμμία, ἐπιστήμης ἀποβολήν; Πάντως δήπου, ἔφη, ᾧ Σώκρα- E τες. Εἰ δὲ γε, οἶμαι, λαβόντες πρὶν γενέσθαι γινόμενοι ἀπαλέσαμεν, ὕστερον δὲ ταῖς αἰσθήσεσι χρωόμενοι περὶ ταῦτα ἐκείνας ἀναλαμβάνομεν τὰς ἐπιστήμας, ὡς ποτε καὶ πρὶν εἶχομεν, ἄρ' οὐχ ὃ καλοῦμεν μανθάνειν οἰκείαν ἐπιστήμην ἀναλαμβάνειν ἂν εἴη; τοῦτο δὲ πον ἀναμιμνήσκεσθαι λέγοντες ὀρθῶς ἂν λέγομεν; Πάνυ γε. Δυνατόν γάρ δὴ τοῦτό γ' ἐφάνη, αἰσθόμενόν τι ἢ ἰδόντα ἢ ἀκού- 76 σαντα ἢ τινα ἄλλην αἰσθησὶν λαβόντα ἕτερόν τι ἀπὸ τούτου ἐννοῆσαι ὃ ἐπελέηστο, ᾧ τοῦτο ἐπλησίαζεν ἀνόμοιον ὄν ἢ ᾧ ὅμοιον· ὥστε, ὅπερ λέγω, δυοῖν θάτερον, ἢτοι ἐπιστάμενοι γε αὐτὰ γεγονάμεν καὶ ἐπιστάμεθα διὰ βίου πάντες, ἢ ὕστερον, οὕς φάμεν μανθάνειν, οὐδὲν ἄλλ' ἢ ἀναμιμνήσκονται οὗτοι, καὶ ἢ μάθησις ἀνάμνησις ἂν εἴη. Καὶ μάλα δὴ οὕτως ἔχει, ᾧ Σώκρατες.

XXI. Πότερον οὖν αἰρεῖ, ᾧ Σιμμία, ἐπισταμένους ἡμᾶς γεγονέναι, ἢ ἀναμιμνήσκεσθαι ὕστερον ἂν πρότερον B ἐπιστήμην εἰληφότες ἡμεῖς; Οὐκ ἔχω, ᾧ Σώκρατες, ἐν τῷ

παρόντι ἐλέσθαι. Τί δέ; τόδε ἔχεις ἐλέσθαι, καὶ πῆ σοὶ δοκεῖ περὶ αὐτοῦ· ἀνὴρ ἐπιστάμενος περὶ ὧν ἐπίσταται ἔχει ἂν δοῦναι λόγον ἢ οὐ; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Ἡ καὶ δοκοῦσί σοι πάντες ἔχειν διδόναι λόγον περὶ τούτων ὧν νῦν δὴ ἐλέγομεν; Βουλοίμην μὲν τῶν, ἔφη ὁ Σιμμίας· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον φοβοῦμαι μὴ αὔριον τηρῆκαδε οὐκέτι ἢ ἀνθρώπων οὐδεὶς ἀξίως οἷός τε τοῦτο ποιῆσαι. Οὐκ ἄρα δοκοῦσί σοι ἐπίστασθαι γε, ἔφη, ὦ Σιμμία, πάντες αὐτά; Οὐδαμῶς. Ἀναμιμνήσκονται ἄρα ἂ ποτε ἔμαθον; Ἀνάγκη. Πότε λαβοῦσαι αἱ ψυχὰς ἡμῶν τὴν ἐπιστήμην αὐτῶν; οὐ γὰρ δὴ ἀφ' οὗ γε ἀνθρωποὶ γεγόναμεν. Οὐ δῆτα. Πρότερον ἄρα. Ναί. Ἦσαν ἄρα, ὦ Σιμμία, αἱ ψυχὰς καὶ πρότερον, πρὶν εἶναι ἐν ἀνθρώπου εἶδει, χωρὶς σωματίων, καὶ φρόνησιν εἶχον. Εἰ μὴ ἄρα ἅμα γιγνώμενοι λαμβάνομεν, ὦ Σώκρατες, ταύτας τὰς ἐπιστήμας· οὗτος γὰρ λείπεται ἔτι ὁ χρόνος. Εἴεν, ὦ ἑταῖρε· ἀπόλλυμεν δὲ αὐτὰς ἐν ποίῳ ἄλλῳ χρόνῳ; οὐ γὰρ δὴ ἔχοντές γε αὐτὰς γιγνώμεθα, ὡς ἄρτι ὁμολογήσαμεν· ἢ ἐν τούτῳ ἀπόλλυμεν, ἐν ᾧ περὶ καὶ λαμβάνομεν; ἢ ἔχεις ἄλλον τινὰ εἶπεῖν χρόνον; Οὐδαμῶς, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ἔλαθον ἑμαντὸν οὐδὲν εἰπῶν.

XXII. Ἄρ' οὖν οὕτως ἔχει, ἔφη, ἡμῖν, ὦ Σιμμία; εἰ μὲν ἔστιν ἂ θρουλοῦμεν ἀεὶ, καλὸν τε καὶ ἀγαθὸν καὶ πᾶσα ἢ τοιαύτη οὐσία, καὶ ἐπὶ ταύτην τὰ ἐκ τῶν αἰσθη-
E σεων πάντα ἀναφέρομεν, ὑπάρχουσαν πρότερον ἀνευ-
ρίσκοντες ἡμετέραν οὐσαν, καὶ ταῦτα ἐκείνη ἀπεικάζο-
μεν, ἀναγκαῖον, οὕτως ὡσπερ καὶ ταῦτα ἔστιν, οὕτως καὶ τὴν ἡμετέραν ψυχὴν εἶναι καὶ πρὶν γεγονέναι ἡμᾶς· εἰ δὲ μὴ ἔστι ταῦτα, ἄλλως ἂν ὁ λόγος οὗτος εἰρημένος εἴη; ἄρ' οὕτως ἔχει, καὶ ἴση ἀνάγκη ταῦτά τε εἶναι καὶ τὰς ἡμετέ-
E ρας ψυχὰς πρὶν καὶ ἡμᾶς γεγονέναι, καὶ εἰ μὴ ταῦτα, οὐδὲ τάδε; Ὑπερφνωῶς, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Σιμμίας, δοκεῖ μοι

ἢ αὐτὴ ἀνάγκη εἶναι, καὶ εἰς καλὸν γε καταφεύγει ὁ λόγος
εἰς τὸ ὁμοίως εἶναι τὴν τε ψυχὴν ἡμῶν πρὶν γενέσθαι 77
ἡμᾶς καὶ τὴν οὐσίαν ἣν σὺ νῦν λέγεις. οὐ γὰρ ἔγω ἐρωγέ
οὐδὲν οὕτω μοι ἐναργῆς ὄν ὡς τοῦτο, τὸ πάντα τὰ τοιαῦτα
εἶναι ὡς οἷόν τε μάλιστα, καλὸν τε καὶ ἀγαθὸν καὶ τᾶλλα
πάντα ἂ σὺ νῦν δὴ ἔλεγες· καὶ ἔμοιγε ἱκανῶς ἀποδέδει-
κται. Τί δὲ δὴ Κέβητι; ἔφη ὁ Σωκράτης· δεῖ γὰρ καὶ Κέ-
βητα πείθειν. Ἰκανῶς, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὡς ἐρωγέ οἶμαι·
καίτοι καρτερώτατος ἀνθρώπων ἔστι πρὸς τὸ ἀπιστεῖν
τοῖς λόγοις· ἀλλ' οἶμαι οὐκ ἐνδεῶς τοῦτο πεπεισθαι αὐ-
τόν, ὅτι πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς ἢ ἡμῶν ἡ ψυχὴ. B

XXIII. Εἰ μέντοι καὶ ἐπειδὴν ἀποθάνωμεν ἔτι ἔσται,
νῦν αὐτῷ μοι δοκεῖ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἀποδείχθαι,
ἀλλ' ἔτι ἐνέστηκεν ὁ νῦν δὴ Κέβης ἔλεγε, τὸ τῶν πολλῶν,
ὅπως μὴ ἀποθνήσκοντος τοῦ ἀνθρώπου διασκεδάννυται ἡ
ψυχὴ καὶ αὐτῇ τοῦ εἶναι τοῦτο τέλος ἢ· τί γὰρ κωλύει γί-
γνεσθαι μὲν αὐτὴν καὶ ξυνίστασθαι ἀμόθεν ποθὲν καὶ εἶ-
ναι πρὶν καὶ εἰς ἀνθρώπειον σῶμα ἀφικέσθαι, ἐπειδὴν δὲ
ἀφίκηται καὶ ἀπαλλάττεται τούτου, τότε καὶ αὐτὴν τελευ-
τῶν καὶ διαφθεῖρεσθαι; Εὐ λέγεις, ἔφη, ὦ Σιμμία, ὁ Κέ-
C βης. φαίνεται γὰρ ὡσπερ ἡμῖς ἀποδειχθαι οὐ δεῖ, ὅτι
πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς ἢ ἡμῶν ἡ ψυχὴ· δεῖ δὲ προσποδει-
ξαι ὅτι καὶ ἐπειδὴν ἀποθάνωμεν οὐδὲν ἦττον ἔσται ἢ
πρὶν γενέσθαι, εἰ μέλλει τέλος ἢ ἀπόδειξις ἔχειν. Ἀποδέ-
δεικται μὲν, ἔφη, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης, ὁ Σωκράτης,
καὶ νῦν, εἰ θέλετε συνθεῖναι τούτῳ τε τὸν λόγον εἰς ταύ-
τόν καὶ ὃν πρὸ τούτου ὁμολογήσαμεν, τὸ γίγνεσθαι πᾶν
τὸ ζῶν ἐκ τοῦ τεθνεώτος. εἰ γὰρ ἔστι μὲν ἡ ψυχὴ καὶ πρό-
τερον, ἀνάγκη δ' αὐτῇ εἰς τὸ ζῆν ἰούση τε καὶ γιγνομένη D
μηδαμῶθεν ἄλλοθεν ἢ ἐκ θανάτου καὶ ἐκ τοῦ τεθνάναι
γίγνεσθαι, πῶς οὐκ ἀνάγκη αὐτὴν καὶ ἐπειδὴν ἀποθάνη

εἶναι, ἐπειδὴ γε δεῖ αὐτίς αὐτὴν γίνεσθαι; ἀποδέδεικται μὲν οὖν ὅπερ λέγετε καὶ νῦν.

XXIV. Ὅμως δέ μοι δοκεῖς σύ τε καὶ Σιμμίας ἠδέως ἂν καὶ τοῦτον διαπραγματεύσασθαι τὸν λόγον ἐτι μᾶλλον, καὶ δεδιέναι τὸ τῶν παιδῶν, μὴ ὡς ἀληθῶς ὁ ἄνεμος αὐτὴν ἐκβαίνουσαν ἐκ τοῦ σώματος διαφυσῆ καὶ διασκεδάν-
E νυσιν, ἄλλως τε καὶ ὅταν τύχη τις μὴ ἐν νηνεμίᾳ ἀλλ' ἐν μεγάλῳ τιμῇ πνεύματι ἀποθνήσκων. καὶ ὁ Κέβης ἐπιγελάσας ὡς δεδιότων, ἔφη, ὦ Σώκратες, πειρῶ ἀναπελθεῖν· μᾶλλον δὲ μὴ ὡς ἡμῶν δεδιότων, ἀλλ' ἴσως ἐνι τις καὶ ἐν ἡμῖν παῖς, ὅστις τὰ τοιαῦτα φοβεῖται· τοῦτον οὖν πειρώμεθα πελθεῖν μὴ δεδιέναι τὸν θάνατον ὡς περὶ τὰ μορμολύκεια. Ἀλλὰ χρῆ, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐπάθειν αὐτῷ ἐκάστης ἡμέρας, ἕως ἂν ἐξεπέσῃτε. Πόθεν οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρα-
78 τες, τῶν τοιοῦτων ἀγαθὸν ἐπιδόν ληψόμεθα, ἐπειδὴ σύ, ἔφη, ἡμᾶς ἀπολείπεῖς; Πολλὴ μὲν ἡ Ἑλλάς, ἔφη, ὦ Κέβης, ἐν ἣ ἐνεῖσι πον ἀγαθοὶ ἄνδρες, πολλὰ δὲ καὶ τὰ τῶν βαρβάρων γένη, οὓς πάντας χρῆ διερευνᾶσθαι ζητοῦντας τοιοῦτον ἐπιδόν, μῆτε χρημάτων φειδομένους μῆτε πό-
νον, ὡς οὐκ ἔστιν εἰς ὃ τι ἂν εὐκαιρότερον ἀναλίσκοιτε χρήματα. ζητεῖν δὲ χρῆ καὶ αὐτοὺς μετ' ἀλλήλων· ἴσως γὰρ ἂν οὐδὲ βραδίως εὔροιτε μᾶλλον ἡμῶν δυναμένους τοῦτο ποιεῖν. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δὴ, ἔφη, ὑπάρξει, ὁ Κέβης·
B ὅθεν δὲ ἀπελίπομεν ἐπανέλθωμεν, εἰ σοὶ ἡδομένῳ ἐστίν. Ἀλλὰ μὴν ἡδομένῳ γε· πῶς γὰρ οὐ μέλλει; Καλῶς, ἔφη, λέγεις.

XXV. Οὐκοῦν τοιόνδε τι, ἢ δ' ὅς ὁ Σωκράτης, δεῖ ἡμᾶς ἐρέσθαι ἑαυτούς, τῷ ποῖρ τιμῇ ἄρα προσήκει τοῦτο τὸ πάθος πάσχειν, τὸ διασκεδάννυσθαι, καὶ ὑπὲρ τοῦ ποίου τινὸς δεδιέναι μὴ πάθῃ αὐτό, καὶ τῷ ποῖρ τιμῇ οὐ· καὶ μετὰ τοῦτο αὐ ἐπισκέψασθαι πότερον ἢ ψυχῇ ἐστίν, καὶ ἐκ τούτων θαρρεῖν ἢ δεδιέναι ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς;

Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. Ἄρ' οὖν τῷ μὲν ξυντεθέντι τε καὶ ξυνθέντῳ ὅτι φύσει προσήκει τοῦτο πάσχειν, διαιρεθῆ-
C ναι ταύτη ἢ περ ξυντεθέν· εἰ δέ τι τυγχάνει ὃν ἀξύνθετον, τοῦτῳ μόνῳ προσήκει μὴ πάσχειν ταῦτα, εἴπερ τῷ ἄλλῳ; Δοκεῖ μοι, ἔφη, οὕτως ἔχειν, ὁ Κέβης. Οὐκοῦν ἄπερ αἰεὶ κατὰ ταῦτα καὶ ὡσαύτως ἔχει, ταῦτα μάλιστα εἰκὸς εἶναι τὰ ἀξύνθετα, τὰ δὲ ἄλλοτ' ἄλλως καὶ μηδέποτε κατὰ ταῦτα, ταῦτα δὲ εἶναι τὰ ξύνθετα; Ἐμοιγε δοκεῖ οὕ-
D τως. Ἴσμεν δὴ, ἔφη, ἐπὶ ταῦτα ἐφ' ἅπερ ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ. αὐτὴ ἡ οὐσία ἧς λόγον δίδομεν τοῦ εἶναι καὶ ἐρωτῶντες καὶ ἀποκρινόμενοι, πότερον ὡσαύτως αἰεὶ ἔχει κατὰ ταῦτα ἢ ἄλλοτ' ἄλλως; αὐτὸ τὸ ἴσον, αὐτὸ τὸ καλόν, αὐτὸ ἕκαστον ὃ ἐστίν, τὸ ὄν, μὴ ποτε μεταβολὴν καὶ ἥντιν-
οῦν ἐνδέχεται; ἢ αἰεὶ αὐτῶν ἕκαστον ὃ ἐστίν, μονοειδῆς ὄν αὐτὸ καθ' αὐτό, ὡσαύτως κατὰ ταῦτα ἔχει καὶ οὐδέποτε οὐδαμῶς οὐδαμῶς ἀλλοίωσιν οὐδεμίαν ἐνδέχεται; Ὡσαύ-
E τως, ἔφη, ἀνάγκη, ὁ Κέβης, κατὰ ταῦτα ἔχειν, ὦ Σώκρατες. Τί δὲ τῶν πολλῶν καλῶν, οἷον ἀνθρώπων ἢ ἵππων ἢ ἱματίων ἢ ἄλλων ἀντιπαινοῦν τοιοῦτων, ἢ ἴσων ἢ κα-
λῶν ἢ πάντων τῶν ἐκείνοις ὁμωνύμων; ἄρα κατὰ ταῦτα ἔχει, ἢ πᾶν τὸνναντίον ἐκείνοις οὔτε αὐτὰ αὐτοῖς οὔτε ἀλλήλοις οὐδέποτε, ὡς ἐπος εἰπεῖν, οὐδαμῶς κατὰ ταῦτα ἐστίν; Οὕτως αὖ, ἔφη, ταῦτα, ὁ Κέβης· οὐδέποτε ὡσαύ-
79 τως ἔχει. Οὐκοῦν τούτων μὲν κἂν ἄψαιο κἂν ἴδοις κἂν ταῖς ἄλλαις αἰσθήσεσιν αἰσθητοῖς, τῶν δὲ κατὰ ταῦτα ἔχοντων οὐκ ἔστιν ὅτῳ ποτ' αὐ ἄλλῳ ἐπιλάβοιο ἢ τῷ τῆς διανοίας λογισμῷ, ἀλλ' ἐστὶν αἰετὴ τὰ τοιαῦτα καὶ οὐχ ὄρατά; Παντάπασι, ἔφη, ἀληθῆ λέγεις.

XXVI. Θῶμεν οὖν βούλει, ἔφη, δύο εἶδη τῶν ἄντων, τὸ μὲν ὄρατόν, τὸ δὲ αἰετῆς; Θῶμεν, ἔφη. Καὶ τὸ μὲν αἰετῆς αἰεὶ κατὰ ταῦτα ἔχον, τὸ δὲ ὄρατόν μηδέποτε κατὰ ταῦτα; Καὶ τοῦτο, ἔφη, θῶμεν. Φέρε δὴ, ἢ δ' ὅς, ἄλλο

Β τι ἡμῶν αὐτῶν ἢ τὸ μὲν σῶμά ἐστι, τὸ δὲ ψυχὴ; Οὐδὲν ἄλλο, ἔφη. Ποτέρῳ οὖν ὁμοιότερον τῷ εἶδει φαίμεν εἶναι καὶ ξυγγενέστερον τὸ σῶμα; Παντί, ἔφη, τοῦτό γε δῆλον, ὅτι τῷ ὄρατῷ. Τί δὲ ἡ ψυχὴ; ὄρατὸν ἢ ἀειδές; Οὐχ ὑπ' ἀνθρώπων γε, ὦ Σώκρατες, ἔφη. Ἀλλὰ ἡμεῖς γε τὰ ὄρατὰ καὶ τὰ μὴ τῆ τῶν ἀνθρώπων φύσει λέγομεν ἢ ἄλλη τι οἰεῖ; Τῆ τῶν ἀνθρώπων. Τί οὖν περὶ ψυχῆς λέγομεν; ὄρατὸν εἶναι ἢ οὐχ ὄρατόν; Οὐχ ὄρατόν. Ἀειδές C ἄρα; Ναί. Ὁμοιότερον ἄρα ψυχῇ σώματος ἐστὶ τῷ ἀειδεῖ, τὸ δὲ τῷ ὄρατῷ. Πᾶσα ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες.

XXVII. Οὐκοῦν καὶ τόδε πάσαι ἐλέγομεν, ὅτι ἡ ψυχὴ, ὅταν μὲν τῷ σώματι προσκορῆται εἰς τὸ σκοπεῖν τι ἢ διὰ τοῦ ὄρατῶν ἢ διὰ τοῦ ἀκούειν ἢ δι' ἄλλης τινὸς αἰσθήσεως — τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ διὰ τοῦ σώματος, τὸ δι' αἰσθήσεως σκοπεῖν τι —, τότε μὲν ἔλκεται ὑπὸ τοῦ σώματος εἰς τὰ οὐδέποτε κατὰ ταῦτ' ἔχοντα, καὶ αὐτὴ πλανᾶται καὶ ταράττεται καὶ ἰλιγγιᾷ ὡσπερ μεθύουσα, ἅτε τοιούτων D ἐφαπτομένη; Πάνυ γε. Ὅταν δὲ γε αὐτὴ καθ' αὐτὴν σκοπῇ, ἐκεῖσε οἴχεται εἰς τὸ καθαρόν τε καὶ αἰεὶ ὄν καὶ ἀθάνατον καὶ ὠσαύτως ἔχον, καὶ ὡς συγγενῆς οὕσα αὐτοῦ αἰεὶ μετ' ἐκείνου τε γίγνεται, ὅταν περὶ αὐτὴ καθ' αὐτὴν γένηται καὶ ἐξῆ αὐτῆ, καὶ πέπαιται τε τοῦ πλάνου καὶ περὶ ἐκεῖνα αἰεὶ κατὰ ταῦτ' ὠσαύτως ἔχει, ἅτε τοιούτων ἐφαπτομένη· καὶ τοῦτο αὐτῆς τὸ πάθημα φρόνησις κέκληται; Παντάπασιν, ἔφη, καλῶς καὶ ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες. Ποτέρῳ οὖν αὐ σοὶ δοκεῖ τῷ εἶδει καὶ ἐκ τῶν ἐμ- E προσθεν καὶ ἐκ τῶν νῦν λεγομένων ψυχῇ ὁμοιότερον εἶναι καὶ ξυγγενέστερον; Πᾶς ἂν ἔμοιγε δοκεῖ, ἢ δ' ὅς, ξυχωρησαί, ὦ Σώκρατες, ἐκ ταύτης τῆς μεθόδου, καὶ ὁ δυνάμαθέστατος, ὅτι ὄρα καὶ παντὶ ὁμοιότερόν ἐστι ψυχῇ τῷ αἰεὶ ὠσαύτως ἔχοντι μᾶλλον ἢ τῷ μὴ. Τί δὲ τὸ σῶμα; Τῷ ἑτέρῳ.

XXVIII. Ὅρα δὲ καὶ τῆδε, ὅτι, ἐπειδὴν ἐν τῷ αὐτῷ ὄσει ψυχῇ καὶ σῶμα, τῷ μὲν δουλεύειν καὶ ἄρχεσθαι ἢ φύ- 80 σις προστάττει, τῇ δὲ ἄρχειν καὶ δεσπόζειν· καὶ κατὰ ταῦτα αὐ πότερόν σοι δοκεῖ ὁμοιον τῷ θείῳ εἶναι, καὶ πότερον τῷ θνητῷ; ἢ οὐ δοκεῖ σοὶ τὸ μὲν θείον οἶον ἄρχειν τε καὶ ἡγεμονεύειν πεφυκέναι, τὸ δὲ θνητὸν ἄρχεσθαι τε καὶ δουλεύειν; Ἐμοιγε. Ποτέρῳ οὖν ἡ ψυχὴ ἔοικεν; Ἀἴηλα δὴ, ὦ Σώκρατες, ὅτι ἡ μὲν ψυχὴ τῷ θείῳ, τὸ δὲ σῶμα τῷ θνητῷ. Σκόπει δὴ, ἔφη, ὦ Κέβης, εἰ ἐκ πάντων τῶν εἰρημένων τάδε ἡμῖν ξυμβαίνει, τῷ μὲν θείῳ καὶ ἀθανάτῳ καὶ νοητῷ καὶ μονοειδεῖ καὶ ἀδιαλύτῳ καὶ αἰεὶ B ὠσαύτως κατὰ ταῦτ' ἔχοντι ἑαυτῷ ὁμοιότατον εἶναι ψυχῇ, τῷ δ' ἀνθρωπίνῳ καὶ θνητῷ καὶ ἀνοήτῳ καὶ πολυειδεῖ καὶ διαλυτῷ καὶ μηδέποτε κατὰ ταῦτ' ἔχοντι ἑαυτῷ ὁμοιότατον αὐ εἶναι σῶμα. ἔχομέν τι παρὰ ταῦτα ἄλλο λέγειν, ὦ φίλε Κέβης, ὡς οὐχ οὕτως ἔχει; Οὐκ ἔχομεν.

XXIX. Τί οὖν; τούτων οὕτως ἔχόντων ἄρ' οὐχὶ σῶματι μὲν ταχὺ διαλύεσθαι προσήκει, ψυχῇ δὲ αὐ τὸ παράπαν ἀδιαλύτῳ εἶναι ἢ ἔγγύς τι τούτου; Πῶς γὰρ οὐ; Ἐν- C νοεῖς οὖν, ἔφη, ὅτι, ἐπειδὴν ἀποθάνῃ ὁ ἀνθρώπος, τὸ μὲν ὄρατὸν αὐτοῦ, τὸ σῶμα, καὶ ἐν ὄρατῷ κείμενον, ὁ δὲ νεκρὸν καλοῦμεν, ὃ προσήκει διαλύεσθαι καὶ διαπίπτειν [καὶ διαπνεῖσθαι], οὐκ εὐθύς τούτων οὐδὲν πέπονθεν, ἀλλ' ἐπιεικῶς συγχρὸν ἐπιμένει χρόνον, εἴαν μὲν τις καὶ χαριέντως ἔχον τὸ σῶμα τελευτήσῃ καὶ ἐν τοιαύτῳ ὄρα, καὶ πάνυ μάλα. συμπεσὸν γὰρ τὸ σῶμα καὶ ταριχευθέν, ὡσπερ οἱ ἐν Αἰγύπτῳ ταριχευθέντες, ὀλίγου ὄλον μένει ἀμήχανον ὅσον χρόνον. ἐνια δὲ μέρη τοῦ σώματος, καὶ ἂν D σαπῇ, ὅσα τε καὶ νεύρα καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, ὅμως ὡς ἔπος εἰπεῖν ἀθάνατά ἐστιν· ἢ οὐ; Ναί. Ἡ δὲ ψυχὴ ἄρα, τὸ ἀειδές, τὸ εἰς τοιοῦτον τόπον ἕτερον οἰχόμενον γενναίου καὶ καθαροῦ καὶ ἀειδῆ, εἰς Αἴδου ὡς ἀληθῶς, παρὰ

τὸν ἀγαθὸν καὶ φρόνιμον θεόν, οἳ, ἂν θεὸς ἐθέλη, ἀντίκα καὶ τῇ ἐμῇ ψυχῇ ἰτέον, αὐτὴ δὲ δὴ ἡμῖν ἢ τοιαύτη καὶ οὕτω πεφυκυῖα ἀπαλλαστομένη τοῦ σώματος εὐθύς διαπεφύσεται καὶ ἀπόλωλεν, ὥς φασιν οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι; E πολλοὺ γὰρ δεῖ, ὦ φίλε Κέβης τε καὶ Σιμίαια, ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον ὧδε ἔχει· ἔαν μὲν καθαρὰ ἀπαλλάττηται, μηδὲν τοῦ σώματος ξυμφέλκουσα, ἅτε οὐδὲν κοινωνοῦσα αὐτῷ ἐν τῷ βίῳ ἔκοῦσα εἶναι, ἀλλὰ φεύγουσα αὐτὸ καὶ συνηθροισμένη αὐτῇ εἰς αὐτήν, ἅτε μελετῶσα ἀεὶ τοῦτο — 81 οὔτι τεθνᾶναι μελετῶσα ὁμότως· ἢ οὐ τοῦτ' ἂν εἴη μελέτη θανάτου; Παντάπασί γε. Οὐκοῦν οὕτω μὲν ἔχουσα εἰς τὸ ὅμοιον αὐτῇ τὸ ἀειδὲς ἀπέργεται, τὸ θεῖόν τε καὶ ἀθάνατον καὶ φρόνιμον, οἳ ἀφικομένη ὑπάρχει αὐτῇ εὐδαιμονοῦναι εἶναι, πλάνης καὶ ἀνοίας καὶ φόβου καὶ ἀγρίων ἐρωσίων καὶ τῶν ἄλλων κακῶν τῶν ἀνθρωπείων ἀπηλλαγμένη, ὥσπερ δὲ λέγεται κατὰ τῶν μεμνημένων, ὥς ἀληθῶς τὸν λοιπὸν χρόνον μετὰ τῶν θεῶν διάγουσα; οὔτω φῶμεν, ὦ Κέβης, ἢ ἄλλως;

B XXX. Οὕτω νῆ Δ', ἔφη ὁ Κέβης. Ἐὰν δὲ γε, οἶμαι, μεμιασμένη καὶ ἀκάθαρτος τοῦ σώματος ἀπαλλάττηται, ἅτε τῷ σώματι ἀεὶ ξυνοῦσα καὶ τοῦτο θεραπεύουσα καὶ ἐρωῶσα καὶ γεγοητευμένη ὑπ' αὐτοῦ ὑπὸ τε τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ ἡδονῶν, ὥστε μηδὲν ἄλλο δοκεῖν εἶναι ἀληθὲς ἄλλ' ἢ τὸ σωματοειδές, οὐ τις ἂν ἄψαιτο καὶ ἴδοι καὶ πίοι καὶ φάγοι καὶ πρὸς τὰ ἀφροδίσια χρῆσαιτο, τὸ δὲ τοῖς ὄμμασι σκοτῶδες καὶ ἀειδές, νοητὸν δὲ καὶ φιλοσοφία ἀίρετόν, τοῦτο δὲ εἰδισμένη μισεῖν τε καὶ τρέμειν καὶ φεύγειν, C οὕτω δὴ ἔχουσαν οἶει ψυχὴν αὐτὴν καθ' αὐτὴν ἐλικρινῆ ἀπαλλάξεσθαι; Οὐδ' ὅπωςτιοῦν, ἔφη. Ἀλλὰ διειλημμένην γε, οἶμαι, ὑπὸ τοῦ σωματοειδοῦς, ὃ αὐτῇ ἢ ὁμίλια τε καὶ ξυνουσία τοῦ σώματος διὰ τὸ ἀεὶ ξυνεῖναι καὶ δια

τὴν πολλὴν μελέτην ἐνεποίησε ξύμφυτον; Πάνν γε. Ἐμβριθὲς δὲ γε, ὦ φίλε, τοῦτο οἶεσθαι χρὴ εἶναι καὶ βαρὺ καὶ γεῶδες καὶ ὄρατόν· ὃ δὴ καὶ ἔχουσα ἢ τοιαύτη ψυχὴ βαρύνεται τε καὶ ἔλκεται πάλιν εἰς τὸν ὄρατόν τόπον, φόβου τοῦ ἀειδοῦς τε καὶ Αἰδου, ὥσπερ λέγεται, περὶ τὰ μνήματά τε καὶ τοὺς τάφους κυλινδουμένη, περὶ ἃ δὴ καὶ D ὠφθη ἅττα ψυχῶν σκιοειδῆ φαντάσματα, οἷα παρέχονται αἱ τοιαῦται ψυχαὶ εἰδῶλα, αἱ μὴ καθαρῶς ἀπολυθεῖσαι ἀλλὰ τοῦ ὄρατοῦ μετέχουσαι, διὸ καὶ ὄρωνται. Εἰκὸς γε, ὦ Σώκρατες. Εἰκὸς μέντοι, ὦ Κέβης· καὶ οὐ τί γε τὰς τῶν ἀγαθῶν ταύτας εἶναι, ἀλλὰ τὰς τῶν φαύλων, αἱ περὶ τὰ τοιαῦτα ἀναγκάζονται πλανᾶσθαι δίκην τίνουσαι τῆς προτέρας τροφῆς κακῆς οὔσης· καὶ μέχρι γε τούτου πλανῶνται, ἕως ἂν τῇ τοῦ ξυνεπακολουθοῦντος τοῦ σωμα- E τοειδοῦς ἐπιθυμίᾳ πάλιν ἐνδεθῶσιν εἰς σῶμα.

XXXI. Ἐνδοῦνται δέ, ὥσπερ εἰκὸς, εἰς τοιαῦτα ἡδὴ ἴποι' ἅτ' ἂν καὶ μεμελετηκῆται τύχῳσιν ἐν τῷ βίῳ. Τὰ ποῖα δὴ ταῦτα λέγεις, ὦ Σώκρατες; Οἷον τοὺς μὲν γαστρομαργίας τε καὶ ὕβρεις καὶ φιλοποσίας μεμελητηκότας καὶ μὴ διευλαβημένους εἰς τὰ τῶν ὄνων γένη καὶ τῶν τοιούτων θηρίων εἰκὸς ἐνδύεσθαι· ἢ οὐκ οἶει; Πάνν μὲν 82 οὖν εἰκὸς λέγεις. Τοὺς δὲ γε ἀδικίας τε καὶ τυραννίδας καὶ ἀρπαγὰς προτετιμηκότας εἰς τὰ τῶν λύκων τε καὶ λερέκων καὶ ἰκτίνων γένη· ἢ ποῖ ἂν ἄλλοσέ φαμεν τὰς τοιαύτας ἰέναι; Ἀμέλει, ἔφη ὁ Κέβης, εἰς τὰ τοιαῦτα. Οὐκοῦν, ἢ δ' ὅς, δῆλα δὴ καὶ τᾶλλα, οἳ ἂν ἔκαστα λοι, κατὰ τὰς αὐτῶν ὁμοιότητος τῆς μελέτης; Ἀἴλον δὴ, ἔφη· πᾶς δ' οὐ; Οὐκοῦν εὐδαιμονέστατοι, ἔφη, καὶ τούτων εἰσὶ καὶ εἰς βέλτιστον τόπον ἰόντες οἱ τὴν δημοτικὴν τε καὶ πολιτικὴν ἀρετὴν ἐπιτετηδευκότες, ἣν δὴ καλοῦσι σωφροσύ- B νην τε καὶ δικαιοσύνην, ἐξ ἔθους τε καὶ μελέτης γεροντίαν ἄνευ φιλοσοφίας τε καὶ νοῦ; Πῆ δὴ οὔτοι εὐδαιμονέστα-

τοι; Ὅτι τούτους εἰκός ἐστιν εἰς τοιοῦτον πάλιν ἀφικνεῖσθαι πολιτικόν τε καὶ ἡμέρον γένος, ἢ που μελιτῶν ἢ σφηκῶν ἢ μυρμηκῶν, ἢ καὶ εἰς ταῦτόν γε πάλιν τὸ ἀνθρώπινον γένος, καὶ γίνεσθαι ἐξ αὐτῶν ἀνδρας μετρίους. Εἰκός.

XXXII. Εἰς δέ γε θεῶν γένος μὴ φιλοσοφήσαντι καὶ παντελῶς καθαρῶ ἀπίοντι οὐ θέμις ἀφικνεῖσθαι ἀλλ' ἢ τῷ φιλομαθεῖ. ἀλλὰ τούτων ἕνεκα, ᾧ ἑταῖρε Σιμμία τε καὶ Κέβης, οἱ ὀρθῶς φιλοσοφοῦντες ἀπέχονται τῶν κατὰ τὸ σῶμα ἐπιθυμιῶν ἀπασῶν καὶ καρτεροῦσι καὶ οὐ παραδιδόασιν αὐταῖς αὐτούς, οὗ τι οἰκοφθορίαν τε καὶ πέναν φοβούμενοι, ὥσπερ οἱ πολλοὶ καὶ φιλοχρήματοι· οὐδὲ ἀν' ἀτιμίαν τε καὶ ἀδοξίαν μοχθηρίας δεδιότες, ὥσπερ οἱ φιλαρχοὶ τε καὶ φιλότιμοι, ἐπειτα ἀπέχονται αὐτῶν. Οὐ γὰρ ἂν πρόποι, ἔφη, ᾧ Σώκρατες, ὁ Κέβης. Οὐ μέντοι μὰ Δι', ἢ δ' ὅς. τοιγάρτοι τούτοις μὲν ἄπασιν, ἔφη, ᾧ Κέβης, ἐκείνοι, οἷς τι μέλει τῆς αὐτῶν ψυχῆς, ἀλλὰ μὴ σῶματα πλάττοντες ζῶσι, χαίρειν εἰπόντες οὐ κατὰ ταῦτα πορεύονται αὐτοῖς, ὡς οὐκ εἰδότες ὅπῃ ἔρχονται, αὐτοὶ δὲ ἡγούμενοι οὐ δεῖν ἐναντία τῇ φιλοσοφίᾳ πράττειν καὶ τῇ ἐκείνης λύσει τε καὶ καθαρωμῇ ταύτῃ τρέπονται ἐκείνη ἐπόμενοι, ἢ ἐκείνη ὑψηλεῖται.

XXXIII. Πῶς, ᾧ Σώκρατες; Ἐγὼ ἐρωῶ, ἔφη. γινώσκουσι γάρ, ἢ δ' ὅς, οἱ φιλομαθεῖς ὅτι παραλαβοῦσα αὐτῶν τὴν ψυχὴν ἢ φιλοσοφία ἀτεχνῶς διαδεδεμένη ἐν τῷ σώματι καὶ προσκεκολλημένη, ἀναγκαζομένη δὲ ὥσπερ δι' εἰργμοῦ διὰ τούτου σκοπεῖσθαι τὰ ὄντα ἀλλὰ μὴ αὐτὴν δι' αὐτῆς, καὶ ἐν πάσῃ ἀμαθίᾳ κυλινδομένην, καὶ τοῦ εἰργμοῦ τὴν δεινότητα κατιδοῦσα ὅτι δι' ἐπιθυμίας ἐστίν, ὡς ἂν μάλιστα αὐτὸς ὁ δεδεμένος ἐυλλήπτωρ εἴη τοῦ δεδέσθαι, — ὅπερ οὖν λέγω, γινώσκουσι οἱ φιλομαθεῖς ὅτι οὕτω παραλαβοῦσα ἢ φιλοσοφία ἔχουσαν αὐτῶν τὴν ψυχὴν ἠρέμα παραμυθεῖται καὶ λύειν ἐπιχειρεῖ,

ἐνδεικνυμένη ὅτι ἀπάτης μὲν μεστὴ ἢ διὰ τῶν ὀμμάτων σκέψις, ἀπάτης δὲ ἢ διὰ τῶν ᾧτων καὶ τῶν ἄλλων αἰσθησέων, πείθουσα δὲ ἐκ τούτων μὲν ἀναχωρεῖν ὅσον μὴ ἀνάγκη αὐτοῖς χοῆσθαι, αὐτὴν δὲ εἰς αὐτὴν ξυλλέγεσθαι καὶ ἀθροῖζεσθαι παρακλενομένη, πιστεύειν δὲ μηδενὶ ἄλλω ἀλλ' ἢ αὐτὴν αὐτῇ, ὅτι ἂν νοήσῃ αὐτὴ καθ' αὐτὴν Β αὐτὸ καθ' αὐτὸ τῶν ὄντων· ὅτι δ' ἂν δι' ἄλλων σκοπῇ ἐν ἄλλοις ὄν ἄλλο, μηδὲν ἠγεῖσθαι ἀληθές· εἶναι δὲ τὸ μὲν τοιοῦτον αἰσθητόν τε καὶ ὁρατόν, ὃ δὲ αὐτὴ ὄρα νοητόν τε καὶ ἀειδές. ταύτῃ οὖν τῇ λύσει οὐκ ολιγομένη δεῖν ἐναντιοῦσθαι ἢ τοῦ ὡς ἀληθῶς φιλοσόφου ψυχῇ οὕτως ἀπέχεται τῶν ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ λυπῶν καὶ φόβων καθ' ὅσον δύναται, λογιζομένη ὅτι, ἐπειδάν τις σφόδρα ἠσθῆ ἢ φοβηθῆ ἢ λυπηθῆ ἢ ἐπιθυμήσῃ, οὐδὲν τοσοῦτον κακὸν ἐπαθεῖν ἀπ' αὐτῶν ὅσον ἂν τις οἰηθείη, οἷον ἢ νοσήσας ἢ τι ἀναλώσας διὰ τὰς ἐπιθυμίας, ἀλλ' ὃ C πάντων μεγιστόν τε κακὸν καὶ ἐσχατόν ἐστι, τοῦτο πάσχει καὶ οὐ λογίζεται αὐτό. Τί τοῦτο, ᾧ Σώκρατες; ἔφη ὁ Κέβης. Ὅτι ψυχὴ παντὸς ἀνθρώπου ἀναγκάζεται ἅμα τε ἠσθῆναι ἢ λυπηθῆναι σφόδρα ἐπὶ τῷ καὶ ἠγεῖσθαι, περὶ ὃ ἂν μάλιστα τοῦτο πάσχη, τοῦτο ἐναργέστατόν τε εἶναι καὶ ἀληθέστατον, οὐχ οὕτως ἔχον· ταῦτα δὲ μάλιστα τὰ ὁρατά· ἢ οὐ; Πάνν γε. Οὐκοῦν ἐν τούτῳ τῷ πάθει μάλιστα καταδεῖται ψυχὴ ὑπὸ σώματος; Πῶς δὴ; Ὅτι ἐκά- D στη ἡδονὴ καὶ λύπη ὥσπερ ἦλον ἔχουσα προσηλοὶ αὐτὴν πρὸς τὸ σῶμα καὶ προσπερονᾷ καὶ ποιεῖ σωματοειδῆ, δοξάζουσαν ταῦτα ἀληθῆ εἶναι ἅπερ ἂν καὶ τὸ σῶμα φῆ. ἐκ γὰρ τοῦ ὁμοδοξεῖν τῷ σώματι καὶ τοῖς αὐτοῖς χαίρειν ἀναγκάζεται, οἶμαι, ὁμότροπός τε καὶ ὁμότροπος γίνεσθαι καὶ οἷα μηδέποτε καθαρώς εἰς Αἶδον ἀφικέσθαι, ἀλλ' αἰετοῦ σώματος ἀναπλέα ἐξίεναι, ὥστε ταχὺ πάλιν πίπτειν εἰς ἄλλο σῶμα καὶ ὥσπερ σπειρομένη ἐμφύεσθαι, καὶ ἐκ

Ε τούτων ἄμοιρος εἶναι τῆς τοῦ θεοῦ τε καὶ καθαρῶ καὶ
μονοειδούς συνουσίας. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις, ὁ Κέ-
βης, ὦ Σώκρατες.

XXXIV. Τούτων τοίνυν ἕνεκα, ὦ Κέβης, οἱ δικαίως
φιλομαθεῖς κόσμιοὶ εἰσι καὶ ἄνδρες, οὐχ ὧν οἱ πολλοὶ
84 ἕνεκα φαίνονται· ἢ σὺ οἶσι; Οὐ δῆτα ἔγωγε. Οὐ γὰρ ἄλλ'
οἷτω λογίσαιτ' ἂν ψυχὴ ἄνδρός φιλοσόφου, καὶ οὐκ ἂν
οἰηθείη τὴν μὲν φιλοσοφίαν χρῆναι ἑαυτὴν λύειν, λυού-
σης δὲ ἐκείνης αὐτὴν παραδιδόναι ταῖς ἡδοναῖς καὶ λύπαις
ἑαυτὴν πάλιν αὐτὴν ἐγκαταθεῖν καὶ ἀνήνυτον ἔργον πρῶτ-
των, Πηλεόπης τινα ἐναντίας ἰστόν μεταχειριζομένης·
ἀλλὰ γαλήνην τούτων παρασκευάζουσα, ἐπομένη τῷ λο-
γισμῷ καὶ αἰεὶ ἐν τούτῳ οὔσα, τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ θεῖον καὶ
B τὸ ἀδόξαστον θεωμένη καὶ ὑπ' ἐκείνου τρεφομένη, ἔξῃ τε
ολεταὶ οὔτω δεῖν, ἕως ἂν ἔξῃ, καὶ ἐπειδὴν τελευτήσῃ, εἰς
τὸ ξυγγενὲς καὶ εἰς τὸ τοιοῦτον ἀφικομένη ἀπηλλάχθαι
τῶν ἀνθρωπίνων κακῶν. ἐκ δὲ τῆς τοιαύτης τροφῆς οὐ-
δὲν δεινὸν μὴ φοβηθῆ, ταῦτά γ' ἐπιτηδεύσασα, ὦ Σιμμία
τε καὶ Κέβης, ὅπως μὴ διασπασθεῖσα ἐν τῇ ἀπαλλαγῇ τοῦ
σώματος ὑπὸ τῶν ἀνέμων διαφυσηθεῖσα καὶ διαπτομένη
οἰχνηταὶ καὶ οὐδὲν ἔτι οὐδαμοῦ ᾗ.

C XXXV. Σιγὴ οὖν ἐγένετο ταῦτα εἰπόντος τοῦ Σω-
κράτους ἐπὶ πολὺν χρόνον, καὶ αὐτὸς τε πρὸς τῷ εἰρη-
μένῳ λόγῳ ἦν ὁ Σωκράτης, ὡς ἰδεῖν ἐφαίνετο, καὶ ἡμῶν
οἱ πλείστοι. Κέβης δὲ καὶ Σιμμίας σμικρὸν πρὸς ἀλλήλω
διελεγέσθην· καὶ ὁ Σωκράτης ἰδὼν αὐτῶ ἤρετο· Τί; ἔφη,
ὑμῖν τὰ λεχθέντα μῶν μὴ δοκεῖ ἐνδεῶς λέγεσθαι; πολλὰς
γὰρ δὴ ἔτι ἔχει ὑποψίας καὶ ἀντιλαβὰς, εἴ γε δὴ τις αὐτὰ
μέλλει ἰκανῶς διεξιέναι. εἰ μὲν οὖν τι ἄλλο σκοπεῖσθον,
D οκνήσητε καὶ αὐτοὶ εἰπεῖν καὶ διελθεῖν, εἴ πῃ ὑμῖν φαίνε-
ται βέλτιον λεχθῆναι, καὶ αὐτὸ καὶ ἐμὲ ξυμπαράλαβεῖν, εἴ τι

μᾶλλον οἴεσθε μετ' ἐμοῦ εὐπορήσειν. καὶ ὁ Σιμμίας ἔφη·
Καὶ μὴν, ὦ Σώκρατες, τάληθ' ἔσοι ἐρῶ. πάσαι γὰρ ἡμῶν
ἐκότερος ἀπορῶν τὸν ἕτερον προσηθεὶ καὶ κελεύει ἐρέσθαι
διὰ τὸ ἐπιθυμεῖν μὲν ἀκούσαι, δύνειν δὲ ὄχλον παρέχειν,
μὴ σοὶ ἀηδὲς ἢ διὰ τὴν παρούσαν ξυμφορὰν. καὶ ὅς ἀκού-
σας ἐγέλασέ τε ἡρέμα καὶ φησι, Βαβαί, ὦ Σιμμία· ἢ που
χαλεπῶς ἂν τοὺς ἄλλους [ἀνθρώπους] πείσαιμι ὡς οὐ E
ξυμφορὰν ἡγοῦμαι τὴν παρούσαν τύχην, ὅτε γε μῆδ' ὑμᾶς
δύναμαι πείθειν, ἀλλὰ φοβείσθε μὴ δυσκολώτερόν τι νῦν
διάκειμαι ἢ ἐν τῷ πρόσθεν βίῳ· καί, ὡς δοικε, τῶν κύ-
κνων δοκῶ φανλώτερος ὑμῖν εἶναι τὴν μαντικὴν, οἱ ἐπει-
δὴν αἰσθάνονται ὅτι δεῖ αὐτοὺς ἀποθανεῖν, ἄθοντες καὶ ἐν
τῷ πρόσθεν χρόνῳ, τότε δὴ πλείστα καὶ μάλιστα ἄθουσι, 85
γεγηθότες ὅτι μέλλουσι παρὰ τὸν θεὸν ἀπιέναι, οὔπερ
εἰσὶ θεράποντες· οἱ δὲ ἄνθρωποι διὰ τὸ αὐτῶν θεός τοῦ
θανάτου καὶ τῶν κύκνων καταψεύδονται, καὶ φασιν αὐ-
τοὺς θρηνοῦντας τὸν θάνατον ὑπὸ λύπης ἐξάδειν, καὶ οὐ
λογίζονται ὅτι οὐδὲν ὄρνεον ἄδει ὅταν πεινῇ ἢ θιγοῖ ἢ τινα
ἄλλην λύπην λυπῆται, οὐδὲ αὐτὴ ἢ τε ἀηδῶν καὶ χελιδῶν
καὶ ὁ ἐποψ, ἃ δὴ φασὶ διὰ λύπην θρηνοῦντα ἄδειν· ἀλλ'
οὔτε ταῦτά μοι φαίνεται λυπούμενα ἄδειν οὔτε οἱ κύκνοι,
ἀλλ' ἄτε, οἶμαι, τοῦ Ἀπόλλωνος ὄντες μαντικοὶ τέ εἰσι καὶ B
προειδότες τὰ ἐν Ἄιδου ἀγαθὰ ἄθουσι καὶ τέρπονται ἐκεί-
νην τὴν ἡμέραν διαφερόντως ἢ ἐν τῷ ἐμπροσθεν χρόνῳ.
ἐγὼ δὲ καὶ αὐτὸς ἡγοῦμαι ὁμόδουλός τε εἶναι τῶν κύκνων
καὶ λερός τοῦ αὐτοῦ θεοῦ, καὶ οὐ χείρω ἐκείνων τὴν μαν-
τικὴν ἔχειν παρὰ τοῦ δεσπότου, οὐδὲ δυσθυμότερον αὐ-
τῶν τοῦ βίου ἀπαλλάττεσθαι. ἀλλὰ τούτου γε ἕνεκα λέ-
γειν τε χρὴ καὶ ἐρωτᾶν ὅ τι ἂν βούλησθε, ἕως [ἂν οἱ]
Ἀθηναίων ἐῷσιν ἄνδρες ἕνδεκα. Καλῶς, ἔφη, λέγεις, ὁ
Σιμμίας· καὶ ἐγὼ τέ σοι ἐρῶ ὁ ἀπορῶ, καὶ αὐτὸς οὔδε, ἢ οὐκ C
ἀποδέχεται τὰ εἰρημένα. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ, ὦ Σώκρατες,
PLATO I. 8

περὶ τῶν τοιούτων ἴσως ὥσπερ καὶ σοὶ τὸ μὲν σαφὲς εἰδέναι ἐν τῷ νῦν βίῳ ἢ ἀδύνατον εἶναι ἢ παγχάλεπόν τι, τὸ μέντοι αὐτὰ λεγόμενα περὶ αὐτῶν μὴ οὐκ παντὶ τρόπῳ ἐλέγχειν καὶ μὴ προαφίστασθαι, πρὶν ἂν πανταχῆ σκοπῶν ἀπέλη τις, πάνυ μαλθακοῦ εἶναι ἀνδρός· δεῖν γὰρ περὶ αὐτὰ ἐν γέ τι τούτων διαπράξασθαι, ἢ μαθεῖν ὅπῃ ἔχει ἢ εὐρεῖν ἢ, εἰ ταῦτα ἀδύνατον, τὸν γοῦν βέλτιστον τῶν ἀνθρώπων λόγων λαβόντα καὶ δυσεξελεγκτότατον, ἐπὶ τούτου ὀχοῦμενον ὥσπερ ἐπὶ σχεδίας κινδυνεύοντα διαπλευσάτω τὸν βίον, εἰ μὴ τις δύναται ἀσφαλέστερον καὶ ἀκινδυνότερον ἐπὶ βεβαιότερον ὀχήματος ἢ λόγου θείου τινὸς διαπορευθῆναι. καὶ δὴ καὶ νῦν ἔγωγε οὐκ ἐπαισχυνθήσομαι ἐρέσθαι, ἐπειδὴ καὶ σὺ ταῦτα λέγεις, οὐδὲ ἑμαυτὸν αἰτιάσομαι ἐν ὑστέρω χρόνῳ ὅτι νῦν οὐκ εἶπον ἃ ἐμοὶ δοκεῖ. ἐμοὶ γὰρ, ὦ Σωκράτες, ἐπειδὴ καὶ πρὸς ἑμαυτὸν καὶ πρὸς τόνδε σκοπῶ τὰ εἰρημένα, οὐ πάνυ φαίνεται ἱκανῶς εἰρησθαι.

E XXXVI. Καὶ ὁ Σωκράτης, Ἴσως γὰρ, ἔφη, ὦ ἑταῖρε, ἀληθῆ σοὶ φαίνεται· ἀλλὰ λέγε, ὅπῃ δὴ οὐκ ἱκανῶς ταύτη ἔμοιγε, ἢ δ' ὅς, ἢ δὴ καὶ περὶ ἀρμονίας ἂν τις καὶ λύρας τε καὶ χορδῶν τὸν αὐτὸν τοῦτον λόγον εἶποι, ὡς ἢ μὲν ἀρμονία ἀδρατὸν τι καὶ ἀσώματον καὶ πάγκαλόν τι καὶ θεῖον ἐστὶν ἐν τῇ ἡροσμένη λύρᾳ, αὐτὴ δ' ἢ ἡ λύρα καὶ αἱ χορδαὶ σώματά τε καὶ σωματοειδῆ καὶ ζύνθετα καὶ γεώδη ἐστὶ καὶ τοῦ θνητοῦ ξυγγενῆ. ἐπειδὴ οὖν ἢ κατὰξῆ τις τὴν λύραν ἢ διατέμῃ καὶ διαρρήξῃ τὰς χορδὰς, εἰ τις δυσχυρίζοιτο τῷ αὐτῷ λόγῳ ὥσπερ σὺ, ὡς ἀνάγκη ἐστὶ εἶναι τὴν ἀρμονίαν ἐκείνην καὶ μὴ ἀπολωλέναι· οὐδεμία γὰρ μηχανὴ ἂν εἴη τὴν μὲν λύραν ἐστὶ εἶναι διερωγωνιῶν τῶν χορδῶν καὶ τὰς χορδὰς θνητοειδεῖς οὐσας, τὴν δὲ ἀρμονίαν ἀπολωλέναι τὴν τοῦ θείου τε καὶ ἀθανάτου ὁμοφυῆ τε καὶ ξυγγενῆ, προτέραν τοῦ θνητοῦ ἀπολωμέ-

νην· ἀλλὰ φαίη ἀνάγκη ἐστὶ ποῦ εἶναι αὐτὴν τὴν ἀρμονίαν, καὶ πρότερον τὰ ξύλα καὶ τὰς χορδὰς κατασκευασθαι, πρὶν τι ἐκείνην παθεῖν, — καὶ γὰρ οὖν, ὦ Σωκράτες, οἶμαι ἔγωγε καὶ αὐτὸν σε τοῦτο ἐντεθυμησθαι, ὅτι τοιοῦτόν τι μάλιστα ὑπολαμβάνομεν τὴν ψυχὴν εἶναι, ὥσπερ ἐντεταμένον τοῦ σώματος ἡμῶν καὶ ξυνεχομένου ὑπὸ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ καὶ ξηροῦ καὶ ὑγροῦ καὶ τοιούτων τινῶν, κρασιῖν εἶναι καὶ ἀρμονίαν αὐτῶν τούτων τὴν ψυχὴν ἡμῶν, ἐπειδὴν ταῦτα καλῶς καὶ μετρίως κραθῆ ἢ πρὸς ἄλληλα. εἰ οὖν τυγχάνει ἢ ψυχὴ οὕσα ἀρμονία τις, δῆλον ὅτι, ὅταν χαλασθῆ τὸ σῶμα ἡμῶν ἀμέτρως ἢ ἐπιταθῆ ὑπὸ νόσων καὶ ἄλλων κακῶν, τὴν μὲν ψυχὴν ἀνάγκη εὐθύς ὑπάρχει ἀπολωλέναι, καίπερ οὐσαν θειοτάτην, ὥσπερ καὶ αἱ ἄλλαι ἀρμονίαι αἱ τ' ἐν τοῖς φθόγγοις καὶ αἱ ἐν τοῖς τῶν δημιουργῶν ἔργοις πάσι, τὰ δὲ λείψανα τοῦ σώματος ἐκείνου πολὺν χρόνον παραμένειν, ἕως ἂν ἢ κατακαυθῆ ἢ κατασαπῆ. ὅρα οὖν πρὸς τοῦτον τὸν λόγον τί φήσομεν, εἴαν τις ἀξιοὶ κρασιῖν οὐσαν τὴν ψυχὴν τῶν ἐν τῷ σώματι ἐν τῷ καλουμένῳ θανάτῳ πρώτην ἀπόλλυσθαι.

XXXVII. Διαβλέψας οὖν ὁ Σωκράτης, ὥσπερ τὰ πολλὰ εἰώθει, καὶ μειδιάσας, Δίκαια μέντοι, ἔφη, λέγει ὁ Σιμμίας. εἰ οὖν τις ὑμῶν εὐπορώτερος ἐμοῦ, τί οὐκ ἀπειρήνατο; καὶ γὰρ οὐ φαύλως ἔοικεν ἀπομένῳ τοῦ λόγου. δοκεῖ μέντοι μοι χρῆναι πρὸ τῆς ἀπουρίσεως ἐστὶ πρότερον Κέβητος ἀκούσαι, τί αὐτὸν ὅδε ἐγκαλεῖ τῷ λόγῳ, ἵνα χρόνον ἐγγενομένον βουλευσάμεθα τί ἐροῦμεν, ἐπειτα δὲ ἀκούσαντας ἢ ξυγχωρεῖν αὐτοῖς, εἴαν τι δοκῶσι προσάδειν, εἴαν δὲ μὴ, οὕτως ἢ δὴ ὑπερδικεῖν τοῦ λόγου. ἀλλ' ἄγε, ἢ δ' ὅς, ὦ Κέβης, λέγε, τί ἦν τὸ σὲ αὐτῶν θράττον [ἀπιστίαν παρέχει]. Λέγω δὴ, ἢ δ' ὅς ὁ Κέβης. ἐμοὶ γὰρ φαίνεται ἐστὶ ἐν τῷ αὐτῷ ὁ λόγος εἶναι, καί, ὅπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐλέγομεν, ταῦτόν ἐγκλημα ἔχειν. ὅτι μὲν γὰρ 87

ἦν ἡμῶν ἡ ψυχὴ καὶ πρὶν εἰς τόδε τὸ εἶδος ἔλθειν, οὐκ ἀντιτίθεμαι μὴ οὐχὶ πάννυ χαριέντως καί, εἰ μὴ ἐπαχθές ἐστιν εἰπεῖν, πάννυ ἰκανῶς ἀποδειχθῆναι· ὡς δὲ καὶ ἀποθανόντων ἡμῶν ἔτι που ἔσται, οὐ μοι δοκεῖ τῆδε. ὥς μὲν οὐκ ἰσχυρότερον καὶ πολυχρονιώτερον ψυχῆ σώματος, οὐ ξυγχορῶ τῇ Σιμμίου ἀντιλήψει· δοκεῖ γάρ μοι πᾶσι τοῦτοις πάννυ πολὺ διαφέρειν. τί οὖν, ἂν φαίη ὁ λόγος, ἔτι ἀπιστεῖς, ἐπειδὴ γε ὁρᾷς ἀποθανόντος τοῦ ἀνθρώπου τὸ **B** γε ἀσθενέστερον ἔτι ὄν; τὸ δὲ πολυχρονιώτερον οὐ δοκεῖ σοι ἀναγκαῖον εἶναι ἔτι σώζεσθαι ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ; πρὸς δὴ τοῦτο τόδε ἐπίσκεψαι, εἰ τί λέγω· εἰκόνοσ γάρ τινος, ὡς εἶοικε, κἀγὼ ὥσπερ Σιμμίας δέομαι. ἐμοὶ γάρ δοκεῖ ὁμοίως λέγεσθαι ταῦτα, ὥσπερ ἂν τις περὶ ἀνθρώπου ὑφάντου πρεσβύτου ἀποθανόντος λέγοι τοῦτον τὸν λόγον, ὅτι οὐκ ἀπόλωλεν ὁ ἀνθρώπος ἀλλ' ἔστι που σῶσ, τεκμήριον δὲ παρέχοιτο θοιμάτιον ὃ ἡμπείχστο αὐτὸς ὑψηλάμενος, ὅτι ἐστὶ σῶν καὶ οὐκ ἀπόλωλε, καὶ εἰ τις ἀπιστοῖ **C** αὐτῷ, ἀνερωτῶν πότερον πολυχρονιώτερον ἔστι τὸ γένος ἀνθρώπου ἢ ἱματίου ἐν χρεῖα τε ὄντος καὶ φορομένου, ἀποκριναμένου δὲ τινος ὅτι πολὺ τὸ τοῦ ἀνθρώπου, οἴοιτο ἀποδειχθῆναι ὅτι παντὸς ἄρα μᾶλλον ὃ γε ἀνθρώπος σῶσ ἐστίν, ἐπειδὴ τὸ γε ὀλιγοχρονιώτερον οὐκ ἀπόλωλε. τὸ δ' οἶμαι, ὦ Σιμμία, οὐχ οὕτως ἔχει· σκόπει γάρ καὶ σὺ ἂ λέγω. πᾶσ γὰρ ἂν ὑπολάβοι ὅτι εὐήθεις λέγει ὁ τοῦτο λέγων· ὁ γὰρ ὑφάντης οὗτος πολλὰ κατατρίψας τοιαῦτα ἱμάτια καὶ ὑψηλάμενος ἐκείνων μὲν ὕστερος ἀπόλωλε πολ- **D** λῶν ὄντων, τοῦ δὲ τελευταίου, οἶμαι, πρότερος, καὶ οὐδὲν τι μᾶλλον τούτου ἕνεκα ἀνθρώπος ἐστὶν ἱματίου φαν-λότερον οὐδ' ἀσθενέστερον. τὴν αὐτὴν δὲ ταύτην, οἶμαι, εἰκόνα δέξαιτ' ἂν ψυχὴ πρὸς σῶμα, καὶ τις λέγων αὐτὰ ταῦτα περὶ αὐτῶν μέτρι' ἂν μοι φάνοιτο λέγειν, ὡς ἡ μὲν ψυχὴ πολυχρονίου ἐστὶ, τὸ δὲ σῶμα ἀσθενέστερον καὶ ὀλι-

γοχρονιώτερον· ἀλλὰ γὰρ ἂν φαίη ἐκάστην τῶν ψυχῶν πολλὰ σώματα κατατρίβειν, ἄλλως τε καὶ εἰ πολλὰ ἔτη βιώη· εἰ γὰρ ῥέοι τὸ σῶμα καὶ ἀπολλύοιτο ἔτι ζῶντος τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἡ ψυχὴ αἰεὶ τὸ κατατρίβόμενον ἀνυφαί- **E** νοι, ἀναγκαῖον μὲντ' ἂν εἴη, ὅποτε ἀπολλύοιτο ἡ ψυχὴ, τὸ τελευταῖον ὕφασμα τυχεῖν αὐτὴν ἔχουσαν καὶ τούτου μόνου προτέραν ἀπόλλυσθαι, ἀπολομένης δὲ τῆς ψυχῆς τότε ἤδη τὴν φύσιν τῆς ἀσθενείας ἐπιδεικνύοι τὸ σῶμα καὶ ταχὺ σαπὲν διοίχοιτο. ὥστε τούτῳ τῷ λόγῳ οὐπω ἄξιον πιστεύσαντα θαρρεῖν, ὡς, ἐπειδὴ ἀποθάνωμεν, ἔτι **B** που ἡμῶν ἡ ψυχὴ ἔστιν. εἰ γὰρ τις καὶ πλεον ἔτι τῷ λέγουσι **88** ἢ ἂ σὺ λέγεις ξυγχορήσεις, δοὺς αὐτῷ μὴ μόνον ἐν τῷ πρὶν καὶ γενέσθαι ἡμᾶς χρόνῳ εἶναι ἡμῶν τὰς ψυχὰς, ἀλλὰ μηδὲν κωλύειν καὶ ἐπειδὴ ἀποθάνωμεν ἐνίων ἔτι εἶναι καὶ ἔσεσθαι καὶ πολλάκις γενήσεσθαι καὶ ἀποθανεῖσθαι αὐθις· οὕτω γὰρ αὐτὸ φύσει ἰσχυρὸν εἶναι, ὥστε πολλάκις γυγνομένην ψυχὴν ἀντέχειν· δοὺς δὲ ταῦτα ἐκείνο μηκέτι συγχορῶ, μὴ οὐ πονεῖν αὐτὴν ἐν ταῖς πολλαῖς γενέσεσι καὶ τελευτῶσάν γε ἐν τινι τῶν θανάτων παντάπασιν ἀπόλλυσθαι· τούτου δὲ τὸν θάνατον καὶ ταύτην τὴν διά- **B** λυσιν τοῦ σώματος, ἢ τῆ ψυχῆ φέρει ὄλεθρον, μηδένα φαίη εἰδένα· ἀδύνατον γὰρ εἶναι ὄθροῦν αἰσθάνεσθαι ἡμῶν· εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, οὐδενὶ προσήκει θάνατον θαρροῦντι μὴ οὐκ ἀνοήτως θαρρεῖν, ὅς ἂν μὴ ἔχη ἀποδείξει ὅτι ἐστὶ ψυχὴ παντάπασιν ἀθάνατόν τε καὶ ἀνώλεθρον· εἰ δὲ μὴ, ἀνάγκη εἶναι αἰεὶ τὸν μέλλοντα ἀποθανεῖσθαι δεδιέναι ὑπὲρ τῆς αὐτοῦ ψυχῆς, μὴ ἐν τῇ νῦν τοῦ σώματος διαξενύξει παντάπασιν ἀπόληται.

XXXVIII. Πάντες οὖν ἀκούσαντες εἰπόντων αὐτῶν ἀθῶσ διετέθημεν, ὡς ὕστερον ἐλέγομεν πρὸς ἀλλήλους, **C** ὅτι ὑπὸ τοῦ ἔμπροσθεν λόγου σφόδρα πεπεισμένους ἡμᾶς πάλιν ἐδόκουν ἀναταράξαι καὶ εἰς ἀπιστίαν καταβαλεῖν

οὐ μόνον τοῖς προειρημένοις λόγοις, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ὕστερον μέλλοντα ῥηθῆσθεσθαι, μὴ οὐδενὸς ἄξιον εἶμεν κριταὶ ἢ καὶ τὰ πράγματα αὐτὰ ἄπιστα ἦ.

ΕΧ. Νῆ τοὺς θεοὺς, ὦ Φαίδων, συγγνώμην γε ἔχω ὑμῖν. καὶ γὰρ αὐτόν με νῦν ἀκούσαντά σου τοιοῦτόν τι λέγειν πρὸς ἑμαυτὸν ἐπέρχεται· τίμι οὖν ἐτι πιστεύομεν λόγῳ; ὡς γὰρ σφόδρα πιθανὸς ὦν, ὃν ὁ Σωκράτης ἔλεγε λόγον, νῦν εἰς ἀπιστίαν καταπέπτωκε. θαυμαστῶς γὰρ μόνῳ ὁ λόγος οὗτος ἀντιλαμβάνεται καὶ νῦν καὶ αἰεὶ, τὸ ἀρμονίαν τινὰ ἡμῶν εἶναι τὴν ψυχὴν, καὶ ὥσπερ ὑπέμνησέ με ρηθεὶς ὅτι καὶ αὐτῷ μοι ταῦτα προὔδεδόκτο· καὶ πάννυθόμαι πάλιν ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς ἄλλου τινὸς λόγου, ὃς με πείσει ὡς τοῦ ἀποθανόντος οὐ συναποθνήσκει ἡ ψυχὴ. λέγε οὖν πρὸς Διός, πῆ ὁ Σωκράτης μετῆλθε τὸν λόγον; καὶ πότερον ἀκείνους, ὥσπερ ὑμᾶς φῆς, ἐνδηλός τι ἐγένετο ἀχθόμενος ἢ οὐ, ἀλλὰ πρῶτος ἐβοήθει τῷ λόγῳ; καὶ ἱκανῶς ἐβοήθησεν ἢ ἐνδεῶς; πάντα ἡμῖν διέλθε ὡς δύνασθαι ἀκριβέστατα.

ΦΑΙΔ. Καὶ μὴν, ὦ Ἐχέκρατες, πολλάκις θαυμάσας Σωκράτη οὐ πάποτε μᾶλλον ἠγάσθην ἢ τότε παραγενόμενος. τὸ μὲν οὖν ἔχειν ὃ τι λέγοι ἐκεῖνος ἴσως οὐδὲν ἄτοπον· ἀλλ' ἔγωγε μάλιστα ἐθαύμασα αὐτοῦ πρῶτον μὲν τοῦτο, ὡς ἠδέως καὶ εὐμενῶς καὶ ἀγαμένως τῶν νεανίσκων τὸν λόγον ἀπεδέξατο, ἔπειτα ἡμῶν ὡς ὀξέως ἤσθητο ὃ πεπόνθειμεν ὑπὸ τῶν λόγων, ἔπειτα ὡς ἐν ἡμᾶς ἰάσατο καὶ ὥσπερ πεφευγότας καὶ ἠττημένους ἀνεκαλέσατο καὶ προὔτρεψε πρὸς τὸ παρέπεσθαι τε καὶ ξυνοπεῖν τὸν λόγον.

ΕΧ. Πῶς δῆ;

ΦΑΙΔ. Ἐγὼ ἐρωῶ. ἔτυχον γὰρ ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ καθήμενος παρὰ τὴν κλίνην ἐπὶ χαμαιζήλου τινός, ὃ δὲ ἐπὶ πολὺ ὑψηλοτέρου ἢ ἐγὼ. καταψήσας οὖν μου τὴν κεφαλὴν

καὶ ξυμπιέσας τας ἐπὶ τῷ ἀγκῆνι τρίχας — εἰώθει γάρ, ὁπότε τύχοι, παίζειν μου εἰς τὰς τρίχας — Ἄφριον δῆ, ἔφη, ἴσως, ὦ Φαίδων, τὰς καλὰς ταύτας κόμας ἀποκορεῖ. Ἔοικεν, ἦν δ' ἐγὼ, ὦ Σώκρατες. Οὐκ, ἂν γε ἐμοὶ πείθῃ. Ἀλλὰ τί; ἦν δ' ἐγὼ. Τήμερον, ἔφη, κάρῳ τὰς ἐμὰς καὶ σὺ ταύτας, ἐάνπερ γε ἡμῖν ὁ λόγος τελευτήσῃ καὶ μὴ δυνώμεθα αὐτὸν ἀναβιώσασθαι. καὶ ἐγὼ γ' ἂν, εἰ σὺ εἴην καὶ με διαφεύγοι ὁ λόγος, ἐνορκοῦν ἂν ποιησαίμην ὥσπερ Ἄργετοι, μὴ πρότερον κομήσειν, πρὶν ἂν νικήσω ἀναμαχόμενος τὸν Σιμμίον τε καὶ Κέβητος λόγον. Ἀλλ', ἦν δ' ἐγὼ, πρὸς δύο λέγεται οὐδ' Ἡρακλῆς οἷός τε εἶναι. Ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἔφη, τὸν Ἰόλεων παρακάλει, ἕως ἐτι φῶς ἐστί. Παρακαλῶ τοίνυν, ἔφη, οὐχ ὡς Ἡρακλῆς, ἀλλ' ὡς Ἰόλεως τὸν Ἡρακλῆ. Οὐδὲν διοίσει, ἔφη.

XXXIX. Ἀλλὰ πρῶτον εὐλαβηθῶμεν τι πάθος μὴ πάθωμεν. Τὸ ποῖον; ἦν δ' ἐγὼ. Μὴ γενώμεθα, ἢ δ' ὅς, μισόλογοι, ὥσπερ οἱ μισάνθρωποι γιγνόμενοι· ὡς οὐκ ἔστιν, ἔφη, ὃ τι ἂν τις μείζον τούτου κακὸν πάθος ἢ λόγους μισήσας. γίγνεται δὲ ἐκ τοῦ αὐτοῦ τρόπου μισολογία τε καὶ μισανθρωπία. ἢ τε γὰρ μισανθρωπία ἐνδύεται ἐκ τοῦ σφόδρα τινὲ πιστεῦσαι ἄνευ τέχνης, καὶ ἠγήσασθαι παντάπασί γε ἀληθῆ εἶναι καὶ ὑγιῆ καὶ πιστὸν τὸν ἄνθρωπον, ἔπειτα ὀλίγον ὕστερον εὐρεῖν τούτον πονηρὸν τε καὶ ἄπιστον καὶ ἀνδρις ἔτερον· καὶ ὅταν τοῦτο πολλάκις πάθῃ τις, καὶ ὑπὸ τούτων μάλιστα οὖς ἂν ἠγήσατο οἰκαιοτάτους τε καὶ ἑταιροτάτους, τελευτῶν δῆ θαμὰ προσκρούων μισεῖ τε πάντας καὶ ἠγείται οὐδενὸς οὐδὲν ὑγιᾶς εἶναι τὸ παράπαν. ἢ οὐκ ἤσθησαι σὺ τοῦτο γιγνόμενον; Πάννυ γε, ἦν δ' ἐγὼ. Οὐκοῦν, ἢ δ' ὅς, αἰσχρόν, καὶ δῆλον ὅτι ἄνευ τέχνης τῆς περὶ τάνθρωπεία ὁ τοιοῦτος χρῆσθαι ἐπιχειρεῖ τοῖς ἀνθρώποις; εἰ γὰρ που μετὰ τέχνης ἐχοῖτο. ὥσπερ ἔχει, οὕτως ἂν ἠγήσατο, τοὺς μὲν χρηστοὺς καὶ πονηροὺς

90 σφόδρα ὀλίγους εἶναι ἑκατέρους, τοὺς δὲ μεταξὺ πλεό-
 στους. Πῶς λέγεις; ἔφη ἐγώ. Ὡσπερ, ἢ δ' ὅς, περὶ τῶν
 σφόδρα σμικρῶν καὶ μεγάλων· οἷτι τι σπανιωτέρον εἶναι
 ἢ σφόδρα μέγαν ἢ σφόδρα σμικρὸν ἐξευρεῖν ἄνθρωπον ἢ
 κύνα ἢ ἄλλο ὅτιοῦν; ἢ αὐτὰ ταχὺν ἢ βραδύν, ἢ ἀσχυρὸν ἢ
 καλόν, ἢ λευκὸν ἢ μέλανα; ἢ οὐκ ἤσθησαι ὅτι πάντων τῶν
 τοιούτων τὰ μὲν ἄκρα τῶν ἐσχάτων σπάνια καὶ ὀλίγα, τὰ
 δὲ μεταξὺ ἀφθονα καὶ πολλὰ; Πάνυ γε, ἦν δ' ἐγώ. Οὐκ-
 B οὐν οἶσι, ἔφη, εἰ ποιηρίας ἀγῶν προτεθείη, πάνυ ἂν
 ὀλίγους καὶ ἐνταῦθα τοὺς πρώτους φανῆναι; Εἰκόσ γε,
 ἦν δ' ἐγώ. Εἰκόσ γάρ, ἔφη· ἀλλὰ ταύτη μὲν οὐχ ὁμοιοί
 οἱ λόγοι τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλὰ σοῦ νῦν δὴ προάγοντος ἐγὼ
 ἐπεσπόμην, ἀλλ' ἐκείνη ἢ, ἐπειδὴν τις πιστεύσῃ λόγῳ τιμῆ
 ἀληθεῖ εἶναι ἄνευ τῆς περὶ τοὺς λόγους τέχνης, κάπειτα
 ὀλίγον ὕστερον αὐτῷ δόξῃ ψευδῆς εἶναι, ἐνίοτε μὲν ὦν,
 ἐνίοτε δ' οὐκ ὦν, καὶ αὐτίς ἕτερος καὶ ἕτερος· καὶ μάλιστα
 C δὴ οἱ περὶ τοὺς ἀντιλογικοὺς λόγους διατρέψαντες οἰσθ'
 ὅτι τελευτῶντες οἴονται σοφώτατοι γεγυῖναι τε καὶ κα-
 τανουηκέναι μόνοι ὅτι οὔτε τῶν πραγμάτων οὐδενὸς
 οὐδὲν ὑγιᾶς οὐδὲ βέβαιον οὔτε τῶν λόγων, ἀλλὰ πάντα τὰ
 ὄντα ἀτεχνῶς ὥσπερ ἐν Εὐρίπῳ ἄνω καὶ κάτω στρέφεται
 καὶ χρόνον οὐδένα ἐν οὐδενὶ μένει. Πάνυ μὲν οὐν, ἔφη
 ἐγώ, ἀληθῆ λέγεις. Οὐκοῦν, ὦ Φαίδαν, ἔφη, οἰκτρὸν
 ἂν εἴη τὸ πάθος, εἰ ὄντος δὴ τινος ἀληθοῦς καὶ βεβαίου
 D λόγου καὶ δυνατοῦ κατανοῆσαι, ἔπειτα διὰ τὸ παραγίγνε-
 σθαι τοιούτοις τισὶ λόγοις τοῖς αὐτοῖς τοτὲ μὲν δοκοῦσιν
 ἀληθεῖς εἶναι, τοτὲ δὲ μὴ, μὴ ἑαυτὸν τις αἰτιῶτο μηδὲ
 τὴν ἑαυτοῦ ἀτεχνίαν, ἀλλὰ τελευτῶν διὰ τὸ ἀλγεῖν ἄσμε-
 νος ἐπὶ τοὺς λόγους ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν αἰτίαν ἀπόσσειτο καὶ
 ἤδη τὸν λοιπὸν βίον μισῶν τε καὶ λοιδορῶν [τοὺς λόγους]
 διατελοῖ, τῶν δὲ ὄντων τῆς ἀληθείας τε καὶ ἐπιστήμης στε-
 ρηθεῖη. Νῆ τὸν Δία, ἦν δ' ἐγώ, οἰκτρὸν δῆτα.

XL. Πρῶτον μὲν τοίνυν, ἔφη, τοῦτο εὐλαβηθῶμεν,
 καὶ μὴ παρίωμεν εἰς τὴν ψυχὴν, ὡς τῶν λόγων κινδυνεύει E
 οὐδὲν ὑγιᾶς εἶναι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ὅτι ἡμεῖς οὐπω ὑγι-
 ᾶς ἔχομεν, ἀλλ' ἀνδριστεῖον καὶ προθυμητέον ὑγιᾶς ἔχειν,
 σοὶ μὲν οὐν καὶ τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦ ἔπειτα βίου παντός
 ἔνεκα, ἐμοὶ δὲ αὐτοῦ ἔνεκα τοῦ θανάτου· ὡς κινδυνεύω 91
 ἔγωγε ἐν τῷ παρόντι περὶ αὐτοῦ τούτου οὐ φιλοσόφως
 ἔχειν, ἀλλ' ὥσπερ οἱ πάνυ ἀπαιδευτοὶ φιλονείκως. καὶ
 γὰρ ἐκείνοι ὅταν περὶ τὸν ἀμφισβητήσωσιν, ὅπῃ μὲν ἔχει
 περὶ ὧν ἂν ὁ λόγος ἢ οὐ φροντίζουσιν, ὅπως δὲ ἂ αὐτοὶ
 ἔθεντο ταῦτα δόξει τοῖς παροῦσι, τοῦτο προθυμοῦνται.
 καὶ ἐγὼ μοι δοκῶ ἐν τῷ παρόντι τοσοῦτον μόνον ἐκείνων
 διοίσειν· οὐ γὰρ ὅπως τοῖς παροῦσιν ἂ ἐγὼ λέγω δόξει
 ἀληθῆ εἶναι προθυμηθήσομαι, εἰ μὴ εἰ πάρεργον, ἀλλ'
 ὅπως αὐτῷ ἐμοὶ ὅ τι μάλιστα δόξει οὕτως ἔχειν. λογίζο- B
 μαι γάρ, ὦ φίλε ἑταῖρε· θεῖσαι ὡς πλεονεκτικῶς· εἰ μὲν
 τυγχάνει ἀληθῆ ὄντα ἂ ἐγὼ λέγω, καλῶς δὴ ἔχει τὸ πει-
 σθῆναι· εἰ δὲ μηδὲν ἐστι τελευτήσαντι, ἀλλ' οὐν τοῦτόν γε
 τὸν χρόνον αὐτόν τὸν πρὸ τοῦ θανάτου ἤττον τοῖς παρ-
 οῦσιν ἀηδῆς ἔσομαι ὀδυρόμενος. ἢ δὲ ἀγνοιά μοι αὕτη
 οὐ ξυνδιατελεῖ, κινδὸν γάρ ἂν ἦν, ἀλλ' ὀλίγον ὕστερον
 ἀπολείπεται. παρεσκευασμένος δὴ, ἔφη, ὦ Σιμμία τε καὶ
 Κέβης, οὕτως ἐρχομαι ἐπὶ τὸν λόγον· ὑμεῖς μέντοι, ἂν
 ἐμοὶ πείθησθε, σμικρὸν φροντίσαντες Σωκράτους, τῆς δὲ C
 ἀληθείας πολὺ μᾶλλον, ἐὰν μὲν τι ὑμῖν δοκῶ ἀληθῆς
 λέγειν, ξυνομολογήσατε, εἰ δὲ μὴ, παντὶ λόγῳ ἀντιτείνετε,
 εὐλαβούμενοι ὅπως μὴ ἐγὼ ὑπὸ προθυμίας ἅμα ἑαυτόν
 τε καὶ ὑμᾶς ἐξαπατήσας ὥσπερ μέλιττα τὸ κέντρον ἐγκα-
 ταλιπῶν οἰχήσομαι.

XLI. Ἄλλ' ἴτεον, ἔφη. πρῶτόν με ὑπομνήσατε ἂ
 ἐλέγετε, ἐὰν μὴ φαίνωμαι μεμνημένος. Σιμμίας μὲν γάρ,
 ὡς ἐγὼμαι, ἀπίσκει τε καὶ φοβεῖται μὴ ἢ ψυχὴ ὅμως καὶ

D θειότερον καὶ κάλλιον ὄν τοῦ σώματος προκολλήηται ἐν
 ἀρμονίας εἶδει οὐσα· Κέβης δέ μοι ἔδοξε τοῦτο μὲν ἐμοὶ
 ξυγκραεῖν, πολυχρονιώτερόν γε εἶναι ψυχὴν σώματος,
 ἀλλὰ τόδε ἄδηλον παιδί, μὴ πολλὰ δὴ σώματα καὶ πολ-
 λάκις κατατρίψασα ἢ ψυχὴ τὸ τελευταῖον σῶμα καταλι-
 ποῦσα νῦν αὐτὴ ἀπολλύηται, καὶ ἢ αὐτὸ τοῦτο θάνατος,
 ψυχῆς ὄλεθρος, ἐπεὶ σῶμά γ' αἰεὶ ἀπολλύμενον οὐδὲν
 παύεται. ἄρα ἄλλ' ἢ ταῦτ' ἐστίν, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης,
 E αἰ δεῖ ἡμᾶς ἐπισκοπεῖσθαι; Ξυνωμολογείτην δὴ ταῦτ' εἶναι
 ἄμφω. Πότερον οὖν, ἔφη, πάντας τοὺς ἐμπροσθεν λόγους
 οὐκ ἀποδέχεσθε, ἢ τοὺς μὲν, τοὺς δ' οὐ; Τοὺς μὲν, ἐφά-
 την, τοὺς δ' οὐ. Τί οὖν, ἢ δ' ὅς, περὶ ἐκείνου τοῦ λόγου
 λέγετε, ἐν ᾧ ἔφαμεν τὴν μάθησιν ἀνάμνησιν εἶναι, καὶ
 τούτου οὕτως ἔχοντος ἀναγκαίως ἔχειν ἄλλοθι που πρό-
 92 τερον ἡμῶν εἶναι τὴν ψυχὴν, πρὶν ἐν τῷ σώματι ἐνδε-
 θῆναι; Ἐγὼ μὲν, ἔφη ὁ Κέβης, καὶ τότε θανατωσῶς ὡς
 ἐπέισθην ὑπ' αὐτοῦ καὶ νῦν ἐμμένω ὡς οὐδενὶ λόγῳ. Καὶ
 μὴν, ἔφη ὁ Σιμμίας, καὶ αὐτὸς οὕτως ἔχω, καὶ πάννυ ἂν
 θαναμάζοιμι, εἰ μοι περὶ γε τούτου ἄλλο ποτὲ δόξειεν. καὶ
 ὁ Σωκράτης, Ἄλλ' ἀνάγκη σοι, ἔφη, ὦ ξένη Ὀηβαίε, ἄλλα
 δόξαι, ἐάνπερ μελέη ἦδε ἢ οἴησις, τὸ ἀρμονίαν μὲν εἶναι
 ζύνθετον πρᾶγμα, ψυχὴν δὲ ἀρμονίαν τινα ἐκ τῶν κατὰ
 τὸ σῶμα ἐντεταμένων ξυγκείσθαι. οὐ γάρ που ἀποδέξει
 B γε σαυτοῦ λέγοντος, ὡς πρότερον ἦν ἀρμονία ξυγκειμένη,
 πρὶν ἐκεῖνα εἶναι ἐξ ὧν ἔδει αὐτὴν ξυντεθῆναι· ἢ ἀπο-
 δέξει; Οὐδαμῶς, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Αἰσθάνει οὖν, ἢ δ'
 ὅς, ὅτι ταῦτά σοι ξυμβαίνει λέγειν, ὅταν φῆς μὲν εἶναι τὴν
 ψυχὴν πρὶν καὶ εἰς ἀνθρώπου εἶδος τε καὶ σῶμα ἀφικέ-
 σθαι, εἶναι δ' αὐτὴν ξυγκειμένην ἐκ τῶν οὐδέπω ὄντων;
 οὐ γάρ δὴ ἀρμονία γέ σοι τοιοῦτόν ἐστιν ᾧ ἀπεικάξεις,
 ἀλλὰ πρότερον καὶ ἢ λύρα καὶ αἰ χορδαὶ καὶ οἱ φθόγγοι
 C ἐτι ἀνάρμοστοι ὄντες γίνονται, τελευταῖον δὲ πάντων

ξυνίσταται ἢ ἀρμονία καὶ πρότον ἀπόλλυται. οὗτος οὖν
 σοι ὁ λόγος ἐκείνω πῶς ξυνάσεται; Οὐδαμῶς, ἔφη ὁ Σιμ-
 μίας. Καὶ μὴν, ἢ δ' ὅς, πρέπει γε εἶπερ τῷ ἄλλῳ λόγῳ
 ξυνορθῶ εἶναι καὶ τῷ περὶ ἀρμονίας. Πρέπει γάρ, ἔφη ὁ
 Σιμμίας. Οὗτος τολύβη, ἔφη, σοὶ οὐ ξυνορθός, ἀλλ' ὄρα·
 πότερον αἰρεῖ τῶν λόγων, τὴν μάθησιν ἀνάμνησιν εἶναι
 ἢ ψυχὴν ἀρμονίαν; Πολὺ μᾶλλον, ἔφη, ἐκείνου, ὦ Σώ-
 κρατες. ὅδε μὲν γάρ μοι γέγονεν ἄνευ ἀποδείξεως μετὰ
 εἰκότος τινὸς καὶ εὐπρεπείας, ὅθεν καὶ τοῖς πολλοῖς δοκεῖ D
 ἀνθρώποις· ἐγὼ δὲ τοῖς διὰ τῶν εἰκότων τὰς ἀποδείξεις
 ποιουμένοις λόγοις ξύννοια οὖσιν ἀλαξόσι, καὶ ἂν τις αὐ-
 τοὺς μὴ φυλάττηται, εὐ μάλα ἐξαπατάσῃ, καὶ ἐν γεωμε-
 τρία καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν. ὁ δὲ περὶ τῆς ἀναμνήσεως
 καὶ μαθήσεως λόγος δι' ὑποθέσεως ἀξίας ἀποδέξασθαι
 εἰρηται. ἐροῖθῃ γάρ που οὕτως ἡμῶν εἶναι ἢ ψυχὴ καὶ
 πρὶν εἰς σῶμα ἀφικέσθαι, ὡσπερ αὐτῆς ἐστὶν ἢ οὐσία
 ἔχουσα τὴν ἐπωνυμίαν τὴν τοῦ δ' ἐστίν. ἐγὼ δὲ ταύτην, E
 αἰ ἐμαυτὸν πείθω, ἱκανῶς τε καὶ ὀρθῶς ἀποδέδεγμα·
 ἀνάγκη οὖν μοι, ὡς ἔοικε, διὰ ταῦτα μῆτε ἐμαντοῦ μῆτε
 ἄλλου ἀποδέχεσθαι λέγοντος ὡς ψυχὴ ἐστὶν ἀρμονία.

XLII. Τί δέ, ἢ δ' ὅς, ὦ Σιμμία, τῆδε; δοκεῖ σοι ἀρ-
 μονία ἢ ἄλλη τιτὴ συνθεσεί προσήκειν ἄλλως πως ἔχειν
 ἢ ὡς ἂν ἐκεῖνα ἔχη ἐξ ὧν ἂν ξυγκέηται; Οὐδαμῶς. Οὐδὲ 93
 μὴν ποιεῖν τι, ὡς ἐγῶμαι, οὐδέ τι πάσχειν ἄλλο παρ' ἂ ἂν
 ἐκεῖνα ἢ ποιῆ ἢ πάσχη; Ξυνέφη. Οὐκ ἄρα ἠγγείσθαι γε
 προσήκει ἀρμονίαν τούτων ἐξ ὧν ἂν ξυντεθῆ, ἀλλ' ἐπε-
 σθαι. Ξυνεδόκει. Πολλοῦ ἄρα δεῖ ἐναντία γε ἀρμονία
 κινήθῃναι ἢ φθέγγασθαι ἢ τι ἄλλο ἐναντιωθῆναι τοῖς
 αὐτῆς μέρεσιν. Πολλοῦ μέντοι, ἔφη. Τί δέ; οὐχ οὕτως
 ἀρμονία πέφικεν εἶναι ἐκάστη ἀρμονία, ὡς ἂν ἀρμοσθῆ;
 Οὐ μανθάνω, ἔφη. Ἡ οὐχί, ἢ δ' ὅς, ἂν μὲν μᾶλλον ἀρ- B
 μοσθῆ καὶ ἐπὶ πλέον, εἶπερ ἐνδέχεται τοῦτο γίγνεσθαι,

μᾶλλον τε ἢ ἀρμονία εἴη καὶ πλείων, εἰ δ' ἥττον τε καὶ ἐπ' ἐλαττον, ἥττον τε καὶ ἐλάττω; Πάνυ γε. Ἡ οὖν ἐστὶ τοῦτο περὶ ψυχῆν, ὥστε καὶ κατὰ τὸ σμικρότατον μᾶλλον ἑτέραν ἑτέρας ψυχῆς ἐπὶ πλεόν καὶ μᾶλλον ἢ ἐπ' ἐλαττον καὶ ἥττον αὐτὸ τοῦτο εἶναι, ψυχῆν; Οὐδ' ὀπωσιοῦν, ἔφη. Φέρε δὴ, ἔφη, πρὸς Διός· λέγεται ψυχὴ ἢ μὲν νοῦν τε ἔχειν καὶ ἀρετὴν καὶ εἶναι ἀγαθὴν, ἢ δὲ ἀνοϊάν τε καὶ μο-
 C χθηρίαν καὶ εἶναι κακὴν; καὶ ταῦτα ἀληθῶς λέγεται; Ἀλη-
 θῶς μέντοι. Τῶν οὖν θεμένων ψυχῆν ἀρμονίαν εἶναι τί-
 τις φῆσει ταῦτα ὄντα εἶναι ἐν ταῖς ψυχαῖς, τὴν τε ἀρετὴν
 καὶ τὴν κακίαν; πότερον ἀρμονίαν αὐτὰ τινὰ ἄλλην καὶ
 ἀναρμωστίαν; καὶ τὴν μὲν ἡρμόσθαι, τὴν ἀγαθὴν, καὶ
 ἔχειν ἐν αὐτῇ ἀρμονία οὔση ἄλλην ἀρμονίαν, τὴν δὲ ἀναρ-
 μωστον αὐτὴν τε εἶναι καὶ οὐκ ἔχειν ἐν αὐτῇ ἄλλην; Οὐκ
 ἔγωγε, ἔφη ὁ Σιμμίας, εἰπεῖν· δῆλον δὲ ὅτι τοιαῦτ'
 D αὐτ' ἂν λέγοι ὁ ἐκεῖνο ὑποθέμενος. Ἀλλὰ προαιολόγη-
 ται, ἔφη, μηδὲν μᾶλλον μηδ' ἥττον ἑτέραν ἑτέρας ψυχῆν
 ψυχῆς εἶναι· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ ὁμολόγημα, μηδὲν μᾶλλον
 μηδ' ἐπὶ πλεόν μηδὲ ἥττον μηδ' ἐπ' ἐλαττον ἑτέραν ἑτέ-
 ρας ἀρμονίαν ἀρμονίας εἶναι· ἢ γάρ; Πάνυ γε. Τὴν δὲ
 γε μηδὲν μᾶλλον μηδὲ ἥττον ἀρμονίαν οὔσαν μήτε μᾶλλον
 μήτε ἥττον ἡρμόσθαι· ἐστὶν οὕτως; Ἔστιν. Ἡ δὲ μήτε
 μᾶλλον μήθ' ἥττον ἡρμωσμένη ἐστὶν ὅτι πλεόν ἢ ἐλαττον
 ἀρμονίας μετέχει, ἢ τὸ ἴσον; Τὸ ἴσον. Οὐκοῦν ψυχὴ
 E ἐπειδὴ οὐδὲν μᾶλλον οὐδὲ ἥττον ἄλλη ἄλλης αὐτὸ τοῦτο
 ψυχὴ ἐστίν, οὐδὲ δὴ μᾶλλον οὐδὲ ἥττον ἡρμωσται; Οὕτως.
 Τοῦτο δὲ γε πεπονθῆναι οὐδὲν πλεόν ἀναρμωστίας οὐδὲ
 ἀρμονίας μετέχει ἂν; Οὐ γὰρ οὖν. Τοῦτο δ' αὐτὸ πεπον-
 θῆναι ἂν τι πλεόν κακίας ἢ ἀρετῆς μετέχει ἑτέρα ἑτέ-
 ρας, εἴπερ ἢ μὲν κακία ἀναρμωστία, ἢ δὲ ἀρετὴ ἀρμονία
 εἴη; Οὐδὲν πλεόν. Μᾶλλον δὲ γέ που, ὦ Σιμμία, κατὰ
 94 τὸν ὀρθον λόγον κακίας οὐδεμία ψυχὴ μεθεξεί, εἴπερ ἀρ-

μονία ἐστίν· ἀρμονία γὰρ δήπου παντελῶς αὐτὸ τοῦτο
 οὐσα ἀρμονία ἀναρμωστίας οὔποτ' ἂν μετάσχοι. Οὐ μὲν-
 τοι. Οὐδέ γε δήπου ψυχὴ, οὐσα παντελῶς ψυχὴ, κακίας.
 Πῶς γὰρ ἐκ γε τῶν προειρημένων; Ἐκ τούτου ἄρα τοῦ
 λόγου ἡμῖν πᾶσαι ψυχαὶ πάντων ζώων ὁμοίως ἀγαθαὶ
 ἐσονται, εἴπερ ὁμοίως ψυχαὶ πεφύκασιν αὐτὸ τοῦτο ψυχαὶ
 εἶναι. Ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Ἡ καὶ καλῶς
 δοκεῖ, ἢ δ' ὅς, οὕτω λέγεσθαι, καὶ πάσχειν ἂν ταῦτα ὁ λό-
 γος, εἰ ὀρθὴ ἢ ὑπόθεσις ἦν, τὸ ψυχῆν ἀρμονίαν εἶναι;
 Οὐδ' ὀπωσιοῦν, ἔφη.

XLIII. Τί δέ; ἢ δ' ὅς· τῶν ἐν ἀνθρώπῳ πάντων
 ἐσθ' ὅτι ἄλλο λέγεις ἄρχειν ἢ ψυχῆν, ἄλλως τε καὶ φρό-
 νιμον; Οὐκ ἔργωγε. Πότερον ξυγχωροῦσαν τοῖς κατὰ τὸ
 σῶμα πάθειν ἢ καὶ ἐναντιομένην; λέγω δὲ τὸ τοιούδε,
 οἷον καύματος ἐνότος καὶ δίψους ἐπὶ τούναντιόν ἐλκεῖν,
 τὸ μὴ πίνειν, καὶ πείνης ἐνούσης ἐπὶ τὸ μὴ ἐσθίειν, καὶ ἄλλα
 μυρία που ὁρῶμεν ἐναντιομένην τὴν ψυχῆν τοῖς κατὰ τὸ
 σῶμα· ἢ οὐ; Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν αὐτὸ ὁμολογήσαμεν
 ἐν τοῖς πρόσθεν μήποτ' ἂν αὐτὴν, ἀρμονίαν γε οὔσαν, ἐναν-
 τία ἄδειν οἷς ἐπιτείνωτο καὶ χαλῶτο καὶ πάλλοτο καὶ ἄλλο
 ὅτιοῦν πάθος πάσχοι ἐκεῖνα ἐξ ὧν τυγχάνει οὐσα, ἀλλ' ἐπε-
 σθαι ἐκεῖνοις καὶ οὔποτ' ἂν ἡγεμονεύειν; Ὁμολογήσαμεν,
 ἔφη· πῶς γὰρ οὐ; Τί οὖν; νῦν οὐ πᾶν τούναντιόν ἡμῖν φαί-
 νεται ἐργαζομένη, ἡγεμονεύουσα τε ἐκείνων πάντων ἐξ ὧν
 φησὶ τις αὐτὴν εἶναι, καὶ ἐναντιομένη ὀλίγον πάντα διὰ
 παντὸς τοῦ βίου καὶ δεσπόζουσα πάντας τρόπους, τὰ μὲν
 χαλεπάτερον κολάζουσα καὶ μετ' ἀλγηδόνων, τὰ τε κατὰ
 τὴν γυμναστικὴν καὶ τὴν λατρικὴν, τὰ δὲ πραότερον, καὶ
 τὰ μὲν ἀπειλοῦσα, τὰ δὲ νοθετοῦσα, ταῖς ἐπιθυμίαις καὶ
 ὀργαῖς καὶ φόβοις ὡς ἄλλη οὐσα ἄλλω πράγματι διαλεγο-
 μένη; οἷον που καὶ Ὀμηρὸς ἐν Ὀδυσσεΐα πεποίηκεν, οὐ
 λέγει τὸν Ὀδυσσεῖα

στήθος δὲ πλήξας κραδίην ἠνίαπε μύθῳ·
 E τέτλαδι δὴ, κραδίη· καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' ἔτλης.
 ἄρ' οἶει αὐτὸν ταῦτα ποιῆσαι διανοοῦμενον ὡς ἁρμονίας
 αὐτῆς οὔσης καὶ οἷας ἄγεσθαι ὑπὸ τῶν τοῦ σώματος πα-
 θῶν, ἀλλ' οὐκ οἷας ἄγειν τε ταῦτα καὶ δεσπόζειν, καὶ οὐ-
 σης αὐτῆς πολὺ θειοτέρου τινὸς πράγματος ἢ καθ' ἁρμο-
 νίαν; Νῆ Δία, ὦ Σώκρατες, ἔμοιγε δοκεῖ. Οὐκ ἄρα, ὦ
 ἄριστε, ἡμῖν οὐδαμῆ καλῶς ἔχει ψυχῆν ἁρμονίαν τινὸ
 95 φάναι εἶναι· οὔτε γὰρ ἂν, ὡς εἰκεν, Ομηρῶ θεῖῳ ποιη-
 τῇ ὁμολογοῖμεν οὔτε αὐτοὶ ἡμῖν αὐτοῖς. Ἔχει οὕτως,
 ἔφη.

XLIV. Εἶεν δὴ, ἢ δ' ὅς ὁ Σωκράτης, τὰ μὲν Ἁρμο-
 νίας ἡμῖν τῆς Θεβαϊκῆς Ἰλιέει πω, ὡς εἰκεν, μετριῶς γέ-
 γονε· τί δὲ δὴ τὰ Κάδμου, ἔφη, ὦ Κέβης, πῶς βλαστέμεθα
 καὶ τίνι λόγῳ; Σὺ μοι δοκεῖς, ἔφη ὁ Κέβης, ἐξευρήσειν·
 τουτοῦ γοῦν τὸν λόγον τὸν πρὸς τὴν ἁρμονίαν θαυμα-
 σιῶς μοι εἶπες ὡς παρὰ δόξαν. Συμμίτου γὰρ λέγοντος,
 B ὅτε ἠπόρει, πᾶν ἐθαύμαζον, εἰ τι ἔξει τις χρήσασθαι τῷ
 λόγῳ αὐτοῦ· πᾶν οὖν μοι ἀτόπως ἔδοξεν εὐθύς τὴν
 πρῶτην ἔφοδον οὐ δεξασθαι τοῦ σοῦ λόγου. ταῦτα δὲ οὐκ
 ἂν θαυμάσαιμι καὶ τὸν τοῦ Κάδμου λόγον εἰ πάθοι. Ὡ
 γὰθ', ἔφη ὁ Σωκράτης, μὴ μέγα λέγε, μὴ τις ἡμῶν βα-
 σκανία περιτρέψῃ τὸν λόγον τὸν μέλλοντα [λέγεσθαι]. ἀλλὰ
 δὴ ταῦτα μὲν τῷ θεῷ μελήσει, ἡμεῖς δὲ Ὀμηρικῶς ἐγγύς
 ἴοντες πειρώμεθα εἰ ἄρα τι λέγεις. ἔστι δὲ δὴ τὸ κεφά-
 λαιον ὧν ζητεῖς· ἀξιοῖς ἐπιδειχθῆναι ἡμῶν τὴν ψυχῆν
 C ἀνώλεθρον τε καὶ ἀθάνατον οὔσαν, εἰ φιλόσοφος ἀνὴρ
 μέλλων ἀποθανεῖσθαι, θαρρῶν τε καὶ ἠγούμενος ἀποθα-
 νᾶν ἐκεῖ εὐπράξειν διαφερόντως ἢ εἰ ἐν ἄλλῳ βίῳ βίους
 ἐτελεύτα, μὴ ἀνόητόν τε καὶ ἡλίθιον θάρρος θαρρήσει.
 τὸ δὲ ἀποφαίνεσθαι ὅτι ἰσχυρόν τι ἔστιν ἢ ψυχῆ καὶ θεοειδὲς
 καὶ ἦν ἔτι πρότερον, πρὶν ἡμᾶς ἀνθρώπους γενέσθαι,

οὐδὲν κωλύειν φῆς πάντα ταῦτα μνηνεῖν ἀθανασίαν μὲν
 μὴ, ὅτι δὲ πολυχρόνιον τέ ἐστι ψυχῆ καὶ ἦν που πρότερον
 ἀμήχανον ὅσον χρόνον καὶ ἤδει τε καὶ ἔπραττε πόλλ' ἄττα·
 ἀλλὰ γὰρ οὐδὲν τι μᾶλλον ἦν ἀθάνατον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ D
 εἰς ἀνθρώπου σῶμα ἐλθεῖν ἀρχὴ ἦν αὐτῇ ὀλέθρου, ὡσπερ
 νόσος· καὶ ταλαιπωρουμένη τε δὴ τοῦτον τὸν βίον ζῶη καὶ
 τελευτῶσά γε ἐν τῷ καλουμένῳ θανάτῳ ἀπολλύοιτο. δια-
 φέρειν δὲ δὴ φῆς οὐδὲν εἶτε ἄπαξ εἰς σῶμα ἔρχεται εἶτε πολ-
 λάκις, πρὸς γε τὸ ἕκαστον ἡμῶν φοβεῖσθαι· προσήκειν
 γὰρ φοβεῖσθαι, εἰ μὴ ἀνόητος εἴη, τῷ μὴ εἰδοτι μὴδ' ἔχοντι
 λόγον δίδόναι ὡς ἀθάνατόν ἐστι. τοιαῦτ' ἄττα ἐστίν,
 οἶμαι, ὦ Κέβης, ἃ λέγεις· καὶ ἐξεπίτηδες πολλάκις ἀνα- E
 λαμβάνω, ἵνα μὴ τι διαφύγῃ ἡμᾶς, εἰ τέ τι βούλει προσθήῃς
 ἢ ἀφέλῃς. καὶ ὁ Κέβης, Ἄλλ' οὐδὲν ἔγωγε ἐν τῷ παρόντι,
 ἔφη, οὔτ' ἀφελεῖν οὔτε προσθεῖναι δέομαι· ἔστι δὲ ταῦτα
 ἃ λέγω.

XLV. Ὁ οὖν Σωκράτης σὺν χρόνον ἐπισχῶν καὶ
 πρὸς ἑαυτὸν τι σκεψάμενος, Οὐ φαῦλον πρᾶγμα, ἔφη, ὦ
 Κέβης, ζητεῖς· ὅλας γὰρ δεῖ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς
 τὴν αἰτίαν διαπραγματεύεσθαι. ἐγὼ οὖν σοι δίδεμι περὶ 96
 αὐτῶν, ἐὰν βούλῃ, τὰ γ' ἐμὰ πάθη· ἔπειτα ἂν τί σοι χρή-
 σιμον φαίνηται ὧν ἂν λέγω, πρὸς τὴν παιθῶ περὶ ὧν λέ-
 γεις χρήσει. Ἄλλὰ μὴν, ἔφη ὁ Κέβης, βούλομαί γε. Ἄκουε
 τοίνυν ὡς ἐροῦντος. ἐγὼ γάρ, ἔφη, ὦ Κέβης, νέος ὢν θαν-
 μασιῶς ὡς ἐπεθύμησα ταύτης τῆς σοφίας, ἦν δὴ καλοῦσι
 περὶ φύσεως ἱστορίαν. ὑπερήφανος γὰρ μοι ἔδοκει εἶναι,
 εἰδέναι τὰς αἰτίας ἕκαστου, διὰ τί γίγνεται ἕκαστον καὶ
 διὰ τί ἀπόλλυται καὶ διὰ τί ἔστι· καὶ πολλάκις ἑμαυτὸν
 ἄνωκάτω μετέβαλλον σκοπῶν πρῶτον τὰ τοιαῦτα, ἃ φ' ἐπει- B
 δᾶν τὸ θερμόν καὶ τὸ ψυχρόν σηπεδόνά τινὰ λάβῃ, ὡς
 τινες ἔλεγον, τότε δὴ τὰ ζῶα ζυντρέφεται· καὶ πότερον τὸ
 αἵμ' ἔστιν ὃ φρονοῦμεν, ἢ ὁ ἀήρ ἢ τὸ πῦρ, ἢ τούτων μὲν

οὐδέν, ὃ δὲ ἐγκέφαλός ἐστιν ὁ γὰρ αἰσθήσεις παρέχων τοῦ
 ἀκούειν καὶ ὄρᾶν καὶ ὁσφραίνεσθαι, ἐκ τούτων δὲ γί-
 γναιτο μνήμη καὶ δόξα, ἐκ δὲ μνήμης καὶ δόξης λαβούσης
 τὸ ἤρεμειν κατὰ ταῦτα γίνεσθαι ἐπιστήμην· καὶ αὐτῶν
 τῶν τὰς φθορὰς σκοπιῶν, καὶ τὰ περὶ τὸν οὐρανὸν τε καὶ
 τὴν γῆν πάθη, τελευτῶν οὕτως ἐμαντῶ ἔδοξα πρὸς ταύτην
 τὴν σκέψιν ἀφύης εἶναι, ὡς οὐδὲν χρῆμα· τεκμήριον δέ
 σοι ἐρῶ ἱκανόν· ἐγὼ γὰρ ἂ καὶ πρότερον σαφῶς ἠπιστά-
 μην, ὡς γε ἐμαντῶ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐδόκουν, τότε ὑπὸ ταύ-
 τῆς τῆς σκέψεως οὕτω σφόδρα ἐτυφλώθη, ὥστε ἀπέμα-
 θον καὶ ταῦτα ἂ πρὸ τοῦ ᾧμην εἰδέναι, περὶ ἄλλων τε
 πολλῶν καὶ διὰ τί ἄνθρωπος ἀξάνεται. τοῦτο γὰρ ᾧμην
 πρὸ τοῦ παντὶ δήλον εἶναι, ὅτι διὰ τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν
 D ἐπειδὴν γὰρ ἐκ τῶν σιτίων ταῖς μὲν σαρκὶ σάρκες προσ-
 γένωνται, τοῖς δὲ ὀστοῖς ὀστά, καὶ οὕτω κατὰ τὸν αὐτὸν
 λόγον καὶ τοῖς ἄλλοις τὰ αὐτῶν οἰκεία ἐκάστοις προσγέ-
 νηται, τότε δὴ τὸν ὀλίγον ὄγκον ὄντα ὕστερον πολὺν γε-
 γονέναι, καὶ οὕτω γίνεσθαι τὸν μικρὸν ἄνθρωπον
 μέγαν· οὕτω τότε ᾧμην· οὐ δοκῶ σοι μετρίως; Ἐμοίγε,
 ἔφη ὁ Κέβης. Σκέψαι δὴ καὶ τάδε ἐτι. ᾧμην γὰρ ἱκανῶς
 μοι δοκεῖν, ὅποτε τις φαίνοιτο ἄνθρωπος παραστάς μέγας
 μικρῶ μείζων εἶναι αὐτῇ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἵππος ἵππου·
 E καὶ ἐτι γε τούτων ἐναργέστερα, τὰ δέκα μοι ἐδόκει τῶν
 ὀκτῶ πλείονα εἶναι διὰ τὸ δύο αὐτοῖς προσθεῖναι, καὶ τὸ
 δίπληχον τοῦ πηχναίου μείζον εἶναι διὰ τὸ ἡμίσει αὐτοῦ
 ὑπερέχειν. Νῦν δὲ δὴ, ἔφη ὁ Κέβης, τί σοι δοκεῖ περὶ
 αὐτῶν; Πόρρω που, ἔφη, νῆ Αἰ' ἐμὲ εἶναι τοῦ οἴεσθαι
 περὶ τούτων του τὴν αἰτίαν εἰδέναι, ὅς γε οὐκ ἀποδέχομαι
 ἐμαυτοῦ οὐδὲ ὡς, ἐπειδὴν ἐνὶ τις προσεθῆ ἔν, ἢ τὸ ἔν ᾧ
 προσετέθη δύο γέγονεν, ἢ τὸ προσεθῆν καὶ ᾧ προσετέθη
 97 διὰ τὴν πρόσθεσιν τοῦ ἐτέρου τῶ ἐτέρῳ δύο ἐγένετο·
 θαυμάζω γὰρ εἰ, ὅτε μὲν ἐκατέρου αὐτῶν χωρὶς ἀλλήλων

ἦν, ἐν ᾧ ἐκάτερον ἦν καὶ οὐκ ἦσθην τότε δύο, ἐπεὶ δ'
 ἐπλησίασαν ἀλλήλοις, αὐτῇ ἄρα αἰτία αὐτοῖς ἐγένετο δύο
 γενέσθαι, ἢ ξύννοδος τοῦ πλησίον ἀλλήλων τεθῆναι. οὐδέ
 γε ὡς, εἴαν τις ἐν διασχίσει, θύναμαι ἐτι παθεσθαι ὡς αὐτῇ
 αὐ αἰτία γέγονεν, ἢ σχίσαι, τοῦ δύο γεγονέναι· ἐναντία
 γὰρ γίννεται ἢ τότε αἰτία τοῦ δύο γίνεσθαι· τότε μὲν γὰρ B
 ὅτι ξυνήγετο πλησίον ἀλλήλων καὶ προσετίθετο ἕτερον
 ἐτέρῳ, νῦν δ' ὅτι ἀπάγεται καὶ χωρίζεται ἕτερον ἀφ' ἐτέ-
 ρου. οὐδέ γε δι' ὅ τι ἐν γίννεται ὡς ἐπίσταμαι ἐτι παθεῖν
 ἐμαντόν, οὐδ' ἄλλα οὐδὲν ἐνὶ λόγῳ δι' ὅ τι γίννεται ἢ
 ἀπόλλυται ἢ ἔστι, κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον τῆς μεθόδου,
 ἀλλὰ τιν' ἄλλον τρόπον αὐτὸς εἰκῆ φύρω, τοῦτον δὲ οὐ-
 δαμῆ προσίεμαι.

XLVI. Ἄλλ' ἀκούσας μὲν ποτε ἐκ βιβλίου τινός, ὡς
 ἔφη, Ἀναξαγόρου ἀναγιγνωσκόντος, καὶ λέγοντος ὡς ἄρα C
 νοῦς ἐστὶν ὁ διακοσμῶν τε καὶ πάντων αἰτίας, ταύτη δὴ
 τῇ αἰτία ἦσθην τε καὶ ἔδοξέ μοι τρόπον τινὰ εὖ ἔχειν τὸ
 τὸν νοῦν εἶναι πάντων αἰτίον, καὶ ἡγησάμην, εἰ τοῦδ'
 οὕτως ἔχει, τὸν γε νοῦν κοσμοῦντα πάντα [κοσμεῖν] καὶ
 ἕκαστον τιθέναι ταύτη ὅπη ἂν βέλτιστα ἔχη· εἰ οὖν τις
 βούλοίτο τὴν αἰτίαν εὑρεῖν περὶ ἕκαστου, ὅπη γίννεται ἢ
 ἀπόλλυται ἢ ἔστι, τοῦτο δεῖν περὶ αὐτοῦ εὑρεῖν, ὅπη βέλ-
 τιστον αὐτῶ ἐστὶν ἢ εἶναι ἢ ἄλλο ὅτιοῦν πάσχειν ἢ ποιεῖν D
 ἐκ δὲ δὴ τοῦ λόγου τούτου οὐδὲν ἄλλο σκοπεῖν προσήκειν
 ἀνθρώπῳ καὶ περὶ αὐτοῦ ἐκείνου καὶ περὶ τῶν ἄλλων,
 ἀλλ' ἢ τὸ ἀριστον καὶ τὸ βέλτιστον. ἀναγκαῖον δὲ εἶναι
 τὸν αὐτὸν τοῦτον καὶ τὸ χεῖρον εἰδέναι· τὴν αὐτὴν γὰρ
 εἶναι ἐπιστήμην περὶ αὐτῶν. ταῦτα δὴ λογιζόμενος ἄσμε-
 νος εὐρηκέναι ᾧμην διδάσκαλον τῆς αἰτίας περὶ τῶν ὄν-
 των κατὰ νοῦν ἐμαντῶ, τὸν Ἀναξαγόραν, καὶ μοι φράσειν
 πρῶτον μὲν πότερον ἢ γῆ πλατεῖα ἐστὶν ἢ στρογγύλη,
 ἐπειδὴ δὲ φράσειεν, ἐπεκδηγήσεσθαι τὴν αἰτίαν καὶ τὴν E

ἀνάγκη, λέγοντα τὸ ἄμεινον καὶ ὅτι αὐτὴν ἄμεινον ἦν τοιαύτην εἶναι· καὶ εἰ ἐν μέσῳ φαίη εἶναι αὐτὴν, ἐπεκδιηγῆσθεσθαι ὡς ἄμεινον ἦν αὐτὴν ἐν μέσῳ εἶναι· καὶ εἰ μοι ταῦτα ἀποφαίνοιτο, παρεσκευάσμην ὡς οὐκέτι ποθεσόμενος αἰτίας ἄλλο εἶδος. καὶ δὴ καὶ περὶ ἡλίου οὕτω 98 παρεσκευάσμην, ὡσαύτως πευσόμενος, καὶ σελήνης καὶ τῶν ἄλλων ἄστρον, τάχους τε περὶ πρὸς ἄλληλα καὶ τροπῶν καὶ τῶν ἄλλων παθημάτων, πῆ ποτὲ ταῦτ' ἄμεινόν ἐστιν ἕκαστον καὶ ποιεῖν καὶ πάσχειν ἢ πάσχει. οὐ γὰρ ἔν ποτε αὐτὸν ὄμην, φάσκοντά γε ὑπὸ νοῦ αὐτὰ κεκοσμησθαι, ἄλλην τινα αὐτοῖς αἰτίαν ἐπενεγκεῖν ἢ ὅτι βέλτιστον B αὐτὰ οὕτως ἔχειν ἐστὶν ὡσπερ ἔχει· ἕκαστῳ οὖν αὐτὸν ἀποδιδόντα τὴν αἰτίαν καὶ κοινῇ πᾶσι τὸ ἕκαστῳ βέλτιστον ὄμην καὶ τὸ κοινὸν πᾶσιν ἐπεκδιηγῆσθεσθαι ἀγαθόν· καὶ οὐκ ἂν ἀπεδόμην πολλοῦ τὰς ἐλπίδας, ἀλλὰ πάνυ σπουδῇ λαβῶν τὰς βίβλους ὡς τάχιστα οἶός τ' ἦν ἀνεγίνωσκον, ἵν' ὡς τάχιστα εἰδείην τὸ βέλτιστον καὶ τὸ χεῖρον.

XLVII. Ἀπὸ δὴ θαυμαστῆς ἐλπίδος, ᾧ ἑταίρε, ὄχρῳμην φερόμενος, ἐπειδὴ προτῶν καὶ ἀναγινώσκων ὀρθῶ ἄνδρα τῷ μὲν νῶ οὐδὲν χρώμενον οὐδέ τινας αἰτίας ἐπειτιώμενον εἰς τὸ διακοσμεῖν τὰ πράγματα, ἀέρας δὲ καὶ αἰθέρας καὶ ὕδατα αἰτιώμενον καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ ἄτοπα. C καὶ μοι ἔδοξεν ὁμοίωτατον πεπονθένει ὡσπερ ἂν εἰ τις λέγων ὅτι Σωκράτης πάντα ὅσα πράττει νῶ πράττει, κάπειτα ἐπιχειρήσας λέγειν τὰς αἰτίας ἕκαστων ὧν πράττω, λέγοι πρῶτον μὲν ὅτι διὰ ταῦτα νῦν ἐνθάδε κάθημαι, ὅτι ξύγκειται μὲν τὸ σῶμα ἐξ ὀστέων καὶ νεύρων, καὶ τὰ μὲν ὀστᾶ ἐστὶ στερεὰ καὶ διαφυγᾶς ἔχει χωρὶς ἀπ' ἄλλήλων, τὰ δὲ νεῦρα οἷα ἐπιτείνεσθαι καὶ ἐνίεσθαι, περιεμπέχοντα τὰ ὀστᾶ μετὰ τῶν σαρκῶν καὶ δέρματος ὃ ξυνέχει αὐτὰ· αἰωρουμένων οὖν τῶν ὀστέων ἐν ταῖς αὐτῶν ξυμ-

βολαῖς χαλῶντα καὶ ξυντείνοντα τὰ νεῦρα κάμπτεσθαι που ποιεῖ οἶόν τ' εἶναι ἐμὲ νῦν τὰ μέλη, καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ξυγκραμφθεὶς ἐνθάδε κάθημαι· καὶ αὐτὸ περὶ τοῦ διαλέγεσθαι ὑμῖν ἑτέρας τοιαύτας αἰτίας λέγοι, φωνάσ τε καὶ ἀέρας καὶ ἀκοᾶς καὶ ἄλλα μυρία τοιαῦτα αἰτιώμενος, ἀμελήσας τὰς ὡς ἀληθῶς αἰτίας λέγειν, ὅτι ἐπειδὴ B Ἀθηναίοις ἔδοξε βέλτιον εἶναι ἐμοῦ καταψηφίσασθαι, διὰ ταῦτα δὴ καὶ ἐμοὶ βέλτιον αὐτὸ δέδοκται ἐνθάδε καθῆσθαι, καὶ δικαιότερον παραμένοντα ὑπέχειν τὴν δίκην ἢ ἂν κελεύσωσιν· ἐπεὶ νῆ τὸν κύνα, ὡς ἐγώ μαι, πάλαι ἂν ταῦτα τὰ νεῦρά τε καὶ τὰ ὀστᾶ ἢ περὶ Μέγαρον ἢ Βοιωτοῦς 99 ἦν, ὑπὸ δόξης φερόμενα τοῦ βελτίστου, εἰ μὴ δικαιότερον ὄμην καὶ κάλλιον εἶναι πρὸ τοῦ φεύγειν τε καὶ ἀποδιδράσκειν ὑπέχειν τῇ πόλει δίκην ἢντιν' ἂν τάττη. ἀλλ' αἰτία μὲν τὰ τοιαῦτα καλεῖν λίαν ἄτοπον· εἰ δὲ τις λέγοι ὅτι ἄνευ τοῦ τὰ τοιαῦτα ἔχειν, καὶ ὀστᾶ καὶ νεῦρα καὶ ὅσα ἄλλα ἔχω, οὐκ ἂν οἶός τ' ἦν ποιεῖν τὰ δόξαντά μοι, ἀληθῆ ἂν λέγοι· ὡς μέντοι διὰ ταῦτα ποιῶ ἢ ποιῶ καὶ ταῦτα νῶ πράττω, ἀλλ' οὐ τῆ τοῦ βελτίστου ἀφρέσει, πολλῇ ἂν καὶ B μακρᾷ ῥαθυμῖα εἴη τοῦ λόγου. τὸ γὰρ μὴ διελέσθαι οἶόν τ' εἶναι ὅτι ἄλλο μὲν τί ἐστὶ τὸ αἰτιον τῶ ὄντι, ἄλλο δ' ἐκείνο ἄνευ οὗ τὸ αἰτιον οὐκ ἂν ποτ' εἴη αἰτιον· ὃ δὴ μοι φαίνονται ψηλαφῶντες οἱ πολλοὶ ὡσπερ ἐν σκότει, ἄλλοτρίῳ ὀνόματι προσχρώμενοι, ὡς αἰτιον αὐτὸ προσαγορεύειν. διὸ δὴ καὶ ὁ μὲν τις δίνην περιτιθεὶς τῇ γῆ ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ μένειν δὴ ποιεῖ τὴν γῆν, ὃ δὲ ὡσπερ καρδόπω πλατεῖα βάθρον τὸν ἀέρα ὑπερείδει· τὴν δὲ τοῦ ὡς οἶόν τε βέλτιστα αὐτὰ τεθῆναι δύναμιν οὕτω νῦν κείσθαι, C ταύτην οὔτε ζητοῦσιν οὔτε τινα οἰονται δαιμονίαν ἰσχὴν ἔχειν, ἀλλὰ ἡροῦνται τούτου Ἀτλαντα ἂν ποτε ἰσχυρότερον καὶ ἀθανατώτερον καὶ μᾶλλον ἅπαντα ξυνέχοιτα ἐξευρεῖν καὶ ὡς ἀληθῶς τάχαθόν καὶ δέον ξυνδεῖν καὶ

ξυνέχειν οὐδὲν οἴονται. ἐγὼ μὲν οὖν τοιαύτης αἰτίας, ὅπῃ ποτὲ ἔχει, μαθητῆς ὄτουσιν ἠδιστ' ἂν γενοίμην· ἐπειδὴ δὲ ταύτης ἐστέρηθην καὶ οὐτ' αὐτὸς εὐρεῖν οὔτε παρ' ἄλλου μαθεῖν οἷός τε ἐγενόμην, τὸν δεύτερον πλοῦν ἐπὶ τὴν τῆς αἰτίας ζήτησιν ἢ πεπραγματεύμαι, βούλει σοι, ἔφη, ἐπίδειξιν ποιήσωμαι, ὧ Κέβης; Τετραφωῶς μὲν οὖν, ἔφη, ὡς βούλομαι.

XLVIII. Ἔδοξε τοίνυν μοι, ἡ δ' ὅς, μετὰ ταῦτα, ἐπειδὴ ἀπέρηκα τὰ ὄντα σκοπῶν, δεῖν εὐλαβηθῆναι μὴ πάθοιμι ὅπερ οἱ τὸν ἥλιον ἐκλείποντα θεωροῦντες καὶ σκοπούμενοι· διαφθείρονται γὰρ που ἔμοι τὰ ὄμματα, εἴαν μὴ ἐν ὕδατι ἢ τινι τοιούτῳ σκοπῶνται τὴν εἰκόνα αὐτοῦ. τοιοῦτόν τι καὶ ἐγὼ διανοήθην, καὶ ἔδεισα μὴ παντάπασι τὴν ψυχὴν τυφλωθεῖν βλέπων πρὸς τὰ πράγματα τοῖς ὄμμασι καὶ ἐκάστη τῶν αἰσθήσεων ἐπιχειρῶν ἀπεσθαι αὐτῶν. ἔδοξε δὴ μοι χρῆναι εἰς τοὺς λόγους καταφυγόντα ἐν ἐκείνοις σκοπεῖν τῶν ὄντων τὴν ἀλήθειαν. ἴσως μὲν οὖν ᾧ εἰκάξω τρόπου τινὰ οὐκ εἰσικει.

100 οὐ γὰρ πάνυ ξυγχωρῶ τὸν ἐν τοῖς λόγοις σκοπούμενον τὰ ὄντα ἐν εἰκόσι μᾶλλον σκοπεῖν ἢ τὸν ἐν τοῖς ἔργοις· ἀλλ' οὖν δὴ ταύτη γε ὠρμησα, καὶ ὑποθέμενος ἐκάστοτε λόγον ὃν ἂν κρίνω ἐρρωμενέστατον εἶναι, ἃ μὲν ἂν μοι δοκῇ τούτῳ ξυμφωνεῖν, τίθηναι ὡς ἀληθῆ ὄντα, καὶ περὶ αἰτίας καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων, ἃ δ' ἂν μὴ, ὡς οὐκ ἀληθῆ. βούλομαι δέ σοι σαφέστερον εἰπεῖν ἢ λέγω· οἶμαι γὰρ σε νῦν οὐ μανθάνειν. Οὐ μὰ τὸν Δία, ἔφη ὁ Κέβης, οὐ σφόδρα.

B XLIX. Ἄλλ', ἡ δ' ὅς, ὧδε λέγω, οὐδὲν καινόν, ἀλλ' ἄπερ ἄει καὶ ἄλλοτε καὶ ἐν τῷ παρεληλυθότι λόγῳ οὐδὲν πέπαυμαι λέγων. ἔρχομαι γὰρ δὴ ἐπιχειρῶν σοι ἐπίδειξασθαι τῆς αἰτίας τὸ εἶδος ὃ πεπραγματεύμαι, καὶ εἰμι πάλιν ἐπ' ἐκείνα τὰ πολυθρόλητα καὶ ἄρχομαι ἀπ' ἐκείνων,

ὑποθέμενος εἶναι τι καλὸν αὐτὸ καθ' αὐτὸ καὶ ἀγαθὸν καὶ μέγα καὶ τᾶλλα πάντα· ἃ εἰ μοι δίδως τε καὶ ξυγχωρεῖς εἶναι ταῦτα, ἐπιβίω σοι ἐκ τούτων τὴν τε αἰτίαν ἐπίδειξιν καὶ ἀνευρήσειν, ὡς ἀθάνατον ἢ ψυχῆ. Ἄλλὰ μὴν, ἔφη ὁ Κέβης, ὡς διδόντος σοι οὐκ ἂν φθάνοις περαίνων. Ὡ Σκόπει δὴ, ἔφη, τὰ ἐξῆς ἐκείνοις, εἴαν σοι ξυνδοκῇ ὥσπερ ἐμοί. φαίνεται γὰρ μοι, εἴ τί ἐστιν ἄλλο καλὸν πλὴν αὐτὸ τὸ καλόν, οὐδὲ δι' ἐν ἄλλο καλὸν εἶναι ἢ διότι μετέχει ἐκείνου τοῦ καλοῦ· καὶ πάντα δὴ οὕτω λέγω. τῇ τοιαύτῃ αἰτίᾳ ξυγχωρεῖς; Ξυγχωρῶ, ἔφη. Οὐ τοίνυν, ἡ δ' ὅς, ἐτι μανθάνω οὐδὲ δύναμαι τὰς ἄλλας αἰτίας τὰς σοφὰς ταύτας γινώσκειν· ἀλλ' εἴαν τίς μοι λέγῃ δι' ὃ τι καλὸν ἐστὶν ὅτιον, ἢ χρῶμα εὐανθὲς ἔχον ἢ σχῆμα ἢ ἄλλο ὅτιον τῶν τοιούτων, τὰ μὲν ἄλλα χαίρειν ἐγὼ, ταράττομαι γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις πᾶσι, τοῦτο δὲ ἀπλῶς καὶ ἀτέχνως καὶ ἴσως εὐήθως ἔχω παρ' ἑμαυτῷ, ὅτι οὐκ ἄλλο τι ποιεῖ αὐτὸ καλὸν ἢ ἢ ἐκείνου τοῦ καλοῦ εἴτε παρουσία εἴτε κοινονία εἴτε ὅπῃ δὴ καὶ ὅπως προσγενομένη· οὐ γὰρ ἐτι τοῦτο δυσχυρίζομαι, ἀλλ' ὅτι τῷ καλῷ πάντα τὰ καλά γίνονται καλά. τοῦτο γὰρ μοι δοκεῖ ἀσφαλέστατον εἶναι καὶ ἑμαυτῷ ἀποκρίνασθαι καὶ ἄλλῳ, καὶ τούτου ἐχόμενος ἠγοῦμαι οὐκ ἂν ποτε πεσεῖν, ἀλλ' ἀσφαλὲς εἶναι καὶ ἐμοί καὶ ὄφρουν ἄλλῳ ἀποκρίνασθαι, ὅτι τῷ καλῷ τὰ καλά γίνονται καλά· ἢ οὐ καὶ σοὶ δοκεῖ; Δοκεῖ. Καὶ μεγέθει ἄρα τὰ μεγάλα μεγάλα καὶ τὰ μείζω μείζω, καὶ σμικρότητι τὰ ἐλάττω ἐλάττω; Ναί. Οὐδὲ σὺ ἄρ' ἂν ἀποδέχοιο, εἴ τίς τινα φαίῃ ἕτερον ἕτερον τῇ κεφαλῇ μείζω εἶναι, καὶ τὸν ἐλάττω τῷ αὐτῷ τούτῳ ἐλάττω, ἀλλὰ διαμαρτύροιο ἂν ὅτι σὺ μὲν οὐδὲν ἄλλο λέγεις ἢ ὅτι τὸ μὲν μείζον πάν ἕτερον ἕτερον οὐδενὶ ἄλλῳ μείζον ἴσθιν ἢ μεγέθει, καὶ διὰ τοῦτο μείζον, διὰ τὸ μέγεθος, τὸ δὲ ἐλάττον οὐδενὶ ἄλλῳ ἐλάττον ἢ σμικρότητι, καὶ διὰ τοῦτο ἐλάττον, διὰ τὴν σμ-

κρότητα, φοβούμενος, οἶμαι, μή τις σοι ἐναντίος λόγος ἀπαντήσῃ, εἰν τῇ κεφαλῇ μείζονά τινα φῆς εἶναι καὶ ἐλάττω, πρῶτον μὲν τῷ αὐτῷ τὸ μείζον μείζον εἶναι καὶ τὸ ἐλάττω ἐλάττω, ἔπειτα τῇ κεφαλῇ σμικροῦ ὄψῃ τὸν
 B μείζω μείζω εἶναι, καὶ τοῦτο δὴ τέρας εἶναι, τὸ σμικροῦ τινὲ μέγαν τινα εἶναι· ἢ οὐκ ἂν φοβοῖτο ταῦτα; καὶ ὁ Κέβης γελᾶσας, Ἔγωγε, ἔφη. Οὐκοῦν, ἢ δ' ὅς, τὰ δέκα τῶν ὀκτῶ θνοῖν πλείω εἶναι, καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ὑπερβάλλειν, φοβοῖτο ἂν λέγειν, ἀλλὰ μὴ πλήθει καὶ διὰ τὸ πλήθος; καὶ τὸ δίπηχυν τοῦ πηχυαίου ἡμίσει μείζον εἶναι, ἀλλ' οὐ μεγέθει; ὁ αὐτὸς γὰρ πον φόβος. Πάνυ γε, ἔφη. Τί δέ; ἐνὶ ἐνὸς προστεθέντος τὴν πρόσθεσιν αἰτίαν εἶναι
 C τοῦ δύο γενέσθαι ἢ διασχισθέντος τὴν σχίσιν οὐκ εὐλαβοῖτο ἂν λέγειν; καὶ μέγα ἂν βοῶνς ὅτι οὐκ οἶσθα ἄλλως πως ἕκαστον γιγνόμενον ἢ μετασχὸν τῆς ἰδίας οὐσίας ἕκαστον οὐ ἂν μετάσχη, καὶ ἐν τούτοις οὐκ ἔχεις ἄλλην τινα αἰτίαν τοῦ δύο γενέσθαι ἀλλ' ἢ τὴν τῆς δυάδος μετάσχεσιν, καὶ δεῖν τοῦτον μετασχεῖν τὰ μέλλοντα δύο ἔσεσθαι, καὶ μονάδος ὃ ἂν μέλλῃ ἐν ἔσεσθαι, τὰς δὲ σχίσεις ταύτας καὶ προσθέσεις καὶ τὰς ἄλλας τὰς τοιαύτας κομψείας ἐφῆς ἂν χαίρειν, παρὲς ἀποκρίνασθαι τοῖς σεαντοῦ
 D σοφωτέροις· σὺ δὲ δεδιῶς ἂν, τὸ λεγόμενον, τὴν ἐαυτοῦ σκιάν καὶ τὴν ἀπειρίαν, ἐχόμενος ἐκείνου τοῦ ἀσφαλοῦς τῆς ὑποθέσεως, οὕτως ἀποκρίναιο ἂν. εἰ δέ τις αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως ἔγοιτο, χαίρειν ἐφῆς ἂν καὶ οὐκ ἀποκρίναιο, ἕως ἂν τὰ ἀπ' ἐκείνης ὀρμηθέντα σκέψαιο, εἰ σοι ἀλλήλοις ἔνυμφωνεῖ ἢ διαφωνεῖ· ἐπειδὴ δὲ ἐκείνης αὐτῆς δέοι σε διδόναι λόγον, ὡσαύτως ἂν διδοίης, ἄλλην αὐ ὑπόθεσιν ὑποθέμενος, ἥτις τῶν ἄνωθεν βελτίστη φαί-
 E νοιτο, ἕως ἐπὶ τι ἱκανὸν ἔλθοις, ἅμα δὲ οὐκ ἂν φύροιο ὡσπερ οἱ ἀντιλογικοὶ περὶ τε τῆς ἀρχῆς διαλεγόμενος καὶ τῶν ἐξ ἐκείνης ὀρμημένων, εἴπερ βούλοιο τι τῶν ὄντων

εὐρεῖν. ἐκείνοις μὲν γὰρ ἴσως οὐδὲ εἰς περὶ τούτου λόγος οὐδὲ φροντίς· ἱκανοὶ γὰρ ὑπὸ σοφίας ὁμοῦ πάντα κυκῶντες ὅμως δύνασθαι αὐτοὶ αὐτοῖς ἀρέσκειν· σὺ δ', εἴπερ εἰ τῶν φιλοσόφων, οἶμαι ἂν ὡς ἐγὼ λέγω ποιῖς. Ἀληθέ- 102
 στατα, ἔφη, λέγεις, ὃ τε Σιμμίας ἅμα καὶ ὁ Κέβης.

EX. Νῆ Δία, ὦ Φαίδων, εἰκότως γε· θαυμαστῶς γὰρ μοι δοκεῖ ὡς ἐναργῶς τῷ καὶ σμικροῦ νοῦν ἔχοντι εἶπεῖν ἐκείνος ταῦτα.

ΦΑΙΔ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Ἐχέκρατες, καὶ πᾶσι τοῖς παροῦσιν ἔδοξεν.

EX. Καὶ γὰρ ἡμῖν τοῖς ἀποῦσι, νῦν δὲ ἀκούουσιν. ἀλλὰ τίνα δὴ ἦν τὰ μετὰ ταῦτα λεχθέντα;

L. ΦΑΙΔ. Ὡς μὲν ἐγὼ οἶμαι, ἐπεὶ αὐτῷ ταῦτα ξυνεχωρήθη, καὶ ὁμολογεῖτο εἶναι τι ἕκαστον τῶν εἰδῶν B καὶ τούτων τὰλλα μεταλαμβάνοντα αὐτῶν τούτων τὴν ἐπωνυμίαν ἴσχειν, τὸ δὴ μετὰ ταῦτα ἠρώτα, Εἰ δὴ, ἢ δ' ὅς, ταῦτα οὕτω λέγεις, ἀρ' οὐχ, ὅταν Σιμμίαν Σωκράτους φῆς μείζω εἶναι, Φαίδωνος δὲ ἐλάττω, λέγεις τὸν εἶναι ἐν τῷ Σιμμίᾳ ἀμφοτέρω, καὶ μέγεθος καὶ σμικρότητα; Ἔγωγε. Ἀλλὰ γὰρ, ἢ δ' ὅς, ὁμολογεῖς τὸ τὸν Σιμμίαν ὑπερέχειν Σωκράτους οὐχ ὡς τοῖς ῥήμασι λέγεται οὕτω καὶ τὸ ἀληθὲς ἔχειν. οὐ γὰρ που πεφνκέναι Σιμμίαν ὑπερέχειν τούτῳ τῷ Σιμμίαν εἶναι, ἀλλὰ τῷ μεγέθει ὃ τυγχάν- C
 νει ἔχων· οὐδ' αὖ Σωκράτους ὑπερέχειν, ὅτι Σωκράτης ὁ Σωκράτης ἐστίν, ἀλλ' ὅτι σμικρότητα ἔχει ὁ Σωκράτης πρὸς τὸ ἐκείνου μέγεθος; Ἀληθῆ. Οὐδέ γε αὐ ὑπὸ Φαίδωνος ὑπερέχεσθαι τῷ ὅτι Φαίδων ὁ Φαίδων ἐστίν, ἀλλ' ὅτι μέγεθος ἔχει ὁ Φαίδων πρὸς τὴν Σιμμίου σμικρότητα; Ἔστι ταῦτα. Οὕτως ἄρα ὁ Σιμμίας ἐπωνυμίαν ἔχει σμικρός τε καὶ μέγας εἶναι, ἐν μέσῳ ἂν ἀμφοτέρων, τοῦ μὲν τῷ μεγέθει ὑπερέχειν τὴν σμικρότητα [ὑπερέχων], τῷ δὲ D
 τὸ μέγεθος τῆς σμικρότητος παρέχων ὑπερέχων. καὶ ἅμα

μειδιάσας, Ἔοικα, ἔφη, καὶ ξυγγραφικῶς ἐρεῖν, ἀλλ' οὐκ ἔχει γέ που ὡς λέγω. Ξυνέφη. Λέγω δὲ τοῦδ' ἕνεκα, βου-
 λόμενος δόξαι σοὶ ὅπερ ἐμοί. ἐμοὶ γὰρ φαίνεται οὐ μόνον
 αὐτὸ τὸ μέγεθος οὐδέποτε ἐθέλειν ἄμα μέγα καὶ μικρὸν
 εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν ἡμῖν μέγεθος οὐδέποτε προσδέχε-
 σθαι τὸ μικρὸν οὐδ' ἐθέλειν ὑπερέχεσθαι, ἀλλὰ δυοῖν τὸ
 ἕτερον, ἢ φεύγειν καὶ ὑπεκχωρεῖν, ὅταν αὐτῷ προσῆη τὸ
 ἐναντίον, τὸ μικρὸν, ἢ προσελθόντος ἐκείνου ἀπολωλέ-
 ναι. ὑπομένουν δὲ καὶ δεξάμενον τὴν μικρότητα οὐκ ἐθέ-
 λειν εἶναι ἕτερον ἢ ὅπερ ἦν. ὡσπερ ἐγὼ δεξάμενος καὶ
 ὑπομείνας τὴν μικρότητα, καὶ ἔτι ἂν ὅσπερ εἰμί, οὗτος ὁ
 αὐτὸς μικρὸς εἰμι. ἐκεῖνο δὲ οὐ τετόλμηκα μέγα ὄν μι-
 κρὸν εἶναι. ὡς δ' αὐτὸς καὶ τὸ μικρὸν τὸ ἐν ἡμῖν οὐκ
 ἐθέλει ποτὲ μέγα γίνεσθαι οὐδὲ εἶναι, οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν
 τῶν ἐναντίων ἔτι ὄν ὅπερ ἦν ἄμα τούναντίον γίνεσθαι
 103 τε καὶ εἶναι, ἀλλ' ἤτοι ἀπέρχεται ἢ ἀπόλλυται ἐν τούτῳ
 τῷ παθήματι. Παντάπασιν, ἔφη ὁ Κέβης, οὕτω φαίνε-
 ται μοι.

LI. Καὶ τις εἶπε τῶν παρόντων ἀκούσας — ὅστις
 δ' ἦν, οὐ σαφῶς μέμνημαι — Πρὸς θεῶν, οὐκ ἐν τοῖς
 πρόσθεν ἡμῖν λόγοις αὐτὸ τὸ ἐναντίον τῶν νυνὶ λεγομέ-
 νων ὁμολογεῖτο, ἐκ τοῦ ἐλάττονος τὸ μείζον γίνεσθαι
 καὶ ἐκ τοῦ μείζονος τὸ ἐλάττον, καὶ ἀτεχνῶς αὐτῆ εἶναι ἢ
 γένεσις, τοῖς ἐναντίοις ἐκ τῶν ἐναντίων, νῦν δὲ μοι δοκεῖ
 λέγεσθαι ὅτι τοῦτο οὐκ ἂν ποτε γένοιτο. καὶ ὁ Σωκράτης
 παραβαλὼν τὴν κεφαλὴν καὶ ἀκούσας, Ἀνδρικῶς, ἔφη,
 B ἀπεμνημόνευκας, οὐ μέντοι ἐννοεῖς τὸ διαφέρον τοῦ τε
 νῦν λεγομένου καὶ τοῦ τότε. τότε μὲν γὰρ ἐλέγετο ἐκ τοῦ
 ἐναντίου πράγματος τὸ ἐναντίον πρᾶγμα γίνεσθαι, νῦν
 δὲ ὅτι αὐτὸ τὸ ἐναντίον ἐαυτῷ ἐναντίου οὐκ ἂν ποτε γέ-
 νοιτο, οὔτε τὸ ἐν ἡμῖν οὔτε τὸ ἐν τῇ φύσει. τότε μὲν γὰρ,
 ὦ φίλε, περὶ τῶν ἐχόντων τὰ ἐναντία ἐλέγομεν, ἐπονομά-

ζοντες αὐτὰ τῇ ἐκείνων ἐπωνυμίᾳ, νῦν δὲ περὶ ἐκείνων
 αὐτῶν ὧν ἐόντων ἔχει τὴν ἐπωνυμίαν τὰ ὀνομαζόμενα·
 αὐτὰ δ' ἐκεῖνα οὐκ ἂν ποτὲ φάμεν ἐθελησαι γένεσιν ἀλλή- C
 λων δεξασθαι. καὶ ἄμα βλέψας πρὸς τὸν Κέβητα εἶπεν,
 Ἄρα μή που, ἔφη, ὁ Κέβης, καὶ σέ τι τούτων ἐτάραξεν
 ὧν ὅδε εἶπεν; ὁ δ', Οὐκ αὖ, ἔφη, ὁ Κέβης, οὕτως ἔχω· καί-
 τοι οὔτι λέγω ὡς οὐ πολλὰ με ταράττει. Ξυναμολογήκα-
 μεν ἄρα, ἢ δ' ὅς, ἀπλῶς τοῦτο, μηδέποτε ἐναντίον ἐαυτῷ
 τὸ ἐναντίον ἔσεσθαι. Παντάπασιν, ἔφη.

LII. Ἐτι δὴ μοι καὶ τότε σκέψαι, ἔφη, εἰ ἄρα ξυ-
 νομολογήσεις. θερμόν τι καλεῖς καὶ ψυχρόν; Ἐρωγε. Ἄρ'
 ὅπερ χιόνα καὶ πῦρ; Μὰ Δί' οὐκ ἔρωγε. Ἄλλ' ἕτερόν τι D
 πυρὸς τὸ θερμόν καὶ ἕτερόν τι χιόνος τὸ ψυχρόν; Ναί.
 Ἄλλα τότε γ' οἶμαι δοκεῖ σοι, οὐδέποτε χιόνα γ' οὔσαν δε-
 ξαμένην τὸ θερμόν, ὡσπερ ἐν τοῖς ἐμπροσθεν ἐλέγομεν,
 ἔτι ἔσεσθαι ὅπερ ἦν, χιόνα καὶ θερμόν, ἀλλὰ προσιόντος
 τοῦ θερμοῦ ἢ ὑπεκχωρήσειν αὐτῷ ἢ ἀπολείσθαι. Πάνν
 γε. Καὶ τὸ πῦρ γε αὐ προσιόντος τοῦ ψυχροῦ αὐτῷ ἢ
 ὑπεξίεναι ἢ ἀπολείσθαι, οὐ μέντοι ποτὲ τολμήσειν δεξά-
 μενον τὴν ψυχρότητα ἔτι εἶναι ὅπερ ἦν, πῦρ καὶ ψυχρόν.
 Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. Ἔστιν ἄρ', ἢ δ' ὅς, περὶ ἕνα τῶν E
 τοιούτων, ὥστε μὴ μόνον αὐτὸ τὸ εἶδος ἀξιούσθαι τοῦ
 αὐτοῦ ὀνόματος εἰς τὸν αἰὶ χρόνον, ἀλλὰ καὶ ἄλλο τι, ὃ
 ἔστι μὲν οὐκ ἐκεῖνο, ἔχει δὲ τὴν ἐκείνου μορφήν αἰὶ ὅταν-
 περ ἦ. ἔτι δ' ἐν τοῖσδε ἴσως ἔσται σαφέστερον ὃ λέγω. τὸ
 γὰρ περιττὸν αἰεὶ που δεῖ τούτου τοῦ ὀνόματος τυγχάνειν,
 ὅπερ νῦν λέγομεν· ἢ οὐ; Πάνν γε. Ἄρα μόνον τῶν ὄν-
 των, τοῦτο γὰρ ἐρωτῶ, ἢ καὶ ἄλλο τι, ὃ ἔστι μὲν οὐχ ὅπερ
 τὸ περιττόν, ὅμως δὲ δεῖ αὐτὸ μετὰ τοῦ ἐαυτοῦ ὀνόματος 104
 καὶ τοῦτο καλεῖν αἰεὶ, διὰ τὸ οὕτω πεφικέναι ὥστε τοῦ
 περιττοῦ μηδέποτε ἀπολείπεσθαι; λέγω δὲ αὐτὸ εἶναι οἶον
 καὶ ἢ τριάς πέπονθε καὶ ἄλλα πολλά. σκόπει δὲ περὶ τῆς

τριάδος· ἄρα οὐ δοκεῖ σοι τῷ τε αὐτῆς ὀνόματι αἰε προσ-
 εγορευτέα εἶναι καὶ τῷ τοῦ περιττοῦ, ὄντος οὐχ οὐπὲρ τῆς
 τριάδος; ἀλλ' ὅμως οὕτω πως πέφυκε καὶ ἡ τριάς καὶ ἡ
 πεμπτάς καὶ ὁ ἡμισυς τοῦ ἀριθμοῦ ἅπας, ὥστε οὐκ ὦν
 B ὅπερ τὸ περιττὸν αἰε ἕκαστος αὐτῶν ἐστὶ περιττός· καὶ αὐ-
 τὰ δύο καὶ τὰ τέτταρα καὶ ἅπας ὁ ἕτερος αὐ στίχος τοῦ
 ἀριθμοῦ οὐκ ὦν ὅπερ τὸ ἄρτιον ὅμως ἕκαστος αὐτῶν ἄρ-
 τιώς ἐστὶν αἰε· ξυγγωρεῖς ἢ οὐ; Πῶς γὰρ οὐκ; ἔφη· Ὁ
 τοίνυν, ἔφη, βούλομαι δηλωῶσαι, ἄθρει. ἐστὶ δὲ τόδε, ὅτι
 φαίνεται οὐ μόνον ἐκεῖνα τὰ ἐναντία ἀλλήλα οὐ δεχόμενα,
 ἀλλὰ καὶ ὅσα οὐκ ὄντα ἀλλήλοις ἐναντία ἔχει αἰε τὰναν-
 τία, οὐδὲ ταῦτα ἔοικε δεχομένοις ἐκείνῃ τὴν ἰδέαν ἢ ἂν
 τῇ ἐν αὐτοῖς οὔσῃ ἐναντία ἢ, ἀλλ' ἐπιούσης αὐτῆς ἦτοι
 C ἀπολλύμενα ἢ ὑπεκχωροῦντα. ἢ οὐ φήσομεν τὰ τρία καὶ
 ἀπολεισθαι πρότερον καὶ ἄλλο ὅτιοῦν πείσεσθαι, πρὶν
 ὑπομείναι ἔτι τρία ὄντα ἄρτια γενέσθαι; Πάνν μὲν οὖν,
 ἔφη ὁ Κέβης. Οὐδὲ μὲν, ἢ δ' ὅς, ἐναντίον γέ ἐστι δυὰς
 τριάδι. Οὐ γὰρ οὖν. Οὐκ ἄρα μόνον τὰ εἶδη τὰ ἐναντία
 οὐχ ὑπομένει ἐπιόντα ἀλλήλα, ἀλλὰ καὶ ἄλλ' ἅττα τὰ ἐναν-
 τία οὐχ ὑπομένει ἐπιόντα. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις.

LIII. Βούλει οὖν, ἢ δ' ὅς, ἐὰν οἰοί τε ὤμεν, ὀρισώ-
 D μεθα ὅποια ταῦτ' ἐστίν; Πάνν γε. Ἄρ' οὖν, ἔφη, ὃ Κέ-
 βης, τάδε εἶη ἂν, ἃ ὅτι ἂν κατάσχη, μὴ μόνον ἀναγκάζει
 τὴν αὐτοῦ ἰδέαν αὐτὸ ἴσχειν, ἀλλὰ καὶ ἐναντίον [αὐτῷ]
 αἰε τινος; Πῶς λέγεις; Ὡσπερ ἄρτι ἐλέγομεν. οἶσθα γὰρ
 δήπου ὅτι ἂν ἢ τῶν τριῶν ἰδέα κατάσχη, ἀνάγκη αὐτοῖς
 οὐ μόνον τρισὶν εἶναι ἀλλὰ καὶ περιττοῖς. Πάνν γε. Ἐπὶ
 τὸ τοιοῦτον δὴ, φαμέν, ἢ ἐναντία ἰδέα ἐκείνῃ τῇ μορφῇ,
 ἢ ἂν τοῦτο ἀπεργάζηται, οὐδέποτε ἂν ἔλθοι. Οὐ γάρ.
 Εἰργάζετο δέ γε ἢ περιττή; Ναί. Ἐναντία δὲ ταύτῃ ἢ τοῦ
 E ἄρτιου; Ναί. Ἐπὶ τὰ τρία ἄρα ἢ τοῦ ἄρτιου ἰδέα οὐδέποτε
 ἦξει. Οὐ δήτα. Ἀμοιρα δὴ τοῦ ἄρτιου τὰ τρία. Ἀμοιρα.

Ἀνάρτιος ἄρ' ἢ τριάς. Ναί. Ὁ τοίνυν ἔλεγον ὀρίσασθαι,
 ποῖα οὐκ ἐναντία τινα ὄντα ὅμως οὐδέχεται αὐτὸ [τὸ ἐναν-
 τίου], οἶον νῦν ἢ τριάς τῷ ἄρτιῳ οὐκ οὔσα ἐναντία οὐδὲν
 τι μᾶλλον αὐτὸδέχεται, τὸ γὰρ ἐναντίον αἰε αὐτῷ ἐπιφέ-
 ρει, καὶ ἡ δυὰς τῷ περιττῷ καὶ τὸ πῦρ τῷ ψυχρῷ καὶ ἄλλα 105
 πάμπολλα — ἀλλ' ὅρα δὴ εἰ οὕτως ὀρίζει, μὴ μόνον τὸ
 ἐναντίον τὸ ἐναντίον μὴδέχεται, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο ὃ ἂν
 ἐπιφέρει τὸ ἐναντίον ἐκείνῳ, ἐφ' ὃ τι ἂν αὐτὸ ἴη, αὐτὸ τὸ
 ἐπιφέρει τὴν τοῦ ἐπιφερομένου ἐναντιότητα μηδέποτε
 δέξασθαι. πάλιν δὲ ἀναμιμνήσκου· οὐ γὰρ χεῖρον πολ-
 λάκις ἀκούειν. τὰ πέντε τὴν τοῦ ἄρτιου οὐδέχεται, οὐδὲ
 τὰ δέκα τὴν τοῦ περιττοῦ, τὸ διπλάσιον· τοῦτο μὲν οὖν
 καὶ αὐτὸ ἄλλῳ ἐναντίον, ὅμως δὲ τὴν τοῦ περιττοῦ οὐδέ-
 χεται· οὐδὲ δὴ τὸ ἡμιόλιον οὐδὲ τὰλλα τὰ τοιαῦτα, τὸ B
 ἡμισυ, τὴν τοῦ ὄλου, καὶ τριτημόριον αὐ καὶ πάντα τὰ
 τοιαῦτα, εἴπερ ἔπει τε καὶ ξυνδοκεῖ σοι οὕτως. Πάνν σφό-
 δρα καὶ ξυνδοκεῖ, ἔφη, καὶ ἔπομαι.

LIV. Πάλιν δὴ μοι, ἔφη, ἐξ ἀρχῆς λέγε. καὶ μή μοι
 ὃ ἂν ἐρωτῶ ἀποκρίνου, ἀλλὰ μιμούμενος ἐμέ. λέγω δὲ
 καὶ ἦν τὸ πρῶτον ἔλεγον ἀποκρίσιν, τὴν ἀσφαλῆ ἐκείνῃν,
 ἐκ τῶν νῦν λεγομένων ἄλλην ὁρῶν ἀσφάλειαν. εἰ γὰρ
 ἐροῖό με, ὃ ἂν τί [ἐν τῷ σώματι] ἐγγένηται, θερμοὺν ἐστὶν,
 οὐ τὴν ἀσφαλῆ σοι ἐρῶ ἀποκρίσιν ἐκείνῃν τὴν ἀμαθῆ, ὅτι C
 ὃ ἂν θερμοῦς, ἀλλὰ κομψοτέρων ἐκ τῶν νῦν, ὅτι ὃ ἂν
 πῦρ· οὐδὲ ἂν ἐρη, ὃ ἂν σώματι τί ἐγγένηται, νοσήσει,
 οὐκ ἐρῶ ὅτι ὃ ἂν νόσος, ἀλλ' ὃ ἂν πυρετός· οὐδ' ὃ ἂν
 ἀριθμῷ τί ἐγγένηται, περιττός ἐστὶν, οὐκ ἐρῶ ὃ ἂν περι-
 τότης, ἀλλ' ὃ ἂν μονάς, καὶ τὰλλα οὕτως. ἀλλ' ὅρα εἰ
 ἦδη ἱκανῶς οἶσθ' ὃ τι βούλομαι. Ἀλλὰ πάνν ἱκανῶς, ἔφη.
 Ἀποκρίνου δὴ, ἢ δ' ὅς, ὃ ἂν τί ἐγγένηται σώματι, ζῶν
 ἐστὶν; Ὅτι ἂν ψυχῇ, ἔφη. Οὐκοῦν αἰε τοῦτο οὕτως ἔχει; D
 Πῶς γὰρ οὐχί; ἢ δ' ὅς. Ἡ ψυχῇ ἄρα ὃ τι ἂν αὐτὴ κατὰ-

σχῆ, ἀεὶ ἤκει ἐπ' ἐκεῖνο φέρουσα ζωὴν; Ἦκει μέντοι, ἔφη. Πότερον δ' ἔστι τι ζωῆ ἐναντίον ἢ οὐδέν; Ἔστιν, ἔφη. Τί; Θάνατος. Οὐκοῦν ἢ ψυχὴ τὸ ἐναντίον ᾧ αὐτῇ ἐπιφέρει ἀεὶ οὐ μὴ ποτε δέχεται, ὡς ἐκ τῶν πρόσθεν ἁμολόγηται; Καὶ μάλα σφόδρα, ἔφη ὁ Κέρβης.

LV. Τί οὖν; τὸ μὴ δεχόμενον τὴν τοῦ ἄρτίου ἰδέαν· τί νῦν δὴ ἀνομάζομεν; Ἀνάρτιον, ἔφη. Τὸ δὲ δίκαιον E μὴ δεχόμενον καὶ ὃ ἂν μουσικὸν μὴ δέχεται; Ἄμουςον, ἔφη, τὸ δὲ ἄδικον. Εἴεν· ὃ δ' ἂν θάνατον μὴ δέχεται, τί καλοῦμεν; Ἀθάνατον, ἔφη. Οὐκοῦν ἢ ψυχὴ οὐ δέχεται θάνατον; Οὐ. Ἀθάνατον ἄρα ἢ ψυχῆ; Ἀθάνατον. Εἴεν, ἔφη· τοῦτο μὲν δὴ ἀποδειχθῆναι φῶμεν ἢ πῶς δοκεῖ; Καὶ μάλα γε ἰκανῶς, ᾧ Σώκρατες. TI οὖν, ἢ δ' ὅς, ᾧ Κέρβης; εἰ τῷ ἀναρτίῳ ἀναγκαῖον ἦν ἀνώλεθρον εἶναι, ἄλλο 106 τι τὰ τρία ἢ ἀνώλεθρα ἂν ἦν; Πῶς γὰρ οὐ; Οὐκοῦν εἰ καὶ τὸ ἄθερμον ἀναγκαῖον ἦν ἀνώλεθρον εἶναι, ὅποτε τις ἐπὶ χιόνα θερμοῦν ἐπαράγοι, ὑπεξῆει ἂν ἢ χιῶν οὐσα σῶς καὶ ἄτηκτος; οὐ γὰρ ἂν ἀπώλετό γε, οὐδ' αὖ ὑπομένουσα ἐδέξατο ἂν τὴν θερμοτήτα. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. Ὡσαύτως, οἶμαι, κἂν εἰ τὸ ἄψυκτον ἀνώλεθρον ἦν, ὅποτε ἐπὶ τὸ πῦρ ψυχρόν τι ἐπῆει, οὐποτ' ἂν ἀπεσβέννυτο οὐδ' ἀπόλλυτο, ἀλλὰ σῶν ἂν ἀπελθὼν ᾤχετο. Ἀνάγκη, ἔφη. B Οὐκοῦν καὶ ᾧδε, ἔφη, ἀνάγκη περὶ τοῦ ἀθανάτου εἰπεῖν; εἰ μὲν τὸ ἀθάνατον καὶ ἀνώλεθρόν ἐστιν, ἀδύνατον ψυχῆ, ὅταν θάνατος ἐπ' αὐτὴν ἴη, ἀπόλλυσθαι· θάνατον μὲν γὰρ δὴ ἐκ τῶν προειρημένων οὐ δέχεται οὐδ' ἔστι τεθνηκνῖα, ὥσπερ τὰ τρία οὐκ ἔσται, ἔφαμεν, ἄρτιον, οὐδέ γ' αὖ τὸ περιττόν, οὐδὲ δὴ τὸ πῦρ ψυχρόν, οὐδέ γε ἢ ἐν τῷ πυρὶ θερμοῦτος. ἀλλὰ τί κωλύει, φαίη ἂν τις, ἄρτιον μὲν τὸ περιττόν μὴ γίνεσθαι ἐπιόντος τοῦ ἄρτίου, ὥσπερ C ἁμολόγηται, ἀπολομένον δὲ αὐτοῦ ἄντ' ἐκείνου ἄρτιον γεγρονέναι; τῷ ταῦτα λέγοντι οὐκ ἂν ἔχομεν διαμάχεσθαι

ὅτι οὐκ ἀπόλλυται· τὸ γὰρ ἀνάρτιον οὐκ ἀνώλεθρόν ἐστιν· ἐπεὶ εἰ τοῦτο ἁμολόγητο ἡμῖν, θαδίως ἂν διεμαχόμεθα ὅτι ἐπελθόντος τοῦ ἄρτίου τὸ περιττόν καὶ τὰ τρία οἴχεται ἀπίοντα· καὶ περὶ πυρός καὶ θερμοῦ καὶ τῶν ἄλλων οὕτως ἂν διεμαχόμεθα. ἢ οὐ; Πάννυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν καὶ νῦν περὶ τοῦ ἀθανάτου, εἰ μὲν ἡμῖν ὁμολογεῖται καὶ ἀνώλεθρον εἶναι, ψυχὴ ἂν εἴη πρὸς τῷ ἀθάνατος εἶναι καὶ ἀνώλεθρος· εἰ δὲ μὴ, ἄλλον ἂν δεοί λόγον. Ἄλλ' D οὐδὲν δεῖ. ἔφη, τοῦτου γε ἕνεκα· σχολῆ γὰρ ἂν τι ἄλλο φθορὰν μὴ δέχοιτο, εἰ γε τὸ ἀθάνατον αἰδίου ὄν φθορὰν δέχεται.

LVI. Ὁ δὲ γε θεός, οἶμαι, ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ αὐτὸ τὸ τῆς ζωῆς εἶδος καὶ εἰ τι ἄλλο ἀθάνατόν ἐστι, παρὰ πάντων ἂν ὁμολογηθεῖν μηδέποτε ἀπόλλυσθαι. Παρὰ πάντων μέντοι τῇ Δία, ἔφη, ἀνθρώπων τε γε καὶ ἐτι μάλλον, ὡς ἐγώ μαι, παρὰ θεῶν. Ὅποτε δὴ τὸ ἀθάνατον καὶ ἀδιάφθορόν ἐστιν, ἄλλο τι ψυχῆ ἢ, εἰ ἀθάνατος τυγχάνει E οὐσα, καὶ ἀνώλεθρος ἂν εἴη; Πολλὴ ἀνάγκη. Ἐπιόντος ἄρα θανάτου ἐπὶ τὸν ἀνθρώπου τὸ μὲν θνητόν, ὡς εοικεν, αὐτοῦ ἀποθνήσκει, τὸ δ' ἀθάνατον σῶν καὶ ἀδιάφθορον οἴχεται ἀπίον, ὑπεκχωρήσαν τῷ θανάτῳ. Φαίνε- ται. Παντὸς μᾶλλον ἄρα, ἔφη, ᾧ Κέρβης, ψυχῆ ἀθανάτου καὶ ἀνώλεθρον, καὶ τῷ ὄντι ἔσονται ἡμῶν αἱ ψυχαὶ ἐν Ἄτ- 107 δου. Οὐκοῦν ἐγώ γε, ᾧ Σώκρατες, ἔφη, ἔχω παρὰ ταῦτα ἄλλο τι λέγειν οὐδέ πη ἀπιστεῖν τοῖς λόγοις. ἀλλ' εἰ δὴ τι Σιμμίας ὅδε ἢ τις ἄλλος ἔχει λέγειν, εὖ ἔχει μὴ κατασιγή- σαι· ὡς οὐκ οἶδα εἰς ὄντινά τις ἄλλον καιρὸν ἀναβάλλοιτο ἢ τὸν νῦν παρόντα, περὶ τῶν τοιούτων βουλόμενος ἢ τι εἰπεῖν ἢ ἀκοῦσαι. Ἀλλὰ μήν, ἢ δ' ὅς ὁ Σιμμίας, οὐδ' αὐ- τὸς ἔχω ἐτι ὄπη ἀπιστῶ ἔκ γε τῶν λεγομένων· ὑπὸ μέντοι τοῦ μεγέθους περὶ ὧν οἱ λόγοι εἰσί, καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν ἀτιμάζων, ἀναγκάζομαι ἀπιστίαν ἐτι ἔχειν B

παρ' ἐμαντῶ περὶ τῶν εἰρημένων. Οὐ μόνον γ', ἔφη, ὦ Σιμμία, ὁ Σωκράτης, ἀλλὰ ταῦτά τε εὐ λέγεις, καὶ τὰς ὑποθέσεις τὰς πρώτας, καὶ εἰ πιστὰ ὑμῖν εἰσὶν, ὅμως ἐπισκεπτέαι σαφέστερον· καὶ ἐὰν αὐτὰς ἱκανῶς διέλγητε, ὡς ἐγῶμαι, ἀκολουθήσετε τῷ λόγῳ, καθ' ὅσον δυνατὸν μάλιστα ἀνθρώπῳ ἐπακολουθήσαι· κἂν τοῦτο αὐτὸ σαφές γένηται, οὐδὲν ζητήσετε περαιτέρω. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις.

✓ **LVII.** Ἀλλὰ τόδε γ', ἔφη, ὦ ἄνδρες, δίκαιον διανοηθῆναι, ὅτι, εἴπερ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, ἐπιμελείας δὴ δεῖται οὐχ ὑπὲρ τοῦ χρόνου τούτου μόνον, ἐν ᾧ κατοῦμεν τὸ ζῆν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ παντός, καὶ ὁ κίνδυνος νῦν δὴ καὶ δόξειεν ἂν θεινὸς εἶναι, εἰ τις αὐτῆς ἀμελήσει. εἰ μὲν γὰρ ἦν ὁ θάνατος τοῦ παντός ἀπαλλαγὴ, ἔρμαιον ἂν ἦν τοῖς κακοῖς ἀποθανοῦσι τοῦ τε σώματος ἅμα ἀπηλλαγθῆαι καὶ τῆς αὐτῶν κακίας μετὰ τῆς ψυχῆς· νῦν δὲ ἐπειδὴ ἀθάνατος φαίνεται οὖσα, οὐδεμία ἂν εἴη αὐτῇ ἄλλη ἀποφυγὴ κα-
 D κἂν οὐδὲ σωτηρία πλὴν τοῦ ὡς βελτίστην τε καὶ φρονιματάτην γενέσθαι. οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἔχουσα εἰς Αἴδου ἢ ψυχὴ ἔρχεται πλὴν τῆς παιδείας τε καὶ τροφῆς, ἃ δὴ καὶ μέγιστα λέγεται ὠφελεῖν ἢ βλάπτειν τὸν τελευτήσαντα εὐθύς ἐν ἀρχῇ τῆς ἐκεῖσε πορείας. λέγεται δὲ οὕτως, ὡς ἄρα τελευτήσαντα ἕκαστον ὁ ἕκαστον δαίμων, ὅσπερ ζῶντα εἰλήχει, οὗτος ἄγειν ἐπιχειρεῖ εἰς δὴ τινα τόπον, οἱ δὲ τὸς ξυλλεγέτας διαδικασαμένους εἰς Αἴδου πορεύεσθαι
 E μετὰ ἡγεμόνος ἐκείνου ᾧ δὴ προστέτακται τοὺς ἐνθύνδε ἐκεῖσε πορεύεσθαι τυχόντας δ' ἐκεῖ ὦν δεῖ τυχεῖν καὶ μείναντας ὃν χρόνον ἄλλος δεῦρο πάλιν ἡγεμῶν κομίζει ἐν πολλαῖς χρόνον καὶ μακραῖς περιόδοις. ἔστι δὲ ἄρα ἢ
 108 πορεία οὐχ ὡς ὁ Αἰσχύλου Τήλεφος λέγει· ἐκεῖνος μὲν γὰρ ἀπλὴν οἰμόν φησιν εἰς Αἴδου φέρειν, ἢ δ' οὔτε ἀπλῆ οὔτε μία φαίνεται μοι εἶναι. οὐδὲ γὰρ ἂν ἡγεμόνων ἔδει· οὐ γὰρ πού τις ἂν διαμάρτοι οὐδαμῶς μιᾶς ὁδοῦ οὕσης.

νῦν δὲ ἔοικε στίσεις τε καὶ περιόδους πολλὰς ἔχειν· ἀπὸ τῶν ὁσίων τε καὶ νομίμων τῶν ἐνθάδε τεκμαιρομενος λέγω. ἢ μὲν οὖν κοσμία τε καὶ φρόνιμος ψυχὴ ἔπεται τε καὶ οὐκ ἀγνοεῖ τὰ παρόντα· ἢ δὲ ἐπιθυμητικῶς τοῦ σώματος ἔχουσα, ὅπερ ἐν τῷ ἔμπροσθεν εἶπον, περὶ ἐκεῖνο πολὺν χρόνον ἐποτημένη καὶ περὶ τὸν ὄρατὸν τόπον, πολλὰ B ἀντιτείνασα καὶ πολλὰ παθοῦσα, βία καὶ μόγισ ὑπὸ τοῦ προστεταγμένου δαίμονος οἴχεται ἀρομένη. ἀφικομένην δὲ ὄθιπερ αἱ ἄλλαι, τὴν μὲν ἀκάθαρτον καὶ τι πεποιηκυῖαν τοιοῦτον, ἢ φόνων ἀδίκων ἡμέτην ἢ ἄλλ' ἄττα τοιαῦτα εἰργασμένην, ἃ τούτων ἀδελφά τε καὶ ἀδελφῶν ψυχῶν ἔργα τυγχάνει ὄντα, ταύτην μὲν ἅπας φεύγει τε καὶ ὑπεκτρέπεται καὶ οὔτε ξυνέμπορος οὔτε ἡγεμῶν ἐδέλει γίνεσθαι, αὐτὴ δὲ πλανᾷται ἐν πάσῃ ἐχομένη ἀπορία, C ἕως ἂν δὴ τινες χρόνοι γένωνται, ἂν ἐξελεθόντων ὑπ' ἀνάγκης φέρεται εἰς τὴν αὐτῇ πρόπουσαν οἰκισιν· ἢ δὲ καθαρῶς τε καὶ μετριῶς τὸν βίον διεξελθοῦσα, καὶ ξυνεμπόρων καὶ ἡγεμόνων θεῶν τυχοῦσα, ᾤκησε τὸν αὐτῇ ἐκάστη τύπον προσήκοντα. εἰσὶ δὲ πολλοὶ καὶ θανμαστοὶ τῆς γῆς τόποι, καὶ αὐτῇ οὔτε οἷα οὔτε ὅση δοξάζεται ὑπὸ τῶν περὶ γῆς εἰωθότων λέγειν, ὡς ἐγὼ ὑπὸ τίνος πέπεισμαι.

LVIII. Καὶ ὁ Σιμμίας, Πῶς ταῦτα, ἔφη, λέγεις, ὦ D Σώκρατες; περὶ γὰρ τοι τῆς γῆς καὶ αὐτὸς πολλὰ δὴ ἀκήκοα, οὐ μέντοι ταῦτα ἃ σὲ πείθει· ἠδέως ἂν οὖν ἀκούσαιμι. Ἀλλὰ μέντοι, ὦ Σιμμία, οὐχ ἡ Γλαύκου τέχνη γέ μοι δοκεῖ εἶναι διηγήσασθαι ἃ γ' ἐστίν· ὡς μέντοι ἀληθῆ, χαλεπώτερόν μοι φαίνεται ἢ κατὰ τὴν Γλαύκου τέχνην, καὶ ἅμα μὲν ἐγὼ ἴσως οὐδ' ἂν οἷός τε εἶην, ἅμα δέ, εἰ καὶ ἠπιστάμην, ὁ βίος μοι δοκεῖ ὁ ἐμός, ὦ Σιμμία, τῷ μήκει τοῦ λόγου οὐκ ἔξαρκεῖν. τὴν μέντοι ἰδέαν τῆς γῆς, οἷαν πέπεισμαι εἶναι, καὶ τοὺς τόπους αὐτῆς οὐδὲν με κωλύει E λέγειν. Ἀλλ', ἔφη ὁ Σιμμίας, καὶ ταῦτα ἀρκεῖ. Πέπεισμαι

τοίνυν, ἢ δ' ὅς, ἐγὼ ὡς πρῶτον μὲν, εἰ ἔστιν ἐν μέσῳ τῷ οὐρανῷ περιφερῆς οὐσα, μηδὲν αὐτῇ θεῖν μήτε ἀέρος πρὸς 109 τὸ μὴ πεσεῖν μήτε ἄλλης ἀνάγκης μηδεμίας τοιαύτης, ἀλλὰ ἱκανὴν εἶναι αὐτὴν ἴσχειν τὴν ὁμοιότητα τοῦ οὐρανοῦ αὐτοῦ ἐναντῶ πάντῃ καὶ τῆς γῆς αὐτῆς τὴν ἰσορροπίαν· ἰσορροποιον γὰρ πρᾶγμα ὁμοίου τινὸς ἐν μέσῳ τεθὲν οὐχ ἔξει μᾶλλον οὐδ' ἤττον οὐδαμῶσε κλιθῆναι, ὁμοίως δ' ἔχον ἀκλινῆς μενεῖ. πρῶτον μὲν, ἢ δ' ὅς, τοῦτο πέπεισμαι. Καὶ ὀρθῶς γε, ἔφη ὁ Σιμμίας. Ἔτι τοίνυν, ἔφη, πάμμεγά 110 B τὶ εἶναι αὐτό, καὶ ἡμᾶς οἰκεῖν τοὺς μέγροι Ἡρακλείων στηλῶν ἀπὸ Φάσιδος ἐν σμικρῷ τινὶ μορίῳ, ὥσπερ περὶ τέλμα μύρμηκας ἢ βατράχους περὶ τὴν θάλατταν οἰκοῦντας, καὶ ἄλλους ἄλλοθι πολλοὺς ἐν πολλοῖς τοιοῦτοις τόποις οἰκεῖν. εἶναι γὰρ πανταχῇ περὶ τὴν γῆν πολλὰ κοίλα καὶ παντοδαπά καὶ τὰς ιδέας καὶ τὰ μεγέθη, εἰς ἃ ξυρρορηκέναι τό τε ὕδωρ καὶ τὴν ὀμίχλην καὶ τὸν αἴρα· αὐτὴν δὲ τὴν γῆν καθαρὰν ἐν καθαρῷ κείσθαι τῷ οὐρανῷ, ἐν ᾧ περ C ἔστι τὰ ἄστρα, ὃν δὴ αἰθέρα ὀνομάζειν τοὺς πολλοὺς τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα εἰσθότων λέγειν· οὐ δὴ ὑποστάθμην ταῦτα εἶναι καὶ ξυρρεῖν ἀεὶ εἰς τὰ κοίλα τῆς γῆς. ἡμᾶς οὖν οἰκοῦντας ἐν τοῖς κοίλοις αὐτῆς λεληθῆναι καὶ οἰεσθαι ἄνω ἐπὶ τῆς γῆς οἰκεῖν, ὥσπερ ἂν εἰ τις ἐν μέσῳ τῷ πυθμένι τοῦ πελάγους οἰκῶν οἰοιτό τε ἐπὶ τῆς θαλάττης οἰκεῖν καὶ διὰ τοῦ ὕδατος ὄρῳν τὸν ἥλιον καὶ τὰ ἄλλα ἄστρα τὴν θάλατταν ἠγοῖτο οὐρανὸν εἶναι, διὰ δὲ βραδυ D τῆτά τε καὶ ἀσθενείαν μηδεπώποτε ἐπὶ τὰ ἄκρα τῆς θαλάττης ἀφιγμένος μηδὲ ἑωρακῶς εἶη, ἐκδύς καὶ ἀνακύψας ἐκ τῆς θαλάττης εἰς τὸν ἐνθάδε τόπον, ὅσῳ καθαρώτερος καὶ καλλίων τυγχάνει ἂν τοῦ παρὰ σφίσι, μηδὲ ἄλλου ἀκηκῶς εἶη τοῦ ἑωρακῶτος. ταῦτόν δὴ τοῦτο καὶ ἡμᾶς πεπονθέναι· οἰκοῦντας γὰρ ἐν τινὶ κοίλῳ τῆς γῆς οἰεσθαι ἐπάνω αὐτῆς οἰκεῖν, καὶ τὸν αἴρα οὐρανὸν καλεῖν, ὡς διὰ

τούτου οὐρανοῦ ὄντος τὰ ἄστρα χωροῦντα· τὸ δὲ δεινότατον, ὑπ' ἀσθενείας καὶ βραδυτήτος οὐχ οἴους τε εἶναι E ἡμᾶς διεξελθεῖν ἐπ' ἔσχατον τὸν αἴρα· ἐπεὶ, εἰ τις αὐτοῦ ἐπ' ἄκρα ἐλθοι ἢ πτηνὸς γενόμενος ἀναπτοῖτο, κατιδεῖν ἂν ἀνακύψαντα, ὥσπερ ἐνθάδε οἱ ἐκ τῆς θαλάττης ἰχθύες ἀνακύπτουτες ὄρῳσι τὰ ἐνθάδε, οὕτως ἂν τινα καὶ τὰ ἐκεῖ κατιδεῖν, καὶ εἰ ἡ φύσις ἱκανὴ εἴη ἀνέχεσθαι θεωροῦσα, γινῶναι ἂν ὅτι ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀληθῶς οὐρανὸς καὶ τὸ ἀληθῶς φῶς καὶ ἡ ὡς ἀληθῶς γῆ. ἦδε μὲν γὰρ ἡ γῆ καὶ οἱ λίθοι καὶ ἄπας ὁ τόπος ὁ ἐνθάδε διεφθαρμένα ἐστὶ καὶ καταβεβρωμένα, ὥσπερ τὰ ἐν τῇ θαλάττῃ ὑπὸ τῆς ἄλμης, καὶ οὔτε φύεται οὐδὲν ἄξιον λόγου ἐν τῇ θαλάττῃ, οὔτε τέλειον, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδὲν ἐστὶ, σήραγγες δὲ καὶ ἄμμος καὶ πηλὸς ἀμήχανος καὶ βόρβοροι εἰσιν, ὅπου ἂν καὶ γῆ ἦ, καὶ πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν κάλλη κρίνεσθαι οὐδ' ὀπωσιουῖν ἄξια· ἐκεῖνα δὲ αὐτῶν παρ' ἡμῖν πολὺ ἂν ἐτι πλέον φανεῖν διαφέρειν. εἰ γὰρ δεῖ καὶ μῦθον λέγειν [κα- B λόν], ἄξιον ἀκοῦσαι, ὦ Σιμμία, οἷα τυγχάνει τὰ ἐπὶ τῆς γῆς ὑπὸ τῷ οὐρανῷ ὄντα. Ἄλλα μὲν, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὦ Σώκρατες, ἡμεῖς γε τούτου τοῦ μύθου ἠδέως ἂν ἀκούσασαιμεν.

LIX. Λέγεται τοίνυν, ἔφη, ὦ ἑταῖρε, πρῶτον μὲν εἶναι τοιαύτη ἡ γῆ αὐτῇ ἰδεῖν, εἰ τις ἄνωθεν θεῶτο, ὥσπερ αἱ δωδεκάσκυτοι σφαῖραι, ποικίλη, χρώμασι διεληγμένη, ὧν καὶ τὰ ἐνθάδε εἶναι χρώματα ὥσπερ δείγματα, οἷς δὴ οἱ γραφεῖς καταχρῶνται· ἐκεῖ δὲ πᾶσαν τὴν γῆν ἐκ τοιούτων εἶναι, καὶ πολὺ ἐτι ἐκ λαμπρότερον καὶ καθαρωτέ- C ρων ἢ τούτων· τὴν μὲν γὰρ ἄλουργῆν εἶναι καὶ θανμαστὴν τὸ κάλλος, τὴν δὲ χρυσοειδῆ, τὴν δὲ ὄση λευκὴ γύψου ἢ χιόνος λευκοτέραν, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων χρωμάτων ξυγκειμένην ὡσαύτως, καὶ ἐτι πλειόνων καὶ καλλίωνων ἢ ὅσα ἡμεῖς ἑωράκαμεν. καὶ γὰρ αὐτὰ ταῦτα τὰ κοίλα αὐτῆς, PLATO I. 10

ὑδατός τε καὶ ἄερος ἐκπλεα ὄντα, χρώματός τι εἶδος παρ-
D ἔχεσθαι στίλβοντα ἐν τῇ τῶν ἄλλων χρωμάτων ποικιλίᾳ,
 ὥστε ἐν τι αὐτῆς εἶδος ξυνεχῆς ποικίλον φαντάζεσθαι. ἐν
 δὲ ταύτῃ οὐδὲν τοιαύτη ἀνά λόγον τὰ φνόμενα φύεσθαι,
 δένδρα τε καὶ ἄνθη καὶ τοὺς καρποὺς· καὶ αὐτὰ τὰ ὄρη
 ὡσαύτως καὶ τοὺς λίθους ἔχειν ἀνά τὸν αὐτὸν λόγον τὴν
 τε λειότητα καὶ τὴν διαφάνειαν καὶ τὰ χρώματα καλλίω-
 ὶν καὶ τὰ ἐνθάδε λιθίδια εἶναι ταῦτα τὰ ἀγαπώμενα μό-
E ρια, σάρδια τε καὶ ἰάσπιδας καὶ σμαράγδους καὶ πάντα
 τὰ τοιαῦτα· ἐκεῖ δὲ οὐδὲν ὅ τι οὐ τοιοῦτον εἶναι καὶ ἐτι
 τοῦτων καλλίω. τὸ δ' αἴτιον τοῦτου εἶναι, ὅτι ἐκεῖνοι οἱ
 λίθοι εἰσὶ καθαροὶ καὶ οὐ κατεδηδεσμένοι οὐδὲ διεφθα-
 μένοι ὡσπερ οἱ ἐνθάδε ὑπὸ σηπεδόνης καὶ ἄλμης ὑπὸ τῶν
 δεῦρο ξυνερρηκότεων, ἃ καὶ λίθοις καὶ γῆ καὶ τοῖς ἄλλοις
 ζώοις τε καὶ φυτοῖς ἀσχη τε καὶ νόσους παρέχει. τὴν δὲ
 γῆν αὐτὴν κεκοσμησθαι τοῦτοις τε ἅπασιν καὶ ἐτι χρυσῶ
II τε καὶ ἀργύρῳ καὶ τοῖς ἄλλοις αὐτοῖς τοιοῦτοις· ἐκφανῆ
 γὰρ αὐτὰ πεφνέειν, ὄντα πολλὰ πλήθει καὶ μεγάλα καὶ
 πολλαχῶ τῆς γῆς, ὥστε αὐτὴν ἰδεῖν εἶναι θέαμα εὐδαι-
 μόνων θεατῶν. ζῶα δ' ἐπ' αὐτῇ εἶναι ἄλλα τε πολλὰ καὶ
 ἀνθρώπους, τοὺς μὲν ἐν μεσογαίᾳ οἰκοῦντας, τοὺς δὲ
 περὶ τὸν ἄερα, ὡσπερ ἡμεῖς περὶ τὴν θάλατταν, τοὺς δὲ
 ἐν νήσοις ἃς περιρρεῖν τὸν ἄερα πρὸς τῇ ἡπείρῳ οὐσας·
 καὶ ἐν λόγῳ, ὅπερ ἡμῖν τὸ ὕδωρ καὶ ἡ θάλαττα ἐστὶ πρὸς
B τὴν ἡμετέραν χρεῖαν, τοῦτο ἐκεῖ τὸν ἄερα, ὃ δὲ ἡμῖν ὁ
 ἄηρ, ἐκείνοις τὸν αἰθέρα. τὰς δὲ ὥρας αὐτοῖς κρασίν ἔχειν
 τοιαύτην, ὥστε ἐκείνους ἀνόσους εἶναι καὶ χρόνον τε ξῆν
 πολὺ πλείω τῶν ἐνθάδε, καὶ ὄψει καὶ ἀκοῇ καὶ ὄσφρησει
 καὶ πᾶσι τοῖς τοιοῦτοις ἡμῶν ἀφροστιάναί τῃ αὐτῇ ἀποστῆ-
 σει, ἢ περ ἄηρ τε ὕδατος ἀφέστηκε καὶ αἰθέρ ἄερος πρὸς
 καθαρότητα. καὶ δὴ καὶ θεῶν ἄλση τε καὶ ἰερά αὐτοῖς εἴ-
 ναι, ἐν οἷς τῶ ὄντι οἰκητας θεοὺς εἶναι, καὶ φήμας τε καὶ

αυτείας καὶ αἰσθήσεις τῶν θεῶν καὶ τοιαύτας ξυνουσίας
 γίνεσθαι αὐτοῖς πρὸς αὐτούς· καὶ τὸν γε ἥλιον καὶ σε- C
 λήνην καὶ ἄστρῳ ὁρᾶσθαι ἐπ' αὐτῶν οἷα τυγχάνει ὄντα,
 καὶ τὴν ἄλλην εὐδαιμονίαν τοῦτων ἀκόλουθον εἶναι.

LX. Καὶ ὄλην μὲν δὴ τὴν γῆν οὕτω πεφνέειν καὶ
 τὰ περὶ τὴν γῆν· τόπους δ' ἐν αὐτῇ εἶναι κατὰ τὰ ἐγχοῖλα
 αὐτῆς κύκλῳ περὶ ὄλην πολλοὺς, τοὺς μὲν βαθυτέρους
 καὶ ἀναπεπταμένους μᾶλλον ἢ ἐν ᾧ ἡμεῖς οἰκοῦμεν, τοὺς
 δὲ βαθυτέρους ὄντας τὸ χάσμα αὐτοῖς ἐλαττον ἔχειν τοῦ
 παρ' ἡμῖν τόπου, ἐστὶ δ' οὗς καὶ βραχυτέρους τῶ βάθει D
 τοῦ ἐνθάδε εἶναι καὶ πλατυτέρους· τοῦτους δὲ πάντας
 ὑπὸ γῆν εἰς ἀλλήλους συντετροῆσθαι τε πολλαχῆ καὶ κατὰ
 στενότερα καὶ εὐρύτερα, καὶ διεξόδους ἔχειν, ἢ πολὺ μὲν
 ὕδωρ εἶναι ἐξ ἀλλήλων εἰς ἀλλήλους ὡσπερ εἰς κρατήρας,
 καὶ ἀεναίων ποταμῶν ἀμήχανα μεγέθη ὑπὸ τὴν γῆν καὶ
 θερμῶν ὑδάτων καὶ ψυχρῶν, πολὺ δὲ πῦρ καὶ πυρὸς με-
 γάλους ποταμούς, πολλοὺς δὲ ὑγροῦ πηλοῦ καὶ καθαρω-
 τέρου καὶ βορβορωδεστέρου, ὡσπερ ἐν Σικελίᾳ οἱ πρὸ E
 τοῦ Ἡύακος πηλοῦ ῥέοντες ποταμοὶ καὶ αὐτὸς ὁ ῥύαξ· ὧν
 δὴ καὶ ἐκείνους τοὺς τόπους πληροῦσθαι, ὧν ἂν ἐκάστοις
 τύχη ἐκάστοτε ἢ περιρροῇ γυνομένη. ταῦτα δὲ πάντα κί-
 νεῖν ἄνω καὶ κάτω ὡσπερ αἰώραν τινὰ ἐνοῦσαν ἐν τῇ γῆ·
 ἐστὶ δὲ ἄρα αὕτη ἢ αἰώρα διὰ φύσιν τοιαύτη τινά. ἐν τι
 τῶν χασμάτων τῆς γῆς ἄλλως τε μέγιστον τυγχάνει ὄν καὶ
 διαμπερὲς τετροῆμένον δι' ὅλης τῆς γῆς, τοῦτο ὅπερ Ὀμη- 112
 ρος εἶπε, λέγων αὐτὸ

τῆλε μάλ', ἢ χι βάθειστον ὑπὸ χθονός ἐστι βέρεθρον·
 ὃ καὶ ἄλλοθι καὶ ἐκεῖνος καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ποιητῶν
 Τάρταρον κεκλήμασιν. εἰς γὰρ τοῦτο τὸ χάσμα συρρέουσι
 τε πάντες οἱ ποταμοὶ καὶ ἐκ τοῦτον πάλιν ἐκρέουσι· γί-
 γνονται δὲ ἐκαστοὶ τοιοῦτοι δι' οἷας ἂν καὶ τῆς γῆς ῥέωσιν.
 ἢ δ' αἰτία ἐστὶ τοῦ ἐκρεῖν τε ἐντεῦθεν καὶ εἰσερεῖν πάντα τὰ B

θεύματα, ὅτι πυθμένα οὐκ ἔχει οὐδὲ βάσιν τὸ ὕγρον τοῦτο, αἰωρεῖται δὴ καὶ κυμαίνει ἄνω καὶ κάτω, καὶ ὁ ἀῆρ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ περὶ αὐτὸ ταῦτόν ποιεῖ· ξυνέπεται γὰρ αὐτῷ καὶ ὅταν εἰς τὸ ἐπ' ἐκεῖνα τῆς γῆς ὀρμήσῃ καὶ ὅταν εἰς τὸ ἐπὶ τὰδε, καὶ ὡσπερ τῶν ἀναπνεούτων ἀεὶ ἐκπιεῖ τε καὶ ἀναπνεῖ ἴσον τὸ πνεῦμα, οὕτω καὶ ἐκεῖ ξυναιωρούμενον τῷ ὕγρῳ τὸ πνεῦμα δεινούς τινας ἀνέμους καὶ ἀμυχάνους παρέχεται καὶ εἰσιὼν καὶ ἐξιὼν. ὅταν τε οὖν [ὀρμήσῃ] C ὑποχωρήσῃ τὸ ὕδωρ εἰς τὸν τόπον τὸν δὴ κάτω καλούμενον, τοῖς κατ' ἐκεῖνα τὰ θεύματα διὰ τῆς γῆς εἰσρεῖ τε καὶ πληροῖ αὐτὰ ὡσπερ οἱ ἐπαντλοῦντες· ὅταν τε αὖ ἐκεῖθεν μὲν ἀπολίπη, δεῦρο δὲ ὀρμήσῃ, τὰ ἐνθάδε πληροῖ αὐτίς, τὰ δὲ πληρωθέντα ῥεῖ διὰ τῶν ὀχετῶν καὶ διὰ τῆς γῆς, καὶ εἰς τοὺς τόπους ἕκαστα ἀφικνούμενα, εἰς οὓς ἕκαστους ὁδοποιεῖται, θαλάττας τε καὶ λίμνας καὶ ποταμούς καὶ κρήνας ποιεῖ· ἐντεῦθεν δὲ πάλιν δνόμενα κατὰ τῆς γῆς, D τὰ μὲν μακροτέρους τόπους περιελθόντα καὶ πλείους, τὰ δὲ ἐλάττους καὶ βραχυτέρους, πάλιν εἰς τὸν Τάρταρον ἐμβάλλει, τὰ μὲν πολὺ κατωτέρω ἢ ἐπηγλεῖτο, τὰ δὲ ὀλίγον· πάντα δὲ ὑποκάτω εἰσρεῖ τῆς ἐκροῆς. καὶ ἕνια μὲν καταντικρῶν ἢ εἰσρεῖ ἐξέπεσεν, ἕνια δὲ κατὰ τὸ αὐτὸ μέρος· ἔστι δὲ ἅ παντάπασιν κύκλω περιελθόντα, ἢ ἅπασι ἢ καὶ πλεονάκως περιελιθέντα περὶ τὴν γῆν ὡσπερ οἱ ὄφεις, εἰς τὸ δυνατόν κάτω καθέντα πάλιν ἐμβάλλει. δυνατόν δ' E ἔστιν ἑκατέρωσε μέχρι τοῦ μέσου καθιέναι, πέρα δ' οὐ· ἄναπτες γὰρ πῶς ἀμφοτέροις τοῖς θεύμασι τὸ ἑκατέρωθεν γίνεται μέρος.

LXI. Τὰ μὲν οὖν δὴ ἄλλα πολλὰ τε καὶ μεγάλα καὶ παντοδαπὰ θεύματ' ἔστι· τυγχάνει δ' ἄρα ὄντα ἐν τοῦτοις τοῖς πολλοῖς τέτταρ' ἄττα θεύματα, ὧν τὸ μὲν μέγιστον καὶ ἐξωτάτω ἴσον περὶ κύκλω ὁ καλούμενος Ὀκεανός ἔστι, τούτου δὲ καταντικρῶ καὶ ἐναντίως ἴσον Ἀχέ-

ρων, ὅς δι' ἐρήμων τε τόπων ῥεῖ ἄλλων καὶ δὴ καὶ ὑπὸ γῆν ἴσον εἰς τὴν λίμνην ἀφικνεῖται τὴν Ἀχερουσιάδα, οὐ καὶ 113 τῶν τετελετηκότων ψυχῶν πολλῶν ἀφικνοῦνται καὶ τινας εἰμαρμένους χρόνους μέινασαι, αἱ μὲν μακροτέρους, αἱ δὲ βραχυτέρους, πάλιν ἐκπέμπονται εἰς τὰς τῶν ζώων γενέσεις. τρίτος δὲ ποταμὸς τούτων κατὰ μέσον ἐμβάλλει, καὶ ἐγγὺς τῆς ἐκβολῆς ἐκπίπτει εἰς τόπον μέγαν περὶ πολλῶν καιόμενον, καὶ λίμνην ποιεῖ μετ' αὐτῆς παρ' ἡμῖν θαλάττης, ζέουσαν ὕδατος καὶ πηλοῦ· ἐντεῦθεν δὲ χωρεῖ κύκλω θολερός καὶ πηλώδης, περιελιττόμενος δὲ [τῇ γῇ] B ἄλλοσέ τε ἀφικνεῖται καὶ παρ' ἔσχατα τῆς Ἀχερουσιάδος λίμνης, οὐ ξυμμιγνύμενος τῷ ὕδατι· περιελιχθεὶς δὲ πολλάκις ὑπὸ γῆς ἐμβάλλει κατωτέρω τοῦ Τάρταρον· οὗτος δ' ἔστιν ὃν ὀνομάζουσι Πυριφλεγέθοντα, οὐ καὶ οἱ θύακεις ἀποσπάσματα ἀναφυσώδιν ὄπη ἂν τύχῃσι τῆς γῆς. τούτου δ' αὖ καταντικρῶ ὁ τέταρτος ἐκπίπτει εἰς τόπον πρῶτον δεινῶν τε καὶ ἄγχιον, ὡς λέγεται, χρῶμα δὲ ἔχοντα ἴλον οἶον ὁ κυανός, ὃν δὴ ἐπονομάζουσι Στύγιον, καὶ C τὴν λίμνην, ἣν ποιεῖ ὁ ποταμὸς ἐμβάλλων, Στύγα· ὁ δ' ἐμπροσθεν ἐνταῦθα καὶ δεινὰς δυνάμεις λαβὼν ἐν τῷ ὕδατι, δὺς κατὰ τῆς γῆς, περιελιττόμενος χωρεῖ ἐναντίως τῷ Πυριφλεγέθοντι καὶ ἅπαντ' ἐν τῇ Ἀχερουσιάδι λίμνῃ ἐξ ἐναντίας· καὶ οὐδὲ τὸ τούτου ὕδωρ οὐδενὶ μίγνυται, ἀλλὰ καὶ οὗτος κύκλω περιελθὼν ἐμβάλλει εἰς τὸν Τάρταρον ἐναντίως τῷ Πυριφλεγέθοντι· ὄνομα δὲ τούτῳ ἔστιν, ὡς οἱ ποιηταὶ λέγουσι, Κωκυτός.

LXII. Τούτων δὲ οὕτω πεφυκότων, ἐπειδὴν ἀφί- D κωνταὶ οἱ τετελετηκότες εἰς τὸν τόπον οἱ ὁ δαίμων ἕκαστον κομίζει, πρῶτον μὲν διεδικάσαντο οἱ τε καλῶς καὶ ὀσίως βιώσαντες καὶ οἱ μὴ· καὶ οἱ μὲν ἂν δόξῃσι μέσως βεβιωκέναι, πορευθέντες ἐπὶ τὸν Ἀχέροντα, ἀναβάντες ἂ δὴ αὐτοῖς ὀχηματ' ἔστιν, ἐπὶ τούτων ἀφικνοῦνται εἰς

τὴν λίμνην, καὶ ἐκεῖ οἰκοῦσιν τε καὶ καθαιρόμενοι τῶν τε
 ἀδικημάτων διδόντες δίκας ἀπολύονται, εἰ τίς τι ἠδίκησε,
 E τῶν τε εὐεργεσιῶν τιμὰς φέρονται κατὰ τὴν ἀξίαν ἕκα-
 στος· οἱ δ' ἂν δόξωσιν ἀνιάτως ἔχειν διὰ τὰ μεγάθη τῶν
 ἀμαρτημάτων, ἢ ἱεροσυλλας πολλὰς καὶ μεγάλας ἢ φόνους
 ἀδίκους καὶ παρανόμους πολλοὺς ἐξεργασμένοι, ἢ ἄλλα
 ὅσα τοιαῦτα τυγχάνει ὄντα, τούτους δὲ ἢ προσήκουσα
 μοῖρα ὁρᾷ εἰς τὸν Τάρταρον, ὃθεν οὔποτε ἐκβαίνουσιν.
 οἱ δ' ἂν ἰάσιμα μὲν, μεγάλα δὲ δόξωσιν ἡμαρτηθέναι
 ἀμαρτήματα, οἷον πρὸς πατέρα ἢ μητέρα ἢ πρὸς ἀδελφούς
 111 τι πράξαντες, καὶ μεταμέλον αὐτοῖς τὸν ἄλλον βίον βιω-
 σιν, ἢ ἀνδροφόνιοι τοιοῦτόν τι ἄλλω τρόπῳ γίνονται,
 τούτους δὲ ἐμπεσεῖν μὲν εἰς τὸν Τάρταρον ἀνάγκη, ἐμπε-
 σόντας δὲ αὐτοὺς καὶ ἐνιαυτὸν ἐκεῖ γενομένουσιν ἐμβάλλει
 τὸ κύμα, τοὺς μὲν ἀνδροφόνους κατὰ τὸν Κωκυτὸν, τοὺς
 δὲ πετραλοίας καὶ μητραλοίας κατὰ τὸν Πυριφλεγέθοντα·
 ἐπειδὴν δὲ φερόμενοι γίνονται κατὰ τὴν λίμνην τὴν Ἀχε-
 ρουσιάδα, ἐνταῦθα βοῶσιν τε καὶ καλοῦσιν, οἱ μὲν οὐς
 ἀπέκτειναν, οἱ δὲ οὐς ὕβρισαν, καλέσαντες δ' ἰκετεύουσι
 B καὶ δεόνται ἕασαι σφᾶς ἐκβῆναι εἰς τὴν λίμνην καὶ δεξα-
 σθαι, καὶ ἂν μὲν πείσωσιν, ἐκβαίνουσιν τε καὶ λήγουσι
 τῶν κακῶν, εἰ δὲ μή, φέρονται αὐθις εἰς τὸν Τάρταρον
 καὶ κείθεν πάλιν εἰς τοὺς ποταμούς, καὶ ταῦτα πάσχοντες
 οὐ πρότερον παύονται, πρὶν ἂν πείσωσιν οὐς ἠδίκησαν·
 αὕτη γὰρ ἡ δίκη ὑπὸ τῶν δικαστῶν αὐτοῖς ἐτάχθη. οἱ δὲ
 δὴ ἂν δόξωσι διαφερόντως πρὸς τὸ ὅσιως βιώναι, οὗτοι
 εἰσὶν οἱ τῶνδε μὲν τῶν τόπων τῶν ἐν τῇ γῆ ἐλευθεροῦμε-
 C νοί τε καὶ ἀπαλλαττόμενοι ὡσπερ δεσμωτηρίων, ἂν δὲ
 εἰς τὴν καθαρὰν οἰκῆσιν ἀφικνούμενοι καὶ ἐπὶ γῆς οἰκί-
 ζόμενοι. τούτων δὲ αὐτῶν οἱ φιλοσοφίᾳ ἱκανῶς καθηρα-
 μένοι ἄνευ τε σωμάτων ζῶσι τὸ παράπαν εἰς τὸν ἔπειτα
 χρόνον, καὶ εἰς οἰκῆσεις ἐτι τούτων καλλίους ἀφικνούν-

ται, ἃς οὔτε θάδιον δηλῶσαι οὔτε ὁ χρόνος ἱκανὸς ἐν
 τῷ παρόντι. ἀλλὰ τούτων δὴ ἕνεκα χρὴ ὦν διεληλύ-
 θαμεν, ὦ Σιμμία, πᾶν ποιῆν, ὥστε ἀρετῆς καὶ φρονή-
 σεως ἐν τῷ βίῳ μετασχεῖν· καλὸν γὰρ τὸ ἄθλον καὶ ἢ
 ἐλπίς μεγάλη.

LXIII. Το μὲν οὖν ταῦτα δυσχυρίσασθαι οὕτως D
 ἔχειν, ὡς ἐγὼ διελήλυθα, οὐ πρέπει νοῦν ἔχοντι ἀνδρὶ·
 ὅτι μέντοι ἢ ταῦτ' ἐστὶν ἢ τοιαῦτ' ἄττα περὶ τὰς ψυχὰς
 ἡμῶν καὶ τὰς οἰκῆσεις, ἐπεὶ περὶ ἀθάνατόν γε ἢ ψυχῇ φαί-
 νεται οὐσα, τούτο καὶ πρέπει ἔμοι δοκεῖ καὶ ἄξιον κινδύ-
 νεῦσαι οἰομένῳ οὕτως ἔχειν· καλὸς γὰρ ὁ κίνδυνος· καὶ
 χρὴ τὰ τοιαῦτα ὡσπερ ἐπάδειν ἑαυτῷ, διὸ δὴ ἐγώ γε καὶ
 πάλαι μὴκύνω τὸν μῦθον. ἀλλὰ τούτων δὴ ἕνεκα θαρραλεῖν
 χρὴ περὶ τῇ ἑαυτοῦ ψυχῇ ἄνδρα, ὅστις ἐν τῷ βίῳ τὰς μὲν
 ἄλλας ἠδονὰς τὰς περὶ τὸ σῶμα καὶ τοὺς κόσμους εἶασε B
 γαίρειν, ὡς ἄλλοτριους τε ὄντας καὶ πλέον θάτερον ἡγή-
 σάμενος ἀπεργάζεσθαι, τὰς δὲ περὶ τὸ μανθάνειν ἐσπού-
 दाσέ τε καὶ κοσμήσας τὴν ψυχὴν οὐκ ἄλλοτρίῳ ἀλλὰ τῷ
 αὐτῆς κόσμῳ, σωφροσύνη τε καὶ δικαιοσύνη καὶ ἀνδρεία
 καὶ ἐλευθερία καὶ ἀληθεία, οὕτω περιμένει τὴν εἰς Αἴδου 115
 πορείαν, ὡς πορευσόμενος ὅταν ἢ εἰμαρμένη καλῇ. ὑμεῖς
 μὲν οὖν, ἔφη, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης καὶ οἱ ἄλλοι, εἰσ-
 αὐθις ἐν τινι χρόνῳ ἕκαστοι πορεύσεσθε· ἐμὲ δὲ νῦν ἤδη
 καλεῖ, φαίη ἂν ἀνήρ τραγικός, ἢ εἰμαρμένη, καὶ σχεδόν τι
 μοι ὄρα τραπέσθαι πρὸς τὸ λουτρόν· δοκεῖ γὰρ δὴ βέλ-
 τιον εἶναι λουσάμενον πιεῖν τὸ φάρμακον καὶ μὴ πράγ-
 ματα ταῖς γυναιξὶ παρέχειν νεκρὸν λούειν.

LXIV. Ταῦτα δὴ εἰπόντος αὐτοῦ ὁ Κρίτων, Εἰεν,
 ἔφη, ὦ Σώκρατες· τί δὲ τούτοις ἢ ἔμοι ἐπιστέλλεις ἢ περὶ
 τῶν παιδῶν ἢ περὶ ἄλλου του, ὅ τι ἂν σοι ποιοῦντες ἡμεῖς
 ἐν χάριτι μάλιστα ποιοῦμεν; Ἄπερ ἄει λέγω, ἔφη, ὦ Κρι-

των, οὐδὲν καινότερον· ὅτι ὑμῶν αὐτῶν ἐπιμελούμενοι ὑμεῖς καὶ ἐμοὶ καὶ τοῖς ἐμοῖς καὶ ὑμῖν αὐτοῖς ἐν χάριτι ποιήσετε ἅττ' ἂν ποιήτε, κἄν μὴ νῦν ὁμολογήσητε· εἰ δὲ ὑμῶν μὲν αὐτῶν ἀμελήτε, καὶ μὴ θέλητε ὥσπερ κατ' ἴχνη κατὰ τὰ νῦν τε εἰρημένα καὶ τὰ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ἕξην, οὐδ' εἰὰν πολλὰ ὁμολογήσητε ἐν τῷ παρόντι καὶ σφόδρα, οὐδὲν πλέον ποιήσετε. Ταῦτα μὲν τοίνυν προθυμηθησόμεθα, ἔφη, οὕτω ποιεῖν· θάπτωμεν δέ σε τίνα τρόπον; Ὅπως ἂν, ἔφη, βούλησθε, εἰάνπερ γε λάβητέ με καὶ μὴ ἐκφύγω ὑμᾶς. γελᾶσας δὲ ἅμα ἡσυχή καὶ πρὸς ἡμᾶς ἀποβλέψας εἶπεν, Οὐ πείθω, ἔφη, ὦ ἄνδρες, Κρί-
 τωνα, ὡς ἐγὼ εἰμι οὗτος ὁ Σωκράτης, ὁ νυνὶ διαλεγόμενος καὶ διατάττων ἕκαστον τῶν λεγομένων, ἀλλ' οἴσται με ἐκείνου εἶναι, ὃν ὄψεται ὀλίγον ὕστερον νεκρὸν, καὶ ἐρωτᾷ
 D δὴ, πῶς με θάπτῃ. ὅτι δὲ ἐγὼ πάλαι πολλὸν λόγον πε-
 ποιήμαι, ὡς, ἐπειδὴν πῖω τὸ φάρμακον, οὐκέτι ὑμῖν παρα-
 μωνίᾳ, ἀλλ' οἰχῆσομαι ἀπὼν εἰς μακάρων δὴ τινὰς εὐδαι-
 μονίας, ταῦτά μοι δοκῶ ἀντὶ ἄλλως λέγειν, παραμυθού-
 μενος ἅμα μὲν ὑμᾶς, ἅμα δ' ἐμαυτόν. ἐγγυήσασθε οὖν
 με πρὸς Κρίτωνα, ἔφη, τὴν ἐναντίαν ἐγγυήν ἢ ἦν οὗτος
 πρὸς τοὺς δικαστὰς ἡγγυᾶτο. οὗτος μὲν γὰρ ἢ μὴν παρα-
 μωνεῖν· ὑμεῖς δὲ ἢ μὴν μὴ παραμωνεῖν ἐγγυήσασθε, ἐπει-
 E δὴν ἀποθάνω, ἀλλὰ οἰχῆσεσθαι ἀπὼν, ἵνα Κρίτων
 ῥᾶον φέρῃ, καὶ μὴ ὄρων μου τὸ σῶμα ἢ καιόμενον ἢ κατ-
 ορυττόμενον ἀγανακτῆ ὑπὲρ ἐμοῦ ὡς δεινὰ πάσχοντος,
 μηδὲ λέγῃ ἐν τῇ ταφῇ, ὡς ἢ προτίθεται Σωκράτῃ ἢ ἐκφέ-
 ρει ἢ κατορύττει. εὐ γὰρ ἴσθι, ἢ δ' ὅς, ὦ ἄριστε Κρίτων,
 τὸ μὴ καλῶς λέγειν οὐ μόνον εἰς αὐτὸ τοῦτο πλημμελές,
 ἀλλὰ καὶ κακόν τι ἐμποιεῖ ταῖς ψυχαῖς. ἀλλὰ θαρρεῖν τε
 116 τως ὅπως ἂν σοὶ φίλον ἢ καὶ μάλιστα ἡγῆ νόμιμον
 εἶναι.

LXV. Ταῦτ' εἰπὼν ἐκεῖνος μὲν ἀνίστατο εἰς οἰκημά-
 τι ὡς λουσόμενος, καὶ ὁ Κρίτων εἶπετο ἀντὶ, ἡμᾶς δ'
 ἐκέλευε περιμένειν. περιεμένομεν οὖν πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς
 διαλεγόμενοι περὶ τῶν εἰρημένων καὶ ἀνασκοποῦντες,
 τότε δ' αὖ περὶ τῆς ξυμφορᾶς διεξιόντες, ὅση ἡμῖν γεγο-
 ννῖα εἴη, ἀτεχνῶς ἠροῦμενοι ὥσπερ πατρὸς στερηθέντες
 διάξειν ὄρανοι τὸν ἔπειτα βίον. ἐπειδὴ δὲ ἐλούσατο καὶ B
 ἠνέχθη παρ' αὐτὸν τὰ παῖδια — δύο γὰρ αὐτῷ υἱεῖς σμι-
 κροὶ ἦσαν, εἰς δὲ μέγας — καὶ αἰοικεῖαι γυναῖκες ἀφίκοντο,
 [ἐκεῖναις] ἐναντίον τοῦ Κρίτωνος διαλεχθεῖς τε καὶ ἐπι-
 στελλας ἅττα ἐβούλετο, τὰς μὲν γυναῖκας καὶ τὰ παῖδια
 ἀπέειπε ἐκέλευσεν, αὐτὸς δὲ ἦκε παρ' ἡμᾶς. καὶ ἦν ἡδὴ
 ἐγγὺς ἡλίου δυσμῶν· χρόνον γὰρ πολλὸν διέτριψεν ἐνδον.
 ἔλλθων δ' ἐκαθέζετο λελομένος, καὶ οὐ πόλλ' ἅττα μετὰ
 ταῦτα διελέχθη, καὶ ἦκεν ὁ τῶν ἐνδεκα ὑπηρέτης καὶ
 C στῆς παρ' αὐτόν, Ὁ Σωκράτες, ἔφη, οὐ καταγνώσκωμαι
 σου ὅπερ ἄλλων καταγνώσκω, ὅτι μοι χαλεπαίνουσι καὶ
 καταρῶνται, ἐπειδὴν αὐτοῖς παραγγέλλω πίνειν τὸ φάρ-
 μακον ἀναγκαζόντων τῶν ἀρχόντων. σὲ δ' ἐγὼ καὶ ἄλλως
 ἐγνώκα ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ γενναιότατον καὶ πραότατον
 καὶ ἄριστον ἄνδρα ὄντα τῶν πάποτε δεῦρο ἀφικομένων,
 καὶ δὴ καὶ νῦν εὐ οἶδ' ὅτι οὐκ ἐμοὶ χαλεπαίνεις, γυνώ-
 σκεις γὰρ τοὺς αἰτίους, ἀλλ' ἐκείνοισ. νῦν οὖν, οἶσθα γὰρ
 ἃ ἤλθον ἀγγέλλων, χαίρε τε καὶ πειρω ὡς ῥᾶστα φέρειν D
 τὰ ἀναγκαῖα. καὶ ἅμα δακρύσας μεταστρεφόμενος ἀπήει.
 καὶ ὁ Σωκράτης ἀναβλέψας πρὸς αὐτόν, Καὶ σύ, ἔφη,
 χαίρε, καὶ ἡμεῖς ταῦτα ποιήσομεν. καὶ ἅμα πρὸς ἡμᾶς,
 Ὡς ἀστείος, ἔφη, ὁ ἄνθρωπος· καὶ παρὰ πάντα μοι τὸν
 χρόνον προσῆει καὶ διελέγετο ἐνίοτε καὶ ἦν ἀνδρῶν λῆ-
 116 στος, καὶ νῦν ὡς γενναίως με ἀποδακρύει. ἀλλ' ἄγε δὴ, ὦ
 Κρίτων, πειθώμεθα αὐτῷ, καὶ ἐνεγκάτω τις τὸ φάρμακον,

εἰ τέτριπται· εἰ δὲ μή, τριψάτω ὁ ἄνθρωπος. καὶ ὁ Κρί-
 των, Ἄλλ' οἶμαι, ἔφη, ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, ἐτι ἥλιον εἶναι
 ἐπὶ τοῖς ὄρεσι καὶ οὐπω δεδυκέναι. καὶ ἅμα ἐγὼ οἶδα καὶ
 ἄλλους πάνυ ὀφὲ πίνοντας, ἐπειδὴν παραγγεληῖ αὐτοῖς,
 δειπνήσαντάς τε καὶ πίνοντας εὐ μάλα, καὶ ξυγγενομένους
 γ' ἐνίοις ἂν ἂν τύχωσιν ἐπιθυμοῦντες. ἀλλὰ μηδὲν ἐπιεί-
 γου· ἐτι γὰρ ἐγγωρεῖ. καὶ ὁ Σωκράτης, Εἰκότως γ', ἔφη,
 ὦ Κρίτων, ἐκεῖνοί τε ταῦτα ποιοῦσιν, οὓς σὺ λέγεις, οἶον-
 ται γὰρ κερδαίνειν ταῦτα ποιήσαντες, καὶ ἔγωγε ταῦτα
 117 εἰκότως οὐ ποιήσω· οὐδὲν γὰρ οἶμαι κερδαίνειν ὀλίγον
 ὕστερον πῶν ἄλλο γε ἢ γέλωτα ὀφλήσειν παρ' ἑμαυτῶ,
 γλιχόμενος τοῦ ζῆν καὶ φειδόμενος οὐδενὸς ἐτι ἐνότος.
 ἀλλ' ἴθι, ἔφη, πιθοῦ καὶ μὴ ἄλλως ποιεῖ.

LXVI. Καὶ ὁ Κρίτων ἀκούσας ἐνευσε τῷ παιδί πλη-
 σίον ἐστῶτι, καὶ ὁ παῖς ἐξελθὼν καὶ συχνὸν χρόνον δια-
 τρήσας ἤκειν ἄγων τὸν μέλλοντα διδόναι τὸ φάρμακον, ἐν
 κύλικι φέροντα τετριμμένον· ἰδὼν δὲ ὁ Σωκράτης τὸν
 ἄνθρωπον, Εἶεν, ἔφη, ὦ βέλτιστε, σὺ γὰρ τούτων ἐπιστή-
 μων, τί χρὴ ποιεῖν; Οὐδὲν ἄλλο, ἔφη, ἢ πίνοντα περιμέναι.
 118 ἕως ἂν σου βάρος ἐν τοῖς σκέλεσι γένηται, ἐπειτα κατα-
 κείσθαι· καὶ οὕτως αὐτὸ ποιήσει. καὶ ἅμα ὠρεξε τὴν
 κύλικα τῷ Σωκράτει· καὶ ὁ λαβὼν καὶ μάλα ἴλεως,
 ὦ Ἐχέκρατες, οὐδὲν τρέσας οὐδὲ διαφθείρας οὔτε τοῦ
 χρώματος οὔτε τοῦ προσώπου, ἀλλ' ὥσπερ εἰώθει ταν-
 ρηδὸν ὑποβλέψας πρὸς τὸν ἄνθρωπον, Τί λέγεις,
 ἔφη, περὶ τούτου τοῦ πόματος πρὸς τι ἀποσπείσαι-
 τινι; ἔξεστιν, ἢ οὐ; Τοσοῦτον, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τρί-
 βουμεν, ὅσον οἰόμεθα μέτριον εἶναι πίνειν. Μανθάνω,
 ἢ δ' ὅς· ἀλλ' εὐχεσθαί γε που τοῖς θεοῖς ἔξεστί τε καὶ χρὴ,
 τὴν μετοίκησιν τὴν ἐνθ' ἐνδεῖ ἐκείσε εὐτυχῆ γενέσθαι· ἂ δὲ
 καὶ ἐγὼ εὐχομαί τε καὶ γένοιτο ταύτη. καὶ ἅμα εἰπὼν

ταῦτα ἐπισχόμενος καὶ μάλα εὐχερῶς καὶ εὐκόλως ἐξέπιε.
 καὶ ἡμῶν οἱ πολλοὶ τέως μὲν ἐπιεικῶς οἰοί τε ἦσαν κατέ-
 χειν τὸ μὴ δακρύνειν, ὡς δὲ εἶδομεν πίνοντά τε καὶ πε-
 πακότα, οὐκέτι, ἀλλ' ἐμοῦ γε βία καὶ αὐτοῦ ἀστακτιῖ ἐχώ-
 ρει τὰ δάκρυα, ὥστε ἐγκαλυψάμενος ἀπέκλαιον ἑμαυτὸν·
 οὐ γὰρ δὴ ἐκεῖνόν γε, ἀλλὰ τὴν ἑμαυτοῦ τύχην, οἷου
 ἀνδρὸς ἐταίρου ἐστερημένος εἶην. ὁ δὲ Κρίτων ἐτι πρότε- D
 ρος ἐμοῦ, ἐπειδὴ οὐχ οἷός τ' ἦν κατέχειν τὰ δάκρυα, ἐξ-
 ἀνέστη. Ἀπολλόδωρος δὲ καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ οὐ-
 δὲν ἐπαύετο δακρύνειν, καὶ δὴ καὶ τότε ἀναβρυχησάμενος
 κλαίων καὶ ἀγανακτῶν οὐδένα ὄντινα οὐ κατέκλασε τῶν
 παρόντων, πλην γε αὐτοῦ Σωκράτους. ἐκεῖνος δέ, Οἶα,
 ἔφη, ποιεῖτε, ὦ θαυμάσιοι. ἐγὼ μέντοι οὐχ ἥκιστα τούτου
 ἕνεκα τὰς γυναῖκας ἀπέπεμψα, ἵνα μὴ τοιαῦτα πλημμε-
 λοῦν· καὶ γὰρ ἀκήκοα, ὅτι ἐν εὐφημίᾳ χρὴ τελευτᾶν E
 ἀλλ' ἡσυχίαν τε ἄγετε καὶ καρτερεῖτε. καὶ ἡμεῖς ἀκού-
 σαντες ἡσυχύνθημεν τε καὶ ἐπέσχομεν τοῦ δακρύνειν. ὁ δὲ
 περιελθὼν, ἐπειδὴ οἱ βαρύνεσθαι ἔφη τὰ σκέλη, κατεκλί-
 θη ὑπτίος· οὕτω γὰρ ἐκέλευεν ὁ ἄνθρωπος· καὶ ἅμα
 ἐραπιτόμενος αὐτοῦ οὗτος ὁ δοῦς τὸ φάρμακον, διαλιπὼν
 χρόνον ἐπεσκόπει τοὺς πόδας καὶ τὰ σκέλη, κάπειτα
 σφόδρα πείσας αὐτοῦ τὸν πόδα ἤρετο, εἰ ἀσθάνοιτο· ὁ
 δ' οὐκ ἔφη καὶ μετὰ τοῦτο αὐθις τὰς κνήμας· καὶ ἔπαν- 118
 ἰῶν οὕτως ἡμῖν αὐτοῖς ἐπεδείκνυτο, ὅτι ψυχοῖτό τε καὶ
 πῆγνυτο. καὶ αὐτὸς ἤπτετο καὶ εἶπεν ὅτι, ἐπειδὴν πρὸς
 τῇ καρδίᾳ γένηται αὐτῶ, τότε οὐχίσηται. ἤδη οὖν σχεδόν
 τι αὐτοῦ ἦν τὰ περὶ τὸ ἦτρον ψυχόμενα, καὶ ἐγκαλυψάμε-
 νος, ἐνεκεκάλυπτο γάρ, εἶπεν, ὁ δὲ τελευταίου ἐφθ' ἐγγεῖτο,
 ὦ Κρίτων, ἔφη, τῷ Ἀσκληπιῷ ὀφειλομεν ἀλεκτροῦνα·
 ἀλλ' ἀπόδοτε καὶ μὴ ἀμελήσητε. Ἀλλὰ ταῦτα, ἔφη, ἔσται,
 ὁ Κρίτων· ἀλλ' ὄρα, εἰ τι ἄλλο λέγεις. ταῦτα ἐρομένου

αὐτοῦ οὐδὲν ἐτι ἀπεκρίνατο, ἀλλ' ὀλίγον χρόνον διαλι-
πὼν ἐκινήθη τε καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐξεκάλυψεν αὐτόν, καὶ
ὡς τὰ ὄμματα ἔστησεν· ἰδὼν δὲ ὁ Κρίτων ξυνέλαβε τὸ
στόμα τε καὶ τοὺς ὀφθαλμούς. ἦδε ἡ τελευτή, ᾧ Ἐχέκρα-
τες, τοῦ ἐταίρου ἡμῖν ἐγένετο, ἀνδρός, ὡς ἡμεῖς φαίμεν
ἂν, τῶν τότε ὧν ἐπειράθημεν ἀρίστον καὶ ἄλλως φρονε-
ματώτατον καὶ δικαιοτάτον.

ΚΡΑΤΥΛΟΣ

[ἢ περὶ ὀρθότητος ὀνομάτων, λογικός.]

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ
ΕΡΜΟΓΕΝΗΣ, ΚΡΑΤΥΛΟΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

St. I.

P.
383

I. ΕΡΜ. Βούλει οὖν καὶ Σωκράτει τῷδε ἀνακοι-
νώσωμ ν τὸν λόγον;

ΚΡ. Εἰ σοι δοκεῖ.

ΕΡΜ. Κρατύλος φησὶν ὅδε, ᾧ Σώκρατες, ὀνόματος
ὀρθότητα εἶναι ἐκάστῳ τῶν ὄντων φύσει πεφικνύαν, καὶ
οὐ τοῦτο εἶναι ὄνομα ὃ ἂν τινες ξυνηθέμενοι καλεῖν κα-
λῶσι, τῆς αὐτῶν φωνῆς μόριον ἐπιφθεγγόμενοι, ἀλλὰ
ὀρθότητά τινα τῶν ὀνομάτων πεφικνέαι καὶ Ἑλλησι καὶ
βαρβάροις τὴν αὐτὴν ἄπασιν. ἐρωτῶ οὖν αὐτὸν ἐγώ, B
αὐτῷ πρότερον Κρατύλος τῇ ἀληθείᾳ ὄνομά ἐστίν ἢ οὐ· ὁ
δὲ ὁμολογεῖ [αὐτῷ γε τοῦτο ὄνομα εἶναι]. Τί δὲ Σωκρά-
τει; ἐφην ἐγώ. Σωκράτης, ἢ δ' ὄς. Οὐκοῦν καὶ τοῖς ἄλ-
λοις ἀνθρώποις πᾶσιν, ὅπερ καλοῦμεν ὄνομα ἕκαστου,
τοῦτ' ἐστίν ἐκάστῳ ὄνομα; ὁ δὲ, Οὐκοῦν σοί γε, ἢ δ' ὄς,
ὄνομα Ἐρμογένης, οὐδὲ ἂν πάντες καλῶσιν ἀνθρώποι.
καὶ ἐμοῦ ἐρωτῶντος καὶ προθυμουμένου εἰδέναι ὃ τί ποτε
λέγει, οὔτε ἀποσαφεί οὐδὲν εἰρωανέεται τε πρὸς με, προσ- 384
ποιούμενός τι αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ διανοεῖσθαι ὡς εἰδῶς περὶ
αὐτοῦ, ὃ εἰ βούλοιο σαφῶς εἰπεῖν, ποιήσειεν ἂν καὶ ἐμὲ
ὁμολογεῖν καὶ λέγειν ἄπερ αὐτὸς λέγει. εἰ οὖν πῃ ἔχεις
συμβαλεῖν τὴν Κρατύλον μαντείαν, ἠδέως ἂν ἀκούσαιμι·
μᾶλλον δὲ αὐτῷ σοι ὅπῃ δοκεῖ περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος,
ἐτι ἂν ἥδιον πυνθοίμην, εἰ σοι βουλομένη ἐστίν.

ΣΩ. Ὁ παῖς Ἴπποκρίτου Ἐρμογένες, παλαιὰ παροι-
 Β μία ὅτι χαλεπὰ τὰ καλὰ ἔστιν ὅπῃ ἔχει μαθεῖν· καὶ δὴ καὶ
 τὸ περὶ τῶν ὀνομάτων οὐ σμικρὸν τυγχάνει ὄν μάθημα.
 εἰ μὲν οὖν ἐγὼ ἤδη ἀκηκόη παρὰ Προδίκου τὴν πεντηκον-
 τὰδραχμον ἐπίδειξιν, ἣν ἀκούσαντι ὑπάρχει περὶ τοῦτα
 πεπαιθεῦσθαι, ὡς φησὶν ἐκεῖνος, οὐδὲν ἂν ἐκώλυε σε αὐ-
 τίκα μάλα εἰδέναι τὴν ἀλήθειαν περὶ ὀνομάτων ὀρθότη-
 τος· νῦν δὲ οὐκ ἀκήκοα, ἀλλὰ τὴν δραχμιαίαν· οὐκ οὖν
 C οἶδα πῆ ποτε τὸ ἀληθὲς ἔχει περὶ τῶν τοιούτων. συζητεῖν
 μέντοι ἔτοιμός εἰμι καὶ σοὶ καὶ Κρατύλῳ κοινῇ. ὅτι δὲ οὐ
 φησὶ σοὶ Ἐρμογένῃ ὄνομα εἶναι τῇ ἀληθείᾳ, ὥσπερ ὑπο-
 πτεῦω αὐτὸν σκώπτειν· οἴεται γὰρ ἴσως σε χρημάτων
 ἐφριέμενον κτήσεως ἀποτυγχάνειν ἐκάστοτε. ἀλλ', ὃ νῦν
 δὴ ἔλεγον, εἰδέναι μὲν τὰ τοιαῦτα χαλεπὸν, εἰς τὸ κοινὸν
 δὲ καταθέντας χρῆ σκοπεῖν εἴτε ὡς σὺ λέγεις ἔχει εἴτε ὡς
 Κρατύλος.

II. EPM. Καὶ μὴν ἐγώ γε, ὦ Σώκρατες, πολλὰκις
 11 δὴ καὶ τούτῳ διαλεγθεὶς καὶ ἄλλοις πολλοῖς, οὐ δύναμαι
 πεισθῆναι ὡς ἄλλη τις ὀρθότης ὀνόματος ἢ ξυνθήκη καὶ
 ὁμολογία. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ, ὅ τι ἂν τίς τῷ θῆται ὄνομα,
 τοῦτο εἶναι τὸ ὀρθόν· καὶ ἂν αὐτὸς γε ἕτερον μεταθήται,
 ἐκεῖνο δὲ μηκέτι καλῆ, οὐδὲν ἦττον τὸ ὕστερον ὀρθὸς
 ἔχειν τοῦ προτέρου, ὥσπερ, εἰ τοῖς οἰκέταις ἡμεῖς μετατι-
 θέμεθα, οὐδὲν ἦττον τοῦτ' εἶναι ὀρθὸν τὸ μετατεθέν τοῦ
 πρότερον κειμένου· οὐ γὰρ φύσει ἐκάστῳ πεφυκέναι
 ὄνομα οὐδὲν οὐδενί, ἀλλὰ νόμῳ καὶ ἔθει τῶν μετισταίν-
 των τε καὶ καλούντων. εἰ δὲ πῃ ἄλλη ἔχει, ἔτοιμος ἐγώ γε
 E καὶ μανθάνειν καὶ ἀκούειν οὐ μόνον παρὰ Κρατύλου,
 ἀλλὰ καὶ παρ' ἄλλου ὄτουοῦν.
 385 ΣΩ. Ἴσως μέντοι τί λέγεις, ὦ Ἐρμογένες· σκεψά-
 μεθα δέ. ὃ ἂν θῆ καλεῖν τις ἕκαστον, τοῦτ' ἔστιν ἐκάστῳ
 ὄνομα;

EPM. Ἐμοίγε δοκεῖ.

ΣΩ. Καὶ ἐὰν ἰδιώτης καλῆ καὶ ἐὰν πόλις;

EPM. Φημί.

ΣΩ. Τί οὖν; ἐὰν ἐγὼ καλῶ ὀτιοῦν τῶν ὄντων, οἷον
 ὃ νῦν καλοῦμεν ἄνθρωπον, ἐὰν ἐγὼ τοῦτο ἵππον προσα-
 γορεύω, ὃ δὲ νῦν ἵππον, ἄνθρωπον, ἔσται δημοσίᾳ μὲν
 ὄνομα ἄνθρωπος τῷ αὐτῷ, ἰδίᾳ δὲ ἵππος; καὶ ἰδίᾳ μὲν
 αὐτὸν ἄνθρωπος, δημοσίᾳ δὲ ἵππος; οὕτω λέγεις;

EPM. Ἐμοίγε δοκεῖ.

III. ΣΩ. Φέρε δὴ μοι τόδε εἰπέ. καλεῖς τι ἀληθῆ
 λέγειν καὶ ψευδῆ;

EPM. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἴη ἂν λόγος ἀληθῆς, ὃ δὲ ψευδῆς;

EPM. Πάνν γε.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν οὗτος, ὃς ἂν τὰ ὄντα λέγῃ ὡς ἔστιν,
 ἀληθῆς· ὃς δ' ἂν ὡς οὐκ ἔστι, ψευδῆς;

EPM. Ναί.

ΣΩ. Ἔστιν ἄρα τοῦτο, λόγῳ λέγειν τὰ ὄντα τι
 καὶ μὴ;

EPM. Πάνν γε.

ΣΩ. Ὁ λόγος δ' ἔστιν ὃ ἀληθῆς πότερον ὅλος μὲν
 ἀληθῆς, τὰ μόρια δ' αὐτοῦ οὐκ ἀληθῆ;

EPM. Οὐκ, ἀλλὰ καὶ τὰ μόρια.

ΣΩ. Πότερον δὲ τὰ μὲν μεγάλα μόρια ἀληθῆ, τὰ δὲ
 σμικρὰ οὐ· ἢ πάντα;

EPM. Πάντα, οἶμαι ἐγώ γε.

ΣΩ. Ἔστιν οὖν ὃ τι λέγεις λόγον σμικρότερον μό-
 ριον ἄλλο ἢ ὄνομα;

EPM. Οὐκ, ἀλλὰ τοῦτο σμικρότατον.

ΣΩ. Καὶ τὸ ὄνομα ἄρα τὸ τοῦ ἀληθοῦς λόγου λέ-
 γεται;

EPM. Ναί.

ΣΩ. Ἀληθές γε, ὡς φής.

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Τὸ δὲ τοῦ ψευδοῦς μέρους οὐ ψεῦδος;

ΕΡΜ. Φημί.

ΣΩ. Ἔστιν ἄρα ὄνομα ψεῦδος καὶ ἀληθές λέγειν, εἴπερ καὶ λόγον;

D ΕΡΜ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Ὅ ἂν ἄρα ἕκαστος φῆ τῷ ὀνόματι εἶναι, τοῦτο ἔστιν ἕκαστῳ ὄνομα;

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Ἡ καὶ ὁπόσα ἂν φῆ τις ἕκαστῳ ὀνόματα εἶναι, τοσαῦτα ἔσται καὶ τότε ὁπόταν φῆ;

ΕΡΜ. Οὐ γὰρ ἔχω ἔρωγε, ὦ Σώκρατες, ὀνόματα ἄλλην ὀρθότητα ἢ ταύτην, ἐμοὶ μὲν ἕτερον εἶναι καλεῖν ἕκαστῳ ὄνομα, ὃ ἐγὼ ἐθέμην, σοὶ δὲ ἕτερον, ὃ ἂν σύ. οὕτω δὲ καὶ ταῖς πόλεσιν ὄρω ἰδίᾳ ἕκασταις ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς

E κείμενα ὀνόματα, καὶ Ἕλλησι παρὰ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, καὶ Ἕλλησι παρὰ βαρβάρους.

IV. ΣΩ. Φέρε δὴ ἰδῶμεν, ὦ Ἐρμόγετες, πότερον καὶ τὰ ὄντα οὕτως ἔχειν σοὶ φαίνεται, ἰδίᾳ αὐτῶν ἢ οὐσία εἶναι ἕκαστῳ, ὥσπερ Πρωταγόρας ἔλεγε, λέγων πάντων 386 χρημάτων μέτρον εἶναι ἀνθρώπων, ὡς ἄρα οἷα μὲν ἂν ἐμοὶ φαίνηται τὰ πράγματα εἶναι, τοιαῦτα μὲν ἔστιν ἐμοί, οἷα δ' ἂν σοί, τοιαῦτα δ' αὐ σοί· ἢ ἔχειν δοκεῖ σοὶ αὐτὰ αὐτῶν τινα βεβαιότητα τῆς οὐσίας;

ΕΡΜ. Ἦδη ποτὲ ἔρωγε, ὦ Σώκρατες, ἀπορῶν καὶ ἐνταῦθα ἐξηνέχθην εἰς ἅπερ Πρωταγόρας λέγει· οὐ πάνυ τι μέντοι μοι δοκεῖ οὕτως ἔχειν.

ΣΩ. Τί δέ; ἐς τόδε ἤδη ἐξηνέχθης, ὥστε μὴ πάνυ σοὶ δοκεῖν εἶναι τινα ἀνθρώπων πονηρόν;

B ΕΡΜ. Οὐ μὰ τὸν Δία, ἀλλὰ πολλάκις δὴ αὐτό

πέπονθα, ὥστε μοι δοκεῖν πάνυ πονηροῦς εἶναι τινὰς ἀνθρώπους, καὶ μάλα συγχοῦς.

ΣΩ. Τί δέ; πάνυ χρηστοὶ οὕτω σοὶ ἔδοξαν εἶναι ἀνθρώποι;

ΕΡΜ. Καὶ μάλα ὀλίγοι.

ΣΩ. Ἔδοξαν δ' οὖν;

ΕΡΜ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Πῶς οὖν τοῦτο τίθεσαι; ἀρ' ὦδε· τοὺς μὲν πάνυ χρηστοὺς πάνυ φρονίμους, τοὺς δὲ πάνυ πονηροῦς πάνυ ἄφρονας;

ΕΡΜ. Ἔμοιγε δοκεῖ οὕτως.

ΣΩ. Οἷόν τε οὖν ἐστίν, εἰ Πρωταγόρας ἀληθῆ ἔλεγε καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀλήθεια, τὸ οἷα ἂν δοκῆ ἕκαστῳ τοιαῦτα καὶ εἶναι, τοὺς μὲν ἡμῶν φρονίμους εἶναι, τοὺς δὲ ἄφρονας;

ΕΡΜ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Καὶ ταῦτά γε, ὡς ἐγὼμαι, σοὶ πάνυ δοκεῖ, φρονήσεως οὔσης καὶ ἀφροσύνης μὴ πάνυ δυνατὸν εἶναι Πρωταγόραν ἀληθῆ λέγειν. οὐδὲν γὰρ ἂν που τῇ ἀληθείᾳ ὁ ἕτερος τοῦ ἑτέρου φρονιμώτερος εἴη, εἴπερ ἂν ἕκαστῳ δοκῆ ἕκαστῳ ἀληθῆ ἔσται.

ΕΡΜ. Ἔστι ταῦτα.

V. ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ κατ' Εὐθύδημόν γε, οἶμαι, σοὶ δοκεῖ πᾶσι πάντα ὁμοίως εἶναι ἅμα καὶ ἀεὶ. οὐδὲ γὰρ ἂν οὕτως εἴεν οἱ μὲν χρηστοί, οἱ δὲ πονηροί, εἰ ὁμοίως ἅπασι καὶ ἀεὶ ἀρετὴ τε καὶ κακία εἴη.

ΕΡΜ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μήτε πᾶσι πάντα ἐστὶν ὁμοίως ἅμα καὶ ἀεὶ, μήτε ἕκαστῳ ἰδίᾳ ἕκαστον τῶν ὄντων ἐστὶ, ἄλλο δὴ ὅτι αὐτὰ αὐτῶν οὐσίαν ἔχοντά τινα βεβαίον εἶναι τὰ πράγματα, οὐ πρὸς ἡμᾶς οὐδὲ ὑπ' ἡμῶν, ἐλκόμεναι ἄνω

καὶ κάτω τῷ ἡμετέρῳ φαντάσματι, ἀλλὰ καθ' αὐτὰ πρὸς τὴν αὐτῶν οὐσίαν ἔχοντα ἢ περὶ πέφυκεν.

ΕΡΜ. Δοκεῖ μοι, ὦ Σώκρατες, οὕτως ἔχειν.

ΣΩ. Πότερον οὖν αὐτὰ μὲν ἂν εἴη οὕτω πεφυκῶτα, αἱ δὲ πράξεις αὐτῶν οὐ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον; ἢ οὐ καὶ αὐταὶ ἐν τι εἶδος τῶν ὄντων εἰσὶν αἱ πράξεις;

ΕΡΜ. Πάνν γε καὶ αὐταί.

ΣΩ. Κατὰ τὴν αὐτῶν ἄρα φύσιν καὶ αἱ πράξεις πράττονται, οὐ κατὰ τὴν ἡμετέραν δόξαν. οἷον ἐάν τι ἐπιχειρήσωμεν ἡμεῖς τῶν ὄντων τέμνειν, πότερον ἡμῖν τμητέον ἕκαστον ὡς ἂν ἡμεῖς βουλώμεθα καὶ ᾧ ἂν βουληθῶμεν, ἢ ἐάν μὲν κατὰ τὴν φύσιν βουληθῶμεν ἕκαστον τέμνειν τοῦ τέμνειν τε καὶ τέμνεσθαι καὶ ᾧ πέφυκε, τεμνόμεν τε καὶ πλέον τι ἡμῖν ἔσται καὶ ὀρθῶς πράξομεν τοῦτο, ἐάν δὲ παρὰ φύσιν, ἐξαμαρτησόμεθα τε καὶ οὐδὲν πράξομεν;

ΕΡΜ. Ἐμοιγε δοκεῖ οὕτως.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἐάν κείν τι ἐπιχειρήσωμεν, οὐ κατὰ πᾶσαν δόξαν δεῖ κείν, ἀλλὰ κατὰ τὴν ὀρθήν; αὕτη δ' ἔστιν ἢ πέφυκεν ἕκαστον κείσθαι τε καὶ κείν καὶ ᾧ πέφυκεν;

ΕΡΜ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τᾶλλα οὕτως;

ΕΡΜ. Πάνν γε.

VI. ΣΩ. Ἄρ' οὖν οὐ καὶ τὸ λέγειν μία τις τῶν πράξεων ἔστιν;

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Πότερον οὖν ἢ ἂν τῷ δοκῇ λεκτέον εἶναι, ταύτη λέγων ὀρθῶς λέξει, ἢ ἐάν μὲν ἢ πέφυκε τὰ πράγματα λέγειν τε καὶ λέγεσθαι καὶ ᾧ, ταύτη καὶ τούτῳ λέγη, πλέον τέ τι ποιήσει καὶ ἔρει, ἐάν δὲ μή, ἐξαμαρτησεται τε καὶ οὐδὲν ποιήσει;

ΕΡΜ. Οὕτω μοι δοκεῖ, ὡς λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοῦ λέγειν μέρος τὸ ὀνομάζειν ὀνομάζοντες γάρ ποιν λέγουσι τοὺς λόγους.

ΕΡΜ. Πάνν γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὸ ὀνομάζειν πράξις τίς ἐστίν, εἴπερ καὶ τὸ λέγειν πράξις ἦν περὶ τὰ πράγματα;

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Αἱ δὲ πράξεις ἐφάνησαν ἡμῖν οὐ πρὸς ἡμᾶς ὁ οὔσαι, ἀλλ' αὐτῶν τινα ἰδίαν φύσιν ἔχουσαι;

ΕΡΜ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὀνομαστέον ἢ πέφυκε τὰ πράγματα ὀνομάζειν τε καὶ ὀνομάζεσθαι καὶ ᾧ, ἀλλ' οὐχ ἢ ἂν ἡμεῖς βουληθῶμεν, εἴπερ τι τοῖς ἐμπροσθεν μέλλει ὀμολογοῦμενον εἶναι; καὶ οὕτω μὲν ἂν πλέον τι ποιοῦμεν καὶ ὀνομάζομεν, ἄλλως δὲ οὔ;

ΕΡΜ. Φαίνεται μοι.

VII. ΣΩ. Φέρε δὴ, ὃ ἔδει τέμνειν, ἔδει τῷ φαμέν, τέμνειν;

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ ὃ ἔδει κερκίζειν, ἔδει τῷ κερκίζειν; καὶ ὃ ἔδει τρυπᾶν, ἔδει τῷ τρυπᾶν;

ΕΡΜ. Πάνν γε.

ΣΩ. Καὶ ὃ ἔδει δὴ ὀνομάζειν, ἔδει τῷ ὀνομάζειν;

ΕΡΜ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Τί δὲ ἦν ἐκεῖνο ᾧ ἔδει τρυπᾶν;

ΕΡΜ. Τρυπάνον.

ΣΩ. Τί δὲ ᾧ κερκίζειν;

ΕΡΜ. Κερκίς.

ΣΩ. Τί δὲ ᾧ ὀνομάζειν;

ΕΡΜ. Ὄνομα.

ΣΩ. Εὐ λέγεις. ὄργανον ἄρα τί ἐστὶ καὶ τὸ ὄνομα.

ΕΡΜ. Πάνν γε.

ΣΩ. Εἰ οὖν ἐγὼ ἐροίμην· τί ἦν ὄργανον ἢ κερκίς; οὐχ ὅτι κερκίζομεν;

ΕΡΜ. Ναί.

B ΣΩ. Κερκίζοντες δὲ τί δρωῶμεν; οὐ τὴν κρόκην καὶ τοὺς στήμονας συγκεχυμένους διακρίνομεν;

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ περὶ τρυπάνου ἕξεις οὕτως εἰπεῖν καὶ περὶ τῶν ἄλλων;

ΕΡΜ. Πάνν γε.

ΣΩ. Ἐχεις δὴ καὶ περὶ ὀνόματος οὕτως εἰπεῖν; ὄργανον ὄντι τῷ ὀνόματι ὀνομάζοντες τί ποιοῦμεν;

ΕΡΜ. Οὐκ ἔχω λέγειν.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν διδάσκομέν τι ἀλλήλους καὶ τὰ πράγματα διακρίνομεν ἢ ἔχει;

ΕΡΜ. Πάνν γε.

VIII. ΣΩ. Ὅνομα ἄρα διδασκαλικὸν τί ἐστὶν ὄργανον καὶ διακριτικὸν τῆς οὐσίας, ὥσπερ κερκίς ὑφάσματος.

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Τρυπανικὸν δὲ γε ἢ κερκίς;

ΕΡΜ. Πῶς δ' οὐ;

ΣΩ. Τρυπανικὸς μὲν ἄρα κερκίδι καλῶς χρησεται καλῶς δ' ἐστὶν ὑφαντικῶς· διδασκαλικὸς δὲ ὀνόματι· καλῶς δ' ἐστὶ διδασκαλικῶς.

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Τῷ τίνος οὖν ἔργῳ ὁ ὑφάντης καλῶς χρησεται, ὅταν τῇ κερκίδι χρῆται;

ΕΡΜ. Τῷ τοῦ τέκτονος.

ΣΩ. Πᾶς δὲ τέκτων ἢ ὁ τὴν τέχνην ἔχων;

ΕΡΜ. Ὁ τὴν τέχνην.

D ΣΩ. Τῷ τίνος δὲ ἔργῳ ὁ τρυπητὴς καλῶς χρησεται, ὅταν τῷ τρυπάνῳ χρῆται;

ΕΡΜ. Τῷ τοῦ χαλκέως.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν πᾶς χαλκεὺς ἢ ὁ τὴν τέχνην ἔχων;

ΕΡΜ. Ὁ τὴν τέχνην ἔχων.

ΣΩ. Εἰεν. τῷ δὲ τίνος ἔργῳ ὁ διδασκαλικὸς χρησεται, ὅταν τῷ ὀνόματι χρῆται;

ΕΡΜ. Οὐδὲ τοῦτ' ἔχω.

ΣΩ. Οὐδὲ τοῦτ' ἔχεις εἰπεῖν, τίς παραδίδωσιν ἡμῖν τὰ ὀνόματα οἷς χρῶμεθα;

ΕΡΜ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἄρ' οὐχὶ ὁ νόμος δοκεῖ σοι εἶναι ὁ παραδίδους αὐτά;

ΕΡΜ. Ἐοικεν.

ΣΩ. Νομοθέτου ἄρα ἔργῳ χρησεται ὁ διδασκαλικός, ἔσταν ὀνόματι χρῆται;

ΕΡΜ. Δοκεῖ μοι.

ΣΩ. Νομοθέτης δὲ σοι δοκεῖ πᾶς εἶναι ἀνὴρ ἢ ὁ τὴν τέχνην ἔχων;

ΕΡΜ. Ὁ τὴν τέχνην.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα παντὸς ἀνδρός, ὃς Ἐρμόγενης, ὄνομα θέσθαι ἐστίν, ἀλλὰ τίνος ὀνοματούργου· οὗτος δ' ἐστίν, ὡς εἴποιεν, ὁ νομοθέτης, ὃς δὴ τῶν δημιουργῶν σπουδαιότερος ἐν ἀνθρώποις γίγνεται.

ΕΡΜ. Ἐοικεν.

IX. ΣΩ. Ἴθι δὴ, ἐπίσκεψαι, ποῖ βλέπω ὁ νομοθέτης τὰ ὀνόματα τίθεται; ἐκ τῶν ἐμπροσθεν δὲ ἀνάσκει ποῖ βλέπων ὁ τέκτων τὴν κερκίδα ποιεῖ; ἄρ' οὐ πρὸς τοῦτον τι ὁ πέφυκε κερκίζειν;

ΕΡΜ. Πάνν γε.

ΣΩ. Τὴν δὲ; ἀν καταγῆ αὐτῷ ἢ κερκίς ποιοῦντι, πό- τερον πάλιν ποιήσει ἄλλην πρὸς τὴν καταγυῖαν βλέπων, ἢ πρὸς ἐκεῖνο τὸ εἶδος, πρὸς ὅπερ καὶ ἦν κατέαξευ ἐποίησε;

ΕΡΜ. Πρὸς ἐκεῖνο, ἐμοίγε δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐκεῖνο δικαιοτάτ' ἂν αὐτὸ ὃ ἔστι κερκίς καλέσαιμεν;

ΕΡΜ. Ἐμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπειδὴν δὲ λεπτῶ ἱματίῳ ἢ παχεῖ ἢ λινοῦ ἢ ἐρεῶ ἢ ὁποιοῦν τιτὶ κερκίδα ποιεῖν, πάσους μὲν δεῖ τὸ τῆς κερκίδος ἔχειν εἶδος, οἷα δ' ἐκάστῳ καλλίστη πέφυκε, ταύτην ἀποδιδόναι τὴν φύσιν εἰς τὸ ἔργον ἕκαστον;

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ περὶ τῶν ἄλλων δὴ ὀργάνων ὁ αὐτὸς τρόπος· τὸ φύσει ἐκάστῳ πεφυκὸς ὄργανον ἐξευρόντα δεῖ ἀποδοῦναι εἰς ἐκεῖνο, ἐξ οὗ ἂν ποιῆ τὸ ἔργον, οὐχ οἷον ἂν αὐτὸς βουληθῆ, ἀλλ' οἷον πέφυκε. τὸ φύσει γὰρ ἐκάστῳ, ὡς εἶπες, τρύπανον πεφυκὸς εἰς τὸν σιδήρον δεῖ ἐπίστασθαι τιθέναι.

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ τὴν φύσει κερκίδα ἐκάστῳ πεφυκίαν εἰς τὸ ξύλον.

ΕΡΜ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Φύσει γὰρ ἦν ἐκάστῳ εἶδει ὑφάσματος, ὡς εἶπες, ἐκάστη κερκίς, καὶ τὰ ἄλλα οὕτως.

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν, ὡ βέλτιστε, καὶ τὸ ἐκάστῳ φύσει πεφυκὸς ὄνομα τὸν νομοθέτην ἐκεῖνον εἰς τοὺς φθόγγους καὶ τὰς συλλαβὰς δεῖ ἐπίστασθαι τιθέναι, καὶ βλέποντα πρὸς αὐτὸ ἐκεῖνο, ὃ ἔστιν ὄνομα, πάντα τὰ ὀνόματα ποιεῖν τε καὶ τίθεσθαι, εἰ μέλλει κύριος εἶναι ὀνομάτων θέτης; εἰ δὲ μὴ εἰς τὰς αὐτὰς συλλαβὰς ἕκαστος ὁ νομοθέτης τίθησιν, οὐδὲν δεῖ τοῦτο ἀγνοεῖν· οὐδὲ γὰρ εἰς τὸν αὐτὸν σιδήρον ἅπας χαλκεὺς τίθησι, τοῦ αὐτοῦ ἕνεκα ποιῶν τὸ αὐτὸ ὄργανον· ἀλλ' ὅμως, ἕως ἂν τὴν αὐτὴν ἰδέαν ἀποδιδῶ, ἕν τε ἐν ἄλλῳ σιδήρῳ, ὅμως ὁρθῶς ἔχει

τὸ ὄργανον, ἕαν τε ἐνθάδε ἕαν τε ἐν βαρβάροις τις ποιῆ, ἢ γάρ;

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν οὕτως ἀξιόσεις καὶ τὸν νομοθέτην τὸν τε ἐνθάδε καὶ τὸν ἐν τοῖς βαρβάροις, ἕως ἂν τὸ τοῦ ὀνόματος εἶδος ἀποδιδῶ τὸ προσῆκον ἐκάστῳ ἐν ὁποιασσοῦν συλλαβαῖς, οὐδὲν χεῖρω νομοθέτην εἶναι τὸν ἐνθάδε ἢ τὸν ὀπονοῦν ἄλλοθι;

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

Χ. ΣΩ. Τίς οὖν ὁ γνωστόμενος εἰ τὸ προσῆκον εἶδος κερκίδος ἐν ὁποιοῦν ξύλῳ κείται; ὁ ποιήσας, ὁ τέκτων, ἢ ὁ χρησόμενος ὑφάντης;

ΕΡΜ. Εἰκὸς μὲν μᾶλλον, ὃ Σάκρατες, τὸν χρησόμενον.

ΣΩ. Τίς οὖν ὁ τῷ τοῦ λυροποιῦ ἔργῳ χρησόμενος; ἄρ' οὐχ οὗτος, ὃς ἐπίσταται ἂν ἐργαζομένῳ κάλλιστα ἐπίσταται καὶ εἰργασμένον γνοιῆ εἴτ' εὖ εἰργασται εἴτε μὴ;

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τίς;

ΕΡΜ. Ὁ κιθαριστής.

ΣΩ. Τίς δὲ ὁ τῷ τοῦ ναυπηγοῦ;

ΕΡΜ. Κυβερνήτης.

ΣΩ. Τίς δὲ τῷ τοῦ νομοθέτου ἔργῳ ἐπίστατήσσει τ' ἂν κάλλιστα καὶ εἰργασμένον κολυεε καὶ ἐνθάδε καὶ ἐν τοῖς βαρβάροις; ἄρ' οὐχ ὅσπερ χρησεται;

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν οὐχ ὁ ἐρωτᾶν ἐπιστάμενος οὗτός ἐστιν;

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ὁ δὲ αὐτὸς καὶ ἀποκρίνεσθαι;

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Τὸν δὲ ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι ἐπισταμενον ἄλλο τι σὺ καλεῖς ἢ διαλεκτικόν;

ΕΡΜ. Οὐκ, ἀλλὰ τοῦτο.

Δ ΣΩ. Τέκτονος μὲν ἄρα ἔργον ἐστὶ ποιῆσαι πηδάλιον ἐπιστατοῦντος κυβερνήτου, εἰ μέλλει καλὸν εἶναι τὸ πηδάλιον.

ΕΡΜ. Φαίνεται.

ΣΩ. Νομοθέτου δέ γε, ὡς εἴκειν, ὄνομα, ἐπιστάτην ἔχοντος διαλεκτικὸν ἄνδρα, εἰ μέλλει καλῶς ὀνόματα θήσεσθαι.

ΕΡΜ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Κινδυνεύει ἄρα, ὦ Ἐρμόγευες, εἶναι οὐ φαῦλον, ὡς σὺ οἶει, ἢ τοῦ ὀνόματος θέσις, οὐδὲ φαύλων ἀνδρῶν οὐδὲ τῶν ἐπιτυχόντων, καὶ Κρατύλος ἀληθῆ λέγει
Ε λέγων φύσει τὰ ὀνόματα εἶναι τοῖς πράγμασι, καὶ οὐ πάντα δημιουργὸν ὀνομάτων εἶναι, ἀλλὰ μόνον ἐκεῖνον τὸν ἀποβλέποντα εἰς τὸ τῆ φύσει ὄνομα ὃν ἐκάστω καὶ δυνάμενον αὐτοῦ τὸ εἶδος τιθέναι εἰς τε τὰ γράμματα καὶ τὰς συλλαβὰς.

ΕΡΜ. Οὐκ ἔγω, ὦ Σώκρατες, ὅπως χρῆ πρὸς ἃ λέγεις ἐναντιοῦσθαι. ἴσως μέντοι οὐ ἄξιόν ἐστιν οὕτως
391 ἐξαίφνης πεισθῆναι, ἀλλὰ δοκῶ μοι ὥδε ἂν μᾶλλον πεισθῆσεσθαι σοι, εἰ μοι δεῖξαις, ἦντινα φῆς εἶναι τὴν φύσει ὀρθότητα ὀνόματος.

ΣΩ. Ἐγὼ μὲν, ὦ μακάριε Ἐρμόγευες, αὐδεμίαν λέγω, ἀλλ' ἐπελάθον γε ἂν ὀλίγον πρότερον ἔλεγον, ὅτι οὐκ εἰδείην ἀλλὰ σκεφοίμην μετὰ σοῦ. νῦν δὲ σκεπομένης ἡμῖν, ἐμοὶ τε καὶ σοί, τοσοῦτον μὲν ἤδη φαίνεται παρὰ τὰ πρότερα, φύσει τέ τινα ὀρθότητα ἔχειν εἶναι τὸ
B ὄνομα καὶ οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἐπίστασθαι καλῶς αὐτὸ πράγματι ὀφροῦν θέσθαι ἢ οὐ;

ΕΡΜ. Πάνν γε.

XI. ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ μετὰ τοῦτο χρῆ ζητεῖν, εἴπερ ἐπιθυμοῦμεν εἰδέναι, ἦτις ποτ' αὐ ἐστὶν αὐτοῦ ἡ ὀρθότης.

ΕΡΜ. Ἀλλὰ μὴν ἐπιθυμῶ γε εἰδέναι.

ΣΩ. Σκόπει τοίνυν.

ΕΡΜ. Πῶς οὖν χρῆ σκοπεῖν;

ΣΩ. Ὄρθοτάτη μὲν τῆς σκέψεως, ὦ ἑταῖρε, μετὰ τῶν ἐπισταμένων, χρήματα ἐκείνοις τελούντα καὶ χάριτας κατατιθέμενον. εἰσὶ δὲ οὗτοι οἱ σοφισταί, οἷσπερ καὶ ὁ ἀδελφός σου Καλλίας πολλὰ τελέσας χρήματα σοφός δοκεῖ εἶναι. ἐπειδὴ δὲ οὐκ ἐγκρατὴς εἰ τῶν πατρῴων, λιπαρεῖν χρῆ τὸν ἀδελφὸν καὶ δαΐσθαι αὐτοῦ διδάξαι σε τὴν ὀρθότητα περὶ τῶν τοιούτων, ἣν ἔμαθε παρὰ Πρωταγόρου.

ΕΡΜ. Ἄτοπος μὲν' ἂν εἴη μου, ὦ Σώκρατες, ἢ δέησις, εἰ τὴν μὲν ἀλήθειαν τὴν Πρωταγόρου ὅλας οὐκ ἀποδέχομαι, τὰ δὲ τῆ τοιαύτῃ ἀληθείᾳ θηθέντα ἀγαπήνῃ ὡς τοῦ ἄξια.

ΣΩ. Ἄλλ' εἰ μὴ αὐτὸ σε ταῦτα ἀρέσκει, παρ' Ὀμήρου χρῆ μανθάνειν καὶ παρὰ τῶν ἄλλων ποιητῶν.
D

ΕΡΜ. Καὶ τί λέγει, ὦ Σώκρατες, Ὀμηρος περὶ ὀνομάτων, καὶ ποῦ;

ΣΩ. Πολλαχοῦ· μέγιστα δὲ καὶ κάλλιστα ἐν οἷς διορίζει ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἄ τε οἱ ἄνθρωποι ὀνόματα καλοῦσι καὶ οἱ θεοί. ἢ οὐκ οἶει αὐτὸν μέγα τι καὶ θαύσιον λέγειν ἐν τοῦτοις περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος; δῖον γὰρ δὴ ὅτι οἱ γε θεοὶ αὐτὰ καλοῦσι πρὸς ὀρθότητα ἅπερ ἔστι φύσει ὀνόματα ἢ σὺ οὐκ οἶει;

ΕΡΜ. Ἐν οἶδα μὲν οὖν ἔγωγε, εἴπερ καλοῦσιν, ὅτι
E ὀρθῶς καλοῦσιν. ἀλλὰ ποῖα ταῦτα λέγεις;

ΣΩ. Οὐκ οἶσθα ὅτι περὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ ἐν τῇ Τροίᾳ, ὃς ἐμονομάχει τῷ Ἡφαίστῳ, ὃν Ξάνθον, φησὶ καλεῖουσι θεοί, ἄνδρες δὲ Σκάμανδρον;

ΕΡΜ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Τί οὖν δῆ; οὐκ οἶει τοῦτο σεμνόν τι εἶναι, 392

γνώμαι ὅπη ποτὲ ὀρθῶς ἔχει ἐκείνον τὸν ποταμὸν Ξάνθον καλεῖν μᾶλλον ἢ Σκαμάνδρον; εἰ δὲ βούλει, περὶ τῆς οἰκίτης ἢ λέγει ὅτι

χαλκίδα κικλήσκουσι θεοί, ἄνδρες δὲ κύμινδιν, φαῦλον ἡγεῖ τὸ μάθημα, ὅσῳ ὀρθότερόν ἐστι καλεῖσθαι χαλκίς κυμίνιδος τῷ ἀντὶ ὀρνέῳ; ἢ τὴν Βατταίαν τε καὶ Μυρσίην, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ τούτου τοῦ ποιητοῦ καὶ ἄλλων; ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἴσως μείζω ἐστὶν ἢ κατ' ἐμὲ καὶ σὲ ἐξευρεῖν· ὁ δὲ Σκαμάνδριός τε καὶ ὁ Ἀστυάναξ ἀνθρωπινώτερον διασκεψασθαι, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ ὅσον, ἃ φησὶν ὀνόματα εἶναι τῷ τοῦ Ἐκτορος υἱεῖ, τίνα ποτὲ λέγει τὴν ὀρθότητα αὐτῶν. οἶσθα γὰρ δήπου ταῦτα τὰ ἐπη, ἐν οἷς ἐνεστὶν ἂ ἐγὼ λέγω.

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Πότερον οὖν οἶσι Ὅμηρον ὀρθότερον ἡγεῖσθαι τῶν ὀνομάτων κείσθαι τῷ παιδί, τὸν Ἀστυάνακτα ἢ τὸν Σκαμάνδριον;

ΕΡΜ. Οὐκ ἔχω λέγειν.

C XII. ΣΩ. Ὡς δὲ δὴ σκόπει. εἰ τις ἔροιτό σε, πότερον οἶσι ὀρθότερον καλεῖν τὰ ὀνόματα τοὺς φρονιμωτέρους ἢ τοὺς ἀφρονεστέρους;

ΕΡΜ. Δῆλον δὲ ὅτι τοὺς φρονιμωτέρους φαίην ἄν.

ΣΩ. Πότερον οὖν αἱ γυναῖκες ἐν ταῖς πόλεσι φρονιμώτεραί σοι δοκοῦσιν εἶναι ἢ οἱ ἄνδρες, ὡς τὸ ὄλον εἰπεῖν γένος;

ΕΡΜ. Οἱ ἄνδρες.

ΣΩ. Οὐκοῦν οἶσθα ὅτι Ὅμηρος τὸ παιδίον τὸ τοῦ Ἐκτορος ὑπὸ τῶν Τρώων φησὶ καλεῖσθαι Ἀστυάνακτα, D Σκαμάνδριον δὲ δῆλον ὅτι ὑπὸ τῶν γυναικῶν, ἐπειδὴ οἱ γε ἄνδρες αὐτὸν Ἀστυάνακτα ἐκάλουν;

ΕΡΜ. Ἔοικέ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ Ὅμηρος τοὺς Τρώας σοφωτέρους ἡγεῖτο ἢ τὰς γυναῖκας αὐτῶν;

ΕΡΜ. Οἶμαι ἔγωγε.

ΣΩ. Τὸν Ἀστυάνακτα ἄρα ὀρθότερον φητο κείσθαι τῷ παιδί ἢ τὸν Σκαμάνδριον;

ΕΡΜ. Φαίνεται.

ΣΩ. Τί δὴ ποτε; οὐ γὰρ πω οὐδ' αὐτὸς ἔγωγε μανθάνω, ὃ Ἐρμόγενης· σὺ δὲ μανθάνεις;

ΕΡΜ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Σκοπῶμεν δὴ διὰ τί ποτε. ἢ αὐτὸς ἡμῖν κάλλιστα ὑφηγεῖται τὸ διότι; φησὶ γάρ·

οἶος γὰρ σφιν ἔροντο πόλιν καὶ τείχεα μακρά.

διὰ ταῦτα δὴ, ὡς ἔοικεν, ὀρθῶς ἔχει καλεῖν τὸν τοῦ σωτήρος υἱὸν Ἀστυάνακτα τούτου ὃ ἔσωξεν ὁ πατήρ αὐτοῦ, ὡς φησὶν Ὅμηρος.

ΕΡΜ. Φαίνεται μοι.

ΣΩ. Ἄλλ' ἄρα, ὃ γὰρ δέ, καὶ τῷ Ἐκτορι αὐτὸς ἔθετο 393 τὸ ὄνομα Ὅμηρος;

ΕΡΜ. Τί δὴ;

ΣΩ. Ὅτι μοι δοκεῖ καὶ τοῦτο παραπλήσιον τι εἶναι τῷ Ἀστυάνακτι, καὶ ἔοικεν Ἑλληνικοῖς ταῦτα ὀνόματα. ὁ γὰρ ἀναξ καὶ ὁ ἔκτωρ σχεδὸν τι ταῦτόν σημαίνει [βασίλικα ἀμφοτέρω εἶναι τὰ ὀνόματα]. οὐ γὰρ ἄν τις ἀναξ ἦ, καὶ ἔκτωρ δήπου ἐστὶ τούτου· δῆλον γὰρ ὅτι κρατεῖ τε αὐτοῦ καὶ κέκτηται καὶ ἔχει αὐτό. ἢ οὐδέν σοι δοκῶ B λέγειν, ἀλλὰ λανθάνω καὶ ἑμαυτὸν οἰόμενός τινος ὡσπερ ἰχνους ἐφάπτεσθαι τῆς Ὁμήρου δόξης περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος;

ΕΡΜ. Μὰ Δί' οὐ σύ γε, ὡς ἐμοὶ δοκεῖς, ἀλλὰ ἴσως τον ἐφάπτει.

XIII. ΣΩ. Δίκαιόν γέ τοι ἐστίν, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, τον λέοντος ἐκγονον λέοντα καλεῖν καὶ τὸν ἵππου ἐκγονον

ἵππου. οὐ τι λέγω, ἐὰν ὥσπερ τέρας γένηται ἐξ ἵππου ἄλλο
 C τι ἢ ἵππος, ἀλλὰ οὐ ἂν ἢ τοῦ γένους ἔκγονον τὴν φύσιν,
 τοῦτο λέγω· ἐὰν βοὸς ἔκγονον φύσει ἵππος παρὰ φύσιν
 τέκη μόσχον, οὐ πῶλον κλητέον ἀλλὰ μόσχον· οὐδ' ἂν ἐξ
 ἀνθρώπου, οἶμαι, μὴ τὸ ἀνθρώπου ἔκγονον γένηται, ἀλλ'
 ἐὰν τὸ ἔκγονον, ἀνθρώπος κλητέος· καὶ τὰ δένδρα ὡσαύ-
 τως καὶ τὰλλα ἅπαντα· ἢ οὐ ξυνδοκεῖ;

ΕΡΜ. Ξυνδοκεῖ.

ΣΩ. Καλῶς λέγεις· φύλαττε γὰρ με, μὴ πη παρα-
 κρούσωμαί σε. κατὰ γὰρ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ ἐκ βασι-
 D λέως γίνηται τι ἔκγονον, βασιλεὺς κλητέος· εἰ δὲ ἐν ἐτέ-
 ραις συλλαβαῖς ἢ ἐν ἐτέραις τὸ αὐτὸ σημαίνει, οὐδὲν
 πρᾶγμα, οὐδ' εἰ πρόσκειται τι γράμμα οὐδ' εἰ ἀφίηται,
 οὐδὲν οὐδὲ τοῦτο, ἕως ἂν ἐγκρατῆς ἢ ἡ οὐσία τοῦ πρᾶγ-
 ματος δηλουμένη ἐν τῷ ὀνόματι.

ΕΡΜ. Πῶς τοῦτο λέγεις;

ΣΩ. Οὐδὲν ποικίλον, ἀλλ' ὥσπερ τῶν στοιχείων
 οἶσθα ὅτι ὀνόματα λέγομεν, ἀλλ' οὐκ αὐτὰ τὰ στοιχεῖα,
 πλὴν τεττάρων, τοῦ ε καὶ τοῦ υ καὶ τοῦ ο καὶ τοῦ α· τοῖς
 E δ' ἄλλοις φωνήσεσί τε καὶ ἀφώνοις οἶσθα ὅτι περιτιθέντες
 ἄλλα γράμματα λέγομεν, ὀνόματα ποιοῦντες· ἀλλ' ἕως ἂν
 αὐτοῦ δηλουμένην τὴν δύναμιν ἐντιθῶμεν, ὀρθῶς ἔχει
 ἐκεῖνο τὸ ὄνομα καλεῖν, ὃ αὐτὸ ἡμεῖν δηλώσει. οἶον τὸ βῆτα
 ὀρθῶς ὅτι τοῦ η καὶ τοῦ τ καὶ τοῦ α προστεθέντων οὐδὲν
 ἐλύπησεν, ὥστε μὴ οὐχὶ τὴν ἐκείνου τοῦ στοιχείου φύσιν
 δηλῶσαι ὅλην τῷ ὀνόματι οὐ ἐβούλετο ὁ νομοθέτης· οὕτως
 ἠπιστήθη καλῶς θέσθαι τοῖς γράμμασι τὰ ὀνόματα.

ΕΡΜ. Ἀληθῆ μοι δοκεῖς λέγειν.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ περὶ βασιλέως ὁ αὐτὸς λόγος;
 394 ἔσται γὰρ ποτ' ἐκ βασιλέως βασιλεὺς, καὶ ἐξ ἀγαθοῦ ἀγα-
 θός, καὶ ἐκ καλοῦ καλός, καὶ τὰλλα πάντα οὕτως, ἐξ ἐκά-
 στου γένους ἕτερου τοιοῦτου ἔκγονον, ἐὰν μὴ τέρας γίνη-

ται· κλητέον δὴ τὰ αὐτὰ ὀνόματα. ποικίλλειν δὲ ἔξεστι
 ταῖς συλλαβαῖς, ὥστε δοῦναι ἂν τῷ ἰδιωτικῶς ἔχοντι ἕτερα
 εἶναι ἀλλήλων τὰ αὐτὰ ὄντα· ὥσπερ ἡμεῖν τὰ τῶν ἰατρῶν
 φάρμακα, χρώμασιν ἢ ὄσμασι πεποικιλμένα, ἀλλὰ φαίνε-
 ται τὰ αὐτὰ ὄντα, τῷ δὲ γε ἰατρῷ, ἅτε τὴν δύναμιν τῶν B
 φαρμάκων σκοπούμενον, τὰ αὐτὰ φαίνεται, καὶ οὐκ ἐκ-
 πλήττεται ὑπὸ τῶν προσόντων. οὕτω δὲ ἴσως καὶ ὁ ἐπι-
 στάμενος περὶ ὀνομάτων τὴν δύναμιν αὐτῶν σκοπεῖ, καὶ
 οὐκ ἐκπλήττεται, εἰ τι πρόσκειται γράμμα ἢ μετέκειται ἢ
 ἀφίηται, ἢ καὶ ἐν ἄλλοις παντάπασιν γράμμασιν ἔστιν ἡ
 τοῦ ὀνόματος δύναμις. ὥσπερ ὁ νῦν δὴ ἐλέγομεν, Ἄστυά-
 ναξ τε καὶ Ἐκτωρ οὐδὲν τῶν αὐτῶν γραμμάτων ἔχει πλὴν C
 τοῦ τ, ἀλλ' ὅμως ταῦτόν σημαίνει. καὶ Ἀσχιπόλις γε τῶν
 μὲν γραμμάτων τί ἐπικοινωνεῖ; δηλοῖ δὲ ὅμως τὸ αὐτό·
 καὶ ἄλλα πολλά ἔστιν, ἃ οὐδὲν ἀλλ' ἢ βασιλέα σημαίνει·
 καὶ ἄλλα γε αὐ στρατηγόν, οἶον Ἄρισ καὶ Πολέμαρχος καὶ
 Εὐπόλεμος· καὶ ἰατρικά γε ἕτερα, Ἰατροκλῆς καὶ Ἀνεσίμ-
 βροτος· καὶ ἕτερα ἂν ἴσως συχνὰ εὐροιμεν ταῖς μὲν συλ-
 λαβαῖς καὶ τοῖς γράμμασι διαφωνοῦντα, τῇ δὲ δυνάμει
 αὐτὸν φθεγγόμενα. φαίνεται οὕτως ἢ οὐ;

ΕΡΜ. Πάνν μὲν οὖν.

ΣΩ. Τοῖς μὲν δὴ κατὰ φύσιν γιγνομένοις τὰ αὐτὰ D
 ἀποδοτέον ὀνόματα.

ΕΡΜ. Πάνν γε.

XIV. ΣΩ. Τί δὲ τοῖς παρὰ φύσιν, οἳ ἂν ἐν τέρατος
 εἶδει γένωνται; οἶον ὅταν ἐξ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ καὶ θεοσε-
 βοῦς ἀσεβῆς γένηται, ἂρ' οὐχ ὥσπερ ἐν τοῖς ἐμπροσθεν,
 καὶ ἵππος βοὸς ἔκγονον τέκη, οὐ τοῦ τεκόντος δήπου ἔδει
 τὴν ἐπωνυμίαν ἔχειν, ἀλλὰ τοῦ γένους οὐ εἶη;

ΕΡΜ. Πάνν γε.

ΣΩ. Καὶ τῷ ἐκ τοῦ εὐσεβοῦς ἄρα γενομένῳ ἀσεβεῖ E
 τὸ τοῦ γένους ὄνομα ἀποδοτέον.

ΕΡΜ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Οὐ Θεόφιλον, ὡς ἔοικεν, οὐδὲ Μνησίθεον οὐδὲ τῶν τοιούτων οὐδέν, ἀλλ' ὅτι τάναντία τοῖτοις σημαίνει, ἕναντες τῆς ὀρθότητος τυγχάνη τὰ ὀνόματα.

ΕΡΜ. Παντός γε μᾶλλον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ὡσπερ γε καὶ ὁ Ὀρέστης, ὦ Ἐρμόγετες, κινδυνεύει ὀρθῶς ἔχειν, εἴτε τις τύχη ἔθετο αὐτῷ τὸ ὄνομα εἴτε καὶ ποιητής τις, τὸ θηριώδες τῆς φύσεως καὶ τὸ ἄγριον αὐτοῦ καὶ τὸ ὀρεινὸν ἐνδεικνύμενος τῷ ὀνόματι.

395 ΕΡΜ. Φαίνεται οὕτως, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἔοικε δέ γε καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ κατὰ φύσιν τὸ ὄνομα εἶναι.

ΕΡΜ. Φαίνεται.

ΣΩ. Κινδυνεύει γὰρ τοιοῦτός τις εἶναι ὁ Ἀγαμέμνων, οἷος ἂν δόξειεν αὐτῷ διαπονεῖσθαι καὶ καρτερεῖν, τέλος ἐπιτιθεῖς τοῖς δόξασιν δι' ἀρετήν. σημεῖον δ' αὐτοῦ ἢ ἐν Τροίᾳ μονή τοῦ πλήθους τε καὶ καρτερία. ὅτι οὖν ἀγαστός κατὰ τὴν ἐπιμονὴν οὗτος ὁ ἀνὴρ, ἐσημαίνει τὸ ὄνομα ὁ Ἀγαμέμνων. ἴσως δὲ καὶ ὁ Ἄτρεὺς ὀρθῶς ἔχει. ὅ τε γὰρ τοῦ Χρυσίππου αὐτῷ φόνος καὶ ἂν πρὸς τὸν Θεεσθην ὡς ἅμα διεπράττετο, πάντα ταῦτα ζημιώδη καὶ ἀτηρὰ πρὸς ἀρετήν. ἢ οὖν τοῦ ὀνόματος ἐπωνυμία σικρὸν παρακλίνει καὶ ἐπικεκάλυπται, ὥστε μὴ πᾶσι δηλοῦν τὴν φύσιν τοῦ ἀνδρός· τοῖς δ' ἐπαίονσι περὶ ὀνομάτων ἱκανῶς δηλοῖ ὁ βούλεται ὁ Ἄτρεὺς. καὶ γὰρ κατὰ τὸ ἀτειρὸς καὶ κατὰ τὸ ἄτρεστον καὶ κατὰ τὸ ἀτηρὸν πανταχῇ ὀρθῶς αὐτῷ τὸ ὄνομα κεῖται. δοκεῖ δέ μοι καὶ τῷ Πέλοπι τὸ ὄνομα ἐμμέτρως κεῖσθαι· σημαίνει γὰρ τοῦτο τοῦνομα τὸν τὰ ἐγγὺς ὀρθῶτα [ἄξιον εἶναι ταύτης τῆς ἐπωνυμίας].

ΕΡΜ. Πῶς δή;

ΣΩ. Οἷόν που καὶ κατ' ἐκείνου λέγεται τοῦ ἀνδρός

ἐν τῷ τοῦ Μυρτίλου φόνῳ οὐδὲν οἷον τε γενέσθαι προνοηθῆναι οὐδὲ προδεῖν τῶν πόρρω τῶν εἰς τὸ πᾶν γένος, ὄσης αὐτὸ δυστυχίας ἐνεπίμπλη, τὸ ἐγγὺς μόνον ὀρθῶν καὶ τὸ παραχοῖμα — τοῦτο δ' ἐστὶ πέλας — ἤνικα προεθύνειτο λαβεῖν παντὶ τρόπῳ τὸν τῆς Ἴπποδαμείας γάμον. τῷ δὲ Ταυτάλῳ καὶ πᾶς ἂν ἠγήσαιο τοῦνομα ὀρθῶς καὶ κατὰ φύσιν τεθῆναι, εἰ ἀληθῆ τὰ περὶ αὐτὸν λεγόμενα.

ΕΡΜ. Τὰ ποῖα ταῦτα;

ΣΩ. Ἄ τε πον ἐτι ζῶντι δυστυχήματα ἐγένετο πολλὰ καὶ θεινά, ὧν καὶ τέλος ἢ πατρὶς αὐτοῦ ὄλη ἀνετράπετο, καὶ τελευτήσαντι ἐν Αἰδου ἢ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς τοῦ λίθου ταυταλεία θαναμαστῶς ὡς ξύμφωνος τῷ ὀνόματι· καὶ ἀτεχνῶς ἔοικεν, ὥσπερ ἂν εἰ τις βουλόμενος ταλάντατον ὀνομάσαι ἀποκρυπτόμενος ὀνομάσειε καὶ εἴποι ἀντ' ἐκείνου Τάνταλον, τοιοῦτόν τι καὶ τούτῳ τὸ ὄνομα ἔοικεν ἐκπορίσαι ἢ τύχῃ τῆς φήμης. φαίνεται δὲ καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ λεγομένῳ τῷ Διὶ παγκάλως τὸ ὄνομα κεῖσθαι· ἐστὶ δὲ οὐ 396 θάδιον κατανοῆσαι. ἀτεχνῶς γὰρ ἐστὶν οἷον λόγος τὸ τοῦ Διὸς ὄνομα· διελόντες δὲ αὐτὸ διχῇ οἱ μὲν τῷ ἑτέρῳ μέρει, οἱ δὲ τῷ ἑτέρῳ χρώμεθα· οἱ μὲν γὰρ Ζῆνα, οἱ δὲ Δία καλοῦσι· συντιθέμενα δ' εἰς ἓν δηλοῖ τὴν φύσιν τοῦ θεοῦ, ὃ δὴ προσήκειν φαρμέν ὀνόματι οἷα τε εἶναι ἀπεργάζεσθαι. οὐ γὰρ ἐστὶν ἡμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ὅστις ἐστὶν αἴτιος μᾶλλον τοῦ ζῆν ἢ ὁ ἔρχων τε καὶ βασιλεὺς τῶν πάντων. συμβαίνει οὖν ὀρθῶς ὀνομάζεσθαι οὗτος ὁ θεὸς εἶναι, δι' ὃν ζῆν ἀεὶ πᾶσι τοῖς ζῶσιν ὑπάρχει. διελήπται δὲ δίχα, ὥσπερ λέγα, ἐν ὃν τὸ ὄνομα, τῷ Διὶ καὶ τῷ Ζηνί. τοῦτον δὲ Κρόνον υἱὸν εἶναι ὑβριστικὸν μὲν ἂν τις δόξειεν εἶναι ἀκούσαντι ἐξαίφνης, εὐλογον δέ, μεγάλης τινὸς διανοίας ἔκγονον εἶναι τὸν Δία· κρόνον γὰρ σημαίνει οὐ ταῖδα, ἀλλὰ τὸ καθαρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκῆρατον τοῦ νοῦ.

ἔστι δὲ οὗτος Οὐρανοῦ υἱός, ὡς λόγος· ἢ δὲ αὐτὸς ἐς τὸ ἄνω
 C ὄψις καλῶς ἔχει τοῦτο τὸ ὄνομα καλεῖσθαι, οὐρανό, ὀρθώ-
 σα τὰ ἄνω, ὄθεν δὴ καὶ φασιν, ὡς Ἐρμόγενης, τὸν καθά-
 ρον τοῦν παραγίγνεσθαι οἱ μετεωρολόγοι, καὶ τῷ οὐρανῷ
 ὀρθῶς τὸ ὄνομα κείσθαι· εἰ δ' ἐμμενήμην τὴν Ἡσιόδου
 γενεαλογίαν, τίνας ἔτι τοὺς ἀνωτέρω προγόνους λέγει
 τούτων, οὐκ ἂν ἐπανόμην διεξιῶν, ὡς ὀρθῶς αὐτοῖς τὰ
 ὀνόματα κείται, ἕως ἀπειράθην τῆς σοφίας ταυτησί τί
 ποιήσῃ, εἰ ἄρα ἀπερεῖ ἢ οὐ, ἢ ἐμοὶ ἐξαίφνης νῦν οὕτωσι
 προσπέτωκεν ἄρτι οὐκ οἶδ' ὁπόθεν.

D EPM. Καὶ μὲν δὴ, ὦ Σώκρατες, ἀτεχνῶς γέ μοι δο-
 κεῖς ὡς περ οἱ ἐνθουσιῶντες ἐξαίφνης χρησιμώδην.

XV. ΣΩ. Καὶ αἰτιῶμαι γέ, ὦ Ἐρμόγενης, μάλιστα
 αὐτὴν ἀπὸ Εὐθύφρονος τοῦ Προσπαλτίου προσπεπτακεί-
 ναι μοι. ἔωθεν γὰρ πολλὰ αὐτῷ συνῆν καὶ παρεῖχον τὰ
 ὧτα. κινδυνεύει οὖν ἐνθουσιῶν οὐ μόνον τὰ ὧτά μου
 ἐμπλήσει τῆς δαιμονίας σοφίας, ἀλλὰ καὶ τῆς ψυχῆς ἐπει-
 λῆφθαι. δοκεῖ οὖν μοι χρῆναι οὕτωσι ἡμᾶς ποιῆσαι· τὸ
 E μὲν τήμερον εἶναι χρῆσασθαι αὐτῇ καὶ τὰ λοιπὰ περὶ τῶν
 ὀνομάτων ἐπισκέψασθαι, αὔριον δ' ἂν καὶ ὑμῖν ξυνδοκῆ,
 ἀποδιοπομπησόμεθ' αὐτὴν καὶ καθαρούμεθα ἐξευρόν-
 τες ὅστις τὰ τοιαῦτα δεινὸς καθάρειν, εἴτε τῶν ἱερέων τις
 397 εἴτε τῶν σοφιστῶν.

EPM. Ἄλλ' ἐγὼ μὲν ξυγχαρῶ· πάνν γὰρ ἂν ἠδέως
 τὰ ἐπίλοιπα περὶ τῶν ὀνομάτων ἀκούσαιμι.

ΣΩ. Ἄλλ' ἀλλ' οὕτω ποιεῖν. πόθεν οὖν βούλει ἀρ-
 ξώμεθα διασκοποῦντες, ἐπειδήπερ εἰς τύπον τινὰ ἐμβε-
 βήκαμεν, ἵνα εἰδῶμεν εἰ ἄρα ἡμῖν ἐπιμαρτυρήσει αὐτὰ τὰ
 ὀνόματα μὴ πάνν ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου οὕτως ἕκαστα κεί-
 B σθαι, ἀλλ' ἔχειν τινὰ ὀρθότητα; τὰ μὲν οὖν τῶν ἡρώων
 καὶ ἀνθρώπων λεγόμενα ὀνόματα ἴσως ἂν ἡμᾶς ἐξαπατή-
 σαιε. πολλὰ μὲν γὰρ αὐτῶν κείται κατὰ προγόνων ὁμωνυ-

μίας, οὐδὲν προσῆκον ἐνίοις, ὡς περ κατ' ἀρχὰς ἐλέγομεν,
 πολλὰ δὲ ὡς περ εὐχόμενοι τίθενται, οἷον Εὐτυριάδην καὶ
 Σωσίαν καὶ Θεόφιλον καὶ ἄλλα πολλὰ. τὰ μὲν οὖν τοι-
 αῦτα δοκεῖ μοι χρῆναι εἶναι· εἰκὸς δὲ μάλιστα ἡμᾶς εὐρεῖν
 τὰ ὀρθῶς κείμενα περὶ τὰ αἰεὶ ὄντα καὶ πεφυκότα. ἐσπου-
 δάσθαι γὰρ ἐν ταῦτα μάλιστα πρέπει τὴν θέσιν τῶν ὀνο-
 μάτων· ἴσως δ' ἐνια αὐτῶν καὶ ὑπὸ θειοτέρας δυνάμεως
 ἢ τῆς τῶν ἀνθρώπων ἐτέθη.

EPM. Δοκεῖς μοι καλῶς λέγειν, ὦ Σώκρατες.

XVI. ΣΩ. Ἄρ' οὖν οὐ δίκαιον ἀπὸ τῶν θεῶν ἀρ-
 χεσθαι σκοποῦμένους, πῆ ποτε αὐτὸ τοῦτο τὸ ὄνομα οἱ
 θεοὶ ὀρθῶς ἐκλήθησαν;

EPM. Εἰκὸς γέ.

ΣΩ. Τοιόνδε τοίνυν ἐγώ γε ὑποπτεύω· φαίνονται
 μοι οἱ πρῶτοι τῶν ἀνθρώπων τῶν περὶ τὴν Ἑλλάδα τού-
 τους μόνους τοὺς θεοὺς ἠγεῖσθαι, οὐς περ νῦν πολλοὶ τῶν
 βαρβάρων, ἥλιον καὶ σελήνην καὶ γῆν καὶ ἄστρα καὶ οὐρα-
 νόν· ἄτε οὖν αὐτὰ ὀρθῶντες πάντα αἰεὶ ἴόντα δρόμῳ καὶ
 θεούτα, ἀπὸ ταύτης τῆς φύσεως τῆς τοῦ θεῖν θεοὺς αὐ-
 τοὺς ἐπονομάσαι· ὕστερον δὲ κατανοοῦντες τοὺς ἄλλους
 πάντας ἤδη τούτῳ τῷ ὀνόματι προσαγορεύειν. εἰκὸς τι ὁ
 λέγω τῇ ἀληθείᾳ ἢ οὐδέν;

EPM. Πάνν μὲν οὖν εἰοικεν.

ΣΩ. Τί οὖν ἂν μετὰ τοῦτο σκοποῖμεν; ἢ δήλου δὴ
 ὅτι δαίμονας τε καὶ ἥρωας καὶ ἀνθρώπους;

EPM. Δαίμονας.

ΣΩ. Καὶ ὡς ἀληθῶς, ὦ Ἐρμόγενης, τί ἂν ποτε νοεῖ
 τὸ ὄνομα οἱ δαίμονες; σκέψαι ἂν τί σοι δόξω εἰπεῖν.

EPM. Λέγε μόνον.

ΣΩ. Οἶσθα οὖν τίνας φησὶν Ἡσιόδος εἶναι τοὺς
 δαίμονας;

EPM. Οὐκ ἐννοῶ.

ΣΩ. Οὐδὲ ὅτι χρυσοῦν γένος τὸ πρῶτον φησι γενέσθαι τῶν ἀνθρώπων;

ΕΡΜ. Οἶδα τοῦτό γε.

ΣΩ. Λέγει τοίνυν περὶ αὐτοῦ, αὐτὰρ ἐπειδὴ τοῦτο γένος κατὰ μοῖρ' ἐκάλυψεν, οἱ μὲν δαίμονες ἄγνοοι ὑποχθόνιοι καλέονται, ἐσθλοί, ἀλεξίκακοι, φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων.

ΕΡΜ. Τί οὖν δῆ;

ΣΩ. Ὅτι οἶμαι ἐγὼ λέγειν αὐτὸν τὸ χρυσοῦν γένος οὐκ ἐν χρυσοῦ πεφυκός, ἀλλ' ἀγαθόν τε καὶ καλόν. τεκμήριον δέ μοι ἔστιν, ὅτι καὶ ἡμᾶς φησι σιδηροῦν εἶναι γένος.

ΕΡΜ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τῶν νῦν οἶει εἶναι αὐτὸν εἰ τις ἀγαθός ἐστιν, ἐκείνου τοῦ χρυσοῦ γένους εἶναι;

ΕΡΜ. Εἰκός γε.

ΣΩ. Οἱ δ' ἀγαθοὶ ἄλλο τι ἢ φρόνιμοι;

ΕΡΜ. Φρόνιμοι.

ΣΩ. Τοῦτο τοίνυν παντὸς μᾶλλον λέγει, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τοὺς δαίμονας· ὅτι φρόνιμοι καὶ δαίμονες ἦσαν, δαίμονας αὐτοὺς ὠνόμασε. καὶ ἐν γε τῇ ἀρχαίᾳ τῇ ἡμετέρα φωνῇ αὐτὸ συμβαίνει τὸ ὄνομα. λέγει οὖν καλῶς καὶ οὗτος καὶ ἄλλοι ποιηταὶ πολλοί, ὅσοι λέγουσιν ὡς, ἐπειδὴν τις ἀγαθὸς ἦν τελευτήσῃ, μεγάλην μοῖραν καὶ τιμὴν ἔχει καὶ γίνεταί δαίμων κατὰ τὴν τῆς φρονήσεως ἐπωνυμίαν. ταύτῃ οὖν τίθεμαι καὶ ἐγὼ [τὸν δαίμονα] πάντ' ἀνδρα, ὃς ἂν ἀγαθὸς ἦ, δαιμόνιον εἶναι καὶ ζῶντα καὶ τελευτήσαντα, καὶ ὀρθῶς δαίμονα καλεῖσθαι.

ΕΡΜ. Καὶ ἐγὼ μοι δοκῶ, ὦ Σώκρατες, τούτου πάνυ σοὶ σύμφηφος εἶναι. ὁ δὲ δὴ ἦρας τί ἂν εἶη;

ΣΩ. Τοῦτο δὲ οὐ πάνυ χαλεπὸν ἐννοῆσαι. σμικρὸν

γὰρ παρήκται αὐτῶν τὸ ὄνομα, δηλοῦν τὴν ἐκ τοῦ ἔρωτος γένεσιν.

ΕΡΜ. Πῶς λέγεις;

ΣΩ. Οὐκ οἶσθα ὅτι ἡμίθεοι οἱ ἦρωες;

ΕΡΜ. Τί οὖν;

ΣΩ. Πάντες δῆπου γερόνασιν ἐρασθέντος ἢ θεοῦ ἢ θνητῆς ἢ θνητοῦ θεᾶς. ἐὰν οὖν σκοπῆς καὶ τοῦτο κατὰ τὴν Ἀττικὴν τὴν παλαιὰν φωνήν, μᾶλλον εἰσεῖ· δηλώσει γὰρ σοὶ ὅτι παρὰ τὸ τοῦ ἔρωτος ὄνομα, ὄθεν γερόνασιν οἱ ἦρωες, σμικρὸν παρηγμένον ἔστιν ἀνύγματος χάριν. καὶ ἦτοι τοῦτο λέγει τοὺς ἦρωας, ἢ ὅτι σοφοὶ ἦσαν καὶ ῥήτορες δεινοὶ καὶ διαλεκτικοί, ἐρωτῶν ἱκανοὶ ὄντες· τὸ γὰρ εἰρεῖν λέγειν ἔστιν. ὅπερ οὖν ἄρτι λέγομεν, ἐν τῇ Ἀττικῇ φωνῇ λεγόμενοι οἱ ἦρωες ῥήτορες τινες καὶ ἐρωτητικοὶ ἐ συμβαίνουσιν, ὥστε ῥητόρων καὶ σοφιστῶν γένος γίνεταί τὸ ἠρωϊκὸν φύλον. ἀλλὰ οὐ τοῦτο χαλεπὸν ἔστιν ἐννοῆσαι, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ τῶν ἀνθρώπων, διὰ τί ποτε ἀνθρώποι καλοῦνται ἢ σὺ ἔχεις εἰπεῖν;

XVII. ΕΡΜ. Πόθεν, ὦ γαῖε, ἔχω; οὐδ' εἶ τι οἶός τ' ἂν εἶην εὐρεῖν, οὐ συντείνω διὰ τὸ ἠγεῖσθαι σὲ μᾶλλον εὐρήσειν ἢ ἑμαυτόν.

ΣΩ. Τῇ τοῦ Εὐθύφρονος ἐπιπνοίᾳ πιστεύεις, ὡς 399 εἰκοις.

ΕΡΜ. Δῆλα δῆ.

ΣΩ. Ὅρθῶς γε σὺ πιστεύων· ὡς καὶ νῦν γέ μοι φαίνομαι κομφῶς ἐννεοηκέναι, καὶ κινδυνεύσω, ἐὰν μὴ εὐλαβῶμαι, εἴ τιήμερον σοφώτερος τοῦ δέοντος γενέσθαι. σκόπει δὴ ὁ λέγω. πρῶτον μὲν γὰρ τὸ τοιούδε δεῖ ἐννοῆσαι περὶ ὀνομάτων, ὅτι πολλάκις ἐπεμβάλλομεν γράμματα, τὰ δ' ἐξαιροῦμεν, παρ' ὃ βουλόμεθα ὀνομάζοντες, καὶ τὰς ὀξύτητας μεταβάλλομεν. οἷον Διὶ φίλος· τοῦτο ἔνα ἀντι βήματος ὄνομα ἡμῖν γένηται, τό τε ἕτερον αὐτό-

θεν ἴωτα ἐξείλομεν καὶ ἀντὶ ὀξείας τῆς μέσης συλλαβῆς βαρεῖαν ἐφθεγγάμεθα. ἄλλων δὲ τοῦναντίον ἐμβάλλομεν γράμματα, τὰ δὲ βαρύτερα ὀξύτερα φθεγγόμεθα.

ΕΡΜ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Τούτων τοίνυν ἓν καὶ τὸ τῶν ἀνθρώπων ὄνομα πέπονθεν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. ἐκ γὰρ ῥήματος ὄνομα γέγονεν, ἐνὸς γράμματος τοῦ ἄλφα ἐξαιρεθέντος καὶ βαρύτερας τῆς τελευταίας γενομένης.

ΕΡΜ. Πῶς λέγεις;

ΣΩ. Ὡςδε. σημαίνει τοῦτο τὸ ὄνομα ὁ ἀνθρώπος ὅτι τὰ μὲν ἄλλα θηρία ὧν ὄρθ᾽ οὐδὲν ἐπισκοπεῖ οὐδὲ ἀναλογίζεται οὐδὲ ἀναθρεῖ, ὁ δὲ ἀνθρώπος ἅμα εἴρακε — τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ ὄπωπε — καὶ ἀναθρεῖ καὶ λογίζεται τοῦτο ὁ ὄπωπεν. ἐντεῦθεν δὲ δὴ μόνον τῶν θηρίων ὄρθως ὁ ἀνθρώπος ἀνθρώπος ὀνομάσθη, ἀναθρῶν ἢ ὄπωπεν.

ΕΡΜ. Τί οὖν; τὸ μετὰ τοῦτο ἔρωμαί σε, ὃ ἠδέως ἂν πυθοίμην;

ΣΩ. Πάνν γε.

ΕΡΜ. Ὡςπερ τοίνυν μοι δοκεῖ τούτοις ἐξῆς εἶναι τι χοῆμα. ψυχὴν γὰρ που καὶ σῶμα καλοῦμεν τοῦ ἀνθρώπου.

ΣΩ. Πῶς γὰρ οὗ;

ΕΡΜ. Πειρώμεθα δὴ καὶ ταῦτα διελεῖν, ὥσπερ τὰ ἐμπροσθεν.

ΣΩ. Ψυχὴν λέγεις ἐπισκέψασθαι, ὡς εἰκότως τούτου τοῦ ὀνόματος τυγχάναι, ἕπειτ' αὐτὸ τὸ σῶμα;

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Ὡς μὲν τοίνυν ἐκ τοῦ παραχοῆμα λέγειν, οἶμαί τι τοιοῦτον νοεῖν τοὺς τὴν ψυχὴν ὀνομάσαντας, ὡς τοῦτο ἄρα, ὅταν παρῆ τῷ σώματι, αἰτιόν ἐστι τοῦ ζῆν αὐτῷ, τὴν τοῦ ἀναπνεῖν δύναμιν παρέχον καὶ ἀναψύχον, ἅμα δὲ ἐκλείποντος τοῦ ἀναψύχοντος τὸ σῶμα ἀπόλλυται τε καὶ τε-

λευτᾷ· ὄθεν δὴ μοι δοκοῦσιν αὐτὸ ψυχὴν καλεῖσθαι. εἰ δὲ βούλει, ἔχε ἡρέμα· δοκῶ γάρ μοι τι καθορᾶν πιθανώτερον τούτου τοῖς ἀμφὶ Εὐθύφρονα. τούτου μὲν γάρ, ὡς ἐμοὶ 400 δοκεῖ, καταφρονησαίεν ἂν καὶ ἠγῆσαιτο φορτικὸν εἶναι· τόδε δὲ σκόπει, ἐὰν ἄρα καὶ σοὶ ἀρέσῃ.

ΕΡΜ. Λέγε μόνον.

ΣΩ. Τὴν φύσιν παντὸς τοῦ σώματος, ὥστε καὶ ζῆν καὶ περμέναι, τί σοι δοκεῖ ἔχειν τε καὶ ὀχεῖν ἄλλο ἢ ψυχὴν;

ΕΡΜ. Οὐδὲν ἄλλο.

ΣΩ. Τί δέ; καὶ τὴν τῶν ἄλλων ἀπάντων φύσιν οὐ πιστεύεις Ἀναξαγόρα νοῦν καὶ ψυχὴν εἶναι τὴν διακομοῦσαν καὶ ἔχουσαν;

ΕΡΜ. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Καλῶς ἄρα ἂν τὸ ὄνομα τοῦτο ἔχοι τῇ δυνάμει ταύτῃ, ἢ φύσιν ὀχεῖ καὶ ἔχει, φρεσέχην ἐπονομάζειν. ἔξεστι B δὲ καὶ ψυχὴν κομψεύομενον λέγειν.

ΕΡΜ. Πάνν μὲν οὖν, καὶ δοκεῖ γέ μοι τοῦτο ἐκείνου τεχνικώτερον εἶναι.

ΣΩ. Καὶ γὰρ ἔστι· γελοῖον μὲντοι φαίνεται ὡς ἀληθῶς ὀνομαζόμενον ὡς ἐτέθη.

ΕΡΜ. Ἀλλὰ δὴ τὸ μετὰ τοῦτο πῶς φῶμεν ἔχειν;

ΣΩ. Τὸ σῶμα λέγεις;

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Πολλαχῇ μοι δοκεῖ τοῦτό γε· ἂν μὲν καὶ σμικρόν τις παρακλίνη, καὶ πάνν. καὶ γὰρ σῆμά τινές φασιν αὐτὸ εἶναι τῆς ψυχῆς, ὡς τεθαμμένης ἐν τῷ νῦν παρόντι· C καὶ διότι αὐτὸ τούτῳ σημαίνει ἢ ἂν σημαίνῃ ἢ ψυχὴν, καὶ ταύτῃ σῆμα ὄρθως καλεῖσθαι. δοκοῦσι μὲντοι μοι μάλιστα θέσθαι οἱ ἀμφὶ Ὀρφέα τοῦτο τὸ ὄνομα, ὡς δίκην διδούσης τῆς ψυχῆς, ὧν δὴ ἐνεκὰ δίδωσι· τούτου δὲ περιβολὸν ἔχειν, ἵνα σώξῃται, δεσμοτηρίου εἰκόνα· εἶναι οὖν τῆς ψυχῆς τοῦτο, ὥσπερ αὐτὸ ὀνομάζεται, ἕως ἂν

ἐκτίσῃ τὰ ὀφειλόμενα, τὸ σῶμα, καὶ οὐδὲν δεῖν παράγειν οὐδὲ γράμμα.

D XVIII. EPM. Ταῦτα μὲν μοι δοκεῖ ἱκανῶς, ὦ Σώκρατες, εἰρησθαι· περὶ δὲ τῶν θεῶν τῶν ὀνομάτων, οἷον καὶ περὶ τοῦ Διὸς νῦν δὴ ἔλεγες, ἔχοιμεν ἂν που κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπισκέψασθαι, κατὰ τίνα ποτὲ ὀρθότητα αὐτῶν τὰ ὀνόματα κεῖται;

ΣΩ. Ναὶ μὰ Δία ἡμεῖς γε, ὦ Ἐρμόγετες, εἶπερ γε νοῦν ἔχοιμεν, ἕνα μὲν τὸν κάλλιστον τρόπον, ὅτι περὶ θεῶν οὐδὲν ἴσμεν, οὔτε περὶ αὐτῶν οὔτε περὶ τῶν ὀνομάτων, ἅττα ποτὲ ἑαυτοὺς καλοῦσι· δῆλον γὰρ ὅτι ἐκεῖνοί γε τάληθῆ καλοῦσι. δεύτερος δ' αὖ τρόπος ὀρθότητος, E ὥσπερ ἐν ταῖς εὐχαῖς νόμος ἐστὶν ἡμῖν εὐχεσθαι, οὔτινές τε καὶ ὁπόθεν χαίρουσιν ὀνομαζόμενοι, ταῦτα καὶ ἡμᾶς 401 αὐτοὺς καλεῖν, ὡς ἄλλο μηδὲν εἰδότας· καλῶς γὰρ δὴ ἔμοιγε δοκεῖ νενομίσθαι. εἰ οὖν βούλει, σκοπῶμεν ὥσπερ προειπόντες τοῖς θεοῖς ὅτι περὶ αὐτῶν οὐδὲν ἡμεῖς σκεψόμεθα — οὐ γὰρ ἀξιούμεν οἷοί τ' ἂν εἶναι σκοπεῖν — ἀλλὰ περὶ τῶν ἀνθρώπων, ἥντινά ποτε δόξαν ἔχοντες ἐτίθεντο αὐτοῖς τὰ ὀνόματα· τοῦτο γὰρ ἀνεμέσητον.

EPM. Ἀλλὰ μοι δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, μετρίως λέγειν, καὶ οὕτω ποιῶμεν.

B ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν ἀφ' Ἐστίας ἀρχώμεθα κατὰ τὸν νόμον;

EPM. Δίκαιον γοῦν.

ΣΩ. Τί οὖν ἂν τις φαίη διανοούμενον τὸν ὀνομάσαντα Ἐστίαν ὀνομάσαι;

EPM. Οὐ μὰ τὸν Δία οὐδὲ τοῦτο οἶμαι ἁδῖον εἶναι.

ΣΩ. Κινδυνεύουσι γοῦν, ὦ γαθὲ Ἐρμόγετες, οἱ πρῶτοι τὰ ὀνόματα τιθέμενοι οὐ φαῦλοι εἶναι, ἀλλὰ μετρωρολόγοι καὶ ἀδολέσχει τινές.

EPM. Τί δή;

ΣΩ. Καταφαίνεται μοι ἡ θέσις τῶν ὀνομάτων τοιούτων τινῶν ἀνθρώπων εἶναι, καὶ ἐάν τις τὰ ξενικά ὀνόματα ἀνασκοπῇ, οὐχ ἥττον ἀνευρίσκειται ὁ ἕκαστον βούλεται. οἷον καὶ ἐν τούτῳ, ὃ ἡμεῖς οὐσίαν καλοῦμεν, εἶδιν οἱ ἐσσίαν καλοῦσιν, οἱ δ' αὖ ὠσίαν. πρῶτον μὲν οὖν κατὰ τὸ ἕτερον ὄνομα τούτων ἢ τῶν πραγμάτων οὐσία Ἔστία καλεῖσθαι ἔχει λόγον· καὶ ὅτι γε αὐ ἡμεῖς τὸ τῆς οὐσίας μετῆχον ἐστίαν φασίμεν, καὶ κατὰ τοῦτο ὀρθῶς ἂν καλοῖτο Ἔστία· εἰκότα μὲν γὰρ καὶ ἡμεῖς τὸ παλαιὸν ἐσσίαν καλεῖν τὴν οὐσίαν. ἐτι δὲ καὶ κατὰ τὰς θυσίας ἂν τις ἐννοήσας ἠγγήσαιτο οὕτω νοεῖν ταῦτα τοῖς τιθεμένοις· τὸ γὰρ πρὸ D πάντων θεῶν τῆ Ἔστια πρώτη προθύειν εἰκὸς ἐκείνουσ ὀλίγουσ τὴν πάντων οὐσίαν Ἔστίαν ἐπωνόμασαν. ὅσοι δ' αὖ ὠσίαν, σχεδὸν τι αὐ οὔτοι καθ' Ἡράκλειτον ἂν ἠγοῦντο τὰ ὅντα εἶναι τε πάντα καὶ μένειν οὐδέν· τὸ οὖν αἰτιῶν καὶ τὸ ἀρρηγόν αὐτῶν εἶναι τὸ ὠθοῦν, ὅθεν δὴ καλῶς ἔχειν αὐτὸ ὠσίαν ὀνομάσθαι. καὶ ταῦτα μὲν δὴ ταύτη ὡσ παρὰ μηδὲν εἰδόντων εἰρησθῶ· μετὰ δ' Ἔστίαν δίκαιον E ῥέαν καὶ Κρόνον ἐπισκέψασθαι. καίτοι τό γε τοῦ Κρόνου ὄνομα ἤδη διήλθομεν. ἴσως μὲντοι οὐδὲν λέγω.

XIX. EPM. Τί δή, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ὡ γαθὲ, ἐννευόμά τι σμῆνος σοφίας.

EPM. Ποῖον δὴ τοῦτο;

ΣΩ. Γελοῖον μὲν πᾶν εἰπεῖν, οἶμαι μὲντοι τινὰ 402 πιθανότητα ἔχον.

EPM. Τίνα ταύτην;

ΣΩ. Τὸν Ἡράκλειτόν μοι δοκῶ καθορᾶν παλαιά ἅττα σοφὰ λέγοντα, ἀτεχνῶς τὰ ἐπὶ Κρόνου καὶ Ῥέας, ἃ καὶ Ὅμηρος ἔλεγεν.

EPM. Πῶς τοῦτο λέγεις;

ΣΩ. Λέγει πον Ἡράκλειτος ὅτι πάντα χωρεῖ καὶ

οὐδὲν μένει, καὶ ποταμοῦ ῥοῇ ἀπεικάξων τὰ ὄντα λέγει
ὡς δις ἐς τὸν αὐτὸν ποταμὸν οὐκ ἂν ἐμβαίησ.

ΕΡΜ. Ἔστι ταῦτα.

Β ΣΩ. Τί οὖν; δοκεῖ σοι ἀλλοιότερον Ἡρακλείτου
νοεῖν ὁ τιθέμενος τοῖς τῶν ἄλλων θεῶν προγόνοις Ῥέαν
τε καὶ Κρόνον; ἄρα οἶει ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου αὐτὸν ἀμ-
φοτέροις θευμάτων ὀνόματα θέσθαι, ὥσπερ αὖ Ὅμηρος
Ῥαεανὸν τε θεῶν γένεσίν φησι καὶ μητέρα Τηθύν· οἶμαι
δὲ καὶ Ἡσίοδος. λέγει δὲ πον καὶ Ὀρφεὺς ὅτι

Ῥαεανὸς πρῶτος καλλίρροος ἤρξε γάμοιο,

ὅς ῥα κασιγνήτην ὁμομήτορα Τηθύν ὄπνιεν.

Γ ταῦτ' οὖν σκόπει ὅτι καὶ ἀλλήλοις συμφωνεῖ καὶ πρὸς τὰ
τοῦ Ἡρακλείτου πάντα τείνει.

ΕΡΜ. Φαίνει τί μοι λέγειν, ὦ Σώκρατες· τὸ μέντοι
τῆς Τηθύος οὐκ ἐννοῶ ὄνομα τί βούλεται.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε ὀλίγον αὐτὸ λέγει ὅτι πηγῆς
ὄνομα ἐπικεχυμένον ἐστί. τὸ γὰρ διαττώμενον καὶ τὸ
D ἠδούμενον πηγῆς ἀπείκασμά ἐστιν· ἐκ δὲ τούτων ἀμφο-
τέρων τῶν ὀνομάτων ἢ Τηθύς τὸ ὄνομα ξύγκειται.

ΕΡΜ. Τοῦτο μὲν, ὦ Σώκρατες, κομψόν.

ΣΩ. Τί δ' οὐ μέλλει; ἀλλὰ τί τὸ μετὰ τοῦτο; τὸν μὲν
Δία εἶπομεν.

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Τοὺς ἀδελφοὺς δὴ αὐτοῦ λέγωμεν, τὸν τε Πο-
σειδῶ καὶ τὸν Πλούτωνα καὶ τὸ ἕτερον ὄνομα ὃ ὀνομάζου-
σιν αὐτόν.

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τὸ μὲν τοίνυν τοῦ Ποσειδῶνός μοι φαίνεται
E ὀνομάσθαι ὑπὸ τοῦ πρώτου ὀνομάσαντος, ὅτι αὐτὸν βαδί-
ζοντα ἐπέσχευ ἢ τῆς θαλάττης φύσις καὶ οὐκέτι εἴσαε
προελθεῖν, ἀλλ' ὥσπερ δεσμὸς τῶν ποδῶν αὐτῷ ἐγένετο.
τὸν οὖν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως ταύτης θεὸν ὀνόμασε

Ποσειδῶνα, ὡς ποσίδεσμον ὄντα· τὸ δὲ εἰ ἐγκείται ἰσως
εὐπρεπέλας ἔνεκα. τάχα δὲ οὐκ ἂν τοῦτο λέγοι, ἀλλ' ἀντὶ
τοῦ σίγμα δύο λάβδα τὸ πρῶτον ἐλέγετο, ὡς πολλὰ εἰδότης 403
τοῦ θεοῦ. ἰσως δὲ ἀπὸ τοῦ σείειν ὃ σείων ὀνόμασται·
πρόσκειται δὲ τὸ πῖ καὶ τὸ δέλτα. τὸ δὲ Πλούτωνος, τοῦτο
μὲν κατὰ τὴν τοῦ πλοῦτου δύσιν, ὅτι ἐκ τῆς γῆς κάτωθεν
ἀνίσταται ὁ πλοῦτος, ἐπανομάσθη· ὃ δὲ Ἄιδης, οἱ πολλοὶ
μὲν μοι δοκοῦσιν ὑπολαμβάνειν τὸ ἀεὶδὲς προσειρησθαι
τῷ ὀνόματι τούτῳ, καὶ φοβούμενοι τὸ ὄνομα Πλούτωνα
καλοῦσιν αὐτόν.

ΕΡΜ. Σοὶ δὲ πῶς φαίνεται, ὦ Σώκρατες;

XX ΣΩ. Πολλαχῆ ἔμοιγε δοκοῦσιν οἱ ἄνθρωποι
διημαρτηκέναι περὶ τούτου τοῦ θεοῦ τῆς δυνάμεως καὶ
φοβείσθαι αὐτόν οὐκ ἄξιον. ὅτι τε γὰρ, ἐπειδὴν ἅπαξ τις
ἡμῶν ἀποθάνῃ, αἰεὶ ἐκεῖ ἐστί, φοβοῦνται, καὶ ὅτι ἡ ψυχὴ
γυμνὴ τοῦ σώματος παρ' ἐκεῖνον ἀπέρχεται, καὶ τοῦτο
πεφρόβηται· τὰ δ' ἐμοὶ δοκεῖ πάντα ἐς ταῦτόν τι συντελέ-
νειν, καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ θεοῦ καὶ τὸ ὄνομα.

ΕΡΜ. Πῶς δὴ;

ΣΩ. Ἐγὼ σοι ἐρῶ, ἃ γέ μοι φαίνεται. εἰπέ γάρ μοι, Γ
δεσμὸς ζῶν ὄφου, ὥστε μένειν ὅπου οὖν, πότερος ἰσχυ-
ρότερός ἐστιν, ἀνάγκη ἢ ἐπιθυμία;

ΕΡΜ. Πολὺ διαφέρει, ὦ Σώκρατες, ἢ ἐπιθυμία.

ΣΩ. Οἶει οὖν τὸν Ἄιδην οὐκ ἂν πολλοὺς ἐκφεύγειν,
εἰ μὴ τῷ ἰσχυροτάτῳ δεσμῷ ἔδει τοὺς ἐκατσεῖ ἰόντας;

ΕΡΜ. Ἀἴλα δὴ.

ΣΩ. Ἐπιθυμία ἄρα τιμὴ αὐτούς, ὡς εἶοικε, δεῖ, εἰπερ
τῷ μεγίστῳ δεσμῷ δεῖ, καὶ οὐκ ἀνάγκη.

ΕΡΜ. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπιθυμία αὐ πολλὰ εἰσιν;

ΕΡΜ. Ναί.

D ΣΩ. Τῆ μεγίστη ἄρα ἐπιθυμία τῶν ἐπιθυμιῶν δεῖ αὐτούς, εἴπερ μέλλει τῷ μεγίστῳ δεσμῷ κατέχειν.

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Ἔστιν οὖν τις μείζων ἐπιθυμία ἢ ὅταν τις τῶ συνῶν οἴηται δι' ἐκείνον ἔσσεσθαι ἀμείνων ἀνθρώπου;

ΕΡΜ. Μὰ Δι' οὐδ' ὁπωσιῶν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Διὰ ταῦτα ἄρα φῶμεν, ὦ Ἐρμόγενης, οὐδένα δεῦρο ἐθελῆσαι ἀπελθεῖν τῶν ἐκειθεν, οὐδὲ αὐτὰς τὰς Σειρήνας, ἀλλὰ κατακεκλησθαι ἐκεῖνας τε καὶ τοὺς E ἄλλους πάντας· οὕτω καλοῦς τινὰς, ὡς ἔοικεν, ἐπίσταται λόγους λέγειν ὁ Ἄιδης, καὶ ἔστιν, ὡς γε ἐκ τοῦ λόγου τούτου, ὁ θεὸς οὗτος τέλειος σοφιστής τε καὶ μέγας εὐεργέτης τῶν παρ' αὐτῷ, ὅς γε καὶ τοῖς ἐνθάδε τοσαῦτα ἀγαθὰ ἀνήρισεν· οὕτω πολλὰ αὐτῷ τὰ περιόντα ἐκεῖ ἔστι, καὶ τὸν Πλούτωνα ἀπὸ τούτου ἔσχε τὸ ὄνομα. καὶ τὸ αὐτὸ μὴ ἐθέλειν συνεῖναι τοῖς ἀνθρώποις ἔχουσι τὰ σώματα, ἀλλὰ τότε 404 συγγίγνεσθαι ἐπειδὴν ἡ ψυχὴ καθαρὰ ἢ πάντων τῶν περὶ τὸ σῶμα κακῶν καὶ ἐπιθυμιῶν, οὐ φιλόσοφον δοκεῖ σοι εἶναι καὶ εὐ' ἐντεθυμημένον, ὅτι οὕτω μὲν ἂν κατέχοι αὐτοὺς δήσας τῇ περὶ ἀρετὴν ἐπιθυμίᾳ, ἔχοντας δὲ τὴν τοῦ σώματος πτόησιν καὶ μανίαν οὐδ' ἂν ὁ Κρόνος δύναιτο ὁ πατὴρ συγκατέχειν αὐτῷ ἐν τοῖς δεσμοῖς δήσας τοῖς αὐτοῦ λεγομένοις;

ΕΡΜ. Κινδυνεύεις τί λέγειν, ὦ Σώκρατες.

B ΣΩ. Καὶ τό γε ὄνομα ὁ Ἄιδης, ὦ Ἐρμόγενης, πολλοῦ δεῖ ἀπὸ τοῦ ἀειδοῦς ἐπωνομάσθαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἀπὸ τοῦ πάντα τὰ κατὰ αἰεὶ εἶδέναι, ἀπὸ τούτου ὑπὸ τοῦ νομοθέτου Ἄιδης ἐκλήθη.

XXI. ΕΡΜ. Εἴεν· τί δὲ δὴ; Ἀήμητράν τε καὶ Ἥραν καὶ Ἀπόλλω καὶ Ἀθηναῖν καὶ Ἥφαιστον καὶ Ἄρη καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς πῶς λέγομεν;

ΣΩ. Ἀημίτηρ μὲν φαίνεται κατὰ τὴν δόξιν τῆς ἔδω-

δῆς διδοῦσα ὡς μήτηρ κεκλησθαι, Ἥρα δὲ ἐρατὴ τις, ὥσπερ οὖν καὶ λέγεται ὁ Ζεὺς αὐτῆς ἐρασθεὶς ἔχειν. ἴσως C δὲ μετεωρολογῶν ὁ νομοθέτης τὸν ἄερα Ἥραν ἀνόμασεν ἐπικρουπτόμενος, θεὸς τὴν ἀρχὴν ἐπὶ τελευτῇ· γνοίης δ' ἂν, εἰ πολλάκις λέγεις τὸ τῆς Ἥρας ὄνομα. Φερρέφαττα δέ, πολλοὶ μὲν καὶ τοῦτο φοβοῦνται τὸ ὄνομα καὶ τὸν Ἀπόλλω, ὑπὸ ἀπειρίας, ὡς ἔοικεν, ὀνομάτων ὀρθότητος. καὶ γὰρ μεταβάλλοντες σκοποῦνται τὴν Φερρεφόνην, καὶ δεινὸν αὐτοῖς φαίνεται· τὸ δὲ μὴνύει σοφὴν εἶναι τὴν D θεοῦ· ἅτε γὰρ φερομένων τῶν πραγμάτων τὸ ἐραπτόμενον καὶ ἐπαφῶν καὶ δυνάμενον ἐπακολουθεῖν σοφία ἂν εἴη. Φερέπαφα οὖν διὰ τὴν σοφίαν καὶ τὴν ἐπαφὴν τοῦ φερομένου ἡ θεὸς ἂν ὀρθῶς καλοῖτο, ἢ τοιοῦτόν τι· δι' ὅπερ καὶ σύνεστιν αὐτῇ ὁ Ἄιδης σοφὸς ἂν, διότι τοιαύτη ἔστι. νῦν δὲ αὐτῆς ἐκκλίνουσι τὸ ὄνομα, εὐστομίαν περὶ πλείονος ποιούμενοι τῆς ἀληθείας, ὥστε Φερρέφατταν αὐτὴν καλεῖν. ταῦτόν δὲ καὶ περὶ τὸν Ἀπόλλω, ὅπερ E λέγω, πολλοὶ πεφρόβηται περὶ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ, ὡς τι δεινὸν μὴνύοντος· ἢ οὐκ ἤσθησαι;

ΕΡΜ. Πάνν μὲν οὖν, καὶ ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Τὸ δὲ γ' ἐστίν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, κάλλιστα κείμενον πρὸς τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ.

ΕΡΜ. Πῶς δὴ;

ΣΩ. Ἐγὼ πειράσομαι φράσαι ὃ γέ μοι φαίνεται· οὐ γὰρ ἔστιν ὃ τι ἂν μᾶλλον ὄνομα ἤρμωσεν ἐν ὃν τέτταρσι 405 δυνάμεσι ταῖς τοῦ θεοῦ, ὥστε πασῶν ἐφάπτεσθαι καὶ δηλοῦν τρόπον τινὰ μουσικὴν τε καὶ μαντικὴν καὶ ἰατρικὴν καὶ τοξικὴν.

ΕΡΜ. Λέγε δὴ· ἄτοπον γὰρ τί μοι λέγεις τὸ ὄνομα εἶναι.

XXII. ΣΩ. Εὐάρμοστον μὲν οὖν, ἅτε μουσικοῦ ὄντος τοῦ θεοῦ· πρῶτον μὲν γὰρ ἡ κάθαρσις καὶ οἱ κα-

φαρμοὶ καὶ κατὰ τὴν ἰατρικὴν καὶ κατὰ τὴν μαντικὴν καὶ
 B αἱ τοῖς ἰατρικοῖς φαρμάκοις καὶ αἱ τοῖς μαντικοῖς περιθι-
 ώσεις τε καὶ λουτρά τὰ ἐν τοῖς τοιοῦτοις καὶ αἱ περιφρά-
 σεις, πάντα ἐν τι ταῦτα δύναιτ' ἂν, καθαρὸν παρέχειν
 τὸν ἄνθρωπον καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν·
 ἢ οὐ;

ΕΡΜ. Πάνν μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ καθαίρων θεὸς καὶ ὁ ἀπολύων τε
 καὶ ἀπολύων τῶν τοιούτων κακῶν οὗτος ἂν εἴη;

ΕΡΜ. Πάνν μὲν οὖν.

ΣΩ. Κατὰ μὲν τοίνυν τὰς ἀπολύσεις τε καὶ ἀπο-
 C λούσεις, ὡς ἰατρὸς ὢν τῶν τοιούτων, ἀπολύων ἂν ὀρ-
 θῶς καλοῖτο· κατὰ δὲ τὴν μαντικὴν καὶ τὸ ἀληθές τε καὶ
 τὸ ἀπλοῦν (ταῦτόν γάρ ἐστιν), ὥσπερ οὖν οἱ Θετταλοὶ κα-
 λούσιν αὐτόν, ὀρθότατ' ἂν καλοῖτο· Ἄπλοιν γάρ φασι
 πάντες Θετταλοὶ τοῦτον τὸν θεόν. διὰ δὲ τὸ αἰεὶ βολῶν
 ἐγκρατὴς εἶναι τοξικῆ ἀεὶ βάλλων ἐστὶ. κατὰ δὲ τὴν μου-
 σικὴν δεῖ ὑπολαβεῖν, ὥσπερ τὸν ἀκόλουθόν τε καὶ τὴν
 ἀκοῖτιν, ὅτι τὸ ἄλφα σημαίνει πολλαχού τὸ ὁμοῦ, καὶ ἐν-
 ταῦθα τὴν ὁμοῦ πόλησιν καὶ περὶ τὸν οὐρανόν, οὗς δὲ
 D πόλους καλοῦσι, καὶ περὶ τὴν ἐν τῇ ῥῶδῃ ἁρμονίαν, ἣ δὴ
 συμφωνία καλεῖται, ὅτι ταῦτα πάντα, ὡς φασιν οἱ κομ-
 ψοὶ περὶ μουσικὴν καὶ ἀστρονομίαν, ἁρμονία τινὶ πολεῖ
 ἅμα πάντα· ἐπιστατεῖ δὲ οὗτος ὁ θεὸς τῇ ἁρμονίᾳ ὁμοπο-
 λῶν αὐτὰ πάντα καὶ κατὰ θεοὺς καὶ κατ' ἀνθρώπους·
 ὥσπερ οὖν τὸν ὁμοκέλευθον καὶ ὁμόκοιτιν ἀκόλουθον καὶ
 ἀκοῖτιν ἐκαλέσαμεν, μεταβαλόντες ἀπὸ τοῦ ὁμοῦ ἄλφα,
 οὕτω καὶ Ἀπόλλωνα ἐκαλέσαμεν, ὃς ἦν ὁμοπολῶν, ἕτερον
 E λάβδα ἐμβαλόντες, ὅτι ὁμώνυμον ἐγένετο τῷ χαλεπῷ
 ὀνόματι. ὅπερ καὶ νῦν ὑποπιεϋόντες τινες διὰ τὸ μὴ ὀρ-
 θῶς σκοπεῖσθαι τὴν δύνάμιν τοῦ ὀνόματος φοβοῦνται
 αὐτὸ ὡς σημαῖνον φθορὰν τινα· τὸ δὲ που, ὥσπερ ἄρτι

ἐλέγετο, πασῶν ἐραπτόμενον κείται τῶν τοῦ θεοῦ δυνά- 406
 μων, ἀπλοῦ, αἰεὶ βάλλοντος, ἀπολούοντος, ὁμοπολῶν-
 τος. τὰς δὲ Μούσας τε καὶ ὅλως τὴν μουσικὴν ἀπὸ τοῦ
 μᾶσθαι, ὡς εἴκει, καὶ τῆς ζητήσεώς τε καὶ φιλοσοφίας τὸ
 ὄνομα τοῦτο ἐπωνόμασε· Ἀητῶ δὲ ἀπὸ τῆς πραότητος τῆς
 θεοῦ, κατὰ τὸ ἐθελήμονα εἶναι ὢν ἂν τις δέηται. ἴσως δὲ
 ὡς οἱ ξένοι καλοῦσι· πολλοὶ γὰρ Ἀητῶ καλοῦσιν· εἴκειν
 οὖν πρὸς τὸ μὴ τραχὺ τοῦ ἥθους ἀλλ' ἡμερόν τε καὶ λείον
 Λειηθῶ κεκλήσθαι ὑπὸ τῶν τοῦτο καλούντων. Ἄρτεμις B
 δὲ τὸ ἀρτεμὲς φαίνεται καὶ τὸ κόσμιον, διὰ τὴν τῆς παρ-
 θενίας ἐπιθυμίαν· ἴσως δὲ ἀρετῆς ἱστορα τὴν θεὸν ἐκά-
 λεσεν ὁ καλέσας, τάχα δ' ἂν καὶ ὡς τὸν ἄροτον μισησάσης
 τὸν ἀνδρὸς ἐν γυναικί· ἢ διὰ τούτων τι ἢ διὰ πάντα
 ταῦτα τὸ ὄνομα τοῦτο ὁ τιθέμενος ἔθετο τῇ θεῷ.

XXIII. ΕΡΜ. Τί δὲ ὁ Διόνυσός τε καὶ ἡ Ἀφροδίτη;

ΣΩ. Μεγάλα, ὦ παῖ Ἰαπωνίου, ἐρωτᾷς. ἀλλ' ἐστὶ
 γὰρ καὶ σπουδαίως εἰρημένος ὁ τρόπος τῶν ὀνομάτων
 τούτοις τοῖς θεοῖς καὶ παιδικῶς. τὸν μὲν οὖν σπουδαῖον C
 ἄλλους τινὰς ἐρώτα, τὸν δὲ παιδικὸν οὐδὲν κωλύει διελ-
 θεῖν· φιλοπαίσιμονες γὰρ καὶ οἱ θεοί. ὃ τε γὰρ Διόνυσος
 εἴη ἂν ὁ διδοὺς τὸν οἶνον, Διδοίνυσος ἐν παιδιᾷ καλού-
 μενος· οἶνος δ', ὅτι οἰεσθαι νοῦν ἔχειν ποιεῖ τῶν πινόν-
 των τοὺς πολλοὺς οὐκ ἔχοντας, οἰόνους δικαιοτάτ' ἂν κα-
 λοῖτο. περὶ δὲ Ἀφροδίτης οὐκ ἄξιον Ἡσιόδῳ ἀντιλέγειν,
 ἀλλὰ ξυγχωρεῖν ὅτι διὰ τὴν ἐκ τοῦ ἀφροῦ γένεσιν Ἀφρο-
 δίτη ἐκλήθη.

ΕΡΜ. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' Ἀθηναῖς Ἀθηναίος γ' ὢν, ὦ D
 Σώκρατες, ἐπιλήσει, οὐδ' Ἡφαίστου τε καὶ Ἄρεως.

ΣΩ. Οὐδὲ εἰκόσ γε.

ΕΡΜ. Οὐ γάρ.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ μὲν ἕτερον ὄνομα αὐτῆς οὐ χαλε-
 πὸν εἶπεῖν δι' ὃ κείται.

ΕΡΜ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Παλλάδα που αὐτὴν καλοῦμεν.

ΕΡΜ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Τοῦτο μὲν τοίνυν ἀπὸ τῆς ἐν τοῖς ὄπλοις ὀρχή-
 Ε σεως ἠγρούμενοι τεθῆναι ὀρθῶς ἄν, ὡς ἐγῶμαι, ἠγροίμεθα·
 τὸ γὰρ που ἢ αὐτὸν ἢ τι ἄλλο μετεωρίζειν ἢ ἀπὸ τῆς γῆς
 407 ἢ ἐν ταῖς χερσὶ πάλλειν τε καὶ πάλλεσθαι καὶ ὀρχεῖν καὶ
 ὀρχεῖσθαι καλοῦμεν.

ΕΡΜ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Παλλάδα μὲν τοίνυν ταύτην.

ΕΡΜ. Καὶ ὀρθῶς γε. ἀλλὰ δὴ τὸ ἕτερον πῶς λέγεις;

ΣΩ. Τὸ τῆς Ἀθηνᾶς;

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Τοῦτο ἐμβριθέστερον, ὦ φίλε. εἰκάσι δὴ καὶ
 οἱ παλαιοὶ τὴν Ἀθηνᾶν νομίζουσιν ὥσπερ οἱ νῦν περὶ Ὀμη-
 ρον δεινοί. καὶ γὰρ τούτων οἱ πολλοὶ ἐξηγούμενοι τὸν
 Β ποιητὴν φασὶ τὴν Ἀθηνᾶν αὐτὸν νοῦν τε καὶ διάνοιαν
 πεποιημέναι, καὶ ὁ τὰ ὀνόματα ποιῶν εἰκοι τοιοῦτόν τι
 περὶ αὐτῆς διανοεῖσθαι, ἐτι δὲ μειζόνως λέγων θεοῦ νόη-
 σιν ὥσπερ εἰ λέγει ὅτι ἁ θεοῦν ἔστιν αὐτῆ, τῷ ἄλφα ξενι-
 κῶς ἀντὶ τοῦ ἦτα χρησάμενος καὶ τὸ ἰῶτα καὶ τὸ σίγμα
 ἀφελῶν. ἴσως δὲ οὐδὲ ταύτη, ἀλλ ὡς τὰ θεῖα νοούσης
 αὐτῆς διαφερόντως τῶν ἄλλων Θεονόην ἐκάλεσαν. οὐδὲν
 δὲ ἀπέχει καὶ τὴν ἐν τῷ ἦθει νόησιν ὡς οὔσαν τὴν θεὸν
 C ταύτην Ἡθονόην μὲν βούλεσθαι προσεπεινῶν· παραγα-
 γῶν δὲ ἢ αὐτὸς ἢ τινες ὕστερον ἐπὶ τὸ κάλλιον, ὡς φωντο,
 Ἀθηνᾶν ἐκάλεσαν.

ΕΡΜ. Τί δὲ δὴ; τὸν Ἡφαιστον πῆ λέγεις;

ΣΩ. Ἡ τὸν γενναῖον τὸν φάσος ἴστορα ἐρωτᾶς;

ΕΡΜ. Ἔοικα.

ΣΩ. Οὐκοῦν οὗτος μὲν παντὶ δῆλος Φαῖστος ὦν, τὸ
 ἦτα προσελκυσάμενος;

ΕΡΜ. Κινδυνεύει, εἰ μὴ πῆ σοι, ὡς εἰκεν, ἐτι
 ἄλλη δόξη.

ΣΩ. Ἄλλ' ἵνα μὴ δόξη, τὸν Ἄρη ἐρώτα.

ΕΡΜ. Ἐρωτῶ.

ΣΩ. Οὐκοῦν, εἰ μὲν βούλει, κατὰ τὸ ἄρρεν τε καὶ D
 κατὰ τὸ ἀνδρεῖον Ἄρης ἄν εἴη· εἰ δ' αὖ κατὰ τὸ σκληρόν
 τε καὶ ἀμετάστροφον, ὃ δὴ ἄρρατον καλεῖται, καὶ ταύτη
 ἄν πανταχῆ πολεμικῶ θεῶ πρόποι Ἄρη καλεῖσθαι.

ΕΡΜ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἐκ μὲν οὖν τῶν θεῶν πρὸς θεῶν ἀπαλλαγῶ-
 μεν· ὡς ἐγὼ δέδοικα περὶ αὐτῶν διαλέγεσθαι· περὶ δὲ
 ἄλλων ὧν τινων βούλει πρόβαλλέ μοι, ὄφρα ἴδῃαι οἶοι
 Εὐθύφρονος ἴπποι.

ΕΡΜ. Ἀλλὰ ποιήσω ταῦτα, ἐτι γε ἐν ἐρόμενός σε E
 περὶ Ἐρμοῦ, ἐπειδὴ με καὶ οὐ φησι Κρατύλος Ἐρμογένη
 εἶναι. πειρώμεθα οὖν τὸν Ἐρμῆν σκέψασθαι, τί καὶ νοεῖ
 τὸ ὄνομα, ἵνα καὶ εἰδῶμεν εἰ τί ὅδε λέγει.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε εἰκοι περὶ λόγον τι εἶναι ὁ
 Ἐρμῆς, καὶ τὸ ἐρμηνέα εἶναι καὶ τὸ ἄγγελον καὶ τὸ κλο-
 πικόν τε καὶ τὸ ἀπατηλὸν ἐν λόγοις καὶ τὸ ἀγοραστικόν, 408
 περὶ λόγον δύνάμιν ἔστι πάσα αὐτῆ ἡ πραγματεία· ὅπερ
 οὖν καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγομεν, τὸ εἰρεῖν λόγου χρεῖα
 ἐστί, τὸ δὲ, οἶον καὶ Ὀμηρος πολλαχοῦ λέγει, ἐμήσατο
 φησί, τοῦτο δὲ μηχανήσασθαι ἔστιν. ἐξ ἀμφοτέρων οὖν
 τούτων τὸν τὸ λέγειν τε καὶ τὸν λόγον μῆσάμενον — τὸ
 δὲ λέγειν δὴ ἔστιν εἰρεῖν — τοῦτον τὸν θεὸν ὥσπερ εἰ ἐπι-
 τᾶττει ἡμῖν ὁ νομοθέτης· ὦ ἄνθρωποι, ὅς τὸ εἰρεῖν ἐμή- B
 σατο, δικαίως ἄν καλοῖτο ὑπὸ ὑμῶν Εἰρέμης· νῦν δὲ
 ἡμεῖς, ὡς οἴομεθα, καλλωπίζοντες τὸ ὄνομα Ἐρμῆν κα-
 λούμεν. καὶ ἢ γε Ἴρις ἀπὸ τοῦ εἰρεῖν εἰκοι κεκλημένη, ὅτι
 ἄγγελος ἦν.

ΕΡΜ. Νῆ τὸν Δία, εὖ ἄρα μοι δοκεῖ Κρατύλος λέ-

γειν τὸ ἐμὲ μὴ εἶναι Ἐρμογένη· οὐκοῦν εὐμήχανός γέ εἰμι λόγου.

ΧΧΙΥ. ΣΩ. Καὶ τὸ γε τὸν Πάνα τοῦ Ἐρμοῦ εἶναι υἱὸν διφνή ἔχει τὸ εἰκός, ᾧ ἔταίρε.

C EPM. Πῶς δὴ;

ΣΩ. Οἶσθα ὅτι ὁ λόγος τὸ πᾶν σημαίνει καὶ κνκλεῖ καὶ πολεῖ αἰεῖ, καὶ ἔστι διπλοῦς, ἀληθῆς τε καὶ ψευδής.

EPM. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ μὲν ἀληθὲς αὐτοῦ λείον καὶ θεῖον καὶ ἄνω οἰκοῦν ἐν τοῖς θεοῖς, τὸ δὲ ψεῦδος κάτω ἐν τοῖς πολλοῖς τῶν ἀνθρώπων καὶ τραχὺ καὶ τραγικόν· ἐνταῦθα γὰρ πλεῖστοι οἱ μῦθοί τε καὶ τὰ ψεῦδη ἔστι, περὶ τὸν τραγικὸν βίον.

EPM. Πάνυ γε.

D ΣΩ. Ὅρθως ἄρα ὁ πᾶν μηνύων καὶ αἰεῖ πολλῶν Πάν αἰπόλος εἶη, διφνῆς Ἐρμοῦ υἱός, τὰ μὲν ἄνωθεν λείος, τὰ δὲ κάτωθεν τραχὺς καὶ τραγοειδής. καὶ ἔστιν ἦτοι λόγος ἢ λόγου ἀδελφός ὁ Πάν, εἴπερ Ἐρμοῦ υἱός ἐστιν· ἀδελφῶ δὲ εἰκέναι ἀδελφὸν οὐδὲν θαυμαστόν. ἀλλ' ὅπερ ἐγὼ ἔλεγον, ᾧ μακάριε, ἀπαλλαγῶμεν ἐκ τῶν θεῶν.

EPM. Τῶν γε τοιούτων, ᾧ Σώκρατες, εἰ βούλει. περὶ δὲ τῶν τοιῶνδε τί σε καλύει διελθεῖν, οἶον ἡλίου τε καὶ σελήνης καὶ ἀστρον καὶ γῆς καὶ αἰθέρος καὶ ἀέρος E καὶ πυρός καὶ ὕδατος καὶ ὥρων καὶ ἐνιαυτοῦ;

ΣΩ. Συχνὰ μὲν μοι προστάτεις, ὁμῶς δέ, εἴπερ σοὶ κεχαρισμένον ἔσται, ἐθέλω.

EPM. Καὶ μὴν χαριεῖ.

ΣΩ. Τί δὴ οὖν πρῶτον βούλει; ἢ ὡσπερ εἶπες τὸν ἥλιον διελθῶμεν;

EPM. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἐοικε τοίνυν κατάδηλον γενόμενον ἂν μάλλον, 409 εἰ τῷ Δωρικῷ τις ὀνόματι χρῶτο. ἄλιον γὰρ καλοῦσιν

οἱ Δωριεῖς· ἄλιος οὖν εἶη μὲν ἂν κατὰ τὸ ἀλλίξειν εἰς ταῦτό τους ἀνθρώπους, ἐπειδὴν ἀνατέλλῃ, εἶη δ' ἂν καὶ τῷ περὶ τὴν γῆν αἰεῖ εἰλεῖν ἰῶν, εἰκοί δ' ἂν καὶ ὅτι ποικίλλει ἰῶν τὰ γιννόμενα ἐκ τῆς γῆς· τὸ δὲ ποικίλλειν καὶ αἰολεῖν ταῦτόν.

EPM. Τί δὲ ἡ σελήνη;

ΣΩ. Τοῦτο δὲ τὸ ὄνομα φαίνεται τὸν Ἀναξαγόραν πιέζειν.

EPM. Τί δὴ;

ΣΩ. Ἐοικε δηλοῦν τι παλαιότερον, ὃ ἐκεῖνος νεωστὶ ἔλεγεν, ὅτι ἡ σελήνη ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἔχει τὸ φῶς. B

EPM. Πῶς δὴ;

ΣΩ. Τὸ μὲν που σέλας καὶ τὸ φῶς ταῦτόν.

EPM. Ναί.

ΣΩ. Νέον δὲ που καὶ ἔνον αἰεῖ ἔστι περὶ τὴν σελήνην τοῦτο τὸ φῶς, εἴπερ ἀληθῆ οἱ Ἀναξαγόρειοι λέγουσι· κύκλω γὰρ που αἰεῖ αὐτὴν περιῶν νέον αἰεῖ ἐπιβάλλει, ἔνον δὲ ὑπάρχει τὸ τοῦ προτέρου μηνός.

EPM. Πάνυ γε.

ΣΩ. Σελαναίαν δὲ γε καλοῦσιν αὐτὴν πολλοί.

EPM. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ὅτι δὲ σέλας νέον τε καὶ ἔνον ἔχει αἰεῖ, σελα- νονεοαία μὲν δικαιοτάτ' ἂν τῶν ὀνομάτων καλοῖτο, συγ- C κεκροτημένον δὲ σελαναία κέκληται.

EPM. Διθυραμβῶδες γε τοῦτο τοῦνομα, ᾧ Σώκρα- τες. ἀλλὰ τὸν μῆνα καὶ τὰ ἄστρα πῶς λέγεις;

ΣΩ. Ὁ μὲν μείζ ἀπὸ τοῦ μειοῦσθαι εἶη ἂν μείζ ὀρ- θῶς κελημένος, τὰ δ' ἄστρα εἰοικε τῆς ἀστραπῆς ἐπωνυ- μίαν ἔχειν. ἡ δὲ ἀστραπή, ὅτι τὰ ὄπα ἀναστρέφει, ἀνα- στρωπή ἂν εἶη, νῦν δὲ ἀστραπή καλλωπισθεῖσα κέκληται.

EPM. Τί δὲ τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ;

ΣΩ. Τὸ πῦρ ἀπορῶ· καὶ κινδυνεύει ἦτοι ἡ τοῦ Εὐ- D

θύφρονός με μούσα ἐπιλελοιπένας, ἢ τοῦτό τι παγγάλε-
πον εἶναι. σκέψαι οὖν ἦν εἰσάγω μηχανὴν ἐπὶ πάντα τὰ
τοιαῦτα, ἃ ἂν ἀποροῦσιν.

ΕΡΜ. Τίνα δὴ;

ΣΩ. Ἐγὼ σοι ἐρῶ. ἀπόκριται γὰρ μοι· ἔχεις ἂν εἰ-
πεῖν πῦρ κατὰ τίνα τρόπον καλεῖται;

ΕΡΜ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

XXV. ΣΩ. Σκέψαι δὴ ὃ ἐγὼ ὑποπτεύω περὶ αὐ-
τοῦ. ἐννοῶ γὰρ ὅτι πολλὰ οἱ Ἕλληνες ὀνόματα ἄλλως τε
E καὶ οἱ ὑπὸ τοῖς βαρβάροις οἰκοῦντες παρὰ τῶν βαρβάρων
εἰλήφασιν.

ΕΡΜ. Τί οὖν δὴ;

ΣΩ. Εἴ τις ζητοῖ ταῦτα κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν φωνὴν
ὡς εἰκοτόως κεῖται, ἀλλὰ μὴ κατ' ἐκεῖνην, ἐξ ἧς τὸ ὄνομα
τυγχάνει ὄν, οἴσθαι ὅτι ἀποροῖ ἂν.

ΕΡΜ. Εἰκοτόως γε.

410 ΣΩ. Ὅρα τοίνυν καὶ τοῦτο τὸ ὄνομα τὸ πῦρ μὴ τι
βαρβαρικὸν ἦ. τοῦτο γὰρ οὔτε ἡμέδιον προσάψαι ἐστὶν
Ἑλληνικῆ φωνῆ, φανεροὶ τ' εἰσὶν οὕτως αὐτὸ καλοῦντες
Φρύγες, σμικρόν τι παρακλίνοντες· καὶ τό γε ὕδωρ καὶ
τὰς κύνας καὶ ἄλλα πολλά.

ΕΡΜ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Οὐ τοίνυν δεῖ ταῦτα προσβιάζεσθαι, ἐπεὶ ἔχοι
γ' ἂν τις εἰπεῖν περὶ αὐτῶν. τὸ μὲν οὖν πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ
B ταύτη ἀπωθοῦμαι· ὃ δὲ δὴ ἀῆρ ἄρα γε, ὃ Ἐρμόγηνες, ὅτι
αἰρεῖ τὰ ἀπὸ τῆς γῆς, ἀῆρ κέκληται; ἢ ὅτι αἰεὶ ῥεῖ; ἢ ὅτι
πνεῦμα ἐξ αὐτοῦ γίνεται ῥέοντος; οἱ γὰρ ποιηταὶ πονεῖν τὰ
πνεύματα ἀήτας καλοῦσιν· ἴσως οὖν λέγει, ὡς περὶ ἂν εἰ-
εἴποι πνευματόρροον, ἀητόρροον [ᾧθεν δὴ βούλεται αἰ-
τὸν οὕτως εἰπεῖν, ὅτι ἐστὶν ἀῆρ]. τὸν δὲ αἰθέρα τῆδε πη
ὑπολαμβάνω, ὅτι αἰεὶ περὶ τὸν ἄερα θεῶν αἰεθεῖρη δικαίως
ἂν καλοῖτο. γῆ δὲ μᾶλλον σημαίνει ὃ βούλεται, ἐάν τις

γαῖαν ὀνομάσῃ. γαῖα γὰρ γεννήτειρα ἂν εἴη ὀρθῶς κε-
C κλημένη, ὡς φησὶν Ὅμηρος· τὸ γὰρ γεγάσι γεγεννη-
σθαι λέγει. εἰεν· τί οὖν ἡμῖν ἦν τὸ μετὰ τοῦτο;

ΕΡΜ. Ὅρα, ὃ Σώκρατες, καὶ ἐνιαυτὸς καὶ ἔτος.

ΣΩ. Αἱ μὲν δὴ ὄρα Ἀττικιστὶ ὡς τὸ παλαιὸν ὀη-
τέον, εἴπερ βούλει τὸ εἰκὸς εἰδέναί· ὄρα γὰρ εἰσι διὰ τὸ
ὀρίζειν χεῖμωνάς τε καὶ θέρη καὶ πνεύματα καὶ τοὺς καρ-
ποὺς τοὺς ἐκ τῆς γῆς· ὀρίζουσαι δὲ δικαίως ἂν ὄρα κα-
λοῖντο. ἐνιαυτὸς δὲ καὶ ἔτος κινδυνεύει ἐν τι εἶναι. τὸ γὰρ D
τὰ φύσμενα καὶ τὰ γιγνώμενα ἐν μέρει ἕκαστον προάγον
εἰς φῶς καὶ αὐτὸ ἐν αὐτῷ ἐξετάζον, τοῦτο, ὡς περὶ ἐν τοῖς
πρόσθεν τὸ τοῦ Διὸς ὄνομα δίχα διηρημένον οἱ μὲν Ζῆνι,
οἱ δὲ Δία ἐκάλου, οὕτω καὶ ἐνταῦθα οἱ μὲν ἐνιαυτόν,
ὅτι ἐν αὐτῷ, οἱ δὲ ἔτος, ὅτι ἐτάζει, ὃ δὲ ὄλος λόγος ἐστὶ
τὸ ἐν αὐτῷ ἐτάζον τοῦτο προσαγορεύεσθαι ἐν ὄν δίχα,
ᾧστε δύο ὀνόματα γερονένας, ἐνιαυτόν τε καὶ ἔτος, ἐξ
ἐνὸς λόγου.

ΕΡΜ. Ἀλλὰ δῆτα, ὃ Σώκρατες, πολὺ ἐπιδίδως. E

ΣΩ. Πόρρω ἤδη, οἶμαι, φαίνομαι σοφίας ἐλαύνειν.

ΕΡΜ. Πάνν μὲν οὖν.

ΣΩ. Τάχα μᾶλλον φήσεις.

XXVI. ΕΡΜ. Ἀλλὰ μετὰ τοῦτο τὸ εἶδος ἔγωγε 411
ἠδέως ἂν θεασάμην ταῦτα τὰ καλὰ ὀνόματα, τίνοι ποτὲ
ὀρθότητι κεῖται, τὰ περὶ τὴν ἀρετήν, ὅλον φρόνησίν τε
καὶ σύνεσις καὶ δικαιοσύνη καὶ ἄλλα τὰ τοιαῦτα πάντα.

ΣΩ. Ἐρεῖς μὲν, ὃ ἑταῖρε, οὐ φαῦλον γένος ὀνο-
μάτων· ὅμως δὲ ἐπειδήπερ τὴν λεοντήν ἐνδέδνα, οὐκ
ἀποδεικνύεται, ἀλλ' ἐπισκεπτέον, ὡς εἰκε, φρόνησιν καὶ
σύνεσιν καὶ γνώμην καὶ ἐπιστήμην καὶ ἄλλα δὴ ἃ φῆς
πάντα ταῦτα τὰ καλὰ ὀνόματα.

ΕΡΜ. Πάνν μὲν οὖν οὐ δεῖ ἡμᾶς προαποστήναι. B

ΣΩ. Καὶ μὴν, νῆ τὸν κύνα, δοκῶ γέ μοι οὐ κακῶς

μαντεύεσθαι ὃ καὶ νῦν δὴ ἐνενόησα, ὅτι οἱ πάνυ παλαιοὶ ἄνθρωποι οἱ τιθέμενοι τὰ ὀνόματα παντός μᾶλλον, ὥσπερ καὶ τῶν νῦν οἱ πολλοὶ τῶν σοφῶν, ὑπὸ τοῦ πυκνῆ περι- στρέφεσθαι ζητοῦντες, ὅπῃ ἔχει τὰ ὄντα, αἰεὶ ἰλιγγίῳσι, κἄπειτα αὐτοῖς φαίνεται περιφέρεισθαι τὰ πράγματα καὶ πάντως φέρεσθαι. αἰτιῶνται δὴ οὐ τὸ ἐνδον τὸ παρὰ σφίσι πάθος αἰτιῶν εἶναι ταύτης τῆς δόξης, ἀλλ' αὐτὰ τὰ πράγματα οὕτω πεφυκέναι, οὐδὲν αὐτῶν μόνιμον εἶναι οὐδὲ βέβαιον, ἀλλὰ εἶναι καὶ φέρεσθαι καὶ μεστὰ εἶναι πάσης φορᾶς καὶ γενέσεως αἰεὶ. λέγω δὲ ἐννοήσας πρὸς πάντα τὰ νῦν δὴ ὀνόματα.

ΕΡΜ. Πῶς δὴ τοῦτο, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οὐ κατενόησας ἴσως τὰ ἄρτι λεγόμενα, ὅτι παντάπασιν ὡς φερομένοις τε καὶ θέουσι καὶ γιγνομένοις τοῖς πράγμασι τὰ ὀνόματα ἐπίκειται.

ΕΡΜ. Οὐ πάνυ ἐνεθυμήθην.

ΣΩ. Καὶ μὴν πρῶτον μὲν τοῦτο, ὃ πρῶτον εἶπομεν, παντάπασιν ὡς ἐπὶ τοιούτων ἐστίν.

ΕΡΜ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Ἡ φρόνησις· φορᾶς γὰρ ἐστὶ καὶ ἑοῦ νόησις. εἴη δ' ἂν καὶ ὄνησιν ὑπολαβεῖν φορᾶς· ἀλλ' οὖν περὶ γε τὸ φέρεσθαι ἐστίν. εἰ δὲ βούλει, ἢ γνώμη παντάπασιν δη- λοῖ γουῆς σκέψιν καὶ νόμησιν· τὸ γὰρ νομᾶν καὶ τὸ σκο- πεῖν ταυτόν. εἰ δὲ βούλει, αὐτὸ ἡ νόησις τοῦ νέου ἐστὶν ἔσις· τὸ δὲ νέα εἶναι τὰ ὄντα σημαίνει γιγνόμενα αἰεὶ εἶ- ναι· τοῦτου οὖν ἐφίεσθαι τὴν ψυχὴν μνηύει τὸ ὄνομα ὃ θέμενος τὴν νεόεσιν. οὐ γὰρ νόησις τὸ ἀρχαῖον ἐκαλεῖτο, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ἦτα εἰ ἔδει λέγειν δύο, νεόεσιν. σωφροσύνη δὲ σωτηρία οὐ νῦν δὴ ἐσκέμμεθα, φρονησεως. καὶ μὴν ἢ γε ἐπιστήμη μνηύει ὡς φερομένοις τοῖς πράγμασιν ἐπομέ- νης τῆς ψυχῆς τῆς ἀξίας λόγου, καὶ οὔτε ἀπολειπομένης οὔτε προθεούσης· διὸ δὴ ἐκβάλλοντας δεῖ τὸ εἰ πιστήμην

αὐτὴν ὀνομάζειν. σύνεσις δ' αὖ οὕτω μὲν δόξειεν ἂν ὥσπερ συλλογισμὸς εἶναι· ὅταν δὲ συνίεναι λέγῃται, ταύ- τὸν παντάπασιν τῷ ἐπίστασθαι συμβαίνει λεγόμενον· συμ- πορεύεσθαι γὰρ λέγει τὴν ψυχὴν τοῖς πράγμασι τὸ συνίε- ναι. ἀλλὰ μὴν ἢ γε σοφία φορᾶς ἐφάπτεσθαι σημαίνει. σκοτωδέστερον δὲ τοῦτο καὶ ξενικώτερον· ἀλλὰ δεῖ ἐκ τῶν ποιητῶν ἀναμιμνήσκεισθαι ὅτι πολλαχοῦ λέγουσι περὶ ὅτου ἂν τύχῳσι τῶν ἀρχομένων ταχὺ προίεναι, ἐσύθη φασί. Λακωνικῶ δὲ ἀνδρὶ τῶν εὐδοκίμων καὶ ὄνομα ἦν Σοῦς· τὴν γὰρ ταχέαν ὁρμὴν οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῦτο καλοῦσι. ταύτης οὖν τῆς φορᾶς ἐπαφὴν σημαίνει ἡ σο- φία, ὡς φερομένων τῶν ὄντων. καὶ μὴν τὸ γε ἀγαθόν, τοῦτο τῆς φύσεως πάσης τῷ ἀγαστῷ βούλεται τὸ ὄνομα ἐπικεῖσθαι. ἐπειδὴ γὰρ πορεύεται τὰ ὄντα, ἐν μὲν ἄρ' αὐτοῖς τάχος, ἐνὶ δὲ βραδυτῆς. ἐστὶν οὖν οὐ πᾶν τὸ ταχὺ, ἀλλὰ τὶ αὐτοῦ ἀγαστόν. τοῦ θοοῦ δὴ τῷ ἀγαστῷ αὕτη ἢ ἐπινομήα ἐστὶ, τὸ ἀγαθόν.

XXVII. Δικαιοσύνη δέ, ὅτι μὲν ἐπὶ τῇ τοῦ δικαίου συνέσει τοῦτο κείται τὸ ὄνομα, ἡδῖον συμβαλεῖν· αὐτὸ δὲ τὸ δίκαιον χαλεπόν. καὶ γὰρ δὴ καὶ ἔοικε μέχρι μὲν τοῦ ὁμολογεῖσθαι παρὰ πολλῶν, ἐπειτα δὲ ἀμφισβητεῖσθαι. ὅσοι γὰρ ἠγοῦνται τὸ πᾶν εἶναι ἐν πορείᾳ, τὸ μὲν πολὺ αὐτοῦ ὑπολαμβάνουσι τοιούτῳ τι εἶναι, οἷον οὐδὲν ἄλλο ἢ χωρεῖν, διὰ δὲ τούτου παντός εἶναι τι διεξιόν, δι' οὗ πάντα τὰ γιγνόμενα γίνεσθαι· εἶναι δὲ τάχιστον τοῦτο καὶ λεπτότατον. οὐ γὰρ ἂν δύνασθαι ἄλλως διὰ τοῦ ἰόν- τος εἶναι παντός, εἰ μὴ λεπτότατόν τε ἦν, ὥστε αὐτὸ μη- δὲν στέγειν, καὶ τάχιστον, ὥστε χρῆσθαι ὥσπερ ἐστῶσι τοῖς ἄλλοις. ἐπεὶ δ' οὖν ἐπιτροπενεὶ τὰ ἄλλα πάντα δια- ἰόν, τοῦτο τὸ ὄνομα ἐκλήθη ὀρθῶς δίκαιον, εὐστομίας ἔνεκα τὴν τοῦ κάππα δύναμιν προσλαβόν. μέχρι μὲν οὖν ἐνταῦθα, ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, παρὰ πολλῶν ὁμολογεῖται

413 τούτο εἶναι τὸ δίκαιον· ἐγὼ δέ, ὦ Ἐρμόγετες, ἅτε λιπαρῆς ὦν περὶ αὐτοῦ, ταῦτα μὲν πάντα διαπέπυσμαι ἐν ἀπορρήτοις, ὅτι τοῦτ' ἐστὶ τὸ δίκαιον καὶ τὸ αἰτιον — δι' ὃ γὰρ γίγνεται, τοῦτ' ἐστὶ τὸ αἰτιον — καὶ Δία καλεῖν ἐφη τις τοῦτο ὀρθῶς ἔχειν διὰ ταῦτα· ἐπειδὴν δ' ἡρέμα αὐτοῦς ἐπανερωτῶ ἀκούσας ταῦτα μηδὲν ἤττον, τί οὖν ποτ' ἐστιν, ὦ ἄριστε, δίκαιον, εἰ τοῦτο οὕτως ἔχει; δοκῶ τε ἤδη μακρότερα τοῦ προσήκοιτος ἐρωτᾶν καὶ ὑπὲρ τὰ B ἐσκευασμένα ἄλλεσθαι. ἱκανῶς γὰρ μέ φασι πεπύσθαι [καὶ ἀκηκοέναι], καὶ ἐπιχειροῦσι, βουλόμενοι ἀποπιμπλάναι με, ἄλλος ἄλλα ἤδη λέγειν, καὶ οὐκέτι συμφωνοῦσιν. ὁ μὲν γὰρ τίς φησι τοῦτο εἶναι δίκαιον, τὸν ἥλιον· τοῦτον γὰρ μόνον διαλόντα καὶ κάοντα ἐπιτροπέειν τὰ ὄντα. ἐπειδὴν οὖν τῷ λέγω αὐτὸ ἄσμενος ὡς καλόν τι ἀκηκοῖς, καταγελά μουν οὗτος ἀκούσας καὶ ἐρωτᾶ, εἰ οὐδὲν δίκαιον οἶμαι εἶναι ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἐπειδὴν ὁ ἥλιος δῆ. λιπα- C ροῦντος οὖν ἐμοῦ ὅ τι αὐτὸς ἐκεῖνος λέγει αὐτό, τὸ πῦρ φησί· τοῦτο δὲ οὐ φεδιδίον ἐστὶν εἰδέναι· ὁ δὲ οὐκ αὐτὸ πῦρ φησίν, ἀλλὰ [αὐτό] τὸ θερμόν τὸ ἐν τῷ πυρὶ ἐνόν. ὁ δὲ τούτων μὲν πάντων καταγελά φησίν, εἶναι δὲ τὸ δίκαιον ὃ λέγει Ἀναξαγόρας, νοῦν εἶναι τοῦτο· αὐτοκράτορα γὰρ αὐτὸν ὄντα καὶ οὐδενὶ μεμιγμένον πάντα φησίν αὐτὸν κοσμεῖν τὰ πράγματα διὰ πάντων ἰόντα. ἐνταῦθα δὲ ἐγὼ, ὦ φίλε, πολὺ ἐν πλείοι ἀπορία εἶμι ἢ πρὶν ἐπιχειρῆσαι D μανθάνειν περὶ τοῦ δικαίου, ὅ τί ποτ' ἐστὶν. ἀλλ' οὖν οὐδὲρ ἔνεκα ἐσκοποῦμεν, τό γε ὄνομα τοῦτο φαίνεται αὐτῷ διὰ ταῦτα κείσθαι.

ΕΡΜ. Φαίνει μοι, ὦ Σώκρατες, ταῦτα μὲν ἀκηκοέναι του καὶ οὐκ αὐτοσχεδιάζειν.

ΣΩ. Τί δὲ τᾶλλα;

ΕΡΜ. Οὐ πάνν.

XXVIII. ΣΩ. Ἄκουε δὴ· ἴσως γὰρ ἂν σε καὶ τα

ἐπilloipa ἐξαπατήσαιμι, ὡς οὐκ ἀκηκοῖς λέγω. μετὰ γὰρ δικαιοσύνην τί ἡμῖν λείπεται; ἀνδρείαν, οἶμαι, οὐπω διήλθομεν. ἀδικία μὲν γὰρ δῆλον ὅτι ἐστὶν ὄντως ἐμπόδι- σμα τοῦ διαλόντος, ἀνδρεία δὲ σημαίνει, ὡς ἐν μάχῃ ἐπο- E νομαζομένης τῆς ἀνδρείας· μάχην δ' εἶναι ἐν τῷ ὄντι, εἰπερ ῥεῖ, οὐκ ἄλλο τι ἢ τὴν ἐναντίαν ῥοήν· ἐὰν οὖν τις ἐξέλη τὸ δέλτα τοῦ ὀνόματος τῆς ἀνδρείας, αὐτὸ μὴνύει τὸ ἔργον τὸ ὄνομα ἢ ἀνδρεία, δῆλον οὖν ὅτι οὐ πάση ῥοῇ ἢ ἐναντία ῥοῇ ἀνδρεία ἐστὶν, ἀλλὰ τῇ παρὰ τὸ δίκαιον ῥεούσῃ· οὐ γὰρ ἂν ἐπηρεῖτο ἢ ἀνδρεία. καὶ τὸ ἄρρεν καὶ 414 ὁ ἀνήρ ἐπὶ παραπλησίῳ τιμῇ τούτῳ ἐστί, τῇ ἀνω ῥοῇ. γυνή δὲ γονή μοι φαίνεται βούλεσθαι εἶναι. τὸ δὲ θηλυ ἀπὸ τῆς θηλῆς τι φαίνεται ἐπωνομάσθαι· ἢ δὲ θηλή ἀρά γε, ὦ Ἐρμόγετες, ὅτι τεθηλέναι ποιεῖ, ὡσπερ τὰ ἀρ- δόμενα;

ΕΡΜ. Ἔοικέ γε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Καὶ μὴν αὐτό γε τὸ θάλλειν τὴν αὐξὴν μοι δοκεῖ ἀπεικάζειν τὴν τῶν νέων, ὅτι ταχεῖα καὶ ἐξαίφινθια γίγνεται. οἷον περ οὖν μεμίμηται τῷ ὀνόματι, συναρμό- B σασ ἀπὸ τοῦ θείν καὶ ἄλλεσθαι τὸ ὄνομα. ἀλλ' οὐ γὰρ ἐπισκοπεῖς με ὡσπερ ἐκτός δρόμου φερόμενον, ἐπειδὴν λείου ἐπιλάβωμαι· λοιπὰ δὲ ἡμῖν ἔτι συχνά ἐστι τῶν δοκούντων σπουδαίων εἶναι.

ΕΡΜ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ὡν γ' ἐστὶν ἐν καὶ τέχνην ἰδεῖν, ὅ τί ποτε βού- λεται εἶναι.

ΕΡΜ. Πάνν μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοῦτό γε ἔξιν νοῦ σημαίνει, τὸ μὲν ταῦ ἀφελόντι, ἐμβalόντι δὲ τὸ οὐ μεταξὺ τοῦ χι καὶ τοῦ νῦ καὶ τοῦ ἦτα;

ΕΡΜ. Καὶ μάλα γε γλίσχως, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ὡ μακάριε, οὐκ οἶσθ' ὅτι τὰ πρῶτα ὀνόματα

τεθέντα κατακέχρωσται ἤδη ὑπὸ τῶν βουλομένων τραγ-
δεῖν αὐτά, περιτιθέντων γράμματα καὶ ξηαιρούντων εν-
στομίας ἔνεκα καὶ πανταχῆ στροφόντων καὶ ὑπὸ καλλο-
πισμοῦ καὶ ὑπὸ χρόνου. ἐπεὶ ἐν τῷ κατώτρῳ οὐ δοκεῖ
σοι ἄτοπον εἶναι τὸ ἐμβεβλησθαι τὸ ῥῶ; ἀλλὰ τοιαῦτα,
D οἶμαι, ποιοῦσιν οἱ τῆς μὲν ἀληθείας οὐδὲν φροντίζου-
τες, τὸ δὲ στόμα πλάττοντες, ὥστ' ἐπεμβάλλοντες πολλὰ
ἐπὶ τὰ πρῶτα ὀνόματα τελευτῶντες ποιοῦσι μὴδ' ἂν ἕνα
ἀνθρώπων συνεῖναι ὃ τίποτε βούλεται τὸ ὄνομα· ὥσπερ
καὶ τὴν σφίγγα ἀντὶ φιγγὸς σφίγγα καλοῦσι, καὶ ἄλλα
πολλὰ.

ΕΡΜ. Ταῦτα μὲν ἔστιν οὕτως, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Εἰ δ' αὖ τις ἐάσει καὶ ἐπιθέσθαι καὶ ξηαιρεῖν
ἄττι' ἂν βούληται τις εἰς τὰ ὀνόματα, πολλὴ εὐπορία ἔσται
καὶ πᾶν ἂν παντί τις ὄνομα πράγματι προσαρμόσειεν.

E ΕΡΜ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἀληθῆ μέντοι. ἀλλὰ τὸ μέτριον, οἶμαι, δεῖ
φυλάττειν καὶ τὸ εἶκός σε τὸν σοφὸν ἐπιστάτην.

ΕΡΜ. Βουλοίμην ἂν.

XXIX. ΣΩ. Καὶ ἐγὼ σοι ξυμβούλομαι, ὦ Ἐρμό-
415 γενες. ἀλλὰ μὴ λίαν, ὦ δαιμόνιε, ἀκριβολογοῦ, μὴ μ-
ἀπογνιώσῃς μένεος. ἔρχομαι γὰρ ἐπὶ τὴν κορυφὴν ὧν εἰ-
ρηκα, ἐπειδὴν μετὰ τέχνην μηχανὴν ἐπισκεψώμεθα. μη-
χανὴ γὰρ μοι δοκεῖ τοῦ ἄνειν ἐπὶ πολὺ σημεῖον εἶναι· τὸ
γὰρ μήκος πῶς τὸ πολὺ σημαίνει· ἐξ ἀφοῦν οὖν τούτοις
ξύγκεται, μήκους τε καὶ τοῦ ἄνειν, τὸ ὄνομα ἢ μηχανή.
ἀλλ', ὅπερ δὴ νῦν εἶπον, ἐπὶ τὴν κορυφὴν δεῖ τῶν εἰρη-
μένων ἐλθεῖν· ἀρετὴ γὰρ καὶ κακία ὃ τί βούλεται τὰ ὀνό-
B ματα ζητητέα. τὸ μὲν οὖν ἕτερον οὐπω καθορῶ, τὸ δ'
ἕτερον δοκεῖ μοι κατάδηλον εἶναι. ξυμφωνεῖ γὰρ τοῖς ἔμ-
προσθεν πᾶσιν. ἄτε γὰρ ἰόντων τῶν πραγμάτων, πᾶν τὸ
κακῶς ἰὸν κακία ἂν εἴη· τοῦτο δὲ ὅταν ἐν ψυχῇ ἦ, τὸ

κακῶς εἶναι ἐπὶ τὰ πράγματα, μάλιστα τὴν τοῦ βίου ἔπι-
νυμίαν ἔχει τῆς κακίας. τὸ δὲ κακῶς εἶναι ὃ τί ποτ' ἔστι,
δοκεῖ μοι δηλοῦν καὶ ἐν τῇ δειλίᾳ, ὃ οὐπω διήλθομεν ἀλλ'
ὑπερέβημεν, δεῖον αὐτὸ μετὰ τὴν ἀνδρείαν σκέψασθαι.
δοκοῦμεν δὲ μοι καὶ ἄλλα πολλὰ ὑπερβεβηκέναι. ἢ δ' οὖν
δειλία τῆς ψυχῆς σημαίνει δεσμὸν εἶναι ἰσχυρόν· τὸ γὰρ
λίαν ἰσχύς τίς ἐστι· δεσμὸς οὖν ὁ λίαν καὶ ὁ μέγιστος τῆς
ψυχῆς ἢ δειλία ἂν εἴη· ὥσπερ γε καὶ ἡ ἀπορία κακόν, καὶ
πᾶν, ὡς εἴκειν, ὃ τί ἂν ἐμποδῶν ἢ τῷ εἶναι καὶ πορεύ-
εσθαι. τοῦτ' οὖν φαίνεται τὸ κακῶς εἶναι δηλοῦν, τὸ
ἰσχυμένως τε καὶ ἐμποδιζομένως πορεύεσθαι, ὃ δὴ ψυχῇ
ὅταν ἔχη, κακίας μεστὴ γίγνεται. εἰ δ' ἐπὶ τοιούτοις ἢ κα-
κία ἔστι τοῦνομα, τοῦναντίον τούτου ἢ ἀρετὴ ἂν εἴη, ση-
μαῖνον πρῶτον μὲν εὐπορίαν, ἔπειτα λελυμένην τὴν ῥοήν
D τῆς ἀγαθῆς ψυχῆς εἶναι ἀεὶ, ὥστε εἰ τὸ ἀσχετῶς καὶ τὸ
ἀκωλύτως ἀεὶ ῥέον ἐπανυμίαν εἴληφεν, ὡς εἴκει, τοῦτο
τοῦνομα, ὀρθῶς μὲν ἔχει ἀειρείτην καλεῖν· ἴσως δὲ ἀρε-
τὴν λέγει, ὡς οὔσης ταύτης τῆς ἕξεως ἀρετωτάτης· ξυγ-
κερότητα δὲ καὶ καλεῖται ἀρετὴ. καὶ ἴσως με αὐτὸ φη-
σεις πλάττειν· ἐγὼ δὲ φημι, εἴπερ ὃ ἔμπροσθεν εἶπον
ὀρθῶς ἔχει, ἢ κακία, καὶ τοῦτο τὸ ὄνομα τὴν ἀρετὴν ὀρ-
E θῶς ἔχειν.

ΕΡΜ. Τὸ δὲ δὴ κακόν, δι' οὐ πολλὰ τῶν ἔμπροσθεν 416
εἰρηκας, τί ἂν νοοῖ τοῦνομα;

ΣΩ. Ἄτοπόν τι νῆ Δί' ἔμοιγε δοκεῖ καὶ χαλεπὸν
ξύμβαιεῖν. ἐπάγω οὖν καὶ τούτῳ ἐκείνην τὴν μηχανήν.

ΕΡΜ. Ποίαν ταύτην;

ΣΩ. Τὴν τοῦ βαρβαρικόν τι καὶ τοῦτο φάναι εἶναι.

ΕΡΜ. Καὶ εἰκᾶς γε ὀρθῶς λέγουσι. ἀλλ' εἰ δοκεῖ,
ταῦτα μὲν εἴωμεν, τὸ δὲ καλὸν καὶ τὸ αἰσχυρόν πειρώμεθα
ἰδεῖν, πῇ εὐλόγως ἔχει.

ΣΩ. Τὸ μὲν τοίνυν αἰσχυρόν καὶ δὴ κατάδηλόν μοι

φαίνεται ὁ νοεῖ· καὶ τοῦτο γὰρ τοῖς ἔμπροσθεν ὁμολογεῖται. ^B τὸ γὰρ ἐμποδίζον καὶ ἰσχον τῆς ῥοῆς τὰ ὄντα λοιδορεῖν μοι φαίνεται διὰ παντὸς ὁ τὰ ὀνόματα τιθεῖς, καὶ νῦν τῷ ἀεὶ ἰσχοντι τὸν ῥοῦν τοῦτο τοῦνομα ἔθετο ἀεισχοροῦν· νῦν δὲ συγκροτήσαντες ἀίσχρον καλοῦσιν.

ΕΡΜ. Τί δὲ τὸ καλόν;

ΣΩ. Τοῦτο χαλεπώτερον κατανοῆσαι. καίτοι ὀλίγη γε αὐτὸ ἁρμονία μόνον καὶ μήκει τοῦ οὐ παρήκται.

ΕΡΜ. Πῶς δὴ;

ΣΩ. Τῆς διανοίας τις ἔοικεν ἐπωνυμία εἶναι τοῦτο τὸ ὄνομα.

ΕΡΜ. Πῶς λέγεις;

^C ΣΩ. Φέρε, τί οἶσι σὺ εἶναι τὸ αἴτιον κληθῆναι ἐκάστω τῶν ὄντων; ἄρ' οὐκ ἐκείνο τὸ τὰ ὀνόματα θέμενον;

ΕΡΜ. Πάντως που.

ΣΩ. Οὐκοῦν διάνοια ἂν εἴη τοῦτο ἦτοι θεῶν ἢ ἀνθρώπων ἢ ἀμφοτέρω;

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ καλέσαν τὰ πράγματα καὶ τὸ καλὸν ταῦτόν ἐστι τοῦτο, διάνοια;

ΕΡΜ. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὅσα μὲν ἂν νοῦς τε καὶ διάνοια ἐργάσθαι, ταῦτά ἐστι τὰ ἐπαινετά, τὰ δὲ μή, ψεκτά;

^D ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τὸ οὖν ἱατρικὸν ἱατρικὰ ἐργάζεται καὶ τὸ τεκτονικὸν τεκτονικά; ἢ πῶς λέγεις;

ΕΡΜ. Οὕτως ἐγώ γε.

ΣΩ. Καὶ τὸ καλὸν ἄρα καλὰ;

ΕΡΜ. Δεῖ γέ τοι.

ΣΩ. Ἔστι δὲ γε τοῦτο, ὡς φάμεν, διάνοια;

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ὅρθῶς ἄρα φρονήσεως αὕτη ἢ ἐπωνυμία ἐστὶ.

τὸ καλὸν τῆς τὰ τοιαῦτα ἀπεργαζομένης, ἃ δὴ καλὰ φάσκοντες εἶναι ἀσπαζόμεθα.

ΕΡΜ. Φαίνεται. ^E

XXX. ΣΩ. Τί οὖν ἐτι ἡμῖν λοιπὸν τῶν τοιούτων;

ΕΡΜ. Ταῦτα τὰ περὶ τὸ ἀγαθὸν τε καὶ καλόν, ξυμφέροντά τε καὶ λυσιτελοῦντα καὶ ὠφέλιμα καὶ κερδαλέα, ⁴¹⁷ καὶ τάναντία τούτων.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ μὲν ξυμφέρον ἤδη που κἂν σὺ εὔροις ἐκ τῶν προτέρων ἐπισκοπῶν· τῆς γὰρ ἐπιστήμης ἀδελφόν τι φαίνεται. οὐδὲν γὰρ ἄλλο δηλοῖ ἢ τὴν ἄμα φορὰν τῆς ψυχῆς μετὰ τῶν πραγμάτων, καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ τοιούτου πραττόμενα συμφέροντά τε καὶ σύμφορα κεκλήσθαι ἀπὸ τοῦ συμπεριφέρεσθαι ἔοικε, τὸ δὲ γε κερδαλέον ἀπὸ τοῦ κέρδους. κέρδος δὲ νῦν ἀντὶ τοῦ δέλτα ἀποδιδόντι ^B ἐς τὸ ὄνομα δηλοῖ ὁ βούλεται· τὸ γὰρ ἀγαθὸν κατ' ἄλλον τρόπον ὀνομάζει. ὅτι γὰρ κερδάννυται ἐς πάντα διεξιόν, ταύτην αὐτοῦ τὴν δύναμιν ἐπονομάζων ἔθετο τοῦνομα· δέλτα δ' ἐνθεῖς ἀντὶ τοῦ νῦν κέρδος ἐφθέγγετο.

ΕΡΜ. Λυσιτελοῦν δὲ τί δὴ;

ΣΩ. Ἔοικεν, ὡς Ἐρμόγετες, οὐχὶ καθάπερ οἱ κάπηλοι αὐτῷ χρωῶνται, ἐὰν τὸ ἀνάλωμα ἀπολύη, οὐ ταύτη λέγειν μοι δοκεῖ τὸ λυσιτελοῦν, ἀλλ' ὅτι τάχιστον ὄν τοῦ ὄντος ἴστασθαι οὐκ ἔξ τὰ πράγματα, οὐδὲ τέλος λαβοῦσαν ^C τὴν φορὰν τοῦ φέρεσθαι στήναί τε καὶ παύσασθαι, ἀλλ' ἀεὶ λύει αὐτῆς ἂν τι ἐπιχειρῇ τέλος ἐγγίγνεσθαι, καὶ παρέχει ἄπανστον καὶ ἀθάνατον αὐτήν, ταύτη μοι δοκεῖ ἐπιφημίσαι τὸ ἀγαθὸν λυσιτελοῦν· τὸ γὰρ τῆς φορᾶς λύον τὸ τέλος λυσιτελοῦν καλέσαι. ὠφέλιμον δὲ ξενικὸν τοῦνομα, ὧ καὶ Ὀμηρὸς πολλαχοῦ κέχρηται, τῷ ὠφέλλειν· ἐστὶ δὲ τοῦτο τοῦ αὔξειν καὶ ποιεῖν ἐπωνυμία.

XXXI. ΕΡΜ. Ταῦτα δὲ δὴ τούτων ἐναντία πως ἔχει ^D ἡμῖν;

ΣΩ. Ὅσα μὲν ἀπόφησιν αὐτῶν, ὡς γέ μοι δοκεῖ, οὐδὲν δεῖ ταῦτα διεξιέναι.

ΕΡΜ. Ποῖα ταῦτα;

ΣΩ. Ἀξύνφορον καὶ ἀνωφελὲς καὶ ἀλυσιτελὲς καὶ ἀκερδές.

ΕΡΜ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἀλλὰ βλαβερόν γε καὶ ζημιώδες;

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ τὸ μὲν γε βλαβερόν τὸ βλάπτον τὸν ῥοῦν εἶναι λέγει· τὸ δὲ βλάπτον αὐτὸ σημαίνει βουλόμενον ἄπειν· τὸ δὲ ἄπειν καὶ δεῖν ταυτόν ἐστι, τοῦτο δὲ πανταχοῦ φέγει. τὸ βουλόμενον οὖν ἄπειν ῥοῦν ὀρθότατα μὲν ἂν εἴη βουλαπτεροῦν, καλλωπισθὲν δὲ καλεῖσθαι μοι φαίνεται βλαβερόν.

ΕΡΜ. Ποικίλα γέ σοι, ὦ Σώκρατες, ἐκβαίνει τὰ ὀνόματα. καὶ γὰρ νῦν μοι ἔδοξας ὥσπερ τοῦ τῆς Ἀθηναίας νόμου προαύλιον στομανλῆσαι, τοῦτο τὸ ὄνομα 418 προειπῶν τὸ βουλαπτεροῦν.

ΣΩ. Οὐκ ἔρωγε, ὦ Ἐρμόγευες, αἴτιος, ἀλλ' οἱ θεόμενοι τὸ ὄνομα.

ΕΡΜ. Ἀληθῆ λέγεις· ἀλλὰ δὴ τὸ ζημιώδες τί ἂν εἴη;

ΣΩ. Τί δ' ἂν εἴη ποτὲ ζημιώδες; θείασαι, ὦ Ἐρμόγευες, ὡς ἐγὼ ἀληθῆ λέγω λέγων ὅτι προστιθέντες γράμματα καὶ ἐξαιροῦντες σφόδρα ἀλλοιοῦσι τὰς τῶν ὀνομάτων 419 διανοίας, οὕτως ὥστε σμικρὰ πάννυ παραστρέφοντες ἐπιότε τὰναντία ποιεῖν σημαίνειν· οἷον καὶ ἐν τῷ δέοντι· ἐνενόησα γὰρ αὐτὸ καὶ ἀνεμνήσθην ἄρτι ἀπὸ τοῦδε, ὃ ἐμελλόν σοι εἶρεν, ὅτι ἡ μὲν νέα φωνὴ ἡμῖν ἢ καλὴ αὐτῆ καὶ τοῦναντίον περιέτρεψε μηνύειν τὸ δέον καὶ τὸ ζημιώδες, ἀφανίζουσα ὃ τι νοεῖ, ἢ δὲ παλαιὰ ἀμφοτέρον δηλοῖ ὃ βούλεται τοῦνομα.

ΕΡΜ. Πῶς λέγεις;

ΣΩ. Ἐγὼ σοι ἐρῶ. οἶσθα ὅτι οἱ παλαιοὶ οἱ ἡμέτεροι τῷ ἰῶτα καὶ τῷ δέλτα ἐν μάλα ἐγγράντο, καὶ οὐχ ἥμισθα αἱ γυναῖκες, ἀλλ' ἄλλοι μάλιστα τὴν ἀρχαίαν φωνὴν σώζουσι. Ὁ νῦν δὲ ἀντὶ μὲν τοῦ ἰῶτα ἢ εἰ ἢ ἦτα μεταστρέφουσιν, ἀντὶ δὲ τοῦ δέλτα ζῆτα, ὡς δὴ μεγαλοπρεπέστερα ὄντα.

ΕΡΜ. Πῶς δὴ;

ΣΩ. Οἷον οἱ μὲν ἀρχαιότατοι ἡμέραν τὴν ἡμέραν ἐκάλουν, οἱ δὲ ἡμέραν, οἱ δὲ νῦν ἡμέραν.

ΕΡΜ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Οἶσθα οὖν ὅτι μόνον τοῦτο δηλοῖ τὸ ἀρχαῖον ὄνομα τὴν διάνοιαν τοῦ θημένου; ὅτι γὰρ ἀσμένους τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἡμέρον· ἐκ τοῦ σκότους τὸ φῶς ἐγγί- 420 γνυτο, ταύτη ἀνόμασαν ἡμέραν.

ΕΡΜ. Φαίνεται.

ΣΩ. Νῦν δὲ γε τετραγραφημένον οὐδ' ἂν κατανοήσῃς ὃ τι βούλεται ἢ ἡμέρα. καίτοι τινὲς οἴονται, ὡς δὴ ἢ ἡμέρα ἡμέρα ποιεῖ, διὰ ταῦτα ἀνομάσθαι αὐτὴν οὕτως.

ΕΡΜ. Δοκεῖ μοι.

ΣΩ. Καὶ τὸ γε ζυγὸν οἶσθα ὅτι δυογὸν οἱ παλαιοὶ ἐκάλουν.

ΕΡΜ. Πάννυ γε.

ΣΩ. Καὶ τὸ μὲν γε ζυγὸν οὐδὲν δηλοῖ, τὸ δὲ τοῖν δυοῖν ἔνεκα τῆς δέσεως ἐς τὴν ἀγωγὴν ἐπωνόμασται δυο- 421 γὸν δικαίως· νῦν δὲ ζυγόν. καὶ ἄλλα κάμπολλα οὕτως ἔχει.

ΕΡΜ. Φαίνεται.

ΣΩ. Κατὰ ταῦτα τοῖνυν πρῶτον μὲν τὸ δέον οὕτω λεγόμενον τοῦναντίον σημαίνει πᾶσι τοῖς περὶ τὸ ἀγαθὸν ὀνόμασιν· ἀγαθοῦ γὰρ ἰδέα οὕσα τὸ δέον φαίνεται δεσμὸς εἶναι καὶ κάλυμα φορᾶς, ὥσπερ ἀδελφὸν τοῦ βλαβεροῦ.

ΕΡΜ. Καὶ μάλα, ὦ Σώκρατες, οὕτω φαίνεται.

ΣΩ. Ἄλλ' οὐκ ἔάν τῷ ἀρχαίῳ ὀνόματι χρῆ, ὃ πολὺ
 419 μᾶλλον εἰκός ἐστιν ὀρθῶς κείσθαι ἢ τὸ νῦν, ἀλλ' ὁμολο-
 γήσει τοῖς πρόσθεν ἀγαθοῖς, ἔάν ἀντὶ τοῦ εἰ τὸ ἴσα ἀπο-
 διδῶς, ὥσπερ τὸ παλαιόν· διὸν γὰρ αὐτὸ σημαίνει, ἀλλ' οὐ
 δέον, τὰγαθόν, ὅπερ δὴ ἐπαινεῖ. καὶ οὕτως οὐκ ἐναντιού-
 ται αὐτὸς αὐτῷ ὃ τὰ ὀνόματα τιθέμενος, ἀλλὰ θεόν καὶ
 ὠφέλιμον καὶ λυσιτελοῦν καὶ κερδαλέον καὶ ἀγαθὸν καὶ
 συμφέρον καὶ εὐπορὸν τὸ αὐτὸ φαίνεται, ἑτέροις ὀνόμασι
 σημαίνον τὸ διακοσμοῦν καὶ ἰὸν πανταχοῦ ἐμμεκωμια-
 B σμένον, τὸ δὲ ἴσχυον καὶ δοῦν ψεγάμενον. καὶ δὴ καὶ τὸ
 ζημιῶδες, ἔάν κατὰ τὴν ἀρχαίαν φωνὴν ἀποδῶς ἀντὶ τοῦ
 ζῆτα δέλτα, φανείτω σοι κείσθαι τὸ ὄνομα ἐπὶ τῷ δοῦντι
 τὸ ἰόν, ἐπνομασθὲν δημιῶδες.

XXXII. EPM. Τί δὲ δὴ ἡδονὴ καὶ λύπη καὶ ἐπιθυ-
 μία καὶ τὰ τοιαῦτα, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οὐ πάντῃ χαλεπά μοι φαίνεται, ὦ Ἐρμόγηνες.
 ἢ τε γὰρ ἡδονή, ἢ πρὸς τὴν ὄνησιν εἰοικε τείνουσα πράξις
 τοῦτο ἔχειν τὸ ὄνομα — τὸ δέλτα δὲ ἐγκυεῖται, ὥστε ἡδονή
 C ἀντὶ ἡουῆς καλεῖται — ἢ τε λύπη ἀπὸ τῆς διαλύσεως τοῦ
 σώματος εἰοικεν ἐπνομασθῆαι, ἢ ἐν τούτῳ τῷ πάθει ἴσχει
 τὸ σῶμα. καὶ ἢ γε ἀνία τὸ ἐμποδίζον τοῦ ἰέναι. ἢ δὲ ἀλγη-
 δῶν ξενικόν τι φαίνεται μοι, ἀπὸ τοῦ ἀλγεινοῦ ὀνομασμέ-
 νον. ὀδύνη δὲ ἀπὸ τῆς ἐνδύσεως τῆς λύπης κεκλημένη εἰο-
 κεν. ἀχθηδῶν δὲ καὶ παντὶ δήλον ἀπεικασμένον τὸ ὄνομα
 τῷ τῆς φορᾶς βάρει. χαρὰ δὲ τῇ διαχύσει καὶ εὐπορίᾳ τῆς
 D ἡουῆς τῆς ψυχῆς εἰοικε κεκλημένη. τέρψις δὲ ἀπὸ τοῦ τερ-
 πνοῦ· τὸ δὲ τερπνὸν ἀπὸ τῆς διὰ τῆς ψυχῆς ἔρψεως πνοῆ
 ἀπεικασθὲν κέκληται, ἐν δίκῃ μὲν ἂν ἔρπνου καλούμε-
 νον, ὑπὸ χρόνου δὲ τερπνὸν παρηγμένον. εὐφροσύνη δὲ
 οὐδὲν προσδεῖται τοῦ διότι ρηθῆναι· παντὶ γὰρ δήλον ὅτι
 ἀπὸ τοῦ εὐ τοῖς πράγμασι τὴν ψυχὴν συμφέρεσθαι τοῦτο
 ἔλαβε τὸ ὄνομα, εὐφροσύνην, τὸ γε δίκαιον· ὅμως δὲ

αὐτὸ καλοῦμεν εὐφροσύνην. οὐδ' ἐπιθυμία χαλεπὸν τῇ
 γὰρ ἐπὶ τὸν θυμὸν ἰούση δυνάμει δήλον ὅτι τοῦτο ἐκλήθη E
 τὸ ὄνομα. θυμὸς δὲ ἀπὸ τῆς θύσεως καὶ ζέσεως τῆς ψυ-
 χῆς ἔχει ἂν τοῦτο τὸ ὄνομα. ἀλλὰ μὴν ἕμερός γε τῷ μά-
 λιστα ἔλκοντι τὴν ψυχὴν ἢ ἐπνομασθῆ· ὅτι γὰρ ἕμε-
 νος ἔει καὶ ἐφιέμενος τῶν πραγμάτων, καὶ οὕτω δὴ ἐπι- 420
 σπᾶ σφόδρα τὴν ψυχὴν διὰ τὴν ἔσιν τῆς ἡουῆς, ἀπὸ ταύ-
 τῆς οὖν πάσης τῆς δυνάμεως ἕμερος ἐκλήθη. καὶ μὴν πό-
 θος αὐτὸ καλεῖται σημαίνων οὐ τοῦ παρόντος εἶναι [ἕμερου
 τε καὶ ἑυμάτος], ἀλλὰ τοῦ ἄλλοθί πον ὄντος καὶ ἀπόντος,
 ὅθεν πόθος ἐπνομασται, ὅς τότε, ὅταν παρῆ οὐ τις ἐφι-
 ετο, ἕμερος ἐκαλεῖτο· ἀπο- μένου δὲ ὁ αὐτὸς οὗτος
 πόθος ἐκλήθη. ἔρωσ δέ, ὅτι ἔσσει ἔξωθεν καὶ οὐκ οἰκεία
 ἐστὶν ἡ ἡουῆ αὐτῇ τῷ ἔχοντι, ἀλλ' ἐπείσαστος διὰ τῶν ὁμ- B
 μάτων, διὰ ταῦτα ἀπὸ τοῦ ἔσσειν ἔσρος τὸ γε παλαιὸν
 ἐκαλεῖτο· τῷ γὰρ οὐ ἀντὶ τοῦ ὦ ἐχρώμεθα· νῦν δ' ἔρωσ
 κέκληται διὰ τὴν τοῦ ὦ ἀντὶ τοῦ οὐ μεταλλαγὴν. ἀλλὰ τί
 εἰ σὺ λέγεις ὃ τι σκοπῶμεν;

EPM. Δόξα καὶ τὰ τοιαῦτα πῆ σοι φαίνεται;

ΣΩ. Δόξα δὴ ἦτοι τῇ διώξει ἐπνομασται, ἢν ἡ
 ψυχὴ διώκουσα τὸ εἰδέναι ὅπῃ ἔχει τὰ πράγματα πορεύε-
 ται, ἢ τῇ ἀπὸ τοῦ τόξου βολῇ. εἰοικε δὲ τοῦτο μᾶλλον. ἢ
 γοῦν οἰησὶς τούτῳ συμφωνεῖ. οἷσιν γὰρ τῆς ψυχῆς ἐπὶ τὸ C
 πρᾶγμα, οἷον ἐστὶν ἕκαστον τῶν ὄντων, δηλούση προσέ-
 οικεν, ὥσπερ γε καὶ ἡ βουλή πως τὴν βολὴν, καὶ τὸ βού-
 λεσθαι τὸ ἐφίεσθαι σημαίνει καὶ βουλευέσθαι· πάντα
 ταῦτα δόξῃ ἐπόμεν' αἴτια φαίνεται τῆς βολῆς ἀπεικά-
 σματα, ὥσπερ αὐτὸ καὶ τοῦναντίον ἡ ἀβουλία ἀτυχία δοκεῖ
 εἶναι, ὡς οὐ βαλόντος οὐδὲ τυχόντος οὐ ἔβαλλέ τε καὶ ὃ
 ἐβούλετο καὶ περὶ οὐ βουλευέτο καὶ οὐ ἐφίετο.

EPM. Ταῦτα ἤδη μοι δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, πικνο- D
 τερα ἐπάγειν.

ΣΩ. Τέλος γὰρ ἤδη θεῶ. ἀνάγκη δ' οὖν ἔτι βούλομαι διαπερᾶναι, ὅτι τοῦτοις ἐξῆς ἐστί, καὶ τὸ ἐκούσιον. τὸ μὲν οὖν ἐκούσιον, τὸ εἶκον καὶ μὴ ἀντίτυπον, ἀλλ', ὡσπερ λέγω, εἶκον τὰ ἰόντι δεδηλωμένον ἂν εἴη τούτῳ τῷ ὀνόματι, τῷ κατὰ τὴν βούλησιν γιγνομένῳ· τὸ δὲ ἀναγκαῖον καὶ ἀντίτυπον, παρὰ τὴν βούλησιν ὄν, τὸ περὶ τὴν ἀμαρτίαν ἂν εἴη καὶ ἀμαθίαν, ἀπεικασταὶ δὲ τῇ κατὰ

E τὰ ἄγκη πορεία, ὅτι δύσπορα καὶ τραχέα καὶ λάσια ὄντα ἴσχει τοῦ ἰέναι. ἐντεῦθεν οὖν ἴσως ἐκλήθη ἀναγκαῖον, τῇ διὰ τοῦ ἄγκους ἀπεικασθὲν πορεία. ἕως δὲ πάρεστιν ἡ φύμη, μὴ ἀνιῶμεν αὐτήν· ἀλλὰ καὶ σὺ μὴ ἀνίει, ἀλλὰ ἐρώτα.

XXXIII. EPM. Ἐρωτῶ δὴ τὰ μέγιστα καὶ τὰ κάλ-
421 λιστα, τὴν τε ἀλήθειαν καὶ τὸ ψεῦδος καὶ τὸ ὄν καὶ αὐτὸ τοῦτο, περὶ δ' οὖν ὁ λόγος ἡμῖν ἐστίν, ὄνομα, δι' ὃ τὸ ὄνομα ἔχει.

ΣΩ. Μαίεσθαι οὖν καλεῖς τι;

EPM. Ἐγωγε, τὸ γε ζητεῖν.

ΣΩ. Ἔοικε τοίνυν ἐκ λόγον ὀνόματι συγκεκριοτή-
μην, λέγοντος ὅτι τοῦτ' ἐστὶν ὄν, οὐ τυγχάνει ζήτημα, τὸ ὄνομα. μᾶλλον δὲ ἂν αὐτὸ γνώσῃς ἐν ᾧ λέγομεν τὸ ὀνομαστόν· ἐνταῦθα γὰρ σαφῶς λέγει τοῦτο εἶναι ὄν οὐ
B μάσμα ἐστίν. ἢ δ' ἀλήθεια, καὶ τοῦτο τοῖς ἄλλοις ἔοικε [συγκεκριοτήσθαι]· ἢ γὰρ θεία τοῦ ὄντος φορὰ ἔοικε προσειρησθαι τούτῳ τῷ ῥήματι, τῇ ἀληθείᾳ, ὡς θεία οὐσα ἄλλη. τὸ δὲ ψεῦδος τούναντίον τῇ φορᾷ· πάλιν γὰρ αὐτολοιδουόμενον ἦκει τὸ ἰσχύμενον καὶ τὸ ἀναγκαζόμενον ἢ συγχάζειν, ἀπεικασταὶ δὲ τοῖς καθεύδοσι· τὸ ψῆ δὲ προσγεγυόμενον ἐπικρύπτει τὴν βούλησιν τοῦ ὀνόματος. τὸ δὲ ὄν καὶ ἡ οὐσία ὁμολογεῖ τῷ ἀληθεῖ, τὸ ἴωτα ἀπολαβόν·
C ἰὼν γὰρ σημαίνει· καὶ τὸ οὐκ ὄν αὐτῷ, ὡς τινες καὶ ὀνομαζουσιν αὐτὸ οὐκ ὄν.

EPM. Ταῦτα μὲν μοι δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, ἀνδρείως πάνυ διακεκοτημέναι· εἰ δὲ τίς σε ἔροιτο τοῦτο τὸ ἰὼν καὶ τὸ ἔέον καὶ τὸ δοῦν, τίνα ἔχει ὀρθότητα ταῦτα τὰ ὀνόματα —

ΣΩ. Τί ἂν αὐτῷ ἀποκρινάμεθα, λέγεις; ἢ γὰρ;

EPM. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἐν μὲν τοίνυν ἄρτι που ἐπορισάμεθα, ὥστε δοκεῖν τί λέγειν ἀποκρινόμενοι.

EPM. Τὸ ποῖον τοῦτο;

ΣΩ. Φάναί, ὃ ἂν μὴ γινώσκωμεν, βαρβαρικόν τι τοῦτ' εἶναι. εἴη μὲν οὖν ἴσως ἂν τι τῇ ἀληθείᾳ καὶ τοῦ-
D οῦτον αὐτῶν, εἴη δὲ καὶ ἔμπροσθεν παλαιότητος τὰ πρῶτα τῶν ὀνομάτων ἀνεύρετα εἶναι· διὰ γὰρ τὸ πανταχῇ στρέφεσθαι τὰ ὀνόματα οὐδὲν θαυμαστόν ἂν εἴη ἢ παλαιὰ φωνῇ πρὸς τὴν νυνὶ βαρβαρικῆς μηδὲν διαφέρειν.

EPM. Καὶ οὐδὲν γε ἄπο τρόπου λέγεις.

ΣΩ. Λέγω γὰρ οὖν εικότα. οὐ μέντοι μοι δοκεῖ προφάσεις ἄγῶν δέχεσθαι, ἀλλὰ προθυμητέον ταῦτα διασκεψασθαι. ἐνθυμηθῶμεν δέ, εἰ τις αἰεί, δι' ὧν ἂν λέγῃται τὸ ὄνομα, ἐκεῖνα ἐρήσεται τὰ ῥήματα, καὶ αὐτίς αὐτῷ δι' ὧν
E ἂν τὰ ῥήματα λεχθῆ, ἐκεῖνα πέυσεται, καὶ τοῦτο μὴ πάν-
σεται ποιῶν, ἄρ' οὐκ ἀνάγκη τελευτῶντα ἀπειπεῖν τὸν ἀποκρινόμενον;

EPM. Ἐμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Πότε οὖν ἀπειπῶν ὁ ἀπαγορευῶν δικαίως παν-
422 οῖτ' ἂν; ἄρ' οὐκ ἐπειδὴν ἐπ' ἐκείνοις γένηται τοῖς ὀνόμα-
σιν, ἢ ὡσπερ εἰ στοιχεῖα τῶν ἄλλων ἐστὶ καὶ λόγων καὶ ὀνομάτων; ταῦτα γὰρ που οὐκέτι δίκαιον φανῆναι ἐξ ἄλλων ὀνομάτων ξυγκείμενα, ἂν οὕτως ἔχη. οἷον νῦν δη-
τὸ ἀγαθὸν ἐφαμεν ἐκ τοῦ ἀγαστοῦ καὶ ἐκ τοῦ θεοῦ ξυγ-
κεισθαι· τὸ δὲ θεὸν ἴσως φαίμεν ἂν ἐξ ἐτέρων, ἐκεῖνα δὲ
ἐξ ἄλλων· ἀλλ' ἐάν ποτέ γε λάβωμεν ὃ οὐκέτι ἐκ τινῶν B

ἐτέρων ξύγκειται ὀνομάτων, δικαίως ἂν φαίμεν ἐπὶ στοιχείῳ τε ἤδη εἶναι καὶ οὐκέτι τοῦτο ἡμᾶς δεῖν εἰς ἄλλα ὀνόματα ἀναφέρειν.

ΕΡΜ. Ἐμοιγε δοκεῖς ὀρθῶς λέγειν.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν καὶ νῦν ἂ ἐρωτᾷς τὰ ὀνόματα στοιχεῖα ὄντα τυγχάνει, καὶ δεῖ αὐτῶν ἄλλω τινὶ τρόπῳ ἤδη τὴν ὀρθότητα ἐπισκεψασθαι, ἣτις ἐστίν;

ΕΡΜ. Εἰκόσ γε.

ΣΩ. Εἰκόσ δῆτα, ὡς Ἐρμόγετες· πάντα γοῦν φαίνονται τὰ ἐμπροσθεν εἰς ταῦτ' ἀνεληλυθέναι. εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, ὡς μοι δοκεῖ ἔχειν, δεῦρο αὖ συνεπίσκεψαι μετ' ἐμοῦ, μὴ τι παραληρήσω λέγων οἷαν δεῖ τὴν τῶν πρώτων ὀνομάτων ὀρθότητα εἶναι.

ΕΡΜ. Λέγε μόνον, ὡς ὅσον γε δυνάμεως παρ' ἐμοὶ ἐστι συνεπίσκεψομαι.

XXXIV. ΣΩ. Ὅτι μὲν τοίνυν μία γέ τις ἡ ὀρθότης παντὸς ὀνόματος καὶ πρώτου καὶ ὑστάτου, καὶ οὐδὲν διαφέρει τῷ ὀνομα εἶναι οὐδὲν αὐτῶν, οἶμαι καὶ σοὶ ξυνδοκεῖ.

ΕΡΜ. Πάνν γε.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ἂν γε νῦν διεληλύθαμεν τῶν ὀνομάτων ἡ ὀρθότης τοιαύτη τις ἐβούλετο εἶναι, οἷα δηλοῦν οἷον ἕκαστόν ἐστι τῶν ὄντων.

ΕΡΜ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Τοῦτο μὲν ἄρα οὐδὲν ἦττον καὶ τὰ πρώτα δεῖ ἔχειν καὶ τὰ ὑστερα, εἴπερ ὀνόματα ἐσται.

ΕΡΜ. Πάνν γε.

ΣΩ. Ἀλλὰ τὰ μὲν ὑστερα, ὡς ἔοικε, διὰ τῶν προτέρων οἷα τε ἦν τοῦτο ἀπεργάζεσθαι.

ΕΡΜ. Φαίνεται.

ΣΩ. Εἶεν· τὰ δὲ δὴ πρώτα, οἷς οὕτω ἕτερα ὑπόκειται, τίνι τρόπῳ κατὰ τὸ δυνατόν ὅ τι μάλιστα φανερὰ ἡμῖν ποιήσει τὰ ὄντα, εἴπερ μέλλει ὀνόματα εἶναι; ἀπό-

κριναι δέ μοι τόδε· εἰ φωνὴν μὴ εἶχομεν μηδὲ γλώτταν, ἐβουλόμεθα δὲ δηλοῦν ἀλλήλοις τὰ πράγματα, ἅρ' οὐκ ἂν, ὥσπερ νῦν οἱ ἔνεοί, ἐπεχειροῦμεν ἂν σημαίνειν ταῖς χερσὶ καὶ τῇ κεφαλῇ καὶ τῷ ἄλλῳ σώματι;

ΕΡΜ. Πῶς γὰρ ἂν ἄλλως, ὡς Σώκρατες;

ΣΩ. Εἰ μὲν γ', οἶμαι, τὸ ἄνω καὶ τὸ κοῦρον ἐβουλόμεθα δηλοῦν, ἤρομεν ἂν πρὸς τὸν οὐρανὸν τὴν χεῖρα, μιμούμενοι αὐτὴν τὴν φύσιν τοῦ πράγματος· εἰ δὲ τὰ κάτω καὶ τὰ βαρέα, πρὸς τὴν γῆν· καὶ εἰ ἴππου θέοντα ἢ τι ἄλλο τῶν ζώων ἐβουλόμεθα δηλοῦν, οἷσθ' ὅτι ὡς ὁμοίωται ἂν τὰ ἡμέτερα αὐτῶν σώματα καὶ σχήματα ἐποιοῦμεν ἐκείνοις.

ΕΡΜ. Ἀνάγκη μοι δοκεῖ ὡς λέγεις ἔχειν.

ΣΩ. Οὕτω γὰρ ἂν, οἶμαι, δῆλωμά του τῷ σώματι ἐγίγνετο, μιμησαμένου, ὡς ἔοικε, τοῦ σώματος ἐκείνου ὃ ἐβούλετο δηλῶσαι.

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Ἐπειδὴ δὲ φωνὴ τε καὶ γλώττη καὶ στόματι βουλόμεθα δηλοῦν, ἅρ' οὐ τότε ἕκαστου δῆλωμα ἡμῖν ἐσται τὸ ἀπὸ τούτων γιγνόμενον, ὅταν μίμημα γένηται διὰ τούτων περὶ ὀτιοῦν;

ΕΡΜ. Ἀνάγκη μοι δοκεῖ.

ΣΩ. Ὅνομα ἄρα ἐστίν, ὡς ἔοικε, μίμημα φωνῆ ἐκείνου, ὃ μιμεῖται καὶ ὀνομάζει ὁ μιμούμενος τῇ φωνῇ, ὅταν μιμῆται.

ΕΡΜ. Δοκεῖ μοι.

ΣΩ. [Μὰ Δί'] ἄλλ' οὐκ ἐμοὶ πῶ δοκεῖ καλῶς λέγεσθαι, ὡς ἑταῖρος.

ΕΡΜ. Τί δῆ;

ΣΩ. Τοὺς τὰ πρόβατα μιμουμένους τούτους καὶ τοὺς ἀλεκτρούνας καὶ τὰλλα ζῶα ἀναγκαζοίμεθ' ἂν ὁμολογεῖν ὀνομάζειν ταῦτα ἅπερ μιμοῦνται.

ΕΡΜ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Καλῶς οὖν ἔχειν δοκεῖ σοι;

ΕΡΜ. Οὐκ ἔμοιγε. ἀλλὰ τίς ἂν, ὦ Σώκρατες, μίμησις εἴη τὸ ὄνομα;

ΣΩ. Πρῶτον μὲν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐκ ἔάν, καθάπερ
D τῆ μουσικῆ μιμούμεθα τὰ πράγματα, οὕτω μιμούμεθα.
καίτοι τῆ φωνῆ γε καὶ τότε μιμούμεθα· ἐπειτα οὐκ ἔάν,
ἅπερ ἡ μουσικὴ μιμεῖται, καὶ ἡμεῖς μιμούμεθα, οὐ μοι δο-
κοῦμεν ὀνομάσειν. λέγω δέ τι τοιοῦτον· ἔστι τοῖς πράγ-
μασι φωνὴ καὶ σχῆμα ἐκάστω, καὶ χρῶμα γε πολλοῖς;

ΕΡΜ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἔοικε τοίνυν οὐκ ἔάν τις ταῦτα μιμῆται, οὐδὲ
περὶ ταύτας τὰς μιμήσεις ἡ τέχνη ὀνομαστικὴ εἶναι. αὐ-
ται μὲν γὰρ εἰσὶν ἡ μὲν μουσικὴ, ἡ δὲ γραφικὴ· ἢ γὰρ;

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Τί δαὲ δὴ τόδε; οὐ καὶ οὐσία δοκεῖ σοι εἶναι
E ἐκάστω, ὥσπερ καὶ χρῶμα καὶ ἄ νῦν δὴ ἐλέγομεν; πρῶτον
αὐτῷ τῷ χρῶματι καὶ τῆ φωνῆ οὐκ ἔστιν οὐσία τις ἐκα-
τέρῳ αὐτῶν καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν, ὅσα ἡξίωται ταύτης
τῆς προσρήσεως τοῦ εἶναι;

ΕΡΜ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Τί οὖν; εἰ τις αὐτὸ τοῦτο μιμεῖσθαι δύναται
ἐκάστου, τὴν οὐσίαν, γράμμασί τε καὶ συλλαβαῖς, ἄρ' οὐκ
ἂν δηλοῖ ἐκάστων ὃ ἔστιν; ἢ οὐ;

424 ΕΡΜ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Καὶ τί ἂν φαίης τὸν τοῦτο δυνάμενον, ὥσπερ
τοὺς προτέρους τὸν μὲν μουσικὸν ἐφησθα, τὸν δὲ γρα-
φικόν. τοῦτον δὲ τίνα;

ΕΡΜ. Τοῦτο ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ὅπερ πάλαι
ζητοῦμεν, οὗτος ἂν εἶναι ὁ ὀνομαστικός.

XXXV. ΣΩ. Εἰ ἄρα τοῦτο ἀληθές, ἥδη ἔοικεν ἐπι-
σκεπτέον περὶ ἐκείνων τῶν ὀνομάτων ἂν σὺ ἦρον, περὶ

ζοῆς τε καὶ τοῦ εἶναι καὶ σχέσεως, εἰ τοῖς γράμμασι καὶ
ταιῖς συλλαβαῖς τοῦ ὄντος ἐπιλαμβάνεται αὐτῶν ὥστε
ἀπομιμείσθαι τὴν οὐσίαν, εἴτε καὶ οὐ; B

ΕΡΜ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Φέρος δὴ, ἴδωμεν πότερον ἄρα ταῦτα μόνον ἐστὶ
τῶν πρώτων ὀνομάτων ἢ καὶ ἄλλα πολλά.

ΕΡΜ. Οἶμαι ἔγωγε καὶ ἄλλα.

ΣΩ. Εἰκόσ γάρ. ἀλλὰ τίς ἂν εἴη ὁ τρόπος τῆς δια-
ρέσεως, ὅθεν ἄρχεται μιμεῖσθαι ὁ μιμούμενος; ἄρα οὐκ
ἐπέπερ συλλαβαῖς τε καὶ γράμμασιν ἢ μίμησις τυγχάνει
οὐσα τῆς οὐσίας, ὀρθότατόν τ' ἐπιλέσθαι τὰ στοιχεῖα
πρῶτον, ὥσπερ οἱ ἐπιχειροῦντες τοῖς ῥυθμοῖς τῶν στοι- C
χείων πρῶτον τὰς δυνάμεις διείλοντο, ἐπειτα τῶν συλλα-
βῶν καὶ οὕτως ἤδη ἐρχονται ἐπὶ τοὺς ῥυθμοὺς σκεψόμε-
νοι, πρότερον δ' οὐ;

ΕΡΜ. Ναί.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν καὶ ἡμᾶς οὕτω δεῖ πρῶτον μὲν τὰ
φωνήεντα διελέσθαι, ἐπειτα τῶν ἐτέρων κατὰ εἶδη τὰ τε
ἄφωνα καὶ ἄφθογγα· οὕτως γὰρ που λέγουσιν οἱ δεινοὶ
περὶ τούτων· καὶ τὰ αὐτῶν φωνήεντα μὲν οὐ, οὐ μέντοι γε
ἄφθογγα; καὶ αὐτῶν τῶν φωνήεντων ὅσα διάφορα εἶδη
ἔχει ἀλλήλων; καὶ ἐπειδὴν ταῦτα διελέμεθα εὖ πάντα, D
τὰ ὄντα αὐθις οἷς δεῖ ὀνόματα ἐπιθεῖναι, εἰ ἔστιν εἰς ἃ
ἀναφέρεται πάντα, ὥσπερ τὰ στοιχεῖα, ἐξ ὧν ἔστιν ἰδεῖν
αὐτὰ τε καὶ εἰ ἐν αὐτοῖς ἔνεστιν εἶδη κατὰ τὸν αὐτὸν
τρόπον, ὥσπερ ἐν τοῖς στοιχείοις· ταῦτα πάντα καλῶς
διαθεασαμένους ἐπίστασθαι ἐπιφέρειν ἕκαστον κατὰ τὴν
ὁμοιότητα, ἔάν τε ἐν ἐνὶ δέῃ ἐπιφέρειν, ἔάν τε συγκεραν-
νύντα πολλά ἐνί, ὥσπερ οἱ ζωγράφοι βουλόμενοι ἀφο-
μοιοῦν ἐνίοτε μὲν ὄστρεον μόνον ἐπήνεγκαν, ἐνίοτε δὲ
ὅτιοῦν ἄλλο τῶν φαρμάκων, ἔστι δ' ὅτε πολλά συγκερά- E
σαντες, οἷον ὅταν ἀνδρείκελον σκευάζωσιν ἢ ἄλλο τι τῶν

τοιούτων, ὡς ἂν, οἶμαι, δοκῆ ἑκάστη ἢ εἰκῶν δεῖσθαι ἐκά-
στον φαρμάκου· οὕτω δὴ καὶ ἡμεῖς τὰ στοιχεῖα ἐπὶ τὰ
πράγματα ἐποίσομεν, καὶ ἐν ἐπὶ ἓν, οὐδ' ἂν δοκῆ δεῖν, καὶ
σύμπολλα, ποιούντες ὃ δὴ συλλαβὰς καλοῦσι, καὶ συλλα-
βὰς αὐτῶν συντιθέντες, ἐξ ὧν τὰ τε ὀνόματα καὶ τὰ ῥήματα
425 συντίθενται· καὶ πάλιν ἐκ τῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων
μέγα ἤδη τι καὶ καλὸν καὶ ὄλον συστήσομεν, ὥσπερ ἐκεῖ
τὸ ζῶον τῇ γραφικῇ, ἐνταῦθα τὸν λόγον τῇ ὀνομαστικῇ ἢ
ῥητορικῇ ἢ ἣτις ἐστὶν ἡ τέχνη. μᾶλλον δὲ οὐχ ἡμεῖς, ἀλλὰ
λέγων ἐξημέχθη. συνέθεσαν μὲν γὰρ οὕτως, ἥπερ σύγ-
κειται, οἱ παλαιοί· ἡμᾶς δὲ δεῖ, εἴπερ τεχνικῶς ἐπιστησό-
B μεθα σκοπεῖσθαι αὐτὰ πάντα, οὕτω διελομένους, εἴτε
κατὰ τρόπον τὰ τε πρῶτα ὀνόματα κεῖται καὶ τὰ ὕστερα,
εἴτε μὴ, οὕτω θεᾶσθαι· ἄλλως δὲ συνείρκει μὴ φανῶν ἢ
καὶ οὐ καθ' ὁδόν, ὡς φίλε Ἐρμόγενης.

ΕΡΜ. Ἴσως νῆ Δί' ὦ Σώκρατες.

XXXVI. ΣΩ. Τί οὖν; σὺ πιστεύεις σαυτῷ οἷός τ'
ἂν εἶναι ταῦτα οὕτω διελέσθαι; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐ.

ΕΡΜ. Πολλοῦ ἄρα δέω ἐγῶγε.

ΣΩ. Ἐάσομεν οὖν, ἢ βούλει οὕτως ὅπως ἂν δυνώ-
μεθα, καὶ ἂν σμικρὸν τι αὐτῶν οἷός τ' ὦμεν κατιδεῖν, ἐπι-
C χειρῶμεν, προειπόντες, ὥσπερ ὀλίγον πρότερον τοῖς θεοῖς,
ὅτι οὐδὲν εἰδότες τῆς ἀληθείας τὰ τῶν ἀνθρώπων δόγ-
ματα περὶ αὐτῶν εἰκάζομεν, οὕτω δὲ καὶ νῦν αὐτὸν εἰπόντες
ἡμῖν αὐτοῖς ἴσμεν, ὅτι εἰ μὲν τι χρηστὸν ἔδει αὐτὰ διελέ-
σθαι εἴτε ἄλλον ὄντινοῦν εἴτε ἡμᾶς, οὕτως ἔδει αὐτὰ
διαιρεῖσθαι, νῦν δέ, τὸ λεγόμενον, κατὰ δύναμιν δεήσει
ἡμᾶς περὶ αὐτῶν πραγματεύεσθαι; δοκεῖ ταῦτα, ἢ πῶς
λέγεις;

ΕΡΜ. Πάνν μὲν οὖν σφόδρα ἐμοιγε δοκεῖ.

D ΣΩ. Γελοῖα μὲν οἶμαι φανείσθαι, ὦ Ἐρμόγενης,
γράμμασι καὶ συλλαβαῖς τὰ πράγματα μεμιμημένα κατὰ

δηλα γινόμενα· ὅμως δὲ ἀνάγκη. οὐ γὰρ ἔχομεν τοῦτον
βέλτιον, εἰς ὃ τι ἐπανενέγκωμεν περὶ ἀληθείας τῶν πρῶ-
των ὀνομάτων, εἰ μὴ ἄρα βούλει, ὥσπερ οἱ τραγωδοποιοί,
ἐπειδὴν τι ἀπορῶσιν, ἐπὶ τὰς μηχανὰς καταφεύγουσι
θεοὺς αἰρόντες, καὶ ἡμεῖς οὕτως εἰπόντες ἀπαλλαγόμεν,
ὅτι τὰ πρῶτα ὀνόματα οἱ θεοὶ ἔθεσαν καὶ διὰ ταῦτα ὀρ-
θῶς ἔχει. ἄρα καὶ ἡμῖν κράτιστος οὗτος τῶν λόγων; ἢ E
ἐκεῖνος, ὅτι παρὰ βερβάρων τινῶν αὐτὰ παρελήφαμεν,
εἰσὶ δὲ ἡμῶν ἀρχαιότεροι βάρβαροι; ἢ ὅτι ὑπὸ παλαιό-
τητος ἀδύνατον αὐτὰ ἐπισκέψασθαι, ὥσπερ καὶ τὰ βαρβα- 426
ρικὰ; αὐταὶ γὰρ ἂν πάσαι ἐκδύσεις εἶεν καὶ μάλα κομφαί-
τῳ μὴ ἐθέλοντι λόγον διδόναι περὶ τῶν πρῶτων ὀνομά-
των, ὡς ὀρθῶς κεῖται. καίτοι ὅτω τις τρόπῳ τῶν πρῶ-
των ὀνομάτων τὴν ὀρθότητα μὴ οἶδεν, ἀδύνατόν ποῦ
τῶν γε ὕστερων εἰδέσθαι, ἃ ἐξ ἐκείνων ἀνάγκη δηλοῦσθαι,
ὧν τις πέρι μηδὲν οἶδεν· ἀλλὰ δηλόν ὅτι τὸν φάσκοντα
περὶ αὐτῶν τεχνικὸν εἶναι περὶ τῶν πρῶτων ὀνομάτων
μάλιστα τε καὶ καθαρώτατα δεῖ ἔχειν ἀποδείξει, ἢ εὐ B
εἰδέσθαι ὅτι τὰ γε ὕστερα ἤδη φλυαρήσει. ἢ σοὶ ἄλλως
δοκεῖ;

ΕΡΜ. Οὐδ' ὅπωςτιοῦν, ὦ Σώκρατες, ἄλλως.

ΣΩ. Ἄ μὲν τοίνυν ἐγὼ ἤσθημαι περὶ τῶν πρῶτων
ὀνομάτων, πάνν μοι δοκεῖ ὑβριστικὰ εἶναι καὶ γελοῖα.
τούτων οὖν σοὶ μεταδώσω, ἂν βούλη· σὺ δ' ἂν τι ἐχῆς
βέλτιόν ποθεν λαβεῖν, πειρᾶσθαι καὶ ἐμοὶ μεταδιδόναι.

ΕΡΜ. Ποιήσω ταῦτα. ἀλλὰ θαρρῶν λέγε.

XXXVII. ΣΩ. Πρῶτον μὲν τοίνυν τὸ φῶς ἐμοιγε C
φαίνεται ὥσπερ ὄργανον εἶναι πάσης τῆς κινήσεως, ἣν
οὐδ' εἶπομεν δι' ὃ τι ἔχει τοῦτο τοῦνομα· ἀλλὰ γὰρ δηλόν
ὅτι ἴσους βούλεται εἶναι· οὐ γὰρ ἦτα ἐχρῶμεθα ἀλλὰ εἰ τὸ
παλαιόν. ἢ δὲ ἀρχὴ ἀπὸ τοῦ κίειν· ξενικὸν δὲ τοῦνομα·
οὗτο δ' ἐστὶν ἰέναι. εἰ οὖν τις τὸ παλαιὸν αὐτῆς εὐροῖ

ὄνομα εἰς τὴν ἡμετέραν φωνὴν συμβαῖνον, ἕσις ἂν ὀρθῶς
καλοῖτο· νῦν δὲ ἀπὸ τε τοῦ ξενικοῦ τοῦ κίειν καὶ ἀπὸ
τῆς τοῦ ἦτα μεταβολῆς καὶ τῆς τοῦ νῦ ἐνθέσεως κινήσεις
D κέκληται, ἔδει δὲ κινήσειν καλεῖσθαι ἢ εἶσιν. ἢ δὲ στάσις
ἀπόφασις τοῦ ἰέναι βούλεται εἶναι, διὰ δὲ τὸν καλλωπι-
σμὸν στάσις ὠνόμασται. τὸ δ' οὖν ῥῶ τὸ στοιχεῖον, ὡς-
περ λέγω, καλὸν ἔδοξεν ὄργανον εἶναι τῆς κινήσεως τῷ
τὰ ὀνόματα τιθεμένῳ πρὸς τὸ ἀφομοιοῦν τῇ φορᾷ· πολ-
λαχοῦ γοῦν χρῆται αὐτῷ εἰς αὐτήν· πρῶτον μὲν ἐν αὐτῷ
τῷ ῥεῖν καὶ ῥοῆ δια τούτου τοῦ γράμματος τὴν φορὰν
E μιμείται, εἴτα ἐν τῷ τρώμ, εἴτα ἐν τῷ τραχεῖ, ἔτι δὲ ἐν
τοῖς τοιοῖσδε ῥήμασιν, οἷον κρούειν, θραύειν, ἐρείκειν,
θρύπτειν, κερματίζειν, θυμβεῖν· πάντα ταῦτα τὸ πολὺ
ἀπεικάξει διὰ τοῦ ῥῶ· ἑώρα γάρ, οἶμαι, τὴν γλώτταν ἐν
τούτῳ ἦμιστα μένουσαν, μάλιστα δὲ σειομένην· διὸ φαίνε-
ται μοι τούτῳ πρὸς ταῦτα κατακεχρησθαι. τῷ δ' αὖ ἰῶτα
πρὸς τὰ λεπτὰ πάντα, ἃ δὴ μάλιστα διὰ πάντων ἴοι ἂν.
427 διὰ ταῦτα τὸ ἰέναι καὶ τὸ ἴεσθαι διὰ τοῦ ἰῶτα ἀπομιμείται,
ὡςπερ γε διὰ τοῦ φῖ καὶ τοῦ ψῖ καὶ τοῦ σῖγμα καὶ τοῦ
ξῖτα, ὅτι πνευματώδη τὰ γράμματα, πάντα τὰ τοιαῦτα
μειμνῆται αὐτοῖς ὀνομάζων, οἷον τὸ ψυχρὸν καὶ τὸ ζέον
καὶ τὸ σεῖσθαι καὶ ὅλως σεισμόν, καὶ ὅταν πον τὸ φυ-
σῶδες μιμῆται, πανταχοῦ ἐνταῦθα ὡς τὸ πολὺ τὰ τοιαῦτα
γράμματα ἐπιφέρειν φαίνεται ὁ τὰ ὀνόματα τιθέμενος.
τῆς δ' αὖ τοῦ δέλτα συμπίεσεως καὶ τοῦ ταῦ καὶ ἀπερεί-
B σεως τῆς γλώττης τὴν δύναμιν χρήσιμον φαίνεται ἠγγί-
σασθαι πρὸς τὴν μίμησιν τοῦ δεσμοῦ καὶ τῆς στάσεως.
ὅτι δὲ ὀλισθάνει μάλιστα ἐν τῷ λάβδα ἢ γλώττα κατιδῶν,
ἀφομοιωῦν ὠνόμασε τὰ τε λεία καὶ αὐτὸ τὸ ὀλισθάνειν
καὶ τὸ λιπαρὸν καὶ τὸ κολλῶδες καὶ τὰλλα πάντα τὰ τοι-
αῦτα· ἢ δὲ ὀλισθανούσης τῆς γλώττης ἀντιλαμβάνεται ἢ
τοῦ γάμμα δύναμις, τὸ γλίσχρον ἀπειμυήσατο καὶ γλινκῦ

καὶ γλοιῶδες. τοῦ δ' αὖ νῦ τὸ εἶσω αἰσθόμενος τῆς φω- C
νῆς, τὸ ἐνδον καὶ τὰ ἐντὸς ὠνόμασεν, ὡς ἀφομοιωῦν τοῖς
γράμμασι τὰ ἔργα. τὸ δ' αὖ ἄλφα τῷ μεγάλῳ ἀπέδωκε, καὶ
τῷ μήκει τὸ ἦτα, ὅτι μεγάλα τὰ γράμματα. εἰς δὲ τὸ γογ-
γύλον τοῦ οὐ δεόμενος σημείου, τούτο πλεῖστον αὐτῷ εἰς
τὸ ὄνομα ἐνεκέρασε. καὶ τὰλλα οὕτω φαίνεται προσβιβά-
ξιν καὶ κατὰ γράμματα καὶ κατὰ συλλαβὰς ἐκάστῳ τῷ.
οὕτων σημείον τε καὶ ὄνομα ποιῶν ὁ νομοθέτης, ἐκ δὲ
τούτων τὰ λοιπὰ ἤδη αὐτοῖς τούτοις συντιθέναι ἀπομι-
μουμενος. αὕτη μοι φαίνεται. ὦ Ἐρμόγετες, βούλεσθαι D
εἶναι ἢ τῶν ὀνομάτων ὀρθότ. εἰ μὴ τι ἄλλο Κρατύλος
ὁδε λέγει.

XXXVIII. EPM. Καὶ μὴν, ὦ Σώκρατες, πολλὰ γέ
μοι πολλάκις πράγματα παρέχει Κρατύλος, ὡςπερ κατ'
ἀρχὰς ἔλεγον, φάσκων μὲν εἶναι ὀρθότητα ὀνομάτων, ἣτις
δ' ἐστὶν οὐδὲν σαφὲς λέγων, ὥστε με μὴ δύνασθαι εἰδέναι,
πότερον ἐκῶν ἢ ἄκων οὕτως ἀσαφῶς ἐκάστοτε περὶ αὐτῶν
λέγει. νῦν οὖν μοι, ὦ Κρατύλε, ἐναντίον Σωκράτους E
εἰπέ, πότερον ἀρέσκει σοι ἢ λέγει Σωκράτης περὶ ὀνομά-
των, ἢ ἔχεις πῃ ἄλλη κάλλιον λέγειν; καὶ εἰ ἔχεις, λέγε,
ἵνα ἦτοι μάθης παρὰ Σωκράτους ἢ διδάξης ἡμᾶς ἀφο-
τέρους.

KP. Τί δαί, ὦ Ἐρμόγετες; δοκεῖ σοι ῥᾶδιον εἶναι
οὕτω ταχὺ μαθεῖν τε καὶ διδάξαι ὅτιοῦν πράγμα, μὴ ὅτι
τοσοῦτον, ὃ δὴ δοκεῖ ἐν τοῖς μέγιστον εἶναι;

EPM. Μὰ Δί' οὐκ ἔμοιγε. ἀλλὰ τὸ τοῦ Ἡσιόδου 428
καλῶς μοι φαίνεται ἔχειν, τὸ εἰ καὶ τις σμικρὸν ἐπὶ σμικ-
ροῦ καταθεῖν, προὔργον εἶναι. εἰ οὖν καὶ σμικρὸν τι οἶός
τ' εἰ πλέον ποιῆσαι, μὴ ἀπόκαμνε, ἀλλ' εὐεργέτει καὶ Σω-
κράτη τόνδε, δίκαιος δ' εἶ, καὶ ἐμέ.

ΣΩ. Καὶ μὲν δὴ ἔγωγε καὶ αὐτός, ὦ Κρατύλε, οὐδὲν
ἐν ἰσχυρισαίμην ὦν εἰρηκα, ἢ δὲ μοι ἐφαίνετο, μεθ' Ἐρ-

μορένους ἐπεσκεψάμην, ὥστε τούτου γε ἔνεκα θαρσῶν
 B λέγε, εἴ τι ἔχεις βέλτιον, ὡς ἐμοῦ ἐνδεξομένου. εἰ μέντοι
 ἔχεις τι σὺ κάλλιον τούτων λέγειν, οὐκ ἂν θαυμάζοιμι·
 δοκεῖς γάρ μοι αὐτός τε ἐσκέφθαι τὰ τοιαῦτα καὶ παρ'
 ἄλλων μεμαθημέναι. ἐὰν οὖν λέγῃς τι κάλλιον, ἕνα τῶν
 μαθητῶν περὶ ὀρθότητος ὀνομάτων καὶ ἐμὲ γράφου.

ΚΡ. Ἀλλὰ μὲν δὴ, ὦ Σώκρατες, ὥσπερ σὺ λέγεις,
 μεμέληκέ τέ μοι περὶ αὐτῶν καὶ ἴσως ἂν σε ποιησαίμην
 μαθητήν. φοβοῦμαι μέντοι, μὴ τούτου πᾶν τούναντιον
 C ἢ, ὅτι μοί πως ἐπέρχεται λέγειν πρὸς σέ τὸ τοῦ Ἀχιλλέως,
 ὃ ἐκεῖνος ἐν Αἰταῖς πρὸς τὸν Αἰαντα λέγει. φησὶ δὲ
 Αἴαν Διογενὲς Τελαμώνιε, κοίρανε λαῶν,
 πάντα τί μοι κατὰ θυμὸν εἰσὼ μνηθῆσασθαι.

καὶ ἐμοὶ σὺ, ὦ Σώκρατες, ἐπιεικῶς φαίνει κατὰ νοῦν χρη-
 σμωθεῖν, εἴτε παρ' Εὐθύφρονος ἐπίπνουσ γενόμενος, εἴτε
 καὶ ἄλλη τις Μοῦσα πάλαι σε ἐνοῦσα ἐλελήθει.

D ΣΩ. Ὡ γὰρ δὲ Κρατύλε, θαυμάζω καὶ αὐτὸς πάλαι
 τὴν ἑμαντοῦ σοφίαν, καὶ ἀπιστῶ. δοκεῖ οὖν μοι χρῆναι
 ἐπανασκέψασθαι τί καὶ λέγω. τὸ γὰρ ἐξαπατάσθαι αὐτὸν
 ὑφ' αὐτοῦ πάντων χαλεπώτατον· ὅταν γὰρ μηδὲ σμικροῦ
 ἀποστατῇ ἄλλ' αἰεὶ παρῇ ὃ ἐξαπατήσων, πῶς οὐ δεινόν;
 δεῖ δὴ, ὡς ἔοικε, θαυμά μεταστρέφεσθαι ἐπὶ τὰ προειρη-
 μένα, καὶ πειρᾶσθαι, τὸ ἐκείνου τοῦ ποιητοῦ, βλέπειν ἅμα
 πρόσσω καὶ ὀπίσσω. καὶ δὴ καὶ νυνὶ ἡμεῖς ἴδωμεν τί ἡμῖν
 E εἴρηται. ὀνόματος, φαμέν, ὀρθότης ἐστὶν αὕτη, ἣτις ἐν-
 δεῖξεται οἷόν ἐστι τὸ πρᾶγμα· καὶ τοῦτο φῶμεν ἰκανῶς
 εἰρησθαι;

ΚΡ. Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ πᾶν σφόδρα, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Λιδασκαλίας ἄρα ἔνεκα τὰ ὀνόματα λέγεται;

ΚΡ. Πάνν γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν φῶμεν καὶ ταύτην τέχνην εἶναι καὶ
 δημιουργοὺς αὐτῆς;

ΚΡ. Πάνν γε.

ΣΩ. Τίνας;

ΚΡ. Οὔσπερ σὺ κατ' ἀρχὰς ἔλεγες, τοὺς νομοθέτας. 429

ΣΩ. Πότερον οὖν καὶ ταύτην φῶμεν τὴν τέχνην ἐν
 τοῖς ἀνθρώποις ἐγγίγνεσθαι, ὥσπερ καὶ τὰς ἄλλας, ἢ μὴ;
 βούλομαι δὲ λέγειν τὸ τοιόνδε. ζωγράφοι εἰσὶ που οἱ μὲν
 χεῖρους, οἱ δὲ ἀμείνους;

ΚΡ. Πάνν γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν οἱ μὲν ἀμείνους τὰ αὐτῶν ἔργα καλλίως
 παρέχονται, τὰ ζῶα, οἱ δὲ φανυλότερα; καὶ οἰκοδόμοι ὡσανύ-
 τως οἱ μὲν καλλίους τὰς οἰκίας ἐργάζονται, οἱ δὲ αἰσχίους;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν καὶ νομοθέται οἱ μὲν καλλίω τὰ ἔργα B
 αὐτῶν παρέχονται, οἱ δὲ αἰσχίω;

ΚΡ. Οὐ μοι δοκεῖ τοῦτο εἶναι.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα δοκοῦσί σοι νόμοι οἱ μὲν βελτίους, οἱ
 δὲ φανυλότεροι εἶναι;

ΚΡ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οὐδὲ δὴ ὄνομα, ὡς ἔοικε, δοκεῖ σοι κείσθαι τὸ
 μὲν χεῖρον, τὸ δὲ ἀμεινον;

ΚΡ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Πάντα ἄρα τὰ ὀνόματα ὀρθῶς κείται;

ΚΡ. Ὅσα γε ὀνόματά ἐστιν.

ΣΩ. Τί οὖν; ὃ καὶ ἄρτι ἐλέγετο, Ἐρμογένει τῶδε
 πότερον μηδὲ ὄνομα τοῦτο κείσθαι φῶμεν, εἰ μὴ τι αὐτῷ C
 Ἐρμοῦ γενέσεως προσήκει, ἢ κείσθαι μὲν, οὐ μέντοι ὀρ-
 θῶς γε;

ΚΡ. Οὐδὲ κείσθαι ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ
 δοκεῖν κείσθαι, εἶναι δὲ ἐτέρου τοῦτο τοῦνομα, οὔσπερ καὶ
 ἡ φύσις ἢ τὸ ὄνομα δηλοῦσα.

ΣΩ. Πότερον οὐδὲ ψεύδεται, ὅταν τις φῇ Ἐρμογένει

αὐτὸν εἶναι; μὴ γὰρ οὐδὲ τοῦτο αὖ ἤ, τὸ τοῦτου φάναι
Ἐρμολογίην εἶναι, εἰ μὴ ἔστιν;

ΚΡ. Πῶς λέγεις;

ΣΩ. Ἄρα ὅτι ψευδῆ λέγειν τὸ παράπαν οὐκ ἔστιν,
ἄρα τοῦτό σοι δύναται ὁ λόγος; συχνοὶ γὰρ τινες οἱ λέ-
γοντες, ὡ φίλε Κρατύλε, καὶ νῦν καὶ πάλαι.

ΚΡ. Πῶς γὰρ ἂν, ὦ Σώκρατες, λέγων γέ τις τοῦτο,
ὃ λέγει, μὴ τὸ ὄν λέγοι; ἢ οὐ τοῦτό ἐστι τὸ ψευδῆ λέγειν,
τὸ μὴ τὰ ὄντα λέγειν;

ΣΩ. Κομφότερος μὲν ὁ λόγος ἢ κατ' ἐμὲ καὶ κατὰ
τὴν ἐμὴν ἡλικίαν, ὡ ἑταῖρε· ὅμως μέντοι εἰπέ μοι τοσόνδε·
ἔ ποτέρον λέγειν μὲν οὐ δοκεῖ σοι εἶναι ψευδῆ, φάναι δέ;

ΚΡ. Οὐ μοι δοκεῖ οὐδὲ φάναι.

ΣΩ. Οὐδὲ εἰπεῖν οὐδὲ προσεῖπεῖν; οἷον εἰ τις ἀπαν-
τήσας σοι ἐπὶ ξενίας, λαβόμενος τῆς χειρὸς εἰποι· χαῖρε,
ὡ ξένη Ἀθηναῖε, υἱὲ Σμικρίωνος Ἐρμόγευος, οὗτος λέ-
ξειεν ἂν ταῦτα ἢ φαίη ἂν ταῦτα ἢ εἰποι ἂν ταῦτα ἢ προσ-
εἰποι ἂν οὕτω σὲ μὲν οὐ, Ἐρμολογίην δὲ τόνδε; ἢ οὐδένα;

ΚΡ. Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ἄλλως ἂν οὗτος
ταῦτα φθέρξασθαι.

ΣΩ. Ἄλλ' ἀγαπητὸν καὶ τοῦτο. ποτέρου γὰρ ἀληθῆ
ἂν φθέρξαιτο ταῦτα ὁ φθερξάμενος ἢ ψευδῆ; ἢ τὸ μὲν
430 τι αὐτῶν ἀληθές, τὸ δὲ ψεῦδος; καὶ γὰρ ἂν καὶ τοῦτο
ἔξαρκος.

ΚΡ. Φοφείν ἔγωγ' ἂν φαίην τὸν τοιοῦτον, μάτην
αὐτὸν ἑαυτὸν κινεῖντα, ὥσπερ ἂν εἴ τι χαλκίον κινήσειε
κρούσας.

XXXIX. ΣΩ. Φέρε δὴ, ἐάν πη διαλλαχθῶμεν, ὡ
Κρατύλε· ἄρ' οὐκ ἄλλο μὲν ἂν φαίης τὸ ὄνομα εἶναι, ἄλλο
δὲ ἐκείνο, οὐ τὸ ὄνομά ἐστιν;

ΚΡ. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὸ ὄνομα ὁμολογεῖς μίμημά τι εἶ-
ναι τοῦ πράγματος;

ΚΡ. Πάντων μάλιστα.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὰ ζωγραφήματα τρόπον τινὰ ἄλ-
λον λέγεις μίμηματα εἶναι πραγμάτων τινῶν;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Φέρε δὴ· ἴσως γὰρ ἐγὼ οὐ μανθάνω ἄττα ποτ'
ἔστιν ἂ λέγεις, σὺ δὲ τάχ' ἂν ὀρθῶς λέγοις· ἐστὶ διανεῖμαι
καὶ προσενεγκεῖν ταῦτα ἀμφοτέρω τὰ μίμηματα, τὰ τε
ζωγραφήματα κἀκεῖνα τὰ ὀνόματα, τοῖς πράγμασιν ὧν
μίμημάτά ἐστιν, ἢ οὐ;

ΚΡ. Ἔστιν.

ΣΩ. Πρῶτον μὲν δὴ σκόπει τόδε. ἄρ' ἂν τις τὴν μὲν
τοῦ ἀνδρὸς εἰκόνα τῷ ἀνδρὶ ἀποδοίη, τὴν δὲ τῆς γυναικὸς
τῇ γυναικί, καὶ τὰλλα οὕτως;

ΚΡ. Πάνν μὲν οὐν.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὸναντίον τὴν μὲν τοῦ ἀνδρὸς τῇ
γυναικί, τὴν δὲ τῆς γυναικὸς τῷ ἀνδρὶ;

ΚΡ. Ἔστι καὶ ταῦτα.

ΣΩ. Ἄρ' οὐν αὐταὶ αἱ διανομαὶ ἀμφοτέρω ὀρθαί,
ἢ ἢ ἑτέρα;

ΚΡ. Ἡ ἑτέρα.

ΣΩ. Ἡ ἂν ἐκάστω, οἶμαι, τὸ προσήκον τε καὶ τὸ
ὁμοιον ἀποδιδῶ.

ΚΡ. Ἐμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Ἴνα τοίνυν μὴ μαχώμεθα ἐν τοῖς λόγοις ἐγὼ τε
καὶ σὺ, φίλοι ὄντες, ἀπόδεξαι μου ὃ λέγω. τὴν τοιαύτην
γὰρ, ὡ ἑταῖρε, καλῶ ἔγωγε διανομήν ἐπ' ἀμφοτέροις μὲν
τοῖς μίμημασι, τοῖς τε ζώοις καὶ τοῖς ὀνόμασιν, ὀρθήν,
ἐπὶ δὲ τοῖς ὀνόμασι πρὸς τῷ ὀρθῆν καὶ ἀληθῆ· τὴν δ' ἑτέ-
ραν, τὴν τοῦ ἀνομοίου δόσιν τε καὶ ἐπιφοράν, οὐκ ὀρθήν,
καὶ ψευδῆ, ὅταν ἐπ' ὀνόμασιν ἦ.

ΚΡ. Ἄλλ' ὅπως μὴ, ὦ Σώκρατες, ἐν μὲν τοῖς ζω-
 Ε γραφήμασιν ἢ τοῦτο, τὸ μὴ ὀρθῶς διανεμῆναι, ἐπὶ δὲ τοῖς
 ὀνόμασιν οὐ, ἀλλ' ἀναγκαῖον ἢ αἰεὶ ὀρθῶς.

ΣΩ. Πῶς λέγεις; τί τοῦτο ἑκείνου διαφέρει; ἄρ'
 οὐκ ἔστι προσελθόντα ἀνδρὶ τῷ εἰπεῖν ὅτι τουτί ἐστι σὸν
 γράμμα, καὶ δεῖξαι αὐτῷ, ἂν μὲν τύχη, ἐκείνου εἰκόνα,
 ἂν δὲ τύχη, γυναικός; τὸ δὲ δεῖξαι λέγω εἰς τὴν τῶν
 ὀφθαλμῶν αἰσθησὶν καταστήσαι.

ΚΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τί δέ; πάλιν αὐτῷ τούτῳ προσελθόντα εἰπεῖν
 ὅτι τουτί ἐστι σὸν ὄνομα; ἔστι δὲ πον καὶ τὸ ὄνομα μί-
 μημα, ὡσπερ τὸ ζωγράφημα. τοῦτο δὴ λέγω· ἄρ' οὐκ ἂν
 431 εἴη αὐτῷ εἰπεῖν ὅτι τουτί ἐστι σὸν ὄνομα, καὶ μετὰ τοῦτο
 εἰς τὴν τῆς ἀκοῆς αὐ αἰσθησὶν καταστήσαι, ἂν μὲν τύχη,
 τὸ ἐκείνου μίμημα, εἰπόντα ὅτι ἀνήρ, ἂν δὲ τύχη, τὸ τοῦ
 θήλεος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, εἰπόντα ὅτι γυνή; οὐ δο-
 κεῖ σοι τοῦτο οἷόν τ' εἶναι καὶ γίνεσθαι ἐνίοτε;

ΚΡ. Ἐθέλω σοι, ὦ Σώκρατες, ξυγχωρῆσαι, καὶ
 ἔστω οὕτως.

ΣΩ. Καλῶς γε σὺ ποιῶν, ὦ φίλε, εἰ ἔστι τοῦτο οὕ-
 τως· οὐδὲν γὰρ δεῖ νῦν πάνυ διαμάχεσθαι περὶ αὐτοῦ.
 Β εἰ δ' οὐκ ἔστι τοιαύτη τις διανομή καὶ ἐνταῦθα, τὸ μὲν
 ἕτερον τούτων ἀληθεύειν βουλόμεθα καλεῖν, τὸ δ' ἕτερον
 ψεύδεσθαι. εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, καὶ ἔστι μὴ ὀρθῶς δια-
 νέμειν τὰ ὀνόματα μηδὲ ἀποδιδόναι τὰ προσήκοντα ἐκά-
 στῳ, ἀλλ' ἐνίοτε τὰ μὴ προσήκοντα, εἴη ἂν καὶ ῥήματα
 ταῦτον τοῦτο ποιεῖν. εἰ δὲ ῥήματα καὶ ὀνόματα ἔστιν οὕτω
 C ἢ τούτων ξυνθεσίς ἐστιν· ἢ πῶς λέγεις, ὦ Κρατύλε;

ΚΡ. Οὕτω· καλῶς γάρ μοι δοκεῖς λέγειν.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ γράμμασιν αὐ τὰ πρῶτα ὀνόματα
 ἀπεικάζομεν, ἔστιν ὡσπερ ἐν τοῖς ζωγραφήμασι καὶ πάντα

τὰ προσήκοντα χρώματά τε καὶ σχήματα ἀποδοῦναι, καὶ
 μὴ πάντα αὐ, ἀλλ' ἐνια ἑλλείπειν, ἐνια δὲ καὶ προστιθέ-
 ναι, καὶ πλείω καὶ μείζω· ἢ οὐκ ἔστιν;

ΚΡ. Ἔστιν.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ μὲν ἀποδιδόνς πάντα κατὰ τὰ χρώμα-
 ματά τε καὶ τὰς εἰκόνας ἀποδίδωσιν, ὁ δὲ ἢ προστιθεῖς ἢ
 ἀφαιρῶν γράμματα μὲν καὶ εἰκόνας ἐργάζεται καὶ οὗτος,
 ἀλλὰ πονηρός;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Τί δὲ ὁ διὰ τῶν ῥαβδῶν τε καὶ γραμμάτων
 τὴν οὐσίαν τῶν πραγμάτων ἀπομιμούμενος; ἄρα οὐ κατὰ
 τὸν αὐτὸν λόγον, ἂν μὲν πάντα ἀποδῶ τὰ προσήκοντα,
 καλὴ ἢ εἰκὼν ἔσται· τοῦτο δ' ἔστιν ὄνομα· ἐὰν δὲ σμικρὰ
 ἑλλείπῃ ἢ προστιθῇ ἐνίοτε, εἰκὼν μὲν γενήσεται, καλὴ δὲ
 οὐ; ὥστε τὰ μὲν καλῶς εἰργασμένα ἔσται τῶν ὀνομάτων,
 τὰ δὲ κακῶς;

ΚΡ. ἴσως.

ΣΩ. ἴσως ἄρα ἔσται ὁ μὲν ἀγαθὸς δημιουργὸς ὀνο-
 μάτων, ὁ δὲ κακός;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν τούτῳ ὁ νομοθέτης ἦν ὄνομα.

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. ἴσως ἄρα νῆ Δί' ἔσται, ὡσπερ ἐν ταῖς ἄλλαις Ε
 τέχναις, καὶ νομοθέτης ὁ μὲν ἀγαθός, ὁ δὲ κακός, ἐάνπερ
 τὰ ἐμπροσθεν ἐκεῖνα ὁμολογηθῇ ἡμῖν.

ΚΡ. Ἔστι ταῦτα. ἀλλ' ὀρθῶς, ὦ Σώκρατες, ὅταν
 ταῦτα τὰ γράμματα, τὸ τε ἄλφα καὶ τὸ βῆτα καὶ ἕκαστον
 τῶν στοιχείων, τοῖς ὀνόμασιν ἀποδιδῶμεν τῇ γραμμα-
 τικῇ τέχνῃ, ἐὰν τι ἀφέλωμεν ἢ προσθῶμεν ἢ μεταθῶμεν 432
 τι, οὐ γέγραπται μὲν ἡμῖν τὸ ὄνομα, οὐ μέντοι ὀρθῶς,
 ἀλλὰ τὸ παράπαν οὐδὲ γέγραπται, ἀλλ' εὐθύς ἕτερόν
 ἔστιν, ἐὰν τι τούτων πάθῃ.

ΣΩ. Μὴ γὰρ οὐ καλῶς σκοπῶμεν οὕτω σκοποῦν-
τες, ὦ Κρατύλε.

ΚΡ. Πῶς δὴ;

ΣΩ. Ἴσως ὅσα ἐκ τινος ἀριθμοῦ ἀναγκαῖον εἶναι ἢ
μὴ εἶναι, πάσχοι ἂν τοῦτο ὃ σὺ λέγεις, ὥσπερ καὶ αὐτὰ
τὰ δέκα ἢ ὅστις βούλει ἄλλος ἀριθμὸς, εἰάν ἀφέλῃς τι ἢ
B προσθήῃς, ἕτερος εὐθύς γέγρονε· τοῦ δὲ ποιοῦ τινος καὶ
ἐνυπάσης εἰκόνας μὴ οὐχ αὐτῆ ἢ ἡ ὀρθότης, ἀλλὰ τὸ ἐναν-
τίον οὐδὲ τὸ παράπαν δέη πάντα ἀποδοῦναι, οἷόν ἐστιν
ὃ εἰκάξει, εἰ μέλλει εἰκῶν εἶναι. σκόπει δέ, εἰ τί λέγω. ἂρ'
ἂν δύο πράγματα εἴη τοιάδε, οἷον Κρατύλος καὶ Κρατύ-
λου εἰκῶν, εἰ τις θεῶν μὴ μόνον τὸ σὸν χροῶμα καὶ σχῆμα
ἀπεικάσειεν ὥσπερ οἱ ζωγράφοι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐντὸς πάντα
C τοιαῦτα ποιήσειεν, οἷάπερ τὰ σά, καὶ μαλακότητος καὶ
θεσμότητος τὰς αὐτὰς ἀποδοίη, καὶ κίνησιν καὶ ψυχῆν
καὶ φρόνησιν, οἷαπερ ἡ παρὰ σοί, ἐνθείη αὐτοῖς, καὶ ἐνὶ
λόγῳ πάντα ἄπερ σὺ ἔχεις, τοιαῦτα ἕτερα καταστήσειε
πλησιόν σου; πότερον Κρατύλος ἂν καὶ εἰκῶν Κρατύλου
τότ' εἴη τὸ τοιοῦτον, ἢ δύο Κρατύλοι;

ΚΡ. Δύο ἔμοιγε δοκοῦσιν, ὦ Σώκρατες, Κρατύλοι.

XL. ΣΩ. Ὅρας οὖν, ὦ φίλε, ὅτι ἄλλην χρῆν εἰκόνας
ὀρθότητα ζητεῖν καὶ ὧν νῦν δὴ ἐλέγομεν, καὶ οὐκ ἀναγ-
D κάζειν, εἰάν τι ἀπῆ ἢ προσῆ, μηκέτι αὐτῆν εἰκόνα εἶναι; ἢ
οὐκ αἰσθάνει ὅσον ἐνδέουσιν αἱ εἰκόνας τὰ αὐτὰ ἔχειν
ἐκεῖνοισ ὧν εἰκόνας εἰσὶν;

ΚΡ. Ἐγωγε.

ΣΩ. Γελοῖα γοῦν, ὦ Κρατύλε, ὑπὸ τῶν ὀνομάτων
πάθοι ἂν ἐκεῖνα ὧν ὀνόματά ἐστι τὰ ὀνόματα, εἰ πάντα
πανταχῆ αὐτοῖς ὁμοιωθεῖη. διττὰ γὰρ ἂν που πάντα γέ-
νοιτο, καὶ οὐκ ἂν ἔχοι αὐτῶν εἰπεῖν οὐδέτερον, ὀπότερόν
ἐστι τὸ μὲν αὐτό, τὸ δὲ ὄνομα.

ΚΡ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Θαροῶν τοίνυν, ὦ γενναῖε, εἰ καὶ ὄνομα τὸ
μὲν εὐ κείσθαι, τὸ δὲ μὴ, καὶ μὴ ἀνάγκασε πάντ' ἔχειν τὰ E
γράμματα, ἵνα κομιδῆ ἢ τοιοῦτον οἷόνπερ οὐ ὄνομά ἐστιν,
ἀλλ' εἰ καὶ τὸ μὴ προσήκον γράμμα ἐπιφέρειν. εἰ δὲ
γράμμα, καὶ ὄνομα ἐν λόγῳ· εἰ δὲ ὄνομα, καὶ λόγον ἐν
λόγῳ μὴ προσήκοντα τοῖς πράγμασιν ἐπιφέρεισθαι, καὶ
μηδὲν ἦτον ὀνομάζεσθαι τὸ πρᾶγμα καὶ λέγεσθαι, ἕως
ἂν ὁ τύπος ἐνῆ τοῦ πράγματος περὶ οὗ ἂν ὁ λόγος ἦ,
ὥσπερ ἐν τοῖς τῶν στοιχείων ὀνόμασιν, εἰ μέμνησαι ἃ 433
νῦν δὴ ἐγὼ καὶ Ἐρμογένης ἐλέγομεν.

ΚΡ. Ἀλλὰ μέμνημαι.

ΣΩ. Καλῶς τοίνυν. ὅταν γὰρ τοῦτο ἐνῆ, καὶ μὴ
πάντῃ τὰ προσήκοντα ἔχη, λελέξεταί γε τὸ πρᾶγμα, κα-
λῶς, ὅταν πάντα, κακῶς δέ, ὅταν ὀλίγα· λέγεσθαι δ' οὐκ,
ὦ μακάριε, εἴωμεν, ἵνα μὴ ὀφλωμεν, ὥσπερ οἱ ἐν Αἰθίῳ
νύκτωρ περιώντες ὀψὲ ὁδοῦ, καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τὰ πράγματα
δόξωμεν αὐτῆ τῆ ἀληθείᾳ οὕτω πως ἐληλυθέναι ὀφθαίτε-
ρον τοῦ δέοντος, ἢ ζῆτι τιν' ἄλλην ὀνόματος ὀρθό- B
τητα, καὶ μὴ ὁμολογεῖ δῆλωμα συλλαβαῖς καὶ γράμμασι
πράγματος ὄνομα εἶναι. εἰ γὰρ ταῦτα ἀμφοτέρω ἐρεῖς,
οὐχ οἷός τ' ἔσει συμφωνεῖν σαντῶ.

ΚΡ. Ἀλλὰ μοι δοκεῖς γε, ὦ Σώκρατες, μετρίως λέ-
γειν, καὶ οὕτω τίθεμαι.

ΣΩ. Ἐπειδὴ τοίνυν ταῦτα ἡμῖν ξυνδοκεῖ, μετὰ
ταῦτα τάδε σκοπῶμεν· εἰ μέλλει, φανέν, καλῶς κείσθαι
τὸ ὄνομα, τὰ προσήκοντα δεῖ αὐτὸ γράμματα ἔχειν;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Προσῆκει δὲ τὰ ὅμοια τοῖς πράγμασιν;

ΚΡ. Πάνν γε.

ΣΩ. Τὰ μὲν ἄρα καλῶς κείμενα οὕτω κείται· εἰ δὲ
μὴ τι καλῶς ἐτέθη, τὸ μὲν ἂν πολὺ ἴσως ἐκ προσηγόντων
εἴη γραμμάτων καὶ ὁμοίων, εἴπερ ἔσται εἰκῶν, ἔχοι δ' ἂν

τι καὶ οὐ προσήκον, δι' ὃ οὐκ ἂν καλὸν εἶη οὐδὲ καλῶς
εἰργασμένον τὸ ὄνομα. οὕτω φαιμέν ἢ ἄλλως;

ΚΡ. Οὐδὲν δεῖ, οἶμαι, διαμάχεσθαι, ὡς Σώκρατες
ἐπεὶ οὐκ ἀρέσκει γέ με τὸ φάναι ὄνομα μὲν εἶναι, μὴ μὲν-
τοι καλῶς γε κελῶθαι.

D ΣΩ. Πότερον τοῦτο οὐκ ἀρέσκει σε, τὸ εἶναι τὸ
ὄνομα δηλωμα τοῦ πράγματος;

ΚΡ. Ἐμέ γε.

ΣΩ. Ἀλλὰ τὸ εἶναι τῶν ὀνομάτων τὰ μὲν ἐν προτέ-
ρων ξυγκείμενα, τὰ δὲ πρῶτα, οὐ καλῶς σοι δοκεῖ λέ-
γεσθαι;

ΚΡ. Ἐμοιγε.

ΣΩ. Ἀλλὰ τὰ πρῶτα εἰ μέλλει δηλώματα τινῶν γί-
γνεσθαι, ἔχεις τινὰ καλλίω τρόπον τοῦ δηλώματα αὐτὰ
γενέσθαι ἄλλον, ἢ αὐτὰ ποιῆσαι ὅ τι μάλιστα τοιαῦτα οἶα
E ἐκεῖνα ἃ δεῖ δηλοῦν αὐτὰ; ἢ ὅδε μᾶλλον σε ἀρέσκει ὁ τρό-
πος, ὃν Ἐρμογένης λέγει καὶ ἄλλοι πολλοί, τὸ ξυνδῆματα
εἶναι τὰ ὀνόματα, καὶ δηλοῦν τοῖς ξυνδημένοις, προσει-
δόσι δέ, τὰ πράγματα, καὶ εἶναι ταύτην ὁρθότητα ὀνόμα-
τος, ξυνδῆκην, διαφέρειν δὲ οὐδέν, εἴαν τέ τις ξυνδῆται
ὡσπερ νῦν ξυγκείται, εἴαν τε καὶ τούναντιον ἐπὶ μὲν ᾧ
νῦν σμικρόν, μέγα καλεῖν, ἐπὶ δὲ ᾧ μέγα, σμικρόν; πότε-
ρος σε ὁ τρόπος ἀρέσκει;

434 ΚΡ. Ὅλω καὶ παντὶ διαφέρει, ὡς Σώκρατες, τὸ ὁμοι-
ώματι δηλοῦν ὅ τι ἂν τις δηλοῖ, ἀλλὰ μὴ τῷ ἐπιτυχόντι.

ΣΩ. Καλῶς λέγεις. οὐκοῦν εἴπερ ἔσται τὸ ὄνομα
ὁμοιον τῷ πράγματι, ἀναγκαῖον πεφυκέναι τὰ στοιχεῖα
ὁμοια τοῖς πράγμασιν, ἐξ ὧν τὰ πρῶτα ὀνόματά τις ξυν-
θήσει; ὡς δὲ λέγω· ἄρα ποτ' ἂν τις ξυνδῆκην ὃ νῦν δὴ
ἐλέγομεν ξαυράφημα ὁμοίον τῷ τῶν ὄντων, εἰ μὴ φύσει
B ὑπῆρχε φαρμοακεία ὁμοια ὄντα, ἐξ ὧν ξυντίθεται τὰ ζω-
γραφούμενα, ἐκεῖνοις ἃ μιμεῖται ἢ γραφικῆ· ἢ ἀδύνατον;

ΚΡ. Ἀδύνατον.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὡσαύτως καὶ ὀνόματα οὐκ ἂν ποτε
ὁμοια γένοιτο οὐδενί, εἰ μὴ ὑπάρξει ἐκεῖνα πρῶτον ὁμοι-
ότητά τινα ἔχοντα, ἐξ ὧν ξυντίθεται τὰ ὀνόματα, ἐκεῖνοις
ἂν ἔσται τὰ ὀνόματα μιμήματα; ἔστι δέ, ἐξ ὧν ξυνδῆκόν,
στοιχεῖα;

ΚΡ. Ναί.

XLI ΣΩ. Ἦδη τοίνυν καὶ σὺ κοινῶνι τοῦ λόγου
οὐπερ ἄρτι Ἐρμογένης. φέρε, καλῶς σοι δοκοῦμεν λέγειν C
ὅτι τὸ ἦν τῇ φορᾷ καὶ κινήσει καὶ σκληρότητι προσέοικεν,
ἢ οὐ καλῶς;

ΚΡ. Καλῶς ἔμοιγε.

ΣΩ. Τὸ δὲ λάβδα τῷ λείω καὶ μαλακῷ καὶ οἷς νῦν
δὴ ἐλέγομεν;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Οἶσθα οὖν ὅτι ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἡμεῖς μὲν φαιμεν
σκληρότης, Ἐρετριεῖς δὲ σκληρότης;

ΚΡ. Πάνν γε.

ΣΩ. Πότερον οὖν τό τε ἦν καὶ τὸ σίγμα ἔοικεν ἀμ-
φότερα τῷ αὐτῷ, καὶ δηλοῖ ἐκεῖνοις τε τὸ αὐτὸ τελευτῶν-
τος τοῦ ἦν καὶ ἡμῖν τοῦ σίγμα, ἢ τοῖς ἑτέροις ἡμῶν οὐ
δηλοῖ;

ΚΡ. Δηλοῖ μὲν οὖν ἀμφοτέροις.

ΣΩ. Πότερον ἢ ὁμοια τυγχάνει ὄντα τὸ ἦν καὶ τὸ
σίγμα, ἢ ἢ μὴ;

ΚΡ. Ἦ ὁμοια.

ΣΩ. Ἦ οὖν ὁμοιά ἐστι πανταχῆ;

ΚΡ. Πρὸς γε τὸ ἴσως φορᾶν δηλοῦν.

ΣΩ. Ἦ καὶ τὸ λάβδα ἐγκείμενον; οὐ τὸ ἐναντίον δη-
λοῖ σκληρότητος;

ΚΡ. Ἴσως γὰρ οὐκ ὁρθῶς ἐγκείται, ὡς Σώκρατες·
ὡσπερ καὶ ἃ νῦν δὴ σὺ πρὸς Ἐρμογένη ἐλεγες ἐξαιρῶν τε

καὶ ἐντιθεὶς γράμματα οὐδέοι, καὶ ὀρθῶς ἐδόκεις ἔμοιγε.
καὶ νῦν ἴσως ἀντι τοῦ λάβδα ὡς δεῖ λέγειν.

E ΣΩ. Εὖ λέγεις. τί οὖν; νῦν ὡς λέγομεν, οὐδὲν μαν-
θάνομεν ἀλλήλων, ἐπειδὴν τις φῆ σκληρόν, οὐδὲ οἶσθα
σύ νῦν ὅ τι ἐγὼ λέγω;

ΚΡ. Ἐγώ γε, διὰ γε τὸ ἔθος, ὦ φίλτατε.

ΣΩ. Ἐθος δὲ λέγων οἷε τι διαφορὸν λέγειν ξυνθή-
κης; ἢ ἄλλο τι λέγεις τὸ ἔθος ἢ ὅτι ἐγὼ, ὅταν τοῦτο φθέγγ-
ωμαι, διανοοῦμαι ἐκεῖνο, σὺ δὲ γινώσκεις ὅτι ἐκεῖνο
διανοοῦμαι; οὐ τοῦτο λέγεις;

435 ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ γινώσκεις ἐμοῦ φθεγγομένου, δη-
λωμά σοι γίνεταί παρ' ἐμοῦ;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Ἀπὸ τοῦ ἀνομοίου γε ἢ ὁ διανοούμενος φθέγγ-
ωμαι, εἴπερ τὸ λάβδα ἀνόμοιον ἐστὶ τῆ ἢ φῆς σὺ σκλη-
ρότητι· εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, τί ἄλλο ἢ αὐτὸς σαυτῷ
ξυνέθου καὶ σοι γίνεταί ἢ ὀρθότης τοῦ ὀνόματος ξυν-
θήκης, ἐπειδὴ γε δηλοὶ καὶ τὰ ὅμοια καὶ τὰ ἀνόμοια γράμ-
ματα, ἔθους τε καὶ ξυνθήκης τυχόντα; εἰ δ' ὅ τι μάλιστα
B μὴ ἐστὶ τὸ ἔθος ξυνθήκης, οὐκ ἂν καλῶς ἐτι ἔχοι λέγειν
τὴν ὁμοιότητα δήλωμα εἶναι, ἀλλὰ τὸ ἔθος· ἐκεῖνο γάρ,
ὡς εἶπε, καὶ ὁμοίῳ καὶ ἀνομοίῳ δηλοῖ. ἐπειδὴ δὲ ταῦτα
ξυγγοροῦμεν, ὦ Κρατύλε, τὴν γὰρ σιγὴν σου ξυγγορή-
σιν θήσω, ἀναγκαῖόν που καὶ ξυνθήκην τι καὶ ἔθος ξυμ-
βάλλεσθαι πρὸς δήλωσιν ὧν διανοοῦμενοι λέγομεν· ἐπεὶ,
ὦ βέλτιστε, εἰ θέλεις ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν ἐλθεῖν, πόθεν οἶε
C ἔξω ὀνόματα ὅμοια ἐνὶ ἐκάστῳ τῶν ἀριθμῶν ἐπενεργεῖν,
εἴαν μὴ εἴς τι τὴν σὴν ὁμολογίαν καὶ ξυνθήκην κῦρος
ἔχειν τῶν ὀνομάτων ὀρθότητος πέρι; ἐμοὶ μὲν οὖν καὶ
αὐτῷ ἀρέσκει μὲν κατὰ τὸ δυνατόν ὅμοια εἶναι τὰ ὀνό-
ματα τοῖς πράγμασιν· ἀλλὰ μὴ ὡς ἀληθῶς, τὸ τοῦ Ἐρμο-

γένους, γλίσχρα ἢ ἢ ὀλική αὐτῆ τῆς ὁμοιότητος, ἀναγκαῖον
δὲ ἢ καὶ τῷ φορτικῷ τούτῳ προσχρησθῆναι, τῆ ξυνθήκης,
εἰς ὀνομάτων ὀρθότητα. ἐπεὶ ἴσως κατὰ γε τὸ δυνατόν
κάλλιστ' ἂν λέγοιτο, ὅταν ἢ πάσιν ἢ ὡς πλείστοις ὁμοίοις
λέγεται, τοῦτο δ' ἐστὶ προσήκουσιν, αἰσχιστα δὲ τοῦναν-
τίον. τόδε δὲ μοι ἐτι εἶπε μετὰ ταῦτα, τίνα ἡμῖν δύνα- D
μιν ἔχει τὰ ὀνόματα καὶ τί φῶμεν αὐτὰ καλὸν ἀπεργά-
ζεσθαι;

XLII. ΚΡ. Διδάσκειν ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες,
καὶ τοῦτο πάνν ἀπλοῦν εἶναι, ὅς ἂν τὰ ὀνόματα ἐπίστη-
ται, ἐπίστασθαι καὶ τὰ πράγματα

ΣΩ. Ἴσως γάρ, ὦ Κρατύλε, τὸ τοιόνδε λέγεις, ὡς
ἐπειδὴν τις εἰδῆ τὸ ὄνομα οἷόν ἐστιν — ἐστὶ δὲ οἷόν περ
τὸ πρᾶγμα — εἴσεται δὴ καὶ τὸ πρᾶγμα, ἐπεὶ περ ὅμοιον
τυγχάνει ὃν τῷ ὀνόματι, τέχνη δὲ μία ἄρ' ἐστὶν ἢ αὐτῆ E
πάντων τῶν ἀλλήλοις ὁμοίων. κατὰ τοῦτο δὴ μοι δοκεῖς
λέγειν ὡς ὅς ἂν τὰ ὀνόματα εἰδῆ εἴσεται καὶ τὰ πράγματα.

ΚΡ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. Ἐχε δὴ, ἰδομεν τίς ποτ' ἂν εἴη ὁ τρόπος οὗτος
τῆς διδασκαλίας τῶν ὄντων, ὃν σὺ λέγεις νῦν, καὶ πότε-
ρον ἐστὶ μὲν καὶ ἄλλος, οὗτος μὲντοι βελτίων, ἢ οὐδ' ἐστὶν
ἄλλος ἢ οὗτος. ποτέρως οἶε;

ΚΡ. Οὕτως ἔγωγε, οὐ πάνν τι εἶναι ἄλλον, τοῦτον 436
δὲ καὶ μόνον καὶ βέλτιστον.

ΣΩ. Πότερον δὲ καὶ εὔρεσιν τῶν ὄντων τὴν αὐτὴν
ταύτην εἶναι, τὸν τὰ ὀνόματα εὐρόντα ἀκεῖνα εὐρηκέναι
ὧν ἐστὶ τὰ ὀνόματα· ἢ ζητεῖν μὲν καὶ εὐρίσκειν ἕτερον
δεῖν τρόπον, μανθάνειν δὲ τοῦτον;

ΚΡ. Πάντων μάλιστα καὶ ζητεῖν καὶ εὐρίσκειν τὸν
αὐτὸν τρόπον τοῦτον κατὰ ταῦτα.

ΣΩ. Φέρε δὴ, ἐννοήσωμεν, ὦ Κρατύλε, εἰ τις ζη-
τῶν τὰ πράγματα ἀκολουθοῖ τοῖς ὀνόμασι, σκοπῶν οἷον B

ἐκαστον βούλεται εἶναι, ἃς' ἐννοεῖς ὅτι οὐ σμικρὸς κίνδυνός ἐστιν ἐξαπατηθῆναι;

ΚΡ. Πῶς;

ΣΩ. Ἀἴθλον ὅτι ὁ θέμενος πρῶτος τὰ ὀνόματα, οἷα ἤγειτο εἶναι τὰ πράγματα, τοιαῦτα ἐπίδετο καὶ τὰ ὀνόματα, ὡς φάμεν. ἢ γὰρ;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Εἰ οὖν ἐκεῖνος μὴ ὀρθῶς ἤγειτο, ἔθετο δὲ οἷα ἤγειτο, τί οἶε ἡμᾶς τοὺς ἀκολουθοῦντας αὐτῷ πείσεσθαι; ἄλλο τι ἢ ἐξαπατηθῆσεσθαι;

ΚΡ. Ἀλλὰ μὴ οὐχ οὕτως ἔχη, ὃ Σώκρατες, ἀλλ' ἀναγκαῖον ἢ εἰδῶτα τίθεσθαι τὸν τιθέμενον τὰ ὀνόματα· εἰ δὲ μὴ, ὅπερ κάλαί ἐγὼ ἔλεγον, οὐδ' ἂν ὀνόματα εἴη. μέγιστον δὲ σοι ἔστω τεκμήριον ὅτι οὐκ ἐσφαλταί τῆς ἀληθείας ὁ τιθέμενος· οὐ γὰρ ἂν ποτε οὕτω ἑυφωναί ἦν αὐτῷ ἅπαντα· ἢ οὐκ ἐνενοεῖς αὐτὸς λέγων ὡς πάντα κατὰ ταῦτόν καὶ ἐπὶ ταῦτόν ἐρίγνετο τὰ ὀνόματα;

ΣΩ. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν, ὃ γὰρ Κρατύλε, οὐδὲν ἐστὶν ἀπολόγημα. εἰ γὰρ τὸ πρῶτον σφαλῆς ὁ τιθέμενος τᾶλλα ἢ ἤδη πρὸς τοῦτ' ἐβιάζετο καὶ αὐτῷ ἑυφωναεῖν ἠνάγκαζεν, οὐδὲν ἄτοπον, ὡς περ τῶν διαγραμμάτων ἐνίοτε τοῦ πρώτου σμικροῦ καὶ ἀδήλου ψεύδους γενομένου, τὰ λοιπὰ κάμπολλα ἤδη ὄντα ἐπόμενα ὁμολογεῖν ἀλλήλοις. δεῖ δὲ περὶ τῆς ἀρχῆς παντὸς πράγματος παντὶ ἀνδρὶ τὸν πολλὸν λόγον εἶναι καὶ τὴν πολλὴν σκέψιν, εἴτε ὀρθῶς εἴτε μὴ ὑπόκειται· ἐκείνης δὲ ἐξετασθείσης βιασῶς, τὰ λοιπὰ φάινεται ἐκείνη ἐπόμενα. οὐ μέντοι ἀλλὰ θαναμάζοιμ' ἂν εἰ καὶ τὰ ὀνόματα ἑυφωναεῖ αὐτὰ αὐτοῖς. πάλιν γὰρ ἐπισκεψόμεθα ἃ τὸ πρότερον διήλθομεν. ὡς τοῦ παντὸς ἰόντος τε καὶ φερομένου καὶ ἕοντος φάμεν σημαίνειν ἡμῖν τὴν οὐσίαν τὰ ὀνόματα. ἄλλο τι οὕτω σοι δοκεῖ δηλοῦν;

437 ΚΡ. Πάνν σφόδρα, καὶ ὀρθῶς γε σημαίνει.

ΣΩ. Σκοπῶμεν δὴ ἐξ αὐτῶν ἀναλαμβάνοντες πρῶτον μὲν τοῦτο τὸ ὄνομα, τὴν ἐπιστήμην, ὡς ἀμφίβολόν ἐστι καὶ μᾶλλον εἰκε σημαίνοντι ὅτι ἴστησι ἡμῶν ἐπὶ τοῖς πράγμασι τὴν ψυχὴν ἢ ὅτι ἑυμπεριφέρεται, καὶ ὀρθότερόν ἐστιν ὥσπερ νῦν αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν λέγειν μᾶλλον ἢ ἐκβάλλοντας τὸ εἰ ἐπιστήμην, ἀλλὰ τὴν ἐμβολὴν ποιήσεσθαι ἀντὶ τῆς ἐν τῷ εἰ ἐν τῷ ἴσθα. ἔπειτα τὸ βέβαιον, ὅτι βάσεως τινός ἐστι καὶ στάσεως μίμημα, ἀλλ' οὐ φορᾶς. ἔπειτα ἡ ἱστορία αὐτό που σημαίνει, ὅτι ἴστησι τὸν ζοῦν. καὶ τὸ πιστὸν ἴσθαι παντάπασιν σημαίνει. ἔπειτα δὲ ἡ μνήμη παντί που μνησεί ὅτι μονή ἐστὶν ἐν τῇ ψυχῇ, ἀλλ' οὐ φορά. εἰ δὲ βούλει, ἡ ἀμαρτία καὶ ἡ ἑυφορία, εἰ κατὰ τὸ ὄνομα τις ἀκολουθήσει, φανεῖται ταῦτόν τῇ ἑυφωναεῖ ταύτῃ καὶ ἐπιστήμῃ καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι τοῖς περὶ τὰ σπουδαῖα ὀνόμασιν. ἐτι τοίνυν ἡ ἀμαρτία καὶ ἡ ἀκολασία παραπλησίαι τούτοις φαίνεται· ἢ μὲν γὰρ τοῦ ἀμαρτηίου ἰόντος πορεία φαίνεται, ἢ ἀμαρτία, ἢ δ' ἀκολασία παντάπασιν ἀκολουθία τοῖς πράγμασι φαίνεται. καὶ οὕτως, ἃ νομίζομεν ἐπὶ τοῖς κακίστοις ὀνόματα εἶναι, ὁμοιότατ' ἂν φαίνοιτο τοῖς ἐπὶ τοῖς καλλίστοις. οἶμαι δὲ καὶ ἄλλα πόλλ' ἂν τις εὔροι, εἰ πραγματεύροιο, ἐξ ὧν οἰηθεῖν ἂν αὐ πάλιν τὸν τὰ ὀνόματα τιθέμενον οὐχὶ ἰόντα οὐδὲ φερόμενα ἀλλὰ μένοντα τὰ πράγματα σημαίνειν.

ΚΡ. Ἀλλ', ὃ Σώκρατες, ὀρθῶς ὅτι τὰ πολλὰ ἐκείνως ἐσήμαινεν.

ΣΩ. Τί οὖν τοῦτο, ὃ Κρατύλε; ὡς περ ψήφους διαριθμησόμεθα τὰ ὀνόματα, καὶ ἐν τούτῳ ἔσται ἡ ὀρθότης; ὁπότερα ἂν πλείω φαίνηται τὰ ὀνόματα σημαίνοντα, ταῦτα δὴ ἔσται τὰληθῆ;

ΚΡ. Οὐκ οὐκ εἰκός γε.

XLIII. ΣΩ. Οὐδ' ὀπωσιοῦν, ὃ φίλε. καὶ ταῦτα μὲν γε αὐτοῦ ἐάσωμεν, τάδε δὲ ἐπισκεψόμεθα, εἰ ἡμῖν

Ε καὶ τῆδε ὁμολογεῖς εἴτε καὶ οὐ. φέρε, τοὺς τὰ ὀνόματα ἐν ταῖς πόλεσι τιθεμένους ἐκάστοτε, ἐν τε ταῖς Ἑλληνικαῖς καὶ βαρβαρικαῖς, οὐκ ἀρίτως ὁμολογοῦμεν νομοθέτας εἶναι καὶ τὴν τέχνην τὴν τοῦτο δυναμένην νομοθετικὴν;

ΚΡ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Λέγε δὴ, οἱ πρῶτοι νομοθέται τὰ πρῶτα ὀνόματα πότερον γινώσκοντες τὰ πράγματα, οἷς ἐτίθεντο, ἐτίθεντο ἢ ἀγνοοῦντες;

ΚΡ. Οἶμαι μὲν ἐγὼ, ὦ Σώκρατες, γινώσκοντες.

438 ΣΩ. Οὐ γὰρ που, ὦ ἑταῖρε Κρατύλε, ἀγνοοῦν-
τές γε.

ΚΡ. Οὐ μοι δοκεῖ.

ΣΩ. Ἐπανέλθωμεν δὴ πάλιν ὅθεν δεῦρο μετέβημεν. ἄρτι γὰρ ἐν τοῖς πρόσθεν, εἰ μὲνησαι, τὸν τιθέμενον τὰ ὀνόματα ἀναγκαῖον εἶναι εἰδῶτα τίθεσθαι οἷς ἐτίθετο. πότερον οὖν ἐτι σοι δοκεῖ οὕτως ἢ οὐ;

ΚΡ. Ἔτι.

ΣΩ. Ἡ καὶ τὸν τὰ πρῶτα τιθέμενον εἰδῶτα φῆς τίθεσθαι;

ΚΡ. Εἰδῶτα.

ΣΩ. Ἐκ ποίων οὖν ὀνομάτων ἢ μεμαθηκῶς ἢ εὐρη-
B κῶς ἦν τὰ πράγματα, εἴπερ τὰ γε πρῶτα μὴ πῶ ἐκεῖτο, μαθεῖν δ' αὖ φαμέν τὰ πράγματα καὶ εὐρεῖν ἀδύνατον εἶναι ἄλλως ἢ τὰ ὀνόματα μαθόντας ἢ αὐτοὺς ἐξευρόντας οἷά ἐστιν;

ΚΡ. Δοκεῖς τί μοι λέγειν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τίνα οὖν τρόπον φῶμεν αὐτοὺς εἰδῶτας θέ-
σθαι ἢ νομοθέτας εἶναι, πρὶν καὶ ὄτιοῦν ὄνομα κείσθαι τε καὶ ἐκείνους εἰδέναί, εἴπερ μὴ ἐστὶ τὰ πράγματα μαθεῖν ἄλλ' ἢ ἐκ τῶν ὀνομάτων;

C ΚΡ. Οἶμαι μὲν ἐγὼ τὸν ἀληθέστατον λόγον περὶ τούτων εἶναι, ὦ Σώκρατες, μεῖζω τινὰ δύναμιν εἶναι ἢ

ἀνθρωπείαν τὴν θεμένην τὰ πρῶτα ὀνόματα τοῖς πράγμασι, ὥστε ἀναγκαῖον εἶναι αὐτὰ ὀρθῶς ἔχειν.

ΣΩ. Εἶτα, οἷε, ἐναντία ἂν ἐτίθετο αὐτὸς αὐτῷ ὁ θεῖς, ἂν δαίμων τις ἢ θεός; ἢ οὐδέν σοι ἐδοκοῦμεν ἄρτι λέγειν;

ΚΡ. Ἀλλὰ μὴ οὐκ ἢ τούτων τὰ ἕτερα ὀνόματα.

ΣΩ. Πότερα, ὦ ἄριστε, τὰ ἐπὶ τὴν στάσιν ἄγοντα ἢ τὰ ἐπὶ τὴν φορὰν; οὐ γὰρ που κατὰ τὸ ἄρτι λεχθὲν πλη-
θει κριθήσεται.

ΚΡ. Οὗτοι δὴ δίκαιόν, ἢ Σώκρατες.

ΣΩ. Ὄνομάτων οὖν στασιασάντων, καὶ τῶν μὲν φασκόντων ἐναντὶ εἶναι τὰ ὅμοια τῇ ἀληθείᾳ, τῶν δ' ἐναντὰ, τίτι ἐτι διακρινόμεν, ἢ ἐπὶ τί ἐλθόντες; οὐ γὰρ που ἐπὶ ὀνόματά γε ἕτερα ἄλλα τούτων· οὐ γὰρ ἐστὶν, ἀλλὰ δηλον ὅτι ἄλλ' ἄττα ζητητέα πλὴν ὀνομάτων, ἃ ἡμῖν ἐμφανεῖ ἄνευ ὀνομάτων, ὁπότερα τούτων ἐστὶ τάληθῆ, δεῖξαντα δηλον ὅτι τὴν ἀλήθειαν τῶν ὄντων.

ΚΡ. Δοκεῖ μοι οὕτως.

ΣΩ. Ἔστιν ἄρα, ὡς ἔοικεν, ὦ Κρατύλε, δυνατὸν μαθεῖν ἄνευ ὀνομάτων τὰ ὄντα, εἴπερ ταῦτα οὕτως ἔχει.

ΚΡ. Φαίνεται.

ΣΩ. Διὰ τίνος ἄλλου οὖν ἐτι προσδοκᾷς ἂν αὐτὰ μαθεῖν; ἄρα δι' ἄλλου του ἢ οὐπερ εἰκός τε καὶ δικαιοτά-
του, δι' ἀλλήλων γε, εἰ πῆ ξυγγενῆ ἐστί, καὶ αὐτὰ δι' αὐ-
τῶν; τὸ γὰρ που ἕτερον ἐκείνων καὶ ἄλλοῖον ἕτερον ἂν
τι καὶ ἄλλοῖον σημαῖνοι, ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνα.

ΚΡ. Ἀληθῆ μοι φαίνει λέγειν.

ΣΩ. Ἔχε δὴ πρὸς Διός· τὰ δὲ ὀνόματα οὐ πολλάκις
439 μένοιτο ἁμολογήσαμεν τὰ καλῶς κείμενα εἰκίότα εἶναι ἐκεῖνοις ὧν ὀνόματα κεῖται, καὶ εἶναι εἰκόνας τῶν πραγ-
μάτων;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Εἰ οὖν ἔστι μὲν ὃ τι μάλιστα δι' ὀνομάτων τὰ πράγματα μανθάνειν, ἔστι δὲ καὶ δι' αὐτῶν, ποτέρα ἂν εἴη καλλίων καὶ σαφεστέρα ἢ μάθησις; ἐκ τῆς εἰκότος μανθάνειν αὐτὴν τε αὐτὴν, εἰ καλῶς εἰκασταί, καὶ τὴν ἀληθειαν, ἧς ἦν εἰκόν, ἢ ἐκ τῆς ἀληθείας αὐτὴν τε αὐτὴν
B καὶ τὴν εἰκόνα αὐτῆς, εἰ προπόντως εἰργασταί;

ΚΡ. Ἐκ τῆς ἀληθείας μοι δοκεῖ ἀνάγκη εἶναι.

ΣΩ. Ὅντινα μὲν τοίνυν τρόπον δεῖ μανθάνειν ἢ εὐρίσκειν τὰ ὄντα, μείζον ἴσως ἔστιν ἐγνωσκένοι ἢ κατ' ἐμὲ καὶ σέ· ἀγαπητὸν δὲ καὶ τοῦτο ὁμολογήσασθαι, ὅτι οὐκ ἔξ ὀνομάτων ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον αὐτὰ ἔξ αὐτῶν καὶ μαθητέον καὶ ζητητέον ἢ ἐκ τῶν ὀνομάτων.

ΚΡ. Φαίνεται, ὦ Σώκρατες.

XLIV. ΣΩ. Ἐτι τοίνυν τόδε σκεψόμεθα, ὅπως μὴ C ἡμᾶς τὰ πολλὰ ταῦτα ὀνόματα ἐς ταῦτόν τείνοντα ἐξαπατᾷ, καὶ τῷ ὄντι μὲν οἱ θεμένοι αὐτὰ διανοηθέντες τε ἔθεντο ὡς ἰόντων ἀπάντων ἀεὶ καὶ θεόντων· φαίνονται γὰρ ἔμοιγε καὶ αὐτοὶ οὕτω διανοηθῆναι· τὸ δ', εἰ ἔτιχεν, οὐχ οὕτως ἔχει, ἀλλ' οὗτοι αὐτοὶ τε ὥσπερ εἰς τινα δίνην ἐμπροσθέντες κινῶνται καὶ ἡμᾶς ἐφελκόμενοι προσεμβάλλουσι. σκέψαι γάρ, ὦ θαυμάσιε Κρατύλε, ὃ ἔγωγε πολ- λάκις ὄνειρώτιω. ποτέρον φῶμέν τι εἶναι αὐτὸ καλὸν καὶ D ἀγαθὸν καὶ ἐν ἑκάστῳ τῶν ὄντων οὕτως, ἢ μή;

ΚΡ. Ἐμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Αὐτὸ τοίνυν ἐκεῖνο σκεψόμεθα, μὴ εἰ πρόσω- πόν τι ἔστι καλὸν ἢ τι τῶν τοιοῦτων, καὶ δοκεῖ ταῦτα πάντα θεῖν· ἀλλ' αὐτό, φῶμεν, τὸ καλὸν οὐ τοιοῦτον ἀεὶ ἔστιν οἷόν ἐστιν;

ΚΡ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν οἷόν τε προσεῖπεν αὐτὸ ὀρθῶς, εἰ ἀεὶ ὑπεξέρχεται, πρῶτον μὲν ὅτι ἐκεῖνό ἐστιν, ἔπειτα ὅτι τοι-

οὔτον, ἢ ἀνάγκη ἅμα ἡμῶν λεγόντων ἄλλο αὐτὸ εὐθὺς γίγνεσθαι καὶ ὑπεξίεναι καὶ μηκέτι οὕτως ἔχειν;

ΚΡ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Πῶς οὖν ἂν εἴη τι ἐκεῖνο, ὃ μηδέποτε ὡσαύτως B ἔχει, εἰ γὰρ ποτε ὡσαύτως ἴσχει, ἐν γ' ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ δῆλον ὅτι οὐδὲν μεταβαίνει· εἰ δὲ ἀεὶ ὡσαύτως ἔχει καὶ τὸ αὐτὸ ἔστι, πῶς ἂν τοῦτό γε μεταβάλλοι ἢ κινεῖτο, μη- δὲν ἐξιστάμενον τῆς αὐτοῦ ἰδέας;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἂν γνωσθῆ γ' ὑπ' οὐδενός. ἅμα γὰρ ἂν ἐπιόντος τοῦ γνωσομένου ἄλλο καὶ ἄλλοιον 440 γίγνοιτο, ὥστε οὐκ ἂν γνωσθεῖν ἔτι ὁποῖόν γε τί ἐστιν ἢ πῶς ἔχον· γνώσις δὲ δὴ πού οὐδεμία γιγνώσκει ὃ γιγνώ- σκει μηδαμῶς ἔχον.

ΚΡ. Ἔστιν ὡς λέγεις.

ΣΩ. Ἀλλ' οὐδὲ γνώσιν εἶναι φάναι εἰκόσ, ὦ Κρα- τυλε, εἰ μεταπίπτει πάντα χρήματα καὶ μηδὲν μένει. εἰ μὲν γὰρ αὐτὸ τοῦτο, ἢ γνώσις, τοῦ γνωσῖς εἶναι μὴ μετα- πίπτει, μένει τε ἂν ἀεὶ ἢ γνώσις καὶ εἴη γνώσις· εἰ δὲ καὶ αὐτὸ τὸ εἶδος μεταπίπτει τῆς γνώσεως, ἅμα τ' ἂν μετα- B πίπτει εἰς ἄλλο εἶδος γνώσεως καὶ οὐκ ἂν εἴη γνώσις· εἰ δὲ ἀεὶ μεταπίπτει, ἀεὶ οὐκ ἂν εἴη γνώσις, καὶ ἐν τοῦτον τοῦ λόγου οὔτε τὸ γνωσόμενον οὔτε τὸ γνωσθησόμενον ἂν εἴη· εἰ δὲ ἔστι μὲν ἀεὶ τὸ γιγνώσκον, ἔστι δὲ τὸ γιγνώ- σκόμενον, ἔστι δὲ τὸ καλόν, ἔστι δὲ τὸ ἀγαθόν, ἔστι δὲ ἐν ἑκάστῳ τῶν ὄντων, οὐ μοι φαίνεται ταῦτα ὁμοῖα ὄντα, C ἂ νῦν ἡμεῖς λέγομεν, ἥδη οὐδὲν οὐδὲ φορᾷ. ταῦτ' οὖν ποτέρον ποτε οὕτως ἔχει ἢ ἐκείνως ὡς οἱ περὶ Ἡράκλειτόν τε λέγουσι καὶ ἄλλοι πολλοί, μὴ οὐ ἥδιον ἢ ἐπισκέψα- σθαι, οὐδὲ πᾶν νοῦν ἔχοντος ἀνθρώπου ἐπιτρέψαντα ὀνόμασιν αὐτόν καὶ τὴν αὐτοῦ ψυχὴν θεραπεύειν, πεπι- στενωκότε ἐκείνοις καὶ τοῖς θεμένοις αὐτά, δισχυρίζεσθαι

ὡς τι εἰδότε καὶ αὐτοῦ τε καὶ τῶν ὄντων καταγινώσκειν,
ὡς οὐδὲν ἄγεις οὐδενός, ἀλλὰ πάντα ὥσπερ κεράμια φεῖ,
καὶ ἀτεχνῶς ὥσπερ οἱ κατάρρω νοσοῦντες ἄνθρωποι, οὐ-
D τως οἴεσθαι καὶ τὰ πράγματα διακείσθαι, ὑπὸ φεῦματός
τε καὶ κατάρρων πάντα τὰ χρήματα ἔχεσθαι. ἴσως μὲν οὖν
δή, ὦ Κρατύλε, οὕτως ἔχει, ἴσως δὲ καὶ οὐ. σκοπεῖσθαι
οὖν χρὴ ἀνδρείως τε καὶ εὖ, καὶ μὴ θραδίως ἀποδέχεσθαι·
ἔτι γὰρ νέος εἶ καὶ ἡλικίαν ἔχεις· σκεψάμενον δέ, ἐὰν εὐ-
ρης, μεταδιδόναι καὶ ἐμοί.

ΚΡ. Ἀλλὰ ποιήσω ταῦτα. εὖ μέντοι ἴσθι, ὦ Σώκρα-
τες, ὅτι οὐδὲ νυνὶ ἀσκέπτως ἔχω, ἀλλὰ μοι σκοποῦμένῃ
E καὶ πράγματα ἔχοντι πολὺ μᾶλλον ἐκείνως φαίνεται ἔχειν,
ὡς Ἡρόκλειτος λέγει.

ΣΩ. Εἰσαυθίς τοίνυν με, ὦ ἑταῖρε, διδάξεις, ἐπει-
δὴν ἤμης· νῦν δέ, ὥσπερ παρεσκεύασαι, πορεύου εἰς
ἀγρόν· προπέμψει δέ σε καὶ Ἐρμογένης ὄδε.

ΚΡ. Ταῦτ' ἔσται, ὦ Σώκρατες· ἀλλὰ καὶ σὺ πειρῶ
ἔτι ἐννοεῖν ταῦτα ἤδη.

ΘΕΑΙΤΗΤΟΣ

[ἢ περὶ ἐπιστήμης, πειραστικός.]

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ
ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ, ΤΕΡΨΙΩΝ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ,
ΘΕΟΔΩΡΟΣ, ΘΕΑΙΤΗΤΟΣ.

St. I.
P.
142

I. Ἄρτι, ὦ Τερψίων, ἢ πάλαι ἐξ ἀγροῦ;

ΤΕΡ. Ἐπικεικῶς πάλαι. καὶ σέ γε ἐξήτουν κατ' ἀγο-
ράν καὶ ἐθαύμαζον, ὅτι οὐχ οἶός τ' ἦ εὐρεῖν.

ΕΥ. Οὐ γὰρ ἦ κατὰ πόλιν.

ΤΕΡ. Ποῦ μὴν;

ΕΥ. Εἰς λιμένα καταβαίνων Θεαιτήτω ἐνέτυχον φε-
ρομένῳ ἐκ Κορίνθου ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου Ἀθήναις.

ΤΕΡ. Ζῶντι ἢ τετελευτηκότι;

ΕΥ. Ζῶντι καὶ μάλα μόλις· χαλεπῶς μὲν γὰρ ἔχει B
καὶ ὑπὸ τραυμάτων τινῶν, μᾶλλον μὴν αὐτὸν αἰρεῖ τὸ
γεγονὸς νόσημα ἐν τῷ στρατεύματι.

ΤΕΡ. Μῶν ἢ δυσεντερία;

ΕΥ. Ναί.

ΤΕΡ. Οἶον ἄνδρα λέγεις ἐν κινδύνῳ εἶναι.

ΕΥ. Καλόν τε καὶ ἀγαθόν, ὦ Τερψίων, ἐπεὶ τοι καὶ
νῦν ἡμιούον τινα μάλα ἐγκωμιαζόντων αὐτὸν περὶ τῆν
μάχην.

ΤΕΡ. Καὶ οὐδέν γ' ἄτοπον, ἀλλὰ πολὺ θαυμαστό-
τερον εἰ μὴ τοιοῦτος ἦν. ἀτὰρ πῶς οὐκ αὐτοῦ Μεγαροὶ C
κατέλυσεν;

ΕΥ. Ἠλείγετο οἴκαδε· ἐπεὶ ἔγωγ' ἐδεόμην καὶ συνε-
βούλευον, ἀλλ' οὐκ ἤθελεν. καὶ δῆτα προπέμψας αὐτόν,

ἀπῶν πάλιν ἀνεμνήσθη καὶ ἐθαύμασα Σωκράτους, ὡς
μαντικῶς ἄλλα τε δὴ εἶπε καὶ περὶ τούτου. δοκεῖ γάρ μοι
ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου ἐντυχεῖν αὐτῷ μισρακίῳ ὄντι,
καὶ συγγενόμενός τε καὶ διαλεχθεὶς πάνυ ἀγαθῆναι
αὐτοῦ τὴν φύσιν. καὶ μοι ἐλθόντι Ἀθήναζε τοὺς τε λόγους
D οὓς διελέχθη αὐτῷ διηγήσατο, καὶ μάλα ἀξιόους ἀκοῆς,
εἶπέ τε ὅτι πᾶσα ἀνάγκη εἴη τούτου ἐλλόγιμον γενέσθαι,
εἶπερ εἰς ἡλικίαν ἔλθοι.

TEP. Καὶ ἀληθῆ γέ, ὡς εἰκεν, εἶπεν. ἀτὰρ τίνες
ἦσαν οἱ λόγοι; ἔχοις ἂν διηγήσασθαι;

ET. Οὐ μὰ τὸν Δία, οὐκοῦν οὕτω γὰρ ἀπὸ στόματος
143 ἀλλ' ἐγραψάμην μὲν τότε εὐθὺς οἰκαδ' ἐλθὼν ὑπομνή-
ματα, ὕστερον δὲ κατὰ σχολὴν ἀναμνησκόμενος ἐγρα-
φον, καὶ ὁσάκις Ἀθήναζε ἀφικοίμην, ἐπανηρώτων τὸν
Σωκράτη ὃ μὴ ἐμεμνήμην, καὶ δεῦρο ἐλθὼν ἐνηρωρδού-
μην· ὥστε μοι σχεδόν τι πᾶς ὁ λόγος γέγραπται.

TEP. Ἀληθῆ· ἤκουσά σου καὶ πρότερον, καὶ μέντοι
ἀεὶ μέλλων κελεύσειν ἐπιδειξάι διατέτριφα δεῦρο. ἀλλὰ τί
κωλύει νῦν ἡμᾶς διελεῖν; πάντως ἐρωγὴ καὶ ἀναπαύσα-
σθαι θέομαι, ὡς ἐξ ἀγροῦ ἦκων.

B ET. Ἀλλὰ μὲν δὴ καὶ αὐτὸς μέχρι Ἐρινοῦ Θεαίτη-
τον προὔπεμψα, ὥστε οὐκ ἂν ἀηδῶς ἀναπανοίμην. ἀλλ'
ἴωμεν, καὶ ἡμῖν ἅμα ἀναπανομένοις ὁ παῖς ἀναγνώσεται.

TEP. Ὅρθῶς λέγεις.

ET. Τὸ μὲν δὴ βιβλίον, ᾧ Τερψίαν, τοῦτί· ἐγρα-
ψάμην δὲ δὴ οὕτως τὸν λόγον, οὐκ ἐμοὶ Σωκράτη διη-
γούμενον ὡς διηγείτο, ἀλλὰ διαλεγόμενον οἷς ἔφη διαλε-
χθῆναι. ἔφη δὲ τῷ τε γεωμέτρῳ Θεοδώρῳ καὶ τῷ Θεαι-
C τῆτῳ. ἵνα οὖν ἐν τῇ γραφῇ μὴ παρέχοιεν πράγματα αἱ
μεταξὺ τῶν λόγων διηγήσεις περὶ αὐτοῦ τε ὅποτε λέγοι ὁ
Σωκράτης, οἶον, κἀγὼ ἔφην ἢ καὶ ἐγὼ εἶπον, ἢ αὐτὸ περὶ
τοῦ ἀποκρινομένου, ὅτι συνέφη ἢ οὐκ ἀμολόγει, τούτων

ἐνεκα ὡς αὐτὸν αὐτοῖς διαλεγόμενον ἐγραψα, ἐξελών τὰ
τοιαῦτα.

TEP. Καὶ οὐδέν γε ἄπο τρόπου, ᾧ Εὐκλείδῃ.

ET. Ἀλλὰ, παῖ, λαβὲ τὸ βιβλίον καὶ λέγε.

II. ΣΩ. Εἰ μὲν τῶν ἐν Κυρήνῃ μᾶλλον ἐκηδόμην, D
ᾧ Θεόδωρε, τὰ ἐκεῖ ἂν σε καὶ περὶ ἐκείνων ἂν ἠρώτων, εἰ-
τινες αὐτόθι περὶ γεωμετρίας ἢ τινα ἄλλην φιλοσοφίαν
εἰσὶ τῶν νέων ἐπιμέλειαν ποιούμενοι· νῦν δέ—ἦττον γὰρ
ἐκείνους ἢ τοὺςδε φιλῶ, καὶ μᾶλλον ἐπιθυμῶ εἰδέναί τι-
νες ἡμῖν τῶν νέων ἐπίδοξοι γίνεσθαι ἐπιεικεῖς· ταῦτα δὲ
αὐτὸς τε σκοπῶ καθ' ὅσον δύναμαι, καὶ τοὺς ἄλλους
ἐρωτῶ οἷς ἂν ὀρθῶς τοὺς νέους ἐθέλοντας συγγίγνεσθαι.
σοὶ δὲ οὐκ ὀλίγοι πησιάζουσι, καὶ δικαίως· ἄξιός γάρ
τά τε ἄλλα καὶ γεωμετρίας ἐνεκα. εἰ δὲ οὖν τι ἐνέτυχες E
ἀξίῳ λόγῳ, ἠδέως ἂν πυθοίμην.

ΘEO. Καὶ μὴν, ᾧ Σώκρατες, ἐμοὶ τε εἰπεῖν καὶ σοὶ
ἀκοῦσαι πάνυ ἄξιον, οἷα ἡμῖν τῶν πολιτῶν μισρακίῳ ἐν-
τετύχηκα. καὶ εἰ μὲν ἦν καλός, ἐφοβούμην ἂν σφόδρα
λέγειν, μὴ καὶ τῷ δόξῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ αὐτοῦ εἶναι· νῦν δέ,
καὶ μὴ μοι ἄχθον, οὐκ ἔστι καλός, προσέειπε δὲ σοὶ τὴν
τε σιμότητα καὶ τὸ ἔξω τῶν ὀμμάτων· ἦττον δὲ ἢ σὺ ταῦτ'
ἔχει. ἀδεῶς δὲ λέγω. εὐ γὰρ ἴσθι ὅτι ἂν δὴ πάποτε ἐνέ- 144
τυχον, καὶ πάνυ πολλοῖς πεπλησίαικα, οὐδένα πω ἦσθό-
μην οὕτω θαυμαστῶς εὐ πεφυκότα. τὸ γὰρ εὐμαθῆ ὄντα,
ὡς ἄλλο χαλεπὸν, πρῶτον αὐτὸ εἶναι διαφερόντως, καὶ ἐπὶ
τούτοις ἀνδρείον παρ' ὀντινοῦν, ἐγὼ μὲν οὐτ' ἂν φόμην
γενέσθαι οὔτε ὀρθῶ γιγνομένους· ἀλλ' οἱ τε ὀξείζεις ὥσπερ
οὔτος καὶ ἀγχείνοι καὶ μνήμονες ὡς τὰ πολλὰ καὶ πρὸς
τὰς ὀργὰς ὀξυρροποὶ εἰσι, καὶ ἄττοντες φέρονται ὥσπερ
τὰ ἀνερματίστα πλοῖα, καὶ μανικώτεροι ἢ ἀνδρειότεροι B
φύονται, οἱ τε αὐτὸ ἐμβριθέστεροι ναυδροὶ πῶς ἀπαντῶσι
πρὸς τὰς μαθήσεις καὶ λήθης γέμοντες. ὁ δὲ οὕτω λείως

τε καὶ ἀπταιστως καὶ ἀνυσίμως ἔρχεται ἐπὶ τὰς μαθήσεις
τε καὶ ζητήσεις μετὰ πολλῆς πραότητος, οἷον ἐλαίου ρεῖμμα
ἀφορητὴ ῥέοντος, ὥστε θαυμάσαι τὸ τηλικούτον ὄντα
οὕτω ταῦτα διαπραττέσθαι.

ΣΩ. Εὐ ἀγγέλλεις. τίνας δὲ καὶ ἔστι τῶν πολιτῶν;

ΘΕΟ. Ἀκήκοα μὲν τοῦνομα, μνημονεύω δὲ οὐ. ἀλλὰ
C γὰρ ἔστι τῶνδε τῶν προσιόντων ὁ ἐν τῷ μέσῳ. ἄρτι γὰρ
ἐν τῷ ἔξω δρόμῳ ἠλείφοντο ἐταῖροί τε τινες οὗτοι αὐτοῦ
καὶ αὐτός, νῦν δὲ μοι δοκοῦσιν ἀλειψάμενοι δεῦρο ἰέναι.
ἀλλὰ σκοπεῖ εἰ γινώσκεις αὐτόν.

ΣΩ. Γινώσκω· ὁ τοῦ Σουνιέως Εὐφρονίου ἐστὶ,
καὶ πάνυ γε, ὦ φίλε, ἀνδρὸς οἷον καὶ σὺ τοῦτον διηγεί, καὶ
ἄλλως εὐδοκίμου, καὶ μέντοι καὶ οὐσίαν μέλα πολλήν
κατέλιπε. τὸ δ' ὄνομα οὐκ οἶδα τοῦ μειρακίου.

D ΘΕΟ. Θεαίτητος, ὦ Σώκρατες, τὸ γε ὄνομα· τὴν
μέντοι οὐσίαν δοκοῦσί μοι ἐπίτροποι τινες διεφθαρκέναι·
ἀλλ' ὅμως καὶ πρὸς τὴν τῶν χρημάτων ἐλευθεριότητα
θαυμαστός, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Γεννικὸν λέγεις τὸν ἄνδρα. καὶ μοι κέλευε αὐ-
τὸν ἐνθάδε παρακαθίζεσθαι.

ΘΕΟ. Ἔσται ταῦτα. Θεαίτητε, δεῦρο παρὰ Σωκράτη.

ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Θεαίτητε, ἵνα κἀγὼ ἐμαντὸν
ἀνασκέψωμαι, ποτόν τι ἔχω τὸ πρόσωπον. φησὶ γὰρ Θεό-
E δωρος ἔχειν με σοὶ ὅμοιον. ἀτὰρ εἰ νῦν ἐχόντων ἐκατέρου
λύραν ἔφη αὐτὰς ἠρμόσθαι ὁμοίως, πότερον εὐθὺς ἂν
ἐπιστεύομεν ἢ ἐπισκεψάμεθ' ἂν εἰ μουσικὸς ὢν λέγει;

ΘΕΑΙ. Ἐπισκεψάμεθ' ἂν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοιοῦτον μὲν εὐρόντες ἐπειθόμεθ' ἂν,
ἄμουσον δέ, ἠπιστοῦμεν;

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Νῦν δέ γ' οἶμαι, εἰ τι μέλει ἡμῖν τῆς τῶν προσ-
145 ὄπων ὁμοιότητος, σκεπτέον εἰ γραφικὸς ὢν λέγει ἢ οὐ.

ΘΕΑΙ. Δοκεῖ μοι.

ΣΩ. Ἡ οὖν ζωγραφικὸς Θεόδωρος;

ΘΕΑΙ. Οὐχ, ὅσον γέ με εἰδέναί.

ΣΩ. Ἄρ' οὐδὲ γεωμετρικὸς;

ΘΕΑΙ. Πάντως δὴ που, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἡ καὶ ἀστρονομικὸς καὶ λογιστικὸς τε καὶ μυ-
σικὸς καὶ ὅσα παιδείας ἔχεται;

ΘΕΑΙ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Εἰ μὲν ἄρα ἡμᾶς τὸ Λόματός τι ὁμοίους φησὶν
εἶναι ἐπαινῶν πῃ ἢ φέρων, οὐ πάνυ αὐτῷ ἄξιον τὸν νοῦν
προσέχειν.

ΘΕΑΙ. Ἰσῶς οὐ.

ΣΩ. Τί δ', εἰ ποτέρου τὴν ψυχὴν ἐπαινοὶ πρὸς ἀρε- B
τὴν τε καὶ σοφίαν; ἄρ' οὐκ ἄξιον τῷ μὲν ἀκούσαντι προ-
θυμείσθαι ἀνασκέψασθαι τὸν ἐπαινεθέντα, τῷ δὲ προθύ-
μως ἐαντὸν ἐπιδεικνύναι;

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Σώκρατες.

III. ΣΩ. Ὥρα τοίνυν, ὦ φίλε Θεαίτητε, σοὶ μὲν ἐπι-
δεικνύναι, ἐμοὶ δὲ σκοπεῖσθαι· ὡς εὐ ἴσθι ὅτι Θεόδωρος
πολλοὺς δὴ πρὸς με ἐπαινέσας ξένους τε καὶ ἀστοὺς οὐ-
δένα πω ἐπήνεσεν ὡς σὲ νῦν δὴ.

ΘΕΑΙ. Εὐ ἂν ἔχοι, ὦ Σώκρατες· ἀλλ' ὅρα μὴ παι- C
ξων ἔλεγεν.

ΣΩ. Οὐχ οὗτος ὁ τρόπος Θεοδώρου· ἀλλὰ μὴ ἀνα-
δύου τὰ ὁμολογημένα σκηπτόμενος παίζοντα λέγειν τόνδε,
ἵνα μὴ καὶ ἀναγκασθῆ μαρτυρεῖν· πάντως γὰρ οὐδεὶς
ἐπισκήψει αὐτῷ. ἀλλὰ θαρῶν ἔμμενε τῇ ὁμολογίᾳ.

ΘΕΑΙ. Ἄλλὰ χρὴ ταῦτα ποιεῖν, εἰ σοὶ δοκεῖ.

ΣΩ. Λέγε δὴ μοι· μαθητάνεις που παρὰ Θεοδώρου
γεωμετρίας ἄντα;

ΘΕΑΙ. Ἔγωγε.

PLATO I.

D ΣΩ. Καὶ τῶν περὶ ἀστρονομίαν τε καὶ ἀρμονίας καὶ λογισμούς;

ΘΕΑΙ. Προθυμοῦμαι γε δῆ.

ΣΩ. Καὶ γὰρ ἐγώ, ὦ παῖ, παρὰ τε τούτων καὶ παρ' ἄλλων, οὓς ἂν οἴωμαι τι τούτων ἐπαίειν. ἀλλ' ὁμῶς τὰ μὲν ἄλλα ἔχω περὶ αὐτὰ μετρίως, σμικρὸν δέ τι ἀπορῶ, ὃ μετὰ σοῦ τε καὶ τῶνδε σκεπτεύου. καὶ μοι λέγε· ἄρ' οὐ τὸ μανθάνειν ἐστὶ τὸ σοφώτερον γίνεσθαι περὶ ὃ μανθάνει τις;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Σοφίᾳ δέ γ' οἶμαι σοφοὶ οἱ σοφοί.

ΘΕΑΙ. Ναί.

E ΣΩ. Τοῦτο δὲ μὲν διαφέρει τι ἐπιστήμης;

ΘΕΑΙ. Τὸ πόλον;

ΣΩ. Ἡ σοφία ἢ οὐχ ἄπερ ἐπιστήμους, ταῦτα καὶ σοφοί;

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΣΩ. Ταυτὸν ἄρα ἐπιστήμη καὶ σοφία;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τοῦτ' αὐτὸ τοίνυν ἐστὶν ὃ ἀπορῶ καὶ οὐ δύναμαι λαβεῖν ἴκανῶς παρ' ἑμαυτῶ, ἐπιστήμη ὃ τί ποτε
146 τυγχάνει ὄν. ἄρ' οὖν δῆ ἔχομεν λέγειν αὐτό; τί φατέ; τίς ἂν ἡμῶν πρῶτος εἴποι; ὃ δὲ ἁμαρτῶν, καὶ ὃς ἂν αἰεὶ ἁμαρτάνῃ, καθεδεῖται, ὥσπερ φασὶν οἱ παῖδες οἱ σφαιρίζοντες, ὄνος· ὃς δ' ἂν περιγένηται ἀναμάρτητος, βασιλεύσει ἡμῶν καὶ ἐπιτάξει ὃ τι ἂν βούληται ἀποκρίνεσθαι. τί σιγᾶτε; οὐ τί που, ὦ Θεόδωρε, ἐγὼ ὑπὸ φιλολογίας ἀγροικίζομαι, προθυμοῦμενος ἡμᾶς ποιῆσαι διαλέγεσθαι καὶ φίλους τε καὶ προσηγόρους ἀλλήλοις γίνεσθαι;

B ΘΕΟ. Ἡκιστα μὲν, ὦ Σώκρατες, τὸ τοιοῦτον ἂν εἴη ἀγροικον, ἀλλὰ τῶν μειρακίων τι κέλενε σοὶ ἀποκρίνεσθαι. ἐνώ μὲν γὰρ ἀήθης τῆς τοιαύτης διαλέκτου, καὶ οὐδ'

αὐτὸ συνεδίξεσθαι ἡλικίαν ἔχω· τοῖσδε δὲ πρόποι τε ἂν τοῦτο καὶ πολὺ πλεον ἐπιδιδόειν· τῷ γὰρ ὄντι ἢ νεότης εἰς πᾶν ἐπίδοσιν ἔχει. ἀλλ', ὥσπερ ἤρξω, μὴ ἀφίεσο τοῦ Θεαιτήτου, ἀλλ' ἐρώτα.

ΣΩ. Ἀκούεις δῆ, ὦ Θεαίτητε, ἃ λέγει Θεόδωρος, ὃ ἀπιστεῖν, ὡς ἐγὼ οἶμαι, οὔτε σὺ ἐδελέσεις, οὔτε θέμις ὀπερὶ τὰ τοιαῦτα ἀνδρὶ σοφῷ ἐπίπτοντι νεώτερον ἀπειθεῖν. ἀλλ' εὖ καὶ γενναίως τί σοι δοκεῖ εἶναι ἐπιστήμη;

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ χρεῖ, ὦ Σώκρατες, ἐπειδήπερ ὑμεῖς κελύετε. πάντως γάρ, ἂν τι καὶ ἁμάρτω, ἐπανορθώσετε.

IV. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν, ἂν πέρ γε οἴοι τε ὤμεν.

ΘΕΑΙ. Δοκεῖ τοίνυν μοι καὶ ἃ παρὰ Θεοδώρου ἂν τις μάθοι ἐπιστήμη εἶναι, γεωμετρία τε καὶ ἄς νῦν δῆ σὺ διήλθες, καὶ αὐτὸ σκυτοτομική τε καὶ αἱ τῶν ἄλλων δημιουργῶν τέχναι, πᾶσαι τε καὶ ἐκάστη τούτων, οὐκ ἄλλο τι ἢ ἐπιστήμη εἶναι.

ΣΩ. Γενναίως γε καὶ φιλοδώρως, ὦ φίλε, ἐν αἰτηθεῖς πολλὰ δίδως καὶ ποιίλα ἐνθ' ἕπλοῦ.

ΘΕΑΙ. Πῶς τί τοῦτο λέγεις; ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἴσως μὲν οὐδέν· ὃ μέντοι οἶμαι, φράσω. ὅταν λέγῃς σκυτοκλήν, μὴ τι ἄλλο φράξεις ἢ ἐπιστήμην ὑποδημάτων ἐργασίας;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΣΩ. Τί δ', ὅταν τεκτονικήν; μὴ τι ἄλλο ἢ ἐπιστήμην τῆς τῶν ξυλίνων σκευῶν ἐργασίας;

ΘΕΑΙ. Οὐδὲ τοῦτο.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐν ἀμφοῖν, οὐ ἑκατέρω ἐπιστήμη, τοῦτο ὀρίζεις;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τὸ δ' ἐπερωτηθέν, ὦ Θεαίτητε, οὐ τοῦτο ἦν, τίμων ἢ ἐπιστήμη, οὐδὲ ὁπόσαι τινές· οὐ γὰρ ἀριθμησά

αὐτὰς βουλόμενοι ἠρώμεθα, ἀλλὰ γινῶναι ἐπιστήμην αὐτὸ
ὅ τί ποτ' ἐστίν. ἢ οὐδὲν λέγω;

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν ὀρθῶς.

147 ΣΩ. Σκέψαι δὴ καὶ τὸδε. εἴ τις ἡμᾶς τῶν φαύλων
τι καὶ προχείρων ἔροιτο, οἷον περὶ πηλοῦ, ὅ τί ποτ' ἐστίν,
εἰ ἀποκρινάμεθα αὐτῷ πηλὸς ὁ τῶν χυτρώων καὶ πηλὸς
ὁ τῶν ἰπνοπλασθῶν καὶ πηλὸς ὁ τῶν πλινθοουργῶν, οὐκ
ἂν γελοιοὶ εἴμεν;

ΘΕΑΙ. Ἰσως.

ΣΩ. Πρῶτον μὲν γέ που οἴομενοι συνίεναι ἐκ τῆς
ἡμετέρας ἀποκρίσεως τὸν ἐρωτῶντα, ὅταν εἰπωμεν πηλὸς,
B εἴτε ὁ τῶν κοροπλασθῶν προσθέντες εἴτε ἄλλων ὠντινων-
οῦν δημιουργῶν. ἢ οἶαι τίς τι συνίησί τινος ὄνομα, ὃ μὴ
οἶδε τί ἐστίν;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Οὐδ' ἄρα ἐπιστήμην ὑποδημάτων συνίησιν ὃ
ἐπιστήμην μὴ εἰδῶς.

ΘΕΑΙ. Οὐ γάρ.

ΣΩ. Σκυτικὴν ἄρα οὐ συνίησιν ὃς ἂν ἐπιστήμην
ἀγνοῇ, οὐδέ τινα ἄλλην τέχνην.

ΘΕΑΙ. Ἔστιν οὕτως.

ΣΩ. Γελοία ἄρα ἢ ἀπόκρισις τῷ ἐρωτηθέντι ἐπι-
στήμη τί ἐστίν, ὅταν ἀποκρίνηται τέχνης τινὸς ὄνομα.
C τινὸς γὰρ ἐπιστήμην ἀποκρίνεται, οὐ τοῦτ' ἐρωτηθεῖς.

ΘΕΑΙ. Ἐοικεν.

ΣΩ. Ἐπειτά γέ που ἐξὸν φαύλως καὶ βραχέως ἀπο-
κρίνασθαι περιέρχεται ἀπέραντον ὁδόν. οἷον καὶ ἐν τῇ
τοῦ πηλοῦ ἐρωτήσῃ φαῦλόν που καὶ ἀπλοῦν εἰπεῖν ὅτι
γῆ ὑγρῷ φυραθεῖσα πηλὸς ἂν εἴη, τὸ δ' ὅτου ἔᾶν χαίρειν.

V. ΘΕΑΙ. Ῥάδιον, ὦ Σώκρατες, νῦν γε οὕτω φαί-
νεται· ἀτὰρ κινδυνεύεις ἐρωτᾶν οἷον καὶ αὐτοῖς ἡμῶν

ἐναγχος εἰσῆλθε διαλεγόμενοις, ἐμοί τε καὶ τῷ σῷ ὁμο- D
νύμφ τούτῳ Σωκράτει.

ΣΩ. Τὸ ποῖον δὴ, ὦ Θεαίτητε;

ΘΕΑΙ. Περὶ δυνάμεων τι ἡμῶν Θεόδωρος ὅδε ἔγρα-
ψε, τῆς τε τρίποδος πέρι καὶ πεντέποδος, ἀποφαίνων ὅτι
μήκει οὐ ξυμμετροὶ τῇ ποδιαίᾳ, καὶ οὕτω κατὰ μίαν ἐκά-
στην προαιρούμενος μέχρι τῆς ἑκτακαίδεκάποδος· ἐν δὲ
ταύτῃ πως ἐνέσχετο. ἡμῶν οὖν εἰσῆλθέ τι τοιοῦτον, ἐπειδὴ
ἄπειροι τὸ πλῆθος αἱ δυνάμεις ἐφαίνοντο, πειραθῆναι
ξυλλαβεῖν εἰς ἓν, ὅτῳ πάσας ταύτας προσαγορεύσομεν τὰς B
δυνάμεις.

ΣΩ. Ἢ καὶ εὔρετέ τι τοιοῦτον;

ΘΕΑΙ. Ἐμοίγε δοκοῦμεν· σκοπεῖ δὲ καὶ σύ.

ΣΩ. Λέγε.

ΘΕΑΙ. Τὸν ἀριθμὸν πάντα δίχα διελάβομεν· τὸν
μὲν δυνάμενον ἴσον ἰσάκεις γίνεσθαι τῷ τετραγώνῳ τὸ
σχῆμα ἀπεικάσαντες τετράγωνόν τε καὶ ἰσόπλευρον προσ-
εἶπομεν.

ΣΩ. Καὶ εὐ γε.

ΘΕΑΙ. Τὸν τοίνυν μεταξὺ τούτου, ὧν καὶ τὰ τρία
καὶ τὰ πέντε καὶ πᾶς ὃς ἀδύνατος ἴσος ἰσάκεις γενέσθαι, 148
ἀλλ' ἢ πλείων ἐλάττωνάκεις ἢ ἐλάττων πλεονάκεις γίνεται,
μείζων δὲ καὶ ἐλάττων ἀεὶ πλευρὰ αὐτὸν περιλαμβάνει,
τῷ προμήκει αὐὸ σχήματι ἀπεικάσαντες προμήκη ἀριθμὸν
ἐκαλέσαμεν.

ΣΩ. Κάλλιστα. ἀλλὰ τί τὸ μετὰ τοῦτο;

ΘΕΑΙ. Ὅσαι μὲν γραμμαὶ τὸν ἰσόπλευρον καὶ ἐπί-
πεδον ἀριθμὸν τετραγωνίζουσι, μήκος ὠρισάμεθα, ὅσαι
δὲ τὸν ἑτερομήκη, δυνάμεις, ὡς μήκει μὲν οὐ ξυμμετροὺς B
ἐκείναις, τοῖς δ' ἐπιπέδοις ἄδύναται. καὶ περὶ τὰ στερεὰ
ἄλλο τοιοῦτον.

ΣΩ. Ἄριστά γ' ἀνθρώπων, ὦ παῖδες· ὥστε μοι δοκεῖ ὁ Θεόδωρος οὐκ ἐνοχος τοῖς ψευδομαρτυροῖσι ἔσεσθαι.

ΘΕΑΙ. Καὶ μήν, ὦ Σώκρατες, ὃ γε ἐρωτᾷς περὶ ἐπιστήμης, οὐκ ἂν δυναμὴν ἀποκρίνασθαι, ὥσπερ περὶ τοῦ μήκουσ καὶ τῆς δυνάμεως· καίτοι σύ γέ μοι δοκεῖς τοιοῦτόν τι ζητεῖν· ὥστε πάλιν αὐ φαίνεται ψευδῆς ὁ Θεόδωρος.

C ΣΩ. Τί δαί; εἰ σε πρὸς δρόμον ἐπαινῶν μηδεὶ οὐτω δρομικῶ ἔφη τῶν νέων ἐντετυχημέναι, εἴτα διαθέων τοῦ ἀκμάζοντος καὶ ταχίστου ἠτήθης, ἥτιόν τι ἂν οἶε ἀληθῆ τόνδ' ἐπαινέσαι;

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Ἀλλὰ τὴν ἐπιστήμην, ὥσπερ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, σμικρόν τι οἶε εἶναι ἐξευρεῖν καὶ οὐ τῶν πάντη ἀκρῶν;

ΘΕΑΙ. Νῆ τὸν Δ' ἔγωγε καὶ μάλα γε τῶν ἀκροτάτων.

D ΣΩ. Θάρρει τολύμην περὶ σαντῶ καὶ τί οἶον Θεόδωρον λέγειν, προθυμῆθῃ δὲ παντὶ πρόπῳ τῶν τε ἄλλων πέρι καὶ ἐπιστήμης λαβεῖν λόγον, τί ποτε τυγχάνει ὄν.

ΘΕΑΙ. Προθυμίας μὲν ἐνεκεν, ὦ Σώκρατες, φαίνεται.

VI. ΣΩ. Ἴθι δὴ· καλῶς γὰρ ἄρτι ὑφηγήσω· πειρῶ μιμούμενος τὴν περὶ τῶν δυνάμεων ἀπόκρισιν, ὥσπερ ταύτης πολλὰς οὔσας ἐν εἰδει περιέλαβες, οὕτω καὶ τὰς πολλὰς ἐπιστήμας ἐνὶ λόγῳ προσειπεῖν.

E ΘΕΑΙ. Ἀλλ' εὐ ἴσθι, ὦ Σώκρατες, πολλάκις δὴ αὐτὸ ἐπεχείρησα σκέψασθαι, ἀκούων τὰς παρὰ σοῦ ἀποφερομένας ἐρωτήσεις· ἀλλὰ γὰρ οὐτ' αὐτὸς δύναμαι πείσαι ἑμαυτὸν ὡς ἱκανῶς τι λέγω, οὐτ' ἄλλου ἀκούσαι λέγοντος οὕτως ὡς σύ διακελεύει· οὐ μὲν δὴ αὐ οὐδ' ἀπαλλαγῆναι τοῦ μέλειν.

ΣΩ. Ὡδίνεις γάρ, ὦ φίλε Θεαίτητε, διὰ τὸ μὴ κενὸς ἀλλ' ἐγκύμων εἶναι.

ΘΕΑΙ. Οὐκ οἶδα, ὦ Σώκρατες· ὃ μέντοι πέπονθα λέγω.

ΣΩ. Εἴτα, ὦ κατυρέλαστε, οὐκ ἀκήκοας, ὡς ἐγὼ 149 εἰμι νῆος μαίας μάλα γενναίας τε καὶ βλοσυρᾶς, Φαιναρέτης;

ΘΕΑΙ. Ἦδη τοῦτό γε ἤκουσα.

ΣΩ. Ἄρα καί, ὅτι ἐπιτηδεύω τὴν αὐτὴν τέχνην, ἀκήκοας;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἀλλ' εὐ ἴσθ' ὅτι· μὴ μέντοι μου κατέλιπες πρὸς τοὺς ἄλλους· λέληθα γάρ, ὦ εταίρε, ταύτην ἔχων τὴν τέχνην· οἱ δέ, ἅτε οὐκ εἰδότες, τοῦτο μὲν οὐ λέγονσι περὶ ἐμοῦ, ὅτι δὲ ἀτοπώτατός εἰμι καὶ ποιῶ τοὺς ἀνθρώπους ἀπορεῖν· ἢ καὶ τοῦτο ἀκήκοας;

ΘΕΑΙ. Ἐγωγε.

ΣΩ. Εἰπω οὖν σοι τὸ αἴτιον;

ΘΕΑΙ. Πάνν μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἐννόησον δὴ τὸ περὶ τὰς μαίας ἅπαν ὡς ἔχει, καὶ ἴσθαι μαθήσει ὃ βούλομαι· οἶσθα γάρ ποιν ὡς οὐδεμία αὐτῶν ἐτι αὐτῇ κνίσκομένη τε καὶ τίκτουσα ἄλλας μαιεύεται, ἀλλ' αἱ ἤδη ἀδύνατοι τίκτειν.

ΘΕΑΙ. Πάνν μὲν οὖν.

ΣΩ. Αἰτίαν δέ γε τούτου φασιν εἶναι τὴν Ἀρτεμιν, ὅτι ἄλοχος οὔσα τὴν λοχείαν εἴληξε· στερίφαις μὲν οὖν ἄρα οὐκ ἔδωκε μαιεύεσθαι, ὅτι ἡ ἀνθρωπίνῃ φύσει ἀσθε- 150 νεστέρα ἢ λαβεῖν τέχνην ἂν ἂν ἢ ἄπειρος· ταῖς δὲ δι' ἡλικίαν ἀτόκοις προσέταξε, τιμῶσα τὴν αὐτῆς ὁμοίότητα.

ΘΕΑΙ. Εἰκόσ.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τόδε εἰκόσ τε καὶ ἀναγκαῖον, τὰς κνουσὰς καὶ μὴ γιγνώσκουσας μᾶλλον ὑπὸ τῶν μαιῶν ἢ τῶν ἄλλων;

ΘΕΑΙ. Πάνν γε.

ΣΩ. Καὶ μὴν καὶ διδοῦσαι γε αἱ μαιῖαι φαρμάκια
D καὶ ἐπάδουσαι δύνανται ἐγείρειν τε τὰς ὄδιναις καὶ μαλ-
θακωτέρας, ἂν βούλωνται, ποιεῖν, καὶ τίκτειν τε δὴ τὰς
δυστοκούσας, καὶ ἕαν γε ὅσιον δόξῃ, ἀμβλίσκειν [ἀμβλί-
σκουσαι];

ΘΕΑΙ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν ἐτι καὶ τότε αὐτῶν ἤσθησαι, ὅτι καὶ
προμνηστριαὶ εἰσι δεινότεραι, ὡς πάσσοφοι οὔσαι περὶ
τοῦ γυνῶναι ποίαν χρῆ ποίῳ ἀνδρὶ συνουσαν ὡς ἀρίστους
παῖδας τίκτειν;

ΘΕΑΙ. Οὐ πάνν τοῦτο οἶδα.

ΣΩ. Ἄλλ' ἔσθ' ὅτι ἐπὶ τούτῳ μείζον φρονοῦσιν ἢ
E ἐπὶ τῇ ὀμφαλητομίᾳ. ἐννόει γάρ· τῆς αὐτῆς ἢ ἄλλης οἶει
τέχνης εἶναι θεραπείαν τε καὶ ξυγκομιδὴν τῶν ἐκ γῆς καρ-
πῶν καὶ αὐτὸ γυνῶσκειν εἰς ποίαν γῆν ποίου φυτόν τε
καὶ σπέρμα καταβλητέον;

ΘΕΑΙ. Οὐκ, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς.

ΣΩ. Εἰς γυναικα δέ, ὦ φίλε, ἄλλην μὲν οἶει τοῦ
τοιούτου, ἄλλην δὲ ξυγκομιδῆς;

ΘΕΑΙ. Οὐκ οὐκ εἰκόσ γε.

150 ΣΩ. Οὐ γάρ. ἀλλὰ διὰ τὴν ἀδικόν τε καὶ ἀτεχνον
ξυναγωγὴν ἀνδρὸς καὶ γυναικός, ἢ δὴ προαγωγεία ὄνομα,
φεύγουσι καὶ τὴν προμνηστικὴν ἄτε σεμναὶ οὔσαι αἱ
μαῖαι, φοβούμεναι μὴ εἰς ἐκείνην τὴν αἰτίαν διὰ τάρτην
ἐμπέσωσιν· ἐπεὶ ταῖς γε ὄντως μαῖαις μόναις που προσ-
ῆκει καὶ προμνησασθαι ὀρθῶς.

ΘΕΑΙ. Φαίνεται.

ΣΩ. Τὸ μὲν τοίνυν τῶν μαῖῶν τοσοῦτον, ἔλαττον
δὲ τοῦ ἐμοῦ δράματος. οὐ γάρ πρόσσεστι γυναιξίν ἐνίοτε
B μὲν εἰδωλα τίκτειν, ἔστι δ' ὅτε ἀληθινά, τοῦτο δὲ μὴ ῥά-
διον εἶναι διαγινῶναι. εἰ γάρ προσῆν, μέγιστόν τε καὶ

καλλιστον ἔργον ἦν ἂν ταῖς μαῖαις τὸ κρίνειν τὸ ἀληθές
τε καὶ μὴ· ἢ οὐκ οἶει;

ΘΕΑΙ. Ἔργαγε.

VII. ΣΩ. Τῇ δέ γ' ἐμῇ τέχνῃ τῆς μαιεύσεως τὰ μὲν
ἀλλὰ ὑπάρχει ὅσα ἐκείναις, διαφέρει δὲ τῷ τε ἀνδρὸς ἀλλὰ
μὴ γυναικῶν μαιεύεσθαι καὶ τῷ τὰς ψυχὰς αὐτῶν τικτού-
σας ἐπισκοπεῖν ἀλλὰ μὴ τὰ σώματα. μέγιστον δὲ τοῦτ' ἐνι
τῇ ἡμετέρᾳ τέχνῃ, βασανίζεῖν δυνατόν εἶναι παντὶ τρόπῳ, C
πότερον εἰδωλον καὶ ψεύδος ἀποτίκται τοῦ νέου ἢ διάνοια
ἢ γόνιμόν τε καὶ ἀληθές, ἐπεὶ τότε γε καὶ ἐμοὶ ὑπάρχει,
ὅπερ ταῖς μαῖαις· ἄγονός εἰμι σοφίας, καὶ ὅπερ ἤδη πολ-
λοὶ μοι ἀνείδισαν, ὡς τοὺς μὲν ἄλλους ἐρωτῶ, αὐτὸς δὲ
οὐδὲν ἀποκρίνομαι περὶ οὐδενὸς διὰ τὸ μηδὲν ἔχειν σοφόν,
ἀληθές ὀνειδίξουσι. τὸ δὲ αἴτιον τούτου τὸδε· μαιεύεσθαι
με ὁ θεὸς ἀναγκάζει, γεννᾶν δὲ ἀπεκώλυσεν. εἰμὶ δὴ οὖν
αὐτὸς μὲν οὐ πάνν τις σοφός, οὐδέ τί μοι ἔστιν εὐρημα
D τοιοῦτο, γεγονός τῆς ἐμῆς ψυχῆς ἔκγονον· οἱ δ' ἐμοὶ ξυγ-
γενόμενοι τὸ μὲν πρῶτον φαίνονται ἐνοι μὲν καὶ πάνν
ἀμαθεῖς, πάντες δὲ προοιούσης τῆς ξυνουσίας, οἷοπερ ἂν
ὁ θεὸς παρείκη, θανμαστόν ὅσον ἐπιδιδόντες, ὡς αὐτοῖς
τε καὶ τοῖς ἄλλοις δοκοῦσι· καὶ τοῦτο ἐναργές ὅτι παρ'
ἐμοῦ οὐδὲν πώποτε μαθόντες, ἀλλ' αὐτοὶ παρ' αὐτῶν
πολλὰ καὶ καλὰ εὐρόντες τε καὶ κατέχοντες. τῆς μέντοι
μαίειας ὁ θεὸς τε καὶ ἐγὼ αἰτίος. ὥδε δὲ δήλον· πολλοὶ
ἤδη τοῦτο ἀγνοήσαντες καὶ ἐαυτοὺς αἰτιασάμενοι, ἐμοῦ E
δὲ καταφρονησάντες ἢ αὐτοὶ ἢ ὑπ' ἄλλων πεισθέντες
ἀπῆλθον προαίτερον τοῦ δέοντος, ἀπελθόντες δὲ τὰ τε
λοιπὰ ἐξήμβλωσαν διὰ πονηρὰν ξυνουσίαν καὶ τὰ ὑπ' ἐμοῦ
μαιευθέντα κακῶς τρέφοντες ἀπάλεσαν, ψευδῆ καὶ εἰδωλα
περὶ πλείονος ποιησάμενοι τοῦ ἀληθοῦς, τελευταῖοντες δ'
αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἔδοξαν ἀμαθεῖς εἶναι. ὦν εἰς
γέγονεν Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου καὶ ἄλλοι πάνν πολλοὶ· 151

οἷς, ὅταν πάλιν ἐλθῶσιν δεόμενοι τῆς ἐμῆς ξηνουσίας καὶ
 θαυμαστά δρωῦντες, ἐνίοις μὲν τὸ γιγνόμενον μοι δαιμό-
 νιον ἀποκαλύψει ξυνεῖναι, ἐνίοις δὲ ἐξ καὶ πάλιν αὐτοὶ ἐπι-
 διδάσσει, πάσχουσι δὲ δὴ οἱ ἐμοὶ ξυγγιγνόμενοι καὶ τοῦτο
 ταῦτόν ταις τικτούσαις ᾠδίνουσι γὰρ καὶ ἀπορίας ἐμπί-
 πλανται νύκτας τε καὶ ἡμέρας πολὺ μᾶλλον ἢ ἐκείναι·
 ταύτην δὲ τὴν ᾠδὴν ἐγείρειν τε καὶ ἀποπαύειν ἢ ἐμῆ
 B τέχνη δύναται. καὶ οὗτοι μὲν δὴ οὕτως. ἐνίστε δέ, ᾧ Θεαί-
 τητε, οἱ ἂν μοι μὴ δόξωσί πως ἐγκύμονες εἶναι, γινούσ-
 ὃτι οὐδὲν ἐμοῦ δεόνται, πάνν εὐμενῶς προμνησμαι καί,
 ξὺν θεῷ εἰπεῖν, πάνν ἱκανῶς τοπάξω οἷς ἂν ξυγγερόμενοι
 ὄναιτο· ὧν πολλοὺς μὲν δὴ ἐξέδωκα Προδίκω, πολλοὺς
 δὲ ἄλλοις σοφοῖς τε καὶ θεσπεσίοις ἀνδράσι. ταῦτα δὴ
 σοι, ᾧ ἄριστε, ἐνεκα τοῦδε ἐμήκνυα, ὑποπτεύων σε, ὥσ-
 περ καὶ αὐτὸς οἶσι, ᾠδίνειν τι κνοῖντα ἐνδον. προσφέρων
 C οὖν πρὸς με ὡς πρὸς μαίας νῖδον καὶ αὐτὸν μαιευτικόν,
 καὶ ἂ ἂν ἐρωτῶ προθυμοῦ ὅπως οἷός τ' εἰ οὕτως ἀπο-
 κρινασθαι· καὶ εἰ ἂν ἄρα σκοπούμενός τι ὧν ἂν λέγῃς ἡγή-
 σωμαι εἰδωλον καὶ μὴ ἀληθές, εἴτα ὑπεξαίρωμαι καὶ
 ἀποβάλλω, μὴ ἀγρίαινε ὥσπερ αἱ πρωτοτόκοι περὶ τὰ
 παιδία. πολλοὶ γὰρ ἤδη, ᾧ θαυμάσιε, πρὸς με οὕτω διετέ-
 θησαν, ὥστε ἀτεχνῶς δάκνυεν ἔτοιμοι εἶναι, ἐπειδὴν τινα
 λῆρον αὐτῶν ἀφαιρῶμαι, καὶ οὐκ οἰονταί με εἰνοία
 τοῦτο ποιεῖν, πόρρω ὄντες τοῦ εἰδέναι ὅτι οὐδεὶς θεὸς
 D δύνουσι ἀνθρώποις, οὐδ' ἐγὼ δυσνοία τοιοῦτου οὐδὲν
 δρωῶ, ἀλλὰ μοι ψεῦδός τε ξυγχωρῆσαι καὶ ἀληθές ἀφανί-
 σαι οὐδαμῶς θέμις. πάλιν δὴ οὖν ἐξ ἀρχῆς, ᾧ Θεαίτητε,
 ὅ τί ποτ' ἐστὶν ἐπιστήμη, πειρῶ λέγειν· ὡς δ' οὐκ οἷός
 τ' εἰ, μηδέποτε εἶπης. εἰ ἂν γὰρ θεὸς ἐθέλη καὶ ἀνδρῶν,
 οἷός τ' ἔσει.

VIII. *ΘΕΑΙ.* Ἀλλὰ μέντοι, ᾧ Σώκρατες, σοῦ γε
 οὕτω παρακλενομένου αἰσχρὸν μὴ οὐ παιτι τρόπῳ προ-

θυμεισθαι ὅ τί τις ἔχει λέγειν. δοκεῖ οὖν μοι ὁ ἐπιστάμε-
 νός τι αἰσθάνεσθαι τοῦτο ὁ ἐπίσταται, καὶ ὡς γε νυνὶ φαί-
 νεται, οὐκ ἄλλο τί ἐστὶν ἐπιστήμη ἢ αἰσθησις.

ΣΩ. Εὖ γε καὶ γενναίως, ᾧ πατ'· χοῖ γὰρ οὕτως
 ἀποφαινόμενον λέγειν. ἀλλὰ φέρε δὴ αὐτὸ κοινῇ σκεψώ-
 μεθα, γόνιμον ἢ ἀνεμιατον τυγχάνει ὄν. αἰσθησις, φῆς,
 ἐπιστήμη;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Κινδυνεύεις μέντοι λόγον οὐ φαῦλον εἰρημέ-
 ναι περὶ ἐπιστήμης, ἀλλ' ὅν ἔλεγε καὶ Πρωταγόρας. τρού- 152
 που δὲ τινα ἄλλον εἰρημέ τὰ αὐτὰ ταῦτα. φησὶ γὰρ που
 πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπον εἶναι, τῶν μὲν ὄν-
 των, ὡς ἔστι, τῶν δὲ μὴ ὄντων, ὡς οὐκ ἔστιν. ἀνέγνωκας
 γὰρ που;

ΘΕΑΙ. Ἀνέγνωκα καὶ πολλάκις.

ΣΩ. Οὐκοῦν οὕτω πως λέγει, ὡς οἷα μὲν ἕκαστα
 ἐμοὶ φαίνεται, τοιαῦτα μὲν ἔστιν ἐμοί, οἷα δὲ σοί, τοιαῦτα
 δὲ αὐ σοί· ἄνθρωπος δὲ σύ τε κάγω;

ΘΕΑΙ. Λέγει γὰρ οὖν οὕτως.

ΣΩ. Εἰς μέντοι σοφὸν ἄνδρα μὴ ληρεῖν· ἐπακο- B
 λουθήσωμεν οὖν αὐτῷ. ἄρ' οὐκ ἐνίστε πνεόντος ἀνέμου
 τοῦ αὐτοῦ ὁ μὲν ἡμῶν ἴριος, ὁ δ' οὐ; καὶ ὁ μὲν ἡρέμα, ὁ
 δὲ σφόδρα;

ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα.

ΣΩ. Πότερον οὖν τότε αὐτὸ ἐφ' ἑαυτὸ τὸ πνεῦμα
 ψυχρὸν ἢ οὐ ψυχρὸν φήσομεν; ἢ πεισόμεθα τῷ Πρωτα-
 γόρα ὅτι τῷ μὲν ἴριοντι ψυχρὸν, τῷ δὲ μὴ οὐ;

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ φαίνεται οὕτως ἕκατέρω;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τὸ δὲ γε φαίνεται αἰσθάνεσθαι ἔστιν;

ΘΕΑΙ. Ἔστι γὰρ.

C ΣΩ. Φαντασία ἄρα καὶ αἰσθησις ταυτὸν ἐν τε θεομοῖς καὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις. οἷα γὰρ αἰσθάνεται ἕκαστος, τοιαῦτα ἐκάστῳ καὶ κινδυνεύει εἶναι.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Αἰσθησις ἄρα τοῦ ὄντος αἰεὶ ἐστὶ καὶ ἀψευδής, ὡς ἐπιστήμη οὔσα.

ΘΕΑΙ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν πρὸς Χαρίτων πάσσοφός τις ἦν ὁ Πρωταγόρας, καὶ τοῦτο ἡμῖν μὲν ἠνέξατο τῷ πολλῷ συμφεῖ, τοῖς δὲ μαθηταῖς ἐν ἀποροῇ τὴν ἀλήθειαν ἔλεγεν;

D ΘΕΑΙ. Πῶς δὴ, ὦ Σώκρατες, τοῦτο λέγεις;

ΣΩ. Ἐγὼ ἐγὼ καὶ μάλ' οὐ φαῦλον λόγον· ὡς ἄρα ἐν μὲν αὐτὸ καθ' αὐτὸ οὐδὲν ἐστίν, οὐδ' ἂν τι προσείποις ὀρθῶς οὐδ' ὀποιοῦν τι, ἀλλ', ἐὰν ὡς μέγα προσαγορεύης, καὶ σμικρὸν φανείται, καὶ ἐὰν βαρὺ, κοῦφον, ξυμπαντὰ τε οὕτως, ὡς μηδενὸς ὄντος ἐνός μήτε τινὸς μήτε ὀποιοῦν· ἐκ δὲ δὴ φορᾶς τε καὶ κινήσεως καὶ κράσεως πρὸς ἀλλήλα γίνεται πάντα ἃ δὴ φαμεν εἶναι, οὐκ ὀρθῶς προσαγορεύοντες· ἐστὶ μὲν γὰρ οὐδέποτε οὐδέν, αἰεὶ E δὲ γίνεται. καὶ περὶ τούτου πάντες ἐξῆς οἱ σοφοὶ πλὴν Παρμενίδου ξυμφέροσθον, Πρωταγόρας τε καὶ Ἡράκλειτος καὶ Ἐμπεδοκλῆς, καὶ τῶν ποιητῶν οἱ ἄκροι τῆς ποιήσεως ἑκατέρως, κωμωδίας μὲν Ἐπίχαρμος, τραγωδίας δὲ Ὀμηρος, ὃς εἰπὼν

Ῥυειανόν τε θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθύν πάντα εἴρηκεν ἔκρονα ζοῆς τε καὶ κινήσεως· ἢ οὐ δοκεῖ τοῦτο λέγειν;

ΘΕΑΙ. Ἔμοιγε.

153 IX. ΣΩ. Τίς οὖν ἂν ἐτι πρὸς γε τοσοῦτον στρατόπεδον καὶ στρατηγὸν Ὀμηρον δύναίτο ἀμφισβητήσας μὴ καταγέλαστος γενέσθαι;

ΘΕΑΙ. Οὐ ῥάδιον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐ γάρ, ὦ Θεαίτητε. ἐπεὶ καὶ τάδε τῷ λόγῳ σημεῖα ἰκανά, ὅτι τὸ μὲν εἶναι δοκοῦν καὶ τὸ γίνεσθαι κινήσις παρέχει, τὸ δὲ μὴ εἶναι καὶ ἀπόλλεσθαι ἡσυχία· τὸ γὰρ θερμοῦν τε καὶ πῦρ, ὃ δὴ καὶ τᾶλλα γεννᾷ καὶ ἐπιτροπεύει, αὐτὸ γεννᾶται ἐκ φορᾶς καὶ τρίψεως· τοῦτο δὲ κινήσεις· ἢ οὐχ αὐταὶ γενέσεις πυρός;

ΘΕΑΙ. Αὐταὶ μὲν οὖν.

ΣΩ. Καὶ μὴν τό γε τῶν ζώων γένος ἐκ τῶν αὐτῶν τούτων φύεται.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὐ;

ΣΩ. Τί δέ; ἢ τῶν σωμάτων ἕξις οὐχ ὑπὸ ἡσυχίας μὲν καὶ ἀργίας διόλλυται, ὑπὸ γυμνασίων δὲ καὶ κινήσεων ἐπὶ πολὺ σώζεται;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Ἡ δ' ἐν τῇ ψυχῇ ἕξις οὐχ ὑπὸ μαθήσεως μὲν καὶ μελέτης, κινήσεων ὄντων, κτάται τε μαθήματα καὶ σώζεται καὶ γίννεται βελτίων, ὑπὸ δ' ἡσυχίας, ἀμελετησίας τε καὶ ἀμαθίας οὔσης, οὔτε τι μανθάνει ἃ τε ἂν μάθη ἐπιλανθάνεται;

ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα.

ΣΩ. Τὸ μὲν ἄρα ἀγαθὸν κινήσις κατὰ τε ψυχὴν καὶ κατὰ σῶμα, τὸ δὲ τοῦναντίον;

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Ἔτι οὖν σοὶ λέγω νημεμίας τε καὶ γαλήνας καὶ ὅσα ταυτὰ, ὅτι αἱ μὲν ἡσυχίαι σήπουσι καὶ ἀπολλύασι, τὰ δ' ἕτερα σώζει; καὶ ἐπὶ τούτοις τὸν κολοφῶνα ἀναγκάζω προσβιβάξων, τὴν χουρήν σειρὰν ὡς οὐδὲν ἄλλο ἢ τὸν ἥλιον Ὀμηρος λέγει, καὶ δηλοῦσι ὅτι ἕως μὲν ἂν ἡ περιφορὰ ἢ κινουμένη καὶ ὁ ἥλιος, πάντα ἐστὶ καὶ σώζεται τὰ ἐν θεοῖς τε καὶ ἀνθρώποις, εἰ δὲ σταθῆ τοῦτο ὡσπερ δε-

θέν, πάντα χρώματ' ἂν διαφθαρείη καὶ γένοιτ' ἂν τὸ λε-
γόμενον ἄνω κάτω πάντα;

ΘΕΑΙ. Ἄλλ' ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ταῦτα δη-
λοῦν, ἅπερ λέγεις.

Χ. ΣΩ. Ὑπόλαβε τοίνυν, ὦ ἄριστε, οὕτως· κατὰ
τὰ ὄμματα πρῶτον, ὃ δὴ καλεῖς χρώμα λευκόν, μὴ εἶναι
αὐτὸ ἕτερόν τι ἔξω τῶν σῶν ὀμμάτων μηδ' ἐν τοῖς ὀμμασι·
E μηδὲ τιν' αὐτῷ χῶρα ἀποτάξῃς· ἥδη γὰρ ἂν εἴη τε ὄν
που ἐν τάξει καὶ μένοι καὶ οὐκ ἂν ἐν γενέσει γίγνοιτο.

ΘΕΑΙ. Ἄλλ' ὡς;

ΣΩ. Ἐπόμεθα τῷ ἄρτι λόγῳ, μηδὲν αὐτὸ καθ' αὐτὸ
ἐν ὄν τιθέντες· καὶ ἡμῖν οὕτω μέλαι τε καὶ λευκὸν καὶ
ὄτιοῦν ἄλλο χρώμα ἐκ τῆς προσβολῆς τῶν ὀμμάτων πρὸς
την προσήκουσαν φορὰν φανείται γεγενημένον, καὶ ὃ δὴ
ἐκαστον εἶναι φάμεν χρώμα, οὔτε τὸ προσβάλλον οὔτε τὸ
154 προσβαλλόμενον ἔσται, ἀλλὰ μεταξύ τι ἐκάστῳ ἰδίων γε-
γονός· ἢ σὺ διῶχρῖσαισαιο ἂν ὡς, οἷον σοὶ φαίνεται ἐκαστον
χρώμα, τοιοῦτον καὶ κνὴ καὶ ὄτροδὺν ζῶν;

ΘΕΑΙ. Μὰ Δι' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Τί δέ; ἄλλο ἀνθρώπῳ ἄρ' ὅμοιον καὶ σοὶ φαί-
νεται ὄτιοῦν; ἔχεις τοῦτο ἰσχυρῶς, ἢ πολὺ μᾶλλον, ὅτι
οὐδὲ σοὶ αὐτῷ ταῦτόν διὰ τὸ μηδέποτε ὁμοίως αὐτὸν σε-
αυτῷ ἔχειν;

ΘΕΑΙ. Τοῦτο μᾶλλον μοι δοκεῖ ἢ ἐκεῖνο.

B ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μὲν ᾧ παραμετρούμεθα ἢ σὺ ἐφα-
πτόμεθα, μέγα ἢ λευκὸν ἢ θερμὸν ἦν, οὐκ ἂν ποτε ἄλλο
προσπεσὸν ἄλλο ἂν ἐγγόνει, αὐτὸ γε μηδὲν μεταβάλλον·
εἰ δὲ αὐτὸ παραμετρούμενον ἢ ἐφαπτόμενον ἐκαστον ἦν
τούτων, οὐκ ἂν αὐτὸ ἄλλο προσελθόντος ἢ τι παθόντος
αὐτὸ μηδὲν παθὸν ἄλλο ἂν ἐγένετο. ἐπεὶ νῦν γε, ὦ φίλε,
θαυμαστά τε καὶ γελοῖα εὐχερῶς πως ἀναγκαζόμεθα λέ-

γειν, ὡς φαίη ἂν Πρωταγόρας τε καὶ πᾶς ὁ τὰ αὐτὰ ἐκεῖνο
ἐπιχειρῶν λέγειν.

ΘΕΑΙ. Πῶς δὴ καὶ ποῖα λέγεις;

ΣΩ. Σμικρὸν λαβὲ παράδειγμα, καὶ πάντα εἰσεῖ ἀ
βούλομαι. ἀστραγάλους γὰρ που ἔξ, ἂν μὲν τέτταρας ἀν-
τοῖς προσενέγκῃς, πλείους φάμεν εἶναι τῶν τεττάρων καὶ
ἡμισίους, ἐὰν δὲ δώδεκα, ἐλάττους καὶ ἡμίσεις· καὶ οὐδὲ
ἀνεκτὸν ἄλλως λέγειν· ἢ σὺ ἀνέξει;

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Τν οὖν; ἂν σε Πρωταγόρας ἐρηται ἢ τις ἄλλος·
ὦ Θεαίτητε, ἔσθ' ὅπως τι μείζον ἢ πλεον γίνυται ἄλλως
ἢ αὐξηθέν; τί ἀποκρίνεις;

ΘΕΑΙ. Ἐὰν μὲν, ὦ Σώκρατες, τὸ δοκοῦν πρὸς τὴν
νῦν ἐρώτησιν ἀποκρίνωμαι, ὅτι οὐκ ἔστιν· ἐὰν δὲ πρὸς Δ
τὴν προτέραν, φυλάττω μὴ ἐναντία εἶπω, ὅτι ἔστιν.

ΣΩ. Εὐ γε νῆ τὴν Ἥραν, ὦ φίλε, καὶ θείας. ἀτάρ,
ὡς ἔοικεν, ἐὰν ἀποκρίνη ὅτι ἔστιν, Εὐριπίδειόν τι ξυμβή-
σεται· ἢ μὲν γὰρ γλωττα ἀνέλεγκτος ἡμῖν ἔσται, ἢ δὲ φρὴν
οὐκ ἀνέλεγκτος.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μὲν δεινοὶ καὶ σοφοὶ ἐγώ τε καὶ σὺ
ἦμεν, πάντα τὰ τῶν φρενῶν ἐξητανότες, ἥδη ἂν τὸ λοιπὸν
ἐκ περιουσίας ἀλλήλων ἀποπειρώμενοι, ξυνελθόντες σο-
φιστικῶς εἰς μάχην τοιαύτην, ἀλλήλων τοὺς λόγους τοῖς E
λόγοις ἐκρούομεν· νῦν δὲ ἄτε ἰδιῶται πρῶτον βουλευσό-
μεθα θεάσασθαι αὐτὰ πρὸς αὐτά, τί ποτ' ἔστιν ἢ διανο-
οῦμεθα, πότερον ἡμῖν ἀλλήλοις ξυμφωνεῖ ἢ οὐδ' ὅπως
τιοῦν.

ΘΕΑΙ. Πάνν μὲν οὖν ἔγωγε τοῦτ' ἂν βουλοίμην.

XI. ΣΩ. Καὶ μὴν ἔγωγε. ὅτε δ' οὕτως ἔχει, ἄλλο τι
ἢ ἡρέμα, ὡς πάνν πολλὴν σχολὴν ἄγοντες, πάλιν ἐπανα-
σκεψόμεθα, οὐ δύσκολαίνοντες, ἀλλὰ τῷ ὄντι ἡμᾶς αὐ- 156

τοὺς ἐξετάζοντες, ἅττα ποτ' ἐστὶ ταῦτα τὰ φάσματα ἐν ἡμῖν; ὃν πρῶτον ἐπισκοποῦντες φήσομεν, ὡς ἐγὼ οἶμαι, μηδέποτε μηδὲν ἂν μείζον μηδὲ ἕλαττον γενέσθαι μήτε ὄγκῳ μήτε ἀριθμῷ, ἕως ἴσων εἴη αὐτὸ ἑαυτῷ. οὐχ οὕτως;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Δεύτερον δέ γε, ὃ μήτε προστίθεται μήτε ἀφαιροῖτο, τοῦτο μήτε αὐξάνεσθαι ποτε μήτε φθίνειν, αἰεὶ δὲ ἴσων εἶναι.

ΘΕΑΙ. Κομιδῆ μὲν οὖν.

B ΣΩ. Ἄρ' οὖν οὐ καὶ τρίτον, ὃ μὴ πρότερον ἦν, ἀλλὰ ὕστερον τοῦτο εἶναι ἄνευ τοῦ γενέσθαι καὶ γίνεσθαι ἀδύνατον;

ΘΕΑΙ. Δοκεῖ γε δῆ.

C ΣΩ. Ταῦτα δῆ, οἶμαι, ὁμολογήματα τρία μάχεται αὐτὰ αὐτοῖς ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ψυχῇ, ὅταν τὰ περὶ τῶν ἀστραγάλων λέγωμεν, ἢ ὅταν φῶμεν ἐμὲ τηλικόνδε ὄντα, μήτε ἀξηθέντα μήτε τούναντίον παθόντα, ἐν ἐνιαυτῷ σοῦ τοῦ νέου νῦν μὲν μείζω εἶναι, ὕστερον δὲ ἐλάττω, μηδὲν τοῦ ἐμοῦ ὄγκου ἀφαιρεθέντος ἀλλὰ σοῦ ἀξηθέντος. εἰμὶ γὰρ δῆ ὕστερον ὃ πρότερον οὐκ ἦ, οὐ γενόμενος· ἄνευ γὰρ τοῦ γίνεσθαι γενέσθαι ἀδύνατον, μηδὲν δὲ ἀπολλύς τοῦ ὄγκου οὐκ ἂν ποτε ἐγίγνόμεν ἐλάττων. καὶ ἄλλα δῆ μυρία ἐπὶ μυρίοις οὕτως ἔχει, πᾶσι καὶ ταῦτα παραδεξόμεθα. ἔπει γὰρ πον, ὃ Θεαίτητε· δοκεῖς γοῦν μοι οὐκ ἄπειρος τῶν τοιούτων εἶναι.

ΘΕΑΙ. Καὶ νῆ τοὺς θεοὺς γε, ὃ Σώκρατες, ὑπερφυῶς ὡς θαυμάζω τί ποτ' ἐστὶ ταῦτα, καὶ ἐνίοτε ὡς ἀληθῶς βλέπων εἰς αὐτὰ σκοτοδινηῶ.

D ΣΩ. Θεόδωρος γὰρ, ὃ φίλε, φαίνεται οὐ κακῶς τοπάζειν περὶ τῆς φύσεώς σου. μάλα γὰρ φιλοσόφου τοῦτο τὸ πάθος, τὸ θαυμάζειν· οὐ γὰρ ἄλλη ἀρχὴ φιλοσοφίας ἢ αὕτη, καὶ ἔοικεν ὃ τὴν Ἰρίν Θεάμαντος ἐκγονον φήσας

οὐ κακῶς γενεαλογεῖν. ἀλλὰ πρότερον μανθάνεις ἤδη δι' ὃ ταῦτα τοιαυτ' ἐστὶν ἐξ ὧν τὸν Πρωταγόραν φημὲν λέγειν, ἢ οὐπω;

ΘΕΑΙ. Οὐπω μοι δοκῶ.

ΣΩ. Χάριν οὖν μοι εἰσεῖ, εἰάν σοι ἀνδρός, μᾶλλον δὲ ἀνδρῶν ὀνομαστῶν τῆς διανοίας τὴν ἀλήθειαν ἀποκεκρυμμένην συνεξερευνήσωμαι ζητῶν;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐκ εἶσομαι, καὶ πάνυ γε πολλήν;

XII. ΣΩ. Ἄθρει δὴ περισκοπῶν, μὴ τις τῶν ἀμνηστῶν ἐπακούῃ. εἰσεῖ δὲ οὗτοι οἱ οὐδὲν ἄλλο οἰόμενοι εἶναι ἢ οὐ ἂν δύνωνται ἀπρὸς τοῦ χεροῦ λαβέσθαι, πράξεις δὲ καὶ γενέσεις καὶ πᾶν τὸ ἀόρατον οὐκ ἀποδεχόμενοι ὡς ἐν οὐσίας μέρει.

ΘΕΑΙ. Καὶ μὲν δῆ, ὃ Σώκρατες, σκληροῦς γε λέγεις καὶ ἀντιτύπους ἀνθρώπους.

ΣΩ. Εἰσεῖ γὰρ, ὃ παῖ, μάλ' εὖ ἄμουσοι· ἄλλοι δὲ πολὺ κομφότεροι, ὃν μέλλω σοι τὰ μυστήρια λέγειν. ἀρχὴ δέ, ἐξ ἧς καὶ ἂ νῦν δῆ ἐλέγγομεν πάντα ἤσθηται, ἢ δε αὐτῶν, ὡς τὸ πᾶν κίνησις ἦν καὶ ἄλλο παρὰ τοῦτο οὐδέν, τῆς δὲ κινήσεως δύο εἶδη, πλήθει μὲν ἄπειρον ἐκάτερον, δύναμιν δὲ τὸ μὲν ποιεῖν ἔχον, τὸ δὲ πάσχειν. ἐκ δὲ τῆς τούτων ὁμίλλας τε καὶ τρίψεως πρὸς ἀλληλα γίνεταί ἐκγονα πλήθει μὲν ἄπειρα, δίδυμα δέ, τὸ μὲν αἰσθητόν, τὸ δὲ αἰσθησις, αἰεὶ συνεκπίπτουσα καὶ γεννωμένη μετὰ τοῦ αἰσθητοῦ. αἰ μὲν οὖν αἰσθήσεις τὰ τοιαῦτα ἡμῖν ἔχουσιν ὀνόματα, ὄψεις τε καὶ ἀκοαὶ καὶ ὄσφρησεις καὶ ψύξεις τε καὶ καύσεις καὶ ἡδοναὶ γε δῆ καὶ λύπαι καὶ ἐπιθυμίαι καὶ φόβοι κεκλημένα καὶ ἄλλαι, ἀπέραντοι μὲν αἰ ἀνώνυμοι, παμπληθεῖς δὲ αἰ ὀνομασμένοι· τὸ δ' αὐ αἰσθητόν γένος τούτων ἐκάσταις ὁμόγονον, ὄψει μὲν χρώματα παντοδαπαῖς παντοδαπά, ἀκοαῖς δὲ ὡσαύτως φωναί, καὶ ταῖς ἄλλαις αἰσθήσεσι τὰ ἄλλα αἰσθητὰ ξυγγενῆ γιγνόμενα. τί

δὴ οὖν ἡμῖν βούλεται οὗτος ὁ μῦθος, ὦ Θεαίτητε, πρὸς τὰ πρότερα; ἄρα ἐννοεῖς;

ΘΕΑΙ. Οὐ πάνυ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἄλλ' ἄθρα ἐάν πως ἀποτελεσθῆ. βούλεται γὰρ δὴ λέγειν ὡς ταῦτα πάντα μὲν, ὥσπερ λέγομεν, κινεῖται, τάχος δὲ καὶ βραδυτῆς ἐνι τῇ κινήσει αὐτῶν. ὅσον μὲν οὖν βραδύ, ἐν τῷ αὐτῷ καὶ πρὸς τὰ πλησιάζοντα τὴν κίνησιν ἴσχει καὶ οὕτω δὴ γεννᾷ, τὰ δὲ γεννώμενα οὕτω δὴ *βραδυτέρᾳ ἐστίν· ὅσον δὲ αὐτὸ ταχύ, πρὸς τὰ πόρρωθεν τὴν κίνησιν ἴσχει καὶ οὕτω γεννᾷ, τὰ δὲ γεννώμενα οὕτω δὴ *θάττω ἐστί. φέρεται γὰρ καὶ ἐν φορᾷ αὐτῶν ἡ κίνησις πέφυκεν. ἐπειδὴν οὖν ὄμμα καὶ ἄλλο τι τῶν τούτῳ ξυμμέτρων πλησιάσαν γεννήσῃ τὴν λευκότητά τε καὶ αἰσθησίν αὐτῇ ξύμφυτον, ἃ οὐκ ἂν ποτε ἐγένετο ἐκατέρου ἐκείνων πρὸς ἄλλο ἐλθόντος, τότε δὴ μεταξύ φερομένων τῆς μὲν ὄψεως πρὸς τῶν ὀφθαλμῶν, τῆς δὲ λευκότητος πρὸς τοῦ συναποτίκτοντος τὸ χρώμα, ὃ μὲν ὀφθαλμὸς ἄρα ὄψεως ἐμπλεως ἐγένετο καὶ ὄρα δὴ τότε καὶ ἐγένετο οὐ τι ὄψις ἀλλὰ ὀφθαλμὸς ὄρων, τὸ δὲ ξυγγενήσαν τὸ χρώμα λευκότητος περιεπλήσθη καὶ ἐγένετο οὐ λευκότης αὐτὸ ἀλλὰ λευκόν, εἴτε ξύλον εἴτε λίθος εἴτε ὀτιοῦν ξυμβή [χρώμα] χρωσθῆναι τῷ τοιούτῳ χρώματι. καὶ τὰλλα δὴ οὕτω, σκληρόν καὶ θερμόν καὶ πάντα, τὸν αὐτὸν τρόπον ὑποληπτέον, αὐτὸ μὲν καθ' αὐτὸ μηδὲν εἶναι, ὃ δὴ 157 καὶ τότε ἐλέγομεν, ἐν δὲ τῇ πρὸς ἄλληλα ὁμιλίᾳ πάντα γίνεσθαι καὶ παντοῖα ἀπὸ τῆς κινήσεως, ἐπεὶ καὶ τὸ ποιῶν εἶναι τι καὶ τὸ πάσχον αὐτῶν ἐπὶ ἐνὸς νοῆσαι, ὡς φασιν, οὐκ εἶναι παγίως. οὔτε γὰρ ποιῶν ἐστὶ τι, πρὶν ἂν τῷ πάσχοντι ξυνέλθῃ, οὔτε πάσχον, πρὶν ἂν τῷ ποιῶντι τὸ τέ τι ξυνέλθῃ καὶ ποιῶν ἄλλῳ αὐτὸ προσπεσόν πάσχον ἀνεφάνῃ. ὥστε ἐξ ἀπάντων τούτων, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἐλέγομεν, οὐδὲν εἶναι ἐν αὐτῷ καθ' αὐτό, ἀλλὰ τι

αἰεὶ γίνεσθαι, τὸ δ' εἶναι πανταχόθεν ἐξαιρετέον, οὐχ ὅτι ἡμεῖς πολλά καὶ ἄρτι ἠναγκάσμεθα ὑπὸ συνηθείας καὶ ἀνεπιστημοσύνης χρῆσθαι αὐτῷ. το δ' οὐ δεῖ, ὡς ὁ τῶν σοφῶν λόγος, οὔτε τι ξυγκραεῖν οὔτε του οὐτ' ἐμοῦ οὔτε τοῦδε οὐτ' ἐκείνου οὔτε ἄλλο οὐδὲν ὄνομα ὃ τι ἂν ἴσῃ, ἀλλὰ κατὰ φύσιν φθέγγεσθαι γιννόμενα καὶ ποιούμενα καὶ ἀπολλύμενα καὶ ἀλλοιούμενα· ὡς ἐάν τις στήσῃ τῷ λόγῳ, εὐέλεγκτος ὁ τοῦτο ποιῶν. δεῖ δὲ καὶ κατὰ μέρος οὕτω λέγειν καὶ περὶ πολλῶν ἀθροισθέντων, ὧ δὴ ἀθροίσματα ἀνθρωπῶν τε τίθενται καὶ λίθων καὶ ἑκαστον ζῴον τε καὶ εἶδος. ταῦτα δὴ, ὦ Θεαίτητε, ἄρ' ἤδᾳ δοκεῖ σοι εἶναι, καὶ γεννοῖο ἂν αὐτῶν ὡς ἀρεσκόντων;

ΘΕΑΙ. Οὐκ οἶδα ἔγωγε, ὦ Σώκρατες· καὶ γὰρ οὐδὲ περὶ σοῦ δύναμαι κατανοῆσαι, πότῃρα δοκοῦντά σοι λέγεις αὐτὰ ἢ ἐμοῦ ἀποπειρᾷ.

ΣΩ. Οὐ μνημονεύεις, ὦ φίλε, ὅτι ἐγὼ μὲν οὐτ' οἶδα οὔτε ποιῶμαι τῶν τοιούτων οὐδὲν ἐμόν, ἀλλ' εἰμὶ αὐτῶν ἄγονος, σὲ δὲ μαιεύομαι καὶ τούτου ἕνεκα ἐπάθω τε καὶ παρατίθῃμι ἐκάστων τῶν σοφῶν ἀπογεύσασθαι, ἕως ἂν εἰς φῶς τὸ σὸν δόγμα ξυνεξαγάγω· ἐξαχθέντος δὲ τότε ἤδη σκέψομαι εἴτ' ἀνεμιαῖον εἴτε γόνιμον ἀναφανήσεται. ἀλλὰ θαρρῶν καὶ καρτερῶν εὖ καὶ ἀνδρείως ἀποκρίνου ἃ ἂν φαίνεται σοι περὶ ὧν ἂν ἐρωτῶ.

ΘΕΑΙ. Ἐρώτα δὴ.

XIII. ΣΩ. Λέγε τοίνυν πάλιν, εἰ σοι ἀρέσκει τὸ μή τι εἶναι ἀλλὰ γίνεσθαι αἰεὶ ἀγαθόν καὶ καλόν καὶ πάντα ἃ ἄρτι διήμην.

ΘΕΑΙ. Ἄλλ' ἐμοίγε, ἐπειδὴ σοῦ ἀκούω οὕτω διεξιόντος, θαυμασίως φαίνεται ὡς ἔχειν λόγον καὶ ὑποληπτέον ἢ περὶ διεληλυθῆς.

ΣΩ. Μὴ τοίνυν ἀπολλίωμεν ὅσον ἐλλείπον αὐτοῦ. Εὐλείπεται δὲ ἐνυπνίου τε πέρι καὶ νόσων, τῶν τε ἄλλων

καὶ μανίας, ὅσα τε παρακούειν ἢ παρορᾶν ἢ τι ἄλλο παραισθάνεσθαι λέγεται. οἶσθα γὰρ πού ὅτι ἐν πᾶσι τοῖς ὁμολογουμένως ἐλέγχεσθαι δοκεῖ ὄν ἄσπι διήμεν λό-
 158 γον, ὡς παντὸς μᾶλλον ἡμῖν ψευδεῖς αἰσθησεις ἐν αὐτοῖς γιγνομένας, καὶ πολλοῦ δεῖ τὰ φαινόμενα ἐκάστω ταῦτα καὶ εἶναι, ἀλλὰ πᾶν τὸναντίον οὐδὲν ὦν φαίνεται εἶναι.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα λέγεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τίς δὴ οὖν, ὦ παῖ, λείπεται λόγος τῷ τὴν αἰσθησιν ἐπιστήμην τιθεμένῳ καὶ τὰ φαινόμενα ἐκάστω ταῦτα καὶ εἶναι τούτῳ ὧ φαίνεται;

ΘΕΑΙ. Ἐγὼ μὲν, ὦ Σώκρατες, ὁκνῶ εἰπεῖν ὅτι οὐκ ἔχω τί λέγω, διότι μοι νῦν δὴ ἐπέπληξας εἰπόντι αὐτό.
 Β ἐπεὶ ὡς ἀληθῶς γε οὐκ ἂν δυναίμην ἀμφισβητῆσαι, ὡς οἱ μαινόμενοι ἢ οἱ ὄνειρώττοντες οὐ ψευδῆ δοξάζουσιν, ὅταν οἱ μὲν θεοὶ αὐτῶν οἴωνται εἶναι, οἱ δὲ πτηνοὶ τε καὶ ὡς πετόμενοι ἐν τῷ ὕπνῳ διανοῶνται.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν οὐδὲ τὸ τοιόνδε ἀμφισβήτημα ἐννοεῖς περὶ αὐτῶν, μάλιστα δὲ περὶ τοῦ ὄναρ τε καὶ ὕπαρ;

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Ὁ πολλάκις σε οἶμαι ἀκηκοέναι ἐρωτῶντων τί ἂν τις ἔχοι τεκμήριον ἀποδείξαι, εἰ τις ἐροῖτο νῦν οὕτως ἐν τῷ παρόντι, πότερον καθεύδομεν καὶ πάντα ἅ διανοοῦμεθα ὄνειρώττομεν, ἢ ἐρηγῶραμέν τε καὶ ὕπαρ ἀλλή-
 C λους διαλεγόμεθα.

ΘΕΑΙ. Καὶ μὴν, ὦ Σώκρατες, ἄπορόν γε ὄτῳ χρῆ ἐπιδείξαι τεκμήριον· πάντα γὰρ ὡσπερ ἀντίστροφα τὰ αὐτὰ παρακολουθεῖ. ἅ τε γὰρ νῦν διειλέγεσθαι, οὐδὲν κωλύει καὶ ἐν τῷ ὕπνῳ δοκεῖν ἀλλήλοις διαλέγεσθαι· καὶ ὅταν δὴ ὄναρ ὄνειράτα δοκῶμεν διηγείσθαι, ἄτοπος ἢ ὁμοιότης τούτων ἐκείνοις.

ΣΩ. Ὅρῳ οὖν ὅτι τό γε ἀμφισβητῆσαι οὐ χαλεπόν,
 D ὅτε καὶ πότερόν ἐστιν ὕπαρ ἢ ὄναρ ἀμφισβητεῖται, καὶ δὴ

ἴσον ὄντος τοῦ χρόνου ὃν καθεύδομεν ὧ ἐρηγῶραμεν, ἐν ἐκατέρῳ διαμάχεται ἡμῶν ἢ ψυχῆ τὰ αἰεὶ παρόντα δόγματα παντὸς μᾶλλον εἶναι ἀληθῆ, ὥστε ἴσον μὲν χρόνον τὰδε φαμέν ὄντα εἶναι, ἴσον δὲ ἐκείνα, καὶ ὁμοίως ἐφ' ἐκατέρῳ δισχυρίζόμεθα.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ περὶ νόσων τε καὶ μανιῶν ὁ αὐτὸς λόγος, πλὴν τοῦ χρόνου, ὅτι οὐχ ἴσος;

ΘΕΑΙ. Ὅρθῶς.

ΣΩ. Τί οὖν; πλήθει χρόνου καὶ ὀλιγότητι τὸ ἀληθὲς ὀρισθήσεται;

ΘΕΑΙ. Γελοῖον μὲντ' ἂν εἴη πολλαχῆ.

ΣΩ. Ἀλλὰ τι ἄλλο ἔχεις σαφῆς ἐνδείξασθαι, ὅποια τούτων τῶν δοξασμάτων ἀληθῆ;

ΘΕΑΙ. Οὐ μοι δοκῶ.

XIV. ΣΩ. Ἐμοῦ τοίνυν ἔκουε οἷα περὶ αὐτῶν ἂν λέγοιεν οἱ τὰ αἰεὶ δοκοῦντα ὀριζόμενοι τῷ δοκοῦντι εἶναι ἀληθῆ. λέγουσι δέ, ὡς ἐγὼ οἶμαι, οὕτως ἐρωτῶντες· ὦ Θεαίτητε, ὃ ἂν ἕτερον ἢ παντάπασι, μὴ πῆ τινα δύναμιν τὴν αὐτὴν ἔξει τῷ ἑτέρῳ; καὶ μὴ ὑπολάβωμεν τῇ μὲν ταῦτον εἶναι ὃ ἐρωτῶμεν, τῇ δὲ ἕτερον, ἀλλ' ὅλως ἕτερον.

ΘΕΑΙ. Ἀδύνατον τοίνυν ταυτόν τι ἔχειν ἢ ἐν δυνάμει ἢ ἐν ἄλλῳ ὄτῳ οὖν, ὅταν ἢ κομιδῇ ἕτερον.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν οὐ καὶ ἀνόμοιον ἀναγκαῖον τὸ τοιοῦτον ὁμολογεῖν;

ΘΕΑΙ. Ἐμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Εἰ ἄρα τι ξυμβαίνει ὁμοίον τῷ γίνεσθαι ἢ ἀνόμοιον, εἴτε ἑαυτῷ εἴτε ἄλλῳ, ὁμοιούμενον μὲν ταυτόν φήσομεν γίνεσθαι, ἀνομοιούμενον δὲ ἕτερον;

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Οὐκοῦν πρόσθεν ἐλέγομεν ὡς πολλὰ μὲν εἴη τὰ ποιούντα καὶ ἄπειρα, ὡσαύτως δὲ γε τὰ πάσχοντα;

E

159

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ μὴν ὅτι γε ἄλλο ἄλλω συμμιγνύμενον καὶ ἄλλω οὐ ταυτὰ ἄλλ' ἕτερα γεννήσει;

B ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Λέγωμεν δὴ ἐμέ τε καὶ σὲ καὶ τὰλλ' ἤδη κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, Σωκράτη ὑγαινούonta καὶ Σωκράτη αὐτὸν ἀσθενούonta. πότερον ὅμοιον τοῦτ' ἐκείνω ἢ ἀνόμοιον φήσομεν;

ΘΕΑΙ. Ἄρα τὸν ἀσθενούonta Σωκράτη, ὅλον τοῦτο λέγεις ὅλη ἐκείνω, τῷ ὑγαινούonti Σωκράτει;

ΣΩ. Καλλίστα ὑπέλαβες· αὐτὸ τοῦτο λέγω.

ΘΕΑΙ. Ἀνόμοιον δὴ πον.

ΣΩ. Καὶ ἕτερον ἄρα οὕτως ὡσπερ ἀνόμοιον;

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

C ΣΩ. Καὶ καθεύδοντα δὴ καὶ πάντα ἅ νῦν διήλθομεν, ὡσαύτως φήσεις;

ΘΕΑΙ. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Ἐκαστον δὴ τῶν πεφυκότων τι ποιεῖν ἄλλο τι, ὅταν μὲν λάβῃ ὑγαινούonta Σωκράτη, ὡς ἐτέρω μοι χρήσεται, ὅταν δὲ ἀσθενούonta, ὡς ἐτέρω;

ΘΕΑΙ. Τί δ' οὐ μέλλει;

ΣΩ. Καὶ ἕτερα δὴ ἐφ' ἑκατέρου γεννήσομεν ἐγώ τε ὁ πάσχων καὶ ἐκεῖνο τὸ ποιοῦν;

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΣΩ. Ὅταν δὴ οἶνον πίνω ὑγαινωαν, ἡδύς μοι φαίνεται καὶ γλυκύς;

ΘΕΑΙ. Ναί.

D ΣΩ. Ἐγέννησε γὰρ δὴ ἐκ τῶν προαμολογημένων τὸ τε ποιοῦν καὶ τὸ πάσχον γλυκύτητά τε καὶ αἰσθησιν, ἅμα φερόμενα ἀμφοτέρω, καὶ ἡ μὲν αἰσθησις πρὸς τοῦ πάσχοντος οὕσα αἰσθανομένην τὴν γλῶσσαν ἀπειργάσατο, ἡ δὲ γλυκύτης πρὸς τοῦ οἴνου περὶ αὐτὸν φερομένη γλυκύν

τὸν οἶνον τῇ ὑγαινούσῃ γλῶσσῃ ἐποίησε καὶ εἶναι καὶ φαίνεσθαι.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν τὰ πρότερα ἡμῖν οὕτως ὁμολόγητο.

ΣΩ. Ὅταν δὲ ἀσθενούonta, ἄλλο τι πρώτου μὲν τῇ ἀληθείᾳ οὐ τὸν αὐτὸν ἔλαβεν; ἀνομοίω γὰρ δὴ προσήλθεν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Ἔτερα δὴ αὐτὸ ἐγεννησάτην ὃ τε τοιοῦτος Σωκράτης καὶ ἡ τοῦ οἴνου πόσις, περὶ μὲν τὴν γλῶσσαν αἰσθησιν πικρότητας, περὶ δὲ τὸν οἶνον γιγνομένην καὶ φερομένην πικρότητα, καὶ τὸν μὲν οὐ πικρότητα ἀλλὰ πικρόν, ἐμέ δὲ οὐκ αἰσθησιν ἀλλ' αἰσθανόμενον;

ΘΕΑΙ. Κομιδῇ μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκ οὖν ἐγώ τε οὐδὲν ἄλλο ποτὲ γενήσομαι οὕτως αἰσθανόμενος· τοῦ γὰρ ἄλλου ἄλλη αἰσθησις, καὶ ἄλλοιον [καὶ ἄλλον] ποιεῖ τὸ αἰσθανόμενον· οὐτ' ἐκεῖνο τὸ ποιοῦν ἐμὲ μήποτ' ἄλλω συνελθὼν ταυτὸν γεννήσων τοιοῦτον γενήται· ἀπὸ γὰρ ἄλλου ἄλλο γεννήσων ἄλλοιον γενήσεται.

ΘΕΑΙ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Οὐδὲ μὴν ἐγώ γε ἑμαυτῷ τοιοῦτος, ἐκεῖνό τε ἑαυτῷ τοιοῦτον γενήσεται.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Ἀνάγκη δὲ γε ἐμέ τε τινὸς γίνεσθαι, ὅταν αἰσθανόμενος γίνωμαι· αἰσθανόμενον γάρ, μηδενὸς δὲ αἰσθανόμενον ἀδύνατον γίνεσθαι· ἐκεῖνό τε τιτὶ γίνεσθαι, ὅταν γλυκὺ ἢ πικρὸν ἢ τι τοιοῦτον γίνηται· γλυκὺ γάρ, μηδενὶ δὲ γλυκὺ ἀδύνατον γίνεσθαι.

ΘΕΑΙ. Παντάπασιν μὲν οὖν.

ΣΩ. Λείπεται δὴ, οἶμαι, ἡμῖν ἀλλήλοισι, εἴτ' ἔσμεν, εἶναι, εἴτε γιγνώμεθα, γίνεσθαι, ἐπεὶ περὶ ἡμῶν ἡ ἀνάγκη τὴν οὐσίαν συνδέει μὲν, συνδέει δὲ οὐδενὶ τῶν ἄλλων.

οὐδ' αὖ ἡμῖν αὐτοῖς. ἀλλήλοις δὴ λείπεται συνδεσθῆναι, ὥστε εἴτε τις εἶναι τι ὀνομάζει, τιλ εἶναι ἢ τινός ἢ πρὸς τι ῥητέον αὐτῷ, εἴτε γίνεσθαι· αὐτὸ δὲ ἐφ' αὐτοῦ τι ἢ ὄν ἢ γιγνόμενον οὔτε αὐτῷ λεκτέον οὔτ' ἄλλου λέγοντος ἀποδεκτέον, ὡς ὁ λόγος ὃν διεληλύθαμεν σημαίνει.

ΘΕΑΙ. Παντάπασιν μὲν οὖν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὅτε δὴ τὸ ἐμὲ ποιοῦν ἐμοὶ ἐστὶ καὶ οὐκ ἄλλω, ἐγὼ καὶ αἰσθάνομαι αὐτοῦ, ἄλλος δ' οὔ;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Ἀληθῆς ἄρα ἐμοὶ ἢ ἐμῇ αἰσθησις· τῆς γὰρ ἐμῆς οὐσίας αἰεὶ ἐστὶ· καὶ ἐγὼ κριτῆς κατὰ τὸν Πρωταγόραν τῶν τε ὄντων ἐμοί, ὡς ἐστὶ, καὶ τῶν μὴ ὄντων, ὡς οὐκ ἐστὶν.

ΘΕΑΙ. Ἐοικεν.

D XV. ΣΩ. Πῶς ἂν οὖν ἀψευδῆς ὦν καὶ μὴ πταίων τῇ διανοίᾳ περὶ τὰ ὄντα ἢ γιγνόμενα οὐκ ἐπιστήμων ἂν εἴην ὠνπερ αἰσθητῆς;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς ὅπως οὔ.

ΣΩ. Παγκάλως ἄρα σοι εἰρηται ὅτι ἐπιστήμη οὐκ ἄλλο τί ἐστὶν ἢ αἰσθησις, καὶ εἰς ταῦτόν συμπέπτωκε, κατὰ μὲν Ὅμηρον καὶ Ἡρόκλειτον καὶ πᾶν τὸ τοιοῦτον φύλον οἷον ζεύματα κινεῖσθαι τὰ πάντα, κατὰ δὲ Πρωταγόραν τὸν σοφώτατον πάντων χρημάτων ἀνθρώπων μέτρον εἶναι, κατὰ δὲ Θεαίτητον τούτων οὕτως ἐχόντων αἰσθησὶν ἐπιστήμην γίνεσθαι. ἢ γὰρ, ὦ Θεαίτητε; φώμεν τοῦτο σὸν μὲν εἶναι οἷον νεογενὲς παιδίον, ἐμὸν δὲ μαίεμα; ἢ πῶς λέγεις;

ΘΕΑΙ. Οὕτως ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τοῦτο μὲν δὴ, ὡς εἶοικε, μόλις ποτὲ ἐγεννήσαμεν, ὅτι δὴ ποτε καὶ τυγχάνει ὄν. μετὰ δὲ τὸν τόκον τὰ ἀμφιδρόμια αὐτοῦ ὡς ἀληθῶς ἐν κύκλῳ περιδρακτέον τῷ λόγῳ, σκοπομένους μὴ λάθῃ ἡμᾶς οὐκ ἄξιον ὄν τροφῆς

τὸ γιγνόμενον, ἀλλὰ ἀνεμιαῖόν τε καὶ ψεῦδος. ἢ σὺ οἶει 16. πάντως δεῖν τὸ γε σὸν τρέφειν καὶ μὴ ἀποτιθέναι, ἢ καὶ ἀνέξει ἐλεγχόμενον ὄρων, καὶ οὐ σφόδρα χαλεπανεῖς, εἴν τις σοῦ ὡς πρωτοτόκου αὐτὸ ὑφαιρῆ;

ΘΕΟ. Ἀνέξεται, ὦ Σώκρατες, Θεαίτητος· οὐδαμῶς γὰρ δύσκολος. ἀλλὰ πρὸς θεῶν εἰπέ, ἢ αὐτὸν οὐχ οὕτως ἔχει;

ΣΩ. Φιλόλογος γ' εἰ ἀτεχνῶς καὶ χρηστός, ὦ Θεόδωρε, ὅτι με οἶει λόγων τινα εἶναι θύλακον καὶ ῥαδίως ἐξελόντα ἔρειν ὡς οὐκ ἔχει οὕτω ταῦτα· τὸ δὲ γιγνόμενον B οὐκ ἐννοεῖς, ὅτι οὐδεὶς τῶν λόγων ἐξέρχεται παρ' ἐμοῦ ἀλλ' αἰεὶ παρὰ τοῦ ἐμοὶ προσδιαλεγομένου, ἐγὼ δὲ οὐδὲν ἐπίσταμαι πλέον πλὴν βραχέος, ὅσον λόγον παρ' ἑτέρου σοφοῦ λαβεῖν καὶ ἀποδέξασθαι μετρίως. καὶ νῦν τοῦτο παρὰ τοῦδε πειράσομαι, οὔ τι αὐτὸς εἰπεῖν.

ΘΕΟ. Σὺ κάλλιον, ὦ Σώκρατες, λέγεις· καὶ ποίει οὕτως.

XVI. ΣΩ. Οἶσθ' οὖν, ὦ Θεόδωρε, ὃ θαυμάζω τοῦ εταίρου σου Πρωταγόρου;

ΘΕΟ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Τὰ μὲν ἄλλα μοι πάνν ἠδέως εἰρηκεν, ὡς τὸ δοκοῦν ἐκάστῳ τοῦτο καὶ ἐστὶ· τῆ δ' ἀρχὴν τοῦ λόγου τεθαύμακα, ὅτι οὐκ εἶπεν ἀρχόμενος τῆς ἀληθείας ὅτι πάντων χρημάτων μέτρον ἐστὶν ὅς ἢ κυνοκέφαλος ἢ τι ἄλλο ἀτοπώτερον τῶν ἐχόντων αἰσθησὶν, ἵνα μεγαλοπρεπῶς καὶ πάνν καταφρονητικῶς ἤρξατο ἡμῖν λέγειν, ἐνδεικνύμενος ὅτι ἡμεῖς μὲν αὐτὸν ὥσπερ θεὸν ἐθαυμάζομεν ἐπὶ σοφίᾳ, ὁ δ' ἄρα ἐτύγχανεν ὦν εἰς φρόνησιν οὐδὲν βελτίων βιαράχου γυνήνου, μὴ ὅτι ἄλλου τοῦ ἀνθρώπου. D ἢ πῶς λέγωμεν, ὦ Θεόδωρε; εἰ γὰρ δὴ ἐκάστῳ ἀληθῆς ἐστὶ ὃ ἂν δι' αἰσθήσεως δοξάζῃ, καὶ μήτε τὸ ἄλλου πάθος ἄλλος βέλτιον διακρινεῖ, μήτε τὴν δόξαν κυριώτερος

ἔσται ἐπισκέψασθαι ἕτερος τὴν ἕτερον, ὀρθὴ ἢ ψευδής, ἀλλ' ὁ πολλάκις εἴρηται, αὐτὸς τὰ αὐτοῦ ἕκαστος μόνος δοξάσει, ταῦτα δὲ πάντα ὀρθὰ καὶ ἀληθῆ, τί δὴ ποτε, ὦ ἑταῖρε, Πρωταγόρας μὲν σοφός, ὥστε καὶ ἄλλων διδασκα-
 E λος ἀξιούσθαι δικαίως μετὰ μεγάλων μισθῶν, ἡμεῖς δὲ ἀμαθέστεροί τε καὶ φοιτητέον ἡμῖν ἢν παρ' ἐκείνων, μέ-
 τρω ὄντι αὐτῷ ἐκάστῳ τῆς αὐτοῦ σοφίας; καὶ ταῦτα πᾶς μὴ φῶμεν δημούμενον λέγειν τὸν Πρωταγόραν; τὸ δὲ δὴ ἐμὸν τε καὶ τῆς ἐμῆς τέχνης τῆς μαιευτικῆς σιγῶ, ὅσον γέλωτα ὀφλισκάνουμεν· οἶμαι δὲ καὶ ξύμπασα ἢ τοῦ δια-
 λέγεσθαι πραγματεία. τὸ γὰρ ἐπισκοπεῖν καὶ [ἐπιχειρεῖν] ἐλέγχειν τὰς ἀλλήλων φαντασίας τε καὶ δόξας, ὀρθὰς ἐκά-
 162 στον οὔσας, οὐ μακρὰ μὲν καὶ διωλύγιος φλυαρία, εἰ ἀλη-
 θῆς ἢ ἀλήθεια Πρωταγόρον, ἀλλὰ μὴ παίζουσα ἐκ τοῦ ἀδύτου τῆς βίβλου ἐφθέρχεται;

ΘΕΟ. Ὁ Σάκρατες, φίλος ἀνὴρ, ὥσπερ σὺ νῦν δὴ εἶπες. οὐκ ἂν οὐν δεξαίμην δι' ἐμοῦ ὁμολογοῦντος ἐλέγχε-
 σθαι Πρωταγόραν, οὐδ' αὖ σοὶ παρὰ δόξαν ἀντιτείνειν τὸν οὐν Θεαίτητον πάλιν λαβέ· πάντως καὶ νῦν δὴ μάλ' ἐμμελῶς σοὶ ἐφαίνετο ὑπακούειν.

B ΣΩ. Ἄρα κἄν εἰς Λακεδαιμόνα ἐλθῶν, ὦ Θεόδωρε, πρὸς τὰς παλαιστράς ἀξίους ἂν ἄλλους θεαίμενος γυμνοῦς, ἐπίους φανίλους, αὐτὸς μὴ ἀντεπιδεικνύναι τὸ εἶδος παρ-
 αποδύμενος;

ΘΕΟ. Ἀλλὰ τί μὴν δοκεῖς, εἶπερ μέλλοιέν μοι ἐπι-
 τρέφειν καὶ πείσεσθαι; ὥσπερ νῦν οἶμαι ὑμᾶς πείσειν ἐμὲ μὲν ἔἴην θεᾶσθαι καὶ μὴ ἔλκειν πρὸς τὸ γυμνάσιον σιλη-
 ρὸν ἢ δὴ ὄντα, τῷ δὲ δὴ νεωτέρῳ τε καὶ ὑγροτέρῳ ὄντι προσπαλαίειν.

XVII. ΣΩ. Ἄλλ' εἰ οὕτως, ὦ Θεόδωρε, σοὶ φίλον, C οὐδ' ἐμοὶ ἐχθρόν, φασὶν οἱ παροιμαζόμενοι. πάλιν δὴ οὐν ἐπὶ τὸν σοφὸν Θεαίτητον ἵτέον. λέγε δὴ, ὦ Θεαίτητε,

πρῶτον μὲν ἂ νῦν δὴ διήλθομεν, ἄρα οὐ συνθανυμάξεις εἰ ἐξαίφνης οὕτως ἀναφανήσει μηδὲν χείρων εἰς σοφίαν ὄτουοῦν ἀνθρώπων ἢ καὶ θεῶν; ἢ ἤττον τι οἶει τὸ Πρω-
 ταγόρειον μέτρον εἰς θεοὺς ἢ εἰς ἀνθρώπους λέγεσθαι;

ΘΕΑΙ. Μὰ Δι' οὐκ ἔγωγε· καὶ ὅπερ γε ἐρωτᾷς, πᾶν θαναμάξω. ἡνίκα γὰρ διήμην οὐ τρόπον λέγοιεν τὸ δοκοῦν ἐκάστῳ τοῦτο καὶ εἶναι τῷ δοκοῦντι, πᾶν μοι D εἰ ἐφαίνετο λέγεσθαι· νῦν δὲ τοῦναντίου τάχα μεταπέ-
 πτωκεν.

ΣΩ. Νέος γὰρ εἶ, ὦ φίλε καὶ· ταῖς οὐν δημηγορίαις ὀξείως ὑπακούεις καὶ πείθει. πρὸς γὰρ ταῦτα ἐρεῖ Πρωτα-
 γόρας ἢ τις ἄλλος ὑπὲρ αὐτοῦ· ὦ γενναῖοι παῖδες τε καὶ ἄνθρωποι, δημηγορεῖτε ξυγκαθεζόμενοι, θεοὺς τε εἰς τὸ μέσον ἄγοντες, οὐς ἐγὼ ἐκ τε τοῦ λέγειν καὶ τοῦ γράφειν περὶ αὐτῶν, ὡς εἰσὶν ἢ ὡς οὐκ εἰσὶν, ἐξαίρω, καὶ ἂ οἱ E πολλοὶ ἂν ἀποδέχοιντο ἀκούοντες, λέγετε ταῦτα, ὡς δει-
 νὸν εἰ μηδὲν διοίσει εἰς σοφίαν ἕκαστος τῶν ἀνθρώπων βροσκήματος ὄτουοῦν· ἀπόδειξιν δὲ καὶ ἀνάγκην οὐδ' ἠν-
 τινούην λέγετε, ἀλλὰ τῷ εἰκότι χρῆσθε, ᾧ εἰ ἐθέλοι Θεό-
 δωρος ἢ ἄλλος τις τῶν γεωμετρῶν χρώμενος γεωμετρεῖν, ἀξίος οὐδ' ἐνὸς μόνου ἂν εἴη. σκοπεῖτε οὐν σὺ τε καὶ Θεόδωρος εἰ ἀποδέξεσθε πιθανολογία τε καὶ εἰκόσι περὶ 163
 τούτων λεγομένους λόγους.

ΘΕΑΙ. Ἄλλ' οὐ δίκαιον, ὦ Σάκρατες, οὔτε σὺ οὔτε ἂν ἡμεῖς φαίμεν.

ΣΩ. Ἄλλη δὴ σκεπτέον, ὡς ἔοικεν, ὡς ὅ τε σὸς καὶ ὁ Θεοδώρου λόγος.

ΘΕΑΙ. Πᾶν μὲν οὐν ἄλλη.

ΣΩ. Τῆδε δὴ σκοπῶμεν, εἰ ἄρα ἐστὶν ἐπιστήμη τε καὶ αἰσθησις ταυτὸν ἢ ἕτερον. εἰς γὰρ τοῦτό που πᾶς ὁ λόγος ἡμῖν ἔειπες, καὶ τούτου χάριν τὰ πολλὰ καὶ ἄτοπα ταῦτα ἐκινήσαμεν. οὐ γὰρ;

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

Β ΣΩ. Ἦ οὖν ὁμολογήσομεν, ἃ τῷ ὄρῳ αἰσθανόμεθα ἢ τῷ ἀκούειν, πάντα ταῦτα ἅμα καὶ ἐπίστασθαι; οἷον τῶν βαρβάρων πρὶν μαθεῖν τὴν φωνὴν πότερον οὐ φήσομεν ἀκούειν, ὅταν φθέγγονται, ἢ ἀκούειν τε καὶ ἐπίστασθαι ἃ λέγουσι; καὶ αὐτὰ γράμματα μὴ ἐπιστάμενοι, βλέποντες εἰς αὐτὰ πότερον οὐχ ὄρῳ ἢ ἐπίστασθαι, εἴπερ ὄρωμεν, διωσυριούμεθα;

ΘΕΑΙ. Αὐτό γε, ὦ Σώκρατες, τοῦτο αὐτῶν, ὅπερ ὄρωμεν τε καὶ ἀκούομεν, ἐπίστασθαι φήσομεν· τῶν μὲν γὰρ τὸ σχῆμα καὶ τὸ χρῶμα ὄρῳ τε καὶ ἐπίστασθαι, τῶν δὲ τὴν ὀξύτητα καὶ βαρυνότητα ἀκούειν τε ἅμα καὶ εἰδέναι· ἃ δὲ οἱ τε γραμματιστὰι περὶ αὐτῶν καὶ οἱ ἐρμηνεῖς διδάσκουσιν, οὔτε αἰσθάνεσθαι τῷ ὄρῳ ἢ ἀκούειν οὔτε ἐπίστασθαι.

XVIII. ΣΩ. Ἄριστά γ', ὦ Θεαίτητε, καὶ οὐκ ἄξιόν σοι πρὸς ταῦτα ἀμφισβητῆσαι, ἵνα καὶ ἀνξάνῃ. ἀλλ' ὄρα δὴ καὶ τόδε ἄλλο προσίον, καὶ σκόπει πῆ αὐτὸ διωσύμεθα.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον δὴ;

ΣΩ. Τὸ τοιόνδε· εἰ τις ἔροίτο, ἄρα δυνατόν, ὅτου D τις ἐπιστήμων γένοιτό ποτε, ἔτι ἔχοντα μνήμην αὐτοῦ τούτου καὶ σωζόμενον, τότε ὅτε μέμνηται μὴ ἐπίστασθαι αὐτὸ τοῦτο ὃ μέμνηται. μακρολογῶ δέ, ὡς εἰκει, βουλόμενος ἐρέσθαι, εἰ μαθῶν τις τι μεμνημένος μὴ οἶδεν.

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς, ὦ Σώκρατες; τέρας γὰρ αὖ εἶη ὃ λέγεις.

ΣΩ. Μὴ οὖν ἐγὼ ληρῶ; σκόπει δέ. ἄρα τὸ ὄρῳ οὐκ αἰσθάνεσθαι λέγεις καὶ τὴν ὄψιν αἰσθησιν;

ΘΕΑΙ. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὃ ἰδῶν τι ἐπιστήμων ἐκείνου γέροντι ὃ εἶδε κατὰ τὸν ἄρτι λόγον;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τί δέ; μνήμην οὐ λέγεις μέντοι τι;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Πότερον οὐδενὸς ἢ τινός;

ΘΕΑΙ. Τινός δὴ που.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὧν ἔμαθε καὶ ὧν ἤσθετο, τοιουτῶν E τινῶν;

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΣΩ. Ὅ δὴ εἶδε τις, μέμνηται που ἐνίοτε;

ΘΕΑΙ. Μέμνηται.

ΣΩ. Ἢ καὶ μύσας; ἢ τοῦτο δράσας ἐπελάθετο;

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ δεινόν, ὦ Σώκρατες, τοῦτο γε φάναι.

ΣΩ. Δεῖ γε μέντοι, εἰ σώσοιμεν τὸν πρόσθε λόγον· 164 εἰ δὲ μή, οἴχεται.

ΘΕΑΙ. Καὶ ἐγὼ, νῆ τὸν Δία, ὑποπεύω, οὐ μὴν ἱκανῶς γε συννοῶ· ἀλλ' εἰπέ πῆ.

ΣΩ. Τῆδε· ὃ μὲν ὄρων ἐπιστήμων, φαιμέν, τούτου γέροντι οὐπερ ὄρω· ὄψιν γὰρ καὶ αἰσθησιν καὶ ἐπιστήμῃ ταῦτόν ἐμολόγηται.

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ὅ δὲ γε ὄρων καὶ ἐπιστήμων γεγονῶς οὐ εἴωρα, εἴαν μύσῃ, μέμνηται μὲν, οὐχ ὄρῳ δὲ αὐτό· ἢ γάρ;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τὸ δὲ γε οὐχ ὄρῳ οὐκ ἐπίσταται ἔστιν, εἴπερ B καὶ τὸ ὄρῳ ἐπίσταται.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Συμβαίνει ἄρα, οὐ τις ἐπιστήμων ἐγένετο, ἔτι μεμνημένον αὐτὸν μὴ ἐπίστασθαι, ἐπειδὴ οὐχ ὄρῳ· ὃ τέρας ἔφαμεν εἶναι εἰ γίγνοιτο.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. Τῶν ἀδυνάτων δὴ τι συμβαίνει φαίνεται, εἴαν τις ἐπιστήμην καὶ αἰσθησιν ταῦτόν φη εἶναι.

ΘΕΑΙ. Ἐοικεν.

ΣΩ. Ἄλλο ἄρα ἐκότερον φατέον.

ΘΕΑΙ. Κινδυνεύει.

ΣΩ. Τί οὖν δῆτ' ἂν εἴη ἐπιστήμη, πάλιν ἐξ ἀρχῆς, ὡς ἔοικε, λεκτέον. καίτοι τί ποτε μέλλομεν, ὦ Θεαίτητε, δοῦν;

ΘΕΑΙ. Τίνος περί;

ΣΩ. Φαινόμενά μοι ἀλεκτρονόμος ἀγενοῦς δίκην, πρὶν νενικημέναι, ἀποπηθήσαντες ἀπὸ τοῦ λόγου ἄδειν.

ΘΕΑΙ. Πῶς δῆ;

ΣΩ. Ἀντιλογικῶς εἰκόμαμεν πρὸς τὰς τῶν ὀνομάτων ὁμολογίας ἀνομολογησάμενοι καὶ τοιοντῶ τινὶ περιγενομένοι τοῦ λόγου ἀπαῖον, καὶ οὐ φάσκοντες ἀγωνιστάι D ἀλλὰ φιλόσοφοι εἶναι λανθάνομεν ταῦτ' ἐκείνοις τοῖς δεινοῖς ἀνδράσι ποιῶντες.

ΘΕΑΙ. Οὐπω μανθάνω ὅπως λέγεις.

ΣΩ. Ἄλλ' ἐγὼ πειράσομαι δηλώσαι περὶ αὐτῶν ὅ γε δῆ νοῶ ἠρόμεθα γὰρ δῆ εἰ μαθῶν καὶ μεμνημένος τίς τι μὴ ἐπίσταται, καὶ τὸν ἰδόντα καὶ μύσαντα μεμνημένον, ὁρῶντα δὲ οὐ, ἀποδείξαντες, οὐκ εἰδότα ἀπεδείξαμεν καὶ ἅμα μεμνημένον· τοῦτο δ' εἶναι ἀδύνατον. καὶ οὕτω δῆ μύθος ἀπώλετο ὁ Πρωταγόρειος, καὶ ὁ σὸς ἅμα ὁ τῆς ἐπιστήμης καὶ αἰσθήσεως, ὅτι ταῦτόν ἐστιν.

ΘΕΑΙ. Φαίνεται.

ΣΩ. Οὐ τι ἂν, οἶμαι, ὦ φίλε, εἴπερ γε ὁ πατήρ τοῦ ἐτέρου μύθου ἔζη, ἀλλὰ πολλὰ ἂν ἤμυνε· νῦν δὲ ὁρφανὸν αὐτὸν ἡμεῖς προπηλακίζομεν. καὶ γὰρ οὐδ' οἱ ἐπίτροποι οὐς Πρωταγόρας κατέλιπε, βοηθεῖν ἐθέλουσιν, ὦν Θεόδωρος εἰς ὅδε. ἀλλὰ δῆ αὐτοὶ κινδυνεύσομεν τοῦ δικαίου ἐνεκ' αὐτῷ βοηθεῖν.

ΘΕΟ. Οὐ γὰρ ἐγὼ, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ μάλλον Καλ-
165 λίας ὁ Ἰπποκρίων τῶν ἐκείνων ἐπίτροπος· ἡμεῖς δὲ πως

θαῖττον ἐκ τῶν ψιλῶν λόγων πρὸς τὴν γεωμετρικὴν ἀπε-
νεύσομεν. χάρις γε μέντοι ἔξομεν, ἐὰν αὐτῷ βοηθῆς.

ΣΩ. Καλῶς λέγεις, ὦ Θεόδωρε. σκέψαι οὖν τὴν γ' ἐμὴν βοηθειαν. τῶν γὰρ ἄρτι δεινότερα ἂν τις ὁμολογή-
σαι μὴ προσέχων τοῖς ῥήμασι τὸν νοῦν, ἢ τὸ πολὺ εἰδί-
σμεθα φάναι τε καὶ ἀπαρνείσθαι. σοὶ λέγω ὅπη, ἢ Θεαι-
τήτῳ;

ΘΕΟ. Εἰς τὸ κοινὸν μὲν οὖν, ἀποκρινέσθω δὲ ὁ νεώτερος· σφαλῆς γὰρ ἦττον ἀσχημονήσει.

XIX. ΣΩ. Λέγω δῆ τὸ δεινότερον ἐρώτημα, ἔστι δὲ οἶμαι τοιόνδε τι· ἄρα οἶόν τε τὸν αὐτὸν εἰδότα τι τοῦτο ὁ οἶδε μὴ εἰδέναί;

ΘΕΟ. Τί δῆ οὖν ἀποκρινούμεθα, ὦ Θεαίτητε;

ΘΕΑΙ. Ἀδύνατόν που, οἶμαι ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκ, εἰ τὸ ὁρᾶν γε ἐπίστασθαι θήσεις. τί γὰρ χρήσει ἀφύκτω ἐρωτήματι, τὸ λεγόμενον ἐν φρεσὶ συνε-
χόμενος, ὅταν ἐρωτᾷ ἀνέκκλητος ἀνὴρ, καταλαβὼν τῆ χειρὶ σοῦ τὸν ἕτερον ὀφθαλμόν, εἰ ὁρᾷς τὸ ἱμάτιον τῷ κατειλημμένῳ;

ΘΕΑΙ. Οὐ φήσω, οἶμαι, τούτῳ γε, τῷ μέντοι ἐτέρῳ. C

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁρᾷς τε καὶ οὐχ ὁρᾷς ἅμα ταυτόν;

ΘΕΑΙ. Οὕτω γέ πως.

ΣΩ. Οὐδὲν ἐγὼ, φήσει, τοῦτο οὔτε τάττω οὔτ' ἠρό-
μην τὸ ὅπως, ἀλλ' εἰ, ὃ ἐπίστασαι, τοῦτο καὶ οὐκ ἐπίστα-
σαι. νῦν δ' ὁ οὐχ ὁρᾷς, ὁρῶν φαίνει. ὁμολογηκῶς δὲ τυγ-
χάνεις τὸ ὁρᾶν ἐπίστασθαι καὶ τὸ μὴ ὁρᾶν μὴ ἐπίστασθαι.
ἐξ οὖν τούτων λογίζον τί σοι συμβαίνει.

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ λογίζομαι ὅτι τὰναντία οἷς ὑπεθέμην. D

ΣΩ. Ἴσως δέ γ' ὦ θανμάσις, πλείω ἂν τοιαῦτ' ἐπα-
θες, εἰ τίς σε προσηρώτα εἰ ἐπίστασθαι ἔστι μὲν ὄξυ, ἔστι δὲ ἄμβλύ, καὶ ἐγγύθεν μὲν ἐπίστασθαι, πόρρωθεν δὲ μὴ, καὶ σφόδρα καὶ ἠρόμα τὸ αὐτό, καὶ ἄλλα μυρία, ἃ ἔλλο-

χῶν ἂν πελαστικὸς ἀνὴρ μισθοφόρος ἐν λόγοις ἐρόμενος, ἢ νῦν ἐπιστήμην καὶ αἰσθησὶν ταῦτόν ἐθου, ἐμβαλὼν ἂν εἰς τὸ ἀκούειν καὶ ὁσφραίνεσθαι καὶ τὰς τοιαύτας αἰσθήσεις, ἢ λεγχεν ἂν ἐπέχων καὶ οὐκ ἀνίεις, πρὶν θανατάσας τὴν πολυάρατον σοφίαν ξυνεποδίσθησ' ὑπ' αὐτοῦ, οὗ δὴ σε χειρωσάμενός τε καὶ ξυυδήσας ἤδη ἂν τότε ἐλύτρου χρημάτων ὅσων σοὶ τε κἀκείνῳ ἐδόκει. τίν' οὖν δὴ ὁ Πρωταγόρας, φαίης ἂν ἴσως, λόγον ἐπίκουρον τοῖς αὐτοῦ ἐρεῖ; ἄλλο τι πειρώμεθα λέγειν;

ΘΕΑΙ. Πάνν μὲν οὖν.

XX. ΣΩ. Ταῦτά τε δὴ πάντα ὅσα ἡμεῖς ἐπαμύνοντες
 166 αὐτῷ λέγομεν, καὶ ὁμόσε, οἶμαι, χωρήσεται, καταφρονῶν ἡμῶν καὶ λέγων· οὗτος δὴ ὁ Σωκράτης ὁ χρηστός, ἐπειδὴ αὐτῷ παιδίον τι ἐρωτηθὲν ἐδειξεν, εἰ οἷόν τε τὸν αὐτὸν τὸ αὐτὸ μεμνήσθαι ἅμα καὶ μὴ εἰδέναι, καὶ δεῖσαν ἀπέφησε διὰ τὸ μὴ δύνασθαι προορᾶν, γέλωτα δὴ τὸν ἐμὲ ἐν τοῖς λόγοις ἀπέδειξε. τὸ δέ, ὡ ἄφθυμότητε Σώκρατες, τῆδ' ἔχει· ὅταν τι τῶν ἐμῶν δι' ἐρωτήσεως σκοπῆς, ἂν μὲν ὁ ἐρωτηθεὶς οἰάπερ ἂν ἐγὼ ἀποκρινάμην ἀποκρινόμενος σφάλῃται, ἐγὼ ἐλέγχομαι, εἰ δὲ ἄλλοια, αὐτὸς ὁ ἐρωτηθεὶς, ἀντίκα γὰρ δοκεῖς τινὰ σοὶ ξυγχορήσεσθαι μνήμην παρῆναί τῳ ὃν ἐπαθε τοιοῦτόν τι οὔσαν πάθος, οἷον ὅτε ἐπασχε, μηκέτι πάσχοντι; πολλοῦ γε δεῖ. ἢ αὐτὸ ἀποκινήσειν ὁμολογεῖν οἷόν τ' εἶναι εἰδέναι καὶ μὴ εἰδέναι τὸν αὐτὸν τὸ αὐτό; ἢ εἴνπερ τοῦτο δεῖση, δώσειν ποτὲ τὸν αὐτὸν εἶναι τὸν ἀνομοιοῦμενον τῳ πρὶν ἀνομοιοῦσθαι ὄντι; μᾶλλον δὲ τὸν εἶναι τινὰ, ἀλλ' οὐχὶ τοὺς, καὶ τούτους γιγνομένους ἀπείρους, εἴνπερ ἀνομοιώσεις γίγνηται,
 C εἰ δὴ ὀνομάτων γε δεήσει θηρευσεις διενλαβεσθαι ἀλλήλων; ἀλλ', ὡ μακάριε, φήσει, γενναιοτέρως ἐπ' αὐτὸ ἐλθῶν ὁ λέγω, εἰ δύνασαι, ἐξέλεγχον ὡς οὐχὶ ἰδία αἰσθήσεις ἐκάστῳ ἡμῶν γίγνονται, ἢ ὡς ἰδίων γιγνομένων οὐδέν τι

ἂν μᾶλλον τὸ φαινόμενον μόνῳ ἐκείνῳ γίγνοιτο, ἢ εἰ εἶναι δεῖ ὀνομάζειν, εἴη ὅπερ φαίνεται· ὅς δὲ δὴ καὶ κυνοκεφάλους λέγων οὐ μόνον αὐτὸς ἦνεις, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀκούοντας τοῦτο δορᾶν εἰς τὰ συγγράμματά μου ἀναπεῖθεις, οὐ καλῶς ποιῶν. ἐγὼ γὰρ φημί μὲν τὴν ἀλήθειαν ἔχειν D ὡς γέγραφα· μέτρον γὰρ ἕκαστον ἡμῶν εἶναι τῶν τε ὄντων καὶ μὴ· μυρίον μὲντοι διαφέρειν ἕτερον ἑτέρου αὐτῷ τούτῳ, ὅτι τῷ μὲν ἄλλα ἔστι τε καὶ φαίνεται, τῷ δὲ ἄλλα· καὶ σοφίαν καὶ σοφὸν ἄνδρα πολλοῦ δέω τὸ μὴ φάναι εἶναι, ἀλλ' αὐτὸν τοῦτον καὶ λέγω σοφόν, ὅς ἂν τι ἡμῶν, ὃ φαίνεται καὶ ἔστι κακά, μεταβάλλον ποιήσῃ ἀγαθὰ φαίνεσθαι τε καὶ εἶναι. τὸν δὲ λόγον αὐτὸ μὴ τῷ ὅηματί μου δῖσκε, ἀλλ' ὡς ἐτι σαφέστερον μάθε τί λέγω. E οἷον γὰρ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγετο ἀναμνήσθητι, ὅτι τῷ μὲν ἀσθενοῦντι πικρὰ φαίνεται ἢ ἐσθίει καὶ ἔστι, τῷ δὲ ὑγιαίνοντι τάναντία ἔστι καὶ φαίνεται· σοφώτερον μὲν οὖν τούτων οὐδέτερον δεῖ ποιῆσαι· οὐδὲ γὰρ δυνατόν· οὐδὲ κατηγορητέον ὡς ὁ μὲν κἀμνων ἀμαθής, ὅτι τοιαῦτα 167 δοξάζει, ὁ δὲ ὑγιαίνων σοφός, ὅτι ἄλλοια· μεταβλητέον δ' ἐπὶ θάτερα· ἀμείνων γὰρ ἢ ἕτερα ἔξεις. οὕτω δὲ καὶ ἐν τῇ παιδείᾳ ἀπὸ ἑτέρας ἔξεως ἐπὶ τὴν ἀμείνω μεταβλητέον. ἀλλ' ὁ μὲν ἰατρὸς φαρμάκοις μεταβάλλει, ὁ δὲ σοφιστῆς λόγοις. ἐπεὶ οὐ τί γε ψευδῆ δοξάζοντά τις τινὰ ὕστερον ἀληθῆ ἐποίησε δοξάζειν. οὔτε γὰρ τὰ μὴ ὄντα δυνατόν δοξάσαι, οὔτε ἄλλα παρ' ἂν ἂν πάσχη· τὰυτα δὲ ἀεὶ ἀληθῆ. ἀλλ' οἶμαι, πονηρὰς ψυχῆς ἔξει δοξάζοντας συγγενῆ B εἰαυτῆς χρηστῆ ἐποίησε δοξάσαι ἕτερα τοιαῦτα, ἢ δὴ τινες τὰ φαντάσματα ὑπὸ ἀπειρίας ἀληθῆ καλοῦσιν, ἐγὼ δὲ βελτίω μὲν τὰ ἕτερα τῶν ἑτέρων, ἀληθέστερα δὲ οὐδέν. καὶ τοὺς σοφοὺς, ὡ τοῖλε Σώκρατες, πολλοῦ δέω βατραχοῦς λέγειν, ἀλλὰ κατὰ μὲν σώματα ἰατροῦς λέγω, κατὰ δὲ φυτὰ γεωργοῦς. φημί γὰρ καὶ τούτους τοῖς φυτοῖς

ἀντι πονηρῶν αἰσθήσεων, ὅταν τι αὐτῶν ἀσθενῇ, χορη-
 C στάς καὶ ὑγιεινάς αἰσθήσεις τε καὶ ἀληθείας ἐμποιεῖν,
 τοὺς δὲ γε σοφούς τε καὶ ἀγαθοὺς ῥήτορας ταῖς πόλεσι
 τὰ χρηστὰ ἀντι τῶν πονηρῶν δίκαια δοκεῖν καὶ εἶναι
 ποιεῖν. ἐπεὶ οἷά γ' ἂν ἐκάστη πόλει δίκαια καὶ καλὰ δοκῇ,
 ταῦτα καὶ εἶναι αὐτῇ, ἕως ἂν αὐτὰ νομῶσιν· ἀλλ' ὁ σοφὸς
 ἀντι πονηρῶν ὄντων αὐτοῖς ἐκάστων χρηστὰ ἐποίησεν
 εἶναι καὶ δοκεῖν. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ ὁ σοφιστὴς
 D τοὺς παιδευομένους οὕτω δυνάμενος παιδαγωγεῖν σοφός
 τε καὶ ἄξιος πολλῶν χρημάτων τοῖς παιδευθεῖσι· καὶ οὕτω
 σοφώτεροί τε εἰσιν ἕτεροι ἑτέρων καὶ οὐδεὶς ψευδῆ δοξά-
 ζει, καὶ σοί, ἐάν τε βούλη ἐάν τε μή, ἀνεκτέον ὅτι μέτρω·
 σάφεται γὰρ ἐν τούτοις ὁ λόγος οὗτος. ᾧ σὺ εἰ μὲν ἔχεις
 ἐξ ἀρχῆς ἀμφισβητεῖν, ἀμφισβητεῖ, λόγῳ ἀντιδιεξιθεῖν,
 εἰ δὲ δι' ἐρωτήσεων βούλει, δι' ἐρωτήσεων· οὐδὲ γὰρ τοῦτο
 φευκτέον, ἀλλὰ πάντων μάλιστα δικαίον τῷ νοῦν ἔχοντι.
 E ποιεῖ μέντοι οὕτως· μὴ ἀδικεῖ ἐν τῷ ἐρωτᾶν· καὶ γὰρ
 πολλὴ ἀλογία ἀρετῆς φάσκοντα ἐπιμελεῖσθαι μηδὲν ἀλλ'
 ἢ ἀδικοῦντα ἐν λόγοις διατελεῖν. ἀδικεῖν δ' ἐστὶν ἐν τῷ
 τοιοῦτόν, ὅταν τις μὴ χωρὶς μὲν ὡς ἀγωνιζόμενος τὰς δια-
 τριβὰς ποιῆται, χωρὶς δὲ διαλεγόμενος, καὶ ἐν μὲν τῷ
 παιεῖν τε καὶ σφάλλῃ καθ' ὅσον ἂν δύνηται, ἐν δὲ τῷ δια-
 λέγεσθαι σπουδάζῃ τε καὶ ἐπανορθοῖ τὸν προσδιαλεγό-
 μενον, ἐκεῖνα μόνον αὐτῷ ἐνδεικνύμενος τὰ σφάλματα,
 168 ἢ αὐτὸς ὑφ' ἑαυτοῦ καὶ τῶν προτέρων συνουσιῶν παρε-
 κέρουστο· ἂν μὲν γὰρ οὕτω ποιῆς, ἑαυτοὺς αἰτιάσονται
 οἱ προσδιατρέβοντές σοι τῆς αὐτῶν ταραχῆς καὶ ἀπορίας,
 ἀλλ' οὐ σέ, καὶ σέ μὲν διώξονται καὶ φιλήσουσιν, αὐτοὺς
 δὲ μισήσουσι, καὶ φεύξονται ἀφ' ἑαυτῶν εἰς φιλοσοφίαν,
 ἢν' ἄλλοι γενόμενοι ἀπαλλαγῶσι τῶν οἱ πρότερον ἦσαν·
 ἐάν δὲ τάναντία τούτων δοῖς ὥσπερ οἱ πολλοί, τάναντία
 ξυμβήσεται σοι καὶ τοὺς ξυνόντας ἀντι φιλοσόφων μι-

σοῦντας τοῦτο τὸ πρᾶγμα ἀποφανεῖς, ἐπειδὴν πρεσβύτε- B
 ροὶ γίνονται. ἐάν οὖν ἐμὸν πείθῃ, ὃ καὶ πρότερον ἐροῖσθαι,
 οὐ δυσμενῶς οὐδὲ μαχητικῶς, ἀλλ' ἴλεω τῇ διανοίᾳ συγ-
 καθεῖς ὡς ἀληθῶς σκέψαι τί ποτε λέγομεν, κινεῖσθαι τε
 ἀποφαινόμενοι τὰ πάντα, τὸ τε δοκοῦν ἐκάστω τοῦτο καὶ
 εἶναι ἰδιώτη τε καὶ πόλει. καὶ ἐν τούτων ἐπισκέψαι, εἴτε
 ταῦτόν εἴτε καὶ ἄλλο ἐπιστήμη καὶ αἰσθήσις, ἀλλ' οὐκ,
 ὥσπερ ἄρτι, ἐκ συνηθείας φημάτων τε καὶ ὀνομάτων, ἃ οἱ
 πολλοὶ ὅπῃ ἂν τύχῃσιν ἔλκοντες ἀπορίας ἀλλήλοις παν- C
 τοδαπὰς παρέχουσι. ταῦτα, ᾧ Θεόδωρε, τῷ ἐταίρῳ σου
 εἰς βοήθειαν προσήρησα μὲν κατ' ἐμὴν δύναμιν, σμικρὰ
 ἀπὸ σμικρῶν· εἰ δ' αὐτὸς ἔξη, μεγαλειότερον ἂν τοῖς
 αὐτοῦ ἐβοήθησεν.

XXI. ΘΕΟ. Παῖεις, ᾧ Σώκρατες· πάνν γὰρ νεα-
 νικῶς τῷ ἀνδρὶ βεβοήθηκας.

ΣΩ. Εὖ λέγεις, ᾧ ἐταίρε. καὶ μοι εἰπέ· ἐνενόησάς
 που λέγοντος ἄρτι τοῦ Πρωταγόρου καὶ ὀνειδίξοντος ἡμῖν D
 ὅτι πρὸς παιδῶν τοὺς λόγους ποιούμενοι τῷ τοῦ παιδὸς
 φόβῳ ἀγωνιζόμεθα εἰς τὰ ἑαυτοῦ, καὶ χαριεντισμὸν τινα
 ἀποκαλῶν, ἐποσεμνύνον δὲ τὸ πάντων μέτρον, σπουδά-
 σαι ἡμᾶς διεκλεύσατο περὶ τὸν αὐτοῦ λόγον;

ΘΕΟ. Πῶς γὰρ οὐκ ἐνενόησα, ᾧ Σώκρατες;

ΣΩ. Τί οὖν; κελύεις πείθεσθαι αὐτῷ;

ΘΕΟ. Σφόδρα γε.

ΣΩ. Ὅρῳ οὖν ὅτι τάδε πάντα πλὴν σοῦ παιδία
 ἐστίν; εἰ οὖν πεισόμεθα τῷ ἀνδρὶ, ἐμὲ καὶ σέ δεῖ ἐρωτᾶν-
 τὰς τε καὶ ἀποκρινόμενος ἀλλήλοις σπουδάσαι αὐτοῦ E
 περὶ τὸν λόγον, ἵνα μὴ τοι τοῦτο γε ἔξη ἐγκαλεῖν, ὡς παί-
 ζοντες πρὸς μειράκια διεσκεψάμεθ' αὐ τοῦτον τὸν λόγον.

ΘΕΟ. Τί δ'; οὐ πολλῶν τοι Θεαίτητος μεγάλους
 πάγωνας ἐχόντων ἄμεινον ἂν ἐπακολουθήσεις λόγῳ διε-
 ρυνωμένῳ;

ΣΩ. Ἄλλ' οὐ τι σοῦ γε, ὦ Θεόδωρε, ἄμεινον. μὴ οὖν οἶον ἐμὲ μὲν τῷ σῶ ἑταίρῳ τετελευτηκότι δεῖν παντὶ
169 τρόπῳ ἐπαμύνειν, σὲ δὲ μηδενί, ἀλλ' ἴθι, ὦ ἄριστε, ὀλίγον
ἐπίσπου, μέχρι τούτου αὐτοῦ ἕως ἂν εἰδῶμεν εἴτε ἄρα σὲ
δεῖ διαγραφμάτων πέρι μέτρον εἶναι, εἴτε πάντες ὁμοίως
σοι ἱκανοὶ ἑαυτοῖς εἰς τε ἀστρονομίαν καὶ τᾶλλα ὧν δὴ σὺ
πέρι αἰτίαν ἔχεις διαφέρειν.

ΘΕΟ. Οὐ ῥᾶδιον, ὦ Σώκρατες, σοι παρακαθήμενον
μὴ δίδοναι λόγον, ἀλλ' ἐγὼ ἄρτι παρελήρησα φάσκων σε
ἐπιτρέψαι μοι μὴ ἀποδύεσθαι, καὶ οὐχὶ ἀναγκάσειν κα-
θάπερ Λακεδαιμόνιοι· σὺ δὲ μοι δοκεῖς πρὸς τὸν Σκεί-
170 ρωνα μᾶλλον τείνειν. Λακεδαιμόνιοι μὲν γὰρ ἀπίενα ἢ
ἀποδύεσθαι κελεύουσι, σὺ δὲ κατ' Ἄντατόν τί μοι μᾶλλον
δοκεῖς τὸ δρᾶμα δρᾶν· τὸν γὰρ προσελθόντα οὐκ ἀνίης
πρὶν ἀναγκάσης ἀποδύσας ἐν τοῖς λόγοις προσπαλαίσει.

ΣΩ. Ἄριστά γε, ὦ Θεόδωρε, τὴν νόσον μου ἀπέκασ-
σας· ἰσχυρικώτερος μέντοι ἐγὼ ἐκείνων. μυροὶ γὰρ ἤδη
μοι Ἡρακλέες τε καὶ Θησέες ἐντυγγάνοντες καρτεροὶ πρὸς
τὸ λέγειν μάλ' εὖ ξυγκειόφασιν, ἀλλ' ἐγὼ οὐδέν τι μάλ-
171 λον ἀφίσταμαι· οὕτω τις ἔρωσ δεινὸς ἐνδέδυκε τῆς περὶ
ταῦτα γυμνασίας. μὴ οὖν μηδὲ σὺ φθονήσης προσανα-
τριψάμενος σαντόν τε ἅμα καὶ ἐμὲ ὀνήσαι.

ΘΕΟ. Οὐδὲν ἐτι ἀντιλέγω, ἀλλὰ λέγε ὅπῃ ἐθέλεις·
πάντως τὴν περὶ ταῦτα εἰμαρμένην, ἣν ἂν σὺ ἐπικλώσης,
δεῖ ἀνατλήναι ἐλεγγόμενον. οὐ μέντοι περαιτέρω γε ὧν
προτίθουσαι οἷός τ' ἔσομαι παρασχεῖν ἐμαντόν σοι.

ΣΩ. Ἄλλ' ἄρκει καὶ μέχρι τούτων. καὶ μοι πάνυ τή-
ρει τὸ τοιόνδε, μὴ πον παιδικόν τι λάθωμεν εἶδος τῶν
172 λόγων ποιούμενοι, καὶ τις πάλιν ἡμῖν αὐτὸ ὀνειδίῃ.

ΘΕΟ. Ἀλλὰ δὴ πειράσομαι γε καθ' ὅσον ἂν δύ-
νωμαι.

XXII. ΣΩ. Τοῦδε τοίνυν πρώτου πάλιν ἀντιλαβώ-

μετα οὐπερ τὸ πρότερον, καὶ ἴδωμεν, ὁρθῶς ἢ οὐκ ὁρθῶς
ἐδυσχεραίνουμεν ἐπιτιμῶντες τῷ λόγῳ, ὅτι αὐτάρκη ἕκαστον
εἰς φρόνησιν ἐπολεῖ· καὶ ἡμῖν ξυνεχώρησεν ὁ Πρωταγό-
ρας, περὶ τε τοῦ ἀμείνονος καὶ χειρόνος διαφέρειν τινάς,
οὓς δὴ καὶ εἶναι σοφοῦς. οὐχί,

ΘΕΟ. Ναί.

ΣΩ. Εἰ μὲν τοίνυν αὐτὸς παρῶν ὁμολογεῖ, ἀλλὰ μὴ
ἡμεῖς βοηθοῦντες ὑπὲρ αὐτοῦ ξυνεχώρησαμεν, οὐδὲν ἂν ἔ-
173 πάλιν ἔδει ἐπαναλαβόντας βεβαιούσθαι· νῦν δὲ τάχ' ἂν
τις ἡμᾶς ἀκέρους τιθείη τῆς ὑπὲρ ἐκείνου ὁμολογίας, διὸ
καλλιόνως ἔχει σαφέστερον περὶ τούτου αὐτοῦ διομολο-
γήσασθαι· οὐ γὰρ τι σμικρὸν παραλλάττει οὕτως ἔχον ἢ
ἄλλως.

ΘΕΟ. Λέγεις ἀληθῆ.

ΣΩ. Μὴ τοίνυν δι' ἄλλων, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐκείνου λό-
γου ὡς διὰ βραχυτάτων λάβωμεν τὴν ὁμολογίαν. 174

ΘΕΟ. Πῶς;

ΣΩ. Οὕτωςί· τὸ δοκοῦν ἕκαστῳ τοῦτο καὶ εἶναι
φησί πον ἢ δοκεῖ;

ΘΕΟ. Φησί γὰρ οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν, ὦ Πρωταγόρα, καὶ ἡμεῖς ἀνθρώπου,
μᾶλλον δὲ πάντων ἀνθρώπων δόξας λέγομεν, καὶ φαμέν
οὐδένα ὅν τινα οὐ τὰ μὲν αὐτὸν ἠγείσθαι τῶν ἄλλων σο-
φώτερον, τὰ δὲ ἄλλους ἑαυτοῦ, καὶ ἐν γε τοῖς μεγίστοις
κινδύνοις, ὅταν ἐν στρατείαις ἢ νόσοις ἢ ἐν θαλάττῃ χει-
μάζωνται, ὥσπερ πρὸς θεοὺς ἔχειν τοὺς ἐν ἐκάστοις ἄρ-
175 χοντας, σωτήρας σφῶν προσδοκῶντας, οὐκ ἄλλῳ τῷ δια-
φέροντας ἢ τῷ εἰδέναι· καὶ πάντα πον μεστὰ τᾶνθρώπινα
ζητούντων διδασκάλους τε καὶ ἄρχοντας ἑαυτῶν τε καὶ
τῶν ἄλλων ζώων τῶν τε ἐργασιῶν, οἰομένων τε αὐ ἱκα-
νῶν μὲν διδάσκειν, ἱκανῶν δὲ ἄρχειν εἶναι. καὶ ἐν τού-

τοὺς ἅπασιν τί ἄλλο φήσομεν ἢ αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους
ἠγρεῖσθαι σοφίαν καὶ ἀμαθίαν εἶναι παρὰ σοφίαν;

ΘΕΟ. Οὐδὲν ἄλλο.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὴν μὲν σοφίαν ἀληθῆ διανοίαν
ἠγοῦνται, τὴν δὲ ἀμαθίαν ψευδῆ δόξαν;

C ΘΕΟ. Τί μὴν;

ΣΩ. Τί οὖν, ὦ Πρωταγόρα, χρησόμεθα τῷ λόγῳ;
πότερον ἀληθῆ φῶμεν αἰετὸς τοὺς ἀνθρώπους δοξάζειν, ἢ
ποτὲ μὲν ἀληθῆ, ποτὲ δὲ ψευδῆ; ἐξ ἀμφοτέρων γὰρ που
ξυμβαίνει μὴ αἰετὸς ἀληθῆ ἀλλ' ἀμφοτέρω αὐτοὺς δοξάζειν.
σκοπεῖ γάρ, ὦ Θεόδωρε, εἰ ἐθέλοι ἄν τις τῶν ἀμφὶ Πρω-
ταγόραν ἢ σὺ αὐτὸς διαμάχεσθαι ὡς οὐδεὶς ἠγρεῖται ἕτε-
ρος ἕτερον ἀμαθῆ τε εἶναι καὶ ψευδῆ δοξάζειν.

ΘΕΟ. Ἄλλ' ἄπιστον, ὦ Σώκρατες.

D ΣΩ. Καὶ μὴν εἰς τοῦτό γε ἀνάγκης ὁ λόγος ἦκει ὁ
πάντων χρημάτων μέτρον ἀνθρώπων λέγων.

ΘΕΟ. Πῶς δῆ;

ΣΩ. Ὅταν σὺ κρίνας τι παρὰ σαντῶ πρὸς με ἀπο-
φαίνῃ περὶ τινος δόξαν, σοὶ μὲν δὴ τοῦτο κατὰ τὸν ἐκεί-
νου λόγον ἀληθὲς ἔστω, ἡμῖν δὲ δὴ τοῖς ἄλλοις περὶ τῆς
σῆς κρίσεως πότερον οὐκ ἔστι κριταῖς γενέσθαι, ἢ αἰετὸς
κρίνομεν ἀληθῆ δοξάζειν; ἢ μυριοὶ ἐκάστοτε σοὶ μάχου-
νται ἀντιδοξάζοντες, ἠγοῦμενοι ψευδῆ κρίνειν τε καὶ οἰ-
εσθαι;

E ΘΕΟ. Νῆ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, μάλα μυριοὶ δῆτα,
φησὶν Ὀμηρος, οἳ γέ μοι τὰ ἐξ ἀνθρώπων πράγματα
παρέχουσι.

ΣΩ. Τί οὖν; βούλει λέγωμεν ὡς σὺ τότε σαντῶ με
ἀληθῆ δοξάζεις, τοῖς δὲ μυριοῖς ψευδῆ;

ΘΕΟ. Ἐοικεν ἔκ γε τοῦ λόγου ἀνάγκη εἶναι.

ΣΩ. Τί δέ; αὐτῷ Πρωταγόρᾳ ἂν οὐκ ἀνάγκη, εἰ
μὲν μηδὲ αὐτὸς ᾤετο μέτρον εἶναι ἀνθρώπων μηδὲ οἱ πολ-

λοι, ὅσπερ οὐδὲ οἴονται, μηδενὶ δὴ εἶναι ταύτην τὴν ἀλή-
θειαν ἢν ἐκεῖνος ἔγραψεν; εἰ δὲ αὐτὸς μὲν ᾤετο, τὸ δὲ 171
πλήθος μὴ σννοίεται, οἷσθ' ὅτι πρῶτον μὲν ὄσῳ πλείους
οἷς μὴ δοκεῖ ἢ οἷς δοκεῖ, τοσοῦτῳ μᾶλλον οὐκ ἔστιν ἢ
ἔστιν.

ΘΕΟ. Ἀνάγκη, εἰπερ γε καθ' ἐκάστην δόξαν ἔσται
καὶ οὐκ ἔσται.

ΣΩ. Ἐπειτὰ γε τοῦτ' ἔχει κομψότατον· ἐκεῖνος μὲν
περὶ τῆς αὐτοῦ οἰήσεως τὴν τῶν ἀντιδοξάζοντων οἰήσιν,
ἢ ἐκεῖνον ἠγοῦνται ψεύδεσθαι, ξυγχωρεῖ που ἀληθῆ εἶναι
ὁμολογῶν τὰ ὄντα δοξάζειν ἅπαντας.

ΘΕΟ. Πάνν μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὴν αὐτοῦ ἂν ψευδῆ ξυγχωροί, εἰ τὴν B
τῶν ἠγοιμένων αὐτὸν ψεύδεσθαι ὁμολογεῖ ἀληθῆ εἶναι;

ΘΕΟ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Οἱ δέ γ' ἄλλοι οὐ ξυγχωροῦσιν ἑαυτοὺς ψεύ-
δεσθαι;

ΘΕΟ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Ὁ δέ γ' αὐτὸ ὁμολογεῖ καὶ ταύτην ἀληθῆ τὴν
δόξαν ἐξ ὧν γέγραψεν.

ΘΕΟ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ἐξ ἀπάντων ἄρα ἀπὸ Πρωταγόρου ἀρξαμένων
ἀμφισβητήσεται, μᾶλλον δὲ ὑπὸ γε ἐκείνου ὁμολογήσεται,
ὅταν τῷ τάναντία λέγοντι ξυγχωρῆ ἀληθῆ αὐτὸν δοξά-
ζειν, τότε καὶ ὁ Πρωταγόρας αὐτὸς ξυγχωρήσεται μήτε C
κῦνα μήτε τὸν ἐπιτηχόντα ἀνθρώπων μέτρον εἶναι μηδὲ
περὶ ἐνός οὐδ' ἂν μὴ μάθῃ. οὐχ οὕτως;

ΘΕΟ. Οὕτως.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπειδὴ ἀμφισβητεῖται ὑπὸ πάντων,
οὐδενὶ ἂν εἴη ἢ Πρωταγόρου ἀλήθεια ἀληθής, οὐ τέ τι
ἄλλω οὐτ' αὐτῷ ἐκείνῳ.

ΘΕΟ. Ἄρα, ὦ Σώκρατες, τὸν ἑταῖρόν μου καταδέομεν.

ΣΩ. Ἄλλά τοι, ὦ φίλε, ἄδηλον εἰ καὶ παραδέομεν τὸ ὄρθόν. εἰκὸς γὰρ ἄρα ἐκεῖνον πρεσβύτερον οὐτα σοφώτερον ἡμῶν εἶναι· καὶ εἰ αὐτίκα ἐντεύθεν ἀνακύψει μέχρι τοῦ ἀγένοσ, πολλὰ ἂν ἐμέ τε ἐλέγξας ληροῦντα, ὡς τὸ εἰκὸς, καὶ σὲ ὁμολογοῦντα, καταδὺς ἂν οἰχοίτο ἀποτρέχων. ἀλλ' ἡμῖν ἀνάγκη, οἶμαι, χρῆσθαι ἡμῖν αὐτοῖς, ὁποῖοι τινὲς ἔσμεν, καὶ τὰ δοκούντα ἀεὶ ταῦτα λέγειν. καὶ δῆτα καὶ νῦν ἄλλο τι φῶμεν ὁμολογεῖν ἂν τοῦτό γε ὄντινόν, τὸ εἶναι σοφώτερον ἕτερον ἑτέρου, εἶναι δὲ καὶ ἀμαθέστερον;

ΘΕΟ. Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ.

XXIII. ΣΩ. Ἡ καὶ ταῦτη ἂν μάλιστα ἴστασθαι τὸν λόγον, ἢ ἡμεῖς ὑπεγράψαμεν βοηθοῦντες Πρωταγόρα, ὡς τὰ μὲν πολλὰ ἢ δοκεῖ ταῦτη καὶ ἔστιν ἐκάστω, θεομά, ξηρά, γλυκεία, πάντα ὅσα τοῦ τύπου τούτου· εἰ δέ που ἐν τισὶ ξυγγραῖσεται διαφέρειν ἄλλον ἄλλον, περὶ τὰ ὑγρινὰ καὶ νοσώδη ἐθελῆσαι ἂν φάναι μὴ πᾶν γύναιον καὶ παιδίον καὶ θηρίον δὲ ἱκανὸν εἶναι ἴσθαι αὐτὸ γινῶσκον ἑαυτῷ τὸ ὑγρινόν, ἀλλὰ ἐνταῦθα δὴ ἄλλον ἄλλον διαφέρειν, εἶπερ πού;

ΘΕΟ. Ἐμοιγε δοκεῖ οὕτως.

172 ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ περὶ πολιτικῶν, καλὰ μὲν καὶ αἴσχηρά καὶ δίκαια καὶ ἄδικα καὶ ὅσια καὶ μὴ, οἷα ἂν ἐκάστη πόλις οἰηθεῖσα θῆται νόμιμα αὐτῇ, ταῦτα καὶ εἶναι τῇ ἀληθείᾳ ἐκάστη, καὶ ἐν τούτοις μὲν οὐδὲν σοφώτερον οὔτε ἰδιώτην ἰδιώτου οὔτε πόλιν πόλεως εἶναι· ἐν δὲ τῷ ξυμφέροντα ἑαυτῇ ἢ μὴ ξυμφέροντα τίθεσθαι, ἐνταῦθ', εἶπερ πού, αὐ ὁμολογήσει ξυμβουλὸν τε ξυμβούλου διαφέρειν καὶ πόλεως δόξαν ἑτέραν ἑτέρας πρὸς ἀλήθειαν, B καὶ οὐκ ἂν πᾶν τολμήσειε φῆσαι, ἂ ἂν θῆται πόλις ξυμ

φέροντα οἰηθεῖσα αὐτῇ, παντὸς μᾶλλον ταῦτα καὶ ξυνοῖσεν· ἀλλ' ἐκεῖ οὐ λέγω, ἐν τοῖς δικαίοις καὶ ἀδικοῖς καὶ ὀσίοις καὶ ἀνοσίοις, ἐθέλουσιν ἰσχυρίζεσθαι ὡς οὐκ ἔστι φῦσει αὐτῶν οὐδὲν οὐσίαν ἑαυτοῦ ἔχον, ἀλλὰ τὸ ζοιῶν δόξαν τοῦτο γίνεται ἀληθὲς τότε ὅταν δόξη καὶ ὄσον ἂν δοκῇ χρόνον· καὶ ὅσοι γὰρ δὴ μὴ παντάπασιν τὸν Πρωταγόρου λόγον λέγουσιν, ἀδὲ πως τὴν σοφίαν ἄρουσι; λόγος δὲ ἡμᾶς, ὦ Θεόδωρε, ἐκ λόγου μείζων ἐξ ἐλάττωτος καταλαμβάνει.

ΘΕΟ. Οὐκοῦν σχολὴν ἄγομεν, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Φαινόμεθα. καὶ πολλάκις μὲν γὰρ δὴ, ὦ δαιμόνιε, καὶ ἄλλοτε κατενόησα, ἀτὰρ καὶ νῦν, ὡς εἰκότως οἱ ἐν ταῖς φιλοσοφίαις πολὺν χρόνον διατριψάντες εἰς τὰ δικαστήρια ἰόντες γελοῖοι φαίνονται φήτορες.

ΘΕΟ. Πῶς δὴ οὐν λέγεις;

ΣΩ. Κινδυνεύουσιν οἱ ἐν δικαστηρίοις καὶ τοῖς τοιούτοις ἐκ νέων κυλινοῦμενοι πρὸς τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ καὶ τῇ τοιαύτῃ διατριβῇ τεθραμμένους ὡς οἰκείται πρὸς ἕλευ- D θέρους τεθράφθαι.

ΘΕΟ. Πῆ δὴ;

ΣΩ. Ἡ τοῖς μὲν τοῦτο, ὃ σὺ εἶπες, ἀεὶ πάρεστι, σχολή, καὶ τοὺς λόγους ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ σχολῆς ποιοῦνται, ὥσπερ ἡμεῖς νυνὶ τρίτον ἤδη λόγον ἐκ λόγου μεταλαμβάνομεν, οὕτω κἀκεῖνοι, εἰάν αὐτοὺς ὁ ἐπελθὼν τοῦ προκειμένου μᾶλλον καθάπερ ἡμᾶς ἀρέσῃ· καὶ διὰ μακρῶν ἢ βραχείων μέλει οὐδὲν λέγειν, ἂν μόνου τύχῃσι τοῦ ὄντος· οἱ δὲ ἐν ἀσχολίᾳ τε ἀεὶ λέγουσι· κατεπίγει γὰρ ὕδωρ φέρον, καὶ οὐκ ἐγγωρεῖ περὶ οὗ ἂν ἐπιθυμήσωσι τοὺς λό- E γους ποιεῖσθαι, ἀλλ' ἀνάγκην ἔχων ὁ ἀντίδικος ἐφέστηκε καὶ ὑπογραφὴν παραναγινωσκομένην, ὣν ἐκτός οὐ δητέον· ἦν ἀντιωμοσίαν καλοῦσιν· οἱ δὲ λόγοι ἀεὶ περὶ ὁμοδούλου πρὸς δεσπότην καθήμενον, ἐν χειρὶ τὴν δίκην

ἔχοντα, καὶ οἱ ἀγῶνες οὐδέποτε τὴν ἄλλως ἄλλ' αἰετὴν
 173 περὶ αὐτοῦ· πολλάκις δὲ καὶ περὶ ψυχῆς ὁ δρόμος· ὡστ'
 ἐξ ἀπάντων τούτων ἐντονοὶ καὶ δριμύεις γίνονται, ἐπιστά-
 μνοι τὸν δεσπότην λόγῳ τε θωπεύσαι καὶ ἔργῳ χαρίσα-
 σθαι, σμικροὶ δὲ καὶ οὐκ ὀρθοὶ τὰς ψυχὰς· τὴν γὰρ αὖξην
 καὶ τὸ εὐθύ τε καὶ τὸ ἐλεύθερον ἢ ἐκ νέων δουλεία ἀφη-
 ρηται, ἀναγκάζουσα πράττειν σκολιά, μεγάλους κινδύ-
 νους καὶ φόβους ἐπιβάλλουσα ψυχαῖς ἐπιβάλλουσα, οὓς οὐ
 δύναμενοι μετὰ τοῦ δικαίου καὶ ἀληθοῦς ὑποφέρειν, εὐ-
 180 θύς ἐπὶ τὸ ψεῦδος τε καὶ τὸ ἀλλήλους ἀνταδικεῖν τρεπό-
 B μενοι πολλὰ κάμπτονται καὶ συγκλῶνται, ὡστ' ὕμεις οὐ-
 δὲν ἔχοντες τῆς διανοίας εἰς ἄνδρας ἐκ μεираκιῶν τελευ-
 τῶσι, δεινοὶ τε καὶ σοφοὶ γενοῦντες, ὡς οἴονται, καὶ οὗτοι
 μὲν δὴ τοιοῦτοι, ὦ Θεόδωρε· τοὺς δὲ τοῦ ἡμετέρου χοροῦ
 πότερον βούλει διελεθόντες ἢ ἑάσαντες πάλιν ἐπὶ τὸν λό-
 γον τρεπόμεθα, ἵνα μὴ καὶ, ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, λίαν πολὺ
 τῆ ἐλευθερίας καὶ μεταλήψῃ τῶν λόγων καταχρώμεθα;

ΘΕΟ. Μηδαμῶς, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ διελεθόντες,
 C πάνν γὰρ εὐ τοῦτο εἰρηκας, ὅτι οὐκ ἡμεῖς οἱ ἐν τῷ τοι-
 ῶδε χορευόντες τῶν λόγων ὑπηρέται, ἀλλ' οἱ λόγοι οἱ
 ἡμέτεροι ὡσπερ οἰκέται, καὶ ἕκαστος αὐτῶν περιμένει
 ἀποτελεσθῆναι ὅταν ἡμῖν δοκῇ· οὔτε γὰρ δικαστὴς οὔτε
 θεατὴς ὡσπερ ποιηταῖς ἐπιτιμῆσων τε καὶ ἄρχων ἐπιστα-
 τεῖ παρ' ἡμῖν.

XXIV. ΣΩ. Λέγωμεν δὴ, ὡς εἴκειν, ἐπεὶ σοὶ γε δο-
 κεῖ, περὶ τῶν κορυφαίων· τί γὰρ ἂν τις τοὺς γε φαύλως
 διατρέβοντας ἐν φιλοσοφίᾳ λέγοι; οὗτοι δὲ που ἐκ νέων
 D πρῶτον μὲν εἰς ἀγορὰν οὐκ ἴσασι τὴν ὁδόν, οὐδὲ ὅπου
 δικαστήριον ἢ βουλευτήριον ἢ τι κοινὸν ἄλλο τῆς πόλεως
 συνῆδριον· νόμους δὲ καὶ ψηφίσματα λεγόμενα ἢ γεγραμ-
 μένα οὔτε ὁρῶσιν οὔτε ἀκούουσι· σπονδαὶ δὲ ἑταιριῶν
 ἐπ' ἀρχὰς καὶ σύνοδοι καὶ δειπνα καὶ σὺν ἀύλητρισι κῶ-

μοι, οὐδὲ ὄναρ πράττειν προσίσταται αὐτοῖς. (εὐ δὲ ἢ κα-
 κῶς τις γέγονεν ἐν πόλει, ἢ τί τῷ κακόν ἐστιν ἐκ προγόνων
 γεγονὸς ἢ πρὸς ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν, μᾶλλον αὐτὸν λέλη-
 127 θεν ἢ οἱ τῆς θαλάττης λεγόμενοι χάσες. καὶ ταῦτα πάντ'
 οὐδ' ὅτι οὐκ οἶδεν, οἶδεν· οὐδὲ γὰρ αὐτῶν ἀπέχεται τοῦ B
 εὐδοκίμειν χάριν, ἀλλὰ τῷ ὄντι τὸ σῶμα μόνον ἐν τῇ
 πόλει κείται αὐτοῦ καὶ ἐπιδημεῖ, ἢ δὲ διάνοια, ταῦτα
 πάντα ἤρησαμένη σμικρὰ καὶ οὐδὲν, ἀτιμάσασα πανταχῇ
 130 φέρεται κατὰ Πίνδαρον, τὰ τε γὰρ ὑπένερθε καὶ τὰ ἐπί-
 πεδα γεωμετροῦσα, οὐρανοῦ τε ὑπερ ἀστρονομούσα, καὶ
 πᾶσαν πάντη φύσιν ἐρευνώμενη τῶν ὄντων ἐκάστου ὅλου, 174
 εἰς τῶν ἐγγύς οὐδὲν αὐτὴν συγκρατεῖσα.

ΘΕΟ. Πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ὡσπερ καὶ Θαλῆν ἀστρονομούντα, ὦ Θεόδωρε,
 καὶ ἄνω βλέποντα, πεσόντα εἰς φρέαρ, Θραττά τις ἐμμε-
 λης καὶ χαρίεσσα θεραπευτὴς ἀποσιῶσαι λέγεται, ὡς τὰ
 μὲν ἐν οὐρανῷ προθυμοῖτο εἶδέναι, τὰ δ' ἐμπροσθεν
 αὐτοῦ καὶ παρὰ πόδας λανθάνοι αὐτόν. ταῦτόν δὲ ἀρχαῖ
 σκῶμμα ἐπὶ πάντας ὅσοι ἐν φιλοσοφίᾳ διάγουσι. τῷ γὰρ B
 ὄντι τὸν τοιοῦτον ὁ μὲν πλησίον καὶ ὁ γείτων λέληθεν,
 οὐ μόνον ὅ τι πράττει, ἀλλ' ὀλίγον καὶ εἰ ἀνθρωπὸς ἐστίν
 ἢ τι ἄλλο θρέμμα· τί δὲ ποτ' ἐστὶν ἀνθρωπὸς καὶ τί τῆ
 τοιαύτη φύσει προσήκει διάφορον τῶν ἄλλων ποιεῖν ἢ
 πᾶσχειν, ζητεῖ τε καὶ πράγματι ἔχει διερευνώμενος. μαν-
 135 θάνεις γὰρ που, ὦ Θεόδωρε· ἢ οὐ; 247

ΘΕΟ. Ἐγὼ γε καὶ ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Τοιγάρτοι, ὦ φίλε, ἰδίᾳ τε συγγιγνώμενος ὁ
 τοιοῦτος ἐκάστῳ καὶ δημοσίᾳ, ὡπερ ἀρχόμενος ἔλεγον, C
 ὅταν ἐν δικαστηρίῳ ἢ που ἄλλοθι ἀναγκασθῇ περὶ τῶν
 παρὰ πόδας καὶ τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς διαλέγεσθαι, γέλωτα
 παρέχει οὐ μόνον Θρατταῖς ἀλλὰ καὶ τῷ ἄλλῳ ὄχλῳ, εἰς

φρέατά τε καὶ πᾶσαν ἀπορίαν ἐπιπίπτων ὑπὸ ἀπειρίας, καὶ ἡ ἀσχημοσύνη δεινὴ, δόξαν ἀβελτερίας παρεχομένη· ἐν τε γὰρ ταῖς λοιθορῖαις ἴδιον ἔχει οὐδένα λοιδορεῖν οὐδέν, ἅπ' οὐκ εἰδὼς κακὸν οὐδὲν οὐδενὸς ἐκ τοῦ μὴ μελετηθέναι· ἀπορῶν οὖν γελοῖος φαίνεται· ἐν τε τοῖς ἐπαίνοις καὶ ταῖς τῶν ἄλλων μεγαλαυχίαις, οὐ προσποιήτως, ἀλλὰ τῷ ὄντι γελοῦν ἐνδηλὸς γιγνόμενος ληρώδης δοκεῖ εἶναι. τύραννόν τε γὰρ ἢ βασιλέα ἐγκωμιαζόμενον ἕνα τῶν νομέων, οἷον συβάτην ἢ ποιμένα ἢ τινα βουκόλον ἡγείται ἀκούειν εὐδαιμονιζόμενον πολὺ βδύλλοντα· δυσκολώτερον δὲ ἐκείνων ζῶων καὶ ἐπιβουλότερον ποιμαίνειν τε καὶ βδύλλειν νομίζει αὐτούς, ἄγροικον δὲ καὶ ἀπαιδευτον ὑπὸ ἀσχολίας οὐδὲν ἦντιον τῶν νομέων τὸν τοιοῦτον ἀναγκαῖον γίνεσθαι, σηκὸν ἐν ὄρει τὸ τεῖχος περιβεβλημένον. γῆς δὲ ὅταν μυρία πλέθρα ἢ ἔτι πλείω ἀκούσῃ ὡς τις ἄρα κεκτημένος θανμαστὰ πλήθει κέκτηται, πάνσομικρα δοκεῖ ἀκούειν εἰς ἅπασαν εἰσθ' ὡς τὴν γῆν βλέπειν. τὰ δὲ δὴ γένη ὑμνούτων, ὡς γενναῖός τις ἐπὶ πάππους πλουσίους ἔχων ἀποφήμαι, παντάπασιν ἀμβλύ
 175 καὶ ἐπὶ σμικρὸν ὀρώτων ἡγείται τὸν ἐπαινον, ὑπὸ ἀπαιδευσίας οὐ δυναμένων εἰς τὸ πᾶν αἰεὶ βλέπειν οὐδὲ λογίζεσθαι ὅτι πάππων καὶ προγόνων μυριάδες ἐκάστῳ γερόνασιν ἀναρίθμητοι, ἐν αἷς πλούσιοι καὶ πτωχοὶ καὶ βασιλεῖς καὶ δούλοι βάρβαροί τε καὶ Ἕλληνες πολλάκις μυριοὶ γερόνασιν ὄψοιεν, ἀλλ' ἐπὶ πέντε καὶ εἴκοσι καταλόγῳ προγόνων σεμνυνομένων καὶ ἀναφερόντων εἰς Ἡρακλέα τὸν Ἀμφικρύωνος ἄτοπα αὐτῷ καταφαίνεται τῆς σμικρολογίας, ὅτι δὲ ὁ ἀπ' Ἀμφικρύωνος εἰς τὸ ἄνω πεντεκαεικοστὸς τοιοῦτος ἦν, οἷα συνέβαιεν αὐτῷ τύχη, καὶ ὁ πεντηχοστὸς ἀπ' αὐτοῦ, γελᾷ οὐ δυναμένων λογίζεσθαι τε καὶ χαννότηα ἀνοήτου ψυχῆς ἐπαλλάττειν. ἐν ἅπασι δὴ τούτοις ὁ τοιοῦτος ὑπὸ τῶν πολλῶν καταγελάται, τὰ

μὲν ὑπερηφάνως ἔχων, ὡς δοκεῖ, τὰ δ' ἐν ποσὶν ἀγνοῶν τε καὶ ἐν ἐκάστοις ἀπορῶν.

ΘΕΟ. Παντάπασι τὰ γιγνόμενα λέγεις, ὦ Σώκρατες.

XXV. ΣΩ. Ὅταν δὲ γέ τινα αὐτός, ὦ φίλε, ἐλκύνῃ ἄνω, καὶ ἐθελήσῃ τις αὐτῷ ἐμβῆναι ἐκ τοῦ τί ἐγὼ δὲ ἀδικῶ ἢ σὺ ἐμέ; εἰς σκέψιν αὐτῆς δικαιοσύνης τε καὶ ἀδικίας, τί τε ἐκάτερον αὐτοῖν καὶ τί τῶν πάντων ἢ ἄλλῶν διαφέρετον; ἢ ἐκ τοῦ εἰ βασιλεὺς εὐδαίμων κεκτημένος [τ' αὐ] πολὺ χρυσοῦν, βασιλείας πέρι καὶ ἀνθρωπίνης ὅλως εὐδαιμονίας καὶ ἀθλιότητος ἐπὶ σκέψιν, ποῖα τέ τις ἐστὸν καὶ τίνα τρόπον ἀνθρώπου φύσει προσήκει τὸ μὲν κτήσασθαι αὐτοῖν, τὸ δὲ ἀποφυγεῖν — περὶ τούτων ἀπάντων ὅταν αὐτὸν δὴ λόγον διδόναι τὸν σμικρὸν ἐκείνον τὴν ψυχὴν καὶ δορυμὴν καὶ δικανικόν, πάλιν αὐτὰ ἀντίστροφα ἀποδίδωσιν· ἰλιγγιωῦν τε ἀπ' ὑψηλοῦ κρεμασθεῖς καὶ βλέπων μετέωρος ἄνωθεν ὑπὸ ἀθλείας ἀδημονῶν τε καὶ ἀπορῶν καὶ βαρβαρίζων γέλωτα θοράτταις μὲν οὐ παρέχει οὐδ' ἄλλῳ ἀπαιδεύτῳ οὐδενί, οὐ γὰρ αἰσθάνονται, τοῖς δ' ἐναντίως ἢ ὡς ἀνδραπόδοις τραφεῖσιν ἅπασιν. οὗτος δὲ ἐκατέρου τρόπος, ὦ Θεόδωρε, ὁ μὲν τῷ ὄντι ἐν ἐλευθερίᾳ τε καὶ σχολῇ τεθροαμμένον, ὃν δὴ φιλόσοφον καλεῖς, ὃ ἀνεμέσῃτον εὐήθει δοκεῖν καὶ οὐδενί εἶναι, ὅταν εἰς δουλικὰ ἐμπέσῃ διακονήματα, οἷον στραματοδέσμον μὴ ἐπισταμένου συσκευάσασθαι μηδὲ ὄψον ἢ δύναι ἢ θῶπας λόγους· ὁ δ' αὐτὰ μὲν τοιαῦτα πάντα δυναμένον τορῶς τε καὶ ὀξέως διακουεῖν, ἀναβάλλεσθαι δὲ οὐκ ἐπισταμένου ἐπιδέξια ἐλευθέρως οὐδὲ γ' ἁρμονίαν λόγων λαβόντος ὀρθῶς ὑμνήσαι
 176 θεῶν τε καὶ ἀνδρῶν εὐδαιμόνων βίον ἀληθῆ.

ΘΕΟ. Εἰ πάντας, ὦ Σώκρατες, πείθοις ἢ λέγεις ὥσπερ ἐμέ, πλείων ἂν εἰρήνη καὶ κακὰ ἐλάττω κατ' ἀνθρώπους εἴη.

ΣΩ. Ἄλλ' οὐτ' ἀπολέσθαι τὰ κακὰ δυνατόν, ὦ Θεό-

δορε· ὑπεναντίον γάρ τι τῷ ἀγαθῷ αἰεὶ εἶναι ἀνάγκη· οὐτ' ἐν θεοῖς αὐτὰ ἰδρῦσθαι, τὴν δὲ θνητὴν φύσιν καὶ τόνδε τὸν τόπον περιπολεῖ ἐξ ἀνάγκης. διὸ καὶ πειρᾶσθαι
 B *χρὴ* ἐνθένδε ἐκείσε φεύγειν ὅ τι τάχιστα. φηγὴ δὲ ὁμοίω-
 σεις θεῶν κατὰ τὸ δυνατόν· ὁμοίωσις δὲ δίκαιον καὶ ὅσιον
 μετὰ φρονήσεως γενέσθαι. ἀλλὰ γάρ, ὡς ἄριστε, οὐ πάνυ
 ῥάδιον πείσαι ὡς ἄρα οὐχ ὦν ἕνεκα οἱ πολλοὶ φασὶ δειν
 ποιητῶν μὲν φεύγειν, ἀρετῆν δὲ διώκειν, τούτων χά-
 ριν τὸ μὲν ἐπιτηδευτέον, τὸ δ' οὐ, ἵνα μὴ κακὸς καὶ ἴνα
 ἀγαθὸς δοκῇ εἶναι· ταῦτα γάρ ἐστιν ὁ λεγόμενος γραῶν
 C ὕθλος, ὡς ἐμοὶ φαίνεται· τὸ δὲ ἀληθὲς αἴθε λέγωμεν. θεὸς
 οὐδαμῇ οὐδαμῶς ἄδικος, ἀλλ' ὡς οἶόν τε δικαιοτάτος, καὶ
 οὐκ ἔστιν αὐτῷ ὁμοιότερον οὐδὲν ἢ ὅς ἂν ἡμῶν αὐ γένη-
 ται ὅ τι δικαιοτάτος. περὶ τούτου καὶ ἡ ὡς ἀληθῶς δεινό-
 της ἀνδρὸς καὶ οὐδενία τε καὶ ἀνανδρία. ἡ μὲν γάρ τού-
 του γνῶσις σοφία καὶ ἀρετὴ ἀληθινή, ἡ δὲ ἀγνοία ἀμαθία
 καὶ κακία ἐναργής· αἱ δ' ἄλλαι δεινότητές τε δοκοῦσαι
 καὶ σοφαί ἐν μὲν πολιτικαῖς δυναστείαις γιγνόμεναι φορ-
 D τικαί, ἐν δὲ τέχναις βάνανσοι. τῷ οὖν ἀδικοῦντι καὶ ἀνό-
 σια λέγοντι ἢ πράττοντι μακρῷ ἄριστ' ἔχει τὸ μὴ συγχω-
 ρεῖν δεινῷ ὑπὸ πανουργίας εἶναι· ἀγάλλονται γάρ τῷ
 ὀνειδεῖ, καὶ οἴονται ἀκούειν ὅτι οὐ λῆροί εἰσι, γῆς ἄλλως
 ἄχθη, ἀλλ' ἀνδρες οἴους δεῖ ἐν πόλει τοὺς σωθησομένους.
 λεκτέον οὖν τὰληθές, ὅτι τοσοῦτῳ μᾶλλον εἰσιν οἴοι οὐκ
 οἴονται, ὅτι οὐχὶ οἴονται· ἀγνοοῦσι γάρ ζημίαν ἀδικίας,
 ὃ δεῖ ἤμιστα ἀγνοεῖν. οὐ γάρ ἐστιν ἦν δοκοῦσι, πληγαὶ τε
 καὶ θάνατοι, ὧν ἐνίστα πάσχουσιν οὐδὲν ἀδικοῦντες, ἀλλὰ
 ἦν ἀδύνατον ἐκφυγεῖν.

E *ΘΕΟ.* Τίνα δὴ λέγεις;

ΣΩ. Παραδειγμάτων, ὦ φίλε, ἐν τῷ ὄντι ἐστάτων,
 τοῦ μὲν θείου εὐδαιμονεστάτου, τοῦ δὲ ἀθέου ἀθλιωτά-
 του, οὐχ ὀρώντες ὅτι οὕτως ἔχει, ὑπὸ ἡλιθιότητός τε καὶ

τῆς ἐσχάτης ἀνοίας λανθάνουσι τῷ μὲν ὁμοιούμενοι διὰ
 τὰς ἀδίκους πράξεις, τῷ δὲ ἀνομοιούμενοι. οὐ δὴ τίνοισι 177
 δίκην ζῶντες τὸν εἰκότα βίον ᾧ ὁμοιοῦνται· εἴν δ' εἴπα-
 μεν ὅτι, ἂν μὴ ἀπαλλαγῶσι τῆς δεινότητος, καὶ τελευτή-
 σαντας αὐτοὺς ἐκεῖνος μὲν ὁ τῶν κακῶν καθαρὸς τόπος
 οὐδέξεται, ἐνθάδε δὲ τὴν αὐτοῖς ὁμοιότητα τῆς διαγω-
 γῆς αἰεὶ ἔξουσι, κακοὶ κακοῖς συνόντες, ταῦτα δὴ καὶ παν-
 τάπισιν ὡς δεινοὶ καὶ πανούργοι ἀνοήτων τιῶν ἀκού-
 σονται.

ΘΕΟ. Καὶ μάλα δὴ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οἶδά τοι, ὦ ἑταῖρε. ἐν μέντοι τι αὐτοῖς συμβέ- B
 βηκεν, ὅτι ἂν ἰδίᾳ λόγον δέη δοῦναι τε καὶ δέξασθαι περὶ
 ὧν φέρουσι, καὶ ἐθελήσωσιν ἀνδρικῶς πολλὸν χρόνον
 ὑπομεῖναι καὶ μὴ ἀνάδρας φεύγειν, τότε ἀτόπως, ὡς δαι-
 μόνιε, τελευτῶντες οὐκ ἀρέσκουσιν αὐτοὶ αὐτοῖς περὶ ὧν
 λέγουσι, καὶ ἡ ῥητορικὴ ἐκείνη πως ἀπομαραίνεται, ὥστε
 παίδων μηδὲν δοκεῖν διαφέρειν. περὶ μὲν οὖν τούτων,
 ἐπειδὴ καὶ πάρεργα τυγχάνει λεγόμενα, ἀποστῶμεν· εἰ
 δὲ μή, πλείω αἰεὶ ἐπιρροέοντα καταχῶσει ἡμῶν τὸν ἐξ ἀρχῆς C
 λόγον· ἐπὶ δὲ τὰ ἐμπροσθεν ἴσμεν, εἰ καὶ σοὶ δοκεῖ.

ΘΕΟ. Ἐμοὶ μὲν τὰ τοιαῦτα, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἀη-
 δέστερα ἀκούειν· ἴσῳ γὰρ τηλικῶδε ὄντι ἐπακολουθεῖν·
 εἰ μέντοι δοκεῖ, πάλιν ἐπανίσταμεν.

XXVI. *ΣΩ.* Οὐκοῦν ἐνταῦθά που ἡμεῖς τοῦ λό-
 γου, ἐν ᾧ ἔφαμεν τοὺς τὴν φερομένην οὐσίαν λέγοντας,
 καὶ τὸ αἰεὶ δοκοῦν ἐκάστω τοῦτο καὶ εἶναι τούτῳ ᾧ δοκεῖ,
 ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἐθέλειν δυσχυρίζεσθαι, καὶ οὐχ ἤμιστα
 περὶ τὰ δίκαια, ὡς παντὸς μᾶλλον, ἂ ἂν θῆται πόλις δό- D
 ξαντα αὐτῇ, ταῦτα καὶ ἔστι δίκαια τῇ θεμένῃ, ἕωςπερ ἂν
 κένηται· περὶ δὲ τὰγαθοῦ οὐδένα ἀνδρείον ἐθ' οὕτως εἴ-
 ναι, ὥστε τολμᾶν διαμάχεσθαι ὅτι καὶ ἂ ἂν ἀφέλιμα οἴη-
 θεῖσα πόλις ἐαυτῇ θῆται, καὶ ἔστι τοσοῦτον χρόνον ὅσον

ἂν κέηται ὠφέλιμα, πλὴν εἴ τις τὸ ὄνομα λέροι· τοῦτο δὲ που σκῶμι' ἂν εἴη πρὸς ὃ λέγομεν. οὐχί;

ΘΕΟ. Πάνυ γε.

E ΣΩ. Μῆ γάρ λερέτω τὸ ὄνομα, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ὃ ὀνομαζόμενον θεωρεῖται.

ΘΕΟ. Μῆ γάρ.

ΣΩ. Ἄλλ' ὃ ἂν τοῦτο ὀνομάξῃ, τούτου δὴ που στοχάζεται νομοθετουμένη, καὶ πάντας τοὺς νόμους, καθ' ὅσον οἰεῖται τε καὶ δύναται, ὡς ὠφελιμωτάτους ἑαυτῇ τίθεται· ἢ πρὸς ἄλλο τι βλέπουσα νομοθετεῖται;

178 ΘΕΟ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἡ οὖν καὶ τυγχάνει αἰεὶ, ἢ πολλὰ καὶ διαμαρτάνει ἐκάστη;

ΘΕΟ. Οἶμαι ἔγωγε καὶ ἁμαρτάνειν.

ΣΩ. Ἔτι τοίνυν ἐνθ' ἐνδεῖ ἂν μᾶλλον πᾶς τις ὁμολογήσειε ταῦτα ταῦτα, εἰ περὶ πάντος τις τοῦ εἶδους ἐρωτῆσῃ, ἐν ᾧ καὶ τὸ ὠφέλιμον τυγχάνει ὄν. ἔστι δὲ που τὸ περὶ τὸν μέλλοντα χρόνον. ὅταν γὰρ νομοθετώμεθα, ὡς ἐσομένους ὠφελίμους τοὺς νόμους τιθέμεθα εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον. τοῦτο δὲ μέλλον ὀρθῶς ἂν λέγομεν.

B ΘΕΟ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἴθι δὴ, οὐτωςὲ ἐρωτῶμεν Πρωταγόραν ἢ ἄλλον τινὰ τῶν ἐκείνων τὰ αὐτὰ λεγόντων· πάντων μέτρον ἀνθρωπός ἐστιν, ὡς φατέ, ὦ Πρωταγόρα, λευκῶν, βαρέων, κούφων, οὐδενὸς ὅτου οὐ τῶν τοιούτων· ἔχων γὰρ αὐτῶν τὸ κριτήριον ἐν αὐτῷ, οἷα πάσχει τοιαῦτα οἰόμενος, ἀληθῆ τε οἰεῖται αὐτῷ καὶ ὄντα. οὐχ οὕτως;

ΘΕΟ. Οὕτως.

C ΣΩ. Ἡ καὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι, φήσομεν, ὦ Πρωταγόρα, ἔχει τὸ κριτήριον ἐν αὐτῷ, καὶ οἷα ἂν οἴηθ' ἔσεσθαι, ταῦτα καὶ γίγνεται ἐκείνῳ τῷ οἴηθέντι; οἷον θερά, ἄρ' ὅταν τις οἴηθ' ἰδιώτης αὐτὸν πνευστὸν λήψ-

σθαι καὶ ἔσεσθαι ταύτην τὴν θερμοότητα, καὶ ἕτερος, ἰατρὸς δέ, ἀντοιηθῆ, κατὰ τὴν ποτέρου δόξαν φῶμεν το μέλλον ἀποβῆσεσθαι; ἢ κατὰ τὴν ἀμφοτέρων, καὶ τῷ μὲν ἰατρῷ οὐ θερμὸς οὐδὲ πνευστῶν γενήσεται, ἑαυτῷ δὲ ἀμφοτέρω;

ΘΕΟ. Γελοῖον μὲν' ἂν εἴη.

ΣΩ. Ἄλλ', οἶμαι, περὶ οἴνου γλυκύτητος καὶ ἀστηρότητος μελλούσης ἔσεσθαι ἢ τοῦ γεωργοῦ δόξα, ἀλλ' ἢ οὐχ ἢ τοῦ κιδναριστοῦ, κυρία.

ΘΕΟ. Τί μὴν;

ΣΩ. Οὐδ' ἂν αὐτῷ περὶ ἀναρμόστον τε καὶ εὐαρμόστον ἐσομένου παιδοτριβῆς ἂν βέλτιον δοξάσειε μουσικῶν, ὃ καὶ ἔπειτα αὐτῷ παιδοτριβῆ δόξει εὐαρμόστον εἶναι.

ΘΕΟ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τοῦ μέλλοντος ἐστιάσεσθαι μὴ μαγειρικοῦ ὄντος, σκευαζομένης θοίνης, ἀκρύτερα ἢ κρίσις τῆς τοῦ ὄψοποιου περὶ τῆς ἐσομένης ἡδονῆς. περὶ μὲν γὰρ τοῦ ἡδη ὄντος ἐκάστῳ ἡδέος ἢ γεγονότος μηδὲν παρὰ τῷ λόγῳ διαμαρτάνεσθαι, ἀλλὰ περὶ τοῦ μέλλοντος ἐκάστῳ καὶ δόξειν καὶ ἔσεσθαι ποτέρον αὐτὸς αὐτῷ ἄριστος κριτής, ἢ σύ, ὦ Πρωταγόρα, τό γε περὶ λόγου πιθανὸν ἐκάστῳ ἡμῶν ἐσομένον εἰς δικαστήριον βέλτιον ἂν προδοξάσαις ἢ τῶν ἰδιωτῶν ὅστισόν;

ΘΕΟ. Καὶ μάλα, ὦ Σώκρατες, τοῦτό γε σφόδρα ὑπισχνεῖτο πάντων διαφέρειν αὐτός.

ΣΩ. Νῆ Δία, ὦ μέλε· ἢ οὐδεὶς γ' ἂν αὐτῷ διελέγετο διδοὺς πολὺ ἀργύριον, εἰ μὴ τοὺς συνόντας ἐπειθεῖν 179 ὅτι καὶ τὸ μέλλον ἔσεσθαι τε καὶ δόξειν οὔτε μάντις οὔτε τις ἄλλος ἄμεινον κρίνειεν ἂν ἢ αὐτός [αὐτῷ].

ΘΕΟ. Ἀληθέστατα.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ αἱ νομοθεσίαι καὶ τὸ ὠφέλιμον περὶ τὸ μέλλον ἐστί, καὶ πᾶς ἂν ὁμολογοὶ νομοθετουμέ-

νην πόλιν πολλάκις ἀνάγκην εἶναι τοῦ ὀφελιματάτου ἀποτυγχάνειν;

ΘΕΟ. Μάλα γε.

ΣΩ. Μετρίως ἄρα ἡμῖν πρὸς τὸν διδασκαλόν σου εἰρήσεται, ὅτι ἀνάγκη αὐτῷ ὁμολογεῖν σοφώτερόν τε ἄλλον ἄλλου εἶναι καὶ τὸν μὲν τοιοῦτον μέτρον εἶναι, ἐμοὶ δὲ τῷ ἀνεπιστήμονι μηδὲ ὀπωστιοῦν ἀνάγκην εἶναι μέτρον γίνεσθαι, ὡς ἔστι με ἠνάγκαζεν ὁ ὑπὲρ ἐκείνου λόγος, εἴτ' ἐβουλόμην εἶτε μὴ, τοιοῦτον εἶναι.

ΘΕΟ. Ἐκείνη μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, μάλιστα ἀλίσκεσθαι ὁ λόγος, ἀλισκόμενος καὶ ταύτη, ἣ τὰς τῶν ἄλλων δόξας κυρίας ποιεῖ, αὐταὶ δὲ ἐφάνησαν τοὺς ἐκεῖνοι λόγους οὐδαμῇ ἀληθεῖς ἠγνούμεναι.

ΣΩ. Πολλαχῇ, ὦ Θεόδωρε, καὶ ἄλλη ἂν τό γε τοιοῦτον ἀλοῖα μὴ πᾶσαν παντὸς ἀληθῆ δόξαν εἶναι· περὶ δὲ τὸ παρὸν ἐκάστῳ πάθος, ἐξ ὧν αἱ αἰσθηθεῖς καὶ αἱ κατὰ ταύτας δόξαι γίνονται, χαλεπώτερον ἐλεῖν ὡς οὐκ ἀληθεῖς. Ἰσως δὲ οὐδὲν λέγω· ἀνάλωτοι γάρ, εἰ ἔτιχον, εἰσὶ, καὶ οἱ φάσκοντες αὐτὰς ἐναργεῖς τε εἶναι καὶ ἐπιστήμας τάχα ἂν ὄντα λέγοιεν, καὶ Θεαίτητος ὅδε οὐκ ἄπο σκοποῦ εἰρηκεν αἰσθησῖν καὶ ἐπιστήμην ταύτων θέμενος. προσιτέον οὖν ἐγγυτέρω, ὡς ὁ ὑπὲρ Πρωταγόρου λόγος ἐπέταπτε, καὶ σκεπτέον τὴν φερομένην ταύτην οὐσίαν διακρούοντα, εἴτε ὑγιᾶς εἴτε σαθρὸν φθέγγεται· μάχη δ' οὖν περὶ αὐτῆς οὐ φαύλη οὐδ' ὀλλοῖς γέγουεν.

XXVII. ΘΕΟ. Πολλοῦ καὶ δεῖ φαύλη εἶναι, ἀλλὰ περὶ μὲν τὴν Ἰωνίαν καὶ ἐπιδίδωσι πᾶμπολυ. οἱ γὰρ τοῦ Ἡρακλείτου ἐταῖροι χρηγοῦσι τούτου τοῦ λόγον μάλᾳ ἐρωμένως.

ΣΩ. Τῷ τοι, ὦ φίλε Θεόδωρε, μᾶλλον σκεπτέον καὶ ἐξ ἀρχῆς, ὥσπερ αὐτοὶ ὑποτείνονται.

ΘΕΟ. Παντάπασι μὲν οὖν. καὶ γὰρ, ὦ Σώκρατες,

περὶ τούτων τῶν Ἡρακλειτείων, ἣ ὥσπερ σὺ λέγεις Ὀμηρείων, καὶ ἐτι παλαιότερων, αὐτοῖς μὲν τοῖς περὶ τὴν Ἐφεσον, ὅσοι προσποιοῦνται ἐμπειροὶ εἶναι, οὐδὲν μᾶλλον οἶόν τε διαλεχθῆναι ἢ τοῖς οἰστρωσῖν. ἀτεχνῶς γὰρ κατὰ τὰ συγγράμματα φέρονται, τὸ δ' ἐπιμείναι ἐπὶ λόγῳ καὶ ἐρωτήματι καὶ ἡσυχίως ἐν μέρει ἀποκρῖνασθαι καὶ ἐρέσθαι ἥττον αὐτοῖς ἐν ἡ τὸ μηδὲν· μᾶλλον δὲ ὑπερβάλλει τὸ οὐδ' οὐδὲν πρὸς τὸ μηδὲ σμικρὸν ἐνεῖναι τοῖς ἀνδράσιν ἡσυχίας· ἀλλ' ἂν τινὰ τι ἔρη, ὥσπερ ἐκ φικρέτρας ἡματίσκηια ἀνιγματοῦδη ἀνασπῶντες ἀποτοξεύουσι, κἂν τούτου ζητῆς λόγον λαβεῖν, τί εἰρηκεν, ἕτερον πεπλήξει καινῶς μετωνομασμένῳ, περᾶνεις δὲ οὐδέποτε οὐδὲν πρὸς οὐδένα αὐτῶν· οὐδὲ γε ἐκεῖνοι αὐτοὶ πρὸς ἀλλήλους, ἀλλ' εὐ πάνν φυλάττουσι τὸ μηδὲν βέβαιον ἔξν εἶναι μήτ' ἐν λόγῳ μήτ' ἐν ταῖς αὐτῶν ψυχαῖς, ἠγνούμενοι, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, αὐτὸ στάσιμον εἶναι· τούτῳ δὲ πάνν πολεμοῦσι, καὶ καθ' ὅσον δύνανται πανταχόθεν ἐκβάλλουσι.

ΣΩ. Ἴσως, ὦ Θεόδωρε, τοὺς ἀνδρας μαχομένους ἐάρακας, εἰρηνεύουσι δὲ σὺ συγγέρονας· σὺ γὰρ σοι ἐταῖροί εἰσιν· ἀλλ', οἶμαι, τὰ τοιαῦτα τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ σχολῆς φράζουσι, οὗς ἂν βούλωνται ὁμοίους αὐτοῖς ποιῆσαι.

ΘΕΟ. Ποιοῖς μαθηταῖς, ὦ δαιμόνιε; οὐδὲ γίννεται τῶν τοιούτων ἕτερος ἕτερον μαθητῆς, ἀλλ' αὐτόματοι ἀναφύονται, ὁπόθεν ἂν τύχη ἕκαστος αὐτῶν ἐνθουσιᾶσας, καὶ τὸν ἕτερον ὁ ἕτερος οὐδὲν ἠγείται εἰδέναι. παρὰ μὲν οὖν τούτων, ὅπερ ἦα ἐρῶν, οὐκ ἂν ποτε λάβοις λόγον οὔτε ἐκόντων οὔτε ἀκόντων· αὐτοὺς δὲ δεῖ παραλαβόντας ὥσπερ πρόβλημα ἐπισκοπεῖσθαι.

ΣΩ. Καὶ μετρίως γε λέγεις. τό γε δὴ πρόβλημα ἄλλο τι παρειλήφαμεν παρὰ μὲν τῶν ἀρχαίων, μετὰ ποιήσεως ἐπικρουτομένων τοὺς πολλοὺς, ὡς ἡ γένεσις τῶν ἄλλων πάντων Ὀκεανός τε καὶ Τηθύς θεύματα τυγχάνει καὶ ὑ-

δὲν ἔστηκε, παρά δὲ τῶν ὑστέρων, ἄτε σοφωτέρων, ἀνα-
 φανδὸν ἀποδεικνυμένων, ἵνα καὶ οἱ σκυτοτόμοι αὐτῶν
 τὴν σοφίαν μάθωσιν ἀκούσαντες καὶ πάντων ἡλιθίως
 οἰόμενοι τὰ μὲν ἐστάναι, τὰ δὲ κινεῖσθαι τῶν ὄντων, μα-
 θόντες δ' ὅτι πάντα κινεῖται τιμῶσιν αὐτούς; ὀλίγον δὲ
 ἐπελαθόμεν, ὦ Θεόδωρε, ὅτι ἄλλοι αὐτὰναντία τούτοις
 E ἀπεφήναντο, οἷον ἀκίνητον τελέθειν ὅ πάντ' ὄνομ' εἶναι,
 καὶ ἄλλα ὅσα Μέλισσοι τε καὶ Παρμενίδαι ἐναντιούμενοι
 πᾶσι τούτοις δισχυρίζονται, ὡς ἐν τε πάντα ἐστὶ καὶ ἔστη-
 κεν αὐτὸ ἐν αὐτῷ, οὐκ ἔχον χώραν ἐν ἣ κινεῖται. τούτοις
 οὖν, ὦ ἑταῖρε, πᾶσι τί χρησόμεθα; κατὰ μικρὸν γὰρ
 προϊόντες λελήθαμεν ἀμφοτέρων εἰς τὸ μέσον πεπτωκό-
 181 τες, καὶ ἂν μὴ πη ἀμυνόμενοι διαφύγωμεν, δίκην δώσο-
 μεν ὥσπερ οἱ ἐν ταῖς παλαιστραῖς διὰ γραμμῆς παίζοντες,
 ὅταν ὑπ' ἀμφοτέρων ληφθέντες ἔλκωνται εἰς τάναντία.
 δοκεῖ οὖν μοι τοὺς ἑτέρους πρότερον σκεπτέον, ἐφ' οὗσ-
 περ ὠρμήσαμεν, τοὺς ἑόντας· καὶ ἐὰν μὲν τι φαίνωνται
 λέγοντες, συνέλξομεν μετ' αὐτῶν ἡμᾶς αὐτούς, τοὺς ἑτέ-
 ρους ἐκφυγεῖν πειρώμενοι· ἐὰν δὲ οἱ τοῦ ὄλου στασιῶται
 ἀληθέστερα λέγειν δοκῶσι, φευξόμεθα παρ' αὐτούς ἀπ'
 B αὐτῶν τὰ ἀκίνητα κινούντων. ἀμφοτέροι δ' ἂν φανῶσι
 μηδὲν μέτριον λέγοντες, γελοῖοι ἐσόμεθα ἠγρούμενοι ἡμᾶς
 μὲν τί λέγειν φάυλος ὄντας, παμπάλαιους δὲ καὶ πασσό-
 φους ἀνδρας ἀποδεδοκιμακότες. ὅρα οὖν, ὦ Θεόδωρε, εἰ
 λυσαιτελεῖ εἰς τοσοῦτον προϊέναι κίνδυνον.

ΘΕΟ. Οὐδὲν μὲν οὖν ἀνεκτόν, ὦ Σώκρατες, μὴ οὐ
 διασκέψασθαι τί λέγουσιν ἐκότεροι τῶν ἀνδρῶν.

XXVIII. ΣΩ. Σκεπτέον ἂν εἴη σοῦ γε οὕτω προ-
 θυμουμένου, δοκεῖ οὖν μοι ἀρχὴ εἶναι τῆς σκέψεως κινή-
 C σεως περὶ, ποῖόν τι ποτε ἄρα λέγοντες φασὶ τὰ πάντα κινεῖσθαι.
 βούλομαι δὲ λέγειν τὸ τοιούδε· πότερον ἐν τι εἶ-
 δος αὐτῆς λέγουσιν ἢ ὥσπερ ἐμοὶ φαίνεται δύο; μὴ μέντοι

μόνον ἐμοὶ δοκεῖτω, ἀλλὰ συμμέτεχε καὶ σὺ, ἵνα κοινῇ
 πάσχωμεν, ἂν τι καὶ δέη. καὶ μοι λέγε· ἄρα κινεῖσθαι κα-
 λεῖς, ὅταν τι χώραν ἐκ χώρας μεταβάλλῃ ἢ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ
 στρέφῃται;

ΘΕΟ. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Τοῦτο μὲν τοίνυν ἐν ἑστω εἶδος, ὅταν δὲ ἢ μὲν
 ἐν τῷ αὐτῷ, γηράσκη δέ, ἢ μέλαν ἐκ λευκοῦ ἢ σκληρόν D
 ἐκ μαλακοῦ γίγνηται, ἢ τινα ἄλλην ἀλλοίωσιν ἀλλοιῶται,
 ἄρα οὐκ ἄξιον ἕτερον εἶδος φάναι κινήσεως;

ΘΕΟ. Ἐμοί γε δοκεῖ.

ΣΩ. Ἀναγκαῖον μὲν οὖν, δύο δὲ λέγω τούτω εἶδη
 κινήσεως, ἀλλοίωσιν, τὴν δὲ περιφορᾶν.

ΘΕΟ. Ὅρθῶς γε λέγων.

ΣΩ. Τοῦτο τοίνυν οὕτω διελόμενοι διαλεγόμεθα
 ἤδη τοῖς τὰ πάντα φάσκουσι κινεῖσθαι καὶ ἐρωτῶμεν·
 πότερον πᾶν φατὲ ἀμφοτέρως κινεῖσθαι, φερόμενόν τε
 καὶ ἀλλοιούμενον, ἢ τὸ μὲν τι ἀμφοτέρως, τὸ δ' ἑτέρως; E

ΘΕΟ. Ἀλλὰ μὰ Δι' ἐγώ γε οὐκ ἔχω εἰπεῖν· οἶμαι δ'
 ἂν φάναι ἀμφοτέρως.

ΣΩ. Εἰ δέ γε μὴ, ὦ ἑταῖρε, κινούμενά τε αὐτοῖς καὶ
 ἔστωτα φανῆται, καὶ οὐδὲν μᾶλλον ὀρθῶς ἔξει εἰπεῖν ὅτι
 κινεῖται τὰ πάντα ἢ ὅτι ἔστηκεν.

ΘΕΟ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπειδὴ κινεῖσθαι αὐτὰ δεῖ, τὸ δὲ μὴ
 κινεῖσθαι μὴ ἐνεῖναι μηδενί, πάντα δὴ πάσαν κίνησιν ἀεὶ 182
 κινεῖται.

ΘΕΟ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Σκόπει δὴ μοι τόδε αὐτῶν· τῆς θερμότητος ἢ
 λευκότητος ἢ ὀπουοῦν γένεσιν οὐχ οὕτω πως ἐλέγομεν
 φάναι αὐτούς, φέρεσθαι ἕκαστον τούτων ἅμα αἰσθήσει
 μεταξὺ τοῦ ποιούντός τε καὶ πάσχοντος, καὶ τὸ μὲν πά-
 σχον αἰσθητῶν ἀλλ' οὐκ αἰσθησιμῶν ἐτι γίγνεσθαι, τὸ δὲ

ποιούν ποιόν τι ἄλλ' οὐ ποιότητα; ἴσως οὖν ἡ ποιότης ἅμα ἀλλόκοτόν τε φαίνεται ὄνομα καὶ οὐ μαυθάνεις ἀθρόον λεγόμενον· κατὰ μέρη οὖν ἀκούε. τὸ γὰρ ποιούν B οὔτε θερμότης οὔτε λευκότης, θερμὸν δὲ καὶ λευκὸν γίγνεται, καὶ τὰλλα οὕτω· μέμνησαι γὰρ πού καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν ὅτι οὕτως ἐλέγομεν, ἐν μηδὲν αὐτὸ καθ' αὐτὸ εἶναι, μηδ' αὖ τὸ ποιούν ἢ πάσχον, ἀλλ' ἐξ ἀμφοτέρων πρὸς ἄλληλα συγγιγνομένων τὰς αἰσθήσεις καὶ τὰ αἰσθητὰ ἀποτίκτοντα τὰ μὲν ποιὰ ἄττα γίνεσθαι, τὰ δὲ αἰσθανόμενα.

ΘΕΟ. Μέμνημαι· πῶς δ' οὖν;

ΣΩ. Τὰ μὲν τοίνυν ἄλλα χαίρειν εἰσώμεν, εἴτε ἄλ- C λως εἴτε οὕτως λέγουσιν· οὐ δ' ἔνεκα λέγομεν, τοῦτο μόνου φυλάττωμεν, ἐρωτῶντες· κινεῖται καὶ φεῖ, ὡς φατέ, τὰ πάντα; ἢ γάρ;

ΘΕΟ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀμφοτέρας ἄς διειλόμεθα κινήσεις, φερόμενά τε καὶ ἀλλοιούμενα;

ΘΕΟ. Πῶς δ' οὖν; εἰ πέρ γε δὴ τελέως κινήσεται.

ΣΩ. Εἰ μὲν τοίνυν ἐφέρετο μόνου, ἡλλοιοῦτο δὲ μή, εἴχομεν ἂν πού εἰπεῖν, οἷα ἄττα φεῖ τὰ φερόμενα· ἢ πῶς λέγομεν;

ΘΕΟ. Οὕτως.

D ΣΩ. Ἐπειδὴ δὲ οὐδὲ τοῦτο μένει, τὸ λευκὸν φεῖν τὸ φέον, ἀλλὰ μεταβάλλει, ὥστε καὶ αὐτοῦ τούτου εἶναι φεῖν, τῆς λευκότητος, καὶ μεταβολὴν εἰς ἄλλην χροῖαν, ἵνα μὴ ἀλλῶ ταύτη μένου· ἄρα ποτε οἷόν τέ τι προσειπεῖν χροῖα, ὥστε καὶ ὀρθῶς προσαγορεύειν;

ΘΕΟ. Καὶ τίς μηχανή, ὦ Σώκρατες, ἢ ἄλλο γέ τι τῶν τοιούτων, εἴπερ ἀεὶ λέγοντος ὑπέξερχεται, ἄτε δὴ φέον;

ΣΩ. Τί δὲ περὶ αἰσθήσεως ἐροῦμεν ὁποιασοῦν, οἷον

τῆς τοῦ ὄραν ἢ ἀκούειν; μένειν ποτὲ ἐν αὐτῷ τῷ ὄραν ἢ ἀκούειν;

ΘΕΟ. Οὐκοῦν δεῖ γε, εἴπερ πάντα κινεῖται.

ΣΩ. Οὔτε ἄρα ὄραν προσρητέον τι μᾶλλον ἢ μὴ ὄραν, οὐδέ τιν' ἄλλην αἰσθήσιν μᾶλλον ἢ μὴ, πάντων γε πάντως κινουμένων.

ΘΕΟ. Οὐ γάρ οὖν.

ΣΩ. Καὶ μὴν αἰσθησίς γε ἐπιστήμη, ὡς ἔφαμεν ἐγώ τε καὶ Θεαίτητος.

ΘΕΟ. Ἦν ταῦτα.

ΣΩ. Οὐδὲν ἄρα ἐπιστήμην μᾶλλον ἢ μὴ ἐπιστήμην ἀπεκρινάμεθα ἐρωτῶμενοι ὃ τί ἐστὶν ἐπιστήμη.

ΘΕΟ. Ἐοίκατε.

183

ΣΩ. Καλὸν ἂν ἡμῖν συμβάλῃ τὸ ἐπανόρθωμα τῆς ἀποκρίσεως, προθυμηθεῖσιν ἀποδείξαι ὅτι πάντα κινεῖται, ἵνα δὴ ἐκείνη ἢ ἀπόκρισις ὀρθῆ φανῇ. τὸ δ', ὡς εἰκεν, ἐφάνη, εἰ πάντα κινεῖται, πᾶσα ἀπόκρισις, περὶ ὅτου ἂν τις ἀποκρίνηται, ὁμοίως ὀρθῆ εἶναι, οὕτω τ' ἔχειν φάναι καὶ μὴ οὕτω, εἰ δὲ βούλει, γίνεσθαι, ἵνα μὴ στήσωμεν αὐτοὺς τῷ λόγῳ.

ΘΕΟ. Ὅρθῶς λέγεις.

ΣΩ. Πλήν γε, ὦ Θεόδωρε, ὅτι οὕτω τε εἶπον καὶ οὐχ οὕτω. δεῖ δὲ οὐδὲ τοῦτο, οὕτω λέγειν· οὐδὲ γὰρ ἂν ἐτι κί- B νοῖτο τὸ οὕτω· οὐδ' αὖ μὴ οὕτω· οὐδὲ γὰρ τοῦτο κινήσις· ἀλλὰ τιν' ἄλλην φωνὴν θετέον τοῖς τὸν λόγον τοῦτον λέγουσιν, ὡς νῦν γε πρὸς τὴν αὐτῶν ὑπόθεσιν οὐκ ἔχουσι δήματα, εἰ μὴ ἄρα τὸ οὐδ' ὅπως. μάλιστα δ' οὕτως ἂν αὐτοῖς ἀρμόττοι, ἄπειρον λεγόμενον.

ΘΕΟ. Οἰκειοτάτη γοῦν διάλεκτος αὕτη αὐτοῖς.

ΣΩ. Οὐκοῦν, ὦ Θεόδωρε, τοῦ τε σοῦ ἐταίρου ἀπηλάγμεθα, καὶ οὐπω συγχωροῦμεν αὐτῷ πάντ' ἄνδρα πάντων χρημάτων μέτρον εἶναι, ἂν μὴ φρονιμὸς τις ἢ ἐπι- C

στήμην τε αἰσθησιν οὐ συγχωρησόμεθα κατὰ γὰρ τὴν τοῦ πάντα κινεῖσθαι μέθοδον, εἰ μὴ τί πως ἄλλως Θεαίτητος ὅδε λέγει.

ΘΕΟ. Ἄριστ' εἰρηκας, ὦ Σώκρατες· τούτων γὰρ περανθέντων καὶ ἐμὲ δεῖ ἀπηλλάχθαι σοὶ ἀποκρινόμενον κατὰ τὰς συνθήκας, ἐπειδὴ τὸ περὶ τοῦ Πρωταγόρου λόγου τέλος σχολῆ.

XXIX. ΘΕΑΙ. Μὴ πρὶν γ' ἂν, ὦ Θεόδωρε, Σωκράτης τε καὶ σὺ τοὺς φάσκοντας αὐτὸ πᾶν ἐστάναι διέλθῃτε, ὥσπερ ἄρτι προὔθησθε.

ΘΕΟ. Νέος ἂν, ὦ Θεαίτητε, τοὺς πρεσβυτέρους ἀδικεῖν διδάσκεις ὁμολογίας παραβαίνοντας; ἀλλὰ παρασκευάζου ὅπως τῶν ἐπιλοίπων Σωκράτει δώσεις λόγον.

ΘΕΑΙ. Ἐάνπερ γε βούληται. ἤδιστα μὲντ' ἂν ἤκουσα περὶ ἂν λέγω.

ΘΕΟ. Ἰππίας εἰς πεδίον προκαλεῖ Σωκράτη εἰς λόγους προκαλούμενος· ἐρώτα οὖν καὶ ἀκούσει.

ΣΩ. Ἀλλά μοι δοκῶ, ὦ Θεόδωρε, περὶ γε ἂν κελύει Θεαίτητος οὐ πείσεσθαι αὐτῷ.

ΘΕΟ. Τί δὴ οὖν οὐ πείσεσθαι;

ΣΩ. Μέλισσον μὲν καὶ τοὺς ἄλλους, οἳ ἐν ἐστὸς λέγουσι τὸ πᾶν, αἰσχυρόμενος μὴ φορτικῶς σκοπῶμεν, ἤττον αἰσχύνομαι ἢ ἓνα ὄντα Παρμενίδην. Παρμενίδης δέ μοι φαίνεται, τὸ τοῦ Ὀμήρου, αἰδοῖός τε μοι ἅμα δεινός τε. συμπροσέμιξα γὰρ δὴ τῷ ἀνδρὶ πάννυ νέος πάννυ πρεσβύτη, καὶ μοι ἐφάνη βιάθος τι ἔχειν παντάπασι γενναῖον. 184 φοβοῦμαι οὖν μὴ οὔτε τὰ λεγόμενα ξυνηῶμεν, τί τε διανοούμενος εἶπε πολὺ πλεον λειπώμεθα, καὶ τὸ μέγιστον, οὗ ἔνεκα ὁ λόγος ὄρηται, ἐπιστήμης περὶ, τί ποτ' ἐστίν, ἔσκεπτον γένηται ὑπὸ τῶν ἐπεισκομαζόντων λόγων, εἰ τις αὐτοῖς πείσεται· ἄλλως τε καὶ ὃν νῦν ἐγείρομεν πλήθει ἀμήχανον, εἴτε τις ἐν παρεόργῳ σκέψεται, ἀνάξει ἂν

πάθοι, εἴτε ἱκανῶς, μηκυνόμενος τὸ τῆς ἐπιστήμης ἀφανεί· δεῖ δὲ οὐδέτερα, ἀλλὰ Θεαίτητον ὦν κνεῖ περὶ ἐπι- B στήμης πειρᾶσθαι ἡμᾶς τῇ μαιευτικῇ τέχνῃ ἀπολύσαι.

ΘΕΟ. Ἀλλὰ χρεῖ, εἰ δοκεῖ, οὕτω ποιεῖν.

ΣΩ. Ἐπι τοίνυν, ὦ Θεαίτητε, τοσόνδε περὶ τῶν ἐρημένων ἐπίσκεψαι. αἰσθησιν γὰρ δὴ ἐπιστήμην ἀπεκρίνω· ἢ γὰρ;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Εἰ οὖν τίς σε ὦδ' ἐρωτήσῃ· τῷ τὰ λευκὰ καὶ μέλανα ὄρα ἄνθρωπος καὶ τῷ τὰ ὄξεια καὶ βαρέα ἀκούει; εἰ ποῖς ἂν, οἶμαι, ὄμμασί τε καὶ ὠσίν.

ΘΕΑΙ. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Τὸ δὲ εὐχερὲς τῶν ὀνομάτων τε καὶ ὀρημάτων ὁ καὶ μὴ δι' ἀκριβείας ἐξεταζόμενον τὰ μὲν πολλὰ οὐκ ἀγενεές, ἀλλὰ μάλλον τὸ τούτου ἐναντίον ἀνελεύθερον, ἐστὶ δὲ ὅτε ἀναγκαῖον, οἷον καὶ νῦν ἀνάγκη ἐπιλαβέσθαι τῆς ἀποκρίσεως ἢ ἀποκρίνει, ἢ οὐκ ὀρθή. σκόπει γὰρ, ἀποκρισὶς ποτέρα ὀρθοτέρα, ὃ ὀρῶμεν, τοῦτο εἶναι ὀφθαλμούς, ἢ δι' οὗ ὀρῶμεν, καὶ ὃ ἀκούομεν, ὦτα, ἢ δι' οὗ ἀκούομεν;

ΘΕΑΙ. Δί' ὃν ἕκαστα αἰσθανόμεθα, ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, μάλλον ἢ οἷς.

ΣΩ. Δεινὸν γὰρ πον, ὦ παῖ, εἰ πολλοὶ τινες ἐν ἡμῖν, D ὥσπερ ἐν δουρείοις ἵπποις, αἰσθήσεις ἐγκάθηται, ἀλλὰ μὴ εἰς μίαν τινὰ ιδέαν, εἴτε ψυχὴν εἴτε ὃ τι δεῖ καλεῖν, πάντα ταῦτα ξυντείνει, ἢ διὰ τούτων οἷον ὀργάνων αἰσθανόμεθα ὅσα αἰσθητά.

ΘΕΑΙ. Ἀλλά μοι δοκεῖ οὕτω μάλλον ἢ ἐκείνως.

ΣΩ. Τοῦ δέ τοι ἔνεκα αὐτὰ σοὶ διακριβοῦμαι; εἰ τι ἡμῶν αὐτῶν τῷ αὐτῷ διὰ μὲν ὀφθαλμῶν ἐφικνούμεθα λευκῶν τε καὶ μελάνων, διὰ δὲ τῶν ἄλλων ἑτέρων αὐτῶν καὶ ἕξεις ἐρωτώμενος πάντα τὰ τοιαῦτα εἰς τὸ E

σώμα ἀναφέρειν; ἴσως δὲ βέλτιον σε λέγειν αὐτὰ ἀποκρι-
νόμενον μᾶλλον ἢ ἐμὲ ὑπὲρ σοῦ πολυπραγμαίνειν. καὶ μοι
λέγε· θερμὰ καὶ σκληρὰ καὶ κοῦφα καὶ γλυκῆα δι' ὧν αἰ-
σθάνει, ἄρα οὐ τοῦ σώματος ἕκαστα τίθης; ἢ ἄλλου τινός;
ΘΕΑΙ. Οὐδενὸς ἄλλου.

ΣΩ. Ἡ καὶ ἐθελήσεις ὁμολογεῖν, ἂ δι' ἐτέρας δυνά-
185 μως αἰσθάνει, ἀδύνατον εἶναι δι' ἄλλης ταυτ' αἰσθῆσθαι,
οἷον ἂ δι' ἀκοῆς, δι' ὄψεως, ἢ ἂ δι' ὄψεως, δι' ἀκοῆς;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐκ ἐθελήσω;

ΣΩ. Εἴ τι ἄρα περὶ ἀμφοτέρων διανοεῖ, οὐκ ἂν διὰ
γε τοῦ ἐτέρου ὄργανου, οὐδ' αὖ διὰ τοῦ ἐτέρου περὶ ἀμ-
φοτέρων αἰσθάνοι' ἂν.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Περὶ δὴ φωνῆς καὶ περὶ χροῆς πρῶτον μὲν αὐτὸ
τοῦτο περὶ ἀμφοτέρων ἢ διανοεῖ, ὅτι ἀμφοτέρω ἐστὸν;

ΘΕΑΙ. Ἐργαγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὅτι ἑκάτερον ἑκατέρου μὲν ἕτερον,
ἑαυτῷ δὲ ταυτόν;

B ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΣΩ. Καὶ ὅτι ἀμφοτέρω δύο, ἑκάτερον δὲ ἓν;

ΘΕΑΙ. Καὶ τοῦτο.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ εἴτε ἀνομοίω εἴτε ὁμοίω ἀλλήλων,
δυνατὸς εἰ ἐπισκέψασθαι;

ΘΕΑΙ. Ἴσως.

ΣΩ. Ταῦτα δὴ πάντα διὰ τίνος περὶ αὐτοῖν διανοεῖ;
οὔτε γὰρ δι' ἀκοῆς οὔτε δι' ὄψεως οἷόν τε τὸ κοινὸν λαμ-
βάνειν περὶ αὐτῶν. ἔτι δὲ καὶ τόδε τεκμήριον περὶ οὐ
λέγομεν· εἰ γὰρ δυνατὸν εἶη ἀμφοτέρω σκέψασθαι, ἄρ'
ἐστὸν ἀλμυρῶ ἢ οὐ, οἶσθ' ὅτι ἕξεις εἰπεῖν ᾧ ἐπισκέψαι, καὶ
C τοῦτο οὔτε ὄψις οὔτε ἀκοή φαίνεται, ἀλλὰ τι ἄλλο.

ΘΕΑΙ. Τί δ' οὐ μέλλει, ἢ γε διὰ τῆς γλώττης δύ-
ναμις;

ΣΩ. Καλῶς λέγεις. ἢ δὲ δὴ διὰ τίνος δύναμις τότ'
ἐπὶ πᾶσι κοινὸν καὶ τὸ ἐπὶ τοῦτοις δηλοῖ σοι, ᾧ τὸ ἔστιν
ἐπονομάξεις καὶ τὸ οὐκ ἔστι καὶ ἂ νῦν δὴ ἠρωτῶμεν περὶ
αὐτῶν; τοῦτοις πᾶσι ποῖα ἀποδώσεις ὄργανα, δι' ὧν αἰ-
σθάνεται ἡμῶν τὸ αἰσθανόμενον ἕκαστα;

ΘΕΑΙ. Οὐσίαν λέγεις καὶ τὸ μὴ εἶναι, καὶ ὁμοί-
τητα καὶ ἀνομοιότητα. καὶ τὸ ταυτόν τε καὶ τὸ ἕτερον, ἔτι
δὲ ἔν τε καὶ τὸν ἄλλον ἀριθμὸν περὶ αὐτῶν. δηλὸν δὲ ὅτι D
καὶ ἄρτιόν τε καὶ περιττὸν ἐρωτᾷς, καὶ τᾶλλα ὅσα τοῦτοις
ἔπεται, διὰ τίνος ποτὲ τῶν τοῦ σώματος τῆ ψυχῆ αἰσθα-
νόμεθα.

ΣΩ. Ὑπέρου, ᾧ Θεαίτητε, ἀκολουθεῖς, καὶ ἔστιν ἂ
ἐρωτῶ αὐτὰ ταῦτα.

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ μὰ Δία, ᾧ Σώκρατες, ἔργαγε οὐκ ἂν
ἐχοίμι εἰπεῖν, πλήν γ' ὅτι μοι δοκεῖ τὴν ἀρχὴν οὐδ' εἶναι
τοιούτου οὐδὲν τοῦτοις ὄργανον ἴδιον ὡσπερ ἐκείνοις,
ἀλλ' αὐτῇ δι' αὐτῆς ἢ ψυχῆ τὰ κοινὰ μοι φαίνεται περὶ E
πάντων ἐπισκοπεῖν.

ΣΩ. Καλὸς γὰρ εἶ, ᾧ Θεαίτητε, καὶ οὐχ, ὡς ἔλεγε
Θεόδωρος, αἰσχροῦ· ὁ γὰρ καλῶς λέγων καλὸς τε κἀγα-
θός. πρὸς δὲ τῷ καλῷ εὐ ἐποίησάς με μάλα συχνου λόγου
ἀπαλλάξας, εἰ φαίνεται σοι τὰ μὲν αὐτῇ δι' αὐτῆς ἢ ψυχῆ
ἐπισκοπεῖν, τὰ δὲ διὰ τῶν τοῦ σώματος δυνάμεων. τοῦτο
γὰρ ἦν ὃ καὶ αὐτῷ μοι ἐδόκει, ἐβουλόμην δὲ καὶ σοὶ δόξαι.

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ μὴν φαίνεται γε.

186

XXX. ΣΩ. Ποτέρων οὖν τίθης τὴν οὐσίαν; τοῦτο
γὰρ μάλιστα ἐπὶ πάντων παρέπεται.

ΘΕΑΙ. Ἐγὼ μὲν ὧν αὐτῇ ἢ ψυχῆ καθ' αὐτὴν ἐπο-
φύεται.

ΣΩ. Ἡ καὶ τὸ ὅμοιον καὶ τὸ ἀνόμοιον, καὶ τὸ ταυ-
τόν καὶ ἕτερον;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τι δέ; καλὸν καὶ αἰσχρὸν, καὶ ἀγαθὸν καὶ κακόν;

ΘΕΑΙ. Καὶ τούτων μοι δοκεῖ ἐν τοῖς μάλιστα πρὸς ἄλληλα σκοπεῖσθαι τὴν οὐσίαν, ἀναλογιζομένη ἐν ἑαυτῇ τὰ γεγυῖναι καὶ τὰ παρόντα πρὸς τὰ μέλλοντα.

B ΣΩ. Ἐχε δὴ· ἄλλο τι τοῦ μὲν σκληροῦ τὴν σκληρότητα διὰ τῆς ἐπαφῆς αἰσθησεται, καὶ τοῦ μαλακοῦ τὴν μαλακότητα ὡσαύτως;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τὴν δέ γε οὐσίαν καὶ ὅ τι ἐστὸν καὶ τὴν ἐναντιότητα πρὸς ἀλλήλω καὶ τὴν οὐσίαν αὐτῆς ἐναντιότητος αὐτῇ ἢ ψυχῇ ἐπανιοῦσα καὶ συμβάλλουσα πρὸς ἄλληλα κρίνειν πειράται ἡμῖν.

ΘΕΑΙ. Πάνν μὲν οὖν.

C ΣΩ. Οὐκοῦν τὰ μὲν εὐθύς γενομένοις πάρεστι φύσει αἰσθάνεσθαι ἀνθρώποις τε καὶ θηρίοις, ὅσα διὰ τοῦ σώματος παθήματα ἐπὶ τὴν ψυχὴν τείνει· τὰ δὲ περὶ τούτων ἀναλογίσματα πρὸς τε οὐσίαν καὶ ὠφέλειαν μόρις καὶ ἐν χρόνῳ διὰ πολλῶν πραγμάτων καὶ παιδείας παραγίγνεται οἷς ἂν καὶ παραγίγνηται.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Οἶόν τε οὖν ἀληθείας τυχεῖν, ᾧ μὴδὲ οὐσίας;

ΘΕΑΙ. Ἀδύνατον.

ΣΩ. Οὐδὲ ἀληθείας τις ἀτυχήσει, ποτὲ τούτου ἐπιστήμων ἔσται;

D ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς ἂν, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἐν μὲν ἄρᾳ τοῖς παθήμασι οὐκ ἐν ἐπιστήμῃ, ἐν δὲ τῷ περὶ ἐκείνων συλλογισμῷ· οὐσίας γὰρ καὶ ἀληθείας ἐνταῦθα μὲν, ὡς εἶποις, δυνατὸν ἄσασθαι, ἐκεῖ δὲ ἀδύνατον.

ΘΕΑΙ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ἡ οὖν ταῦτόν ἐκεῖνό τε καὶ τοῦτο καλεῖς, τοσαύτας διαφορὰς ἔχοντες;

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν δὴ δίκαιόν γε.

ΣΩ. Τί οὖν δὴ ἐκεῖνο ἀποδίδως ὄνομα, τῷ ὄρῳ, ἀκούειν, ὀσφραίνεσθαι, ψύχεσθαι, θερμαίνεσθαι;

ΘΕΑΙ. Αἰσθάνεσθαι ἔγωγε· τί γὰρ ἄλλο;

ΣΩ. Ἐνυπεν ἄρ' αὐτό καλεῖς αἰσθησῖν;

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Ὡς γε, φαμέν, οὐ μέτεστιν ἀληθείας ἄσασθαι· οὐδὲ γὰρ οὐσίας.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Οὐδ' ἄρ' ἐπιστήμης.

ΘΕΑΙ. Οὐ γάρ.

ΣΩ. Οὐκ ἄρ' ἂν εἴη ποτέ, ὦ Θεαίτητε, αἰσθησῖς τε καὶ ἐπιστήμη ταυτόν.

ΘΕΑΙ. Οὐ φαίνεται, ὦ Σώκρατες, καὶ μάλιστα γε νῦν καταφανέστατον γέγονεν ἄλλο ὄν αἰσθησεως ἐπιστήμη.

ΣΩ. Ἄλλ' οὐ τι μὲν δὴ τούτου γε ἔνεκα ἠρχόμεθα 187 διαλεγόμενοι, ἵνα εὕρωμεν τί ποτ' οὐκ ἔστ' ἐπιστήμη, ἀλλὰ τί ἔστιν. ὅμως δὲ τοσοῦτόν γε προβεβήκαμεν, ὥστε μὴ ζητεῖν αὐτὴν ἐν αἰσθησῖν τὸ παράπαν, ἀλλ' ἐν ἐκεῖνῳ τῷ ὀνόματι, ὃ τί ποτ' ἔχει ἡ ψυχὴ, ὅταν αὐτὴ καθ' αὐτὴν πραγματεύηται περὶ τὰ ὄντα.

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε καλεῖται, ὦ Σώκρατες, ὡς ἐγώμαι, δοξάζειν.

ΣΩ. Ὁρθῶς γὰρ οἶαι, ὦ φίλε, καὶ ὅρα δὴ νῦν πάλιν ἐξ ἀρχῆς, πάντα τὰ πρόσθεν ἐξαλείψας, εἴ τι μᾶλλον καθο- B ρῆς, ἐπειδὴ ἐνταῦθα προελήλυθας, καὶ λέγε αὐτίς τί ποτ' ἔστιν ἐπιστήμη.

XXXI. ΘΕΑΙ. Δόξαν μὲν πᾶσαν εἰπεῖν, ὦ Σώκρατες, ἀδύνατον, ἐπειδὴ καὶ ψευδὴς ἔστι δόξα· κινδυνεύει

δὲ ἢ ἀληθῆς δόξα ἐπιστήμη εἶναι, καὶ μοι τοῦτο ἀποκρίσθω. ἐάν γάρ μὴ φανῆ προοιῦσιν, ὥσπερ τὸ νῦν, ἄλλο τι πειρασόμεθα λέγειν.

ΣΩ. Οὕτω μέντοι χρὴ, ὦ Θεαίτητε, λέγειν προθύμως μᾶλλον, ἢ ὡς τὸ πρῶτον ὄκνεις ἀποκρίνεσθαι. ἐάν γάρ οὕτω θρωῶμεν, δυοῖν θάτερα, ἢ εὐρήσομεν ἐφ' ὃ ἐρχόμεθα, ἢ ἥττον οἰησόμεθα εἰδέναι ὃ μηδαμῆ ἴσμεν· καὶ τοι οὐκ ἂν εἴη μεμπτὸς μισθὸς ὁ τοιοῦτος. καὶ δὴ καὶ νῦν τί φῆς; δυοῖν ὄντων εἰδέειν δόξης, τοῦ μὲν ἀληθινοῦ, ψευδοῦς δὲ τοῦ ἑτέρου, τὴν ἀληθῆ δόξαν ἐπιστήμη ὀρίζει;

ΘΕΑΙ. Ἐγώ γε· τοῦτο γὰρ αὖ νῦν μοι φαίνεται.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν ἐτ' ἄξιον περὶ δόξης ἀναλαβεῖν πάλιν;

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον δὴ λέγεις;

ΣΩ. Θράττει μὲ πῶς νῦν τε καὶ ἄλλοτε δὴ πολλάκις, ὡς ἐν ἀπορίᾳ πολλῇ πρὸς ἑαυτὸν καὶ πρὸς ἄλλον γεγενῆσθαι, οὐκ ἔχοντα εἰπεῖν τί ποτ' ἐστὶ τοῦτο τὸ πάθος παρ' ἡμῖν καὶ τίνα τρόπον ἐγγιγνόμενον.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον δὴ;

ΣΩ. Τὸ δοξάζειν τινὰ ψευδῆ. σκοπῶ δὲ καὶ νῦν ἐτι δισταζῶν, πότερον ἐάσωμεν αὐτὸ ἢ ἐπισκεψώμεθα ἄλλον τρόπον ἢ ὄλιγον πρότερον.

ΘΕΑΙ. Τί μὴν, ὦ Σώκρατες, εἰ πέρ γε καὶ ὀπηοῦν φαίνεται δεῖν; ἄρτι γὰρ οὐ κακῶς γε σὺ καὶ Θεόδωρος ἐλέγετε σχολῆς πέρι, ὡς οὐδὲν ἐν τοῖς τοιοῖσδε κατεπείγει.

ΣΩ. Ὅρθῶς ὑπέμνησας. ἴσως γὰρ οὐκ ἄπο καιροῦ πάλιν ὥσπερ ἰχθὺς μετελθεῖν. κρεῖττον γὰρ που σμικρὸν εὖ ἢ πολὺ μὴ ἱκανῶς περᾶναι.

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΣΩ. Πῶς οὖν, τί δὴ καὶ λέγομεν; ψευδῆ φαμέν ἐκάστοτε εἶναι δόξαν, καὶ τίνα ἡμῶν δοξάζειν ψευδῆ, τὸν δ' αὖ ἀληθῆ, ὡς φύσει οὕτως ἐχόντων;

ΘΕΑΙ. Φαμέν γὰρ δὴ.

ΣΩ. Οὐκοῦν τότε γ' ἐσθ' ἡμῖν περὶ πάντα καὶ καθ' ἑκάστον, ἥτοι εἰδέναι ἢ μὴ εἰδέναι; μανθάνειν γὰρ καὶ ἐπιμανθάνεσθαι μεταξὺ τούτων ὡς ὄντα χαιρέειν λέγω ἐν τῷ παρόντι· νῦν γὰρ ἡμῖν πρὸς λόγον ἐστὶν οὐδέν.

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ μὴν, ὦ Σώκρατες, ἄλλο γ' οὐδὲν λέπεται περὶ ἑκάστον πλὴν εἰδέναι ἢ μὴ εἰδέναι.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἤδη ἀνάγκη τὸν δοξάζοντα δοξάζειν ἢ ὧν τι οἶδεν ἢ μὴ οἶδεν;

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Καὶ μὴν εἰδὸτα γε μὴ εἰδέναι τὸ αὐτὸ ἢ μὴ εἰδὸτα εἰδέναι ἀδύνατον.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὐ;

ΣΩ. Ἄρ' οὖν ὁ τὰ ψευδῆ δοξάζων, ἃ οἶδε, ταῦτα οἶσται οὐ ταῦτα εἶναι ἀλλὰ ἕτερα ἅττα ὧν οἶδε, καὶ ἀμφοτέρα εἰδῶς ἀφροεῖ ἀμφοτέρα;

ΘΕΑΙ. Ἄλλ' ἀδύνατον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἄλλ' ἄρα, ἃ μὴ οἶδεν, ἠρεῖται αὐτὰ εἶναι ἕτερα ἅττα ὧν μὴ οἶδε, καὶ τοῦτ' ἐστὶ τῷ μήτε Θεαίτητον μήτε Σωκράτη εἰδῶτι εἰς τὴν διάνοιαν λαβεῖν ὡς ὁ Σωκράτης Θεαίτητος ἢ ὁ Θεαίτητος Σωκράτης;

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς ἄν;

ΣΩ. Ἄλλ' οὐ μὴν, ἃ γέ τις οἶδεν, οἴεται που ἃ μὴ οἶδεν αὐτὰ εἶναι, οὐδ' αὖ ἃ μὴ οἶδεν, ἃ οἶδεν.

ΘΕΑΙ. Τέρας γὰρ ἐστὶν.

ΣΩ. Πῶς οὖν ἂν τις ἐτι ψευδῆ δοξάσειεν; ἐκτός γὰρ τούτων ἀδύνατόν που δοξάζειν, ἐπεὶ περ πάντ' ἢ ἴσμεν ἢ οὐκ ἴσμεν, ἐν δὲ τούτοις οὐδαμοῦ φαίνεται δύνατον ψευδῆ δοξάσαι.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν οὐ ταύτη σκεπτέον ὀζητοῦμεν, κατα τὸ εἰδέναι καὶ μὴ εἰδέναι ἰόντας, ἀλλὰ κατα τὸ εἶναι καὶ μὴ;

- D **ΘΕΑΙ.** Πῶς λέγεις;
ΣΩ. Μὴ ἀπλοῦν ἢ ὅτι ὁ τὰ μὴ ὄντα περὶ ὄτου οὐδὲν
δοξάζων οὐκ ἔσθ' ὡς οὐ ψευδῆ δοξάζει, κἀν ὁπωσοῦν
ἄλλως τὰ τῆς διανοίας ἔχη.
ΘΕΑΙ. Εἰκός γ' αὖ, ὦ Σώκρατες.
ΣΩ. Πῶς οὖν; τί ἐροῦμεν, ὦ Θεαίτητε, ἐάν τις
ἡμᾶς ἀνακρίνη· δυνατὸν δὲ ὄτω οὐδὲν λέγετε, καὶ τις ἀν-
θρώπων τὸ μὴ ὄν δοξάζει, εἴτε περὶ τῶν ὄντων του εἴτε
αὐτὸ καθ' αὐτό; καὶ ἡμεῖς δὴ, ὡς εἴκει, πρὸς ταῦτα φη-
E σομεν· ὅταν γε μὴ ἀληθῆ οἴηται οἴομενος· ἢ πῶς ἐροῦμεν;
ΘΕΑΙ. Οὕτως.
ΣΩ. Ἡ οὖν καὶ ἄλλοθί που τὸ τοιοῦτόν ἐστιν;
ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;
ΣΩ. Εἰ τις ὄρᾳ μὲν τι, ὄρᾳ δὲ οὐδέν.
ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς;
ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν εἰ ἐν γέ τι ὄρᾳ, τῶν ὄντων τι ὄρᾳ· ἢ
σὺ οἶε ποτὲ τὸ ἐν ἐν τοῖς μὴ οὖσιν εἶναι;
ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔγωγε.
ΣΩ. Ὁ ἄρα ἐν γέ τι ὄρᾳ ὄν τι ὄρᾳ.
ΘΕΑΙ. Φαίνεται.
189 **ΣΩ.** Καὶ ὁ ἄρα τι ἀκούων ἐν γέ τι ἀκούει καὶ ὄν
ἀκούει.
ΘΕΑΙ. Ναί.
ΣΩ. Καὶ ὁ ἀπτόμενος δὴ του, ἐνός γέ του ἄπτεται
καὶ ὄντος, εἴπερ ἐνός;
ΘΕΑΙ. Καὶ τοῦτο.
ΣΩ. Ὁ δὲ δὴ δοξάζων οὐχ ἐν τι δοξάζει;
ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.
ΣΩ. Ὁ δ' ἐν τι δοξάζων οὐκ ὄν τι;
ΘΕΑΙ. Ξυγχωρῶ.
ΣΩ. Ὁ ἄρα μὴ ὄν δοξάζων οὐδὲν δοξάζει.
ΘΕΑΙ. Οὐ φαίνεται.

- ΣΩ.** Ἀλλὰ μὴν ὁ γε μηδὲν δοξάζων τὸ παράπαν
οὐδὲ δοξάζει.
ΘΕΑΙ. Δῆλον, ὡς εἴκειν.
ΣΩ. Οὐκ ἄρα οἶόν τε τὸ μὴ ὄν δοξάζειν, οὔτε περὶ B
τῶν ὄντων οὔτε αὐτὸ καθ' αὐτό.
ΘΕΑΙ. Οὐ φαίνεται.
ΣΩ. Ἄλλο τι ἄρ' ἐστὶ τὸ ψευδῆ δοξάζειν τοῦ τὰ μὴ
ὄντα δοξάζειν.
ΘΕΑΙ. Ἄλλο εἴκειν.
ΣΩ. Οὐτ' ἄρ' οὕτως οὔτε ὡς ὀλίγον πρότερον ἐσκο-
ποῦμεν, ψευδῆς ἐστὶ δόξα ἐν ἡμῖν.
ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν δὴ.
XXXII. **ΣΩ.** Ἄλλ' ἄρα ὡςδε γινόμενον τοῦτο προσ-
αγορεύομεν;
ΘΕΑΙ. Πῶς;
ΣΩ. Ἀλλοδοξίαν τινα οὔσαν ψευδῆ φαμὲν εἶναι δό-
ξαν, ὅταν τις τι τῶν ὄντων ἄλλο αὐτῶν ὄντων, ἀνταλ- C
λαζόμενος τῇ διανοίᾳ, φῆ εἶναι. οὕτω γὰρ ὄν μὲν ἀεὶ
δοξάζει, ἕτερον δὲ ἀνθ' ἕτερου, καὶ ἀμαρτάνων οὐ ἐσκό-
πει δικαίως ἀν καλοῖτο ψευδῆ δοξάζων.
ΘΕΑΙ. Ὁρθότατά μοι νῦν δοκεῖς εἰρηγμένα. ὅταν
γὰρ τις ἀντὶ καλοῦ αἰσχροῦν ἢ ἀντὶ αἰσχροῦ καλὸν δοξάζῃ,
τότε ὡς ἀληθῶς δοξάζει ψευδῆ.
ΣΩ. Δῆλος εἶ, ὦ Θεαίτητε, καταφρονῶν μου καὶ οὐ
δεδιώς.
ΘΕΑΙ. Τί μάλιστα;
ΣΩ. Οὐκ ἂν οἶμαι σοὶ δοκῶ τοῦ ἀληθῶς ψεύδους
ἀντιλαβέσθαι, ἐρόμενος εἰ οἶόν τε ταχὺ βραδέως ἢ κοῦ- D
φρον βαρέως ἢ ἄλλο τι ἐναντίον μὴ κατὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν
ἀλλὰ κατὰ τὴν τοῦ ἐναντίου γίγνεσθαι ἐκαστῶ ἐναντίας.
τοῦτο μὲν οὖν, ἵνα μὴ μάτην θαρορήσῃς, ἀφήμι. ἀρεσκεῖ
δέ, ὡς φῆς, τὸ τὰ ψευδῆ δοξάζειν ἀλλοδοξίην εἶναι;
PLATO I. 20

ΘΕΑΙ. Ἐμοιγε.

ΣΩ. Ἐστὶν ἄρα κατὰ τὴν σὴν δόξαν ἕτερον τι ὡς ἕτερον καὶ μὴ ὡς ἐκεῖνο τῇ διανοίᾳ τίθεσθαι.

ΘΕΑΙ. Ἐστὶ μέντοι.

ΣΩ. Ὅταν οὖν τοῦθ' ἢ διάνοιά του δοῦν, οὐ καὶ
B ἀνάγκη αὐτὴν ἦτοί ἀμφοτέρω ἢ τὸ ἕτερον διανοεῖσθαι;

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἦτοι ἅμα γε ἢ ἐν μέρει;

ΘΕΑΙ. Κάλλιστα.

ΣΩ. Τὸ δὲ διανοεῖσθαι ἅθ' ὃ περὶ ἐγὼ καλεῖς;

ΘΕΑΙ. Τί καλῶν;

ΣΩ. Λόγον ὃν αὐτὴ πρὸς αὐτὴν ἢ ψυχὴ διεξέρχεται
περὶ ὧν ἂν σκοπῇ. ὡς γε μὴ εἰδὼς σοὶ ἀποφαίνομαι.
τοῦτο γὰρ μοι ἰνδάλλεται διανοουμένη οὐκ ἄλλο τι ἢ δια-
190 λέγεσθαι, αὐτὴ ἑαυτὴν ἐρωτῶσα καὶ ἀποκρινομένη, καὶ
φάσκουσα καὶ οὐ φάσκουσα. ὅταν δὲ ὀρίσασα, εἴτε βρα-
δύτερον εἴτε καὶ ὀξύτερον ἐπαῖξασα, τὸ αὐτὸ ἤδη φῆ καὶ
μὴ διστάξῃ, δόξαν ταύτην τίθεμεν αὐτῆς. ὥστ' ἐγὼ γε τὸ
δοξάζειν λέγειν καλῶ καὶ τὴν δόξαν λόγον εἰρημένον, οὐ
μέντοι πρὸς ἄλλον οὐδὲ φωνῆ, ἀλλὰ σιγῆ πρὸς αὐτόν·
σὺ δὲ τί;

ΘΕΑΙ. Καγῶ.

ΣΩ. Ὅταν ἄρα τις τὸ ἕτερον ἕτερον δοξάζῃ, καὶ
φησὶν, ὡς ἔοικε, τὸ ἕτερον ἕτερον εἶναι πρὸς ἑαυτόν.

B ΘΕΑΙ. Τί μὲν;

ΣΩ. Ἀναμνηστικὸν δὴ εἰ πάποτε εἶπες πρὸς σεαν-
τὸν ὅτι παντὸς μᾶλλον τὸ τοι καλὸν αἰσχρὸν ἐστὶν ἢ τὸ
ἄδικον δίκαιον, ἢ καί, τὸ πάντων κεφάλαιον, σκόπει εἰ
ποτ' ἐπεχείρησας σεαυτὸν πείθειν ὡς παντὸς μᾶλλον τὸ
ἕτερον ἕτερόν ἐστιν, ἢ πᾶν τοῦναντίον οὐδ' ἐν ὑπὸν πώ-
ποτε ἐτόλμησας εἰπεῖν πρὸς σεαυτὸν ὡς παντάπασιν ἄρα
τὰ περιττὰ ἄρτιά ἐστιν ἢ τι ἄλλο τοιοῦτον.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἄλλον δὲ τινα οἶε ὑγαίνοντα ἢ μαινόμενον C
τολμῆσαι σπουδῆ πρὸς ἑαυτόν εἰπεῖν, ἀναπειθόντα αὐτόν,
ὡς ἀνάγκη τὸν βούν ἵππον εἶναι ἢ τὰ δύο ἓν;

ΘΕΑΙ. Μὰ Δ' οὐκ ἐγὼ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ τὸ λέγειν πρὸς ἑαυτόν δοξάζειν
ἐστίν, οὐδέεις ἀμφοτέρω γε λέγειν καὶ δοξάζειν καὶ ἐραπτό-
μενος ἀμοιβῆ τῇ ψυχῇ εἰποι ἂν καὶ δοξάσειεν ὡς τὸ ἕτε-
ρον ἕτερόν ἐστιν. ἑατέον δὲ καὶ σοὶ τὸ ῥῆμα ἐπὶ τῶν ἐν
μέρει, ἐπειδὴ τὸ ῥῆμα ἕτερον τῷ ἑτέρῳ κατὰ ῥῆμα ταυτόν
ἐστίν. λέγω γὰρ αὐτὸ τῆδε, μηδένα δοξάζειν ὡς τὸ αἰσχρὸν
καλὸν ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων.

ΘΕΑΙ. Ἄλλ', ὦ Σώκρατες, εἰώ τε καὶ μοι δοκεῖ ὡς D
λέγεις.

ΣΩ. Ἀμφω μὲν ἄρα δοξάζοντα ἀδύνατον τὸ γε ἕτε-
ρον ἕτερον δοξάζειν.

ΘΕΑΙ. Ἐοικεν.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τὸ ἕτερόν γε μόνον δοξάζων, τὸ δὲ
ἕτερον μηδαμῆ, οὐδέποτε δοξάσει τὸ ἕτερον ἕτερον εἶναι.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ λέγεις· ἀναγκάζοιτο γὰρ ἂν ἐραπτε-
σθαι καὶ οὐ μὴ δοξάζει.

ΣΩ. Οὐτ' ἄρ' ἀμφοτέρω οὔτε τὸ ἕτερον δοξάζοντι
ἐγχορεῖ ἄλλοδοξεῖν. ὥστ' εἰ τις ὀρίσεται δόξαν εἶναι ψευδῆ E
τὸ ἕτεροδοξεῖν, οὐδὲν ἂν λέγοι· οὔτε γὰρ ταύτη οὔτε κατὰ
τὰ πρότερα φαίνεται ψευδῆς ἐν ἡμῖν οὐσα δόξα.

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔοικεν.

XXXIII. ΣΩ. Ἀλλὰ μέντοι, ὦ Θεαίτητε, εἰ τοῦτο
μὴ φανήσεται ὃν, πολλὰ ἀναγκασθησόμεθα ὁμολογεῖν καὶ
ἄτοπα.

ΘΕΑΙ. Τὰ ποῖα δὴ;

ΣΩ. Οὐκ ἐγὼ σοὶ πρὶν ἂν πανταχῆ πειραθῶ σκο-
πῶν, αἰσχρνοῖμην γὰρ ἂν ὑπὲρ ἡμῶν, ἐν ᾧ ἀπορούμεν,

191 ἀναγκαζομένων ὁμολογεῖν οἷα λέγω. ἀλλ' ἐν εὐρωμένῳ καὶ ἐλεύθεροι γενόμεθα, τότε ἤδη περὶ τῶν ἄλλων ἐροῦμεν ὡς πασχόντων, αὐτοὶ ἐκτὸς τοῦ γελόλου ἐστῶτες· ἐὰν δὲ πάντῃ ἀπορήσωμεν, ταπεινωθέντες, οἶμαι, τῷ λόγῳ παρεξομεν ὡς ναυτιῶντες πατεῖν τε καὶ χρῆσθαι ὃ τι ἂν βούληται. ἢ οὖν ἐτι πόρον τινὰ εὐρίσκω τοῦ ζητήματος ἡμῖν, ἄκουε.

ΘΕΑΙ. Λέγε μόνον.

ΣΩ. Οὐ φήσω ἡμᾶς ὁρθῶς ὁμολογήσαι, ἢ νῦν ἀμολογήσαμεν, ἢ τις οἶδεν, ἀδύνατον δοξάσαι ἢ μὴ οἶδεν εἶναι B αὐτά, καὶ ψευδῆναι· ἀλλὰ πῃ δυνατόν.

ΘΕΑΙ. Ἄρα λέγεις ὃ καὶ ἐγὼ τότε ὑπάπτεισα ἢ νῦν αὐτὸ ἔφαμεν, τοιοῦτον εἶναι, ὅτι ἐνίοτ' ἐγὼ γιννώσκων Σωκράτη, πόρρωθεν δὲ ὁρῶν ἄλλον ὃν οὐ γιννώσκω, φήθηεν εἶναι Σωκράτη ὃν οἶδα; γίνεται γὰρ δὴ ἐν τῷ τοιούτῳ οἶον λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀπέστημεν αὐτοῦ, ὅτι ἂ ἴσμεν ἐποίει ἡμᾶς εἰδότας μὴ εἰδέναι;

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Μὴ γὰρ οὕτω τιθῶμεν, ἀλλ' ὥδε ἴσως πῃ ἡμῖν C συγγορήσεται, ἴσως δὲ ἀντιτενεῖ. ἀλλὰ γὰρ ἐν τοιούτῳ ἐχόμεθα, ἐν ᾧ ἀνάγκη πάντα μεταστρέφοντα λόγον βασιανίζειν. σκόπει οὖν εἰ τί λέγω. ἄρα ἐστι μὴ εἰδῶτα τι πρότερον ὕστερον μαθεῖν;

ΘΕΑΙ. Ἔστι μέντοι.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ αὐθις ἕτερον καὶ ἕτερον;

ΘΕΑΙ. Τί δ' οὐ;

ΣΩ. Θεὸς δὴ μοι λόγον ἐνεκα ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ἐνὸν κήρινον ἐκμαγεῖον, τῷ μὲν μείζον, τῷ δ' ἑλαττον, καὶ τῷ μὲν καθαρωτέρου κηροῦ, τῷ δὲ κοπρωδεστέρου, D καὶ σκληροτέρου, ἐνίοις δὲ ὑγροτέρου, ἔστι δ' οἷς μετρίως ἐχοντος.

ΘΕΑΙ. Τίθημι.

ΣΩ. Δῖον τοίνυν αὐτὸ φῶμεν εἶναι τῆς τῶν Μουσῶν μητρὸς Μνημοσύνης, καὶ ἐς τοῦτο, ὃ τι ἂν βουληθῶμεν μνημονεύσαι ἢ ἂν ἴδωμεν ἢ ἀκούσωμεν ἢ αὐτοὶ ἐννοήσωμεν, ὑπέχοντας αὐτὸ ταῖς αἰσθήσεσι καὶ ἐννοίαις, ἀποτυποῦσθαι, ὡσπερ δακτυλίων σημεῖα ἐνσημαινομένων, καὶ ὃ μὲν ἂν ἐκμαγῆ, μνημονεύειν τε καὶ ἐπίστασθαι, ἕως ἂν ἐνῆ τὸ εἰδῶλον αὐτοῦ· ὃ δ' ἂν ἐξαλειφθῆ ἢ μὴ οἶόν τε γένηται ἐκμαγῆναι, ἐπιλελησθαι τε καὶ μὴ E ἐπίστασθαι.

ΘΕΑΙ. Ἔστι οὕτως.

ΣΩ. Ὁ τοίνυν ἐπιστάμενος μὲν αὐτά, σκοπῶν δέ τι ἢ ὅρα ἢ ἀκούει, ἄθρει εἰ ἄρα τοιῶδα τρόπῳ ψευδῆ ἂν δοξάσαι.

ΘΕΑΙ. Ποίῳ δὴ τινι;

ΣΩ. Ἄ οἶδεν, οἰηθεὶς εἶναι τοτὲ μὲν ἂ οἶδε, τοτὲ δὲ ἂ μὴ. ταῦτα γὰρ ἐν τοῖς πρόσθεν οὐ καλῶς ἀμολογήσαμεν ὁμολογοῦντες ἀδύνατα.

ΘΕΑΙ. Νῦν δὲ πῶς λέγεις;

ΣΩ. Δεῖ ὥδε λέγεσθαι περὶ αὐτῶν, ἐξ ἀρχῆς διορι- 192 ζομένους, ὅτι ὃ μὲν τις οἶδεν ἔχων αὐτοῦ μνημεῖον ἐν τῇ ψυχῇ, αἰσθάνεται δὲ αὐτὸ μὴ, τοῦτο οἰηθῆναι ἕτερόν τι ἢ οἶδεν, ἔχοντα καὶ ἐκείνου τύπου, αἰσθανόμενον δὲ μὴ, ἀδύνατον. καὶ ὃ γε οἶδεν αὐ, οἰηθῆναι εἶναι ὃ μὴ οἶδε μὴ ἔχει αὐτοῦ σφραγίδα· καὶ ὃ μὴ οἶδεν, ὃ μὴ οἶδεν αὐ· καὶ ὃ μὴ οἶδεν, ὃ οἶδε· καὶ ὃ αἰσθάνεται γε, ἕτερόν τι ἢ οἰσθάνεται οἰηθῆναι εἶναι· καὶ ὃ αἰσθάνεται, ἢ οἰσθάνεται· καὶ ὃ μὴ αἰσθάνεται, ἢ μὴ αἰσθάνεται· καὶ ὃ μὴ αἰσθάνεται, ἢ οἰσθάνεται. καὶ B ἐτι γε αὐ ἢ οἶδε καὶ αἰσθάνεται καὶ ἔχει τὸ σημεῖον κατὰ τὴν αἰσθησιν, οἰηθῆναι αὐ ἕτερόν τι ἢ οἶδε καὶ αἰσθάνεται καὶ ἔχει αὐ καὶ ἐκείνου τὸ σημεῖον κατὰ τὴν αἰσθη-

σιν, ἀδυνατάτερον ἐπι ἐκείνων, εἰ οἶόν τε. καὶ ὁ οἶδε καὶ ὁ αἰσθάνεται ἔχων τὸ μνημεῖον ὀρθῶς, ὁ οἶδεν οἰηθῆναι ἀδύνατον· καὶ ὁ οἶδε καὶ αἰσθάνεται ἔχων κατὰ ταυτά, C ὁ αἰσθάνεται· καὶ ὁ αὐτὸς μὴ οἶδε μὴδὲ αἰσθάνεται, ὁ μὴ οἶδε μὴδὲ αἰσθάνεται· καὶ ὁ μὴ οἶδε μὴδὲ αἰσθάνεται, ὁ μὴ οἶδε· καὶ ὁ μὴ οἶδε μὴδὲ αἰσθάνεται, ὁ μὴ αἰσθάνεται· πάντα ταῦτα ὑπερβάλλει ἀδυναμία τοῦ ἐν αὐτοῖς ψευδῆ τινα δοξάσαι. λείπεται δὲ ἐν τοῖς τοιοῖσδε, εἰ πέρον ἄλλοθι, τὸ τοιοῦτον γενέσθαι.

ΘΕΑΙ. Ἐν τίσι δὲ; ἐάν ἄρα ἐξ αὐτῶν τι μᾶλλον μάθω· νῦν μὲν γὰρ οὐχ ἔπομαι.

ΣΩ. Ἐν οἷς οἶδεν, οἰηθῆναι αὐτὰ ἕτερόν τι εἶναι εἶναι ὧν οἶδε καὶ αἰσθάνεται· ἢ ὧν μὴ οἶδεν, αἰσθάνεται δέ· D ἢ ὧν οἶδε καὶ αἰσθάνεται, ὧν οἶδεν αὐτὸ καὶ αἰσθάνεται.

ΘΕΑΙ. Νῦν πολὺ πλεῖον ἀπελείφθην ἢ τότε.

XXXIV. ΣΩ. Ὡς δὲ ἀνάπαλιν ἄκουε. ἐγὼ εἰδὼς Θεόδωρον καὶ ἐν ἑμαυτῷ μεμνημένος οἶός ἐστι, καὶ Θεαίτητον κατὰ ταυτά, ἄλλο τι ἐνίοτε μὲν ὀρθῶς αἰτούς, ἐνίοτε δὲ οὐ, καὶ ἄπομαι ποτ' αὐτῶν, ποτὲ δ' οὐ, καὶ ἀκούω ἢ τινα ἄλλην αἰσθησὶν αἰσθάνομαι, ποτὲ δ' αἰσθησὶν μὲν οὐδεμίαν ἔχω περὶ ὑμῶν, μεμνημαι δὲ ὑμᾶς οὐδὲν ἤττον καὶ ἐπίσταμαι αὐτὸς ἐν ἑμαυτῷ;

E ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Τοῦτο τοίνυν πρῶτον μαθὲ ὧν βούλομαι δηλώσαι, ὡς ἐστι μὲν ἃ οἶδε μὴ αἰσθάνεσθαι, ἐστι δὲ αἰσθάνεσθαι.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἃ μὴ οἶδε, πολλάκις μὲν ἐστι μὴδὲ αἰσθάνεσθαι, πολλάκις δὲ αἰσθάνεσθαι μόνον;

ΘΕΑΙ. Ἔστι καὶ τοῦτο.

ΣΩ. Ἴδὲ δὲ ἐάν τι μᾶλλον νῦν ἐπίσπῃ. Σωκράτης 193 ἐπιγινώσκει Θεόδωρον καὶ Θεαίτητον, ὀρθῶς δὲ μὴδέτε-

ρον, μὴδὲ ἄλλη αἰσθησις αὐτῷ πάρεστι περὶ αὐτῶν· οὐκ ἂν ποτε ἐν ἑαυτῷ δοξάσειεν ὡς ὁ Θεαίτητος ἐστὶ Θεόδωρος. λέγω τι ἢ οὐδέν;

ΘΕΑΙ. Ναί, ἀληθῆ γε.

ΣΩ. Τοῦτο μὲν τοίνυν ἐκείνων πρῶτον ἦν ὧν ἔλεγον.

ΘΕΑΙ. Ἦν γάρ.

ΣΩ. Δεύτερον τοίνυν, ὅτι τὸν μὲν γινώσκων ὑμῶν, τὸν δὲ μὴ γινώσκων, αἰσθανόμενος δὲ μὴδέτερον, οὐκ ἂν ποτε αὐτὸ οἰηθείην, ὃν οἶδα, εἶναι ὃν μὴ οἶδα.

ΘΕΑΙ. Ὄρθῶς.

ΣΩ. Τρίτον δὲ, μὴδέτερον γινώσκων μὴδὲ αἰσθάνόμενος οὐκ ἂν οἰηθείην, ὃν μὴ οἶδα, ἕτερόν τι εἶναι ὧν B μὴ οἶδα, καὶ τὰλλα τὰ πρότερα πάνθ' ἐξῆς νόμιζε πάλιν ἀκηκοῦναι, ἐν οἷς οὐδέποτε ἐγὼ περὶ σοῦ καὶ Θεοδώρου τὰ ψευδῆ δοξάσω, οὔτε γινώσκων οὔτε ἀγνοῶν ἄμφω, οὔτε τὸν μὲν, τὸν δ' οὐ γινώσκων· καὶ περὶ αἰσθήσεων κατὰ ταυτί, εἰ ἄρα ἔπει.

ΘΕΑΙ. Ἐπομαι.

ΣΩ. Λείπεται τοίνυν τὰ ψευδῆ δοξάσαι ἐν τῷδε, ὅταν γινώσκων σὲ καὶ Θεόδωρον, καὶ ἔχων ἐν ἐκείνῳ τῷ κηρίῳ ὡς περὶ δακτυλίων σφῶν ἄμφοιν τὰ σημεῖα, διὰ C μακροῦ καὶ μὴ ἰκανῶς ὁρῶν ἄμφω προθυμηθῶ, τὸ οἰκεῖον ἑκατέρου σημεῖον ἀποδοῦς τῇ οἰκειᾷ ὄψει, ἐμβιβάζας προσαρμόσαι εἰς τὸ ἑαυτῆς ἴχνος, ἵνα γένηται ἀναγνώρισις, εἶτα τούτων ἀποτυχῶν καὶ ὡς περὶ οἱ ἐμπαλιν ὑποδοῦμενοι παραλλάξας προσβάλω τὴν ἑκατέρου ὄψιν πρὸς τὸ ἐλλότριον σημεῖον, ἢ καὶ οἶα τὰ ἐν τοῖς κατόπτοις τῆς ὄψεως πάθη, δεξιὰ εἰς ἀριστερὰ μεταφερούσης, ταυτὸν παθῶν διαμάρτω· τότε δὲ συμβαίνει ἢ ἕτεροδοξία καὶ τὸ ψευδῆ δοξάζειν.

ΘΕΑΙ. Ἔοικε γάρ, ὦ Σώκρατες· θανμασιως ὡς λέγεις τὸ τῆς δόξης πάθος.

ΣΩ. Ἐτι τοίνυν καὶ ὅταν ἀμφοτέρους γιγνώσκων τὸν μὲν πρὸς τῷ γιγνώσκειν αἰσθάνωμαι, τὸν δὲ μὴ, τὴν δὲ γνῶσιν τοῦ ἑτέρου μὴ κατὰ τὴν αἰσθησὶν ἔχω, ὃ ἐν τοῖς πρόσθεν οὕτως ἔλεγον καὶ μου τότε οὐκ ἐμάνθανες.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Τοῦτο μὲν ἔλεγον, ὅτι γιγνώσκων τὸν ἕτερον
E καὶ αἰσθανόμενος, καὶ τὴν γνῶσιν κατὰ τὴν αἰσθησὶν
αὐτοῦ ἔχω, οὐδέποτε οἰήσεται εἶναι αὐτὸν ἕτερόν τινα
ὧν γιγνώσκει τε καὶ αἰσθάνεται καὶ τὴν γνῶσιν αὐτὸν καὶ
ἐκείνου ἔχει κατὰ τὴν αἰσθησὶν. ἦν γὰρ τοῦτο;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Παραλείπετο δὲ γέ που τὸ νῦν λεγόμενον, ἐν
ὧ δὴ φαμέν τὴν ψευδῆ δόξαν γίνεσθαι τὸ ἀμφω γιγνώ-
194 σκοντα καὶ ἀμφω ὁρῶντα ἢ τινα ἄλλην αἰσθησὶν ἔχοντα
ἀμφοῖν τὸ σημεῖον μὴ κατὰ τὴν αὐτοῦ αἰσθησὶν ἐκότερον
ἔχειν, ἀλλ' οἷον τοξότην φαῦλον ἴεντα παραλλάξει τοῦ
σκοποῦ καὶ ἀμαρτεῖν, ὃ δὴ καὶ ψεύδος ἄρα ὠνόμασται.

ΘΕΑΙ. Εἰκότως γε.

ΣΩ. Καὶ ὅταν τοίνυν τῷ μὲν παρῆ αἰσθησὶς τῶν
σημείων, τῷ δὲ μὴ, τὸ δὲ τῆς ἀπούσης αἰσθησεως τῆ
παρούσης προσαρμοσθῆ, πάντη ταύτῃ ψεύδεται ἢ διάνοια.
καὶ ἐν λόγῳ, περὶ ὧν μὲν μὴ οἶδέ τις μηδὲ ἥσθετο πῶ-
B ποτε, οὐκ ἔστιν, ὡς εἰκεν, οὔτε ψεύδεσθαι οὔτε ψευδῆς
δόξα, εἰ τι νῦν ἡμεῖς ὄριες λέγομεν· περὶ δὲ ὧν ἴσμεν
τε καὶ αἰσθανόμεσθα, ἐν αὐτοῖς τοῦτοις στρέφεται καὶ ἐλίτ-
τεται ἢ δόξα ψευδῆς καὶ ἀληθῆς γιγνομένη, κατατυκρῶν
μὲν καὶ κατὰ τὸ εὐθὺν τὰ οἰκεία συνάγουσα ἀποτυπώματα
καὶ τύπους ἀληθῆς, εἰς πλάγια δὲ καὶ σκολιὰ ψευδῆς.

ΘΕΑΙ. Ουκοῦν καλῶς, ὃ Σώκρατες, λέγεται;

C ΣΩ. Ἐτι τοίνυν καὶ τάδε ἀκούσας μᾶλλον αὐτὸ
ἔρεῖς. τὸ μὲν γὰρ τάληθῆς δοξάζειν καλόν, τὸ δὲ ψεύδε-
σθαι αἰσχρόν.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὐ;

ΣΩ. Ταῦτα τοίνυν φασὶν ἐνθένδε γίνεσθαι. ὅταν
μὲν ὁ κηρός του ἐν τῇ ψυχῇ βαθύς τε καὶ πολὺς καὶ
λειὸς καὶ μετρίως ὠγρασμένος ἦ, τὰ ἴοντα διὰ τῶν αἰ-
σθησεων, ἐνσημαινόμενα εἰς τοῦτο τὸ τῆς ψυχῆς κέαρ,
ὃ ἔφη Ὀμηρος ἀνιπτόμενος τὴν τοῦ κηροῦ ὁμοιότητα,
τότε μὲν καὶ τοῦτοις καθαρὰ τὰ σημεῖα ἐγγιγνώμενα καὶ D
ἴκανῶς τοῦ βάθους ἔχοντα πολυχρόνιά τε γίνονται καὶ εἰ-
σὶν οἱ τοιοῦτοι πρῶτον μὲν εὐμαθεῖς, ἔπειτα μνήμονες,
εἶτα οὐ παραλλάττουσι τῶν αἰσθησεων τὰ σημεῖα ἀλλὰ
δοξάζουσιν ἀληθῆ. σαφῆ γὰρ καὶ ἐν εὐρηχωρίᾳ ὄντα ταχὺ
διανέμουςιν ἐπὶ τὰ αὐτῶν ἕκαστα ἐκμαγεῖα, ἃ δὴ ὄντα
καλεῖται, καὶ σοφοὶ δὴ οὗτοι καλοῦνται· ἢ οὐ δοκεῖ σοι;

ΘΕΑΙ. Ὑπερφυῶς μὲν οὖν.

ΣΩ. Ὅταν τοίνυν λάσιόν του τὸ κέαρ ἦ, ὃ δὴ ἐπὶ E
νεσει ὁ πάντα σοφὸς ποιητής, ἢ ὅταν κοπρωδὲς καὶ μὴ
καθαροῦ τοῦ κηροῦ, ἢ ὑγρὸν σφόδρα ἢ σκληρόν, ὧν μὲν
ὑγρὸν, εὐμαθεῖς μὲν, ἐπιλήσιμοι δὲ γίνονται, ὧν δὲ
σκληρόν, τάναντία. οἱ δὲ δὴ λάσιον καὶ τραχὺ λιθωδῆς
τε ἢ γῆς ἢ κόπρου συμμειγείσης ἐμπλεων ἔχοντες ἀσαφῆ
τὰ ἐκμαγεῖα ἴσχουσιν. ἀσαφῆ δὲ καὶ οἱ τὰ σκληρὰ· βά-
θος γὰρ οὐκ ἐνι. ἀσαφῆ δὲ καὶ οἱ τὰ ὑγρά· ὑπὸ γὰρ τοῦ
συγγεῖσθαι ταχὺ γίνονται ἀμυδρά. ἐὰν δὲ πρὸς πᾶσι του- 195
τοις ἐπ' ἀλλήλων συμπεπτωκότα ἢ ὑπὸ στενοχωρίας, ἐὰν
τον σμικρὸν ἢ τὸ ψυχάριον, ἐτι ἀσαφέστερα ἐκείνων.
πάντες οὖν οὗτοι γίνονται οἷοι δοξάζειν ψευδῆ. ὅταν
γὰρ τι ὁρῶσιν ἢ ἀκούωσιν ἢ ἐπινοῶσιν, ἕκαστα ἀπονέμειν
ταχὺ ἐκάστοις οὐ δυνάμενοι βραδείς τε εἰσι καὶ ἀλλοτρι-
νομοῦντες παρορῶσί τε καὶ παρακούουσι καὶ παρανοοῦσι
πλείστα, καὶ καλοῦνται αὐτὸ οὗτοι ἐψενσμένοι τε δὴ τῶν
ὄντων καὶ ἀμαθεῖς.

ΘΕΑΙ. Ὁρθότατα ἀνθρώπων λέγεις, ὃ Σώκρατες. B

ΣΩ. Φῶμεν ἄρα ἐν ἡμῖν ψευδεῖς δόξας εἶναι;

ΘΕΑΙ. Σφόδρα γε.

ΣΩ. Καὶ ἀληθεῖς δὴ;

ΘΕΑΙ. Καὶ ἀληθεῖς.

ΣΩ. Ἦδη οὖν οἰόμεθα ἱκανῶς ὁμολογήσθαι ὅτι παντὸς μᾶλλον ἐστὸν ἀμφοτέρω τούτῳ τῷ δόξῃ;

ΘΕΑΙ. Ὑπερφυῶς μὲν οὖν.

XXXV. ΣΩ. Δεινὸν τε, ὦ Θεαίτητε, ὡς ἀληθῶς κινδυνεύει καὶ ἀηδὲς εἶναι ἀνὴρ ἀδολεσχῆς.

ΘΕΑΙ. Τί δέ; πρὸς τί τοῦτ' εἶπες;

C ΣΩ. Τὴν ἑαυτοῦ δυσμαθίαν δυσχεράνας καὶ ὡς ἀληθῶς ἀδολεσχίαν. τί γὰρ ἂν τις ἄλλο θεῖτο ὄνομα, ὅταν ἄνω κάτω τοὺς λόγους ἔλκη τις ὑπὸ νουθεσίας οὐ δυνάμενος πεισθῆναι, καὶ ἢ δυσπαλάλακτος ἀφ' ἐκάστου λόγου;

ΘΕΑΙ. Σὺ δὲ δὴ τί δυσχεραίνεις;

ΣΩ. Οὐ δυσχεραίνω μόνον, ἀλλὰ καὶ δέδοικα ὅτι ἀποκρινοῦμαι, ἂν τις ἐρητῆ με· ὦ Σώκρατες, εὖρηκας δὴ ψευδῆ δόξαν, ὅτι οὔτε ἐν ταῖς αἰσθησεῖσιν ἐστὶ πρὸς D ἀλλήλας οὔτ' ἐν ταῖς διανοαῖσις, ἀλλ' ἐν τῇ συνάψει αἰσθησεως πρὸς διάνοιαν; φήσω δὲ ἐγώ, οἶμαι, καλλωπιζόμενος ὡς τι εὐρηκότων ἡμῶν καλόν.

ΘΕΑΙ. Ἐμοίγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, οὐκ αἰσχρὸν εἶναι τὸ νῦν ἀποδεδειγμένον.

ΣΩ. Οὐκοῦν, φήσει, λέγεις ὅτι αὐτὸν τὸν ἀνθρώπου, ὃν διανοούμεθα μόνον, ὁρῶμεν δ' οὐ, ἵππον οὐκ ἂν ποτε οἰηθῆίμεν εἶναι, ὃν αὐτὸ οὔτε ὁρῶμεν οὔτε ἀπτόμεθα, διανοούμεθα δὲ μόνον καὶ ἄλλ' οὐδὲν αἰσθανόμεθα περὶ αὐτοῦ; ταῦτα, οἶμαι, φήσω λέγειν.

ΘΕΑΙ. Καὶ ὁρθῶς γε.

E ΣΩ. Τί οὖν, φήσει, τὰ ἑνδεκα, ἃ μὴδὲν ἄλλο ἢ διανοεῖται τις, ἄλλο τι ἐκ τούτου τοῦ λόγου οὐκ ἂν ποτε οἰη-

θεῖν δώδεκα εἶναι, ἃ μόνον αὐτὸ διανοεῖται; ἴθι οὖν δὴ, σὺ ἀποκρίνου.

ΘΕΑΙ. Ἄλλ' ἀποκρινοῦμαι, ὅτι ὁρῶν μὲν ἂν τις ἢ ἐφαπτόμενος οἰηθῆίη τὰ ἑνδεκα δώδεκα εἶναι, ἃ μὲντοι ἐν τῇ διανοίᾳ ἔχει, οὐκ ἂν ποτε περὶ αὐτῶν ταῦτα δοξάσειεν οὕτως.

ΣΩ. Τί οὖν; οἶε τιμὰ πῶποτε αὐτὸν ἐν αὐτῷ πέντε καὶ ἑπτὰ, λέγω δὲ μὴ ἀνθρώπους ἑπτὰ καὶ πέντε προθέ- 196 μενον σκοπεῖν μὴδ' ἄλλο τοιοῦτον, ἀλλ' αὐτὰ πέντε καὶ ἑπτὰ, ἃ φάμεν ἐκεῖ μνημεῖα ἐν τῷ ἐκμαγεῖω εἶναι καὶ ψευδῆ ἐν αὐτοῖς οὐκ εἶναι δοξάσαι, ταῦτα αὐτὰ εἰ τις ἀνθρώπων ἢδὴ πῶποτε ἐσκέψατο λέγων πρὸς αὐτὸν καὶ ἐρωτῶν πόσα ποτ' ἐστὶ, καὶ ὁ μὲν τις εἶπεν οἰηθεῖς ἑνδεκα αὐτὰ εἶναι, ὁ δὲ δώδεκα, ἢ πάντες λέγουσί τε καὶ οἰοῦνται δώδεκα αὐτὰ εἶναι;

ΘΕΑΙ. Οὐ μὰ τὸν Δία, ἀλλὰ πολλοὶ δὴ καὶ ἑνδεκα· ἐὰν δέ γε ἐν πλειοῦ ἀριθμῷ τις σκοπῆται, μᾶλλον σφάλ- B λεται. οἶμαι γὰρ σε περὶ παντὸς μᾶλλον ἀριθμοῦ λέγειν.

ΣΩ. Ὅρθῶς γὰρ οἶε· καὶ ἐνθυμοῦ μή τι τότε γίνε- ται ἄλλο ἢ αὐτὰ τὰ δώδεκα τὰ ἐν τῷ ἐκμαγεῖω ἑνδεκα οἰηθῆναι.

ΘΕΑΙ. Ἐοικέ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰς τοὺς πρώτους πάλιν ἀνήκει λόγους; ὁ γὰρ τοῦτο παθεῖν, ὃ οἶδεν, ἕτερον αὐτὸ οἰεῖται εἶναι ὧν αὐτὸ οἶδεν· ὃ ἐφάμεν ἀδύνατον, καὶ τούτῳ αὐτῷ ἠραγμαζο- μὲν μὴ εἶναι ψευδῆ δόξαν, ἵνα μὴ τὰ αὐτὰ ὁ αὐτὸς ἀναγ- C κάζοιτο εἰδῶς μὴ εἰδέναι ἅμα.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἄλλ' ὅτιοῦν δεῖ ἀποφαίνειν τὸ τὰ ψευδῆ δοξάζειν ἢ διανοίας πρὸς αἰσθησιν παραλλαγῆν. εἰ γὰρ τοῦτ' ἦν, οὐκ ἂν ποτε ἐν αὐτοῖς τοῖς διανοήμασιν

ἔψευδόμεθα. νῦν δὲ ἦτοι οὐκ ἔστι ψευδῆς δόξα, ἢ ἂν τις οἶδεν, οἷόν τε μὴ εἰδέναι· καὶ τούτων πρότερον αἰρεῖ;

ΘΕΑΙ. Ἄπορον αἰρεσίν προτίθης, ὦ Σώκρατες.

D ΣΩ. Ἄλλὰ μέντοι ἀμφοτέρω γε κινδυνεύει ὁ λόγος οὐκ ἔασειν. ὅμως δέ, πάντα γὰρ τολμητέον, τί εἰ ἐπιχειρήσοιμεν ἀναίσχυντεῖν;

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΣΩ. Ἐθέλησαντες εἰπεῖν ποῖον τί ποτ' ἔστι τὸ ἐπιστασθαι.

ΘΕΑΙ. Καὶ τί τοῦτο ἀναίσχυντον;

ΣΩ. Ἐοικας οὐκ ἐννοεῖν, ὅτι πᾶς ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς ὁ λόγος ζήτησις γέγονεν ἐπιστήμης, ὡς οὐκ εἰδόσι τί ποτ' ἔστιν.

ΘΕΑΙ. Ἐννοῶ μὲν οὖν.

E ΣΩ. Ἐπει' οὐκ ἀναιδῆς δοκεῖ, μὴ εἰδότας ἐπιστήμην ἀποφαίνεσθαι τὸ ἐπίστασθαι οἷόν ἐστιν; ἀλλὰ γὰρ, ὦ Θεαίτητε, πάσαι ἐσμὲν ἀνάπλεω τοῦ μὴ καθαρῶς διαλεγεσθαι. μυριάκις γὰρ εἰρήκαμεν τὸ γινώσκωμεν καὶ οὐ γινώσκωμεν, καὶ ἐπιστάμεθα καὶ οὐκ ἐπιστάμεθα, ὡς τι συνιέντες ἀλλήλων ἐν ᾧ ἔτι ἐπιστήμην ἀγνοοῦμεν· εἰ δὲ βούλει, καὶ νῦν ἐν τῷ παρόντι κεχορημηθ' αὐτῷ ἀγνοεῖν τε καὶ συνιέναι, ὡς προσῆκον αὐτοῖς χρῆσθαι, εἴπερ στερόμεθα ἐπιστήμης.

ΘΕΑΙ. Ἄλλὰ τίνα τρόπον διαλέξει, ὦ Σώκρατες, τούτων ἀπεχόμενος;

197 ΣΩ. Οὐδένα ἂν γε ὅς εἰμί· εἰ μέντοι ἦν ἀντιλογικός, οἷος ἀνὴρ εἰ καὶ νῦν παρῆν, τούτων τ' ἂν ἔφη ἀπέχεσθαι καὶ ἡμῖν σφόδρ' ἂν ἂ ἐγὼ λέγω ἐπέπληττεν. ἐπειδὴ οὖν ἐσμὲν φαῦλοι, βούλει τολμήσω εἰπεῖν οἷόν ἐστι τὸ ἐπίστασθαι; φαίνεται γὰρ μοι προὔρογον τι ἂν γενέσθαι.

ΘΕΑΙ. Τόλμα τοίνυν νῆ Δία. τούτων δὲ μὴ ἀπεχομένω σοι ἔσται πολλή συγγνώμη.

XXXVI. ΣΩ. Ἀκήμοας οὖν ὁ νῦν λέγουσι τὸ ἐπιστασθαι;

ΘΕΑΙ. Ἴσως· οὐ μέντοι ἐν γε τῷ παρόντι μνημονεύω.

ΣΩ. Ἐπιστήμης που ἔξιν φασὶν αὐτὸ εἶναι.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Ἡμεῖς τοίνυν σμικρὸν μεταδώμεθα καὶ εἴπωμεν ἐπιστήμης κτήσιν.

ΘΕΑΙ. Τί οὖν δὴ φήσεις τοῦτο ἐκείνου διαφέρειν;

ΣΩ. Ἴσως μὲν οὐδέν· ὁ δ' οὖν δοκεῖ, ἀκούσας συνδοκίμαζε.

ΘΕΑΙ. Ἐάν περ γε οἷός τ' ᾶ.

ΣΩ. Οὐ τοίνυν μοι ταῦτον φαίνεται τῷ κεκτησθαι το ἔχειν. οἷον εἰ ἱμάτιον προιάμενός τις καὶ ἐγκρατῆς ἂν μὴ φοροῖ, ἔχειν μὲν οὐκ ἂν αὐτὸν αὐτό, κεκτησθαι δὲ γε φαίμεν.

ΘΕΑΙ. Ὅρθῶς γε.

ΣΩ. Ὅρα δὴ καὶ ἐπιστήμην εἰ δυνατόν οὕτω κεκτημένον μὴ ἔχειν, ἀλλ' ὥσπερ εἰ τις ὄρνιθας ἀγρίας, περιστερὰς ἢ τι ἄλλο, θηρεύσας οἴκοι κατασκευασάμενος περιστερεῶνα τρέφοι· τρόπον μὲν γὰρ ἂν πού τινα φαίμεν αὐτὸν αὐτὰς αἰετὸν ἔχειν, ὅτι δὴ κέκτηται. ἢ γάρ;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τρόπον δέ γ' ἄλλον οὐδεμίαν ἔχειν, ἀλλὰ δύναμιν μὲν αὐτῷ περὶ αὐτὰς παραγεγονέναι, ἐπειδὴ ἐν οἴκῳ περιβόλῳ ὑποχειρίλους ἐποίησατο, λαβεῖν καὶ σχεῖν, ἐπειδὴ βούληται, θηρευσάμενος ἦν ἂν αἰετὸν ἐθέλη, καὶ πάλιν ἀφιέναι· καὶ τοῦτο ἔξεῖναι ποιεῖν, ὅποσάκις ἂν δοκῇ αὐτῷ.

ΘΕΑΙ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Πάλιν δὴ, ὥσπερ ἐν τοῖς πρόσθεν κήρῳ τὸ ἐν ταῖς ψυχαῖς κατασκευάζομεν οὐκ οἶδ' ὅ τι πλάσμα, νῦν

αὐτὴν ἐν ἐκάστη ψυχῇ ποιήσωμεν περισσεωδῆνά τινα παντο-
δαπῶν ὀρυθίων, τὰς μὲν κατ' ἀγέλας οὐσας χωρὶς τῶν
ἄλλων, τὰς δὲ κατ' ὀλίγας, ἐνίας δὲ μόνας διὰ πασῶν ὅπῃ
αὐτὴν τύχῃσι πεπομένης.

E **ΘΕΑΙ.** Πεποιήσθω δὴ, ἀλλὰ τί τοῦντεῦθεν;

ΣΩ. Παιδίων μὲν ὄντων φάναι χρῆ εἶναι τοῦτο τὸ
ἀργεῖον κενόν, ἀντὶ δὲ τῶν ὀρυθίων ἐπιστήμας νοῆσαι·
ἦν δ' αὖν ἐπιστήμην κτησάμενος καθείρξῃ εἰς τὸν περιβό-
λον, φάναι αὐτὸν μεμαθηκέναι ἢ εὐρηκέναι τὸ πρᾶγμα
οὐ ἦν αὐτῇ ἢ ἐπιστήμῃ, καὶ τὸ ἐπίστασθαι τοῦτ' εἶναι.

ΘΕΑΙ. Ἔστω.

198 **ΣΩ.** Τὸ τοίνυν πάλιν ἦν αὖν βούληται τῶν ἐπιστη-
μῶν θηρεύειν καὶ λαβόντα ἴσχειν καὶ αὐθις ἀφιέναι, σκό-
πει τίνων δεῖται ὀνομάτων, εἴτε τῶν αὐτῶν ὧν τὸ πρῶ-
τον, ὅτε ἐκτάτο, εἴτε ἐτέρων. μαθήσει δ' ἐντεῦθεν σαφέ-
στερον τί λέγω. ἀριθμητικὴν μὲν γὰρ λέγεις τέχνην;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Ταύτην δὴ ὑπόλαβε θήραν ἐπιστημῶν ἀρτίου
τε καὶ περιττοῦ παντός.

ΘΕΑΙ. Ὑπολαμβάνω.

ΣΩ. Ταύτη δὴ, οἶμαι, τῇ τέχνῃ αὐτός τε ὑποχειρί-
B ονς τὰς ἐπιστήμας τῶν ἀριθμῶν ἔχει καὶ ἄλλω παραδιδώ-
σιν ὁ παραδιδούς.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ καλοῦμέν γε παραδιδόντα μὲν διδάσκειν,
παραλαμβάνοντα δὲ μαθητάνειν, ἔχοντα δὲ δὴ τῷ κεκτῆ-
σθαι ἐν τῷ περισσεωδῇ ἐκείνῳ ἐπίστασθαι.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Τῷ δὲ δὴ ἐντεῦθεν ἤδη πρόσσχες τὸν νοῦν
ἀριθμητικὸς γὰρ ὧν τελέως ἄλλο τι πάντας ἀριθμοὺς ἐπί-
σταται; πάντων γὰρ ἀριθμῶν εἶδιν αὐτῷ ἐν τῇ ψυχῇ ἐπι-
στήμῃ.

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΣΩ. Ἦ οὖν ὁ τοιοῦτος ἀριθμοὶ αὖν ποτέ τι ἢ αὐτὸς ὁ
πρὸς αὐτὸν [αὐτὰ] ἢ ἄλλο τι τῶν ἔξω ὅσα ἔχει ἀριθμῶν;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Τὸ δὲ ἀριθμεῖν γε οὐκ ἄλλο τι θήσομεν τοῦ
σκοπεῖσθαι πόσος τις ἀριθμὸς τυγχάνει αὖν.

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΣΩ. Ὅ ἀρα ἐπίσταται, σκοπούμενος φαίνεται ὡς
οὐκ εἰδώς, ὃν ὠμολογήκαμεν ἅπαντα ἀριθμῶν εἶδέναι.
ἀκούεις γὰρ πού τις τοιαύτας ἀμφισβητήσεις.

ΘΕΑΙ. Ἐργαί.

XXXVII. **ΣΩ.** Οὐκοῦν ἡμεῖς ἀπεικάζοντες τῇ τῶν D
περισσεωδῶν κτήσει τε καὶ θήρᾳ ἐροῦμεν, ὅτι διττῇ ἦν ἢ
θήρᾳ, ἢ μὲν πρὶν κεκτῆσθαι τοῦ κεκτῆσθαι ἐνεκα· ἢ δὲ
κεκτῆμένῳ τοῦ λαβεῖν καὶ ἔχειν ἐν ταῖς χερσὶν ἢ πάλαι
ἐκέκτῃτο. οὕτω δὲ καὶ αὖν πάλαι ἐπιστήμῃσι ἦσαν αὐτῷ μα-
θόντι κατ' ἐπίστατο αὐτὰ, πάλιν ἔστι καταμανθάνειν ταῦτα
ταῦτα ἀναλαμβάνοντα τὴν ἐπιστήμην ἐκάστου καὶ ἴσchon-
τα, ἦν ἐκέκτῃτο μὲν πάλαι, πρόχειρον δ' οὐκ εἶχε τῇ
διανοίᾳ;

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Τοῦτο δὴ ἄρτι ἠρώτων, ὅπως χρῆ τοῖς ὀνό- E
μασι χρῶμενον λέγειν περὶ αὐτῶν, ὅταν ἀριθμῶν ἴη ὁ
ἀριθμητικὸς ἢ τι ἀναγνωσόμενος ὁ γραμματικὸς, ὡς ἐπι-
στάμενος ἄρα ἐν τῷ τοιοῦτῳ πάλιν ἐρχεται μαθησόμενος
παρ' ἑαυτοῦ ἢ ἐπίσταται;

ΘΕΑΙ. Ἄλλ' ἄτοπον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἄλλ' ἢ οὐκ ἐπίσταται φῶμεν αὐτὸν ἀναγνω-
σεσθαι καὶ ἀριθμῶσιν, δεδωκότες αὐτῷ πάντα μὲν γραμ-
ματα, πάντα δὲ ἀριθμῶν ἐπίστασθαι;

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ καὶ τοῦτ' ἄλογον.

ΣΩ. Βούλει οὖν λέγωμεν ὅτι τῶν μὲν ὀνομάτων οὐ-

δὲν ἡμῖν μέλει, ὅπῃ τις χάρει ἐλκων τὸ ἐπίστασθαι καὶ
 μανθάνειν, ἐπειδὴ δὲ ὠρισάμεθα ἕτερον μὲν τι τὸ κερτή-
 σθαι τὴν ἐπιστήμην, ἕτερον δὲ τὸ ἔχειν, ὃ μὲν τις κέρτη-
 ται μὴ κερτῆσθαι ἀδύνατόν φαμεν εἶναι, ὥστε οὐδέποτε
 συμβαίνει ὃ τις οἶδε μὴ εἰδέναι, ψευδῆ μὲντοι δόξαν οἶον
 B τ' εἶναι περὶ αὐτοῦ λαβεῖν; μὴ γὰρ ἔχειν τὴν ἐπιστή-
 μην τούτου οἶόν τε, ἀλλ' ἑτέραν ἀντ' ἐκείνης, ὅταν θη-
 ρεύων τινα ἀπ' αὐτοῦ ἐπιστήμην διαπετομένων ἀνδ' ἐτέ-
 ρας ἑτέραν ἀμαρτῶν λάβῃ, ὅτε ἄρα τὰ ἕνδεκα δώδεκα
 φήθη εἶναι, τὴν τῶν ἕνδεκα ἐπιστήμην ἀντὶ τῆς τῶν δώ-
 δεκα λαβῶν τὴν ἐν ἑαυτῷ οἶον φάτταν ἀντὶ περισσεῶς.

ΘΕΑΙ. Ἐχει γὰρ οὖν λόγον.

ΣΩ. Ὅταν δὲ γε ἦν ἐπιχειρεῖ λαβεῖν λάβῃ, ἀψευδεῖν
 τε καὶ τὰ ὄντα δοξάζειν τότε, καὶ οὕτω δὴ εἶναι ἀληθῆ τε
 C καὶ ψευδῆ δόξαν, καὶ ἂν ἐν τοῖς πρόσθεν ἐδυσχεραίνομεν
 οὐδὲν ἐμποδῶν γίγνεσθαι; ἴσως οὖν μοι συμφήσεις· ἢ
 πῶς ποιήσεις;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΣΩ. Καὶ γὰρ τοῦ μὲν ἂ ἐπίστανται μὴ ἐπίστασθαι
 ἀπηλλάγμεθα· ἂ γὰρ κερτῆμεθα μὴ κερτῆσθαι οὐδαμῶ
 ἐτι συμβαίνει, οὔτε ψευδοῦσιν τινος οὔτε μὴ. δεινότερον
 μὲντοι πάθος ἄλλο παραφαίνεσθαι μοι δοκεῖ.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Εἰ ἢ τῶν ἐπιστημῶν μεταλλαγῆ ψευδοῦς γενή-
 σεται ποτε δόξα.

ΘΕΑΙ. Πῶς δὴ;

D ΣΩ. Πρῶτον μὲν τὸ τινος ἔχοντα ἐπιστήμην τοῦτο
 αὐτὸ ἀγνοεῖν, μὴ ἀγνωμοσύνη ἀλλὰ τῇ ἑαυτοῦ ἐπιστήμῃ·
 ἐπειτα ἕτερον αὐ τοῦτο δοξάζειν, τὸ δ' ἕτερον τοῦτο, πῶς
 οὐ πολλῆ ἀλογία, ἐπιστήμης παραγενομένης γινῶναι μὲν
 τὴν ψυχὴν μηδέν, ἀγνοῆσαι δὲ πάντα; ἐκ γὰρ τούτου τοῦ
 λόγου κωλύει οὐδὲν καὶ ἀγνοίαν παραγενομένην γινῶναι.

τι ποιῆσαι καὶ τυφλότητα ἰδεῖν, εἴπερ καὶ ἐπιστήμη ἀγνο-
 ῆσαι ποτέ τινα ποιήσει.

ΘΕΑΙ. Ἴσως γάρ, ὦ Σώκρατες, οὐ καλῶς τὰς ὀρι-
 θας ἐτίθεμεν ἐπιστήμας μόνον τιθέντες, ἔδει δὲ καὶ ἀνε-
 πιστημοσύνας τιθέναι ὁμοῦ συνδιαπετομένας ἐν τῇ ψυχῇ,
 καὶ τὸν θηρεύοντα τοτὲ μὲν ἐπιστήμην λαμβάνοντα, τοτὲ
 δ' ἀνεπιστημοσύνην τοῦ αὐτοῦ περὶ ψευδῆ μὲν δοξάζειν
 τῇ ἀνεπιστημοσύνῃ, ἀληθῆ δὲ τῇ ἐπιστήμῃ.

ΣΩ. Οὐ βραδύον γε, ὦ Θεαίτητε, μὴ ἐπαινεῖν σε· ὃ
 μὲντοι εἶπες, πάλιν ἐπίσκεψαι. ἔστω μὲν γὰρ ὡς λέγεις·
 ὃ δὲ δὴ τὴν ἀνεπιστημοσύνην λαβῶν ψευδῆ μὲν, φῆς, δο-
 ξάσει. ἢ γάρ;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐ δὴ πον καὶ ἠγγίσειται γε ψευδῆ δοξάζειν.

ΘΕΑΙ. Πῶς γάρ;

ΣΩ. Ἄλλ' ἀληθῆ γε, καὶ ὡς εἰδῶς διακείσεται περὶ
 ὧν ἔψευσται.

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΣΩ. Ἐπιστήμην ἄρα οἰήσεται τεθηρευνηκῶς ἔχειν,
 ἀλλ' οὐκ ἀνεπιστημοσύνην.

ΘΕΑΙ. Δῆλον.

ΣΩ. Οὐκοῦν μακρὰν περιελθόντες πάλιν ἐπὶ τὴν
 πρώτην πάρεσμεν ἀπορίαν. ὃ γὰρ ἐλεγκτικὸς ἐκείνος γε-
 λάσας φήσει· πότερον, ὦ βέλτιστοι, ἀμφοτέρας τις εἰ-
 B δῶς, ἐπιστήμην τε καὶ ἀνεπιστημοσύνην, ἦν οἶδεν, ἐτέ-
 ραν αὐτὴν οἶεται τινα εἶναι ἂν οἶδεν; ἢ οὐδετέραν αὐ-
 τοῦν εἰδῶς, ἦν μὴ οἶδε, δοξάζει ἑτέραν ἂν οὐκ οἶδεν; ἢ
 τὴν μὲν εἰδῶς, τὴν δ' οὐ, ἦν οἶδεν, ἦν μὴ οἶδεν; ἢ ἦν μὴ
 οἶδεν, ἦν οἶδεν ἠγγίεται; ἢ πάλιν αὐ μοι ἐρεῖτε ὅτι τῶν ἐπι-
 στημῶν καὶ ἀνεπιστημοσυνῶν εἰσὶν αὐ ἐπιστήμαι, ἃς ὁ
 κερτημένος ἐν ἐτέροις τισὶ γελοίοις περισσεῶσιν ἢ κηρο-
 νοῖς πλάσμασι καθείρξας, ἕως περὶ αὐ κερτῆται, ἐπίστα-
 C

ται, καὶ ἐὰν μὴ προχείρους ἔχη ἐν τῇ ψυχῇ; καὶ οὕτω δὴ ἀναγκασθήσεσθε εἰς ταῦτόν περιτρέχειν μυριάκις οὐδὲν πλέον ποιούντες; τί πρὸς ταῦτα, ὦ Θεαίτητε, ἀποκρινούμεθα;

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ μὰ Δία, ὦ Σώκρατες, ἔγωγε οὐκ ἔχω τί χρὴ λέγειν.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν ἡμῖν, ὦ παῖ, καλῶς ὁ λόγος ἐπιπλήττει, καὶ ἐνδείκνυται ὅτι οὐκ ὀρθῶς ψευδῆ δόξαν προτέραν ζητοῦμεν ἐπιστήμης, ἐκείνην ἀφέντες; τὸ δ' ἐστὶν ἀδύνατον γινῶναι, πρὶν ἂν τις ἐπιστήμην ἱκανῶς λάβῃ τί ποτ' ἐστίν.

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες, ἐν τῷ παρόντι ὡς λέγεις οἴεσθαι.

XXXVIII. ΣΩ. Τί οὖν τις ἐρεῖ πάλιν ἐξ ἀρχῆς ἐπιστήμην; οὐ γὰρ που ἀπεροῦμέν γέ πο.

ΘΕΑΙ. Ἥμιστα, ἐάνπερ μὴ σύ γε ἀπαγορεύῃς.

ΣΩ. Λέγε δὴ, τί ἂν αὐτὸ μάλιστα εἰπόντες ἡμιστ' ἂν ἡμῖν αὐτοῖς ἐναντιωθῆμεν;

ΘΕΑΙ. Ὅπερ ἐπεχειροῦμεν, ὦ Σώκρατες, ἐν τῷ πρόσθεν· οὐ γὰρ ἔχω ἔγωγε ἄλλο οὐδέν.

ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΘΕΑΙ. Τὴν ἀληθῆ δόξαν ἐπιστήμην εἶναι. ἀναμάοτητόν γέ που ἐστὶ τὸ δοξάζειν ἀληθῆ, καὶ τὰ ὑπ' αὐτοῦ γιννόμενα πάντα καλὰ καὶ ἀγαθὰ γίνεσθαι.

ΣΩ. Ὁ τὸν ποταμὸν καθηρούμενος, ὦ Θεαίτητε, ἔφη ἄρα δεῖξιν αὐτό· καὶ τοῦτο ἐὰν ἰόντες ἐρευνῶμεν, τάχ' ἂν ἐμπόδιον γενόμενον αὐτὸ φήνεις τὸ ζητούμενον, μένουσι δὴ δήλον οὐδέν.

ΘΕΑΙ. Ὅρθῶς λέγεις· ἀλλ' ἰωμέν γε καὶ σκοπῶμεν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοῦτό γε βραχείας σκέψεως· τέχνη γὰρ σοι ὅλη σημαίνει μὴ εἶναι ἐπιστήμην αὐτό.

ΘΕΑΙ. Πῶς δὴ; καὶ τίς αὕτη;

ΣΩ. Ἡ τῶν μεγίστων εἰς σοφίαν, οὓς δὴ καλοῦσι

ὀήτορας τε καὶ δικαιοκούς. οὗτοι γὰρ που τῇ ἑαυτῶν τέχνῃ πείθουσιν οὐ διδάσκοντες, ἀλλὰ δοξάζειν ποιούντες ἂν βούλωνται. ἢ σὺ οἶε δεινούς τινας οὕτω διδασκάλους εἶναι, ὥστε οἷς μὴ παρεγέροντό τινες ἀποστερομένοισι χρήματα ἢ τι ἄλλο βιαζομένοις, τούτους δύνασθαι πρὸς ὕδωρ σμικρὸν διδάξαι ἱκανῶς τῶν γενομένων τῆν ἀλήθειαν;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς ἔγωγε οἶμαι, ἀλλὰ πείσαι μὲν.

ΣΩ. Τὸ πείσαι δ' οὐχὶ δοξάσαι λέγεις ποιῆσαι;

ΘΕΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Οὐκοῦν ὅταν δικαίως πεισθῶσι δικασταὶ περὶ ἃν ἰδόντι μόνον ἐστὶν εἰδέναι, ἄλλως δὲ μὴ, ταῦτα τότε ἐξ ἀκοῆς κρίνοντες, ἀληθῆ δόξαν λαβόντες, ἄνευ ἐπιστήμης ἐκριναν, ὀρθὰ πεισθέντες, εἴπερ εὖ ἐδίκασαν;

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκ ἂν, ὦ φίλε, εἰ γε ταῦτόν ἦν δόξα τε ἀληθῆς [καὶ δικαστήρια] καὶ ἐπιστήμη, ὀρθὰ ποτ' ἂν δικαστῆς ἄκρος ἐδόξαζεν ἄνευ ἐπιστήμης· νῦν δὲ ἔοικεν ἄλλο τι ἐκότερον εἶναι.

ΘΕΑΙ. Ὁ γε ἐγώ, ὦ Σώκρατες, εἰπόντος του ἀκούσας ἐπελελήσμην, νῦν δ' ἐννοῶ· ἔφη δὲ τὴν μὲν μετὰ λόγου ἀληθῆ δόξαν ἐπιστήμην εἶναι, τὴν δὲ ἄλογον ἐκτὸς ἐπιστήμης· καὶ ἃν μὲν μὴ ἐστὶ λόγος, οὐκ ἐπιστητὰ εἶναι, οὕτωσι καὶ ὀνομάζων, ἃ δ' ἔχει, ἐπιστητὰ.

ΣΩ. Ἡ καλῶς λέγεις. τὰ δὲ δὴ ἐπιστητὰ ταῦτα καὶ μὴ πῆ διήρει, λέγε, εἰ ἄρα κατὰ ταῦτα σύ τε κἀγὼ ἀκούομεν.

ΘΕΑΙ. Ἀλλ' οὐκ οἶδα εἰ ἐξευρήσω· λέγοντος μὲντ' ἂν ἑτέρου, ὡς ἐγῶμαι, ἀκολουθήσαιμι.

XXXIX. ΣΩ. Ἄκουε δὴ ὄναρ ἀντὶ ὀνείρατος. ἐγὼ γὰρ αὖ ἐδόκουν ἀκούειν τινῶν, ὅτι τὰ μὲν πρῶτα οἶονπερὶ

στοιχεῖα, ἐξ ὧν ἡμεῖς τε συγκείμεθα καὶ τὰλλα, λόγον οὐκ ἔχει. αὐτὸ γὰρ καθ' αὐτὸ ἕκαστον ὀνομάσαι μόνον εἴη, προσεῖπεν δὲ οὐδὲν ἄλλο δυνατόν, οὐδ' ὡς ἔστιν, οὐδ' ὡς οὐκ ἔστιν· ἤδη γὰρ ἂν οὐσίαν ἢ μὴ οὐσίαν αὐτῷ προστίθεσθαι, δεῖν δὲ οὐδὲν προσφέρειν, εἴπερ αὐτὸ ἐκείνο μόνον τις ἐρεῖ. ἐπεὶ οὐδὲ τὸ αὐτὸ οὐδὲ τὸ ἐκείνο οὐδὲ τὸ ἕκαστον οὐδὲ τὸ μόνον οὐδὲ τὸ τοῦτο προσοιστίον, οὐδ' ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα· ταῦτα μὲν γὰρ περιτρέχοντα πᾶσι προσφέρεισθαι, ἕτερα ὄντα ἐκείνων οἷς προστίθεται, δεῖν δέ, εἴπερ ἦν δυνατόν αὐτὸ λέγεσθαι καὶ εἶχεν οἰκεῖον αὐτοῦ λόγον, ἄνευ τῶν ἄλλων ἀπάντων λέγεσθαι. νῦν δὲ ἀδύνατον εἶναι ὅτιοῦν τῶν πρώτων φηθῆναι λόγῳ· οὐ γὰρ εἶναι αὐτῷ ἄλλ' ἢ ὀνομάζεσθαι μόνον· ὄνομα γὰρ μόνον ἔχειν· τὰ δὲ ἐκ τούτων ἤδη συγκείμενα, ὥσπερ αὐτὰ πέπλεκται, οὕτω καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν συμπλεκέντα λόγον γεγυμέναι· ὀνομάτων γὰρ συμπλοκὴν εἶναι λόγον οὐσίαν. οὕτω δὴ τὰ μὲν στοιχεῖα ἄλογα καὶ ἄγνωστα εἶναι, αἰσθητὰ δέ· τὰς δὲ συλλαβὰς γνωστὰς τε καὶ φητὰς καὶ ἀληθεῖ δόξαν δοξαστὰς, ὅταν μὲν οὖν ἄνευ λόγου τὴν ἀληθεῖ δόξαν τινός τις λάβῃ, ἀληθεύειν μὲν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν περὶ αὐτό, γινώσκειν δ' οὐ· τὸν γὰρ μὴ δυνάμενον δοῦναί τε καὶ δέξασθαι λόγον ἀνεπιστήμονα εἶναι περὶ τούτου· προσλαβόντα δὲ λόγου δυνατόν τε ταῦτα πάντα γεγυμέναι καὶ τελείως πρὸς ἐπιστήμην ἔχειν, οὕτως σὺ τὸ ἐνύπνιον ἢ ἄλλως ἀκήκουσ;

ΘΕΑΙ. Οὕτω μὲν οὖν παντάπασιν.

ΣΩ. Ἀρέσκει οὖν σε καὶ τίθεσθαι ταύτην, δόξαν ἀληθεῖ μετὰ λόγου ἐπιστήμην εἶναι;

ΘΕΑΙ. Κομιδῆ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἄρ', ὦ Θεαίτητε, νῦν οὕτω τῆδε τῆ ἡμέρα εἰλήφραμεν ὁ πάλα καὶ πολλοὶ τῶν σοφῶν ζητοῦντες πρὶν εὐρεῖν κατεγήρασαν;

ΘΕΑΙ. Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, καλῶς λεγέσθαι τὸ νῦν φηθέν.

ΣΩ. Καὶ εἰκός γε αὐ τοῦτο οὕτως ἔχειν· τίς γὰρ ἂν καὶ ἐπισημῆ εἴη χωρὶς τοῦ λόγου τε καὶ ὀρθῆς δόξης; ἐν μέντοι τί με τῶν φηθέντων ἀπαρέσκει.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον δὴ;

ΣΩ. Ὁ καὶ δοκεῖ λεγέσθαι κομψότατα, ὡς τὰ μὲν στοιχεῖα ἄγνωστα, τὸ δὲ τῶν συλλαβῶν γένος γνωστόν.

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν ὀρθῶς;

ΣΩ. Ἰστέον δὴ· ὥσπερ γὰρ δηήρους ἔχομεν τοῦ λόγου τὰ παραδείγματα, οἷς χρῶμενος εἶπε πάντα ταῦτα.

ΘΕΑΙ. Ποῖα δὴ;

ΣΩ. Τὰ τῶν γραμμάτων στοιχεῖά τε καὶ συλλαβὰς· ἢ οἷα ἄλλοσέ ποι βλέποντα ταῦτα εἰπεῖν τὸν εἰπόντα ἢ λέγομεν;

ΘΕΑΙ. Οὐκ, ἀλλ' εἰς ταῦτα.

XL. ΣΩ. Βασανίζομεν δὴ αὐτὰ ἀναλαμβάνοντες, μάλλον δὲ ἡμᾶς αὐτούς, οὕτως ἢ οὐχ οὕτως γράμματα ἐμάθομεν. φέρε πρώτου· ἄρ' αἱ μὲν συλλαβαὶ λόγον ἔχουσι, τὰ δὲ στοιχεῖα ἄλογα;

ΘΕΑΙ. Ἰσως.

ΣΩ. Πάνν μὲν οὖν καὶ ἐμοὶ φαίνεται. Σώκρατος γοῦν εἰ τις ἔροιτο τὴν πρώτην συλλαβὴν οὕτως· ὦ Θεαίτητε, λέγε τί ἐστὶ σω; τί ἀποκρινεῖ;

ΘΕΑΙ. Ὅτι σίγμα καὶ ὦ.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοῦτον ἔχεις λόγον τῆς συλλαβῆς;

ΘΕΑΙ. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Ἴδι δὴ, οὕτως εἶπε καὶ τὸν τοῦ σίγμα λόγον.

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς τοῦ στοιχείου τις ἐρεῖ στοιχεῖα; καὶ γὰρ δὴ, ὦ Σώκρατες, τὸ τε σίγμα τῶν ἀφάντων ἐστὶ, φως τις μόνον, οἷον συριττούσης τῆς γλώττης· τοῦ δ' ἀβήτα αὐτε φωνῆ οὔτε ψόφος, οὐδὲ τῶν πλείστων στοι-

χρίων· ὥστε πᾶν εὖ ἔχει τὸ λέγεσθαι αὐτὰ ἄλογα, ὧν γε τὰ ἐναργέστατα αὐτὰ τὰ ἐπὶ φωνὴν μόνον ἔχει, λόγον δὲ οὐδ' ὄντινόν.

ΣΩ. Τοῦτι μὲν ἄρα, ὦ ἑταῖρε, κατωρθώκαμεν περὶ ἐπιστήμης.

ΘΕΑΙ. Φαινόμεθα.

ΣΩ. Τί δέ; τὸ μὴ γνωστὸν εἶναι τὸ στοιχεῖον, ἀλλὰ τὴν συλλαβὴν, ἃρ' ὀρθῶς ἀποδεδείχμεθα;

ΘΕΑΙ. Εἰκός γε.

ΣΩ. Φέρε δὴ, τὴν συλλαβὴν πότερον λέγωμεν τὰ ἀμφοτέρωτα στοιχεῖα, καὶ ἐὰν πλείω ἢ ἡ δύο, τὰ πάντα, ἢ μίαν τινὰ ἰδέαν γενομένην συντεθέντων αὐτῶν;

ΘΕΑΙ. Τὰ ἅπαντα ἔμοιγε δοκοῦμεν.

ΣΩ. Ὅρα δὴ ἐπὶ δυοῖν, σῆγμα καὶ ᾠ. ἀμφοτέρωτα ἔστιν ἢ πρώτη συλλαβὴ τοῦ ἔμου ὀνόματος. ἄλλο τι ὁ γινώσκων αὐτὴν τὰ ἀμφοτέρωτα γινώσκει;

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΣΩ. Τὸ σῆγμα καὶ τὸ ᾠ ἄρα γινώσκει.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τί δέ; ἐκότερον ἄρ' ἀγνοεῖ, καὶ οὐδέτερον εἰδὼς ἀμφοτέρωτα γινώσκει;

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ δεινὸν καὶ ἄλογον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλὰ μέντοι εἰ γε ἀνάγκη ἐκότερον γινώσκειν, εἴπερ ἀμφοτέρωτα τις γινώσκειται, προγινώσκειν τὰ στοιχεῖα ἅπαντα ἀνάγκη τῷ μέλλοντι ποτε γινώσκεισθαι συλλαβὴν, καὶ οὕτως ἡμῖν ὁ καλὸς λόγος ἀποδεδρακῶς οἰχῆσεται.

ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα γε ἐξαίφνης.

ΣΩ. Οὐ γὰρ καλῶς αὐτὸν φυλάττομεν. χρῆν γὰρ ἴσως τὴν συλλαβὴν τίθεσθαι μὴ τὰ στοιχεῖα, ἀλλ' ἐξ ἐκείνων ἐν τι γενοῦς εἶδος, ἰδέαν μίαν αὐτὸ αὐτοῦ ἔχον, ἕτερον δὲ τῶν στοιχείων.

ΘΕΑΙ. Πᾶν μὲν οὖν· καὶ τάχα γ' ἂν μᾶλλον οὕτως ἢ ἐκείνως ἔχοι.

ΣΩ. Σκεπτέον, καὶ οὐ προδοτέον οὕτως ἀνάνδρως μέγαν τε καὶ σεμνὸν λόγον.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Ἐχέτω δὴ, ὡς νῦν φαμέν, μία ἰδέα ἐξ ἐκάστων τῶν συναρμοττόντων στοιχείων γιγνομένη ἢ συλλαβή, ὁμοίως ἐν τε γραμμασι καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν.

ΘΕΑΙ. Πᾶν μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκοῦν μέρη αὐτῆς οὐ δεῖ εἶναι.

ΘΕΑΙ. Τί δὴ;

ΣΩ. Ὅτι οὐδ' ἂν ἢ μέρη, τὸ ὅλον ἀνάγκη τὰ πάντα μέρη εἶναι. ἢ καὶ τὸ ὅλον ἐκ τῶν μερῶν λέγεις γενοῦς ἐν τι εἶδος ἕτερον τῶν πάντων μερῶν;

ΘΕΑΙ. Ἐρωγε.

ΣΩ. Τὸ δὲ δὴ πᾶν καὶ τὸ ὅλον πότερον ταῦτόν καλεῖς ἢ ἕτερον ἐκότερον;

ΘΕΑΙ. Ἐχω μὲν οὐδὲν σαφές, ὅτι δὲ κελύεις προθύμως ἀποκρίνασθαι, παρακινθυνεύων λέγω ὅτι ἕτερον.

ΣΩ. Ἡ μὲν προθυμία, ὦ Θεαίτητε, ὀρθή· εἰ δὲ καὶ ἢ ἀπόκρισις, σκεπτέον.

ΘΕΑΙ. Δεῖ γε δὴ.

XLI. ΣΩ. Οὐκοῦν διαφέρει ἂν τὸ ὅλον του παντός, ὡς ὁ νῦν λόγος;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τί δὲ δὴ; τὰ πάντα καὶ τὸ πᾶν ἐσθ' ὅτι διαφέρει; οἷον ἐπειδὴν λέγωμεν ἐν, δύο, τρία, τέτταρα, πέντε, ἕξ, καὶ ἐὰν δις τρία ἢ τρις δύο ἢ τέτταρά τε καὶ δύο ἢ τρία καὶ δύο καὶ ἐν [ἢ πέντε καὶ ἐν], πότερον ἐν πᾶσι τούτοις τὸ αὐτὸ ἢ ἕτερον λέγομεν;

ΘΕΑΙ. Ταῦτόν.

ΣΩ. Ἀρ' ἄλλο τι ἢ ἕξ;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐφ' ἐκάστης λέξεως τὰ πάντα ἐξ εἰρη-
καμεν;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Πάλιν δ' οὐχ ἔν λέγομεν τὰ πάντα λέγοντες;

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Ἡ ἄλλο τι ἢ τὰ ἐξ;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

D ΣΩ. Ταῦτόν ἄρα ἐν γε τοῖς ὅσα ἐξ ἀριθμοῦ ἐστὶ, τὸ
τε πᾶν προσαγορεύομεν καὶ τὰ ἅπαντα;

ΘΕΑΙ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ὡς δὲ δὴ περὶ αὐτῶν λέγωμεν. ὁ τοῦ πλείθρου
ἀριθμὸς καὶ τὸ πλείθρον ταυτόν ἢ γάρ;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ ὁ τοῦ σταδίου δὴ ὡσαύτως.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Καὶ μὴν καὶ ὁ τοῦ στρατοπέδου γε καὶ τὸ στρα-
τόπεδον, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ὁμοίως; ὁ γὰρ ἀριθμὸς
πᾶς τὸ ὄν πᾶν ἑκαστον αὐτῶν ἐστίν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Ὁ δὲ ἐκάστων ἀριθμὸς μῶν ἄλλο τι ἢ μέρη ἐστίν;

E ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΣΩ. Ὅσα ἄρα ἔχει μέρη, ἐκ μερῶν ἂν εἴη;

ΘΕΑΙ. Φαίνεται.

ΣΩ. Τὰ δέ γε πάντα μέρη τὸ πᾶν εἶναι ὁμολογεῖται,
εἴπερ καὶ ὁ πᾶς ἀριθμὸς τὸ πᾶν ἐστίν.

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΣΩ. Τὸ ὅλον ἄρ' οὐκ ἐστίν ἐκ μερῶν. πᾶν γὰρ ἂν
εἴη, τὰ πάντα ὄν μέρη.

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔοικεν.

ΣΩ. Μέρους δ' ἔσθ' ὅτου ἄλλου ἐστίν ὅπερ ἐστίν ἢ
τοῦ ὅλου;

ΘΕΑΙ. Τοῦ παντός γε.

ΣΩ. Ἀνδρικῶς γε, ὦ Θεαίτητε, μάχει. τὸ πᾶν δὲ 205
οὐχ ὅταν μῆδεν ἀπῆ, αὐτὸ τοῦτο τὸ πᾶν ἐστίν;

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Ὅλον δὲ οὐ ταῦτόν τοῦτο ἐστίν, οὐδ' ἂν μῆδαμῆ
μῆδεν ἀποστατῆ; οὐδ' ἂν ἀποστατῆ, οὔτε ὅλον οὔτε πᾶν,
ἅμα γενόμενον ἐκ τοῦ αὐτοῦ τὸ αὐτό;

ΘΕΑΙ. Δοκεῖ μοι νῦν οὐδὲν διαφέρειν πᾶν τε καὶ
ὅλον.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐλέγομεν ὅτι οὐδ' ἂν μέρη ἦ, τὸ ὅλον τε
καὶ πᾶν τὰ πάντα μέρη ἐστίν;

ΘΕΑΙ. Πάνν γε.

ΣΩ. Πάλιν δὴ, ὅπερ ἄρτι ἐπεχείρουν, οὐκ, εἴπερ ἢ
συλλαβὴ μὴ τὰ στοιχεῖα ἐστίν, ἀνάγκη αὐτὴν μὴ ὡς μέρη B
ἔχειν ἑαυτῆς τὰ στοιχεῖα, ἢ ταῦτόν οὕσαν αὐτοῖς ὁμοίως
ἐκείνοις γνωστὴν εἶναι;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοῦτο ἵνα μὴ γένηται, ἕτερον αὐτῶν
αὐτὴν ἐθέμεθα;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τί δ'; εἰ μὴ τὰ στοιχεῖα συλλαβῆς μέρη ἐστίν,
ἔχεις ἄλλ' ἅττα εἰπεῖν, ἃ μέρη μὲν ἐστὶ συλλαβῆς, οὐ μὲν-
τοι στοιχεῖά γ' ἐκείνης;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς. εἰ γάρ, ὦ Σώκρατες, μόρια ταν-
της συγχωροῖην, γελοῖόν που τὰ στοιχεῖα ἀφέντα ἐπ' ἄλλα
εἶναι.

ΣΩ. Παντάπασι δὴ, ὦ Θεαίτητε, κατὰ τὸν νῦν λό- C
γον μία τις ἰδέα ἀμέριστος συλλαβὴ ἂν εἴη.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Μέμνησαι οὖν, ὦ φίλε, ὅτι ὀλίγον ἐν τῷ πρό-
σθην ἀπεδεχόμεθα ἠγούμενοι εὐ λέγεσθαι ὅτι τῶν πρώ-

των οὐκ εἶη λόγος, ἐξ ὧν τὰ ἄλλα σύγκειται, διότι αὐτο καθ' αὐτὸ ἕκαστον εἶη ἀσύνθετον, καὶ οὐδὲ τὸ εἶναι περὶ αὐτοῦ ὀρθῶς ἔχει προσφέροντα εἰπεῖν, οὐδὲ τὸ τοῦτο, ὡς ἕτερα καὶ ἀλλότρια λεγόμενα, καὶ αὕτη δὴ ἡ αἰτία ἄλογόν τε καὶ ἄγνωστον αὐτὸ ποιῶι;

ΘΕΑΙ. Μέννημαί.

D ΣΩ. Ἡ οὖν ἄλλη τις ἢ αὕτη ἡ αἰτία τοῦ μονοειδές τι καὶ ἀμεριστον αὐτὸ εἶναι; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐχ ὀρθῶ ἄλλην.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν δὴ φαίνεται.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰς ταῦτόν ἐμπέπτωκεν ἡ συλλαβὴ εἶδος ἐκείνῳ, εἴπερ μέρη τε μὴ ἔχει καὶ μία ἐστὶν ἰδέα;

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Εἰ μὲν ἄρα πολλὰ στοιχεῖα ἡ συλλαβὴ ἐστὶ καὶ ὅλον τι, μέρη δ' αὐτῆς ταῦτα, ὁμοίως αἶ τε συλλαβαὶ γνωσταὶ καὶ ῥηταὶ καὶ τὰ στοιχεῖα, ἐπεὶπερ τὰ πάντα μέρη τῷ ὅλῳ ταῦτόν ἐφάνη.

E ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα.

ΣΩ. Εἰ δέ γε ἐν τε καὶ ἀμερές, ὁμοίως μὲν συλλαβῇ, ὡσαύτως δὲ στοιχεῖον ἄλογόν τε καὶ ἄγνωστον· ἢ γὰρ αὕτη αἰτία ποιήσει αὐτὰ τοιαῦτα.

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔγω ἄλλως εἰπεῖν.

ΣΩ. Τοῦτο μὲν ἄρα μὴ ἀποδεχόμεθα, ὅς ἂν λέγη συλλαβὴν μὲν γνωστὸν καὶ ῥητόν, στοιχεῖον δὲ τούναντίον.

ΘΕΑΙ. Μὴ γάρ, εἴπερ τῷ λόγῳ πειθόμεθα.

206 ΣΩ. Τί δ' αὖ; τούναντίον λέγοντος ἄρ' οὐ μάλλον ἂν ἀποδέξαιο ἐξ ὧν αὐτὸς σύνοισθα σαυτῷ ἐν τῇ τῶν γραμμάτων μαθήσει;

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Ὡς οὐδὲν ἄλλο μαθάνων διετέλεσας ἢ τὰ στοιχεῖα ἐν τε τῇ ὄψει διαγιγνώσκειν πειρώμενος καὶ ἐν τῇ

ἀκοῇ αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἕκαστον, ἵνα μὴ ἡ θέσις σε ταράττοι λεγομένων τε καὶ γραφομένων.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. Ἐν δὲ καθαριστοῦ τελείως μεμαθηκέναι μῶν ἄλλο τι ἦν ἢ τὸ τῷ φθόγγῳ ἐκάστῳ δύνασθαι ἐπακολουθεῖν, ποίας χορδῆς εἶη· ἃ δὴ στοιχεῖα πᾶς ἂν ὁμολογήσειε μουσικῆς λέγεσθαι;

ΘΕΑΙ. Οὐδὲν ἄλλο.

ΣΩ. Ὡν μὲν ἄρ' αὐτοὶ ἐμπειροὶ ἐσμεν στοιχείων καὶ συλλαβῶν, εἰ δεῖ ἀπὸ τούτων τεκμαίρεσθαι καὶ εἰς τὰ ἄλλα, πολὺ τὸ τῶν στοιχείων γένος ἐναργεστέραν τε τὴν γνώσιν ἔχειν φήσομεν καὶ κυριωτέραν τῆς συλλαβῆς πρὸς τὸ λαβεῖν τελείως ἕκαστον μάθημα, καὶ εἴαν τις φῆ συλλαβὴν μὲν γνωστὸν, ἄγνωστον δὲ πεφυκέναι στοιχεῖον, ἐκόντα ἢ ἄκοντα παίζειν ἠγγισόμεθ' αὐτόν.

ΘΕΑΙ. Κομιδῇ μὲν οὖν.

XLII. ΣΩ. Ἀλλὰ δὴ τούτου μὲν ἔτι κἂν ἄλλαι φανείεν ἀποδείξεις, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ· τὸ δὲ προκείμενον μὴ ἐπιλαθώμεθα δι' αὐτὰ ἰδεῖν, ὅτι δὴ ποτε καὶ λέγεται τὸ μετὰ δόξης ἀληθοῦς λόγον προσγεγόμενον τὴν τελειωτάτην ἐπιστήμην γερονέαι.

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν χρὴ ὀρεῖν.

ΣΩ. Φέρε δὴ, τί ποτε βούλεται τὸν λόγον ἡμῖν σημαίνειν; τριῶν γὰρ ἐν τί μοι δοκεῖ λέγειν.

ΘΕΑΙ. Τίνων δὴ;

ΣΩ. Τὸ μὲν πρῶτον εἶη ἂν τὸ τὴν αὐτοῦ διάνοιαν ἐμφανῆ ποιεῖν διὰ φωνῆς μετὰ ῥημάτων τε καὶ ὀνομάτων, ὡσπερ εἰς κάτοπτρον ἢ ὕδαρ τὴν δόξαν ἐκτυπούμενον εἰς τὴν διὰ τοῦ στόματος ῥοήν. ἢ οὐ δοκεῖ σοι τὸ τοιοῦτον λόγος εἶναι;

ΘΕΑΙ. Ἐμοιγε. τὸν γοῦν αὐτὸ δρωῖντα λέγειν φάμεν.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοῦτό γε πᾶς ποιεῖν δυνατός θάττον ἢ σχολαίτερον, τὸ ἐνδείξασθαι τί δοκεῖ περὶ ἐκάστου αὐτῶ, ὃ μὴ ἐνεός ἢ κωφός ἢ ἀργής· καὶ οὕτως ὅσοι τι ὀρθὸν δοξάζουσι, πάντες αὐτὸ μετὰ λόγον φανοῦνται ἔχοντες, καὶ οὐδαμοῦ ἐτι ὀρθὴ δόξα χωρὶς ἐπιστήμης γενήσεται.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Μὴ τοίνυν ὁρδίως καταγινώσκωμεν τὸ μηδὲν εἰρηκέναι τὸν ἀποφηνάμενον ἐπιστήμην ὃ νῦν σκοποῦμεν. ἴσως γὰρ ὃ λέγων οὐ τοῦτο ἔλεγεν, ἀλλὰ τὸ ἐρωτηθέντα τί ἕκαστον δυνατὸν εἶναι τὴν ἀπόκρισιν διὰ τῶν στοιχείων ἀποδοῦναι τῶ ἐρομένῳ.

ΘΕΑΙ. Οἶον τί λέγεις, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οἶον καὶ Ἡσίοδος περὶ ἀμάξης λέγει τὸ ἑκατὸν δέ τε δούραθ' ἀμάξης. ἂ ἐγὼ μὲν οὐκ ἂν δυναίμην εἰπεῖν, οἶμαι δὲ οὐδὲ σύ· ἀλλ' ἀγαπήσωμεν ἂν ἐρωτηθέντες ὃ τί ἐστὶν ἀμαξα, εἰ ἔχοιμεν εἰπεῖν τροχοί, ἄξων, ὑπερτερία, ἄντυγες, ξυγόν.

ΘΕΑΙ. Πάνν μὲν οὖν.

ΣΩ. Ὅ δέ γε ἴσως οἰοῖτ' ἂν ἡμᾶς, ὥσπερ ἂν τὸ σὸν ὄνομα ἐρωτηθέντας καὶ ἀποκρινομένους κατὰ συλλαβὴν, β γελόους εἶναι, ὀρθῶς μὲν δοξάζοντας καὶ λέγοντας ἂ λέγομεν, οἰομένους δὲ γραμματικούς εἶναι καὶ ἔχειν τε καὶ λέγειν γραμματικῶς τὸν τοῦ Θεαιτήτου ὀνόματος λόγον· τὸ δ' οὐκ εἶναι ἐπιστημόνως οὐδὲν λέγειν, πρὶν ἂν διὰ τῶν στοιχείων μετὰ τῆς ἀληθοῦς δόξης ἕκαστον περαινήη τις, ὅπερ καὶ ἐν τοῖς πρόσθε που ἐρρήθη.

ΘΕΑΙ. Ἐρρήθη γάρ.

ΣΩ. Οὕτω τοίνυν καὶ περὶ ἀμάξης ἡμᾶς μὲν ὀρθῆν ἔχειν δόξαν, τὸ δὲ διὰ τῶν ἑκατὸν ἐκείνων δυνάμενον C διελεῖν αὐτῆς τὴν οὐσίαν, προσλαβόντα τοῦτο, λόγον τε προσειληφέναι τῇ ἀληθεῖ δόξῃ καὶ ἀντὶ δοξαστικοῦ τεχνι-

κόν τε καὶ ἐπιστήμονα περὶ ἀμάξης οὐσίας γεγονέναι, διὰ στοιχείων τὸ ὄλον περάναντα.

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν εὖ δοκεῖ σοι, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Εἰ σοί, ὦ ἑταῖρε, δοκεῖ, καὶ ἀποδέχει τὴν διὰ στοιχείων διεξοδὸν περὶ ἐκάστου λόγου εἶναι, τὴν δὲ κατὰ συλλαβὰς ἢ καὶ κατὰ μείζον ἐτι ἀλογίαν, τοῦτό μοι λέγε, ἴν' αὐτὸ ἐπισκοπῶμεν.

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ πάνν ἀποδέχομαι.

ΣΩ. Πότερον ἠγούμενος ἐπιστήμονα εἶναι ὄντινον ὀτονοῦν, ὅταν τὸ αὐτὸ ὅτῃ μὲν τοῦ αὐτοῦ δοκῇ αὐτῶ εἶναι, τοτὲ δὲ ἑτέρου, ἢ καὶ ὅταν τοῦ αὐτοῦ τοτὲ μὲν ἑτερον, τοτὲ δὲ ἑτερον δοξάζῃ;

ΘΕΑΙ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Εἶτα ἀμνημονεῖς ἐν τῇ τῶν γραμμάτων μαθήσει κατ' ἀρχὰς σαυτὸν τε καὶ τοὺς ἄλλους δρώντας αὐτά;

ΘΕΑΙ. Ἄρα λέγεις τῆς αὐτῆς συλλαβῆς τοτὲ μὲν ἑτερον, τοτὲ δὲ ἑτερον ἠγουμενους γράμμα, καὶ τὸ αὐτὸ E τοτὲ μὲν εἰς τὴν προσήκουσαν, τοτὲ δὲ εἰς ἄλλην τιθέντας συλλαβὴν;

ΣΩ. Ταῦτα λέγω.

ΘΕΑΙ. Μὰ Δί' οὐ τοίνυν ἀμνημονῶ, οὐδέ γέ πο ἠγούμαι ἐπίστασθαι τοὺς οὕτως ἔχοντας.

ΣΩ. Τί οὖν; ὅταν ἐν τῷ τοιούτῳ καιρῷ Θεαιτήτου γράφον τις θῆται καὶ εἰ οἴηται τε δεῖν γράφειν καὶ γράψῃ, καὶ αὐ Θεόδωρον ἐπιχειρῶν γράφειν ταῦ καὶ εἰ οἴηται 208 τε δεῖν γράφειν καὶ γράψῃ, ἄρ' ἐπίστασθαι φήσομεν αὐτὸν τὴν πρώτην τῶν ὑμετέρων ὀνομάτων συλλαβὴν;

ΘΕΑΙ. Ἄλλ' ἄρτι ὁμολογήσαμεν τὸν οὕτως ἔχοντα μήπω εἰδέναι.

ΣΩ. Κωλύει οὖν τι καὶ περὶ τὴν δευτέραν συλλαβὴν καὶ τρίτην καὶ τετάρτην οὕτως ἔχειν τὸν αὐτόν;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν γε.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν τότε τὴν διὰ στοιχείου διέξοδον ἔχων γράφει Θεαίτητον μετὰ ὀρθῆς δόξης, ὅταν ἐξῆς γράφῃ;

ΘΕΑΙ. Ἀῖλον δὴ.

B ΣΩ. Οὐκοῦν ἐτι ἀνεπιστήμων ᾧν, ὀρθὰ δὲ δοξάζων, ὡς φάμεν;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Λόγον γε ἔχων μετὰ ὀρθῆς δόξης. τὴν γὰρ διὰ τοῦ στοιχείου ὁδὸν ἔχων ἔγραψεν, ἣν δὴ λόγον ἰσολογήσαμεν.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΣΩ. Ἔστιν ἄρα, ὦ ἑταῖρε, μετὰ λόγου ὀρθῆ δόξα, ἣν οὐπω δεῖ ἐπιστήμην καλεῖν.

ΘΕΑΙ. Κινδυνεύει.

C XLIII. ΣΩ. Ὅναρ δὴ, ὡς ἔοικεν, ἐπλουτήσαμεν οἰηθέντες ἔχειν τὸν ἀληθέστατον ἐπιστήμης λόγον. ἢ μήπω κατηγοῶμεν; ἴσως γὰρ οὐ τοῦτό τις αὐτὸν ὀριεῖται, ἀλλὰ τὸ λοιπὸν εἶδος τῶν τριῶν, ᾧν ἐν γέ τι φάμεν λόγον θήσεσθαι τὸν ἐπιστήμην ὀριζόμενον δόξαν εἶναι ὀρθὴν μετὰ λόγου.

ΘΕΑΙ. Ὅρθῶς ὑπέμνησας· ἐτι γὰρ ἐν λοιπόν. τὸ μὲν γὰρ ἦν διανοίας ἐν φωνῇ ὡσπερ εἰδωλον, τὸ δ' ἄρτι λεχθέν διὰ στοιχείου ὁδὸς ἐπὶ τὸ ὄλον· τὸ δὲ δὴ τρίτον τί λέγεις;

ΣΩ. Ὅπερ ἂν οἱ πολλοὶ εἴποιεν, τὸ ἔχειν τι σημεῖον εἰπεῖν ᾧ τῶν ἀπάντων διαφέρει τὸ ἐρωτηθέν.

ΘΕΑΙ. Οἶον τίνα τίνος ἔχεις μοι λόγον εἰπεῖν;

D ΣΩ. Οἶον, εἰ βούλει, ἡλίον περὶ ἰκανὸν οἶμαί σοι εἶναι ἀποδέξασθαι, ὅτι τὸ λαμπρότατόν ἐστι τῶν κατὰ τὸν οὐρανὸν ἰόντων περὶ γῆν.

ΘΕΑΙ. Πάνν μὲν οὖν.

ΣΩ. Λαβὲ δὴ οὐ χάριν εἰρηται. ἐστι δὲ ὅπερ ἄρτι ἐλέγομεν, ὡς ἄρα τὴν διαφορὰν ἐκάστου ἂν λαμβάνης ἢ τῶν ἄλλων διαφέρει, λόγον, ὡς φασί τινες, λήψει· ἔως δ' ἂν κοινοῦ τινὸς ἐφάπτη, ἐκείνων πέρι σοι ἐστὶ ὁ λόγος ᾧν ἂν ἡ κοινότης ἦ.

ΘΕΑΙ. Μανθάνω· καί μοι δοκεῖ καλῶς ἔχειν λόγον E τὸ τοιαῦτον καλεῖν.

ΣΩ. Ὅς δ' ἂν μετ' ὀρθῆς δόξης περὶ ὀτουοῦν τῶν ὄντων τὴν διαφορὰν τῶν ἄλλων προσλάβῃ, αὐτοῦ ἐπιστήμων γερονῶς ἐστὶ, οὐ πρότερον ἢν δοξαστής.

ΘΕΑΙ. Φαμέν γε μὴν οὕτως.

ΣΩ. Νῦν δὴτα, ὦ Θεαίτητε, παντάπασιν ἐγωγε, ἐπειδὴ ἐγγὺς ὡσπερ σκιαγραφήματος γέγονα τοῦ λεγομένου, ξυνίημι οὐδὲ σμικρόν· ἔως δὲ ἀφαισθήκη πόρρωθεν, ἐφαινετό τί μοι λέγεσθαι.

ΘΕΑΙ. Πῶς τί τοῦτο;

ΣΩ. Φράσω, εἰν οἷός τε γένωμαι. ὀρθὴν ἐγωγε 209 ἔχων δόξαν περὶ σοῦ, εἰν μὲν προσλάβω τὸν σὸν λόγον, γιγνώσκω δὴ σε, εἰ δὲ μή, δοξάζω μόνον.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Λόγος δὲ γε ἦν ἡ τῆς σῆς διαφορότητος ἐρμηνεία.

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΣΩ. Ἡνίκ' οὖν ἐδόξαζον μόνον, ἄλλο τι ᾧ τῶν ἄλλων διαφέρει, τούτων οὐδενὸς ἠπτόμην τῇ διανοίᾳ;

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔοικεν.

ΣΩ. Τῶν κοινῶν τι ἄρα διανοοῦμην, ᾧν οὐδὲν σὺ μάλλον ἢ τις ἄλλος ἔχει.

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

B ΣΩ. Φέρε δὴ πρὸς Διός· πῶς ποτὲ ἐν τῷ τοιοῦτῳ σὲ μάλλον ἐδόξαζον ἢ ἄλλον ὄντιν οὖν; θῆς γὰρ με δια-

νοούμενον ὡς ἐστὶν οὗτος Θεαίτητος, ὃς ἂν ἦ τε ἄνθρωπος καὶ ἔχη ὄψιν καὶ ὀφθαλμούς καὶ στόμα καὶ οὐτά δὴ ἐν ἑκάστῳ τῶν μελῶν. αὕτη οὖν ἡ διάνοια ἐστὶ ὃ τι μᾶλλον ποιήσει με Θεαίτητον ἢ Θεόδωρον διανοεῖσθαι, ἢ τὸ λεγόμενον Μυσῶν τὸν ἔσχατον;

ΘΕΑΙ. Τί γάρ;

ΣΩ. Ἄλλ' ἐὰν δὴ μὴ μόνον τὸν ἔχοντα ὄψιν καὶ ὀφθαλμούς διανοηθῶ, ἀλλὰ καὶ τὸν σιμόν τε καὶ ἐξόφθαλμον, μὴ τι σὲ αὐτὸ μᾶλλον δοξάσω ἢ ἑμαυτὸν ἢ ὅσοι τοιοῦτοι;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΣΩ. Ἄλλ' οὐ πρότερόν γε, οἶμαι, Θεαίτητος ἐν ἑμοὶ δοξασθήσεται, πρὶν ἂν ἡ σιμότης αὕτη τῶν ἄλλων σιμοτήτων ὧν ἐγὼ ἐώρακα διάφορόν τι μνημεῖον παρ' ἑμοὶ ἐνσημηναμένη κατάδηται, καὶ τᾶλλα οὕτως ἐξ ὧν εἰ σύ ὃ ἐμέ, καὶ ἐὰν αὐριον ἀπαντήσω, ἀναμνήσει καὶ ποιήσει ὀρθὰ δοξάζειν περὶ σοῦ.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα.

ΣΩ. Περὶ τὴν διαφορότητα ἄρα καὶ ἡ ὀρθὴ δόξα ἂν εἴη ἐκάστου πέρι.

ΘΕΑΙ. Φαίνεται γε.

ΣΩ. Τὸ οὖν προσλαβεῖν λόγον τῇ ὀρθῇ δόξῃ τί ἂν εἴη; εἰ μὲν γὰρ προσδοξάσαι λέγει ἢ διαφέρει τι τῶν ἄλλων, πάνυ γελοία γίγνεται ἡ ἐπίταξις.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΣΩ. Ὡς ὀρθὴν δόξαν ἔχομεν ἢ τῶν ἄλλων διαφέρει, τούτων προσλαβεῖν κελεύει ἡμᾶς ὀρθὴν δόξαν ἢ τῶν ἄλλων διαφέρει. καὶ οὕτως ἢ μὲν σκυτάλης ἢ ὑπέρου ἢ ὅτιον δὴ λέγεται περιτροπὴ πρὸς ταύτην τὴν ἐπίταξιν οὐδὲν ἂν λέγοι, τυφλοῦ δὲ παρακέλευσις ἂν καλοῖτο δικαιότερον· τὸ γὰρ, ἂ ἔχομεν, ταῦτα προσλαβεῖν κελεύειν, ἵνα

μάθωμεν ἂ δοξάζομεν, πάνυ γενναίως ἔοικεν ἐσκοταμενῶ.

ΘΕΑΙ. Εἰπέ δὴ, τί νῦν δὴ ὡς ἐρῶν ἐπέθου;

ΣΩ. Εἰ τὸ λόγον, ὃ παῖ, προσλαβεῖν γινῶναι κεύει, ἀλλὰ μὴ δοξάσαι τὴν διαφορότητα, ἡδὺ χρημ' ἂν εἴη τοῦ καλλίστου τῶν περὶ ἐπιστήμης λόγου. τὸ γὰρ γινῶναι ἐπιστήμην που λαβεῖν ἐστίν· ἢ γάρ; 210

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐρωτηθεὶς, ὡς ἔοικε, τί ἐστὶν ἐπιστήμη, ἀποκρινεῖται ὅτι δόξα ὀρθὴ μετὰ ἐπιστήμης διαφορότητος. λόγον γὰρ πρόσληψις τοῦτ' ἂν εἴη κατ' ἐκεῖνον.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Καὶ παντάπασι γε εὐήθεις, ζητούντων ἡμῶν ἐπιστήμην, δόξαν φάναι ὀρθὴν εἶναι μετ' ἐπιστήμης εἴτε διαφορότητος εἴτε ὁτουοῦν. οὔτε ἄρα αἰσθησις, ὃ Θεαίτητε, οὔτε δόξα ἀληθῆς οὔτε μετ' ἀληθοῦς δόξης λόγος προσγιγνώμενος ἐπιστήμη ἂν εἴη. B

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔοικεν.

ΣΩ. Ἡ οὖν εἴη κρυπτόμεν τι καὶ ὠδίνομεν, ὃ φίλε, περὶ ἐπιστήμης, ἢ πάντα ἐκτετόκαμεν;

ΘΕΑΙ. Καὶ ναὶ μὰ Δί' ἐγωγε πλείω ἢ ὅσα εἶχον ἐν ἑμαυτῷ διὰ σὲ εἰρηκα.

ΣΩ. Οὐκοῦν ταῦτα μὲν πάντα ἡ μαιεντικὴ ἡμῶν τέχνη ἀνεμαία φησι γεγενῆσθαι καὶ οὐκ ἄξια τροφῆς;

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

XLIV. ΣΩ. Ἐὰν τοῖνυν ἄλλων μετὰ ταῦτα ἐγκύμων ἐπιχειρῆς γίνεσθαι, ὃ Θεαίτητε, ἐὰν τε γίγνη, βελτιόνων ἔσει πλήρης διὰ τὴν νῦν ἐξέτασιν, ἐὰν τε κενὸς ἦς, ἥττον ἔσει βαρὺς τοῖς συνοῦσι καὶ ἡμερώτερος, σωφρόνως οὐκ οἴομενος εἰδέναι ἂ μὴ οἶσθα. τοσοῦτον γὰρ μόνον ἢ ἐμὴ τέχνη δύναται, πλέον δὲ οὐδέν, οὐδέ τι οἶδα ὧν οἱ ἄλλοι
22

λοι, ὅσοι μεγάλοι καὶ θαυμάσιοι ἄνδρες εἰσὶ τε καὶ γερό-
 νασι. τὴν δὲ μαιεῖαν ταύτην ἐγὼ τε καὶ ἡ μήτηρ ἐκ θεοῦ
 D ἐλάχομεν, ἡ μὲν τῶν γυναικῶν, ἐγὼ δὲ τῶν νέων τε καὶ
 γενναίων καὶ ὅσοι καλοί. νῦν μὲν οὖν ἀπαντητέον μοι
 εἰς τὴν τοῦ βασιλέως στοᾶν ἐπὶ τὴν Μελήτου γραφήν,
 ἣν με γέγραπται· ἔωθεν δέ, ὦ Θεόδωρε, δεῦρο πάλιν
 ἀπαντᾶμεν.

ΣΟΦΙΣΤΗΣ

[ἢ περὶ τοῦ ὄντος, λογικός.]

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ,

ΞΕΝΟΣ ΕΛΕΑΤΗΣ, ΘΕΑΙΤΗΤΟΣ.

St. L.

p.

216

I. Κατὰ τὴν χθές ὁμολογίαν, ὦ Σώκρατες, ἤκομεν
 ἀντοί τε κοσμίως καὶ τόνδε τινὰ ξένου ἄγομεν, τὸ μὲν γέ-
 νος ἐξ Ἑλέας, ἐταῖρον δὲ τῶν ἀμφὶ Παρμενίδην καὶ Ζή-
 νωνα, μάλα δὲ ἄνδρα φιλόσοφον.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν, ὦ Θεόδωρε, οὐ ξένον ἀλλὰ τινα θεὸν
 ἄγων κατὰ τὸν Ὀμήρου λόγον λέληθας; ὅς φησιν ἄλλους
 τε θεοὺς τοῖς ἀνθρώποις, ὅποσοι μετέχουσιν αἰδοῦς δι- B
 καίας, καὶ δὴ καὶ τὸν ξένου οὐχ ἥμισυ θεὸν συνοπαδὸν
 γιγνόμενον ὕβρεις τε καὶ εὐνομίας τῶν ἀνθρώπων καθο-
 ρᾶν. τάχ' οὖν ἂν καὶ σοί τις οὗτος τῶν κραιπτόνων συνέ-
 ποιτο, φανίλους ἡμᾶς ὄντας ἐν τοῖς λόγοις ἐποφόμενός τε
 καὶ ἐλέγξων, θεὸς ἂν τις ἐλεγκτικός.

ΘΕΟ. Οὐχ οὗτος ὁ τρόπος, ὦ Σώκρατες, τοῦ ξέ-
 νου, ἀλλὰ μετριώτερος τῶν περὶ τὰς ἔριδας ἐσπουδα-
 κότων. καὶ μοι δοκεῖ θεὸς μὲν ἀνὴρ οὐδαμῶς εἶναι, θεῖος
 μὴν· πάντας γὰρ ἐγὼ τοὺς φιλοσόφους τοιούτους προσα- C
 γορεύω.

ΣΩ. Καλῶς γε, ὦ φίλε. τοῦτο μέντοι κινδυνεύει τὸ
 γένος οὐ πολὺ τι ἔξω, ὡς ἔπος εἰπεῖν, εἶναι διακρίνειν
 ἢ τὸ τοῦ θεοῦ· πάνν γὰρ ἄνδρες οὗτοι παντοῖοι φαν-
 ταζόμενοι διὰ τὴν τῶν ἄλλων ἄγνοιαν ἐπιστραφῶσι πό-
 λης, οἳ μὴ πλαστῶς ἀλλ' ὄντως φιλόσοφοι, καθορᾶντες
 22*

ὕψοθεν τὸν τῶν κάτω βίον, καὶ τοῖς μὲν δοκοῦσιν εἶναι τοῦ μηδενὸς τίμοι, τοῖς δ' ἄξιοι τοῦ παντός· καὶ τοτὲ π μὲν πολιτικοὶ φαντάζονται, τοτὲ δὲ σοφισταί, τοτὲ δ' ἔστιν οἷς δόξαν παράσχοντ' ἂν ὡς παντάπασιν ἔχοντες μαν- κῶς. τοῦ μέντοι ξένου ἡμῖν ἡδέως ἂν πυνθανοίμην, εἰ 217 φίλον αὐτῷ, τί ταῦθ' οἱ περὶ τὸν ἐκεῖ τόπον ἤρουντο καὶ ἀνόμαζον.

ΘΕΟ. Τὰ ποῖα δὴ;

ΣΩ. Σοφιστήν, πολιτικόν, φιλόσοφον.

ΘΕΟ. Τί δὲ μάλιστα καὶ τὸ ποῖόν τι περὶ αὐτῶν διαπορηθεὶς ἐρέσθαι διανοήθης;

ΣΩ. Τόδε· πότερον ἐν πάντα ταῦτα ἐνόμιζον ἢ δύο, ἢ καθάπερ τὰ ὀνόματα τρία, τρία καὶ τὰ γένη διαιρούμε- νοὶ καθ' ἐν ὄνομα γένος ἐκάστῳ προσήπτον;

ΘΕΟ. Ἄλλ' οὐδεὶς, ὡς ἐγώ μιν, φθόνος αὐτῷ διελ- θεῖν αὐτά· ἢ πῶς, ὦ ξένη, λέγωμεν;

B ΞΕ. Οὕτως, ὦ Θεόδωρε. φθόνος μὲν γὰρ οὐδεὶς οὐδὲ χαλεπὸν εἶπεν ὅτι γε τρία ἤρουντο· καθ' ἕκαστου μὴν διορίσασθαι σαφῶς, τί ποτ' ἔστιν, οὐ μικρὸν οὐδὲ ῥάδιον ἔργον.

ΘΕΟ. Καὶ μὲν δὴ κατὰ τύχην γε, ὦ Σώκρατες, λό- γων ἐπελάβον παραπλησίων ἂν καὶ πρὶν ἡμᾶς δεῦρ' ἐλ- θεῖν διερωτῶντες αὐτὸν ἐτυγχάνομεν· ὁ δὲ ταῦτα, ἅπερ καὶ πρὸς σὲ νῦν, καὶ τότε ἐσκήπτειτο πρὸς ἡμᾶς· ἐπεὶ διακηκοέναι γέ φησιν ἰκανῶς καὶ οὐκ ἀμνημονεῖν.

C II. ΣΩ. Μὴ τοίνυν, ὦ ξένη, ἡμῶν τήν γε πρώτην αἰτησάντων χάριν ἀπαρητηθεὶς γένη, τοσόδε δ' ἡμῖν φράξε· πότερον εἰώθας ἡδίων αὐτὸς ἐπὶ σαυτοῦ μακροῦ λόγῳ διεξιέναι λέγων τοῦτο, ὃ ἂν ἐνδείξασθαι τῷ βουλευ- θῆς, ἢ δι' ἐρωτήσεων, οἷόν ποτε καὶ Παρμενίδῃ χρωμένῳ καὶ διεξιόντι λόγους παγκάλους παρεγενομένην ἐγὼ νέος ὢν, ἐκείνου μάλα δὴ τότε ὄντος πρεσβύτου;

ΞΕ. Τῷ μὲν, ὦ Σώκρατες, ἀλύπως τε καὶ εὐηθῶς προσδιαλεγόμενῳ ὅσῳ οὕτω, τὸ πρὸς ἄλλον· εἰ δὲ μή, D τὸ καθ' αὐτόν.

ΣΩ. Ἐξεστὶ τοίνυν τῶν παρόντων ὃν ἂν βουλευθῆς ἐκλέξασθαι· πάντες γὰρ ὑπακούονται σοὶ πράως· συμ- βούλω μὴν ἐμοὶ χρώμενος τῶν νέων τινὰ ἀρήσει, Θεαί- τητον τόνδε, ἢ καὶ τῶν ἄλλων εἰ τίς σοὶ κατὰ νοῦν.

ΞΕ. Ὁ Σώκρατες, αἰδῶς τίς μ' ἔχει τὸ νῦν πρῶτον συγγενομένον ὑμῖν μὴ κατὰ μικρὸν ἔπος πρὸς ἔπος ποι- εῖσθαι τὴν συνουσίαν, ἀλλ' ἐκτείναντα ἀπομηκύνειν λό- γον συγχρὸν κατ' ἐμαυτόν, εἴτε καὶ πρὸς ἕτερον, οἷον ἐπι- E δειξιν ποιούμενον· τῷ γὰρ ὄντι τὸ νῦν φηθέν οὐχ ὅσον ὡδε ἐρωτηθέν ἐλπίζειεν ἂν αὐτὸ εἶναι τίς, ἀλλὰ τυγχάνει λόγου παμμήκους ὄν. τὸ δὲ αὐτὸ σοὶ μὴ χαρίζεσθαι καὶ τοῖσδε, ἄλλως τε καὶ σοῦ λέξαντος ὡς εἶπες, ἄξιόν τι καταφαίνεται μοι καὶ ἄγχιον. ἐπεὶ Θεαίτητόν γε τὸν προσδιαλεγόμενον εἶναι δέχομαι παντάπασιν ἐξ ὧν αὐτός 218 τε πρότερον διέλεγμαι καὶ σὺ τὰ νῦν μοι διακελεύει.

ΘΕΑΙ. Ἄρα τοίνυν, ὦ ξένη, οὕτω καὶ καθάπερ εἶπε Σωκράτης πᾶσι κεχαρισμένος ἔσει;

ΞΕ. Κινδυνεύει πρὸς μὲν ταῦτα οὐδὲν ἐτι λεκτέον εἶναι, Θεαίτητε· πρὸς δὲ σὲ ἤδη τὸ μετὰ τοῦτο, ὡς εἶπες, γίγνοιτ' ἂν ὁ λόγος. ἂν δ' ἄρα τι τῷ μήκει ποιῶν ἄχθῃ, μὴ ἐμὲ αἰτιασθαι τούτων, ἀλλὰ τοῖσδε τοῖς σοῦς ἐταίρους.

ΘΕΑΙ. Ἄλλ' οἶμαι μὲν δὴ νῦν οὕτως οὐκ ἀπερεῖν· B ἂν δ' ἄρα τι τοιοῦτον γίγνηται, καὶ τόνδε παραληψόμεθα Σωκράτη, τὸν Σωκράτους μὲν ὁμώνυμον, ἐμὸν δὲ ἡλι- κιώτην καὶ συγγυμναστήν, ᾧ συνδιαπονεῖν μετ' ἐμοῦ τὰ πολλὰ οὐκ ἄηθες.

III. ΞΕ. Εὐ λέγεις, καὶ ταῦτα μὲν ἰδία βουλευθεὶς προϊόντος τοῦ λόγου· κοινῇ δὲ μετ' ἐμοῦ σοὶ συσκεπτέον ἀροχόμενῳ πρῶτον, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, νῦν ἀπὸ τοῦ σο-

φιστοῦ, ζητοῦντι καὶ ἐμφανίζοντι λόγῳ τί ποτ' ἐστὶ. νῦν
 C γὰρ δὴ σὺ κάρῳ τούτου περὶ τοῦνομα μόνον ἔχομεν κοινῇ·
 τὸ δὲ ἔργον, ἐφ' ᾧ καλοῦμεν, ἐκάτερος τάχ' ἂν ἴδια παρ'
 ἡμῶν αὐτοῖς ἔχομεν· δεῖ δὲ ἀεὶ παντὸς περὶ τὸ πρᾶγμα
 αὐτὸ μᾶλλον διὰ λόγων ἢ τοῦνομα μόνον συνομολογήσα-
 σθαι χωρὶς λόγου. τὸ δὲ φύλον, ὃ νῦν ἐπινοοῦμεν ζητεῖν,
 οὐ πάντων ὁἴστων συλλαβεῖν τί ποτ' ἐστίν, ὃ σοφιστής·
 ὅσα δ' αὖ τῶν μεγάλων δεῖ διαπονεῖσθαι καλῶς, περὶ τῶν
 D τοιούτων δέδοκται πᾶσι καὶ πάλαι τὸ πρότερον ἐν σμι-
 κροῖς καὶ ἄροσιν αὐτὰ δεῖν μελετᾶν, πρὶν ἐν αὐτοῖς τοῖς
 μερίστοις. νῦν οὖν, ὦ Θεαίτητε, ἔγωγε καὶ νῦν οὕτω
 συμβουλεύω, χαλεπὸν καὶ δυσθήρευτον ἠρησαμένους
 εἶναι τὰ τοῦ σοφιστοῦ γένος πρότερον ἐν ἄλλῳ ὄρονι τὴν
 μέθοδον αὐτοῦ προμελετᾶν, εἰ μὴ σὺ ποθεῖς εὐπετεστέ-
 ραν ἔχεις εἰπεῖν ἄλλην ὁδόν.

ΘΕΑΙ. Ἄλλ' οὐκ ἔχω.

ΞΕ. Βούλει δὴτα περὶ τίνος τῶν φανύλων μετιόντες
 πειραθῶμεν παράδειγμα αὐτὸ θέσθαι τοῦ μείζονος;

E ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τί δὴτα προταξαίμεθ' ἂν εὐγνωστον μὲν καὶ
 σμικρόν, λόγον δὲ μηδενὸς ἐλάττωνα ἔχον τῶν μείζονων;
 οἷον ἀσπαλιεντής· ἄφ' οὗ πᾶσι τε γνώριμον καὶ σπουδῆς
 οὐ πᾶν τι πολλῆς τινὸς ἐπάξιον;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

219 ΞΕ. Μέθοδον μὴν αὐτὸν ἐλπίζω καὶ λόγον οὐκ ἀν-
 επιτηδειον ἡμῖν ἔχειν πρὸς ὃ βουλόμεθα.

ΘΕΑΙ. Καλῶς ἂν ἔχοι.

IV. ΞΕ. Φέρε δὴ, τῆδε ἀρχώμεθα αὐτοῦ. καί μοι
 λέγε· πότερον ὡς τεχνίτην αὐτὸν ἢ τινα ἄτεχνον, ἄλλην
 δὲ δύναμιν ἔχοντα θήσομεν;

ΘΕΑΙ. Ἦμιστά γε ἄτεχνον.

ΞΕ. Ἀλλὰ μὴν τῶν γε τεχνῶν πασῶν σχεδὸν εἶδη δύο.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Γεωργία μὲν καὶ ὄση περὶ τὸ θνητὸν πᾶν σῶμα
 θεραπεία, τὸ τε αὖ περὶ τὸ ζῦνθητον καὶ πλαστὸν, ὃ δὲ
 σκευὸς ὠνομάκαμεν, ἢ τε μιμητικῆ, ζῦμπαυτα ταῦτα δι- B
 καιότατα ἐν προσαγορευοῖσ' ἂν ὀνόματι.

ΘΕΑΙ. Πῶς καὶ τίτι;

ΞΕ. Πᾶν ὅπερ ἂν μὴ πρότερόν τις ὄν ὕστερον εἰς
 οὐσίαν ἄγῃ, τὸν μὲν ἄγοντα ποιεῖν, τὸ δὲ ἀγόμενον ποι-
 εῖσθαι πού φαμεν.

ΘΕΑΙ. Ὅρθῶς.

ΞΕ. Ἄ δέ γε νῦν δὴ διήλθομεν ἅπαντα, εἶχεν εἰς
 τοῦτο τὴν αὐτῶν δύναμιν.

ΘΕΑΙ. Εἶχε γὰρ οὖν.

ΞΕ. Ποιητικὴν τοίνυν αὐτὰ συγκεφαλαιωσάμενοι
 προσείπωμεν.

ΘΕΑΙ. Ἔστω.

ΞΕ. Τὸ δὲ μαθηματικὸν αὖ μετὰ τοῦτο εἶδος ὅλου
 καὶ τὸ τῆς γνωρίσεως τὸ τε χρηματιστικὸν καὶ ἀγωνιστι-
 κὸν καὶ θηρευτικὸν, ἐπειδὴ δημιουργεῖ μὲν οὐδὲν τού-
 των, τὰ δὲ ὄντα καὶ γεγυρότα τὰ μὲν χειροῦται λόγοις
 καὶ πράξεσι, τὰ δὲ τοῖς χειρουμένοις οὐκ ἐπιτρέπει, μά-
 λιστ' ἂν που διὰ ταῦτα ζυυάπαντα τὰ μέρη τέχνη τις
 κτητικὴ λεχθεῖσα ἂν διαπρέψειεν.

ΘΕΑΙ. Ναί· πρόποι γὰρ ἂν.

V. ΞΕ. Κτητικῆς δὲ καὶ ποιητικῆς ζυμπαυτῶν οὐ- D
 σῶν τῶν τεχνῶν ἐν ποτέροι τὴν ἀσπαλιεντικὴν, ὦ Θεαί-
 τητε, τιθῶμεν;

ΘΕΑΙ. Ἐν κτητικῇ που δήλον.

ΞΕ. Κτητικῆς δὲ ἄφ' οὗ δύο εἶδη; τὸ μὲν ἐκόντων
 πρὸς ἐκόντας μεταβλητικὸν ὄν διὰ τε δωρεῶν καὶ μισθώ-
 σεων καὶ ἀγοράσεων, τὸ δὲ λοιπὸν ἢ κατ' ἔργα ἢ κατὰ
 λόγους χειροῦμενον ζῦμπαυ χειρωτικὸν ἂν εἶη;

ΘΕΑΙ. Φαίνεται γοῦν ἐκ τῶν εἰρημένων.

ΞΕ. Τί δέ; τὴν χειρωτικὴν ἄρ' οὐ διχῆ τιητέον;

ΘΕΑΙ. Πῆ;

Ε ΞΕ. Τὸ μὲν ἀναφανδὸν ὄλον ἀγωνιστικὸν θέντες, τὸ δὲ κρυφαῖον αὐτῆς πᾶν θηρευτικόν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τὴν δέ γε μὴν θηρευτικὴν ἄλογον τὸ μὴ οὐ τέμνειν διχῆ.

ΘΕΑΙ. Λέγε ὅπη.

ΞΕ. Τὸ μὲν ἀψύχου γένους διελομένους, τὸ δ' ἐμψύχου.

ΘΕΑΙ. Τί μὴν; εἴπερ ἔστων γε ἄμφω.

220 ΞΕ. Πῶς δὲ οὐκ ἔστων; καὶ δεῖ γε ἡμᾶς τὸ μὲν τῶν ἀψύχων, ἀνώνυμον ὄν πλὴν κατ' ἕνια τῆς κολυμβητικῆς ἅττα μέρη καὶ τοιαῦτ' ἄλλα βραχέα, χαίρειν εἶσαι, τὸ δέ, τῶν ἐμψύχων ζώων οὔσαν θήραν, προσεπειῖν ζωοθηρικὴν.

ΘΕΑΙ. Ἔστω.

ΞΕ. Ζωοθηρικῆς δὲ ἄρ' οὐ διπλοῦν εἶδος ἂν λέγοιτο ἐν δίχῃ, τὸ μὲν πεζοῦ γένους, πολλοῖς εἶδεσι καὶ ὀνόμασι διηρημένον, πεζοθηρικόν, τὸ δ' ἕτερον νευστικοῦ ζώου πᾶν ἐνυγροθηρικόν;

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

Β ΞΕ. Νευστικοῦ μὴν τὸ μὲν πτηνὸν φύλον ὀρώμεν, τὸ δὲ ἐνύδρον;

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὔ;

ΞΕ. Καὶ τοῦ πτηνοῦ μὴν γένους πᾶσα ἡμῖν ἢ θήρα λέγεται πού τις ὀρνιθευτικὴ.

ΘΕΑΙ. Λέγεται γὰρ οὖν.

ΞΕ. Τοῦ δὲ ἐνύδρου σχεδὸν τὸ σύνολον ἀλιευτικὴ.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τί δέ; ταύτην αὐτὴν θήραν ἄρ' οὐκ ἂν κατὰ μέγιστα μέρη δύο διελοίμην;

ΘΕΑΙ. Κατὰ ποῖα;

ΞΕ. Καθ' ἃ τὸ μὲν ἔρκεσιν αὐτόθεν ποιεῖται τὴν θήραν, τὸ δὲ πληγῆ.

ΘΕΑΙ. Πῶς λέγεις, καὶ πῆ διαιρούμενος ἐκάτερον;

ΞΕ. Τὸ μὲν, ὅτι πᾶν ὅσον ἂν ἐνεκο κωλύσεως εἴργη ^Θ τι περιέχον, ἔρκος εἰκὸς ὀνομάζειν.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Κύριους δὲ καὶ δίχτυα καὶ βρόχους καὶ πόρκους καὶ τὰ τοιαῦτα μῶν ἄλλο τι πλὴν ἔρκη χρὴ προσαγορεύειν;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΞΕ. Τοῦτο μὲν ἄρα ἔρκοθηρικὸν τῆς ἄρκος τὸ μέρος φήσομεν, ἢ τι τοιοῦτον.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τὸ δὲ ἀγκίστροις καὶ τριόδουσι πληγῆ γιγνόμενον ἕτερον μὲν ἐκείνου, πληκτικὴν δὲ τινα θήραν ἡμᾶς ^Δ προσεπειῖν ἐνὶ λόγῳ τῶν χρεῶν· ἢ τί τις ἂν, Θεαίτητε, εἴποι κάλλιον;

ΘΕΑΙ. Ἀμελώμεν τοῦ ὀνόματος· ἀρκεῖ γὰρ καὶ τοῦτο.

ΞΕ. Τῆς τοίνυν πληκτικῆς τὸ μὲν νυκτεριῶν, οἶμαι, πρὸς πυρὸς φῶς γιγνόμενον ὑπ' αὐτῶν τῶν περὶ τὴν θήραν πυρευτικὴν ὀηθῆναι συμβέβηκεν.

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Τὸ δέ γε μεθημερινόν, ὡς ἐχόντων ἐν ἄκροις ἀγκίστρα καὶ τῶν τριόδόντων, πᾶν ἀγκιστρευτικόν.

ΘΕΑΙ. Λέγεται γὰρ οὖν.

VI. ΞΕ. Τοῦ τοίνυν ἀγκιστρευτικοῦ τῆς πληκτικῆς τὸ μὲν ἄνωθεν εἰς τὸ κάτω γιγνόμενον διὰ τὸ τοῖς τριόδουσι οὕτω μάλιστα χρῆσθαι τριοδοῦντια τις, οἶμαι, κέκληται.

ΘΕΑΙ. Φασὶ γοῦν τινές.

ΞΕ. Τὸ δέ γε λοιπὸν ἔστιν ἐν ἑτι μόνον ὡς εἰπεῖν εἶδος.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Τὸ τῆς ἐναντίας ταύτης πληγῆς, ἀγκίστρον τε
221 γιγνόμενον καὶ τῶν ἰχθύων οὐχ ἢ τις ἂν τύχη τοῦ σώμα-
τος, ὥσπερ τοῖς τριόδουσι, ἀλλὰ περὶ τὴν κεφαλὴν καὶ
τὸ στόμα τοῦ θηρευθέντος ἐκάστοτε, καὶ κάτωθεν εἰς
τοῦναντίον ἄνω θάβδοις καὶ καλάμοις ἀνασπώμενον· οὐ
τί φήσομεν, ὦ Θεαίτητε, δεῖν τοῦνομα λέγεσθαι;

ΘΕΑΙ. Δοκῶ μὲν, ὅπερ ἄρι προῦθέμεθα δεῖν ἐξευ-
ρεῖν, τοῦτ' αὐτὸ νῦν ἀποτετελέσθαι.

VII. ΞΕ. Νῦν ἄρα τῆς ἀσπαλιευτικῆς περὶ σύ τε
B καὶ γὰρ συνωμολογήκαμεν οὐ μόνον τοῦνομα, ἀλλὰ καὶ τὸν
λόγον περὶ αὐτὸ τοῦργον εἰλήφαμεν ἰκανῶς. Ξυμπάσης
γὰρ τέχνης τὸ μὲν ἡμῖσι μέρος κτητικὸν ἦν, κτητικὸν δὲ
χειρωτικόν, χειρωτικὸν δὲ θηρευτικόν, τοῦ δὲ θηρευτικοῦ
ζωοθηρικόν, ζωοθηρικὸν δὲ ἐνυγροθηρικόν, ἐνυγροθη-
ρικὸν δὲ τὸ κάτωθεν τμήμα ὅλον ἀλιευτικόν, ἀλιευτικῆς
δὲ πληκτικόν, πληκτικῆς δὲ ἀγκιστρευτικόν· τούτου δὲ
C τῆς τῆς πράξεως ἀφομοιωθέν τοῦνομα, ἢ νῦν ἀσπαλιευ-
τικῆ ζητηθεῖσα ἐπίκλην γέγονεν.

ΘΕΑΙ. Παντάσῃ μὲν οὖν τοῦτό γε ἰκανῶς δεδή-
λωται.

VIII. ΞΕ. Φέρε δὴ, κατὰ τοῦτο τὸ παράδειγμα καὶ
τὸν σοφιστὴν ἐπιχειρῶμεν εὑρεῖν, ὅ τί ποτ' ἔστιν;

ΘΕΑΙ. Κομιδῆ μὲν οὖν.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἐκεῖνό γ' ἦν τὸ ζήτημα πρῶτον, πότε-
ρον ἰδιώτην ἢ τινα τέχνην ἔχοντα θετέον εἶναι τὸν ἀσπα-
λιευτὴν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ νῦν δὴ τοῦτον ἰδιώτην θήσομεν, ὦ Θεαί-
τητε, ἢ παντάσῃ ὡς ἀληθῶς σοφιστὴν;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς ἰδιώτην· μανθάνω γὰρ ὃ λέγεις,
ὡς παντὸς δεῖ τοιοῦτος εἶναι τὸ γε ὄνομα τοῦτο ἔχων.

ΞΕ. Ἀλλὰ τινα τέχνην αὐτὸν ἡμῖν ἔχοντα, ὡς εἴκοι,
θετέον.

ΘΕΑΙ. Τίνα ποτ' οὖν δὴ ταύτην;

ΞΕ. Ἄρ' ὦ πρὸς θεῶν ἠγνοήκαμεν τὰνδρὸς τὸν ἄν-
δρα ὄντα ξυγγενῆ;

ΘΕΑΙ. Τίνα τοῦ;

ΞΕ. Τὸν ἀσπαλιευτὴν τοῦ σοφιστοῦ.

ΘΕΑΙ. Πῆ;

ΞΕ. Θηρευτά τινα καταφαίνεσθον ἄμφω μοι.

ΘΕΑΙ. Τίνος θήρας ἄτερος; τὸν μὲν γὰρ ἕτερον E
εἶπομεν.

ΞΕ. Λίγα που νῦν διελλομεν τὴν ἄγρην πᾶσαν, νευ-
στικοῦ μέρους, τὸ δὲ πεζοῦ τέμνοντες.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ τὸ μὲν διήλθομεν, ὅσον περὶ τὰ νευστικά
τῶν ἐνύδρων· τὸ δὲ πεζὸν εἰδάσαμεν ἄσχιστον, εἰπόντες
ἵτι πολυεῖδες εἶη.

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Μέχρι μὲν τοίνυν ἐνταῦθα ὁ σοφιστὴς τε καὶ ὁ
ἀσπαλιευτὴς ἅμα ἀπὸ τῆς κτητικῆς τέχνης πορεύεσθον.

ΘΕΑΙ. Ἐοίκατον γοῦν.

ΞΕ. Ἐκτρέπεσθον δὲ γε ἀπὸ τῆς ζωοθηρικῆς, ὁ μὲν
ἐπὶ θάλατταν που καὶ ποταμοὺς καὶ λίμνας, τὰν τούτοις
ζῶα θηρευδόμενος.

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΞΕ. Ὅ δὲ γε ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ποταμοὺς ἐτέρους αὐ-
τινας, πλούτου καὶ νεότητος οἷον λιμῶνας ἀφθόνοους,
τὰν τούτοις θρέμματα χειρωσόμενος.

B ΘΕΑΙ. Πῶς λέγεις;

ΞΕ. Τῆς πέζης θήρας γίνεσθον δύο μεγίστω τινὲ μέρη.

ΘΕΑΙ. Ποῖον ἐκάτερον;

ΞΕ. Τὸ μὲν τῶν ἡμέρων, τὸ δὲ τῶν ἀγρίων.

IX. ΘΕΑΙ. Εἴτ' ἔστι τις θήρα τῶν ἡμέρων;

ΞΕ. Εἰ πέρ γε ἔστιν ἄνθρωπος ἡμερον ζῶον. θὲς δὲ ὅπη χαίρεις, εἴτε μηδὲν τιθεῖς ἡμερον, εἴτε ἄλλο μὲν ἡμερόν τι, τὸν δὲ ἄνθρωπον ἄγριον, εἴτε ἡμερον μὲν λέγεις αὐτὸν ἄνθρωπον, ἄνθρώπων δὲ μηδεμίαν ἡγεῖ θήραν· τούτων ὁπότερ' αὐτῷ φίλον εἰρησθῆαι σοι, τοῦτο ἡμῖν διοριστέον.

C ΘΕΑΙ. Ἄλλ' ἡμᾶς τε ἡμερον, ὃ ξένε, ἡγοῦμαι ζῶον, θήραν τε ἀνθρώπων εἶναι λέγω.

ΞΕ. Διττὴν τοίνυν καὶ τὴν ἡμεροθηρικὴν εἴπωμεν.

ΘΕΑΙ. Κατὰ τί λέγοντες;

ΞΕ. Τὴν μὲν ληστικὴν καὶ ἀνδραποδιστικὴν καὶ τυραννικὴν καὶ ξύμπασαν τὴν πολεμικὴν, ἐν πάντα βίαιον θήραν ὀρισάμενοι.

ΘΕΑΙ. Καλῶς.

ΞΕ. Τὴν δὲ γε δικανικὴν καὶ δημηγορικὴν καὶ προσομιλητικὴν, ἐν αὐτῷ τῷ ξύνολον, πιθανουργικὴν τινὰ μίαν D τέχνην προσειπόντες.

ΘΕΑΙ. Ὅρθῶς.

ΞΕ. Τῆς δὲ πιθανουργικῆς διττὰ λέγωμεν γένη.

ΘΕΑΙ. Ποῖα;

ΞΕ. Τὸ μὲν ἕτερον ἰδίᾳ, τὸ δὲ δημοσίᾳ γινόμενον.

ΘΕΑΙ. Γίνεσθον γὰρ οὖν εἶδος ἐκάτερον.

ΞΕ. Οὐκοῦν αὐτῆς ἰδιοθηρευτικῆς τὸ μὲν μισθαρευτικόν ἔστι, τὸ δὲ δωροφορικόν;

ΘΕΑΙ. Οὐ μανθάνω.

ΞΕ. Τῆ τῶν ἐρώτων θήρα τὸν νοῦν, ὡς εἰκας, οὐπω προσέσχες.

ΘΕΑΙ. Τοῦ πέρι;

ΞΕ. Ὅτι τοῖς θηρευταῖσι δῶρα προσεπιδιδόασιν. E

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΞΕ. Τοῦτο μὲν τοίνυν ἐρωτικῆς τέχνης ἔστω εἶδος

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Τοῦ δὲ γε μισθαρευτικοῦ τὸ μὲν προσομιλοῦν διὰ χάριτος καὶ παντάπασι δι' ἡδονῆς τὸ δέλεαρ πεποιημένον καὶ τὸν μισθὸν πραττόμενον τροφήν ἑαυτῷ μόνου ζολακικὴν, ὡς ἐγῶμαι, πάντες φαίμεν αὐτῷ ἢ ἡδοντικὴν 223 τινὰ τέχνην εἶναι.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Τὸ δὲ ἐπαγγελλόμενον μὲν ὡς ἀρετῆς ἕνεκα τὰς ὁμιλίας ποιούμενον, μισθὸν δὲ νόμισμα πραττόμενον, ἄρα οὐ τοῦτο τὸ γένος ἐτέρῳ προσεῖπειν ἄξιον ὀνομάτι;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Τίνι δὲ τοῦτο; πειρῶ λέγειν.

ΘΕΑΙ. Δῆλον δὲ τὸν γὰρ σοφιστὴν μοι δοκοῦμεν ἀνευρημέναι. τοῦτ' οὖν ἐγὼ γε εἰπῶν τὸ προσήκον ὄνομα αὐτῷ ἡγοῦμαι καλεῖν αὐτόν.

X. ΞΕ. Κατὰ δὲ τὸν νῦν, ὃ θεαίτητε, λόγον, ὡς B εἰκέν, ἢ τέχνης οἰκειωτικῆς, χειρατικῆς, [κτητικῆς,] θηρευτικῆς, ζωοθηρίας, [πελοθηρίας,] χειρσαιίας, [ἡμεροθηρικῆς,] ἀνθρωποθηρίας, ἰδιοθηρίας, [μισθαρευτικῆς], νομισματοπωλικῆς, δοξοπαιδευτικῆς, νέων πλουσίων καὶ ἐνδόξων γιγνομένη θήρα προσρητέον, ὡς ὁ νῦν λόγος ἡμῖν συμβαίνει, σοφιστικὴ.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἔτι δὲ καὶ τῆδε ἰδῶμεν· οὐ γὰρ τι φαύλης μετοχόν ἔστι τέχνης τὸ νῦν ζητούμενον, ἀλλ' εὖ μάλα ποι- C κίλης. καὶ γὰρ οὖν ἐν τοῖς πρόσθεν εἰρημένους φάσματα

παρέχεται, μὴ τοῦτο, ὃ νῦν αὐτὸ ἡμεῖς φασί, ἀλλ' ἕτερον εἶναι τι γένος.

ΘΕΑΙ. Πῆ δὴ;

ΞΕ. Τὸ τῆς κτητικῆς τέχνης διπλοῦν ἦν εἶδος που, τὸ μὲν θηρευτικὸν μέρος ἔχον, τὸ δὲ ἀλλακτικόν.

ΘΕΑΙ. Ἦν γὰρ οὖν.

ΞΕ. Τῆς τοίνυν ἀλλακτικῆς δύο εἶδη λέγωμεν, τὸ μὲν δωρητικόν, τὸ δὲ ἕτερον ἀγοραστικόν;

ΘΕΑΙ. Εἰρήσθω.

ΞΕ. Καὶ μὴν αὖ φήσομεν ἀγοραστικὴν διχῆ τέμνεσθαι.

D ΘΕΑΙ. Πῆ;

ΞΕ. Τὴν μὲν τῶν αὐτουργῶν αὐτοπωλικὴν διαρροόμενοι, τὴν δὲ τὰ ἀλλότρια ἔργα μεταβαλλομένην μεταβλητικὴν.

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Τί δέ; τῆς μεταβλητικῆς οὐχ ἡ μὲν κατὰ πόλιν ἀλλαγὴ, σχεδὸν αὐτῆς ἡμισυ μέρος οὖν, καπηλικὴ προσαγορεύεται;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τὸ δέ γε ἐξ ἄλλης εἰς ἄλλην πόλιν διαλλαττόμενον ὦνῆ καὶ πράσει ἐμπορικὴ;

ΘΕΑΙ. Τί δ' οὐ;

ΞΕ. Τῆς δ' ἐμπορικῆς ἄρ' οὐκ ἠσθήμεθα ὅτι τὸ μὲν E οσοῖς τὸ σῶμα τρέφεται καὶ χρῆται, τὸ δὲ ὅσοις ἡ ψυχὴ πωλοῦν διὰ νομίσματος ἀλλάττεται;

ΘΕΑΙ. Πῶς τοῦτο λέγεις;

ΞΕ. Τὸ περὶ τὴν ψυχὴν ἴσως ἀγνοοῦμεν, ἐπεὶ τό γε ἕτερόν που ξυνίεμεν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

224 ΞΕ. Μουσικὴν τε τοίνυν ξυνάπασαν λέγωμεν, ἐκ πόλεως ἐκάστοτε εἰς πόλιν ἐνθεν μὲν ὦνῆθ' εἴσαν, ἐτέρωσε

δὲ ἀγομένην καὶ πιπρασκομένην, καὶ γραφικὴν καὶ θαυματοποικὴν καὶ πολλὰ ἕτερα τῆς ψυχῆς, τὰ μὲν παραμυθίας, τὰ δὲ καὶ σπουδῆς χάριν ἀχθέντα καὶ πωλούμενα, τὸν ἄγοντα καὶ πωλοῦντα μηδὲν ἦττον τῆς τῶν σιτίων καὶ ποτῶν πράσεως ἐμπορον ὀρθῶς ἂν λεγόμενον παρασχεῖν.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ τὸν μαθήματα ξυνωνούμενον πό- B λιν τε ἐκ πόλεως νομίσματος ἀμείβοντα ταῦτόν προσερεῖς ὄνομα;

ΘΕΑΙ. Σφόδρα γε.

XI. ΞΕ. Τῆς δὴ ψυχμπορικῆς ταύτης ἄρ' οὐ τὸ μὲν ἐπιδεικτικὴ δικαιοτάτα λέγουτ' ἂν, τὸ δὲ γελοῖον μὲν οὐχ ἦττον τοῦ πρόσθεν, ὅμως δὲ μαθημάτων οὖσαν πρᾶ- σιν αὐτὴν ἀδελφῶ τιμὴ τῆς πράξεως ὀνόματι προσεῖπειν ἀνάγκη;

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Ταύτης τοίνυν τῆς μαθηματοπωλικῆς τὸ μὲν περὶ τὰ τῶν ἄλλων τεχνῶν μαθήματα ἐτέρω, τὸ δὲ περὶ C τὸ τῆς ἀρετῆς ἄλλω προσρητέον.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Τεχνοπωλικὸν μὴν τό γε περὶ τὰλλα ἂν ἀροῦντο· τὸ δὲ περὶ ταῦτα σὺ προθυμήθητι λέγειν ὄνομα.

ΘΕΑΙ. Καὶ τί τις ἂν ἄλλο ὄνομα εἰπὼν οὐκ ἂν πλημμελοῖη πλήν τὸ νῦν ζητούμενον αὐτὸ εἶναι τὸ σοφιστικὸν γένος;

ΞΕ. Οὐδὲν ἄλλο. ἴθι νῦν συναγάγωμεν αὐτό, λέγοντες ὡς τὸ κτητικῆς, μεταβλητικῆς, ἀγοραστικῆς, ἐμ- D πορικῆς, ψυχμπορικῆς περὶ λόγους καὶ μαθήματα, ἀρετῆς πωλητικὸν δεύτερον ἀνεφάνη σοφιστικὴ.

ΘΕΑΙ. Μάλα γε.

ΞΕ. Τρίτον δέ γ' οἶμαι σε, κὰν εἴ τις αὐτοῦ καθι- δρυμένος ἐν πόλει, τὰ μὲν ὠνούμενος, τὰ δὲ καὶ τεκται-

νόμενος αὐτὸς μαθήματα περὶ τὰ αὐτὰ ταῦτα καὶ πωλῶν ἐκ τούτου τὸ ζῆν προντάξατο, καλεῖν οὐδὲν ἄλλο πλὴν ὅπερ νῦν δὴ.

ΘΕΑΙ. Τί δ' οὐ μέλλω;

ΞΕ. Καὶ τὸ κτητικῆς ἄρα μεταβλητικόν, ἀγοραστικόν, κτηλικόν εἴτε αὐτοπωλικόν, ἀμφοτέρως, ὃ τί περ ἂν ἢ περὶ τὰ τοιαῦτα μαθηματοπωλικόν γένος, αἰεὶ σὺ προσερεῖς, ὡς φαίνει, σοφιστικόν.

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη· τῷ γὰρ λόγῳ δεῖ συνακολουθεῖν.

ΧΙΙ. ΞΕ. Ἐτι δὴ σκοπῶμεν, εἰ τιμὴ τοιῶδε προσέοικεν ἄρα τὸ νῦν μεταδιωκόμενον γένος.

225 ΘΕΑΙ. Ποίῳ δὴ;

ΞΕ. Τῆς κτητικῆς ἀγωνιστικῆς τι μέρος ἡμῶν ἦν.

ΘΕΑΙ. Ἦν γὰρ οὖν.

ΞΕ. Οὐκ ἄπο τρόπου τοίνυν ἐστὶ διαίρειν αὐτὴν δίχα.

ΘΕΑΙ. Καθ' ὅποια λέγε.

ΞΕ. Τὸ μὲν ἀμιλλητικὸν αὐτῆς τιθέντας, τὸ δὲ μαχητικόν.

ΘΕΑΙ. Ἔστιν.

ΞΕ. Τῆς τοίνυν μαχητικῆς τῷ μὲν σώματι πρὸς σώματα γιγνομένων σχεδὸν εἰκὸς καὶ πρέπον ὄνομα λέγειν τι τοιοῦτον τιθεμένους οἷον βιαστικόν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τῷ δὲ λόγοις πρὸς λόγους τί τις, ὃ Θεαίτητε, β ἄλλο εἶπη πλὴν ἀμφισβητικόν;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΞΕ. Τὸ δὲ γε περὶ τὰς ἀμφισβητήσεις θετέον διττόν.

ΘΕΑΙ. Πῆ;

ΞΕ. Καθ' ὅσον μὲν γὰρ γίνεται μήμεσί τε πρὸς ἐναντία μήκη λόγων καὶ περὶ τὰ δίκαια καὶ ἄδικα δημοσίᾳ, δικανικόν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τὸ δ' ἐν ἰδίοις αὐτῶν καὶ κατακεκεραμισμένοι ἐρατήσῃσι πρὸς ἀποκρίσεις μῶν εἰδίμεθα καλεῖν ἄλλο πλὴν ἀντιλογικόν;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΞΕ. Τοῦ δὲ ἀντιλογικοῦ τὸ μὲν ὅσον περὶ τὰ ξυμβόλαια ἀμφισβητεῖται μὲν, εἰκὴ δὲ καὶ ἀτέχνως περὶ αὐτὸ πράττεται, ταῦτα θετέον μὲν εἶδος, ἐπεὶ περ αὐτὸ διέγνωκεν ὡς ἕτερον ὄν ὁ λόγος, ἀτὰρ ἐπωνυμίας οὐδ' ὑπὸ τῶν ἐμπροσθεν ἔτυχεν οὔτε νῦν ὑφ' ἡμῶν τυχεῖν ἄξιον.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ· κατὰ σμικρὰ γὰρ λίαν καὶ παντοδαπὰ διήρηται.

ΞΕ. Τὸ δὲ γε ἔντεχνον, καὶ περὶ δικαίων αὐτῶν καὶ ἀδίκων καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὅπως ἀμφισβητοῦν, ἄρ' οὐκ ἐριστικὸν αὐτὸ λέγειν εἰδίμεθα;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Τοῦ μὴν ἐριστικοῦ τὸ μὲν χρηματοφορικόν, δ τὸ δὲ χρηματιστικὸν ὄν τυχάνει.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι γε.

ΞΕ. Τὴν ἐπωνυμίαν τοίνυν, ἣν ἐκάτερον δεῖ καλεῖν αὐτῶν, πειραθῶμεν εἰπεῖν.

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν χρη.

ΞΕ. Δοκῶ μὴν τὸ γε δι' ἡδονῆν τῆς περὶ ταῦτα διατριβῆς ἀμελῆς τῶν οἰκείων γιγνόμενον, περὶ δὲ τὴν λέξιν τοῖς πολλοῖς τῶν ἀκούοντων οὐ μεθ' ἡδονῆς ἀκούομενον καλεῖσθαι κατὰ γνώμην τὴν ἐμὴν οὐκ ἕτερον ἀδολεσχηκοῦ.

ΘΕΑΙ. Λέγεται γὰρ οὖν οὕτω πως.

ΞΕ. Τούτου τοίνυν τούναντίον, ἀπὸ τῶν ἰδιωτικῶν ἐρίδων χρηματιζόμενον, ἐν τῷ μέρει σὺ πειρᾷ νῦν εἰπεῖν.

ΘΕΑΙ. Καὶ τί τις ἂν αὐτῶν ἕτερον οὐκ ἐξαμάρτοι πλὴν γε τὸν θαυμαστὸν πάλιν ἐκείνον ἤκειν αὐτῶν τέταρτον τὸν μεταδιωκόμενον ὑφ' ἡμῶν σοφιστήν;

226 ΞΕ. Οὐδὲν ἄλλ' ἢ τὸ χρηματιστικὸν γένος, ὡς εἰ-
κεν, ἐριστικῆς ὄν τέχνης, τῆς ἀντιλογικῆς, τῆς ἀμφισβη-
τικῆς, τῆς μαχητικῆς, τῆς ἀγωνιστικῆς, τῆς κτητικῆς ἔστιν,
ὡς ὁ λόγος αὐτὸν μεμήνυκε νῦν, ὁ σοφιστής.

ΘΕΑΙ. Κομιδῆ μὲν οὖν.

XIII. ΞΕ. Ὅρθως οὖν ὡς ἀληθῆ λέγεται τὸ ποικίλου
εἶναι τοῦτο τὸ θηρίον, καὶ τὸ λεγόμενον οὐ τῆ ἐτέρα
ληπτέον;

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν ἀμφοῖν χρῆ.

ΞΕ. Χρῆ γὰρ οὖν, καὶ κατὰ δύνάμιν γε οὕτω ποιη-
B τέον, τοιούδε τι μεταθέοντας ἔχνος αὐτοῦ. καὶ μοι λέγε·
τῶν οἰκετικῶν ὀνομάτων καλούμεν ἅττα που;

ΘΕΑΙ. Καὶ πολλὰ· ἀτὰρ ποῖα δὴ τῶν πολλῶν πυν-
θάνει;

ΞΕ. Τὰ τοιαῦδε, οἷον διηθεῖν τε λέγομεν καὶ διαττῶν
καὶ βράττειν καὶ διακρίνειν.

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΞΕ. Καὶ πρὸς γε τοῦτοις ἐτι ξαίνειν, κατάρειν, κερ-
κίσειν, καὶ μυρία ἐν ταῖς τέχναις ἄλλα τοιαῦτα ἐνόητα ἐπι-
στάμεθα. ἢ γὰρ;

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον αὐτῶν περὶ βουλευθεῖς δηλώσαι πα-
C ραδείγματα προθεῖς ταῦτα κατὰ πάντων ἡρῶν;

ΞΕ. Διακριτικά που τὰ λεχθέντα εἴρηται ξύμπαντα.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Κατὰ τὸν ἐμὸν τοίνυν λόγον ὡς περὶ ταῦτα
μίαν οὔσαν ἐν ἅπασι τέχνῃν ἐνὸς ὀνόματος ἀξιώσομεν
αὐτήν.

ΘΕΑΙ. Τίνα προσειπόντες;

ΞΕ. Διακριτικὴν.

ΘΕΑΙ. Ἔστω.

ΞΕ. Σκόπει δὴ ταύτης αὐτῆς δύο ἂν πη δυνώμεθα κατ-
ιδεῖν εἶδη.

ΘΕΑΙ. Ταχέων ὡς ἐμοὶ σέψιν ἐπιτάττεις.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἐν γε ταῖς εἰρημέναις διακρίσει τὸ B
μὲν χεῖρον ἀπὸ βελτίονος ἀποχωρίζειν ἦν, τὸ δ' ὁμοιον
ἀφ' ὁμοίου.

ΘΕΑΙ. Σχεδὸν οὕτω νῦν λεχθέν φαίνεται.

ΞΕ. Τῆς μὲν τοίνυν ὄνομα οὐκ ἔχω λεγόμενον· τῆς
δὲ καταλείπουσας μὲν τὸ βέλτιον διακρίσεως, τὸ δὲ χεῖρον
ἀποβαλλούσης ἔχω.

ΘΕΑΙ. Λέγε τί.

ΞΕ. Πᾶσα ἢ τοιαύτη διάκρισις, ὡς ἐγὼ ξυνοῶ, λέ-
γεται παρὰ πάντων καθαρῶς τις.

ΘΕΑΙ. Λέγεται γὰρ οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν τό γε καθαρτικὸν εἶδος αὐτὸ διπλοῦν ὄν E
πᾶς ἂν ἴδοι;

ΘΕΑΙ. Ναί, κατὰ σχολὴν γε ἴσως· οὐ μὴν ἐργασ-
καθορῶ νῦν.

XIV. ΞΕ. Καὶ μὴν τὰ περὶ τὰ σώματα πολλὰ εἶδη
καθάρσεων ἐν περιλαβεῖν ὀνόματι προσήκει.

ΘΕΑΙ. Ποῖα καὶ τίνα;

ΞΕ. Τὰ τε τῶν ζώων, ὅσα ἐντὸς σωμάτων ὑπὸ γυ-
μναστικῆς ἰατρικῆς τε ὀρθῶς διακρινόμενα καθαίρεται 227
καὶ περὶ τὰντός, εἰπεῖν μὲν φαῦλα, ὅσα βαλανευτικὴ παρ-
έχεται· καὶ τῶν ἀψύχων σωμάτων, ὧν γναφεντικὴ καὶ
ξύμπασα κοσμητικὴ τὴν ἐπιμέλειαν παρεχομένη κατὰ σμι-
κρὰ πολλὰ καὶ γελοῖα δοκοῦντα ὀνόματα ἔσχεν.

ΘΕΑΙ. Μάλα γε.

ΞΕ. Παντάπασι μὲν οὖν, ὃ Θεαίτητε. ἀλλὰ γὰρ τῆ
τῶν λόγων μεθ' ὅδ' ἀπογγιστικῆς ἢ φαρμακοποιίας οὐδὲν
ἦττον οὐδέ τι μᾶλλον τυγχάνει μέλον, εἰ τὸ μὲν σμικρὰ,
τὸ δὲ μεγάλα ἡμᾶς ὄφειλε καθαίρον. τοῦ κτήσασθαι γὰρ
ἐνεκα νοῦν πασῶν τεχνῶν τὸ ξυγγενὲς καὶ τὸ μὴ ξυγγενὲς B
κατανοεῖν πειρωμένη τιμᾷ πρὸς τοῦτο ἐξ ἴσου πάσας, καὶ

θάτερα τῶν ἑτέρων κατὰ τὴν ὁμοιότητα οὐδὲν ἡγείται γε-
λοιότερα, σεμνότερον δέ τι τὸν διὰ στρατηγικῆς ἢ φθει-
ριστικῆς δηλοῦντα θηρευτικῆν οὐδὲν νενομικεν, ἀλλ' ὡς
τὸ πολὺ χαυνότερον. καὶ δὴ καὶ νῦν, ὅπερ ἤρου, τί προσ-
ερούμεν ὄνομα ξυμπάσας δυνάμεις, ὅσαι σῶμα εἴτε ἐμ-
ψυχον εἴτε ἄψυχον εἰλήφρασι καθαίρειν, οὐδὲν αὐτῇ διοί-
C σσει, ποῖόν τι λεχθὲν εὐπρεπέστατον εἶναι δόξει· μόνον
ἐχέτω χωρὶς τῶν τῆς ψυχῆς καθάρσεων πάντα ξυνηθῆσαν,
ὅσα ἄλλο τι καθαίρει. τὸν γὰρ περὶ τὴν διάνοιαν καθαρ-
μὸν ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐπιχειροῦμεν ἀφορίσασθαι τὰ νῦν,
εἴ γε ὅπερ βούλεται μανθάνομεν.

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ μεμάθηκα, καὶ συγχωρῶ δύο μὲν εἶδη
καθάρσεως, ἐν δὲ τὸ περὶ τὴν ψυχὴν εἶδος εἶναι, τοῦ περὶ
τὸ σῶμα χωρὶς ὄν.

ΞΕ. Πάντων κάλλιστα. καὶ μοι τὸ μετὰ τοῦτο ἐπά-
D νουε πειρώμενος αὐτὸ λεχθὲν διχῆ τέμνειν.

ΘΕΑΙ. Καθ' ὅποι' ἂν ὑφηγῆ, πειράσομαι σοι συν-
τέμνειν.

XV. ΞΕ. Πουησίαν ἕτερον ἀρετῆς ἐν ψυχῇ λέγο-
μὲν τι;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΞΕ. Καὶ μὴν καθαρὸς ἦν τὸ λείπειν μὲν θάτερον,
ἐκβάλλειν δὲ ὅσον ἂν ἢ πού τι φλαυθρον.

ΘΕΑΙ. Ἦν γὰρ οὖν.

ΞΕ. Καὶ ψυχῆς ἄρα, καθ' ὅσον ἂν εὐρίσκωμεν κα-
κίας ἀφαίρεσίν τινα, καθαρμὸν αὐτὸν λέγοντες ἐν μέλει
φθνεγξόμεθα.

ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα γε.

ΞΕ. Δύο μὲν εἶδη κακίας περὶ ψυχὴν ὄητέον.

ΘΕΑΙ. Ποῖα;

228 ΞΕ. Τὸ μὲν οἶον νόσον ἐν σώματι, τὸ δ' οἶον αἰσχος
ἐγγιγνόμενον.

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔμαθον.

ΞΕ. Νόσον ἴσως καὶ στάσιν οὐ ταῦτόν νενομικας.

ΘΕΑΙ. Οὐδ' αὖ πρὸς τοῦτο ἔχω τί χροί με ἀποκρί-
νασθαι.

ΞΕ. Πότερον ἄλλο τι στάσιν ἡγούμενος ἢ τὴν τοῦ
φύσει ξυγγενοῦς ἐκ τινος διαφορᾶς διαφορᾶν;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΞΕ. Ἄλλ' αἰσχος ἄλλο τι πλὴν τὸ τῆς ἀμετρίας παν-
ταχοῦ δυσειδές ὄν γένος;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς ἄλλο.

ΞΕ. Τί δέ; ἐν ψυχῇ δόξας ἐπιθυμίας καὶ θυμὸν
ἡδοναῖς καὶ λόγον λύπαις καὶ πάντα ἀλλήλοις ταῦτα τῶν
φλαυθρῶς ἐχόντων οὐκ ἡσθήμεθα διαφερόμενα;

ΘΕΑΙ. Καὶ σφόδρα γε.

ΞΕ. Ξυγγενῆ γε μὴν ἐξ ἀνάγκης ξύμπαντα γέγονεν.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΞΕ. Στάσιν ἄρα καὶ νόσον τῆς ψυχῆς πουησίαν λέ-
γοντες ὀρθῶς ἐροῦμεν.

ΘΕΑΙ. Ὄρθότατα μὲν οὖν.

ΞΕ. Τί δ'; ὅσα κινήσεως μετασχόντα καὶ σκοπόν
τινα θέμενα [τούτου τυγχάνειν] καθ' ἐκάστην ὁρμὴν πα-
ράφορα αὐτοῦ γίνεσθαι καὶ ἀποτυγχάνει, πότερον αὐτὰ
φήσομεν ὑπὸ συμμετρίας τῆς πρὸς ἄλληλα ἢ τοῦναντίον
ὑπὸ ἀμετρίας αὐτὰ πάσχειν;

ΘΕΑΙ. Ἀἴδιον ὡς ὑπὸ ἀμετρίας.

ΞΕ. Ἀλλὰ μὴν ψυχὴν γε ἴσμεν ἄκουσαν πᾶσαν πᾶν
ἀγνοοῦσαν.

ΘΕΑΙ. Σφόδρα γε.

ΞΕ. Τό γε μὴν ἀγνοεῖν ἐστὶν ἐπ' ἀλήθειαν ὁμοιωμέ-
νης ψυχῆς, παραφόρον συνέσεως γιγνομένης, οὐδὲν ἄλλο
πλὴν παραφροσύνη.

ΘΕΑΙ. Πάνν μὲν οὖν.

ΞΕ. Ψυχὴν ἄρα ἀνόητον αἰσχροὺν καὶ ἄμετρον θε-
τέον.

ΘΕΑΙ. Ἐοικεν.

ΞΕ. Ἔστι δὴ δύο ταῦτα, ὡς φαίνεται, κακῶν ἐν
αὐτῇ γένῃ, τὸ μὲν πονηρία καλούμενον ὑπὸ τῶν πολλῶν,
νόσος αὐτῆς σαφέστατα ὄν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τὸ δέ γε ἄγνοιαν μὲν καλοῦσι, κακίαν δὲ αὐτὸ
ἐν ψυχῇ μόνον γιγνόμενον οὐκ ἐθέλουσιν ὁμολογεῖν.

Ε ΘΕΑΙ. Κομιδῇ συγχωρητέον, ὃ νῦν δὴ λέξαντος
ἡμπερνήσά σου, τὸ δύο εἶναι γένῃ κακίας ἐν ψυχῇ, καὶ
δειλίαν μὲν καὶ ἀκολασίαν καὶ ἀδικίαν ξύμπαρτα ἡγητέον
νόσον ἐν ἡμῖν, τὸ δὲ τῆς πολλῆς καὶ παντοδαπῆς ἄγνοιας
πάθος αἰσχος θετέον.

XVI. ΞΕ. Οὐκοῦν ἐν σώματί γε περὶ δύο παθήματα
τούτω δύο τέχνα τινὲ ἐγενέσθην;

ΘΕΑΙ. Τίνε τούτω;

229 ΞΕ. Περὶ μὲν αἰσχος γυμναστικῆ, περὶ δὲ νόσον ἰα-
τρικῆ.

ΘΕΑΙ. Φαίνεσθον.

ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ περὶ μὲν ὕβριν καὶ ἀδικίαν καὶ δει-
λίαν ἢ κολαστικῆ πέφυκε τεχνῶν μάλιστα δὴ πασῶν προσ-
ήκουσα δίκη;

ΘΕΑΙ. Τὸ γοῦν εἰκός, ὡς εἰπεῖν κατὰ τὴν ἀνθρω-
πίνην δόξαν.

ΞΕ. Τί δέ; περὶ ξύμπασαν ἄγνοιαν μὲν ἄλλην τινὰ
ἢ διδασκαλικὴν ὀρθότερον εἰποι τις ἄν;

ΘΕΑΙ. Οὐδεμίαν.

ΞΕ. Φέρε δὴ διδασκαλικῆς δὲ ἄρα ἐν μόνον γένος
B φατέον εἶναι ἢ πλείω, δύο δὲ τινε αὐτῆς εἶναι μεγίστω;
σκόπει.

ΘΕΑΙ. Σκοπῶ.

ΞΕ. Καὶ μοι δοκοῦμεν τῆδε ἄν πη τάχιστα εὔρεῖν.

ΘΕΑΙ. Πῆ;

ΞΕ. Τὴν ἄγνοιαν ἰδόντες εἰ πη κατὰ μέσον αὐτῆς
τομῆν ἔχει τινά. διπλῆ γὰρ αὐτῇ γιγνομένη δῆλον ὅτι καὶ
τὴν διδασκαλικὴν δύο ἀναγκάζει μόρια ἔχειν, ἐν ἑφ' ἐν
γένει τῶν αὐτῆς ἑκατέρω.

ΘΕΑΙ. Τί οὖν; καταφανές πῆ σοι τὸ νῦν ζητού-
μενον;

ΞΕ. Ἀγνοίας δ' οὖν μέγα τί μοι δοκῶ καὶ χαλεπὸν C
ἀφωρισμένον ὄραν εἶδος, πᾶσι τοῖς ἄλλοις αὐτῆς ἀντί-
σταθμον μέρεσιν.

ΘΕΑΙ. Ποῖον δὴ;

ΞΕ. Τὸ μὴ κατειδότα τι δοκεῖν εἰδέναι· δι' οὗ κιν-
δυνεύει πάντα ὅσα διανοία σφαλλόμεθα γίγνεσθαι πᾶσιν.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΞΕ. Καὶ δὴ καὶ τούτῳ γε οἶμαι μόνῳ τῆς ἄγνοιας
ἀμαθίαν τοῦνομα προσρηθῆναι.

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Τί δὲ δὴ τῷ τῆς διδασκαλικῆς ἄρα μέρει τῷ
τούτω ἀπαλλάττοντι λεκτέον;

ΘΕΑΙ. Οἶμαι μὲν οὖν, ὃ ξέρε, τὸ μὲν ἄλλο δημι-
ουργικὰς διδασκαλίας, τούτο δὲ ἐνθάδε γε παιδείαν δι'
ἡμῶν κεκληῖσθαι.

ΞΕ. Καὶ γὰρ σχεδόν, ὃ Θεαίτητε, ἐν πᾶσιν Ἑλλῆσιν.
ἀλλὰ γὰρ ἡμῖν ἐτι καὶ τούτο σκεπτέον, εἰ ἄτομον ἤδη ἐστὶ
πᾶν, ἢ τινε ἔχον διαίρεσιν ἀξίαν ἐπωνυμίας.

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν χρὴ σκοπεῖν.

XVII. ΞΕ. Δοκεῖ τοίνυν μοι κατὰ τούτο ἐτι πη σχί-
ζεσθαι.

ΘΕΑΙ. Κατὰ τί;

ΞΕ. Τῆς ἐν τοῖς λόγοις διδασκαλικῆς ἢ μὲν τραχυ-

Ε τέρα τις ἔοικεν ὁδὸς εἶναι, τὸ δ' ἕτερον αὐτῆς μόριον λει-
ότερον.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον δὴ τούτων ἐκάτερον λέγωμεν;

ΞΕ. Τὸ μὲν ἀρχαιοπρεπές τι πάτριον, ᾧ πρὸς τοὺς
υἱεὶς μάλιστα ἔχρωτό τε καὶ ἐτι πολλοὶ χρῶνται τὰ νῦν,
230 ὅταν αὐτοῖς ἐξαμαρτάνωσι τι, τὰ μὲν χαλεπαίνοντες, τὰ δὲ
μαλθακωτέρως παραμυθούμενοι· τὸ δ' οὖν ξύμπαν αὐτὸ
ὀρθότατα εἶποι τις ἂν νουθητητικῆν.

ΘΕΑΙ. Ἔστιν οὕτως.

ΞΕ. Τὸ δὲ γε ὡς εἴξασί τινες αὐτὸν λόγον ἑαυτοῖς δόν-
τες ἠγγέσασθαι πᾶσαν ἀκούσιον ἀμαθίαν εἶναι, καὶ μα-
θεῖν οὐδέν ποτ' ἂν ἐθέλειν τὸν οἰόμενον εἶναι σοφὸν τού-
των ἂν οἴοιτο περὶ δεινὸς εἶναι, μετὰ δὲ πολλοῦ πόνου τὸ
νουθητητικὸν εἶδος τῆς παιδείας σμικρὸν ἀνύτειν.

ΘΕΑΙ. Ὅρθως γε νομίζοντες.

Β ΞΕ. Τῷ τοι ταύτης τῆς δόξης ἐπὶ ἐκβολὴν ἄλλω
τρόπῳ στέλλονται.

ΘΕΑΙ. Τίνι δὴ;

ΞΕ. Διερωτῶσιν ἂν ἂν οἴηται τις τι περὶ λέγειν λέ-
γων μηδέν· εἶδ' ἄτε πλανωμένων τὰς δόξας ἑαδίως ἐξε-
τάξουσι, καὶ συνάγοντες δὴ τοῖς λόγοις εἰς ταύτων τιθέασι
παρ' ἀλλήλας, τιθέντες δὲ ἐπιδεικνύουσιν αὐτὰς αὐταῖς
ἅμα περὶ τῶν αὐτῶν πρὸς τὰ αὐτὰ κατὰ ταῦτα ἐναντίας·
οἱ δ' ὁρῶντες ἑαυτοῖς μὲν χαλεπαίνουσι, πρὸς δὲ τοὺς ἄλ-
λους ἡμεροῦνται, καὶ τούτῳ δὴ τῷ τρόπῳ τῶν περὶ αὐ-
τοὺς μεγάλων καὶ σιληρῶν δοξῶν ἀπαλλάττονται πασῶν
ἀπαλλαγῶν ἀκούειν τε ἠδίστην καὶ τῷ πάσχοντι βεβαί-
οτατα γιγνομένην. νομίζοντες γάρ, ᾧ καὶ φίλε, οἱ καθαι-
ροντες αὐτούς, ὥσπερ οἱ περὶ τὰ σώματα ἰατροὶ νενομί-
κασι μὴ πρότερον ἂν τῆς προσφερομένης τροφῆς ἀπολαύ-
ειν δύνασθαι σώμα, πρὶν ἂν τὰ ἐμποδίζοντα ἐν αὐτῷ τις
ἐκβάλῃ, ταύτων καὶ περὶ ψυχῆς διανοήθησαν ἐκεῖνοι, μὴ

πρότερον αὐτὴν ἔξειν τῶν προσφερομένων μαθημάτων
ὄνησιν, πρὶν ἂν ἐλέγχων τις τὸν ἐλεγχόμενον εἰς αἰσχύ- D
νην καταστήσας, τὰς τοῖς μαθήμασι ἐμποδίους δόξας
ἐξελών, καθαρὸν ἀποφήνῃ καὶ ταῦτα ἠγούμενον, ἀπερ-
οῖδεν, εἰδέναι μόνα, πλείω δὲ μὴ.

ΘΕΑΙ. Βελτίστη γοῦν καὶ σωφρονεστάτη τῶν ἔξεων
αὐτῆ.

ΞΕ. Διὰ ταῦτα δὴ πάντα ἡμῖν, ᾧ Θεαίτητε, καὶ τὸν
ἐλεγχον λεκτέον ὡς ἄρα μερίστη καὶ κυριωτάτη τῶν κα-
θάρασέων ἐστί, καὶ τὸν ἀνέλεγκτον αὐτὸ νομιστέον, ἂν καὶ
τυγχάνῃ βασιλεὺς ὁ μέγας ὢν, τὰ μέγιστα ἀκάθαρτον E
ὄντα, ἀπαίδευτόν τε καὶ αἰσχρὸν γεγονέναι ταῦτα, ἃ κα-
θαρώτατον καὶ κάλλιστον ἐπρεπε τὸν ὄντως ἐσόμενον εὐ-
δαίμονα εἶναι.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

XVIII ΞΕ. Τί δέ; τοὺς ταύτη χρωμένους τῇ τέχνῃ
τίνας φήσομεν; ἐγὼ μὲν γὰρ φοβοῦμαι σοφιστὰς φάναι. 231

ΘΕΑΙ. Τί δὴ;

ΞΕ. Μὴ μείζον αὐτοῖς προσάπτωμεν γέρας.

ΘΕΑΙ. Ἄλλὰ μὴν προσέεικε τοιοῦτόν τι καὶ τὰ νῦν εἰ-
ρημένα.

ΞΕ. Καὶ γὰρ κνὴ λίκος, ἀγριώτατον ἡμερωτάτω.
τὸν δὲ ἀσφαλῆ δεῖ πάντων μάλιστα περὶ τὰς ὁμοιότητας
ἀεὶ ποιεῖσθαι τὴν φυλακὴν· ὀλισθηρότατον γὰρ τὸ γένος.
ὅμως δὲ ἔστωσαν· οὐ γὰρ περὶ σμικρῶν ὄρων τὴν ἀμφισ-
βήτησιν οἴομαι γενήσεσθαι τότε ὅποταν ἱκανῶς φυλάτ- B
τωσιν.

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν τό γε εἰκόσ.

ΞΕ. Ἔστω δὴ διακριτικῆς τέχνης καθαρτικῆ, κα-
θαριστικῆς δὲ τὸ περὶ ψυχὴν μέρος ἀφωρίσθω, τούτων δὲ
διδασκαλικῆ, διδασκαλικῆς δὲ παιδευτικῆ· τῆς δὲ παιδευ-
τικῆς ὁ περὶ τὴν μάταιον δοξοσοφίαν γιγνόμενος ἔλεγχος

ἐν τῷ νῦν λόγῳ παραφανέντι μηδὲν ἄλλ' ἡμῶν εἶναι λεγέ-
σθω πλὴν ἢ γένει γενναία σοφιστική.

ΘΕΑΙ. Λεγέσθω μὲν ἀπορῶ δὲ ἐγώ γε ἤδη διὰ τὸ
C πολλά πεφάνθαι, τί χροῖ ποτε ὡς ἀληθῆ λέγοντα καὶ δι-
σχυριζόμενον εἶπεν ὄντως εἶναι τὸν σοφιστήν.

ΞΕ. Εἰκότως γε σὺ ἀπορῶν. ἀλλὰ τοι κἀκείνον ἠρεῖ-
σθαι χροῖ νῦν ἤδη σφόδρα ἀπορεῖν ὅπῃ ποτὲ ἐτι διαδύσε-
ται τὸν λόγον· ὀρθῆ γὰρ ἡ παροιμία, τὸ τὰς ἀπάσας μὴ
θάδιον εἶναι διαφεύγειν. νῦν οὖν καὶ μάλιστα ἐπιθετέον
αὐτῷ.

ΘΕΑΙ. Καλῶς λέγεις.

XIX. ΞΕ. Πρῶτον δὴ στάντες οἷον ἐξαναπνεύσω-
μεν, καὶ πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς διαλογισώμεθα ἅμα ἀναπανό-
D μνοι, φέρε, ὅποσα ἡμῖν ὁ σοφιστὴς πέφανται. δοκῶ μὲν
γάρ, τὸ πρῶτον εὐρέσθαι νέων καὶ πλουσίων ἐμισθός θη-
ρευτής.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τὸ δέ γε δεύτερον ἐμπορός τις περὶ τὰ τῆς ψυ-
χῆς μαθήματα.

ΘΕΑΙ. Πάνν γε.

ΞΕ. Τρίτον δὲ ἄρα οὐ περὶ ταῦτα ταῦτα κἀπῆλος
ἀνεφάνη;

ΘΕΑΙ. Ναί, καὶ τέταρτόν γε αὐτοπώλης περὶ τὰ
μαθήματα ἡμῖν.

ΞΕ. Ὄρθως ἐμνημόνευσας. πέμπτον δ' ἐγὼ πειρά-
E σομαι μνημονεύειν· τῆς γὰρ ἀγωνιστικῆς περὶ λόγους ἢν
τις ἀθλητής, τὴν ἐριστικὴν τεχνὴν ἀφωρισμένος.

ΘΕΑΙ. Ἦν γὰρ οὖν.

ΞΕ. Τὸ γε μὴν ἔκτον ἀμφισβητήσιμον μὲν, ὅμως δ'
ἔθεμεν αὐτῷ συγχωρήσαντες δοξῶν ἐμποδίων μαθήμασι
περὶ ψυχῆν καθαρτὴν αὐτὸν εἶναι.

ΘΕΑΙ. Παντάπασιν μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἄρ' οὖν ἐννοεῖς, ὅταν ἐπιστήμων τις πολλῶν 232
φαινῆται, μᾶς δὲ τέχνης ὀνόματι προσαγορεύηται, τὸ
φάντασμα τοῦτο ὡς οὐκ ἔσθ' ὑγιές, ἀλλὰ δῆλον ὡς ὁ
πάσχων αὐτὸ πρὸς τινα τέχνην οὐ δύναται κατιθεῖν ἐκείνο
αὐτῆς, εἰς ὃ πάντα τὰ μαθήματα ταῦτα βλέπει, διὸ καὶ
πολλοὺς ὀνόμασιν ἀνθ' ἑνὸς τὸν ἔχοντα αὐτὰ προσα-
γορεύει;

ΘΕΑΙ. Κινδυνεύει τοῦτο ταύτη πῃ μάλιστα πεφυ-
κέναι.

XX. ΞΕ. Μὴ τοίνυν ἡμεῖς γε αὐτὸ ἐν τῇ ζητήσει δι' B
ἀργίαν πάσχωμεν, ἀλλ' ἀναλάβωμεν ἐν πρῶτον τῶν περὶ
τὸν σοφιστὴν εἰρημέων. ἐν γὰρ τί μοι μάλιστα κατεφάνη
αὐτὸν μηνῶν.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ἀντιλογικὸν αὐτὸν ἔφαμεν εἶναι πον.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τί δ' ; οὐ καὶ τῶν ἄλλων αὐτοῦ τοῦτον διδά-
σκαλον γίνεσθαι;

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΞΕ. Σκοπῶμεν δὴ περὶ τίνος ἄρα καὶ φασὶν οἱ τοι-
οῦτοι ποιεῖν ἀντιλογικούς. ἢ δὲ σκέψις ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς
ἔστω τῆδ' ἐπὶ πῃ. φέρε, περὶ τῶν θείων, ὅσ' ἀφανῆ τοῖς C
πολλοῖς, ἄρ' ἱκανοὺς ποιοῦσι τοῦτο δοξῶν;

ΘΕΑΙ. Λέγεται οὖν δὴ περὶ αὐτῶν ταῦτα.

ΞΕ. Τί δ' ὅσα φανερὰ γῆς τε καὶ οὐρανοῦ καὶ τῶν
περὶ τὰ τοιαῦτα;

ΘΕΑΙ. Τί γάρ;

ΞΕ. Ἄλλὰ μὴν ἐν γε ταῖς ἰδίαις συνουσίαις, ὅποταν
γενέσεώς τε καὶ οὐσίας πέρι κατὰ πάντων λέγηται τι, ξύν-
ισμεν ὡς αὐτοὶ τε ἀντειπεῖν δεινοὶ τοὺς τε ἄλλους ὅτι
ποιοῦσιν ἄπερ αὐτοὶ δυνατοὺς;

ΘΕΑΙ. Παντάπασιν γε.

D ΞΕ. Τί δ' αὖ περὶ νόμων καὶ ξυμπάντων τῶν πολι-
τικῶν, ἃρ' οὐχ ὑπισχνούνται ποιεῖν ἀμφισβητικούς;
ΘΕΑΙ. Οὐδεὶς γὰρ ἂν αὐτοῖς, ὡς ἔπος εἰπεῖν, διε-
λέγετο μὴ τοῦτο ὑπισχνουμένοις.

ΞΕ. Τὰ γε μὴν περὶ πασῶν τε καὶ κατὰ μίαν ἐκά-
στην τέχνην, ἃ δέῃ πρὸς ἕκαστον αὐτὸν τὸν δημιουργὸν
ἀντειπεῖν, δεδημοσιωμένα που καταβέβληται γεγραμμένα
τῷ βουλομένῳ μαθεῖν.

ΘΕΑΙ. Τὰ Πρωταγόρεά μοι φαίνει περὶ τε πάλης
E καὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν εἰρηκέναι.

ΞΕ. Καὶ πολλῶν γε, ἃ μακάριε, ἑτέρων. ἀτὰρ δὴ
τὸ τῆς ἀντιλογικῆς τέχνης ἃρ' οὐκ ἐν κεφαλαίῳ περὶ πάν-
των πρὸς ἀμφισβήτησιν ἱκανὴ τις δύναμις ἔοικ' εἶναι;

ΘΕΑΙ. Φαίνεται γοῦν σχεδὸν οὐδὲν ὑπολιπεῖν.

ΞΕ. Σὺ δὴ πρὸς θεῶν, ἃ παῖ, δυνατὸν ἡγεῖ τοῦτο;
τάχα γὰρ ἂν ἡμεῖς μὲν ὀξύτερον οἱ νέοι πρὸς αὐτὸ βλέ-
ποιτε, ἡμεῖς δὲ ἀμβλύτερον.

233 ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον, καὶ πρὸς τί μάλιστα λέγεις; οὐ
γὰρ που κατανοῶ τὸ νῦν ἐρωτάμενον.

ΞΕ. Εἰ πάντα ἐπίστασθαι τινα ἀνθρώπων ἐστὶ δυ-
νατόν.

ΘΕΑΙ. Μακάριον μὲντ' ἂν ἡμῶν, ἃ ξένη, ἦν τὸ
γένος.

ΞΕ. Πῶς οὖν ἂν ποτέ τις πρὸς γε τὸν ἐπιστάμενον
αὐτὸς ἐνεπιστήμων ἂν δύναται ἂν ὑγιές τι λέγων ἀν-
ειπεῖν;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς.

ΞΕ. Τί ποτ' οὖν ἂν εἴη τὸ τῆς σοφιστικῆς δυνάμεως
θαῦμα;

ΘΕΑΙ. Τοῦ δὴ πέρι;

B ΞΕ. Καθ' ὃν τινα τρόπον ποτὲ δυνατοὶ τοῖς νέοις
δόξαν παρασκευάζειν, ὡς εἰσὶ πάντα πάντων αὐτοὶ σο-

φώτατοι. δῆλον γὰρ ὡς εἰ μήτε ἀντέλεγον ὀρθῶς μήτε
ἐκείνοις ἐφαίνοντο, φαυνομένοι τε εἰ μὴδὲν αὐτῶν μᾶλλον
ἐδόκουν διὰ τὴν ἀμφισβήτησιν εἶναι φρόνιμοι, τὸ σὺν δὴ
τοῦτο, σχολῇ ποτ' ἂν αὐτοῖς τις χοήματα διδοὺς ἤθελεν
ἂν τοῦτων αὐτῶν μαθητῆς γίνεσθαι.

ΘΕΑΙ. Σχολῇ μὲντ' ἂν.

ΞΕ. Νῦν δέ γ' ἐθέλουσιν;

ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα.

ΞΕ. Δοκοῦσι γάρ, οἶμαι, πρὸς ταῦτα ἐπιστημόνως ὁ
ἔχειν αὐτοὶ πρὸς ἅπερ ἀντιλέγουσιν.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Δρωῖσι δέ γε τοῦτο πρὸς ἅπαντα, φαμέν;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Πάντα ἄρα σοφοὶ τοῖς μαθηταῖς φαίνονται.

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΞΕ. Οὐκ ὄντες γε· ἀδύνατον γὰρ τοῦτό γε ἐφάνη.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐκ ἀδύνατον;

XXI. ΞΕ. Δοξαστικὴν ἄρα τινὰ περὶ πάντων ἐπι-
στήμην ὁ σοφιστῆς ἡμῖν, ἀλλ' οὐκ ἀλήθειαν ἔχων ἀνα-
πέφανται.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν, καὶ κινδυνεύει γε τὸ D
νῦν εἰρημένον ὀρθότατα περὶ αὐτῶν εἰρησθαι.

ΞΕ. Λάβωμεν τοίνυν σαφέστερόν τι παράδειγμα
περὶ τούτων.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον δὴ;

ΞΕ. Τόδε. καὶ μοι πειρῶ προσέχων τὸν νοῦν εὖ
μάλα ἀποκρίνασθαι.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Εἰ τις φαίη μὴ λέγειν μὴδ' ἀντιλέγειν, ἀλλὰ
ποιεῖν καὶ δρᾶν μιᾶ τέχνη ξυνάπαντα ἐπίστασθαι πράγ-
ματα.

ΘΕΑΙ. Πῶς πάντα εἶπες;

E

ΞΕ. Τὴν ἀρχὴν τοῦ ῥηθέντος σὺ γ' ἡμῖν εὐθὺς ἀγνοεῖς· τὰ γὰρ ξύμπαντα, ὡς εἰκας, οὐ μαθηταίης.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΞΕ. Λέγω τοίνυν σὲ καὶ ἐμὲ τῶν πάντων, καὶ πρὸς ἡμῖν τὰλλα ζῶα καὶ δένδρα.

ΘΕΑΙ. Πῶς λέγεις;

ΞΕ. Εἰ τις ἐμὲ καὶ σὲ καὶ τὰλλα φυτὰ πάντα ποιήσκειν φαίη.

234 ΘΕΑΙ. Τίνα δὴ λέγων τὴν ποιήσκειν; οὐ γὰρ δὴ γεωργὸν γε εἶπες τίνα· καὶ γὰρ ζῶων αὐτὸν εἶπες ποιητήν.

ΞΕ. Φημί, καὶ πρὸς γε θαλάττης καὶ γῆς καὶ οὐρανοῦ καὶ θεῶν καὶ τῶν ἄλλων ξυμπάντων· καὶ τοίνυν καὶ ταχὺ ποιήσας αὐτῶν ἕκαστα πάνν μικροῦ νομίσματος ἀποδίδεται.

ΘΕΑΙ. Παιδιάν λέγεις τινά.

ΞΕ. Τί δέ; τὴν τοῦ λέγοντος, ὅτι πάντα οἶδε καὶ ταῦτα ἕτερον ἂν διδάξειεν ὀλίγον καὶ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, μῶν οὐ παιδιάν νομιστέον;

ΘΕΑΙ. Πάντως που.

B ΞΕ. Παιδιάς δὲ ἔχεις ἢ τι τεχνικώτερον ἢ καὶ χαριέστερον εἶδος ἢ τὸ μιμητικόν;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς· πάμπολυ γὰρ εἰρηγας εἶδος εἰς ἐν πάντα ξυλλαβῶν καὶ σχεδὸν ποικιλώτατον.

XXII. ΞΕ. Οὐκοῦν τὸν γ' ὑπισχνούμενον δυνατόν εἶναι μιᾷ τέχνῃ πάντα ποιεῖν γιννώσκόμενον ποῦ τοῦτο, ὅτι μιμήματα καὶ ὁμώνυμα τῶν ὄντων ἀπειραζόμενος τῇ γραφικῇ τέχνῃ δυνατός ἐσται τοὺς ἀνοήτους τῶν νέων παιδῶν, πόρρωθεν τὰ γεγραμμένα ἐπιδεικνύς, λανθάνειν ὡς, ὅ τί περ ἂν βουληθῆ δρᾶν, τοῦτο ἱκανώτατος ὢν ἀποτελεῖν ἔργῳ.

C ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Τί δὲ δὴ; περὶ τοὺς λόγους ἄρ' οὐ προσδοκῶ-

μεν εἶναι τίνα ἄλλην τέχνην; ἢ οὐ δυνατόν αὐτὸν τυγχάνειν τοὺς νέους καὶ ἐτι πόρρω τῶν πραγμάτων τῆς ἀληθείας ἀφαστιῶτας διὰ τῶν αὐτῶν τοῖς λόγοις γοητεύειν, δεικνύστας εἰδωλὰ λεγόμενα περὶ πάντων, ὥστε ποιεῖν ἀληθῆ δοκεῖν λέγεσθαι καὶ τὸν λέγοντα δὴ σοφώτατον πάντων ἅπαντ' εἶναι;

ΘΕΑΙ. Τί γὰρ οὐκ ἂν εἴη ἄλλη τις τοιαύτη τέχνη; D

ΞΕ. Τοὺς πολλοὺς οὖν, Θεαίτητε, τῶν τότε ἀκούοντων ἄρ' οὐκ ἀνάγκη, χρόνου τε ἐπελθόντος αὐτοῖς ἱκανοῦ καὶ προούσης ἡλικίας, τοῖς τε οὖσι προσπίπτουτας ἐγγύθεν καὶ διὰ παθημάτων ἀναγκαζομένους ἐναργῶς ἐφάπτεσθαι τῶν ὄντων, μεταβάλλειν τὰς τότε γενομένους δόξας, ὥστε μικρὰ μὲν φαίνεσθαι τὰ μεγάλα, χαλεπὰ δὲ τὰ ῥάδια, καὶ πάντα πάντῃ ἀνατετραφῆαι τὰ ἐν τοῖς λόγοις φαντάσματα ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς πράξεσιν ἔργων παραγενομένων;

ΘΕΑΙ. Ὡς γοῦν ἐμοὶ τηλικῶδες ὄντι κρῖναι. οἶμαι δὲ καὶ ἐμὲ τῶν ἐτι πόρρωθεν ἀφαστηκότων εἶναι.

ΞΕ. Τοιγαροῦν ἡμεῖς σὲ οἶδε πάντες πειρασόμεθα καὶ νῦν πειρώμεθα ὡς ἐγγύτατα ἄνευ τῶν παθημάτων προσάγειν. περὶ δ' οὖν τοῦ σοφιστοῦ τόδε μοι λέγε· πό- 235 τερον ἤδη τοῦτο σαφές, ὅτι τῶν γοήτων ἐστὶ τις, μιμη- τῆς ὢν τῶν ὄντων, ἢ διαστάζομεν ἐτι, μὴ περὶ ὅσων περ ἀντιλέγειν δοκεῖ δυνατός εἶναι, περὶ τοσούτων καὶ τὰς ἐπιστήμας ἀληθῶς ἔχων τυγχάνει;

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς ἂν, ὦ ξένη; ἀλλὰ σχεδὸν ἤδη σαφές ἐκ τῶν εἰρημένων, ὅτι τῶν τῆς παιδείας μετεχόντων ἐστὶ τις [μερῶν].

ΞΕ. Εἰς γόητα μὲν δὴ καὶ μιμητὴν ἄρα θετέον τινά.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ θετέον;

XXIII. ΞΕ. Ἄγε δὴ, νῦν ἡμέτερον ἔργον ἤδη τὸν θῆρα μηκέτ' ἀνείναι· σχεδὸν γὰρ αὐτὸν περιειλήφαμεν B

ἐν ἀμφιβληστροικῇ τινὲ τῶν ἐν τοῖς λόγοις περὶ τὰ τοιαῦτα ὀργάνων, ὥστε οὐκέτ' ἐκφεύξεται τὸδε γε.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Τὸ μὴ οὐ τοῦ γένους εἶναι τοῦ τῶν θαυματοποιῶν τις εἶς.

ΘΕΑΙ. Κάμοι τοῦτό γε οὕτω περὶ αὐτοῦ ξυνδοκεῖ.

ΞΕ. Δέδεικται τοίνυν ὅτι τάχιστα διαιρεῖν τὴν εἰδωλοποικὴν τέχνην, καὶ καταβάνας εἰς αὐτήν, ἐὰν μὲν ἡμᾶς εὐθύς ὁ σοφιστὴς ὑπομείνῃ, συλλαβεῖν αὐτὸν κατὰ τὰ ἐπεσταλμένα ὑπὸ τοῦ βασιλικοῦ λόγου, κἀκείνῳ παραδόντας ἀποφῆναι τὴν ἄγρην· ἐὰν δ' ἄρα κατὰ μέρη τῆς μιμητικῆς δύηται πῆ, ξυνακολουθεῖν αὐτῷ διαρουντας ἀεὶ τὴν ὑποδεχομένην αὐτὸν μοῖραν, ἕως περ' ἂν ληφθῇ. πάντως οὔτε οὗτος οὔτε ἄλλο γένος οὐδὲν μὴ ποτε ἐκφυγὸν ἐπεύξεται τὴν τῶν οὕτω δυναμένων μετιέναι καθ' ἑαστά τε καὶ ἐπὶ πάντα μέθοδον.

ΘΕΑΙ. Λέγεις εὖ, καὶ ταῦτα ταύτη ποιητέου.

ΞΕ. Κατὰ δὴ τὸν παρεληλυθότα τρόπον τῆς διαίρε-
D σεως ἔγωγέ μοι καὶ νῦν φαίνομαι δύο καθορᾶν εἶδη τῆς μιμητικῆς· τὴν δὲ ζητουμένην ιδέαν, ἐν ὁποτέρῳ ποθ' ἡμῖν οὐσα τυγχάνει, καταμαθεῖν οὐδέπω μοι δοκῶ νῦν δυνατὸς εἶναι.

ΘΕΑΙ. Σὺ δ' ἄλλ' εἰπέ πρῶτον καὶ δίδεε ἡμῖν, τίνας τὰ δύο λέγεις.

ΞΕ. Μίαν μὲν τὴν εἰκαστικὴν ὁρᾶν ἐν αὐτῇ τέχνῃ. ἔστι δ' αὕτη μάλιστα, ὅποταν κατὰ τὰς τοῦ παραδείγματος συμμετρίας τις ἐν μήκει καὶ πλάτει καὶ βάθει, καὶ
E πρὸς τούτοις ἐπι χρώματα ἀποδιδούς τὰ προσήκοντα ἐκαστοῖς, τὴν τοῦ μιμήματος γένεσιν ἀπεργάζηται.

ΘΕΑΙ. Τὴ δ'· οὐ πάντες οἱ μιμούμενοί τι τοῦτ' ἐπιχειροῦσι ὁρᾶν;

ΞΕ. Οὐκ οὖν ὅσοι γε τῶν μεγάλων πού τι πλάττου-

σιν ἔργων ἢ γράφουσιν. εἰ γὰρ ἀποδίδοιεν τὴν τῶν καλοῦ ἀληθινὴν συμμετρίαν, οἷσθ' ὅτι σμικρότερα μὲν τοῦ δέαντος τὰ ἄνω, μείζω δὲ τὰ κάτω φαίνοιτ' ἂν διὰ τὸ τὰ μὲν 236 πόρρωθεν, τὰ δ' ἔγγυθεν ὑφ' ἡμῶν ὁρᾶσθαι. ἄρ' οὖν οὐ χάρειν τὸ ἀληθὲς εἴσαντες οἱ δημιουργοὶ νῦν οὐ τὰς οὕσας συμμετρίας, ἀλλὰ τὰς δοξούσας εἶναι καλὰς τῆς εἰδωλοῖς ἐναπεργάζονται;

ΘΕΑΙ. Πάνν μὲν οὖν.

ΞΕ. Τὸ μὲν ἄρα ἕτερον οὐ δίκαιον, εἰκὸς γε ὄν, εἰκόνα καλεῖν;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ τῆς γε μιμητικῆς τὸ ἐπὶ τούτῳ μέρος κλη-
B τέον, ὅπερ εἴπομεν ἐν τῷ πρόσθεν, εἰκαστικὴν;

ΘΕΑΙ. Κλητέον.

ΞΕ. Τί δέ; τὸ φαινόμενον μὲν διὰ τὴν [οὐκ] ἀκολουθίαν εἰκέναι τῷ καλῷ, δύναμιν δὲ εἰ τις λάβοι τὰ τηλικαῦτα ἱκανῶς ὁρᾶν, μὴδ' εἰκότος ᾧ φησὶν εἰκέναι, τί καλοῦμεν; ἄρ' οὐκ, ἐπεὶ περ φαίνεται μὲν, εἰκε δὲ οὐ, φάντασμα;

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΞΕ. Οὐκοῦν πάμπολυ καὶ κατὰ τὴν ζωγραφίαν
C τοῦτο τὸ μέρος ἐστὶ καὶ κατὰ ξύμπασαν μιμητικὴν;

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Τὴν δὴ φάντασμα ἀλλ' οὐκ εἰκόνα ἀπεργαζομένην τέχνην ἄρ' οὐ φανταστικὴν ὀρθότατ' ἂν προσαγορεύοιμεν;

ΘΕΑΙ. Πολύ γε.

ΞΕ. Τούτῳ τοίνυν τὰ δύο ἔλεγον εἶδη τῆς εἰδωλοποικῆς, εἰκαστικὴν καὶ φανταστικὴν.

ΘΕΑΙ. Ὅρθῶς.

ΞΕ. Ὅ δέ γε καὶ τότε ἡμφεγνόουν, ἐν ποτέρῳ τοῦ σοφιστῆν θετέον, οὐδὲ νῦν πῶ δύναμαι θεάσασθαι σα-

Ἰ φῶς, ἀλλ' ὄντως θαυμαστός ἀνὴρ καὶ κατιδεῖν παρχάλε-
πος, ἐπεὶ καὶ νῦν μάλα εὖ καὶ κομψῶς εἰς ἄπορον εἶδος
διερευνησάσθαι καταπέφενγεν.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΞΕ. Ἄρ' οὖν αὐτὸ γυγνώσκων ξύμφης, ἢ σε οἶον
δύμη τις ὑπὸ τοῦ λόγου συνειδησμένου νῦν ἐπεσπάσατο
πρὸς τὸ ταχὺ ξυμφῆσαι;

ΘΕΑΙ. Πῶς καὶ πρὸς τί τοῦτο εἰρηκας;

XXIV. ΞΕ. Ὅντως, ὦ μακάριε, ἐσμὲν ἐν παντάπασιν
Ε χαλεπῇ σκέψει. τὸ γὰρ φαίνεσθαι τοῦτο καὶ τὸ δοκεῖν,
εἶναι δὲ μὴ, καὶ τὸ λέγειν μὲν ἄττα, ἀληθῆ δὲ μὴ, πάντα
ταῦτά ἐστι μεστὰ ἀπορίας αἰεὶ ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ καὶ
νῦν. ὅπως γὰρ εἰπόντα χρη ψευδῆ λέγειν ἢ δοξάζειν ὄν-
τως εἶναι, καὶ τοῦτο φθεγγόμενον ἐναντιολογία μὴ συν-
237 ἔχεσθαι, παντάπασιν, ὦ Θεαίτητε, χαλεπόν.

ΘΕΑΙ. Τί δὴ;

ΞΕ. Τετόλμημεν ὁ λόγος οὕτως ὑποθέσθαι τὸ μὴ ὄν
εἶναι· ψεῦδος γὰρ οὐκ ἂν ἄλλως ἐγγίγντο ὄν. Παιρμενί-
δος δὲ ὁ μέγας, ὦ παῖ, παισὶν ἡμῖν οὐσίην ἀρχόμενός τε
καὶ διὰ τέλους τοῦτο ἀπεμαρτύρατο, παζῆ τε ὧδε ἐκάστοτε
λέγων καὶ μετὰ μέτρων·

οὐ γὰρ μὴ ποτε τοῦτο δαμῆς, φησὶν, εἶναι μὴ εἶντα·
ἀλλὰ σὺ τῆσδ' ἀφ' ὁδοῦ διζήσιος εἶργε νόημα.

Β παρ' ἐκείνων τε οὖν μαρτυρεῖται, καὶ μάλιστα γὰρ δὴ πάν-
των ὁ λόγος αὐτός ἂν δηλώσειε μέτρια βασανισθεῖς. τοῦτ'
οὖν αὐτὸ πρῶτον θεασάμεθα, εἰ μὴ τί σοι διαφέρει.

ΘΕΑΙ. Τὸ μὲν ἐμὸν ὅπη βούλει τίθεσο, τὸν δὲ λό-
γον, ἢ βέλτεστα διέξεις, σκοπῶν αὐτός τε ἴδι κάμε κατὰ
ταύτην τὴν ὁδὸν ἄγε.

XXV. ΞΕ. Ἄλλα χρη δρῶν ταῦτα. καὶ μοι λέγε· τι
μηδαμῶς ὄν τολμῶμέν πον φθέγγεσθαι;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Μὴ τοίνυν ἐριδος ἐνεκα μηδὲ παιδιᾶς, ἀλλ' εἰ
σπουδῆ δέοι συννοήσαντά τινα ἀποκρίνασθαι τῶν ἀκροα-
τῶν, ποι χρη τοῦνομ' ἐπιφέρειν τοῦτο τὸ μὴ ὄν· τί δο-
κοῦμεν ἂν εἰς τί καὶ ἐπὶ ποῖον αὐτόν τε καταχρήσασθαι
καὶ τῷ πυνθανομένῳ δεικνύναι;

ΘΕΑΙ. Χαλεπὸν ἦρον καὶ σχεδὸν εἰπεῖν ὄλω γὰρ ἐμοὶ
παντάπασιν ἄπορον.

ΞΕ. Ἄλλ' οὖν τοῦτό γε δήλον, ὅτι τῶν ὄντων ἐπὶ τι
τὸ μὴ ὄν οὐκ οἰστέον.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ ἂν;

ΞΕ. Οὐκοῦν ἐπέπερ οὐκ ἐπὶ τὸ ὄν, οὐδ' ἐπὶ τὸ τι
φείρων ὀρθῶς ἂν τις φέροι.

ΘΕΑΙ. Πῶς δὴ;

ΞΕ. Καὶ τοῦτο ἡμῖν πον φανερόν, ὡς καὶ τὸ τί τοῦτο ὁ
ῥῆμα ἐπ' ὄντι λέγομεν ἐκάστοτε· μόνον γὰρ αὐτὸ λέγειν,
ὡσπερ γυμνὸν καὶ ἀρηρημαμένον ἀπὸ τῶν ὄντων ἀπάν-
των, ἀδύνατον· ἢ γὰρ;

ΘΕΑΙ. Ἀδύνατον.

ΞΕ. Ἄρα τῆδε σκοπῶν ξύμφης ὡς ἀνάγκη τὸν τι
λέγοντα ἐν γέ τι λέγειν;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Ἐνὸς γὰρ δὴ τό γε τι φήσεις σημείον εἶναι, τὸ
δὲ τινὲ δυοῖν, τὸ δὲ τινὲς πολλῶν.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Τὸν δὲ δὴ μὴ τί λέγοντα ἀναγκαιότατον, ὡς ἔ
εοικε, παντάπασιν μηδὲν λέγειν.

ΘΕΑΙ. Ἀναγκαιότατον μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἄρ' οὖν οὐδὲ τοῦτο συγχωρητέον, τὸ τὸν τοιοῦ-
τον λέγειν μὲν [τι], λέγειν μέντοι μηδὲν, ἀλλ' οὐδὲ λέγειν
φαιτέον, ὅς γ' ἂν ἐπιχειρῆ μὴ ὄν φθέγγεσθαι;

ΘΕΑΙ. Τέλος γοῦν ἂν ἀπορίας ὁ λόγος ἔχοι.

XXVI. ΞΕ. Μήπω μέγ' εἴπης· ἔτι γὰρ, ὦ μακάριε, 238

ἔστι, καὶ ταῦτά γε τῶν ἀποριῶν ἢ μερίστη καὶ πρώτη, περὶ γὰρ αὐτὴν αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν οὐσα τυγχάνει.

ΘΕΑΙ. Πῶς φῆς; λέγε καὶ μηδὲν ἀποκνήσης.

ΞΕ. Τῷ μὲν ὄντι που προσγένοιτο ἂν τι τῶν ὄντων ἕταρον.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Μὴ ὄντι δέ τι τῶν ὄντων ἄρα προσγίγνεσθαι φήσομεν δυνατόν εἶναι;

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς;

ΞΕ. Ἀριθμὸν δὴ τὸν ζύμπαντα τῶν ὄντων τίθεμεν.

ΘΕΑΙ. Εἰ πέφ γε καὶ ἄλλο τι θετέον ὡς ὄν.

ΞΕ. Μὴ τοίνυν μηδ' ἐπιχειροῦμεν ἀριθμοῦ μήτε πλήθος μήτε ἐν πρὸς τὸ μὴ ὄν προσφέρειν.

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν ἂν ὀρθῶς γε, ὡς εἴοικεν, ἐπιχειροῦμεν, ὡς φησιν ὁ λόγος.

ΞΕ. Πῶς οὖν ἂν ἢ διὰ τοῦ στόματος φθέρξαιτ' ἂν τις ἢ καὶ τῇ διανοίᾳ τὸ παράπαν λάβοι τὰ μὴ ὄντα ἢ τὸ μὴ ὄν χωρὶς ἀριθμοῦ;

ΘΕΑΙ. Λέγε, πῆ;

ΞΕ. Μὴ ὄντα μὲν ἐπειδὴν λέγωμεν, ἄρα οὐ πλήθος ἐπιχειροῦμεν ἀριθμοῦ προστιθέναι;

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΞΕ. Μὴ ὄν δέ, ἄρα οὐ τὸ ἐν αὐτῷ;

ΘΕΑΙ. Σαφέστατά γε.

ΞΕ. Καὶ μὴν οὔτε δίκαιόν γε οὔτ' ὀρθόν φαμεν ὄν ἐπιχειρεῖν μὴ ὄντι προσαρμόττειν.

ΘΕΑΙ. Λέγεις ἀληθέστατα.

ΞΕ. Συννοεῖς οὖν ὡς οὔτε φθέρξασθαι δυνατόν ὀρθῶς οὔτ' εἰπεῖν οὔτε διανοηθῆναι τὸ μὴ ὄν αὐτὸ καθ' αὐτό, ἀλλ' ἔστιν ἀδιανόητόν τε καὶ ἄρρητον καὶ ἀφθερ-
γον καὶ ἄλογον;

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἄρ' οὖν ἐψευδάμην ἄρτι λέγων τὴν μερίστην ὁ ἀπορίαν ἔρεθν αὐτοῦ πέφ; τὸ δὲ ἔτι μείζω τινὰ λέγειν ἄλλην ἔχομεν;

ΘΕΑΙ. Τί δὴ;

ΞΕ. Ὡ θαυμάσια, οὐκ ἐννοεῖς αὐτοῖς τοῖς λεχθεῖσιν ὅτι καὶ τὸν ἐλέγχοντα εἰς ἀπορίαν καθίστησι τὸ μὴ ὄν οὕτως, ὥστε, ὅποταν αὐτὸ ἐπιχειροῦ τις ἐλέγχειν, ἐναντία αὐτὸν αὐτῷ περὶ ἐκεῖνο ἀναγκάζεσθαι λέγειν;

ΘΕΑΙ. Πῶς φῆς; εἰπέ ἔτι σαφέστερον.

ΞΕ. Οὐδὲν δεῖ τὸ σαφέστερον ἐν ἐμοὶ σκοπεῖν. ἐγὼ μὲν γὰρ ὑποθέμενος οὔτε ἐνός οὔτε τῶν πολλῶν τὸ μὴ ὄν εἶναι δεῖν μετέχειν, ἄρτι τε καὶ νῦν οὕτως ἐν αὐτῷ εἰρημα· τὸ μὴ ὄν γὰρ φημί. ξυνοεῖς τοι;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ μὴν αὐτὸ καὶ μικρὸν ἔμπροσθεν ἀφθεργκτόν τε αὐτὸ καὶ ἄρρητον καὶ ἄλογον ἔφημ' εἶναι. ξυνοεῖς;

ΘΕΑΙ. Συνέπομαι πῶς.

ΞΕ. Οὐκοῦν τό γε εἶναι προσάπτειν πειρωόμενος ἐναντία τοῖς πρόσθεν ἔλεγον;

239

ΘΕΑΙ. Φαίλει.

ΞΕ. Τί δέ; τοῦτο προσάπτων οὐχ ὡς ἐνὶ διελεγόμεν;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἄλογόν τε λέγων καὶ ἄρρητον καὶ ἀφθεργκτόν ὡς γε πρὸς ἐν τὸν λόγον ἐποιούμην.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Φαμέν δέ γε δεῖν, εἰπερ ὀρθῶς τις λέξει, μήτε ὡς ἐν μήτε ὡς πολλὰ διορίζειν αὐτό, μηδὲ τὸ παράπαν αὐτὸ καλεῖν· ἐνός γὰρ εἶδει καὶ κατὰ ταύτην ἂν τὴν πρόσρησιν προσαγορεύοιτο.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι γε.

XXVII. ΞΕ. Τὸν μὲν τοίνυν ἐμέ γ' ἔτι τίς ἂν λέγοι; B

καὶ γὰρ κάλαι καὶ τὰ νῦν ἠττημένοι ἂν εὔροι περὶ τὸν τοῦ μὴ ὄντος ἔλεγχον. ὥστε ἐν ἑμοίγε λέγοντι, καθάπερ εἶπον, μὴ σκοπῶμεν τὴν ὀρθολογίαν περὶ τὸ μὴ ὄν, ἀλλ' εἰ δὴ νῦν ἐν σοὶ σκεψώμεθα.

ΘΕΑΙ. Πῶς φῆς;

ΞΕ. Ἴθι ἡμῖν εὐ καὶ γενναίως, ἅτε νέος ὢν, ὃ τι μάλιστα δύνασαι συντείνεις πειράσθητι, μήτε οὐσίαν μήτε τὸ ἐν μήτε πλήθος ἀριθμοῦ προστιθεῖς τῷ μὴ ὄντι, κατὰ τὸ ὀρθὸν φθέρξασθαί τι περὶ αὐτοῦ.

ΘΕΑΙ. Πολλὴ μὲν' ἂν με καὶ ἄτοπος ἔχοι προθυ-
C μία τῆς ἐπιχειρήσεως, εἰ σὲ τοιαῦθ' ὄρων πάσχοντα αὐ-
τὸς ἐπιχειροῦν.

ΞΕ. Ἄλλ' εἰ δοκεῖ, σὲ μὲν καὶ ἐμὲ χαίρειν ἐώμεν· ἕως δ' ἂν τιμὴ δυναμένῃ ὄρῃν τοῦτ' ἐντυγχάνωμεν, μέχρι τούτου λέγωμεν ὡς παντὸς μᾶλλον πανούργως εἰς ἄπο-
ρον ὁ σοφιστὴς τόπον καταδέδυνεν.

ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα δὴ φαίνεται.

ΞΕ. Τοιγαροῦν εἰ τινα φήσομεν αὐτὸν ἔχειν φαντα-
D στικὴν τέχνην, ὁαδίως ἐκ ταύτης τῆς χρείας τῶν λόγων ἀντιλαμβανόμενος ἡμῶν εἰς τοῦναντίον ἀποστρέψει τοὺς λόγους, ὅταν εἰδωλοποιὸν αὐτὸν καλῶμεν, ἀνερωτῶν τί ποτε τὸ παράπαν εἰδωλον λέγομεν. σκοπεῖν οὖν, ὃ Θεαί-
τητε, χρή, τί τις τῷ νεανίᾳ πρὸς τὸ ἐρωτώμενον ἀπο-
κρινεῖται.

ΘΕΑΙ. Δῆλον ὅτι φήσομεν τὰ τε ἐν τοῖς ὕδασι καὶ κατόπτροις εἰδωλα, ἔτι καὶ τὰ γεγραμμένα καὶ τὰ τετυ-
πωμένα καὶ τᾶλλα, ὅσα πού τοιαῦτ' ἔσθ' ἕτερα;

E XXVIII. ΞΕ. Φανερός, ὃ Θεαίτητε, εἰ σοφιστὴν οὐχ ἔωρακάς.

ΘΕΑΙ. Τί δὴ;

ΞΕ. Δόξει σοὶ μύνειν ἢ παντάπασιν οὐκ ἔχειν ὄμματα.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Τὴν ἀπόκρισιν ὅταν οὕτως αὐτῷ διδῶς [εἰάν ἐν κατόπτροις ἢ πλάσμασι λέγῃς τι], καταγελάσεται σου τῶν λόγων, ὅταν ὡς βλέπουσι λέγῃς αὐτῷ, προσποιούμε-
νος οὔτε κατόπτρα οὔτε ὕδατα γιγνώσκειν οὔτε τὸ πα- 240
ράπαν ὄψιν, τὸ δ' ἐκ τῶν λόγων ἐρωτήσει σε μόνον.

ΘΕΑΙ. Ποῖον;

ΞΕ. Τὸ διὰ πάντων τούτων, ἃ πολλὰ εἰπὼν ἠξίωσας ἐνὶ προσεπεινὸν ὀνόματι, φθεγγάμενος εἰδωλον ἐπὶ πᾶσιν ὡς ἐν ὄν. λέγε οὖν καὶ ἀμύνου μηδὲν ὑποχωρῶν τὸν ἄνδρα.

ΘΕΑΙ. Τί δῆτα, ὃ ξένη, εἰδωλον ἂν φαίμεν εἶναι πλὴν γε τὸ πρὸς τᾶληθινὸν ἀφωμοιωμένον ἕτερου τοι-
οῦτον;

ΞΕ. Ἐτερον δὲ λέγεις τοιοῦτον ἀληθινόν, ἢ ἐπὶ τίμῃ τὸ τοιοῦτον εἶπες;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς ἀληθινόν γε, ἀλλ' εἰκόος μὲν. B

ΞΕ. Ἄρα τὸ ἀληθινὸν ὄντως ὄν λέγων;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Τί δέ; τὸ μὴ ἀληθινὸν ἄρ' ἐναντίον ἀληθοῦς;

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΞΕ. Οὐκ ὄντως οὐκ ὄν ἄρα λέγεις τὸ εἰκόος, εἴπερ αὐτό γε μὴ ἀληθινὸν ἐρεῖς.

ΘΕΑΙ. Ἄλλ' ἔστι γε μὴν πως.

ΞΕ. Οὐκὸν ἀληθῶς γε, φῆς.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν· πλὴν γ' εἰκὼν ὄντος.

ΞΕ. Οὐκ ὄν ἄρα οὐκ ὄντως ἐστὶν ὄντος ἢν λέγομεν εἰκόνα;

ΘΕΑΙ. Κινδυνεύει τοιαύτην τινα πεπλέχθαι συμ- C
πλοκὴν τὸ μὴ ὄν τῷ ὄντι, καὶ μάλα ἄτοπον.

ΞΕ. Πῶς γὰρ οὐκ ἄτοπον; ὄρῃς γοῦν ὅτι καὶ νῦν διὰ τῆς ἐπαλλάξεως ταύτης ὁ πολυκέφαλος σοφιστὴς ἠνάγκασεν ἡμᾶς τὸ μὴ ὄν οὐχ ἐκόντας ὁμολογεῖν εἶναι πως.

ΘΕΑΙ. Ὅρθῳ καὶ μάλα.

ΞΕ. Τί δὲ δὴ; τὴν τέχνην αὐτοῦ τίνα ἀφορίζαντες ἡμῖν αὐτοῖς συμφωνεῖν οἰοῖτε ἐσόμεθα;

ΘΕΑΙ. Πῆ καὶ τὸ ποῖόν τι φοβούμενος οὕτω λέγεις;

ΔΕ. Ὅταν περὶ τὸ φάντασμα αὐτὸν ἀπατᾶν φάμεν καὶ τὴν τέχνην εἶναι τίνα ἀπατηρικὴν αὐτοῦ, τότε πότερον ψευδῆ δοξάζειν τὴν ψυχὴν ἡμῶν φήσομεν ὑπὸ τῆς ἐκείνου τέχνης, ἢ τί ποτ' ἐροῦμεν;

ΘΕΑΙ. Τοῦτο· τί γὰρ ἂν ἄλλο εἰπαιμεν;

ΞΕ. Ψευδῆς δ' αὖ δόξα ἐστὶ τὰναντία τοῖς οὐσι δοξάζουσα, ἢ πῶς;

ΘΕΑΙ. Τὰναντία.

ΞΕ. Λέγεις ἄρα τὰ μὴ ὄντα δοξάζειν τὴν ψευδῆ δόξαν;

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

Ε ΔΕ. Πότερον μὴ εἶναι τὰ μὴ ὄντα δοξάζουσαν, ἢ πῶς εἶναι τὰ μηδαμῶς ὄντα;

ΘΕΑΙ. Εἶναι πῶς τὰ μὴ ὄντα δεῖ γε, εἴπερ ψεύσεται ποτέ τις τι καὶ κατὰ βραχύ.

ΞΕ. Τί δ'; οὐ καὶ μηδαμῶς εἶναι τὰ πάντως ὄντα δοξάζεται;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ τοῦτο δὴ ψεῦδος;

ΘΕΑΙ. Καὶ τοῦτο.

ΔΕ. Καὶ λόγος, οἶμαι, ψευδῆς οὕτω κατὰ ταῦτα νο-
241 μισθῆσεται τὰ τε ὄντα λέγων μὴ εἶναι καὶ τὰ μὴ ὄντα εἶναι.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ ἂν ἄλλως τοιοῦτος γένοιτο;

ΔΕ. Σχεδὸν οὐδαμῶς· ἀλλὰ ταῦτα ὁ σοφιστὴς οὐ φήσκει ἢ τίς μηχανὴ συγχωρεῖν τινὰ τῶν εὐφρονούντων, ὅταν ἄφθεργκα καὶ ἄφροητα καὶ ἄλογα καὶ ἀδιαινόητα πρὸς διωμολογημένα ἢ τὰ πρὸ τούτων ὁμολογηθέντα; μανθά-
νομεν, ὦ Θεαίτητε, ἃ λέγει;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ μανθάνομεν, ὅτι τὰναντία φή-
σει λέγειν ἡμᾶς τοῖς νῦν δὴ, ψευδῆ τολμήσαντας εἰπεῖν ὡς ἐστὶν ἐν δόξαις τε καὶ κατὰ λόγους; τῷ γὰρ μὴ ὄντι το
B ὄν προσάπτειν ἡμᾶς πολλάκις ἀναγκάζεσθαι, διωμολογη-
σαμένους νῦν δὴ πού τοῦτο εἶναι πάντων ἀδυνατώτατον.

XXIX. ΔΕ. Ὅρθῶς ἀπεμνημόνευσας, ἀλλ' ἄρα δὴ βουλευέσθαι τί χρὴ δεῖν τοῦ σοφιστοῦ περὶ τὰς γὰρ ἀντιλήψεις καὶ ἀπορίας, ἐὰν αὐτὸν διερευνώμεν ἐν τῇ τῶν ψευδουργῶν καὶ γοήτων τέχνῃ τιθέντες, ὅρας ὡς εὐ-
ποροὶ καὶ πολλοί.

ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα.

ΔΕ. Μικρὸν μέρος τοίνυν αὐτῶν διεληλύθαμεν, οὐσῶν ὡς ἔπος εἰπεῖν ἀπεράντων.

ΘΕΑΙ. Ἀδύνατον γὰρ, ὡς εἴκειν, τὸν σοφιστὴν εἶλεν, εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει.

ΔΕ. Τί οὖν; ἀποστησόμεθα νῦν μαλθακισθέντες;

ΘΕΑΙ. Οὐκ οὖν ἐγωγέφημι δεῖν, εἰ καὶ κατὰ σμι-
κρὸν οἰοῖ τ' ἐπιλαβέσθαι πῆ τάνδρός ἐσμεν.

ΔΕ. Ἐξείς οὖν συγγνώμην καὶ καθάπερ νῦν εἶπες ἀγαπήσεις, ἐὰν πῆ καὶ κατὰ βραχύ παρασπασώμεθα οὕτως ἰσχυροῦ λόγου;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐχ ἔξω;

ΔΕ. Τόδε τοίνυν ἐτι μᾶλλον παραιτοῦμαί σε.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΔΕ. Μή με οἶον πατραλοῖαν ὑπολάβης γίνεσθαι
τινα.

ΘΕΑΙ. Τί δὴ;

ΔΕ. Τὸν τοῦ πατρὸς Παρμενίδου λόγον ἀναγκαῖον ἡμῖν ἀμνημόνοις ἐστὶ βασιλεύειν, καὶ βιάζεσθαι τό τε μὴ ὄν ὡς ἐστὶ κατὰ τι καὶ τὸ ὄν αὐτὸ πάλιν ὡς οὐκ ἐστὶ πῆ.

ΘΕΑΙ. Φαίνεται [τὸ τοιοῦτον διαμαχητέον ἐν τοῖς λόγοις].

ΞΕ. Πῶς γὰρ οὐ φαίνεται καὶ τὸ λεγόμενον δὴ
Ε τοῦτο τυφλῶ; τούτων γὰρ μήτε ἔλεγχθέντων μήτε ὁμολο-
γηθέντων σχολῇ ποτέ τις οἶός τε ἔσται περὶ λόγων ψευ-
δῶν λέγων ἢ δόξης, εἴτε εἰδώλων εἴτε εἰκόνων εἴτε μιμη-
μάτων εἴτε φαντασμάτων αὐτῶν, ἢ καὶ περὶ τεχνῶν τῶν
ὑσαι περὶ ταῦτά εἰσι, μὴ καταγέλαστος εἶναι τὰ ἐναντία
ἀναγκαζόμενος αὐτῷ λέγειν.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα.

242 ΞΕ. Διὰ ταῦτα μέντοι τολμητέον ἐπιτίθεσθαι τῷ
πατρικῷ λόγῳ νῦν, ἢ τὸ παράπαν ἑατέον, εἰ τοῦτό τις
εἰργει δρᾶν ὄκνος.

ΘΕΑΙ. Ἄλλ' ἡμᾶς τοῦτό γε μηδὲν μηδαμῇ εἰρέξῃ.

ΞΕ. Τρίτον τοίνυν εἴ σε σμικρόν τι παραιτήσομαι.

ΘΕΑΙ. Λέγε μόνου.

ΞΕ. Εἶπον νῦν δὴ που λέγων ὡς πρὸς τὸν περὶ
ταῦτ' ἔλεγχον αἰεὶ τε ἀπειρηκῶς ἐγὼ τυγχάνω καὶ δὴ καὶ
τὰ νῦν.

ΘΕΑΙ. Εἶπες.

ΞΕ. Φοβοῦμαι δὴ τὰ εἰρημένα, μὴ ποτε διὰ ταῦτά
σοι μανικός εἶναι δόξω παρὰ πόδα μεταβαλὼν ἐμαντὸν
B ἄνω καὶ κάτω. σὴν γὰρ δὴ χάριν ἐλέγχειν τὸν λόγον ἐπι-
θησόμεθα, εἰνπερ ἐλέγχωμεν.

ΘΕΑΙ. Ὅς τοίνυν ἔμοιγε μηδαμῇ δόξων μηδὲν
πλημμελεῖν, ἂν ἐπὶ τὸν ἔλεγχον τοῦτον καὶ τὴν ἀπόδειξιν
ἴης, θαρρῶν ἴδι τούτου γε ἕνεκα.

XXX ΞΕ. Φέρε δὴ, τίνα ἀρχὴν τις ἂν ἀρχαίτη πα-
ρακινδυνευτικοῦ λόγου; δοκῶ μὲν γὰρ τήνδ', ὧ παῖ, τὴν
ἰδὸν ἀναγκαιοτάτην ἡμῖν εἶναι τρέπεσθαι.

ΘΕΑΙ. Ποίαν δὴ;

ΞΕ. Τὰ δοκοῦντα νῦν ἐναργῶς ἔχειν ἐπισκέψασθαι
C πρῶτον, μὴ πῃ τεταραγμένοι μὲν ὦμεν περὶ ταῦτα, ὁρ-
δίως δ' ἀλλήλοις ὁμολογῶμεν ὡς εὐκρινῶς ἔχοντες.

ΘΕΑΙ. Λέγε σαφέστερον ὃ λέγεις.

ΞΕ. Εὐκόλως μοι δοκεῖ Παρμενίδης ἡμῖν διειλέχθαι
καὶ πᾶς ὅστις πάποτε ἐπὶ κρίσιν ὠρμήσει τοῦ τὰ ὄντα διο-
ρίσασθαι πόσα τε καὶ ποῖά ἐστιν.

ΘΕΑΙ. Πῆ;

ΞΕ. Μῦθόν τινα ἕκαστος φαίνεται μοι διηγεῖσθαι
παισίν ὡς οὖσιν ἡμῖν, ὁ μὲν ὡς τρία τὰ ὄντα, πολεμεῖ δὲ
ἀλλήλοις ἐνίοτε αὐτῶν ἅττα πῃ, τοτὲ δὲ καὶ φίλα γιγνό- D
μενα γάμους τε καὶ τόκους καὶ τροφὰς τῶν ἐκγόνων παρ-
έχεται· δύο δὲ ἕτερος εἰπὼν, ὑγρὸν καὶ ξηρὸν ἢ θερμὸν
καὶ ψυχρὸν, συννοικίξει τε αὐτὰ καὶ ἐκδίδωσι· τὸ δὲ παρ'
ἡμῖν Ἑλεατικὸν ἔθνος, ἀπὸ Ξενοφάνους τε καὶ ἐτι πρό-
σθεν ἀρχάμενον, ὡς ἐνός ὄντος τῶν πάντων καλουμένου
οὕτω διεξέρεχεται τοῖς μύθοις. Ἰάδες δὲ καὶ Σικελαὶ τινες
ὑστερον Μοῦσαι ξυνηνοήκασιν ὅτι συμπλέκειν ἀσφαλ- E
στατον ἀμφοτέρα καὶ λέγειν ὡς τὸ ὄν πολλά τε καὶ ἐν
ἐστίν, ἐχθρα δὲ καὶ φιλία συνέχεται. διαφερόμενον γὰρ
αἰεὶ ξυμφέρεται, φασὶν αἱ συντονώτεραι τῶν Μουσῶν·
αἱ δὲ μαλακώτεραι τὸ μὲν αἰεὶ ταῦθ' οὕτως ἔχειν ἐγάλα-
σαν, ἐν μέρει δὲ τοτὲ μὲν ἐν εἶναι φασὶ τὸ πᾶν καὶ φίλον
ὑπ' Ἀφροδίτης, τοτὲ δὲ πολλά καὶ πολέμιον αὐτὸ αὐτῷ 243
διὰ νεκρός τι. ταῦτα δὲ πάντα εἰ μὲν ἀληθῶς τις ἢ μὴ
τούτων εἰρηκε, χαλεπὸν καὶ πλημμελὲς οὕτω μεγάλα κλει-
νοῖς καὶ παλαιοῖς ἀνδράσιν ἐπιτιμᾶν· ἐκείνο δὲ ἀνεπί-
φθονον ἀποφῆμασθαι.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὅτι λίαν τῶν πολλῶν ἡμῶν ὑπεριδόντες ὠλι-
γώρησαν· οὐδὲν γὰρ φροντίσαντες εἰτ' ἐπακολουθοῦμεν
αὐτοῖς λέγουσιν εἴτε ἀπολειπόμεθα, περιαίνοσι τὸ σφέ- B
τερον αὐτῶν ἕκαστοι.

ΘΕΑΙ. Πῶς λέγεις;

ΞΕ. Ὅταν τις αὐτῶν φθέγγηται λέγων ὡς ἐστίν ἢ

γέγονεν ἢ γίγνεται πολλά ἢ ἓν ἢ δύο, καὶ θερμὸν αὐτὸ ψυχρῷ συγκροκυνόμενον, ἄλλοθι πη διακρίσεις καὶ συγκρίσεις ὑποκρίσεις, τούτων, ὦ Θεαίτητε, ἐκάστοτε σύ τι πρὸς θεῶν ξυμείς ὅ τι λέγουσιν; ἐγὼ μὲν γάρ ὅτε μὲν ἦν νεώτερος, τοῦτό γε τὸ νῦν ἀπορούμενον ὁπότε τις εἶποι, τὸ μὴ ὄν, ἀκριβῶς ᾤμην ξυμείναι· νῦν δὲ ὁρᾷς ἴν' ἐσμέν αὐτοῦ περὶ τῆς ἀπορίας.

ΘΕΑΙ. Ὅρω.

ΞΕ. Τάχα τοίνυν ἴσως οὐκ ἦντιοι κατὰ τὸ ὄν ταυτὸν τοῦτο πάθος εἰληφότες ἐν τῇ ψυχῇ περὶ μὲν τοῦτο εὐπορεῖν φαμὲν καὶ μανθάνειν ὁπότεν τις αὐτὸ φθέρῃται, περὶ δὲ θάτερον οὐ, πρὸς ἀμφοτέρα ὁμοίως ἐχοντες.

ΘΕΑΙ. Ἴσως.

ΞΕ. Καὶ περὶ τῶν ἄλλων δὴ τῶν προειρημένων ἡμῖν ταυτὸν τοῦτο εἰρήσθω.

ΘΕΑΙ. Πάνυ γε.

XXXI. ΞΕ. Τῶν μὲν τοίνυν πολλῶν περὶ καὶ μετὰ τοῦτο σκεψόμεθ', ἂν δόξῃ, περὶ δὲ τοῦ μεγίστου τε καὶ ἀρχηγοῦ πρώτου δὴ σκεπτέον.

ΘΕΑΙ. Τίνος δὴ λέγεις; ἢ δήλον ὅτι τὸ ὄν φῆς πρώτου δεῖν διερευνησασθαι, τί ποθ' οἱ λέγοντες αὐτὸ δηλοῦν ἠγροῦνται;

ΞΕ. Κατὰ πόδα γε, ὦ Θεαίτητε, ὑπέλαβες. λέγω γὰρ δὴ ταύτη δεῖν ποιῆσθαι τὴν μέθοδον ἡμᾶς, οἷον αὐτῶν παρόντων ἀναπνυθαινομένους ὧδε· φέρε, ὅσοι θερμοὶ καὶ ψυχροὶ ἢ τινε δύο τοιοῦτω τὰ πάντ' εἶναι εἶπατε, τί ποτε ἄρα τοῦτ' ἐπ' ἀμφοῖν φθέρῃσθε, λέγοντες ἄμφω καὶ ἐκότερον εἶναι; τί τὸ εἶναι τοῦτο ὑπολάβωμεν ἡμῶν; πότερον τρίτον παρὰ τὰ δύο ἐκείνα, καὶ τρίτα τὸ πᾶν ἀλλὰ μὴ δύο εἶτι καθ' ἡμᾶς τιθῶμεν; οὐ γὰρ που τοῖν γε δυοῖν καλοῦντες θάτερον ὄν ἀμφοτέρα ὁμοίως εἶναι λέγετε· σχεδὸν γὰρ ἂν ἀμφοτέρως ἐν, ἀλλ' οὐ δύο εἶτην.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΞΕ. Ἄλλ' ἄρα τὰ ἄμφω βούλεσθε καλεῖν ὄν;

ΘΕΑΙ. Ἴσως.

ΞΕ. Ἄλλ', ὦ φίλοι, φήσομεν, κἂν οὕτω τὰ δύο λέ- 244 γοῦτ' ἂν σαφέστατα ἐν.

ΘΕΑΙ. Ὁρθότατα εἰρημας.

ΞΕ. Ἐπειδὴ τοίνυν ἡμεῖς ἠπορήκαμεν, ὑμεῖς αὐτὰ ἡμῖν ἐμφανίζετε ἱκανῶς, τί ποτε βούλεσθε σημαίνειν ὁπότεν ὄν φθέρῃσθε. δήλον γὰρ ὡς ὑμεῖς μὲν ταῦτα πάλαι γιννώσκετε, ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ μὲν ᾧόμεθα, νῦν δ' ἠπορήκαμεν. διδάσκετε οὖν πρώτον τοῦτ' αὐτὸ ἡμᾶς, ἵνα μὴ δοξάζωμεν μανθάνειν μὲν τὰ λεγόμενα παρ' ἡμῶν, τὸ δὲ τοῦτον γίγνηται πᾶν τοῦναντίον. ταῦτα δὴ λέγοντές τε B καὶ ἀξιοῦντες παρὰ τε τούτων καὶ παρὰ τῶν ἄλλων, ὅσοι πλεον ἐνὸς λέγουσι τὸ πᾶν εἶναι, μῶν, ὦ παῖ, τι πλημμελήσομεν;

ΘΕΑΙ. Ἐκίστά γε.

XXXII. ΞΕ. Τί δέ; παρὰ τῶν ἐν τὸ πᾶν λεγόντων ἄρ' οὐ πευστέον εἰς δύναμιν τί ποτε λέγουσι τὸ ὄν;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Τόδε τοίνυν ἀποκρινέσθωσαν. ἐν ποῦ φατε μόνον εἶναι; φαμὲν γάρ, φήσουσιν, ἢ γάρ;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τί δέ; ὄν καλεῖτέ τι;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Πότερον ὅπερ ἐν, ἐπὶ τῷ αὐτῷ προσχωμένοι C δυοῖν ὀνόμασιν, ἢ πῶς;

ΘΕΑΙ. Τίς οὖν αὐτοῖς ἢ μετὰ τοῦτ', ὦ ξένε, ἐπόκρισις;

ΞΕ. Δήλον, ὦ Θεαίτητε, ὅτι τῷ ταύτην τὴν ὑπόθεσιν ὑποθεμένῳ πρὸς τὸ νῦν ἐρωτηθῆν καὶ πρὸς ἄλλο δὲ ὁτιοῦν οὐ πάντων ὁρᾷσθαι ἀποκρίνασθαι.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Τό τε δύο ὀνόματα ὁμολογεῖν εἶναι μηδέν θέ-
μενον πλὴν ἐν καταγέλαστόν που.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Καὶ τὸ παράπαν γε ἀποδέχεσθαι του λέγοντος,
ὡς ἔστιν ὄνομα τι, λόγον οὐκ ἂν ἔχοι.

ΘΕΑΙ. Πῆ;

ΞΕ. Τιθεῖς τε τοῦνομα τοῦ πράγματος ἕτερον δύο
λέγει πού τινα.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἂν ταῦτόν γε αὐτῷ τιθῆ τοῦνομα, ἢ
μηδενὸς ὄνομα ἀναγκασθήσεται λέγειν, εἰ δέ τις αὐτὸ
φήσει, συμβήσεται τὸ ὄνομα ὀνόματος ὄνομα μόνον, ἄλ-
λου δὲ οὐδενὸς ὄν.

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Καὶ τὸ ἐν γε, ἐνὸς ἐν ὄνομα ὄν, καὶ τοῦτο ὀνό-
ματος αὐτὸ ἐν ὄν.

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

ΞΕ. Τί δέ; τὸ ὅλον ἕτερον τοῦ ὄντος ἐνὸς ἢ ταῦτόν
φήσουσι τούτῳ;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ φήσουσί τε καὶ φασίν;

ΞΕ. Εἰ τοίνυν ὅλον ἐστίν, ὥσπερ καὶ Παρμενίδης
λέγει,

πάντοθεν ἐγκύκλιου σφαιρῆς ἐναλίγκιον ὄγκῳ,
μεσσόθεν ἰσοπαλὲς πάντῃ· τὸ γὰρ οὔτε τι μείζον
οὔτε τι βαιότερον πελέναι χροεὸν ἐστὶ τῆ ἢ τῆ,
τοιούτων γε ὄν τὸ ὄν μέσον τε καὶ ἔσχατα ἔχει, ταῦτα δὲ
ἔχον πάντα ἀνάγκη μέρη ἔχειν ἢ πῶς;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Ἀλλὰ μὴν τό γε μεμερισμένον πάθος μὲν τοῦ
ἐνὸς ἔχειν ἐπὶ τοῖς μέρεσι πᾶσιν οὐδὲν ἀποκωλύει, καὶ
ταύτῃ δὴ πᾶν τε ὄν καὶ ὅλον ἐν εἶναι.

ΘΕΑΙ. Τι δ' οὐ;

ΞΕ. Τὸ δὲ πεπονθὸς ταῦτα ἄρ' οὐκ ἀδύνατον αὐτό
γε τὸ ἐν αὐτὸ εἶναι;

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Ἀμερὲς δὴ που δεῖ παντελῶς τό γε ἀληθῶς ἐν
κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον εἰρησθαι.

ΘΕΑΙ. Δεῖ γὰρ οὖν.

ΞΕ. Τὸ δὲ γε τοιοῦτον ἐκ πολλῶν μερῶν ὄν οὐ συμ- B
φωνήσει τῷ [ὄλῳ] λόγῳ.

ΘΕΑΙ. Μανθάνω.

ΞΕ. Πότερον δὴ πάθος ἔχον τὸ ὄν τοῦ ἐνὸς οὕτως
ἐν τε ἔσται καὶ ὅλον, ἢ παντάπασι μὴ λέγωμεν ὅλον εἶναι
τὸ ὄν;

ΘΕΑΙ. Χαλεπὴν προβέβληκας αἴρεσιν.

ΞΕ. Ἀληθέστατα μέντοι λέγεις. πεπονθὸς τε γὰρ τὸ
ὄν ἐν εἶναι πως, οὐ ταῦτόν ὄν τῷ ἐνὶ φαίνεται, καὶ πλεονα
δὴ τὰ πάντα ἐνὸς ἔσται.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ μὴν εἰάν γε τὸ ὄν ἢ μὴ ὅλον διὰ τὸ πεπον- C
θῆναι τὸ ὑπ' ἐκείνου πάθος, ἢ δὲ αὐτὸ τὸ ὅλον, ἐνδεδὲς τὸ
ὄν ἑαυτοῦ συμβαίνει.

ΘΕΑΙ. Πάνν γε.

ΞΕ. Καὶ κατὰ τοῦτον δὴ τὸν λόγον ἑαυτοῦ στερό-
μενον οὐκ ὄν ἔσται τὸ ὄν.

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Καὶ ἐνὸς γε αὐτὸ πλείω τὰ πάντα γίγνεται, τοῦ
τε ὄντος καὶ τοῦ ὅλου χωρὶς ἰδίαν ἑκατέρου φύσιν εἰλη-
φότος.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Μὴ ὄντος δὲ γε τὸ παράπαν τοῦ ὅλου, ταῦτά
τε ταῦτα ὑπάρχει τῷ ὄντι καὶ πρὸς τῷ μὴ εἶναι μὴδ' ἂν D
γευέσθαι ποτὲ ὄν.

ΘΕΑΙ. Τι δὴ;

ΞΕ. Τὸ γενόμενον αἰεὶ γέγονεν ὅλον· ὥστε οὔτε οὐσίαν οὔτε γένεσιν ὡς οὐσαν δεῖ προσαγορεύειν [τὸ ἐν ἧ] τὸ ὅλον ἐν τοῖς οὐσι μὴ τιθέντα.

ΘΕΑΙ. Παντάπασιν ἔοικε ταῦθ' οὕτως ἔχειν.

ΞΕ. Καὶ μὴν οὐδ' ὅποσον οὖν τι δεῖ τὸ μὴ ὅλον εἶναι· ποσὸν τι γὰρ ὄν, ὀπόσον ἂν ἧ, τοσοῦτον ὅλον ἀναγκαῖον εἶναι.

ΘΕΑΙ. Κομιδῆ γε.

ΞΕ. Καὶ τοίνυν ἄλλα μυθία ἀπεράντους ἀπορίας Ἐ ἕκαστον εἰληφὸς φανέεται τῷ τὸ ὄν εἶτε δύο τινὲ εἶτε ἐν μόνον εἶναι λέγοντι.

ΘΕΑΙ. Δηλοῖ σχεδὸν καὶ τὰ νῦν ὑποφαίνοντα· συνάπτεται γὰρ ἕτερον ἐξ ἄλλου, μεῖζω καὶ χαλεπατέραν φέρων περὶ τῶν ἐμπροσθεν αἰεὶ ὄγηθέντων πλάνην.

XXXIII. ΞΕ. Τοὺς μὲν τοίνυν διακριβολογουμένους ὄντος τε πέρι καὶ μὴ πάντας μὲν οὐ διεληλύθαμεν, ὅμως δὲ ἱκανῶς ἐχέτω· τοὺς δὲ ἄλλως λέγοντας αὐθεατέον, ἐν' ἐκ πάντων εἰδῶμεν ὅτι τὸ ὄν τοῦ μὴ ὄντος οὐδὲν 246 εὐπορώτερον εἰπεῖν ὅ τί ποτ' ἔστιν.

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν πορεύεσθαι χρὴ καὶ ἐπὶ τούτους.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἔοικέ γε ἐν αὐτοῖς οἷον γιγαντομαχίας τις εἶναι διὰ τὴν ἀμφισβήτησιν περὶ τῆς οὐσίας πρὸς ἀλλήλους.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Οἱ μὲν εἰς γῆν ἐξ οὐρανοῦ καὶ τοῦ ἀοράτου πάντα ἔλκονσι, ταῖς χερσὶν ἀτεχνῶς ὡς πέτρας καὶ δοῦς περιλαμβάνοντες. τῶν γὰρ τοιούτων ἐφαπτόμενοι πάντων δυσχρίζονται τοῦτο εἶναι μόνον ὃ παρέχει προσβολὴν καὶ ἐπαφήν τινα, ταῦτόν σῶμα καὶ οὐσίαν ὀρίζομε- B νοι, τῶν δὲ ἄλλων εἰ τίς τί φησι μὴ σῶμα ἔχον εἶναι,

καταφρονοῦντες τὸ παράπαν καὶ οὐδὲν ἐθέλοντες ἄλλο ἀκούειν.

ΘΕΑΙ. Ἡ δεινὸς εἰρηκας ἄνδρας· ἤδη γὰρ καὶ ἐγὼ τούτων συχνοῖς προσέτυχον.

ΞΕ. Τοιγαροῦν οἱ πρὸς αὐτοὺς ἀμφισβητοῦντες μάλα εὐλαβῶς ἄνωθεν ἐξ ἀοράτου ποθὲν ἀμύνονται, νοητὰ ἅττα καὶ ἀσώματα εἶδη βιαζόμενοι τὴν ἀληθινὴν οὐσίαν εἶναι· τὰ δὲ ἐκείνων σώματα καὶ τὴν λεγομένην ἐπ' αὐτῶν ἀλήθειαν κατὰ σμικρὰ διαθραύοντες ἐν τοῖς λόγοις γένεσιν ἀντ' οὐσίας φερομένην τινα προσαγορεύουσιν. ἐν μέσῳ δὲ περὶ ταῦτα ἄπλετος ἀμφοτέρων μάχη τις, ὃ Θεαίτητε, αἰεὶ ξυνέστηκεν.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΞΕ. Παρ' ἀμφοῖν τοίνυν τοῖν γενοῦν κατὰ μέρος λάβωμεν λόγον ὑπὲρ ἧς τίθενται τῆς οὐσίας.

ΘΕΑΙ. Πῶς οὖν δὴ ληψόμεθα;

ΞΕ. Παρὰ μὲν τῶν ἐν εἰδεσιν αὐτὴν τιθεμένων ὄψον· ἡμερώτεροι γὰρ· παρὰ δὲ τῶν εἰς σῶμα πάντα ἐλκόντων βία χαλεπώτερον, ἴσως δὲ καὶ σχεδὸν ἀδύνατον. D ἀλλ' ὠδέ μοι δεῖν δοκεῖ περὶ αὐτῶν δρᾶν.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Μάλιστα μὲν, εἰ πῃ δυνατὸν ἦν, ἐργῶ βελτίους αὐτοὺς ποιεῖν· εἰ δὲ τοῦτο μὴ ἐγγωρεῖ, λόγῳ ποιῶμεν, ὑποτιθέμενοι νομιμώτερον αὐτοὺς ἢ νῦν ἐθέλοντας ἂν ἀποκρίνασθαι. τὸ γὰρ ὁμολογηθὲν παρὰ βελτιόνων που κυριώτερον ἢ τὸ παρὰ χειρόνων· ἡμεῖς δὲ οὐ τούτων φροντίζομεν, ἀλλὰ τὰληθῆς ζητοῦμεν.

ΘΕΑΙ. Ὁρθότατα.

XXXIV. ΞΕ. Κέλευε δὴ τοὺς βελτίους γεγονότας ἀποκρίνασθαι σοι, καὶ τὸ λεχθὲν παρ' αὐτῶν ἀφερμήνευε.

ΘΕΑΙ. Ταῦτ' ἔστιν.

ΞΕ. Λεγόντων δὴ θνητὸν ζῶον εἶφασιν εἶναι τι.

ΠΛΑΤΟ.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Τοῦτο δὲ οὐ σῶμα ἐμφυχον ὁμολογοῦσιν;

ΘΕΑΙ. Πάνν γε.

ΞΕ. Τιθέντες τι τῶν ὄντων ψυχὴν;

247

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τί δέ; ψυχὴν οὐ τὴν μὲν δικαίαν, τὴν δὲ ἄδικον φασιν εἶναι, καὶ τὴν μὲν φρόνιμον, τὴν δὲ ἄφρονα;

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΞΕ. Ἄλλ' οὐ δικαιοσύνης ἕξει καὶ παρουσίᾳ τοιαύτην αὐτῶν ἐκάστην γίνεσθαι, καὶ τῶν ἐναντίων τὴν ἐναντίαν;

ΘΕΑΙ. Ναί, καὶ ταῦτα ξύμφασιν.

ΞΕ. Ἄλλὰ μὴν τό γε δυνατόν τῃ παραγίνεσθαι καὶ ἀπογίνεσθαι πάντως εἶναι τί φησούσιν.

ΘΕΑΙ. Φασὶ μὲν οὖν.

B

ΞΕ. Οὕσης οὖν δικαιοσύνης καὶ φρονήσεως καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς καὶ τῶν ἐναντίων, καὶ δὴ καὶ ψυχῆς ἐν ἣ ταῦτα ἐγγίγνεται, πότερον ὁρατὸν καὶ ἀπτόν εἶναι φασί τι αὐτῶν ἢ πάντα ἀόρατα;

ΘΕΑΙ. Σχεδὸν οὐδὲν τούτων γε ὁρατόν.

ΞΕ. Τί δέ; τῶν τοιούτων μῶν σώματι τι λέγουσιν ἴσχειν;

ΘΕΑΙ. Τοῦτο οὐκέτι κατὰ ταῦτα ἀποκρίνονται πᾶν, ἀλλὰ τὴν μὲν ψυχὴν αὐτὴν δοκεῖν σφίσι σῶμά τι κεκτῆσθαι, φρόνησιν δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον ἂν ἠρώτηκας, αἰσχύνονται τὸ τολμᾶν ἢ μηδὲν τῶν ὄντων αὐτὰ ὁμολογεῖν ἢ πάντ' εἶναι σώματα δυσχρηζέσθαι.

ΞΕ. Σαφῶς γὰρ ἡμῖν, ὦ Θεαίτητε, βελτίους γεγόνασιν ἄνδρες· ἐπεὶ τούτων οὐδ' ἂν ἐν ἐπαισχυνομένοις οἷ γε αὐτῶν σπαρτοὶ τε καὶ ἀντόχθονες, ἀλλὰ διατείνονται ἂν πᾶν, ὃ μὴ δυνατοὶ ταῖς χερσὶ ξυμπιέξουσιν εἰσὶν, ὡς ἄρα τοῦτο οὐδὲν τὸ παράπαν ἐστίν.

ΘΕΑΙ. Σχεδὸν οἷα διανοοῦνται λέγεις.

ΞΕ. Πάλιν τοίνυν ἀνερωτῶμεν αὐτούς· εἰ γὰρ τι καὶ σμικρὸν ἐθέλουσι τῶν ὄντων συγχωρεῖν ἀσώματον, ἔξαρκεῖ. τὸ γὰρ ἐπὶ τε τούτοις ἅμα καὶ ἐπ' ἐκείνοις ὅσα D ἔχει σῶμα ξυμφυῆς γεγονός, εἰς ὃ βλέποντες ἀμφοτέρω εἶναι λέγουσι, τοῦτο αὐτοῖς φητέον. τάχ' οὖν ἴσως ἂν ἀποροῦεν· εἰ δὴ τι τοιοῦτον πεπόνθασι, σκόπει, προτεινομένων ἡμῶν, ἄρ' ἐθέλοιεν ἂν δέχεσθαι καὶ ὁμολογεῖν τοιοῦτόν εἶναι τὸ ὄν.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον δὴ; λέγε, καὶ τάχα εἰσόμεθα.

ΞΕ. Λέγω δὴ τὸ καὶ ὁποιοῦν κεκτῆμένον δύναμιν εἶτ' εἰς τὸ ποιεῖν ἕτερον ὁτιοῦν πεφυκός εἶτ' εἰς τὸ παθεῖν E καὶ σμικροτάτον ὑπὸ τοῦ φανλοτάτου, κἂν εἰ μόνον εἰσάπαξ, πᾶν τοῦτο ὄντως εἶναι· τίθεμαι γὰρ ὄρον ὀρίζειν τὰ ὄντα, ὡς ἔστιν οὐκ ἄλλο τι πλὴν δύναμις.

ΘΕΑΙ. Ἄλλ' ἐπέπερ αὐτοὶ γε οὐκ ἔχουσιν ἐν τῷ παρόντι τούτου βέλτιον λέγειν, δέχονται τοῦτο.

ΞΕ. Καλῶς· ἴσως γὰρ ἂν εἰς ὕστερον ἡμῖν τε καὶ τούτοις ἕτερον ἂν φανεῖη. πρὸς μὲν οὖν τούτους τοῦτο ἡμῖν ἐνταῦθα μενέτω ξυνομολογητέον.

248

ΘΕΑΙ. Μένει.

XXXV. ΞΕ. Πρὸς δὴ τοὺς ἑτέρους ἴωμεν, τοὺς τῶν εἰδῶν φίλους· σὺ δ' ἡμῖν καὶ τὰ παρὰ τούτων ἀφεσμύθευε.

ΘΕΑΙ. Ταῦτ' ἐσται.

ΞΕ. Γένεσιν, τὴν δὲ οὐσίαν χωρὶς που διελόμενοι λέγετε; ἢ γὰρ;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ σώματι μὲν ἡμᾶς γενέσει δι' αἰσθήσεως κοινωνεῖν, διὰ λογισμοῦ δὲ ψυχῇ πρὸς τὴν ὄντως οὐσίαν, ἣν αἰεὶ κατὰ ταῦτα ὡσαύτως ἔχειν φατέ, γένεσιν δὲ ἄλλοτε ἄλλως.

B ΘΕΑΙ. Φαμέν γάρ οὖν.

ΞΕ. Τὸ δὲ δὴ κοινῶν εἶναι, ὃ πάντων ἀριστοί, τί τοῦθ' ὑμᾶς ἐπ' ἀμφοῖν λέγειν φῶμεν; ἄρ' οὐ τὸ νῦν δὴ παρ' ἡμῶν ῥηθέν;

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Πάθημα ἢ ποίημα ἐκ δυνάμεώς τινος ἀπὸ τῶν πρὸς ἄλληλα ξυνιόντων γινόμενον. τάχ' οὖν, ὦ Θεαίτητε, αὐτῶν τὴν πρὸς ταῦτα ἀπόκρισιν σὺ μὲν οὐ κατακούεις, ἐγὼ δὲ ἴσως διὰ συνήθειαν.

ΘΕΑΙ. Τίν' οὖν δὴ λέγουσι λόγον;

C ΞΕ. Οὐ συγχωροῦσιν ἡμῖν τὸ νῦν δὴ ῥηθέν πρὸς τοὺς γηγενεῖς οὐσίας πέρι.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ἰκανὸν ἔθεμεν ὄρον πού τῶν ὄντων, ὅταν τῷ παρῆ ἢ τοῦ πάσχειν ἢ δορῆν καὶ πρὸς τὸ σμικρότατον δύναμις;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Πρὸς δὴ ταῦτα τότε λέγουσιν, ὅτι γενέσει μὲν μέτεστι τοῦ πάσχειν καὶ ποιεῖν δυνάμεως, πρὸς δὲ οὐσίαν τούτων οὐδέτερον τὴν δύναμιν ἀρμόττειν φασίν.

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν λέγουσί τι;

D ΞΕ. Πρὸς ὃ γε λεκτέον ἡμῖν, ὅτι δεόμεθα παρ' αὐτῶν ἐτι πυνθέσθαι σαφέστερον, εἰ προσομολογοῦσι τὴν μὲν ψυχὴν γινώσκειν, τὴν δ' οὐσίαν γινώσκεισθαι.

ΘΕΑΙ. Φασὶ μὴν τοῦτό γε.

ΞΕ. Τί δέ; τὸ γινώσκειν ἢ τὸ γινώσκεσθαι φατε ποίημα ἢ πάθος ἢ ἀμφοτέρων; ἢ τὸ μὲν πάθημα, τὸ δὲ θάτερον; ἢ παντάπασιν οὐδέτερον οὐδέτερον τούτων μεταλαμβάνειν;

ΘΕΑΙ. Ἀἴλον ὡς οὐδέτερον οὐδέτερον· τὴν ἀντία γὰρ αὐ τοῖς ἐμπροσθεν λέγοιεν.

ΞΕ. Μανθάνω· τὸ δὲ γινώσκειν εἴπερ ἔσται ποι-

εἶν τι, τὸ γινώσκόμενον ἀναγκαῖον αὐ ξυμβαίνει πά- E
σχειν, ὅσπερ τὴν οὐσίαν δὴ κατὰ τὸν λόγον τοῦτον γινώ-
σκομένην ὑπὸ τῆς γνώσεως, καθ' ὅσον γινώσκειται, κατὰ
τοσοῦτον κινεῖσθαι διὰ τὸ πάσχειν, ὃ δὴ φαμεν οὐκ αὐ
γενέσθαι περὶ τὸ ἡρεμοῦν.

ΘΕΑΙ. Ὅρθῶς.

ΞΕ. Τί δὲ πρὸς Διός; ὡς ἀληθῶς κίνησιν καὶ ζωὴν
καὶ ψυχὴν καὶ φρόνησιν ἢ ῥαδίως πεισθησόμεθα τῷ παν-
τελῶς ὄντι μὴ παρεῖναι, μηδὲ ξῆν αὐτὸ μηδὲ φρονεῖν, 249
ἀλλὰ σεμνὸν καὶ ἄγιον, νοῦν οὐκ ἔχον, ἀκίνητον ἐστὸς
εἶναι;

ΘΕΑΙ. Δεινὸν μὲντ' αὖν, ὃ ξένη, λόγον συγχωροῦμεν.

ΞΕ. Ἀλλὰ νοῦν μὲν ἔχειν, ζωὴν δὲ μὴ φῶμεν;

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς;

ΞΕ. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀμφοτέρω ἐνόητ' αὐτῷ λέγο-
μεν, οὐ μὴν ἐν ψυχῇ γε φήσομεν αὐτὸ ἔχειν αὐτά;

ΘΕΑΙ. Καὶ τίν' αὖν ἕτερον ἔχει τρόπον;

ΞΕ. Ἀλλὰ δῆτα νοῦν μὲν καὶ ζωὴν καὶ ψυχὴν, ἀκί-
νητον μέντοι τὸ παράπαν ἐμψυχον ὄν ἐστάναι;

ΘΕΑΙ. Πάντα ἔμοιγε ἄλογα ταῦτ' εἶναι φαίνεται. B

ΞΕ. Καὶ τὸ κινούμενον δὴ καὶ κίνησιν συγχωρητέον
ὡς ὄντα.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Ξυμβαίνει δ' οὖν, ὦ Θεαίτητε, ἀκινήτων τε ὄν-
των νοῦν μηδεὺς περὶ μηδεὸς εἶναι μηδαμοῦ.

ΘΕΑΙ. Κομιδῆ μὲν οὖν.

ΞΕ. Καὶ μὴν εἴαν αὐ φερόμενα καὶ κινούμενα πάντ'
εἶναι συγχωρῶμεν, καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ ταῦτὸν τοῦτο ἐκ
τῶν ὄντων ἐξαιρήσομεν.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Τὸ κατὰ ταῦτά καὶ ὡσανύτως καὶ περὶ τὸ αὐτὸ
δοκεῖ σοι χωρὶς στάσεως γενέσθαι ποτ' αὖν; C

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς.

ΞΕ. Τί δ' ; ἀνευ τούτων νοῦν καθορᾶς ὄντα ἢ γενόμενον ἂν καὶ ὀποιοῦν;

ΘΕΑΙ. Ἦμιστα.

ΞΕ. Καὶ μὴν πρὸς γε τούτου παντὶ λόγῳ μαχετέον, ὅς ἂν ἐπιστήμην ἢ φρόνησιν ἢ νοῦν ἀφανίζων ἰσχυρίζεται περὶ τινος ὀποιοῦν.

ΘΕΑΙ. Σφόδρα γε.

ΞΕ. Τῷ δὴ φιλοσόφῳ καὶ ταῦτα μάλιστα τιμῶντι πᾶσα, ὡς εἰκεν, ἀνάγκη διὰ ταῦτα, μήτε τῶν ἐν ἢ καὶ τὰ πολλὰ εἶδη λεγόντων τὸ πᾶν ἐστηκόσ ἀποδέχεσθαι, τῶν τε αὖ πανταχῇ τὸ ὄν κινούντων μηδὲ τὸ παρόπαν ἀκούειν, ἀλλὰ κατὰ τὴν τῶν παιδῶν εὐχὴν, ὅσα ἀκίνητα καὶ κεινημένα, τὸ ὄν τε καὶ τὸ πᾶν ξυναμφοτέρα λέγειν.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα.

XXXVI. ΞΕ. Τί οὖν; ἄρ' οὐκ ἐπεικῶς ἤδη φαινόμεθα περιειληφέναι τῷ λόγῳ τὸ ὄν;

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Βαβαί μέντ' ἂν ἄρα, ᾧ Θεαίτητε, ὡς μοι δοκοῦμεν νῦν αὐτοῦ γνώσεσθαι περὶ τὴν ἀπορίαν τῆς σκέψεως.

ΘΕΑΙ. Πῶς αὖ καὶ τί τοῦτ' εἰρηκας;

ΞΕ. Ὡ μακάριε, οὐκ ἐννοεῖς ὅτι νῦν ἐσμὲν ἐν ἀγνοίᾳ τῇ πλείστη περὶ αὐτοῦ, φαινόμεθα δὲ τί λέγειν ἡμῖν αὐτοῖς;

ΘΕΑΙ. Ἐμοὶ γοῦν ὀπη δ' αὖ λελήθαμεν οὕτως ἔχοντες, οὐ πάνυ ξυνήμη.

ΞΕ. Σκόπει δὴ σαφέστερον, εἰ ταῦτα νῦν ξυνομολογούντες δικαίως ἂν ἐπερωτηθῆμεν ἄπερ αὐτοὶ τότε ἤρωτῶμεν τοὺς λέγοντας εἶναι τὸ πᾶν θερμόν καὶ ψυχρόν.

ΘΕΑΙ. Ποῖα; ὑπόμνησόν με.

ΞΕ. Πάνυ μὲν οὖν καὶ πειράσομαί γε δρᾶν τοῦ-

το, ἐρωτῶν δὲ καθάπερ ἐκείνους τότε, ἵνα ἄμα τι καὶ προῖωμεν.

ΘΕΑΙ. Ὅρθῶς.

ΞΕ. Ἐλεν δὴ, κίνησιν καὶ στάσιν ἄρ' οὐκ ἐναντιώτατα λέγεις ἀλλήλοις;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Καὶ μὴν εἶναι γε ὁμοίως φῆς ἀμφοτέρα αὐτὰ καὶ ἐκάτερον;

ΘΕΑΙ. Φημί γὰρ οὖν.

ΞΕ. Ἄρα κινεῖσθαι λέγων ἀμφοτέρα καὶ ἐκάτερον, ὅταν εἶναι συγχωρηῆς;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς.

ΞΕ. Ἄλλ' ἐστάναι σημαίνεις λέγων αὐτὰ ἀμφοτέρα εἶναι;

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς;

ΞΕ. Τρίτον ἄρα τι παρὰ ταῦτα τὸ ὄν ἐν τῇ ψυχῇ τιθεῖς, ὡς ὑπ' ἐκείνου τὴν τε στάσιν καὶ τὴν κίνησιν περιεχομένην, συλλαβῶν καὶ ἀπιδῶν αὐτῶν πρὸς τὴν τῆς οὐσίας κοινωνίαν, οὕτως εἶναι προσεῖπες ἀμφοτέρα;

ΘΕΑΙ. Κινδυνεύομεν ὡς ἀληθῶς τρίτον ἀπομαντεύεσθαι τι τὸ ὄν, ὅταν κίνησιν καὶ στάσιν εἶναι λέγωμεν.

ΞΕ. Οὐκ ἄρα κίνησις καὶ στάσις ἐστὶ ξυναμφοτέρον τὸ ὄν, ἀλλ' ἕτερον δὴ τι τούτων.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΞΕ. Κατὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν ἄρα τὸ ὄν οὔτε ἔστηκεν οὔτε κινεῖται.

ΘΕΑΙ. Σχεδόν.

ΞΕ. Ποῖ δὴ χρῆ τὴν διάνοιαν ἐτι τρέπειν τὸν βουλόμενον ἐναργές τι περὶ αὐτοῦ παρ' ἑαυτῷ βεβαιώσασθαι,

ΘΕΑΙ. Ποῖ γάρ;

ΞΕ. Οἶμαι μὲν οὐδαμῶσε ἐτι ῥάδιον. εἰ γὰρ τι μὴ κινεῖται, πῶς οὐχ ἔστηκεν; ἢ τὸ μηδαμῶς ἐστὸς πῶς οὐκ

αὐ κινεῖται; τὸ δὲ ὄν ἡμῖν νῦν ἐκτός τούτων ἀμφοτέρων ἀναπέφανται· ἢ δυνατὸν οὖν τοῦτο;

ΘΕΑΙ. Πάντων μὲν οὖν ἀδυνατάτατον.

ΞΕ. Τόδε τοίνυν μνησθῆναι δίκαιον ἐπὶ τούτοις.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὅτι τοῦ μὴ ὄντος ἐρωτηθέντες τοῦνομα ἐφ' ὃ τίποτε δεῖ φέρειν, πάσῃ συνεσχόμεθα ἀπορία· μέμνησαι;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Μῶν οὖν ἐν ἐλάττωι τιμῇ νῦν ἐσμὲν ἀπορία
E περὶ τὸ ὄν;

ΘΕΑΙ. Ἐμοὶ μὲν, ὡς ξένης, εἰ δυνατὸν εἰπεῖν, ἐν πλείονι φαινόμεθα.

ΞΕ. Τοῦτο μὲν τοίνυν ἐνταῦθα κείσθω διηπορημένον· ἐπειδὴ δὲ ἐξ ἴσου τὸ τε ὄν καὶ τὸ μὴ ὄν ἀπορίας μεταειλήφατον, νῦν ἐλπίς ἦδη, καθ' ἅπερ ἂν αὐτῶν θάτερον εἴτε ἀμυδρότερον εἴτε σαφέστερον ἀναφαινῆται, καὶ θάτερον οὕτως ἀναφαίνεσθαι· καὶ εἰ ἂν αὐ μῆδετερον ἰδεῖν
251 δυνώμεθα, τὸν γοῦν λόγον ὅπῃπερ ἂν οἰοίτε ὦμεν εὐπρεπέστατα διαθησόμεθα οὕτως ἀμφοῖν ἅμα.

ΘΕΑΙ. Καλῶς.

ΞΕ. Λέγωμεν δὴ καθ' ὃν τινάποτε τρόπον πολλοῖς ὀνόμασι ταῦτόν τοῦτο ἐκάστοτε προσαγορευόμεν.

ΘΕΑΙ. Οἶον δὴ τί; παράδειγμα εἰπέ.

XXXVII. ΞΕ. Λέγομεν ἄνθρωπον δὴ που πόλλ' ἅπαντα ἐπονομάζοντες, τὰ τε χρώματα ἐπιφέροντες αὐτῷ καὶ τὰ σχήματα καὶ μεγέθη καὶ κακίας καὶ ἀρετάς, ἐν οἷς
B πᾶσι καὶ ἑτέροις μυρίοις οὐ μόνον ἄνθρωπον αὐτὸν εἶναι φαιμέν, ἀλλὰ καὶ ἀγαθὸν καὶ ἕτερα ἅπειρα, καὶ τάλλα δὴ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον οὕτως ἐν ἑκάστῳ ὑποθέμενοι πάλιν αὐτὸ πολλὰ καὶ πολλοῖς ὀνόμασι λέγομεν.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΞΕ. Ὅθεν γε, οἶμαι, τοῖς τε νέοις καὶ τῶν γερόντων

τοῖς ὄψιμαθέσι θοοῖν παρεσκευάσαμεν· εὐθύς γὰρ ἀντιλαβέσθαι παντὶ πρόχειρον ὡς ἀδύνατον τὰ τε πολλὰ ἐν καὶ τὸ ἐν πολλὰ εἶναι, καὶ δὴ που χιροῦσιν οὐκ ἐόντες ἀγαθὸν λέγειν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀγαθὸν ἀγαθόν, C τὸν δὲ ἄνθρωπον ἄνθρωπον. ἐντυγχάνεις γάρ, ὦ Θεαίτητε, ὡς ἐγῶμαι, πολλάκις τὰ τοιαῦτα ἐσπουδακόσιν, ἐνίοτε πρεσβυτέροις ἀνθρώποις, καὶ ὑπὸ πενίας τῆς περὶ φρόνησιν κτήσεως τὰ τοιαῦτα τεθναμακόσι, καὶ δὴ τι καὶ πάσσοφον οἰομένοις τοῦτ' αὐτὸ ἀνευρημέναι.

ΘΕΑΙ. Πάνν μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἴνα τοίνυν πρὸς ἅπαντας ἡμῖν ὁ λόγος ἢ τοὺς πώποτε περὶ οὐσίας καὶ ὄτιον διαλεχθέντας, ἔστω καὶ D πρὸς τούτους καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους, ὅσοις ἐμπροσθεν διεειλέγμεθα, τὰ νῦν ὡς ἐν ἐρωτήσει λεχθησόμενα.

ΘΕΑΙ. Τὰ ποῖα δὴ;

ΞΕ. Πότερον μῆτε τὴν οὐσίαν κινήσει καὶ στάσει προσάπτωμεν μῆτε ἄλλο ἄλλῳ μῆδεν μῆδεν, ἀλλ' ὡς ἅμικτα ὄντα καὶ ἀδύνατον μεταλαμβάνειν ἀλλήλων οὕτως αὐτὰ ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν λόγοις τιθῶμεν; ἢ πάντα εἰς ταῦτόν ξυνάγωμεν ὡς δυνατὰ ἐπικοινωνεῖν ἀλλήλοις; ἢ τὰ μὲν, τὰ δὲ μὴ; τούτων, ὦ Θεαίτητε, τί ποτ' ἂν αὐτοὺς E προαιρεῖσθαι φησάμεν;

ΘΕΑΙ. Ἐγὼ μὲν ὑπὲρ αὐτῶν οὐδὲν ἔχω πρὸς ταῦτα ἀποκρίνασθαι· τί οὖν οὐ καθ' ἐν ἀποκρινόμενος ἐφ' ἐκάστον τὰ ξυμβαίνοντα ἐσκέψω;

ΞΕ. Καλῶς λέγεις, καὶ τιθῶμέν γε αὐτοὺς λέγειν, εἰ βούλει, πρῶτον μῆδεν μῆδεν μῆδεμίαν δύναμιν ἔχειν κοινωνίας εἰς μῆδεν. οὐκοῦν κινήσεις τε καὶ στάσεις οὐδαμῆ μεθέξεται οὐσίας;

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΞΕ. Τί δέ; ἔσται πότερον αὐτῶν, οὐσίας μὴ προσκοινωνοῦν;

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔσται.

ΞΕ. Τεχὴ δὴ ταύτη γε τῇ συνομολογίᾳ πάντα ἀνάστατα γέγονεν, ὡς εἴποιεν, ἅμα τε τῶν τὸ πᾶν κινούντων καὶ τῶν ὡς ἐν ἰσάντων καὶ ὅσοι κατ' εἶδη τὰ ὄντα κατὰ ταῦτά ὡσαύτως ἔχοντα εἶναι φασιν αἰεὶ πάντες γὰρ οὗτοι τό γε εἶναι προσάπτουσιν, οἱ μὲν ὄντως κινεῖσθαι λέγουτες, οἱ δὲ ὄντως ἔστηκότ' εἶναι.

ΘΕΑΙ. Κομιδῇ μὲν οὖν.

ΞΕ. Καὶ μὴν καὶ ὅσοι τότε μὲν ξυνηθέασιν τὰ πάντα, τότε δὲ διαιροῦσιν, εἴτε εἰς ἓν καὶ ἐξ ἑνὸς ἅπειρα εἴτε εἰς πέρας ἔχοντα στοιχεῖα διαιρούμενοι καὶ ἐν τούτων συντιθέντες, ὁμοίως μὲν ἕαν ἓν μέρει τοῦτο τιθῶσι γιννόμενον, ὁμοίως δὲ καὶ ἕαν αἰεὶ, κατὰ πάντα ταῦτα λέγοιεν ἂν οὐδέν, εἴπερ μηδεμία ἔστι ζύμμιξις.

ΘΕΑΙ. Ὅρθῶς.

ΞΕ. Ἔτι τοίνυν ἂν αὐτοὶ πάντων καταγελαστότατα μετίοιεν τὸν λόγον οἱ μηδὲν ἑῶντες κοινωνία παθήματος ἑτέρου θάτερον προσαγορεύειν.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Τῷ τε εἶναι που περὶ πάντα ἀναγκάζονται χρῆσθαι καὶ τῷ χωρὶς καὶ τῷ ἄλλων καὶ τῷ καθ' αὐτὸ καὶ μωρίοις ἑτέροις, ἂν ἀκρατεῖς ὄντες εἰργασθαι καὶ μὴ συνάπτειν ἐν τοῖς λόγοις οὐκ ἄλλου δεόντα τῶν ἐξελεγχθέντων, ἀλλὰ τὸ λεγόμενον οἰκοθεῖν τὸν πολέμιον καὶ ἐναντιωσόμενον ἔχοντες, ἐντὸς ὑποφθεγγόμενον ὥσπερ τὸν ἄτοπον Εὐρυκλέα περιφέροντες αἰεὶ πορεύονται.

ΘΕΑΙ. Κομιδῇ λέγεις ὁμοίον τε καὶ ἀληθές.

ΞΕ. Τί δ' ἂν πάντα ἀλλήλοισ ἐῶμεν δύναμιν ἔχειν ἐπικοινωνίας;

ΘΕΑΙ. Τοῦτο μὲν οἶός τε γὰρ ἀ διαλύειν.

ΞΕ. Πῶς;

ΘΕΑΙ. Ὅτι κίνησίς τε αὐτῇ παντάπασιν ἴσται ἂν

καὶ στάσις αὐτὴ πάλιν αὐτῇ κινεῖτο, εἴπερ ἐπιγυνοῖσθην ἐπ' ἀλλήλων.

ΞΕ. Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε που ταῖς μεγίσταις ἀνάγκαις ἀδύνατον, κίνησιν τε ἴστασθαι καὶ στάσιν κινεῖσθαι;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Τὸ τρίτον δὴ μόνον λοιπόν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

XXXVIII. ΞΕ. Καὶ μὴν ἓν γέ τι τούτων ἀναγκαῖον, ἢ πάντα ἢ μηδὲν ἢ τὰ μὲν ἐθέλειν, τὰ δὲ μὴ συμμίγνυσθαι.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Καὶ μὴν τὰ γε δύο ἀδύνατον εὐρέσθαι.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Πᾶς ἄρα ὁ βουλούμενος ὀρθῶς ἀποκρίνεσθαι τὸ λοιπὸν τῶν τριῶν θήσει.

ΘΕΑΙ. Κομιδῇ μὲν οὖν.

ΞΕ. Ὅτε δὴ τὰ μὲν ἐθέλει τοῦτο δοῦν, τὰ δ' οὐ, σχεδὸν οἶον τὰ γράμματα πεπονθότ' ἂν εἴη. καὶ γὰρ ἐκείνων τὰ μὲν ἀναρμοστεῖ που πρὸς ἀλλήλα, τὰ δὲ ξυναρμόττει.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Τὰ δὲ γε φωνήεντα διαφερόντως τῶν ἄλλων οἶον δεσμὸς διὰ πάντων κεχώρηκεν, ὥστε ἄνευ τινὸς αὐτῶν ἀδύνατον ἀρμόττειν καὶ τῶν ἄλλων ἕτερον ἑτέρῳ.

ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα γε.

ΞΕ. Πᾶς οὖν οἶδεν ὅποια ὅποιοις δυνατὰ κοινωνεῖν, ἢ τέχνης δεῖ τῷ μέλλοντι δοῦν ἱκανῶς αὐτά;

ΘΕΑΙ. Τέχνης.

ΞΕ. Ποίας;

ΘΕΑΙ. Τῆς γραμματικῆς.

ΞΕ. Τί δέ; περὶ τοὺς τῶν ὀξέων καὶ βαρέων φθόγγους ἄρ' οὐχ οὕτως; ὁ μὲν τοὺς συγκεραυνμένους τε καὶ ἢ μὴ τέχνην ἔχων γιννώσκειν μουσικός, ὁ δὲ μὴ ξυνηῖς ἄμουσος;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Καὶ κατὰ τῶν ἄλλων δὴ τεχνῶν καὶ ἀτεχνῶν τοιαῦτα εὐρήσομεν ἕτερα.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Τί δ'; ἐπειδὴ καὶ τὰ γένη πρὸς ἄλληλα κατὰ τὰ τοιαῦτα μίξεως ἔχειν ὁμολογήκαμεν, ἀρ' οὐ μετ' ἐπιστήμης τινὸς ἀναγκαῖον διὰ τῶν λόγων πορευέσθαι τὸν ὀρθῶς μέλλοντα δαίξαι ποῖα ποίοις συμφωνεῖ τῶν γενῶν καὶ ποῖα ἄλληλα οὐ δέχεται; καὶ δὴ καὶ διὰ πάντων εἰ συνέχοντα ἄτ' ἐστίν, ὥστε συμμίγνυσθαι δυνατὰ εἶναι, καὶ πάλιν ἐν ταῖς διαιρέσεσιν, εἰ δι' ὅλων ἕτερα τῆς διαιρέσεως αἰτία;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐκ ἐπιστήμης δεῖ, καὶ σχεδόν γε ἴσως τῆς μεγίστης;

XXXIX. ΞΕ. Τίν' οὖν αὐτὸν νῦν προσερούμεν, ὃ θεαίτητε, ταύτην; ἢ πρὸς Διὸς ἐλάθομεν εἰς τὴν τῶν ἐλευθέρων ἐμπεσόντες ἐπιστήμην, καὶ κινδυνεύομεν ζητούντες τὸν σοφιστὴν πρότερον ἀνευρηκέναι τὸν φιλόσοφον;

ΘΕΑΙ. Πῶς λέγεις;

ΞΕ. Τὸ κατὰ γένη διαιρεῖσθαι καὶ μῆτε ταῦτόν ὄν εἶδος ἕτερον ἠγγήσασθαι μῆτε ἕτερον ὄν ταῦτόν μῶν οὐ τῆς διαλεκτικῆς φήσομεν ἐπιστήμης εἶναι;

ΘΕΑΙ. Ναί, φήσομεν.

ΞΕ. Οὐκοῦν ὃ γε τοῦτο δυνατὸς δοῦν μίαν ιδέαν διὰ πολλῶν, ἐνὸς ἐκάστου κειμένου χωρὶς, πάντη διατεταμένην ἱκανῶς διαισθάνεσθαι, καὶ πολλὰς ἕτερας ἀλλήλων ὑπὸ μιᾶς ἐξωθεν περιεχομένης, καὶ μίαν αὐτὴν δι' ὅλων πολλῶν ἐν ἐνὶ ξυνημμένῃ, καὶ πολλὰς χωρὶς πάντη διωρισμένης; τοῦτο δ' ἐστίν, ἢ τε κοινωνεῖν ἕκαστὰ δύναται καὶ ὅπη μὴ, διακρίνειν κατὰ γένος ἐπίστασθαι.

ΘΕΑΙ. Παντάπασιν μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἀλλὰ μὴν τό γε διαλεκτικὸν οὐκ ἄλλω δόσεις, ὡς ἐγγῆμαι, πλὴν τῷ καθαρῶς τε καὶ δικαίως φιλοσοφοῦντι.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ ἂν ἄλλω δοίη τις;

ΞΕ. Τὸν μὲν δὴ φιλόσοφον ἐν τοιοῦτῳ τινὶ τόπῳ καὶ νῦν καὶ ἐπειτα ἀνευρήσομεν, ἐὰν ζητῶμεν, ἰδεῖν μὲν χαλεπὸν ἐναργῶς καὶ τοῦτον, ἕτερον μὴν τρόπον ἢ τε τοῦ σοφιστοῦ χαλεπότης ἢ τε τούτου.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Ὁ μὲν ἀποδιδράσκων εἰς τὴν τοῦ μὴ ὄντος σκοτεινότητα, τριβῆ προσπατόμενος αὐτῆς, διὰ τὸ σκοτεινὸν τοῦ τόπου κατανοῆσαι χαλεπός· ἢ γὰρ;

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΞΕ. Ὁ δέ γε φιλόσοφος, τῇ τοῦ ὄντος ἀεὶ διὰ λογισμῶν προσκείμενος ιδέα, διὰ τὸ λαμπρὸν αὐτῆς χώρας οὐδαμῶς εὐπετῆς ὀφθῆναι· τὰ γὰρ τῆς τῶν πολλῶν ψυχῆς ὄμματα καρτερεῖν πρὸς τὸ θεῖον ἀφορῶντα ἀδύνατα.

ΘΕΑΙ. Καὶ ταῦτα εἰκὸς οὐχ ἦττον ἐκείνων οὕτως ἔχειν.

ΞΕ. Οὐκοῦν περὶ μὲν τούτου καὶ τάχα ἐπισκεψόμεθα σαφέστερον, ἂν ἔτι βουλομένοις ἡμῖν ἢ· περὶ δὲ τοῦ σοφιστοῦ που δήλον ὡς οὐκ ἀνετέον, πρὶν ἂν ἱκανῶς αὐτὸν θεασώμεθα.

ΘΕΑΙ. Καλῶς εἶπες.

XL. ΞΕ. Ὅτ' οὖν δὴ τὰ μὲν ἡμῖν τῶν γενῶν ὁμολογηταὶ κοινωνεῖν ἐθέλειν ἀλλήλοις, τὰ δὲ μὴ, καὶ τὰ μὲν ἐπ' ὀλίγον, τὰ δ' ἐπὶ πολλά, τὰ δὲ καὶ διὰ πάντων οὐδὲν κωλύει τοῖς πᾶσι κεκοινωνηκέναι, τὸ δὴ μετὰ τοῦτο ξυνεπισπώμεθα τῷ λόγῳ τῆδε σκοποῦντες, μὴ περὶ πάντων τῶν εἰδῶν, ἵνα μὴ ταραττώμεθα ἐν πολλοῖς, ἀλλὰ προσελάμενοι τῶν μεγίστων λεγομένων ἅττα, πρῶτον μὲν ποῖα ἕκαστὰ ἐστίν, ἐπειτα κοινωνίας ἀλλήλων πῶς ἔχει δυνάμει, ἵνα τό τε ὄν καὶ μὴ ὄν εἰ μὴ πάσῃ σαφηνεῖα δυνά-

μεθα λαβεῖν, ἀλλ' οὖν λόγου γε ἐνδεεῖς μηδὲν γιγνώμεθα
περὶ αὐτῶν, καθ' ὅσον ὁ τρόπος ἐνδέχεται τῆς νῦν σκέ-
D ψεως, εἴαν ἄρα ἡμῖν πη παρεικάθη τὸ μὴ ὄν λέγουσιν ὡς
ἔστιν ὄντως μὴ ὄν ἀθροῖς ἀπαλλάττειν.

ΘΕΑΙ. Οὐκοῦν χοή.

ΞΕ. Μέγιστα μὴν τῶν γενῶν, ἃ νῦν δὴ διήμην, τό-
τε ὄν αὐτὸ καὶ στάσις καὶ κίνησις.

ΘΕΑΙ. Πολύ γε.

ΞΕ. Καὶ μὴν τῷ γε δύο φαρὲν αὐτοῖν ἀμίκτω πρὸς
ἀλλήλω.

ΘΕΑΙ. Σφόδρα γε.

ΞΕ. Τὸ δέ γε ὄν μικτὸν ἀμφοῖν· ἔστιν γὰρ ἄμ-
φω πον.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὖ;

ΞΕ. Τρία δὴ γίνεται ταῦτα.

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΞΕ. Οὐκοῦν αὐτῶν ἕκαστον τοῖν μὲν δυοῖν ἕτερον
ἔστιν, αὐτὸ δ' ἑαυτῷ ταῦτόν.

E ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Τί ποτ' αὖ νῦν οὕτως εἰρήκαμεν τό τε ταῦτόν
καὶ θάτερον; πότερα δύο γένη τιν' αὐτῷ, τῶν μὲν τριῶν
ἄλλω, ξυμμικνυμένω μὴν ἐκείνοις ἐξ ἀνάγκης αἰεὶ, καὶ περὶ
πέντε ἄλλ' οὐ περὶ τριῶν ὡς ὄντων αὐτῶν σκεπτέον, ἢ
255 τό τε ταῦτόν τοῦτο καὶ θάτερον ὡς ἐκείνων τι προσάγο-
ρεύοντες λανθάνομεν ἡμᾶς αὐτούς;

ΘΕΑΙ. Ἴσως.

ΞΕ. Ἄλλ' οὐ τι μὴν κίνησις γε καὶ στάσις οὐθ' ἕτε-
ρον οὔτε ταῦτόν ἐστι.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Ὅ τί περ ἂν κοινῇ προσείπωμεν κίνησιν καὶ
στάσιν, τοῦτο οὐδέτερον αὐτοῖν οἶον τε εἶναι.

ΘΕΑΙ. Τί δή;

ΞΕ. Κίνησις τε στήσεται καὶ στάσις αὖ κινηθήσε-
ται· περὶ γὰρ ἀμφοτέρα θάτερον ὀποτεροῦν γιγνώμενον
αὐτοῖν ἀναγκάσει μεταβάλλειν αὖ θάτερον ἐπὶ τούναν-
τίον τῆς αὐτοῦ φύσεως, ἄτε μετασχόν τοῦ ἐναντίου. B

ΘΕΑΙ. Κομιδῆ γε.

ΞΕ. Μετέχeton μὴν ἄμφω ταῦτοῦ καὶ θάτερον.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Μὴ τοίνυν λέγωμεν κίνησιν γ' εἶναι ταῦτόν ἢ
θάτερον, μηδ' αὖ στάσιν.

ΘΕΑΙ. Μὴ γάρ.

ΞΕ. Ἄλλ' ἄρα τὸ ὄν καὶ τὸ ταῦτόν ὡς ἐν τι διανοη-
τέον ἡμῖν;

ΘΕΑΙ. Ἴσως.

ΞΕ. Ἄλλ' εἰ τὸ ὄν καὶ τὸ ταῦτόν μηδὲν διάφορον
σημαίνεται, κίνησιν αὖ πάλιν καὶ στάσιν ἀμφοτέρα εἶναι
λέγοντες ἀμφοτέρα οὕτως αὐτὰ ταῦτόν ὡς ὄντα προσ-
ερούμεν. C

ΘΕΑΙ. Ἄλλὰ μὴν τοῦτό γε ἀδύνατον.

ΞΕ. Ἀδύνατον ἄρα ταῦτόν καὶ τὸ ὄν ἐν εἶναι.

ΘΕΑΙ. Σχεδόν.

ΞΕ. Τέταρτον δὴ πρὸς τοῖς τρισὶν εἶδεσι τὸ ταῦτόν
τιθῶμεν;

ΘΕΑΙ. Πάνν μὲν οὖν.

ΞΕ. Τί δέ; τὸ θάτερον ἄρα ἡμῖν λεκτέον πέμπτον;
ἢ τοῦτο καὶ τὸ ὄν ὡς δύ' ἄττα ὀνόματα ἐφ' ἐνὶ γένει δια-
νοεῖσθαι δεῖ;

ΘΕΑΙ. Τάχ' ἂν.

ΞΕ. Ἄλλ' οἶμαι σε συγχωρεῖν τῶν ὄντων τὰ μὲν
αὐτὰ καθ' αὐτά, τὰ δὲ πρὸς ἀλλήλα αἰεὶ λέγεσθαι.

ΘΕΑΙ. Τί δ' οὖ;

ΞΕ. Τὸ δ' ἕτερον αἰεὶ πρὸς ἕτερον· ἢ γάρ;

ΘΕΑΙ. Οὕτως. D

ΞΕ. Οὐκ ἂν, εἰ γε τὸ ὄν καὶ τὸ θατέρον μὴ πάμπου διεφερέτην· ἀλλ' εἴπερ θατέρον ἀμφοῖν μετείχε τοῖν εἶδοῖν ὡσπερ τὸ ὄν, ἦν ἂν ποτέ τι καὶ τῶν ἐτέρων ἕτερον οὐ πρὸς ἕτερον· νῦν δὲ ἀτεχνῶς ἡμῖν ὅ τί περ ἂν ἕτερον ἦ, συμβέβηκεν ἐξ ἀνάγκης ἕτερον τοῦτο ὃ πέρ ἐστιν εἶναι.

ΘΕΑΙ. Λέγεις καθάπερ ἔχει.

ΞΕ. Πέμπτον δὴ τὴν θατέρου φύσιν λεκτέον ἐν τοῖς
E εἰδεσιν οὖσαν, ἐν οἷς προαιρούμεθα.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ διὰ πάντων γε αὐτὴν αὐτῶν φήσομεν εἶναι διεληλυθυῖαν· ἐν ἑκάστῳ γὰρ ἕτερον εἶναι τῶν ἄλλων οὐ διὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν, ἀλλὰ διὰ τὸ μετέχειν τῆς ἰδέας τῆς θατέρου.

ΘΕΑΙ. Κομιδῆ μὲν οὖν.

XLI. ΞΕ. Ὡδε δὴ λέγωμεν ἐπὶ τῶν πέντε καθ' ἐν ἀναλαμβάνοντες.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Πρῶτον μὲν κίνησιν, ὡς ἔστι παντάπασιν ἕτερον στάσεως· ἢ πῶς λέγωμεν;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Οὐ στάσις ἄρ' ἐστίν.

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς.

256 ΞΕ. Ἔστι δέ γε διὰ τὸ μετέχειν τοῦ ὄντος.

ΘΕΑΙ. Ἔστιν.

ΞΕ. Αὐθις δὴ πάλιν ἢ κίνησις ἕτερον ταύτου ἐστίν.

ΘΕΑΙ. Σχεδόν.

ΞΕ. Οὐ ταυτόν ἄρα ἐστίν.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΞΕ. Ἀλλὰ μὴν αὕτη γ' ἦν ταυτόν διὰ τὸ μετέχειν αὐτὸ πάντ' αὐτοῦ.

ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα.

ΞΕ. Τὴν κίνησιν δὴ ταυτόν τ' εἶναι καὶ μὴ ταυτόν

ὁμολογητέον καὶ οὐ δυσχερατέον. οὐ γὰρ ὅταν εἰπωμεν αὐτὴν ταυτόν καὶ μὴ ταυτόν, ὁμοίως εἰρήναμεν, ἀλλ' ὅποταν μὲν ταυτόν, διὰ τὴν μέθεξιν ταύτου πρὸς αὐτὴν B οὕτω λέγομεν, ὅταν δὲ μὴ ταυτόν, διὰ τὴν κοινωνίαν αὐ θατέρου, δι' ἣν ἀποχωρίζομένη ταύτου γέγονεν οὐκ ἐκείνο ἀλλ' ἕτερον, ὥστε ὀρθῶς αὐ λέγεται πάλιν οὐ ταυτόν.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν κἂν εἰ πῆ μετελάμβανεν αὐτὴ κίνησις στάσεως, οὐδὲν ἂν ἄτοπον ἦν στάσιμον αὐτὴν προσαγορεύειν;

ΘΕΑΙ. Ὅρθότατά γε, εἴπερ τῶν γενῶν συγχωρησόμεθα τὰ μὲν ἀλλήλοις ἐθέλειν μίγνυσθαι, τὰ δὲ μὴ.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἐπὶ γε τὴν τοῦτου πρότερον ἀπόδειξιν C ἢ τῶν νῦν ἀφικόμεθα, ἐλέγχοντες ὡς ἔστι κατὰ φύσιν ταύτη.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Λέγωμεν δὴ πάλιν· ἢ κίνησις ἔστιν ἕτερον τοῦ ἐτέρου, καθάπερ ταύτου τε ἦν ἄλλο καὶ τῆς στάσεως;

ΘΕΑΙ. Ἀναγκαῖον.

ΞΕ. Οὐχ ἕτερον ἄρ' ἐστὶ πῆ καὶ ἕτερον κατὰ τὸν νῦν δὴ λόγον.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΞΕ. Τί οὖν δὴ τὸ μετὰ τοῦτο; ἄρ' αὐτῶν μὲν τριῶν ἕτερον αὐτὴν φήσομεν εἶναι, τοῦ δὲ τετάρτου μὴ φῶμεν, ὁμολογήσαντες αὐτὰ εἶναι πέντε, περὶ ὧν καὶ ἐν οἷς προῦ- D θέμεθα σιοπεῖν;

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς; ἀδύνατον γὰρ συγχωρεῖν ἐλάττω τὸν ἀριθμὸν τοῦ νῦν δὴ φανέντος.

ΞΕ. Ἀδεῶς ἄρα τὴν κίνησιν ἕτερον εἶναι τοῦ ὄντος διαμαχόμενοι λέγωμεν;

ΘΕΑΙ. Ἀδεέστατα μὲν οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν δὴ σαφῶς ἡ κίνησις οὕτως οὐκ ὄν ἐστι καὶ ὄν, ἰστέπερ τοῦ ὄντος μετέχει;

ΘΕΑΙ. Σαφέστατά γε.

ΞΕ. Ἔστιν ἄρα ἐξ ἀνάγκης τὸ μὴ ὄν ἐπὶ τε κινήσεως εἶναι καὶ κατὰ πάντα τὰ γένη. κατὰ πάντα γὰρ ἡ θατέρου φύσις ἕτερου ἀπεραγομένη τοῦ ὄντος ἕκαστον οὐκ ὄν ποιεῖ, καὶ ξύμπαντα δὴ κατὰ ταῦτα οὕτως οὐκ ὄντα ὁρθῶς ἐροῦμεν, καὶ πάλιν, ὅτι μετέχει τοῦ ὄντος, εἶναι τε καὶ ὄντα.

ΘΕΑΙ. Κινδυνεύει.

ΞΕ. Περὶ ἕκαστον ἄρα τῶν εἰδῶν πολὺ μὲν ἐστὶ τὸ ὄν, ἄπειρον δὲ πλήθει τὸ μὴ ὄν.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

257 ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ τὸ ὄν αὐτὸ τῶν ἄλλων ἕτερον εἶναι λεκτέον.

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

ΞΕ. Καὶ τὸ ὄν ἄρ' ἡμῖν, ὅσα πέρ ἐστὶ τὰ ἄλλα, κατὰ τοσαῦτα οὐκ ἔστιν· ἐκεῖνα γὰρ οὐκ ὄν ἐν μὲν αὐτὸ ἐστίν, ἀπέραντα δὲ τὸν ἀριθμὸν τάλλα οὐκ ἔστιν αὐτό.

ΘΕΑΙ. Σχεδὸν οὕτως.

ΞΕ. Οὐκοῦν δὴ καὶ ταῦτα οὐ δυσχερατέον, ἐπειπερ ἔχει κοινωνίαν ἀλλήλοις ἢ τῶν γενῶν φύσις. εἰ δέ τις ταῦτα μὴ συγχωρεῖ, πείσας ἡμῶν τοὺς ἐμπροσθεν λόγους οὕτω πειδέτω τὸ μετὰ ταῦτα.

ΘΕΑΙ. Δικαιότατα εἰρηκας.

B ΞΕ. Ἴδωμεν δὴ καὶ τόδε.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὅποτεν τὸ μὴ ὄν λέγωμεν, ὡς ἔοικεν, οὐκ ἐνεντίον τι λέγομεν τοῦ ὄντος, ἀλλ' ἕτερον μόνον.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Ὅλον ὅταν εἰπωμέν τι μὴ μέγα, τότε μᾶλλον τί σοι φαινόμεθα τὸ σμικρὸν ἢ τὸ ἴσον δηλοῦν τῷ ῥήματι;

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς;

ΞΕ. Οὐκ ἄρ', ἐναντίον ὅταν ἀπόφασις λέγηται σημαίνειν, συγχωρησόμεθα, τοσοῦτον δὲ μόνον, ὅτι τῶν ἄλλων τι μὴνύει τὸ μὴ καὶ τὸ οὐ προτιθέμενα τῶν ἐπιόντων ὀνομάτων, μᾶλλον δὲ τῶν πραγμάτων περὶ ἅτ' ἂν κέηται τὰ ἐπιφθεγγόμενα ὕστερον τῆς ἀποφάσεως ὀνόματα.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

XLII. ΞΕ. Τόδε δὲ διανοηθῶμεν, εἰ καὶ σοὶ ξυδοκεῖ.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ἡ θατέρου μοι φύσις φαίνεται κατακεκορημένη καθάπερ ἐπιστήμη.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Μία μὲν ἐστὶ πον καὶ ἐκείνη, τὸ δ' ἐπὶ τῷ γινόμενον μέρος αὐτῆς ἕκαστον ἀφορισθὲν ἐπωνυμίαν ἴσχει τινα ἑαυτῆς ἰδίαν· διὸ πολλὰ τέχνηαι τ' εἰσὶ λεγόμεναι καὶ ἐπιστήμαι.

ΘΕΑΙ. Πάνν μὲν οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ τὰ τῆς θατέρου φύσεως μόρια μιᾶς οὔσης ταῦτόν πέπονθε τοῦτο.

ΘΕΑΙ. Τάχ' ἂν· ἀλλὰ πῆ δὴ λέγωμεν;

ΞΕ. Ἔστι τῷ καλῷ τι θατέρου μόριον ἀντιτιθέμενον;

ΘΕΑΙ. Ἔστιν.

ΞΕ. Τοῦτ' οὖν ἀνώνυμον ἐροῦμεν ἢ τιν' ἔχον ἐπωνυμίαν;

ΘΕΑΙ. Ἔχον· ὃ γὰρ μὴ καλὸν ἐκάστοτε φθεγγόμεθα, τοῦτο οὐκ ἄλλον τινὸς ἕτερόν ἐστίν ἢ τῆς τοῦ καλοῦ φύσεως.

ΞΕ. Ἴθι νῦν, τόδε μοι λέγε.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ἄλλο τι τῶν ὄντων τινὸς ἑνὸς γένους ἀφο-
ρισθῆν καὶ πρὸς τι τῶν ὄντων αὐτὸ πάλιν ἀντιτεθῆν οὕτω
ξυμβέβηκεν εἶναι τὸ μὴ καλόν;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Ὅντος δὴ πρὸς ὃν ἀντίθεσις, ὡς εἶκε', εἶναι [τι]
συμβαίνει τὸ μὴ καλόν.

ΘΕΑΙ. Ὁρθότατα.

ΞΕ. Τί οὖν; κατὰ τοῦτον τὸν λόγον ἄρα μᾶλλον μὲν
το καλὸν ἡμῖν ἐστὶ τῶν ὄντων, ἤττον δὲ τὸ μὴ καλόν;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

258 ΞΕ. Ὅμοιως ἄρα τὸ μὴ μέγα καὶ τὸ μέγα αὐτὸ εἶναι
λεκτέον;

ΘΕΑΙ. Ὅμοιως.

ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ τὸ μὴ δίκαιον τῷ δίκαιῳ κατὰ
ταῦτα θετέον πρὸς τὸ μηδέν τι μᾶλλον εἶναι θατέρον
θατέρον;

ΘΕΑΙ. Τι μὴν;

ΞΕ. Καὶ τὰλλα δὴ ταύτη λέξομεν, ἐπειπερ ἡ θατέρου
φύσις ἐφάνη τῶν ὄντων οὐσα, ἐκείνης δὲ οὐσης ἀνάγκη
δὴ καὶ τὰ μόρια αὐτῆς μηδενὸς ἤττον ὄντα τιθέναι.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

B ΞΕ. Οὐκοῦν, ὡς εἶκεν, ἡ τῆς θατέρου μορίου φύ-
σεως καὶ τῆς τοῦ ὄντος πρὸς ἄλληλα ἀντικειμένων ἀντί-
θεσις οὐδὲν ἤττον, εἰ θέμις εἰπεῖν, αὐτοῦ τοῦ ὄντος οὐσία
ἐστίν, οὐκ ἐναντίου ἐκείνῳ σημαίνουσα, ἀλλὰ τοσοῦτον
μόνον, ἕτερον ἐκείνου.

ΘΕΑΙ. Σαφέστατά γε.

ΞΕ. Τίν' οὖν αὐτὴν προσείπωμεν;

ΘΕΑΙ. Δῆλον ὅτι τὸ μὴ ὄν, ὃ διὰ τὸν σοφιστὴν ἐξη-
τοῦμεν, αὐτό ἐστι τοῦτο.

ΞΕ. Πότερον οὖν, ὡσπερ εἶπες, ἐστὶν οὐδενὸς τῶν
ἄλλων οὐσίας ἐλλειπόμενον, καὶ δεῖ θαρροῦντα ἤδη λέγειν

ὅτι τὸ μὴ ὄν βεβαίως ἐστὶ τὴν αὐτοῦ φύσιν ἔχον, ὡσπερ
τὸ μέγα ἦν μέγα καὶ τὸ καλὸν ἦν καλὸν καὶ τὸ μὴ μέγα C
μὴ μέγα καὶ τὸ μὴ καλὸν *μὴ καλόν*, οὕτω δὲ καὶ τὸ μὴ
ὄν κατὰ ταῦτόν ἦν τε καὶ ἐστὶ μὴ ὄν, ἐνάριθμον τῶν πολ-
λῶν ὄντων εἶδος ἓν; ἢ τινα ἐτι πρὸς αὐτό, ὃ Θεαίτητε,
ἀπιστίαν ἔχομεν;

ΘΕΑΙ. Οὐδεμίαν.

XLIII. ΞΕ. Οἶσθ' οὖν ὅτι Παρμενίδη μακροτέρως
τῆς ἀπορρήσεως ἠπιστήμαμεν;

ΘΕΑΙ. Τί δὴ;

ΞΕ. Πλεῖον ἢ κείνος ἀπέειπε σκοπεῖν ἡμεῖς εἰς τὸ
πρόσθεν ἐτι ζητήσαντες ἀπεδείξαμεν αὐτῷ.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Ὅτι ὁ μὲν ποῦ φησιν,

οὐ γὰρ μὴ ποτε τοῦτο θαμῆς, εἶναι μὴ ἔόντα,
ἀλλὰ σὺ τῆσδ' ἀφ' ὁδοῦ διζήσιος εἶργε νόημα.

ΘΕΑΙ. Λέγει γὰρ οὖν οὕτως.

ΞΕ. Ἡμεῖς δὲ γε οὐ μόνον ὡς ἐστὶ τὰ μὴ ὄντα ἀπε-
δείξαμεν, ἀλλὰ καὶ τὸ εἶδος ὃ τυχάνει ὄν τοῦ μὴ ὄντος
ἀπεφηνάμεθα· τὴν γὰρ θατέρου φύσιν ἀποδείξαντες οὐ-
σάν τε καὶ κατακεκερατισμένην ἐπὶ πάντα τὰ ὄντα πρὸς
ἄλληλα, τὸ πρὸς τὸ ὄν ἕκαστον μόριον αὐτῆς ἀντιτιθέ- E
μενον ἐτολμήσαμεν εἰπεῖν ὡς αὐτὸ τοῦτο ἐστὶν ὄντως τὸ
μὴ ὄν.

ΘΕΑΙ. Καὶ παντάπασί γε, ὃ ξένη, ἀληθέστατά μοι
δοκοῦμεν εἰρημέναι.

ΞΕ. Μὴ τοίνυν ἡμᾶς εἴπη τις ὅτι τοῦναντίον τοῦ
ὄντος τὸ μὴ ὄν ἀποφαινόμενοι τολμῶμεν λέγειν ὡς ἐστὶν.
ἡμεῖς γὰρ παρὶ μὲν ἐναντίου τινὸς αὐτῷ χαίρειν πάλαι λέ-
γομεν, εἰτ' ἐστὶν εἴτε μὴ, λόγον ἔχον ἢ καὶ παντάπασιν
ἄλογον· ὃ δὲ νῦν εἰρήκαμεν εἶναι τὸ μὴ ὄν, ἢ πεισάτω τις 259
ὡς οὐ καλῶς λέγομεν ἐλέγξας, ἢ μέχρι περ ἂν ἀδυνατῆ,

λεκτέον καὶ ἐκείνῳ καθάπερ ἡμεῖς λέγομεν, ὅτι συμμύ-
 γνυται τε ἀλλήλοις τὰ γένη καὶ τό τε ὄν καὶ θάτερον διὰ
 πάντων, καὶ δι' ἀλλήλων διεληλυθότα τὸ μὲν ἕτερον με-
 τασχὸν τοῦ ὄντος ἔστι μὲν διὰ ταύτην τὴν μέθεξιν, οὐ
 μὴν ἐκείνῳ γε οὐ μετέσχευ ἀλλ' ἕτερον, ἕτερον δὲ τοῦ ὄν-
 τος ὄν ἔστι σαφέστατα ἐξ ἀνάγκης εἶναι μὴ ὄν· τὸ δὲ ὄν
 B αὐθάρτερον μετείληφός ἕτερον τῶν ἄλλων ἂν εἴη γενῶν,
 ἕτερον δ' ἐκείνων ἀπάντων ὄν οὐκ ἔστιν ἕκαστον αὐτῶν
 οὐδὲ ζύμπαντα τὰ ἄλλα πλὴν αὐτό, ὥστε τὸ ὄν ἀναμφισ-
 βητήτως αὐ μυσία ἐπὶ μυσίοις οὐκ ἔστι, καὶ τὰλλα δὴ καθ'
 ἕκαστον οὕτω καὶ ζύμπαντα πολλαχῆ μὲν ἔστι, πολλαχῆ
 δ' οὐκ ἔστιν.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΞΕ. Καὶ ταύταις δὴ ταῖς ἐναντιώσεσιν εἴτε ἀπίσκει
 τις, σκεπτέον αὐτῷ καὶ λεκτέον βέλτιόν τι τῶν νῦν εἰρη-
 C μένων· εἴτε ὥς τι χαλεπὸν κατανενοηκῶς χάρει τοτὲ μὲν
 ἐπὶ θάτερα τοτὲ δ' ἐπὶ θάτερα τοὺς λόγους ἔλκων, οὐκ
 ἄξια πολλῆς σπουδῆς ἐσπούδακεν, ὥς οἱ νῦν λόγοι φασί.
 τοῦτο μὲν γὰρ οὔτε τι κομψὸν οὔτε χαλεπὸν εὔρειν, ἐκείνο
 δ' ἤδη καὶ χαλεπὸν ἄμα καὶ καλόν.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὅ καὶ πρόσθεν εἰρηται, τὸ ταῦτα ἐάσαντα ὡς
 δυνατὰ τοῖς λεγομένοις οἷόν τ' εἶναι καθ' ἕκαστον ἐλέγ-
 χοντα ἐπακολουθεῖν, ὅταν τέ τις ἕτερον ὄν πῃ ταῦτόν
 D εἶναι φῆ καὶ ὅταν ταῦτόν ὄν ἕτερον, ἐκείνη καὶ κατ' ἐκείνο
 ὅ φησι τούτων πεπονηθῆναι πότερον. τὸ δὲ ταῦτόν ἕτερον
 ἀποφαίνειν ἀμῆ γέ πῃ καὶ τὸ θάτερον ταῦτόν καὶ τὸ μέγα
 σμικρὸν καὶ τὸ ὅμοιον ἀνόμοιον, καὶ χάρειν οὕτω τάναν-
 τία αἰεὶ προφέροντα ἐν τοῖς λόγοις, οὔτε τις ἔλεγχος οὕτος
 ἀληθινὸς ἄρτι τε τῶν ὄντων τινὸς ἐφαπτομένου δηλὸς
 νεογενῆς ὄν.

ΘΕΑΙ. Κομιδῆ μὲν οὖν.

XLIV. ΞΕ. Καὶ γὰρ, ὦ γὰθῆ, τό γε πᾶν ἀπὸ παν-
 τὸς ἐπιχειρεῖν ἀποχωρίζειν ἄλλως τε οὐκ ἐμμελὲς καὶ δὴ
 καὶ παντάπασιν ἀμούσου τινὸς καὶ ἀφιλοσόφου. E

ΘΕΑΙ. Τί δὴ;

ΞΕ. Τελεωτάτη πάντων λόγων ἔστιν ἀφάνισις τὸ
 διαλύειν ἕκαστον ἀπὸ πάντων· διὰ γὰρ τὴν ἀλλήλων τῶν
 εἰδῶν συμπλοκὴν ὁ λόγος γέγονεν ἡμῖν.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.

ΞΕ. Σκόπει τοῖνυν ὡς ἐν καιρῷ νῦν δὴ τοῖς τοιού- 260
 τοῖς διεμαχόμεθα καὶ προσηναγάζομεν ἕξ ἕτερον ἑτέρῳ
 μίγνυσθαι.

ΘΕΑΙ. Πρὸς δὴ τί;

ΞΕ. Πρὸς τὸ λόγον ἡμῖν τῶν ὄντων ἐν τι γενῶν
 εἶναι. τούτου γὰρ στερηθέντες τὸ μὲν μέγιστον φιλοσο-
 φίας ἂν στερηθῆμεν, ἐτι δ' ἐν τῷ παρόντι δεῖ λόγον ἡμᾶς
 διομολογήσασθαι τί ποτ' ἔστιν, εἰ δὲ ἀφηρέθημεν αὐτό
 μηδὲν εἶναι τὸ παράπαν, οὐδὲν ἂν ἐτι πον λέγειν οἷοί τ'
 ἡμεν· ἀφηρέθημεν δ' ἂν, εἰ συνεχωρήσαμεν μηδεμίαν B
 εἶναι μίξιν μηδενὶ πρὸς μηδέν.

ΘΕΑΙ. Ὅρθῶς τοῦτό γε· λόγον δὲ δι' ὅ τι νῦν διο-
 μολογητέον οὐκ ἔμαθον.

ΞΕ. Ἄλλ' ἴσως τῆδ' ἐπόμενος ἔραστ' ἂν μάθοις.

ΘΕΑΙ. Πῆ;

ΞΕ. Τὸ μὲν δὴ μὴ ὄν ἡμῖν ἐν τι τῶν ἄλλων γένος
 ὄν ἀνεφάνη, κατὰ πάντα τὰ ὄντα διεσπαρμένον.

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Οὐκοῦν τὸ μετὰ τοῦτο σκεπτέον, εἰ δόξῃ τε καὶ
 λόγῳ μίγνυται.

ΘΕΑΙ. Τί δὴ;

ΞΕ. Μὴ μίγνυμένου μὲν αὐτοῦ τούτοις ἀναγκαῖον C
 ἀληθῆ πάντ' εἶναι, μίγνυμένου δὲ δόξα τε ψευδῆς γί-
 γνεται καὶ λόγος· τὸ γὰρ τὰ μὴ ὄντα δοξάζειν ἢ λέγειν,

τούτ' ἐστὶ ποιὸν τὸ ψεῦδος ἐν διανοίᾳ τε καὶ λόγοις γιγνώμενον.

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Ὅντος δέ γε ψεύδους ἐστὶν ἀπάτη.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἀπάτης οὔσης εἰδώλων τε καὶ εἰκόνων ἤδη καὶ φαντασίας πάντα ἀνάγκη μεστὰ εἶναι.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Τὸν δὲ σοφιστὴν ἔφαμεν ἐν τούτῳ ποιὸν τῷ
D τόπῳ καταπεφυγῆναι μὲν, ἔξαρον δὲ γεγενηῖν τὸ πα-
ράπαν μὴδ' εἶναι ψεῦδος· τὸ γὰρ μὴ ὄν οὔτε διανοεῖσθαι
τινα οὔτε λέγειν· οὐσίας γὰρ οὐδὲν οὐδαμῆ τὸ μὴ ὄν
μετέχειν.

ΘΕΑΙ. Ἦν ταῦτα.

ΞΕ. Νῦν δέ γε τοῦτο μὲν ἐφάνη μετέχον τοῦ ὄντος,
ᾧστε ταύτη μὲν ἴσως οὐκ ἂν μάχοιτο ἔτι· τάχα δ' ἂν
φαίη τῶν εἰδῶν τὰ μὲν μετέχειν τοῦ μὴ ὄντος, τὰ δ' οὐ,
καὶ λόγον δὴ καὶ δόξαν εἶναι τῶν οὐ μετεχόντων, ᾧστε
τὴν εἰδωλοποικὴν καὶ φανταστικὴν, ἐν ἧ φάμεν αὐτὸν
E εἶναι, διαμάχοιτ' ἂν πάλιν ὡς παντάπασιν οὐκ ἐστίν,
ἐπειδὴ δόξα καὶ λόγος οὐ κοινωνεῖ τοῦ μὴ ὄντος· ψεῦδος
γὰρ τὸ παράπαν οὐκ εἶναι ταύτης μὴ συνισταμένης τῆς
κοινωνίας. διὰ ταῦτ' οὖν λόγον πρῶτον καὶ δόξαν καὶ
φαντασίαν διερευνητέον ὅ τί ποτ' ἐστίν, ἵνα φανερωθῶν
καὶ τὴν κοινωνίαν αὐτῶν τῷ μὴ ὄντι κατίδωμεν, κατι-
261 δόντες δὲ τὸ ψεῦδος ὃν ἀποδείξωμεν, ἀποδείξαντες δὲ
τὸν σοφιστὴν εἰς αὐτὸ ἐνδήσωμεν, εἴπερ ἐνοχὸς ἐστίν, ἢ
καὶ ἀπολύσαντες ἐν ἄλλῳ γένει ζητῶμεν.

ΘΕΑΙ. Κομιδῆ δέ γε, ᾧ ἔξενε, ἔοικεν ἀληθές εἶναι τὸ
περὶ τὸν σοφιστὴν κατ' ἀρχὰς λεχθέν, ὅτι δυσθήρετον
εἶη τὸ γένος. φαίνεται γὰρ οὖν προβλημάτων γέμειν, ὧν
ἐπειδὴν τι προβάλλῃ, τοῦτο πρότερον ἀναγκαῖον διαμάχε-

σθαι πρὶν ἐπ' αὐτὸν ἐκείνου ἀφικέσθαι. νῦν γὰρ μόρις
μὲν τὸ μὴ ὄν ὡς οὐκ ἐστὶ προβληθὲν διεπεράσαμεν, ἐτε-
ρον δὲ προβέβληται, καὶ δεῖ δὴ ψεῦδος ὡς ἐστὶ καὶ περὶ B
λόγον καὶ περὶ δόξαν ἀποδείξαι, καὶ μετὰ τοῦτο ἴσως ἕτε-
ρον, καὶ ἔτ' ἄλλο μετ' ἐκείνο· καὶ πέρας, ὡς ἔοικεν, οὐδὲν
φανεῖται ποτε.

ΞΕ. Θαρρῆν, ᾧ Θεαίτητε, χρὴ τὸν καὶ σμικρὸν τι
δυνάμενον εἰς τὸ πρόσθεν αἰεὶ προϊέναι. τί γὰρ ὄ γ' ἀθυ-
μῶν ἐν τούτοις δρασίειν ἂν ἐν ἄλλοις, ἢ μηδὲν ἐν ἐκείνοις
ἀνύτων ἢ καὶ πάλιν εἰς τοῦπισθεν ἀπωσθεῖς; σχολῆ που,
τὸ κατὰ τὴν παροιμίαν λεγόμενον, ὅ γε τοιοῦτος ἂν ποτε C
ἔλοι πόλιν. νῦν δ' ἐπεὶ, ᾧ γαθέ, τοῦτο ὃ λέγεις διαπε-
πέρανται, τὸ τοι μέγιστον ἡμῖν τεῖχος ἤρημένον ἂν εἴη,
τὰ δ' ἄλλα ἤδη ῥᾶ καὶ σμικρότερα.

ΘΕΑΙ. Καλῶς εἶπες.

XLV. ΞΕ. Λόγον δὴ πρῶτον καὶ δόξαν, καθάπερ
ἐρηθή νῦν δὴ, λάβωμεν, ἵν' ἐναργέστερον ἀπολογισώ-
μεθα, πότερον αὐτῶν ἄπτεται τὸ μὴ ὄν ἢ παντάπασιν
ἀληθῆ μὲν ἐστίν ἀμφοτέρω ταῦτα, ψεῦδος δὲ οὐδέποτε
οὐδέτερον.

ΘΕΑΙ. Ὅρθως.

ΞΕ. Φέρε δὴ, καθάπερ περὶ τῶν εἰδῶν καὶ τῶν D
γραμμάτων ἐλέγομεν, περὶ τῶν ὀνομάτων πάλιν ὡσαύ-
τως ἐπισκεψάμεθα. φαίνεται γὰρ πῆ ταύτη τὸ νῦν ζη-
τούμενον.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον οὖν δὴ περὶ τῶν ὀνομάτων ὑπα-
κουστέον;

ΞΕ. Εἴτε πάντα ἀλλήλοις ξυναρμόττει εἴτε μηδέν·
εἴτε τὰ μὲν ἐθέλει, τὰ δὲ μὴ.

ΘΕΑΙ. Δῆλον τοῦτό γε, ὅτι τὰ μὲν ἐθέλει, τὰ
δ' οὐ.

ΞΕ. Τὸ τοιόνδε λέγεις ἴσως, ὅτι τὰ μὲν ἐφεξῆς λεγό-

Ε μὲν καὶ δηλοῦντά τι ξυναρμόττει, τὰ δὲ τῇ συνεχείᾳ μηδὲν σημαίνοντα ἀναρμόστει.

ΘΕΑΙ. Πῶς τί τοῦτ' εἶπες;

ΞΕ. Ὅπερ φήθην ὑπολαβόντα σε προσομολογεῖν. ἔστι γὰρ ἡμῖν που τῶν τῇ φωνῇ περὶ τὴν οὐσίαν δηλωμάτων διττὸν γένος.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

262 ΞΕ. Τὸ μὲν ὀνόματα, τὸ δὲ ῥήματα κληθέν.

ΘΕΑΙ. Εἰπέ ἐκείτερον.

ΞΕ. Τὸ μὲν ἐπὶ ταῖς πράξεσιν ὃν δῆλωμα ῥημά που λέγομεν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τὸ δὲ γ' ἐπ' αὐτοῖς ἐκείνα πράττουσι σημείον τῆς φωνῆς ἐπιτεθέν ὄνομα.

ΘΕΑΙ. Κομιδῇ μὲν οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν ἐξ ὀνομάτων μὲν μόνων συνεχῶς λεγόμενον οὐκ ἔστι ποτὲ λόγος, οὐδ' αὖ ῥημάτων χωρὶς ὀνομάτων λεχθέντων.

ΘΕΑΙ. Ταῦτ' οὐκ ἔμαθον.

B ΞΕ. Δῆλον γὰρ ὡς πρὸς ἕτερόν τι βλέπων ἄρτι ξυνομολόγεις· ἐπεὶ τοῦτ' αὐτὸ ἐβουλόμην εἰπεῖν, ὅτι συνεχῶς ᾧδε λεγόμενα ταῦτα οὐκ ἔστι λόγος.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Οἷον βαδίξει τρέχει καθεύδει, καὶ τᾶλλα ὅσα πράξεις σημαίνει ῥήματα, κἂν πάντα τις ἐφεξῆς αὐτ' εἴπῃ, λόγον οὐδέν τι μᾶλλον ἀπεργάζεται.

ΘΕΑΙ. Πῶς γάρ;

C ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ πάλιν ὅταν λέγηται, λέων ἔλαφος ἵππος, ὅσα τε ὀνόματα τῶν τὰς πράξεις αὐτῶν πραττόντων ὀνομασθῆ, καὶ κατὰ ταύτην δὴ τὴν συνέχειαν οὐδεὶς πω ξυνέστη λόγος· οὐδεμίαν γὰρ οὔτε οὕτως οὔτ' ἐκείνως πράξιν οὐδ' ἀπραξίαν οὐδὲ οὐσίαν ὄντος οὐδὲ μὴ ὄντος

δηλοῖ τὰ φωνηθέντα, πρὶν ἂν τις τοῖς ὀνόμασι τὰ ῥήματα κεράσῃ· τότε δ' ἤρμωσε τε καὶ λόγος ἐγένετο εὐθύς ἢ πρώτη συμπλοκή, σχεδὸν τῶν λόγων ὁ πρῶτος καὶ σμικρότατος.

ΘΕΑΙ. Πῶς ἄρ' ᾧδε λέγεις;

ΞΕ. Ὅταν εἴπῃ τις· ἄνθρωπος μανθάνει, λόγον εἶναι φῆς τοῦτον ἐλάχιστόν τε καὶ πρῶτον;

ΘΕΑΙ. Ἐργα.

ΞΕ. Δηλοῖ γὰρ ἤδη που τότε περὶ τῶν ὄντων ἢ γιγνομένων ἢ γεγυότων ἢ μελλόντων, καὶ οὐκ ὀνομάζει μόνον, ἀλλὰ τι καὶ περαίνει, συμπλέκων τὰ ῥήματα τοῖς ὀνόμασι. διὸ λέγειν τε αὐτὸν ἀλλ' οὐ μόνον ὀνομάζειν εἴπομεν, καὶ δὴ καὶ τῷ πλέγματι τούτῳ τὸ ὄνομα ἐφθεργάμεθα λόγον.

ΘΕΑΙ. Ὅρθως.

XLVI. ΞΕ. Οὕτω δὴ καθάπερ τὰ πράγματα τὰ μὲν ἑλλήλοισι ἤρμωστε, τὰ δ' οὐ, καὶ περὶ τὰ τῆς φωνῆς αὐτῶν σημεῖα τὰ μὲν οὐκ ἀρμόττει, τὰ δὲ ἀρμόττοντα αὐτῶν λόγον ἀπειργάσατο.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἐτι δὴ σμικρόν τόδε.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Λόγον ἀναγκαῖον, ὅταν περ ἦ, τινὸς εἶναι λόγον, μὴ δὲ τινὸς ἀδύνατον.

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ ποῖόν τινα αὐτὸν εἶναι δεῖ;

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Προσέχωμεν δὴ τὸν νοῦν ἡμῖν αὐτοῖς.

ΘΕΑΙ. Δεῖ γοῦν.

ΞΕ. Αἰέτω τοίνυν σοι λόγον, συνθεῖς πρᾶγμα πράξει δι' ὀνόματος καὶ ῥήματος· ὅτου δ' ἂν ὁ λόγος ἦ, σύ μοι φράξει.

- 263 **ΘΕΑΙ.** Ταῦτ' ἔσται κατὰ δύναμιν.
ΞΕ. Θεαίτητος κἀθηται. μῶν μὴ μακρὸς ὁ λόγος;
ΘΕΑΙ. Οὐκ, ἀλλὰ μέτριος.
ΞΕ. Σὺν ἔργον δὴ φράζειν περὶ οὗ τ' ἔστι καὶ ὄτον.
ΘΕΑΙ. Ἀήλον ὅτι περὶ ἐμοῦ τε καὶ ἐμός.
ΞΕ. Τί δὲ ὄδ' αὖ;
ΘΕΑΙ. Ποῖος;
ΞΕ. Θεαίτητος, ᾧ νῦν ἐγὼ διαλέγομαι, πέτεται.
ΘΕΑΙ. Καὶ τοῦτον οὐδ' ἂν εἰς ἄλλως εἰποι πλὴν ἐμόν τ' εἶναι καὶ περὶ ἐμοῦ.
ΞΕ. Ποῖον δὲ γέ τινα φάμεν ἀναγκαῖον ἕκαστον εἶναι τῶν λόγων.
B **ΘΕΑΙ.** Ναί.
ΞΕ. Τούτων δὴ ποῖον τινα ἑκάτερον φατέον εἶναι;
ΘΕΑΙ. Τὸν μὲν ψευδῆ πον, τὸν δὲ ἀληθῆ.
ΞΕ. Λέγει δὲ αὐτῶν ὁ μὲν ἀληθῆς τὰ ὄντα ὡς ἔστι περὶ σοῦ.
ΘΕΑΙ. Τί μὴν;
ΞΕ. Ὁ δὲ δὴ ψευδῆς ἕτερα τῶν ὄντων.
ΘΕΑΙ. Ναί.
ΞΕ. Τὰ μὴ ὄντ' ἄρα ὡς ὄντα λέγει.
ΘΕΑΙ. Σχεδόν.
ΞΕ. Ὅντων δὲ γε ὄντα ἕτερα περὶ σοῦ. πολλὰ μὲν γὰρ ἔφαμεν ὄντα περὶ ἕκαστον εἶναι πον, πολλὰ δὲ οὐκ ὄντα.
ΘΕΑΙ. Κομιδῆ μὲν οὖν.
C **ΞΕ.** Ὅν ὕστερον δὴ λόγον εἶρηκα περὶ σοῦ, πρῶτον μὲν, ἐξ ὧν ὠρισάμεθα τί ποτ' ἔστι λόγος, ἀναγκαιότατον αὐτὸν εἶνα τῶν βραχυτάτων εἶναι.
ΘΕΑΙ. Νῦν δὴ γοῦν ταύτη ξυνομολογήσαμεν.
ΞΕ. Ἐπειτα δὲ γε τινός.
ΘΕΑΙ. Οὔτως.

- ΞΕ.** Εἰ δὲ μὴ ἔστι σός, οὐκ ἄλλου γε οὐδενός.
ΘΕΑΙ. Πῶς γάρ;
ΞΕ. Μηδενός δὲ ἂν οὐδ' ἂν λόγος εἴη τὸ παράπαν ἀπεφήναμεν γὰρ ὅτι τῶν ἀδυνάτων ἦν λόγον ὄντα μηδὲ νός εἶναι λόγον.
ΘΕΑΙ. Ὅρθότατα.
ΞΕ. Περὶ δὴ σοῦ λεγόμενα μέντοι θάτερα ὡς τὰ ὄντα καὶ μὴ ὄντα ὡς ὄντα, παντάπασιν ὡς εἰκοιεν ἢ τοιαύτη σύνθεσις ἐκ τε φημάτων γιγνουμένη καὶ ὀνομάτων ὄντως τε καὶ ἀληθῶς γίνεσθαι λόγος ψευδῆς.
ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα μὲν οὖν.
XLVII. **ΞΕ.** Τί δὲ δὴ; διάνοιά τε καὶ δόξα καὶ φαντασία, μῶν οὐκ ἤδη δῆλον ὅτι ταῦτα τὰ γένη ψευδῆ τε καὶ ἀληθῆ πάνθ' ἡμῶν ἐν ταῖς ψυχαῖς ἐγγίγνεται;
ΘΕΑΙ. Πῶς;
ΞΕ. Ὡδ' εἰσει ἤξον, ἂν πρῶτον λάβης, αὐτὰ τί ποτ' ἔστι καὶ τί διαφέρουσιν ἕκαστ' ἀλλήλων. **E**
ΘΕΑΙ. Αἰδου μόνον.
ΞΕ. Οὐκοῦν διάνοια μὲν καὶ λόγος ταυτόν· πλὴν ὁ μὲν ἐντὸς τῆς ψυχῆς πρὸς αὐτὴν διάλογος ἄνευ φωνῆς γιγνόμενος τοῦτ' αὐτὸ ἡμῖν ἐπωνομάσθη, διάνοια;
ΘΕΑΙ. Πάνν μὲν οὖν.
ΞΕ. Τὸ δὲ γ' ἀπ' ἐκείνης ῥεῦμα διὰ τοῦ στόματος ἰὸν μετὰ φθόγγου κέκληται λόγος;
ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ.
ΞΕ. Καὶ μὴν ἐν λόγοις αὐτοὶ ἴσμεν ὄν —
ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;
ΞΕ. Φάσιν τε καὶ ἀπόφασιν.
ΘΕΑΙ. Ἴσμεν.
ΞΕ. Ὅταν οὖν τοῦτο ἐν ψυχῇ κατα διάνοιαν ἐγγίγνηται μετὰ σιγῆς, πλὴν δόξης ἔχεις ὅ τι προσείπης αὐτό;
ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς;

ΞΕ. Τι δ' ὅταν μὴ καθ' αὐτὴν ἀλλὰ δι' αἰσθήσεως παρῆ τι τὸ τοιοῦτον αὐτὸ πάθος, ἂν οἶόν τε ὁρθῶς εἰπεῖν ἕτερόν τι πλὴν φαντασίαν;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΞΕ. Οὐκοῦν ἐπεὶ περὶ λόγος ἀληθῆς ἦν καὶ ψευδῆς, τούτων δ' ἐφάνη διάνοια μὲν αὐτῆς πρὸς ἑαυτὴν ψυχῆς διάλογος, δόξα δὲ διανοίας ἀποτελεῦται, φαίνεται δὲ ὅ
B λέγομεν σύμμιξις αἰσθήσεως καὶ δόξης, ἀνάγκη δὴ καὶ τούτων τῷ λόγῳ ξυγγενῶν ὄντων ψευδῆ τε αὐτῶν ἕνια καὶ ἐνίοτε εἶναι.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Κατανοεῖς οὖν ὅτι πρότερον εὐρέθη ψευδῆς δόξα καὶ λόγος, ἢ κατὰ τὴν προσδοκίαν ἢ ἐφοβήθημεν ἄρτι, μὴ παντάπασιν ἀνήνυτον ἔργον ἐπιβαλλοίμεθα ζητοῦντες αὐτό;

ΘΕΑΙ. Κατανοῶ.

XLVIII. ΞΕ. Μὴ τοίνυν μηδ' εἰς τὰ λοιπὰ ἀθυμῶ-
C μεν. ἐπειδὴ γὰρ πέφανται ταῦτα, τῶν ἔμπροσθεν ἀνα-
μνησθῶμεν κατ' εἶδη διαίρεσεων.

ΘΕΑΙ. Ποίων δὴ;

ΞΕ. Διειλόμεθα τῆς εἰδωλοποιικῆς εἶδη δύο, τὴν μὲν εἰκαστικὴν, τὴν δὲ φανταστικὴν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ τὸν σοφιστὴν εἶπομεν ὡς ἀποροῖμεν εἰς ὀποτέραν θήσομεν.

ΘΕΑΙ. Ἦν ταῦτα.

ΞΕ. Καὶ τοῦθ' ἡμῶν ἀπορομένων ἐτι μείζων κατε-
χύθη σκοποδινία, φανέντος τοῦ λόγου τοῦ πᾶσιν ἀμφισ-
βητοῦντος, ὡς οὔτε εἰκῶν οὔτε εἰδῶλον οὔτε φάντασμα
D εἶη τὸ παράπαν οὐδὲν διὰ τὸ μηδαμῶς μηδέποτε μηδαμοῦ
ψεύδος εἶναι.

ΘΕΑΙ. Λέγεις ἀληθῆ.

ΞΕ. Νῦν δέ γ' ἐπειδὴ πέφανται μὲν λόγος, πέφαν-
ται δ' οὐσα δόξα ψευδῆς, ἔγχωρεῖ δὴ μιμήματα τῶν ὄντων
εἶναι καὶ τέχνην ἐκ ταύτης γίνεσθαι τῆς διαθήσεως ἀπα-
τητικῆν.

ΘΕΑΙ. Ἐγχωρεῖ.

ΞΕ. Καὶ μὴν ὅτι γ' ἦν ὁ σοφιστὴς τούτων πρότερον,
διωμολογημένον ἡμῖν ἐν τοῖς πρόσθεν ἦν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Πάλιν τοίνυν ἐπιχειρῶμεν, σφίζοντες διχῆ τὸ
προτεθὲν γένος, πορεύεσθαι κατὰ τοῦπλ δεξιὰ ἀεὶ μέρος
τοῦ τμηθέντος, ἐχόμενοι τῆς τοῦ σοφιστοῦ κοινωνίας, ἕως
ἂν αὐτοῦ τὰ κοινὰ πάντα περιελόντες, τὴν οἰκίαν λιπόν-
τες φύσιν ἐπιδείξωμεν μάλιστα μὲν ἡμῖν αὐτοῖς, ἔπειτα δὲ
καὶ τοῖς ἐγγυτάτω γένει τῆς τοιαύτης μεθόδου πεφυκόσιν. 265

ΘΕΑΙ. Ὅρθῶς.

ΞΕ. Οὐκοῦν τότε μὲν ἠρχόμεθα ποιητικὴν καὶ κτη-
τικὴν τέχνην διαιρούμενοι;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ τῆς κτητικῆς ἐν θηροευτικῇ καὶ ἀγροῖα καὶ
ἐμπορικῇ καὶ τισιν ἐν τοιοῦτοις εἰδεσιν ἐφεντάξεται ἡμῖν;

ΘΕΑΙ. Πάνν μὲν οὖν.

ΞΕ. Νῦν δέ γ' ἐπειδὴ μιμητικὴ περιείληφεν αὐτὸν
τέχνην, δῆλον ὡς αὐτὴν τὴν ποιητικὴν δίχα διααιρετέον
πρώτην. ἢ γὰρ που μίμησις ποιήσις τίς ἐστίν, εἰδῶλον B
μέντοι, φασμέν, ἀλλ' οὐκ αὐτῶν ἐκάστων ἢ γὰρ;

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΞΕ. Ποιητικῆς δὴ πρώτου δύο ἔστω μέρη.

ΘΕΑΙ. Ποῖω;

ΞΕ. Τὸ μὲν θεῖον, τὸ δ' ἀνθρώπινον.

ΘΕΑΙ. Οὐπω μεμάθηκα.

XLIX. ΞΕ. Ποιητικὴν, εἶπερ μεμνήμεθα τὰ κατ'

ἀρχὰς λεχθέντα, πᾶσαν ἔφαμεν εἶναι δύναμιν, ἣ τις ἂν αἰτία γίγνηται τοῖς μὴ πρότερον οὖσιν ὕστερον γίνεσθαι.

ΘΕΑΙ. Μερνήμεθα.

ΞΕ. Ζῶα δὴ πάντα θνητὰ καὶ φυτὰ, ὅσα τ' ἐπὶ γῆς ἐκ σπερμάτων καὶ ὀστέων φύεται καὶ ὅσα ἄφυγα ἐν γῆ ξυνίσταται σώματα τηκτὰ καὶ ἄτηκτα, μὲν ἄλλου τινος ἢ θεοῦ δημιουργοῦντος φήσομεν ὕστερον γίνεσθαι πρότερον οὐκ ὄντα; ἢ τῷ τῶν πολλῶν δόγματι καὶ ὄψματι χρῶμενοι —

ΘΕΑΙ. Ποῖω τῷ;

ΞΕ. Τὴν φύσιν αὐτὰ γεννᾶν ἀπὸ τινος αἰτίας αὐτομάτης καὶ ἄνευ διανοίας φουούσης, ἢ μετὰ λόγον τε καὶ ἐπιστήμης θείας ἀπὸ θεοῦ γιγνομένης;

ΘΕΑΙ. Ἐγὼ μὲν ἴσως διὰ τὴν ἡλικίαν πολλάκις ἀμφοτέρω μεταδοξάζω· νῦν μὲν βλέπων εἰς σέ καὶ ὑπολαμβάνων οἰεσθαι σε κατὰ γε θεὸν αὐτὰ γίνεσθαι, ταύτην καὶ αὐτὸς νεύομικα.

ΞΕ. Καλῶς γε, ὦ Θεαίτητε· καὶ εἰ μὲν γέ σε ἡγνούμεθα τῶν εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ἄλλως πως δοξαζόντων εἶναι, νῦν ἂν τῷ λόγῳ μετὰ πειθοῦς ἀναγκαίως ἐπεχειροῦμεν ποιεῖν ὁμολογεῖν· ἐπειδὴ δέ σου καταμανθάνω τὴν φύσιν, ὅτι καὶ ἄνευ τῶν παρ' ἡμῶν λόγων αὐτὴ πρόσ-
Εἰσιν ἐφ' ἅπερ νῦν ἔλκεσθαι φῆς, ἐάσω· χρόνος γὰρ ἐκ περιττοῦ γίγνοιτ' ἂν· ἀλλὰ θῆσω τὰ μὲν φύσει λεγόμενα ποιεῖσθαι θεία τέχνη, τὰ δ' ἐκ τούτων ὑπ' ἀνθρώπων ξυνιστάμενα ἀνθρωπίνῃ, καὶ κατὰ τοῦτον δὴ τὸν λόγον δύο ποιητικῆς γένη, τὸ μὲν ἀνθρώπινον εἶναι, τὸ δὲ θεῖον.

ΘΕΑΙ. Ὅρθως.

ΞΕ. Τέμνε δὴ δυοῖν οὖσαιν δίχα ἑκατέραν αὐτῆς.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Οἶον τότε μὲν κατὰ πλάτος τέμνων τὴν ποιητικὴν πᾶσαν, νῦν δὲ αὖ κατὰ μήκος.

ΘΕΑΙ. Τετμήσθω.

ΞΕ. Τέτταρα μὲν αὐτῆς οὕτω τὰ μέρη γίγνεται, δύο μὲν τὰ πρὸς ἡμῶν, ἀνθρώπεια, δύο δ' αὖ τὰ πρὸς θεῶν, θεία.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Τὰ δὲ γ' ὡς ἐτέρως αὖ διηρημένα, μέρος μὲν ἐν ἀφ' ἑκατέρας τῆς μερίδος αὐτοποιητικόν, τὸ δ' ὑπολοίπῳ σχεδὸν μάλιστ' ἂν λεγοῖσθην εἰδωλοποικῶ· καὶ κατὰ ταῦτα δὴ πάλιν ἡ ποιητικὴ διχῆ διαιρεῖται.

ΘΕΑΙ. Λέγε ὅπῃ ἑκατέρα αὐτῆς.

Ι. ΞΕ. Ἡμεῖς μὲν πον καὶ τᾶλλα ζῶα καὶ ἐξ ὧν τὰ περφυκότε' ἐστὶ, πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ τὰ τούτων ἀδελφά, θεοῦ γεννήματα πάντα ἴσμεν αὐτὰ ἀπειργασμένα ἕκαστα· ἢ πῶς;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Τούτων δὲ γε ἐκάστων εἰδῶλα, ἀλλ' οὐκ αὐτὰ, κατέπεται, δαιμονία καὶ ταῦτα μηχανῇ γεγυρότα.

ΘΕΑΙ. Ποῖα;

ΞΕ. Τὰ τε ἐν τοῖς ὕπνοις καὶ ὅσα μεθ' ἡμέραν φαντάσματα αὐτοφυῆ λέγεται, σκιά μὲν ὅταν ἐν τῷ πυρὶ σκότος ἐγγίγνηται, διπλοῦν δὲ ἦνικ' ἂν φῶς οἰκειόν τε καὶ ἄλλότριον περὶ τὰ λαμπρὰ καὶ λεῖα εἰς ἐν ξυνελθὸν τῆς ἐμπροσθεν εἰωθυίας ὄψεως ἐναντίαν εἰσθησιν παρέχον εἶδος ἀπεργάζεται.

ΘΕΑΙ. Δύο γὰρ οὖν ἐστὶ ταῦτα θείας ἔργα ποιήσεως, αὐτὸ τε καὶ τὸ παρακολουθοῦν εἰδῶλον ἑκάστῳ.

ΞΕ. Τί δὲ τὴν ἡμετέραν τέχνην; ἄρ' οὐκ αὐτὴν μὲν οἰκίαν οἰκοδομικὴν φήσομεν ποιεῖν, γραφικὴν δὲ τιν' ἐτέραν, οἶον ὄναρ ἀνθρώπινον ἐργηρορόσιν ἀπειργασμένην;

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ τάλλα οὕτω κατὰ δύο διττὰ ἔργα τῆς ἡμετέρας αὐ ποιητικῆς πράξεως, τὸ μὲν αὐτό, φαιέν, αὐτουργική, τὸ δὲ εἰδωλον εἰδωλοποιική.

ΘΕΑΙ. Νῦν μᾶλλον ἔμαθον, καὶ τίθῃμι δύο διχῆ ποιητικῆς εἶδη· θεία μὲν καὶ ἀνθρωπίνη κατὰ θάτερον τμήμα, κατὰ δὲ θάτερον τὸ μὲν αὐτῶν ὄν, τὸ δὲ ὁμοιωμάτων τινῶν γέννημα.

ΛΙ. ΞΕ. Τῆς τοίνυν εἰδωλουργικῆς ἀναμνησθῶμεν ὅτι τὸ μὲν εἰκαστικόν, τὸ δὲ φανταστικόν ἐμελλεν εἶναι γένος, εἰ τὸ ψεῦδος οὕτως ὄν ψεῦδος καὶ τῶν ὄντων ἐν τι φανείη πεφυκός.

ΘΕΑΙ. Ἦν γὰρ οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν ἐφάνη τε καὶ διὰ ταῦτα δὴ καταριθμησομεν αὐτῷ νῦν ἀναμφισβητήτως εἶδη δύο;

ΘΕΑΙ. Ναί.

267 ΞΕ. Τὸ τοίνυν φανταστικὸν αὐθις διορίζωμεν δίχα;

ΘΕΑΙ. Πῆ;

ΞΕ. Τὸ μὲν δι' ὀργάνων γιγνόμενον, τὸ δὲ αὐτοῦ παρέχοντος ἑαυτὸν ὄργανον τοῦ ποιοῦντος τὸ φάντασμα.

ΘΕΑΙ. Πῶς φῆς;

ΞΕ. Ὄταν, οἶμαι, τὸ σὸν σχῆμά τις τῷ ἑαυτοῦ χρώμενος σώματι προσόμοιον ἢ φωνῆν φωνῇ φαίνεσθαι ποιῆ, μίμησις τοῦτο τῆς φανταστικῆς μάλιστα κέκληται που.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Μιμητικὸν δὴ τοῦτο αὐτῆς προσειπόντες ἀπονεμώμεθα· τὸ δ' ἄλλον πᾶν ἀφῶμεν μαλακισθέντες καὶ παρέντες ἑτέρῳ συναγαγεῖν τε εἰς ἐν καὶ πρέπουσαν ἐπωνυμίαν ἀποδοῦναι τιν' αὐτῷ.

ΘΕΑΙ. Νευεμήσθω, τὸ δὲ μεθείσθω.

ΞΕ. Καὶ μὴν καὶ τοῦτο ἐτι διπλοῦν, ὦ Θεαίτητε, ἄξιον ἠγείσθαι· δι' ἃ δέ, σκόπει.

ΘΕΑΙ. Λέγε.

ΞΕ. Τῶν μιμουμένων οἱ μὲν εἰδότες ὁ μιμοῦνται τοῦτο πράττουσιν, οἱ δ' οὐκ εἰδότες. καίτοι τίνα μελλῶ διαίρεσιν ἀγνωσίας τε καὶ γνώσεως θήσομεν;

ΘΕΑΙ. Οὐδεμίαν.

ΞΕ. Οὐκοῦν τὸ γε ἄρτι λεχθέν εἰδότεων ἦν μίμημα; τὸ γὰρ σὸν σχῆμα καὶ σὲ γινώσκων ἄν τις μιμήσαιο.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Τί δὲ δικαιοσύνης τὸ σχῆμα καὶ ὅλης ξυλλήβδην ἀρετῆς; ἄρ' οὐκ ἀγνοοῦντες μὲν, δοξάζοντες δὲ πη, σφόδρα ἐπιχειροῦσι πολλοὶ τὸ δοκοῦν σφίσι τοῦτο ὡς ἐόν αὐτοῖς προθυμείσθαι φαίνεσθαι ποιεῖν, ὃ τι μάλιστα ἔργois τε καὶ λόγοις μιμούμενοι;

ΘΕΑΙ. Καὶ πάνν γε πολλοί.

ΞΕ. Μῶν οὖν πάντες ἀποτηγχάνουσι τοῦ δοκεῖν εἶναι δίκαιοι μηδαμῶς ὄντες; ἢ τούτου πᾶν τοῦναντίου;

ΘΕΑΙ. Πᾶν.

ΞΕ. Μιμητὴν δὴ τοῦτόν γε ἕτερον ἐκείνου λεκτέον οἶμαι, τὸν ἀγνοοῦντα τοῦ γινώσκοντος.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΛΙΙ. ΞΕ. Πόθεν οὖν ὄνομα ἑκατέρῳ τις αὐτῶν λήφεται πρέπον; ἢ δῆλον δὴ χαλεπὸν ὄν, διότι τῆς τῶν γένων κατ' εἶδη διαιρέσεως παλαιά τις, ὡς ἔοικεν, αἰτία τοῖς ἐμπροσθεν καὶ ἀσύννοιους παρῆν, ὥστε μὴδ' ἐπιχειρεῖν μὴδένα διαιρεῖσθαι· καθὸ δὴ τῶν ὀνομάτων ἀνάγκη ἢ σφόδρα εὐπορεῖν. ὅμως δέ, κἂν εἰ τολμηρότερον εἰρησθαι, διαγνώσεως ἕνεκα τὴν μὲν μετὰ δόξης μίμησιν δοξομιμητικὴν προσεῖπωμεν, τὴν δὲ μετ' ἐπιστήμης ἴστορικὴν ἢ μίμησιν.

ΘΕΑΙ. Ἔστω.

ΞΕ. Θατέρῳ τοίνυν χρηστέον· ὁ γὰρ σοφιστῆς οὐκ ἐν τοῖς εἰδόσιν ἦν, ἀλλ' ἐν τοῖς μιμουμένοις δὴ.

ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα.

ΞΕ. Τὸν δοξομιμητὴν δὴ σκοπώμεθα ὥσπερ σίδηρον, εἴτε ἕνῃς εἴτε διπλόῃν ἔτ' ἔχων τινὰ ἐστὶν ἐν ἑαυτῷ.

ΘΕΑΙ. Σκοπώμεν.

ΞΕ. Ἐχει τοίνυν, καὶ μάλα συχνήν. ὁ μὲν γὰρ εὐήθης αὐτῶν ἐστίν, οἰόμενος εἰδέναι ταῦτα ἃ δοξάζει· τὸ δὲ 268

θατέρου σχῆμα διὰ τὴν ἐν τοῖς λόγοις κυλίνθησιν ἔχει πολλὴν ὑποψίαν καὶ φόβον, ὡς ἀγνοεῖ ταῦτα ἂ πρὸς τοὺς ἄλλους ὡς εἰδώς ἐσχηματίζεται.

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν ἔστιν ἐκατέρου γένους ἂν εἰρημίας.

ΞΕ. Οὐκοῦν τὸν μὲν ἀπλοῦν μιμητὴν τινα, τὸν δὲ εἰρωνικὸν μιμητὴν θήσομεν;

ΘΕΑΙ. Εἰκὸς γοῦν.

ΞΕ. Τοῦτου δ' αὖ τὸ γένος ἐν ἡ δύο φῶμεν;

ΘΕΑΙ. Ὅρα σύ.

B ΞΕ. Σκοπῶ· καὶ μοι διττῶ καταφαίνεσθόν τινα· τὸν μὲν δημοσίᾳ τε καὶ μακροῖς λόγοις πρὸς πλῆθη θύνατον εἰρωνεύεσθαι καθορῶ, τὸν δὲ ἰδίᾳ τε καὶ βραχέσι λόγοις ἀναγκάζοντα τὸν προσδιαλεγόμενον ἐναντιολογεῖν αὐτὸν αὐτῶ.

ΘΕΑΙ. Λέγεις ὀρθότατα.

ΞΕ. Τίνα οὖν ἀποφαινόμεθα τὸν μακρολογώτερον εἶναι; πότερα πολιτικὸν ἢ δημολογικόν;

ΘΕΑΙ. Δημολογικόν.

ΞΕ. Τί δὲ τὸν ἕτερον ἐροῦμεν; σοφὸν ἢ σοφιστικόν;

C ΘΕΑΙ. Τὸ μὲν που σοφὸν ἀδύνατον, ἐπεὶπερ οὐκ εἰδῶτα αὐτὸν ἔθεμεν· μιμητὴς δ' ὢν τοῦ σοφοῦ δῆλον ὅτι παρωνύμιον αὐτοῦ τι λήψεται, καὶ σχεδὸν ἤδη μεμάθηκα ὅτι τοῦτον δεῖ προσεῖπειν ἀληθῶς αὐτὸν ἐκείνου τὸν παντάπασιν ὄντως σοφιστήν.

ΞΕ. Οὐκοῦν συνδήσομεν αὐτοῦ, καθάπερ ἐμπροσθεν, τοῦνομα συμπλέξαντες ἀπὸ τελευτῆς ἐπ' ἀρχήν;

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

D ΞΕ. Τὸν δὴ τῆς ἐναντιοποιολογικῆς εἰρωνικοῦ μέρους τῆς δοξαστικῆς μιμητικόν, τοῦ φανταστικοῦ γένους ἀπὸ τῆς εἰδωλοποιικῆς οὐ θεῖον ἀλλ' ἀνθρωπικὸν τῆς ποιήσεως ἀφωρισμένον ἐν λόγοις τὸ θαυματοποιικὸν μόριον, ταύτης τῆς γενεᾶς τε καὶ αἵματος ὅς ἂν φῆ τὸν ὄντως σοφιστήν εἶναι, τάληθέστατα, ὡς εἰκεν, εἰρεῖ.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ

[ἢ περὶ βασιλείας, λογικός.]

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ
ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΘΕΟΔΩΡΟΣ, ΞΕΝΟΣ,
ΣΩΚΡΑΤΗΣ Ο ΝΕΩΤΕΡΟΣ.

St. II.

P.

257

I. Ἡ πολλὴν χάριν ὀφείλω σοι τῆς Θεαιτήτου γνω-
ρίσεως, ὦ Θεόδωρε, ἅμα καὶ τῆς τοῦ ξένου.

ΘΕΟ. Τάχα δέ, ὦ Σώκρατες, ὀφειλήσεις ταύτης τριπλασίαν, ἐπειδὴν τὸν τε πολιτικὸν ἀπεργάσονται σοὶ καὶ τὸν φιλόσοφον.

ΣΩ. Εἴεν· οὕτω τοῦτο, ὦ φίλε Θεόδωρε, φήσομεν ἀκηκοότες εἶναι τοῦ περὶ λογισμοὺς καὶ τὰ γεωμετρικὰ κρατίστου;

ΘΕΟ. Πῶς, ὦ Σώκρατες;

B

ΣΩ. Τῶν ἀνδρῶν ἕκαστον θέντος τῆς ἰσῆς ἀξίας, οἷ τῇ τιμῇ πλέον ἀφεστᾶσιν ἢ κατὰ τὴν ἀναλογίαν τὴν τῆς ὑμετέρας τέχνης.

ΘΕΟ. Εὖ γε νῆ τὸν ἡμέτερον θεόν, ὦ Σώκρατες, τὸν Ἄμμωνα, καὶ δικαίως, καὶ πένυ μὲν οὖν μνημονικῶς ἐπέπληξάς μοι τὸ περὶ τοὺς λογισμοὺς ἀμάσθημα. καὶ σὲ μὲν ἀντὶ τούτων εἰσαυθὶς μέτειμι· σὺ δ' ἡμῖν, ὦ ξένε, μηδαμῶς ἀποκάμης χαριζόμενος, ἀλλ' ἐξῆς, εἴτε τὸν πολιτικὸν ἄνδρα πρότερον εἴτε τὸν φιλόσοφον προαιρεῖ, προε-
C
λόμενος διεξέλθε.

ΞΕ. Ταῦτ', ὦ Θεόδωρε, ποιητέον· ἐπεὶπερ ἅπαξ γε ἐγκεχειρήκαμεν, οὐκ ἀποστατέον πρὶν ἂν αὐτῶν πρὸς τὸ

τέλος ἔλθωμεν. ἀλλὰ γὰρ περὶ Θεαιτήτου τοῦδε τί χρὴ δρᾶν με;

ΘΕΟ. Τοῦ πέρι;

ΞΕ. Διαναπαύσωμεν αὐτὸν μεταλαμβάντες αὐτοῦ τὸν συγγυμναστὴν τόνδε Σωκράτη; ἢ πῶς συμβουλευέεις;

ΘΕΟ. Καθάπερ εἶπες, μεταλάμβανε· νέω γὰρ ὄντε ὄξον οἴσεται πάντα πόνον ἀναπαυομένα.

D ΣΩ. Καὶ μὴν κινδυνεύεται, ὦ ξένη, ἄμφω ποθὲν ἐμοὶ ξυγγένειαν ἔχειν τινα. τὸν μὲν γε οὖν ὑμεῖς κατὰ τὴν τοῦ προσώπου φύσιν ὅμοιον ἐμοὶ φαίνεσθαι φασε, 258 τοῦ δ' ἡμῖν ἢ κλησὶς ὁμώνυμος οὔσα καὶ ἢ πρόσρησις παρέχεται τινα οἰκειότητα. δεῖ δὴ τοὺς γε ξυγγενεῖς ἡμᾶς αἰεὶ προθύμως διὰ λόγων ἀναγνωρίζειν. Θεαιτήτῳ μὲν οὖν αὐτός τε συνέμιξα χθῆς διὰ λόγων καὶ νῦν ἀκήροα ἀποκριναμένον, Σωκράτους δὲ οὐδέτερον· δεῖ δὲ σκέψασθαι καὶ τοῦτον. ἐμοὶ μὲν οὖν εἰσαυθίς, σοὶ δὲ νῦν ἀποκρινέσθω.

ΞΕ. Ταῦτ' ἔσται. ὦ Σώκρατες, ἀκούεις δὴ Σωκράτους;

ΝΕΟΣ ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Συγχωρεῖς οὖν οἷς λέγει;

ΝΕ. ΣΩ. Πάνν μὲν οὖν.

B ΞΕ. Οὐ τὰ σὰ κωλύειν φαίνεται, δεῖ δὲ ἰσως ἔτι ἥττον τὰμὰ διακωλύειν. ἀλλὰ δὴ μετὰ τὸν σοφιστὴν ἀναγκαῖον, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, τὸν πολιτικὸν ἄνδρα διαζητεῖν νῦν· καὶ μοι λέγε, πότερον τῶν ἐπιστημόνων τιν' ἡμῖν καὶ τοῦτον θετέον, ἢ πῶς;

ΝΕ. ΣΩ. Οὕτως.

II. ΞΕ. Τὰς ἐπιστήμας ἄρα διαληπτέον, ὥσπερ ἡνῖκα τὸν πρότερον ἐσκοποῦμεν;

ΝΕ. ΣΩ. Τάχ' ἄν.

ΞΕ. Οὐ μὲν δὴ κατὰ ταῦτόν γε, ὦ Σώκρατες, φαίνεται μοι τμημα.

ΝΕ. ΣΩ. Τί μὴν;

ΞΕ. Κατ' ἄλλο.

ΝΕ. ΣΩ. Ἔοικέ γε.

ΞΕ. Τὴν οὖν πολιτικὴν ἀτραπὸν πῆ τις ἀνευρήσει; δεῖ γὰρ αὐτὴν ἀνευρεῖν, καὶ χωρὶς ἀφελόντας ἀπὸ τῶν ἄλλων ἰδέαν αὐτῇ μίαν ἐπισφραγίσασθαι, καὶ ταῖς ἄλλαις ἐκτροπαῖς ἐν ἄλλο εἶδος ἐπισημηναμένους πάσας τὰς ἐπιστήμας ὡς οὔσας δύο εἶδη διανοηθῆναι τὴν ψυχὴν ἡμῶν ποιῆσαι.

ΝΕ. ΣΩ. Τοῦτ' ἤδη σόν, οἶμαι, τὸ ἔργον, ὦ ξένη, ἀλλ' οὐκ ἐμὸν γίνεταί.

ΞΕ. Δεῖ γε μὴν, ὦ Σώκρατες, αὐτὸ εἶναι καὶ σόν, D ὅταν ἐμφανῆς ἡμῖν γένηται.

ΝΕ. ΣΩ. Καλῶς εἶπες.

ΞΕ. Ἄρ' οὖν οὐκ ἀριθμητικὴ μὲν καὶ τινες ἔτρουαι ταύτη συγγενεῖς τέχναι ψιλαὶ τῶν πράξεων εἰσι, τὸ δὲ γινῶναι παρέσχοντο μόνον;

ΝΕ. ΣΩ. Ἔστιν οὕτως.

ΞΕ. Αἱ δὲ γε περὶ τεκτονικὴν αὖ καὶ σύμπεσαν χειρονομίαν ὥσπερ ἐν ταῖς πράξεσιν ἐνοῦσαν σύμφυτον τὴν ἐπιστήμην κέκτηνται, καὶ συναποτελοῦσι τὰ γινόμενα E ὑπ' αὐτῶν σώματα, πρότερον οὐκ ὄντα.

ΝΕ. ΣΩ. Τί μὴν;

ΞΕ. Ταύτη τοίνυν συμπάσας ἐπιστήμας διαίρει, τὴν μὲν πρακτικὴν προσειπῶν, τὴν δὲ μόνον γνωστικὴν.

ΝΕ. ΣΩ. Ἔστω σοι ταῦθ' ὡς μιᾶς ἐπιστήμης τῆς ὅλης εἶδη δύο.

ΞΕ. Πότερον οὖν τὸν πολιτικὸν καὶ βασιλέα καὶ δεσπότην καὶ ἔτ' οἰκονόμον θήσομεν ὡς ἐν πάντα ταῦτα

προσαγορεύοντες, ἢ τοσαύτας τέχνας αὐτὰς εἶναι φῶμεν, ὅσα περὶ ὀνόματα ἐρρήθη; μᾶλλον δέ μοι δεῦρο ἔπου.

NE. ΣΩ. Πῆ;

259 ΞΕ. Τῆδε. εἰ τῷ τις τῶν δημοσιευόντων ἰατρῶν ἱκανὸς συμβουλευεῖν ἰδιωτεύων αὐτός, ἅρ' οὐκ ἀνάγκαῖον αὐτῷ προσαγορεύεσθαι τοῦνομα τῆς τέχνης ταύτου ὅπερ ᾧ συμβουλεύει;

NE. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Τί δ'; ὅστις βασιλεύοντι χώρας ἀνδρὶ παρανεῖν δεινὸς ἰδιώτης ὢν αὐτός, ἅρ' οὐ φήσομεν ἔχειν αὐτὸν τὴν ἐπιστήμην ἣν ἔδει τὸν ἄρχοντα αὐτὸν κεκτηῖσθαι;

NE. ΣΩ. Φήσομεν.

B ΞΕ. Ἄλλὰ μὴν ἢ γε ἀληθινοῦ βασιλέως βασιλική;

NE. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Ταύτην δὲ ὁ κεκτημένος οὐκ, ἂν τε ἄρχων ἂν τ' ἰδιώτης ὢν τυγχάνη, πάντως κατὰ γε τὴν τέχνην αὐτὴν βασιλικὸς ὀρθῶς προσρηθήσεται;

NE. ΣΩ. Δίκαιον γοῦν.

ΞΕ. Καὶ μὴν οἰκονόμος γε καὶ δεσπότης ταύτου.

NE. ΣΩ. Τί μὴν;

ΞΕ. Τί δέ; μεγάλης σχῆμα οἰκίσεως ἢ σμικρᾶς αὐτὸς πόλεως ὄγκος μῶν τι πρὸς ἀρχὴν διοίσειτο;

NE. ΣΩ. Οὐδέν.

C ΞΕ. Οὐκοῦν, ὃ νῦν δὴ διεσκοπούμεθα, φανερόν ὡς ἐπιστήμη μία περὶ πάντ' ἐστὶ ταῦτα· ταύτην δὲ εἴτε βασιλικὴν εἴτε πολιτικὴν εἴτε οἰκονομικὴν τις ὀνομάζει, μηδὲν αὐτῷ διαφερόμεθα.

NE. ΣΩ. Τί γάρ;

III. ΞΕ. Ἄλλὰ μὴν τόδε γε δῆλον, ὡς βασιλεὺς ἅπας χερσὶ καὶ ξύμπαντι τῷ σώματι σμίκερ' ἅττα εἰς τὸ κατέχειν τὴν ἀρχὴν δύναται πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς σύνεσιν καὶ ὁμῆην.

NE. ΣΩ. Δῆλον.

ΞΕ. Τῆς δὴ γνωστικῆς μᾶλλον ἢ τῆς χειροτεχνικῆς καὶ ὅλως πρακτικῆς βούλει τὸν βασιλέα φῶμεν οἰκειό- D τερον εἶναι;

NE. ΣΩ. Τί μὴν;

ΞΕ. Τὴν ἄρα πολιτικὴν καὶ πολιτικὸν καὶ βασιλικὴν καὶ βασιλικὸν εἰς ταῦτόν ὡς ἐν πάντα ταῦτα ξυνηθήσομεν;

NE. ΣΩ. Δῆλον.

ΞΕ. Οὐκοῦν πορευοίμεθ' ἂν ἐξῆς, εἰ μετὰ ταῦτα τὴν γνωστικὴν διορίζοιμεθα;

NE. ΣΩ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Προσεχε δὴ τὸν νοῦν, ἂν ἄρα ἐν αὐτῇ τιὰ διαφυγὴν κατανοήσωμεν.

NE. ΣΩ. Φράζε ποῖαν.

ΞΕ. Τοιάνδε. λογιστικὴ πού τις ἡμῖν ἦν τέχνη. E

NE. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Τῶν γνωστικῶν γε, οἶμαι, παντάπασι τεχνῶν.

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Γινούση δὲ λογιστικὴ τὴν ἐν τοῖς ἀριθμοῖς διαφορὰν μῶν τι πλέον ἔργον θάσομεν ἢ τὰ γνωσθέντα κρῖναι;

NE. ΣΩ. Τί μὴν;

ΞΕ. Καὶ γὰρ ἀρχιτέκτων γε πᾶς οὐκ αὐτὸς ἐργα- τικός, ἀλλὰ ἐργατῶν ἄρχων.

NE. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Παραχόμενός γέ που γινῶσιν, ἀλλ' οὐ χειροῦ- γίαν.

NE. ΣΩ. Οὕτως.

ΞΕ. Δικαίως δὴ μετέχειν ἂν λέγοιτο τῆς γνωστικῆς 260 ἐπιστήμης.

NE. ΣΩ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Τοῦτω δέ γε, οἶμαι, προσήκει κρῖναντι μὴ τέλος

ἔχειν μηδ' ἀπηλλάχθαι, καθάπερ ὁ λογιστὴς ἀπήλλακτο, προστάττειν δὲ ἐκάστοις τῶν ἐργατῶν τό γε πρόσφορον, ἕως ἂν ἀπεργάσωνται τὸ προσταχθέν.

NE. ΣΩ. Ὅρθως.

ΞΕ. Οὐκοῦν γνωστικὰ μὲν αἶ τε τοιαῦται ξύμπασαι καὶ ὁπόσαι ξυνέπονται τῇ λογιστικῇ, κρίσει δὲ καὶ ἐπι-
B τάξει διαφέρετον ἀλλήλοιν τούτω τῶ γένεε;

NE. ΣΩ. Φαίνεσθον.

ΞΕ. Ἄρ' οὖν συμπάσης τῆς γνωστικῆς εἰ τὸ μὲν ἐπι-
τακτικὸν μέρος, τὸ δὲ κριτικὸν διαιρούμενοι προσείποι-
μεν, ἐμμελῶς ἂν φαίμεν διηροῆσθαι;

NE. ΣΩ. Κατὰ γε τὴν ἐμὴν δόξαν.

ΞΕ. Ἀλλὰ μὴν τοῖς γε κοινῇ τι πράττουσιν ἀγαπη-
τὸν ὁμοιοεῖν.

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Τούτου τοίνυν μέριμνα ἂν αὐτοὶ κοινωσῶμεν,
ἐατέον τὰ γε τῶν ἄλλων δοξάσματα χαίρειν.

NE. ΣΩ. Τί μὴν;

C IV. ΞΕ. Φέρε δὴ, ταῦταιν ταῖν τέχνων ἡμῖν τὸν
βασιλικὸν ἐν ποτέρῳ θετέον; ἄρ' ἐν τῇ κριτικῇ, καθάπερ
τινὰ θεατήν, ἢ μᾶλλον τῆς ἐπιτακτικῆς ὡς ὄντα αὐτὸν
τέχνης θήσομεν, δεσπόζοντά γε;

NE. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὐ μᾶλλον;

ΞΕ. Τὴν ἐπιτακτικὴν δὴ τέχνην πάλιν ἂν εἴη θεα-
τέον εἰ πῃ διέστηκε, καὶ μοι δοκεῖ τῆδέ πῃ καθάπερ ἡ
τῶν καπῆλων τέχνη τῆς τῶν αὐτοπωλῶν διώρισταί τε-
D χνης, καὶ τὸ βασιλικὸν γένος ἔοικεν ἀπὸ τοῦ τῶν κηρύκων
γένους ἀφωρίσθαι.

NE. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Πωληθέντα που πρότερον ἔργα ἀλλότρια παρα-
δεχόμενοι δεύτερον πωλοῦσι πάλιν οἱ κάπηλοι.

NE. ΣΩ. Πάνν μὲν οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ τὸ κηρυκικὸν φύλον ἐπιταχθέντ'
ἀλλότρια νοήματα παραδεχόμενον αὐτὸ δεύτερον ἐπιτάτ-
τει πάλιν ἑτέροις.

NE. ΣΩ. Ἀληθέστατα.

ΞΕ. Τί οὖν; εἰς ταῦτὸν μίξωμεν βασιλικὴν ἐρημνε-
τικῇ, κελουστικῇ, μαντικῇ, κηρυκικῇ, καὶ πολλαῖς ἑτέραις E
τούτων τέχναις συγγενέσιν, αἶ σύμπασαι τὸ γ' ἐπιτάττειν
ἔχουσιν; ἢ βούλει, καθάπερ εἰκάξομεν νῦν δὴ, καὶ τοῦ-
νομα παρεικάσωμεν, ἐπειδὴ καὶ σχεδὸν ἀνώνυμον οὐ
τυγχάνει τὸ τῶν αὐτεπιτακτικῶν γένος, καὶ ταύτη ταῦτα
διελάμεθα, τὸ μὲν τῶν βασιλείων γένος εἰς τὴν αὐτεπιτα-
κτικὴν θέντες, τοῦ δὲ ἄλλου παιτὸς ἀμελήσαντες, ὄνομα
ἕτερον αὐτοῖς παραχωρήσαντες θέσθαι τινα; τοῦ γὰρ
ἄρχοντος ἕνεκα ἡμῖν ἢ μέθοδος ἦν, ἀλλ' οὐχὶ τοῦ ἐναντίου. 261

NE. ΣΩ. Πάνν μὲν οὖν.

V. ΞΕ. Οὐκοῦν ἐπειδὴ τοῦτο μετρίως ἀφέστηκεν
κ' ἐκείνων, ἀλλοτριότητι διορισθὲν πρὸς οἰκειότητα,
τοῦτο αὐτὸ πάλιν αὐ διαιρεῖν ἀναγκαῖον, εἰ τινα τομῆν
ἔτι ἔχομεν ὑπέικουσιν ἐν τούτῳ;

NE. ΣΩ. Πάνν γε.

ΞΕ. Καὶ μὴν φαινόμεθα ἔχειν· ἀλλ' ἐπακολουθῶν
σύντεμνε.

NE. ΣΩ. Πῆ;

ΞΕ. Πάντας ὁπόσους ἂν ἄρχοντας διανοηθῶμεν
ἐπιτάξει προσχωμένους, ἄρ' οὐχ εὐρήσομεν γενεσεῶς B
τινος ἕνεκα προστάττοντας;

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Καὶ μὴν τὰ γε γιγνομενα πάντα δίχα διαλαβεῖν
οὐ παντάπασι χαλεπὸν.

NE. ΣΩ. Πῆ;

ΞΕ. Τὰ μὲν ἄψυχα αὐτῶν ἐστὶ που ξυμπάντων, τὰ
δ' ἔμψυχα.

NE. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Τούτοις δέ γε αὐτοῖς τὸ τοῦ γνωστικοῦ μέρος ἐπιτακτικὸν ὄν, εἴπερ βουλόμεθα τέμνειν, τεμοῦμεν.

NE. ΣΩ. Κατὰ τί;

ΞΕ. Τὸ μὲν ἐπὶ ταῖς τῶν ἀψύχων γενέσειςιν αὐτοῦ
C τάττοντες, τὸ δ' ἐπὶ ταῖς τῶν ἐμψύχων· καὶ πᾶν οὕτως
ἤδη διαιρησεται δίχα.

NE. ΣΩ. Παντάπασι γε.

ΞΕ. Τὸ μὲν τοίνυν αὐτῶν παραλίπαμεν, τὸ δ' ἀνα-
λάβωμεν, ἀναλαβόντες δὲ μερισώμεθα εἰς δύο τὸ σύμπαν.

NE. ΣΩ. Λέγεις δ' αὐτοῖν ἀναληπτέον εἶναι πό-
τερον;

ΞΕ. Πάντως που τὸ περὶ τὰ ζῶα ἐπιτακτικόν. οὐ
γὰρ δὴ τό γε τῆς βασιλικῆς ἐπιστήμης ἐστὶ ποτε τῶν ἀψύ-
χων ἐπιστατοῦν, οἷον ἀρχιτεκτονικόν, ἀλλὰ γενναιότερον
D ἐν τοῖς ζώοις, καὶ περὶ αὐτὰ ταῦτα τὴν δύναμιν αἰετ-
κημένον.

NE. ΣΩ. Ὅρθῶς.

ΞΕ. Τὴν γε μὴν τῶν ζῴων γένεσιν καὶ τροφήν τὴν
μὲν τις ἂν ἴδοι μονοτροφίαν οὔσαν, τὴν δὲ κοινὴν τῶν ἐν
ταῖς ἀγέλαις θρεμμάτων ἐπιμέλειαν.

NE. ΣΩ. Ὅρθῶς.

ΞΕ. Ἄλλ' οὐ μὴν τὸν γε πολιτικὸν εὐρήσομεν ἰδιο-
τρόφον, ὥσπερ βοηλάτην ἢ τινα ἱπποκόμον, ἀλλ' ἱππο-
φορβῶ τε καὶ βουφορβῶ μᾶλλον προσεικότα.

NE. ΣΩ. Φαίνεται γε δὴ ὅρθῶς νῦν.

ΞΕ. Πότερον οὖν τῆς ζωοτροφίας τὴν τῶν ξυμπόλ-
λων κοινήν τροφήν ἀγελαιοτροφίαν ἢ κοινοτροφικὴν τινα
E ὀνομάζωμεν;

NE. ΣΩ. Ὅπότερον ἂν ἐν τῷ λόγῳ ξυμβαίη.

VI. ΞΕ. Καλῶς γε, ὦ Σώκρατες· κἂν διαφυλάξῃς
τὸ μὴ σπονδάξαι ἐπὶ τοῖς ὀνόμασι, πλουσιώτερος εἰς τὸ

γῆρας ἀναφανήσει φρονήσεως. νῦν δὲ τοῦτο μὲν, καθά-
περ διακελεύει, ποιητέον· τὴν δὲ ἀγελαιοτροφικὴν ἀρ'
ἐννοεῖς πῆ τις δίδυμον ἀποφήνας τὸ ζητούμενον ἐν διπλα- 262
σίοισι τὰ νῦν ἐν τοῖς ἡμίσεσιν εἰς τότε ποιήσει ζητεῖσθαι;

NE. ΣΩ. Προθυμήσομαι. καὶ μοι δοκεῖ τῶν μὲν
ἀνθρώπων ἕτεραί τις εἶναι, τῶν δὲ αὐθιγῶν ἄλλη τροφή.

ΞΕ. Παντάπασι γε προθυμότερα καὶ ἀνδρείότερα
διήρησαι· μὴ μένται τοῦτό γε εἰσαυθίς κατὰ δύναμιν
πάσχωμεν.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Μὴ σμικρὸν μόριον ἐν πρὸς μεγάλα καὶ πολλὰ
ἀφαιρῶμεν, μηδὲ εἶδος χωρὶς· ἀλλὰ τὸ μέρος ἅμα εἶδος B
ἔχεται. κάλλιστον μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν ἄλλων εὐθύς διαχω-
ρίζειν τὸ ζητούμενον, ἂν ὀρθῶς ἔχη, καθάπερ ὀλίγον σὺ
πρότερον οἴηθεις εἶχειν τὴν διαίρεσιν ἐπέσπενσας τὸν λό-
γον, ἰδῶν ἐπ' ἀνθρώπους πορευόμενον· ἀλλὰ γὰρ, ὦ
φίλε, λεπτοουργεῖν οὐκ ἀσφαλές, διὰ μέσων δὲ ἀσφαλέστε-
ρον ἵέναι τέμνοντας, καὶ μᾶλλον ἰδέαις ἂν τις προστυγ-
χάνοι. τοῦτο δὲ διαφέρει τὸ πᾶν πρὸς τὰς ζητήσεις C

NE. ΣΩ. Πῶς, ὦ ξένη, λέγεις τοῦτο;

ΞΕ. Πειρατέον ἐτι σαφέστερον φράζειν εὐνοίᾳ τῆς
σῆς φύσεως, ὦ Σώκρατες. ἐν τῷ μὲν οὖν παρεστηκότι τὰ
νῦν δηλώσαι μηδὲν ἐνδεῶς ἀδύνατον· ἐπιχειρητέον δὲ εἰ
καὶ σμικρῶ πλεον αὐτὸ προαγαγεῖν εἰς τὸ πρόσθεν σαφη-
νεῖας ἔνεκα.

NE. ΣΩ. Ποῖον οὖν δὴ φράξεις διαιρουμένους
ἡμᾶς οὐκ ὀρθῶς ἄρτι θρεῖν;

ΞΕ. Τοιούδε, οἷον εἰ τις τᾶνθρώπων ἐπιχειρήσας
δίχα διελέσθαι γένος δικαιοὶ καθάπερ οἱ πολλοὶ τῶν ἐν- D
θάδε διανέμουσι, τὸ μὲν Ἑλληνικὸν ὡς ἐν ἀπὸ πάντων
ἀφαιροῦντες χωρὶς, σύμπασι δὲ τοῖς ἄλλοις γένεσιν, ἀπεί-
ροις οὔσι καὶ ἀμίκτοις καὶ ἀσυμφώνοις πρὸς ἄλληλα, βάρ-

βαρον μιᾶ κλήσει προσειπόντες [αὐτὸ] δικαίω τὴν
 μίαν κλήσειν καὶ γένος ἐν αὐτῷ εἶναι προσδοκῶσιν· ἢ τὸν
 ἀριθμὸν τις αὐτὸ νομίζοι κατ' εἶδη δύο διαιρεῖν μυριάδα
 ἀποτεμνόμενος ἀπὸ πάντων, ὡς ἐν εἶδος ἀποχωρίζων,
 E καὶ τῷ λοιπῷ δὴ παντὶ θέμενος ἐν ὄνομα διὰ τὴν κλήσειν
 αὐτὸ καὶ τοῦτ' ἀξιοῖ γένος ἐκείνου χωρὶς ἕτερον ἐν γίνε-
 σθαι. κάλλιον δὲ πον καὶ μάλλον κατ' εἶδη καὶ δίχα
 διαιροῦτ' ἄν, εἰ τὸν μὲν ἀριθμὸν ἀρίθμῳ καὶ περιττῷ τις
 τέμνοι, τὸ δὲ αὐτῶν ἀνθρώπων γένος ἄρρηκτον καὶ θήλει,
 Λυδοὺς δὲ ἢ Φρύγας ἢ τινὰς ἑτέροισι πρὸς ἅπαντας τά-
 των ἀποσχίζοι τότε, ἢνίκα ἀποροὶ γένος ἅμα καὶ μέρος
 263 εὐρίσκειν ἐκάτερον τῶν σχισθέντων.

VII. NE. ΣΩ. Ὁρθότατα· ἀλλὰ γὰρ τοῦτο αὐτό,
 ὃ ξένη, πῶς ἂν τις γένος καὶ μέρος ἐναργέστερον γνῶνῃ,
 ὡς οὐ ταῦτόν ἐστιν ἄλλ' ἕτερον ἀλλήλων;

ΞΕ. Ὁ βέλτιστε ἀνδρῶν, οὐ φαῦλον προστάτεις,
 Σώκρατες. ἡμεῖς μὲν καὶ νῦν μακροτέρην τοῦ δέοντος
 ἀπὸ τοῦ προτεθέντος λόγον πεπλανημέθα, σὺ δ' ἐτι πλεον
 ἡμᾶς κελεύεις πλανηθῆναι. νῦν μὲν οὖν, ὥσπερ εἰκός,
 ἐπανίσταμεν πάλιν· ταῦτα δὲ εἰσαύθις κατὰ σχολὴν καθά-
 B περ ἰχνεύοντες μέτιμεν. οὐ μὴν ἀλλὰ τοῦτό γε αὐτὸ παν-
 τάσιν φύλαξαι, μὴ ποτε παρ' ἐμοῦ δόξης αὐτὸ ἐναργῶς
 διωρισμένον ἀκηκοέναι.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Εἶδος τε καὶ μέρος ἕτερον ἀλλήλων εἶναι.

NE. ΣΩ. Τί μὴν;

ΞΕ. Ὡς εἶδος μὲν ὅταν ἢ τοῦ, καὶ μέρος αὐτὸ ἀναγ-
 καίον εἶναι τοῦ πράγματος, ὅτουπερ ἂν εἶδος λέγηται·
 μέρος δὲ εἶδος οὐδεμία ἀνάγκη. ταύτη με ἢ κείνη μάλλον,
 ὃ Σώκρατες, αἰεὶ φάθι λέγειν.

NE. ΣΩ. Ταῦτ' ἐστίν.

C ΞΕ. Φράσον δὴ μοι τὸ μετὰ τοῦτο

NE. ΣΩ. Ποῖον;

ΞΕ. Τὸ τῆς ἀποπλανήσεως ὁπόθεν ἡμᾶς δεῦρ' ἤγα-
 γεν. οἶμαι μὲν γὰρ μάλιστα, ὅθεν ἐρωτηθεὶς σὺ τὴν ἀγε-
 λαιοτροφίαν ὅπη διαιρετέον εἶπες μάλα προθύμως δύο
 εἶναι ζῶων γένη, τὸ μὲν ἀνθρώπων, ἕτερον δὲ τῶν
 ἄλλων ζυμπάντων θηρίων ἐν.

NE. ΣΩ. Ἀληθῆ.

ΞΕ. Καὶ ἐμοίγε δὴ τότε ἐφάνης μέρος ἀφαιρῶν ἠγε-
 σθαι καταλιπεῖν τὸ λοιπὸν αὐτῶν πάντων γένος ἐν, ὅτι πᾶσι
 ταῦτόν ἐπονομάζειν ἕσχατος ὄνομα, θηρία καλέσας.

NE. ΣΩ. Ἦν καὶ ταῦτα οὕτως.

ΞΕ. Τὸ δὲ γε, ὃ πάντων ἀνδρείοτατε, τάχ' ἂν, εἰ
 πον φρόνιμόν ἐστι τι ζῶων ἕτερον, οἷον δοκεῖ τὸ τῶν γε-
 ράνων, ἢ τι τοιοῦτον ἄλλο, [δ] κατὰ ταῦτα ἴσως διονο-
 μάξοι, καθάπερ καὶ σὺ, γεράνοισι μὲν ἐν γένος ἀντιτιθέν
 τοῖς ἄλλοις ζῴοις καὶ σεμνῶν αὐτὸ ἐαυτό, τὰ δὲ ἄλλα
 μετὰ τῶν ἀνθρώπων ἐνλαβὸν εἰς ταῦτό οὐδὲν ἄλλο πλὴν
 ἴσως θηρία προσείποι. πειραθῶμεν οὖν ἡμεῖς ἐξευλαβεῖ-
 σθαι πάνθ' ὁπόσα τοιαῦτα.

NE. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Μὴ πᾶν τὸ τῶν ζῶων γένος διαιρούμενοι, ἵνα
 ἦττον αὐτὰ πάσχωμεν.

NE. ΣΩ. Οὐδὲν γὰρ δεῖ.

ΞΕ. Καὶ γὰρ οὖν καὶ τότε ἡμαρτάνετο ταύτη.

NE. ΣΩ. Τί δή;

ΞΕ. Τῆς γνωστικῆς ὅσον ἐπιτακτικὸν ἡμῖν μέρος ἦν
 πον τοῦ ζωοτροφικοῦ γένους, ἀγελαίων ἦν ζῶων. ἢ γὰρ;
 NE. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Διήρητο τοῖνυν ἤδη καὶ τότε ζύμπαν τὸ ζῶων
 τῷ τιθασῷ καὶ ἀργίῳ. τὰ μὲν γὰρ ἔχοντα τιθασεύεσθαι 264
 φύσιν ἡμερᾶ προσείρηται, τὰ δὲ μὴ ἔχοντα ἄργα.

NE. ΣΩ. Καλῶς.

ΞΕ. Ἦν δέ γε θηρευόμεν ἐπιστήμην, ἐν τοῖς ἡμέροις ἦν τε καὶ ἔστιν, ἐπὶ τοῖς ἀγελαιοῖς μὲν ζητητέα θρέμμασιν.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Μὴ τοίνυν διαιρώμεθα ὥσπερ τότε πρὸς ἅπαντα ἀποβλέψαντες, μηδὲ σπεύσαντες, ἵνα δὴ ταχὺ γέ-
B νόμεθα πρὸς τῇ πολιτικῇ. πεποίηκε γὰρ ἡμᾶς καὶ νῦν πα-
θεῖν τὸ κατὰ τὴν παροιμίαν κέδος.

ΝΕ. ΣΩ. Ποῖον;

ΞΕ. Οὐχ ἡσύχους εὖ διαίρουντας ἠνυκέναι βρα-
δύτερον.

ΝΕ. ΣΩ. Καὶ καλῶς γε, ὡς ξένη, πεποίηκεν.

VIII. ΞΕ. Ταῦτ' ἔστω. πάλιν δ' οὖν εἴς ἀρχῆς τὴν
κοινοτροφικὴν πειρώμεθα διαιρεῖν· ἴσως γὰρ καὶ τοῦτο,
ὃ σὺ προθυμῆι, διαπεραινόμενος ὁ λόγος αὐτός σοι κάλ-
λιον μνηύσει. καὶ μοι φράζε.

ΝΕ. ΣΩ. Ποῖον δὴ;

ΞΕ. Τόδε εἰ τινῶν πολλάκις ἄρα διακήμεας· οὐ γὰρ
C δὴ προστυχῆς γε αὐτὸς οἶδ' ὅτι γέρονας ταῖς ἐν τῷ Νείλω
τιθασείαις τῶν ἰχθύων καὶ τῶν ἐν ταῖς βασιλικαῖς λί-
μναις. ἐν μὲν γὰρ κρήναις τάχ' ἂν ἴσως εἴης ἡσθημένος.

ΝΕ. ΣΩ. Πάνν μὲν οὖν καὶ ταῦτα τεθέσθαι κά-
κεινα πολλῶν ἀκήκοα.

ΞΕ. Καὶ μὴν χηνοβοτίας γε καὶ γεανοβοτίας, εἰ
καὶ μὴ πεπλάνησαι περὶ τὰ Θετταλικά πεδία, πέπυσαι
γοῦν καὶ πιστεύεις εἶναι.

ΝΕ. ΣΩ. Τί μὴν;

D ΞΕ. Τοῦδ' ἕνεκά τοι πάντα ἠρώτησα ταῦτα, διότι
τῆς τῶν ἀγελαιῶν τροφῆς ἔστι μὲν ἐνυδρον, ἔστι δὲ καὶ
ξηροβατικόν.

ΝΕ. ΣΩ. Ἔστι γὰρ οὖν.

ΞΕ. Ἄρ' οὖν καὶ σοὶ ξυνδοκεῖ ταύτη δεῖν διχάζειν
τὴν κοινοτροφικὴν ἐπιστήμην, ἐφ' ἑκατέρῳ τούτων τὸ

μέρος αὐτῆς ἐπινέμοντας ἐκάτερον, τὸ μὲν ἕτερον ὑγρο-
τροφικὸν ὀνομάζοντας, τὸ δ' ἕτερον ξηροτροφικόν;

ΝΕ. ΣΩ. Ἔμοιγε.

ΞΕ. Καὶ μὴν καὶ τὸ βασιλικὸν οὕτως οὐ ζητήσομεν
ὀποτέρας ἔστι τῆς τέχνης· δῆλον γὰρ δὴ παντί.
E

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Πᾶς μὲν δὴ τό γε ξηροτροφικὸν τῆς ἀγελαιο-
τροφίας διέλοιτ' ἂν φύλου.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Τῷ πτηνῷ τε καὶ πεζῷ διορισάμενος.

ΝΕ. ΣΩ. Ἀληθέστατα.

ΞΕ. Τί δέ; τὸ πολιτικὸν ἢ περὶ τὸ πεζὸν ζητητέον;
ἢ οὐκ οἶσι καὶ τὸν ἀφρονέστατον ὡς ἔπος εἰπεῖν δοξάζειν
οὕτως;

ΝΕ. ΣΩ. Ἐγωγε.

ΞΕ. Τὴν δὲ πεζονομικὴν, καθάπερ ἄρτιον ἀριθμόν,
δεῖ τεμνομένην δίχα ἀποφαίνειν.

ΝΕ. ΣΩ. Ἀἴθλου.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἐφ' ὃ γε μέρος ὠρμηκεν ἡμῖν ὁ λόγος, 265
ἐπ' ἐκεῖνο δύο τινὲ καθορᾶν ὁδῶ τεταμένα φαίνεται, τὴν
μὲν θάττω, πρὸς μέγα μέρος σμικρὸν διαιρουμένην, τὴν
δέ, ὅπερ ἐν τῷ πρόσθεν ἐλέγομεν, ὅτι δεῖ μεσοτομεῖν ὡς
μάλιστα, τοῦτ' ἔχουσαν μᾶλλον, μακροτέραν γε μὴν. ἔξε-
στιν οὖν, ὀποτέραν ἂν βουλευθῶμεν, ταύτην πορευθῆναι.

ΝΕ. ΣΩ. Τί δέ; ἀμφοτέρας ἀδύνατον;

ΞΕ. Ἄμα γ', ὡς θαυμαστέ· ἐν μέρει γε μὴν δῆλον
ὅτι δυνατόν.

ΝΕ. ΣΩ. Ἐν μέρει τοίνυν ἔγωγε ἀμφοτέρας αἰ-
B ροῦμαι.

ΞΕ. Ῥᾶδιον, ἐπειδὴ τὸ λοιπὸν βραχύ. κατ' ἀρχάς
μὴν καὶ μεσοῦσιν ἅμα τῆς πορείας χαλεπὸν ἂν ἦν ἡμῖν τὸ
πρόσταγμα· νῦν δ', ἐπειδὴ δοκεῖ ταύτη, τὴν μακροτέραν

προτέραν ἴαμεν· νεαλέστεροι γὰρ ὄντες ἕσθον αὐτήν πο-
ρευσόμεθα. τὴν δὲ δὴ διαίρειν ὄρα.

NE. ΣΩ. Λέγε.

IX. ΞΕ. Τὰ περὶ ἡμῖν τῶν ἡμέρων, ὅσαπερ ἀγε-
λαία, διηρημένα ἐστὶ φύσει δίχα.

NE. ΣΩ. Τίνι;

ΞΕ. Τῷ τῶν μὲν τὴν γένεσιν ἀκερῶν εἶναι, τῶν δὲ
C κερασφόρον.

NE. ΣΩ. Φαίνεται.

ΞΕ. Τὴν δὴ πεζονομικὴν διελευν ἀπόδος ἐκατέρῳ
τῷ μέρει, λόγῳ χρώμενος. ἂν γὰρ ὀνομάξω αὐτὰ βου-
ληθῆς, ἔσται σοι περιπεπλεγμένον μᾶλλον τοῦ δέοντος.

NE. ΣΩ. Πῶς οὖν χρὴ λέγειν;

ΞΕ. Ὡδε· τῆς πεζονομικῆς ἐπιστήμης δίχα διαιρε-
θείσης τὸ μόριον θάτερον ἐπὶ τῷ κερασφόρῳ μέρει τῷ τῆς
ἀγέλης ἐπιτετάχθαι, τὸ δὲ ἕτερον ἐπὶ τῷ τῆς ἀκράτου.

D NE. ΣΩ. Ταῦτ' ἔστω ταύτη λεχθέντα· πάντως γὰρ
ἰκανῶς δεδήλωται.

ΞΕ. Καὶ μὴν ὃ γε βασιλεὺς ἡμῖν αὐτὰ καταφανῆς ὅτι
κολοβὸν ἀγέλην τινὰ κεράτων νομεύει.

NE. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὐ δῆλος;

ΞΕ. Ταύτην τοίνυν καταθραύσαντες τὸ γιγνόμενον
αὐτῷ πειρώμεθα ἀποδοῦναι.

NE. ΣΩ. Πάνν γε.

ΞΕ. Πότερον οὖν βούλει τῷ σχιστῷ τε καὶ τῷ κα-
λουμένῳ μώνυχι διαίρειν αὐτήν ἢ τῇ κοινογονίᾳ τε καὶ
ἰδιογονίᾳ; μανθάνεις γὰρ που.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

E ΞΕ. Ὅτι τὸ μὲν τῶν ἵππων καὶ ὄνων πέφυκεν ἐξ ἀλ-
λήλων γεννᾶν.

NE. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Το δὲ γε λοιπὸν ἐτι τῆς λείας ἀγέλης τῶν ἡμέ-
ρων ἀμιγῆς γέναι πρὸς ἄλληλα.

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Τι δ'; ὁ πολιτικὸς ἄρ' ἐπιμέλειαν ἔχειν φαίνεται
πότερα κοινογενοὺς φύσεως ἢ τινος ἰδιογενοὺς;

NE. ΣΩ. Δῆλον ὅτι τῆς ἀμίκτου.

ΞΕ. Ταύτην δὴ δεῖ καθάπερ τὰ ἔμπροσθεν, ὡς εἴ-
κεν, ἡμᾶς δίχα διαστέλλειν.

NE. ΣΩ. Δεῖ γὰρ οὖν.

ΞΕ. Καὶ μὴν τό γε ζῶον, ὅσον ἡμερον καὶ ἀγελαῖον, 266
σχεδὸν πλὴν γενοῖν δυοῖν πᾶν ἤδη κατακεκερματισται. τὸ
γὰρ τῶν κυνῶν οὐκ ἐπάξιον καταριθμεῖν γένος ὡς ἐν ἀγε-
λαίοις θρέμμασιν.

NE. ΣΩ. Οὐ γὰρ οὖν. ἀλλὰ τίμιν δὴ τὰ δύο διαί-
ροῦμεν;

ΞΕ. Ὡπιερὸν καὶ δίκαιόν γε Θεαίτητόν τε καὶ σὲ δια-
νέμειν, ἐπειδὴ καὶ γεωμετρίας ἄπτεσθον.

NE. ΣΩ. Τῷ;

ΞΕ. Τῇ διαμέτρῳ δῆπου καὶ πάλιν τῇ τῆς διαμέτρου
διαμέτρῳ.

NE. ΣΩ. Πῶς εἶπες;

ΞΕ. Ἡ φύσις, ἣν τὸ γένος ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων κέ- B
κτηται, μὲν ἄλλως πως εἰς τὴν πορείαν πέφυκεν ἢ καθά-
περ ἢ διάμετρος ἢ δυνάμει δίπους;

NE. ΣΩ. Οὐκ ἄλλως.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἢ γε τοῦ λοιποῦ γένους πάλιν ἐστὶ
κατὰ δύνάμιν αὐτῆς ἡμετέρας δυνάμεως διάμετρος, εἴ-
περ δυοῖν γέ ἐστι ποδοῖν δις πεφυκνῖα.

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐκ ἔστι; καὶ δὴ καὶ σχεδὸν ὁ βού-
λει δηλοῦν μανθάνω.

ΞΕ. Πρὸς δὴ τούτοις ἕτερον αὐτὶ τῶν πρὸς γέλωτα

εὐδοκμησάντων ἄν, ὃ Σώκρατες, ἄρα καθορώμεν ἡμῖν
C γεγονόσ ἐν τοῖς διηρημένοις;

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Τὰνθρώπινον ἡμῶν ἅμα γένος ξυνειληχὸς καὶ
ξυνδεδραμηκὸς γένοι τῷ τῶν ὄντων γενναιοτάτῳ καὶ ἅμα
εὐχερεστάτῳ.

NE. ΣΩ. Καθορῶ καὶ μάλ' ἀτόπως ξυμβαῖνον.

ΞΕ. Τι δ'; οὐκ εἰκόσ ὕστατα ἀφικνεῖσθαι τὰ βρα-
δύτατα;

NE. ΣΩ. Ναί, τοῦτό γε.

ΞΕ. Τὸ δέ γε οὐκ ἐννοοῦμεν, ὡς ἐτι γελιούτερος ὁ
βασιλεὺς φαίνεται μετὰ τῆς ἀγέλης ξυνδιαθέων καὶ ξύν-
δρομα πεπορευμένος τῷ τῶν ἀνδρῶν αὐτὸς πρὸς τὸν εὐχερῆ
D βίον ἄριστα γυγνυασμένῳ;

NE. ΣΩ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΞΕ. Νῦν γάρ, ὃ Σώκρατες, ἐκεῖνό ἐστι καταφανὲς
μᾶλλον τὸ φηθέν τὸτ' ἐν τῇ περὶ τὸν σοφιστὴν ζητήσει.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὅτι τῇ τοιαύτῃ μεθόδῳ τῶν λόγων οὔτε σεμνο-
τέρου μᾶλλον ἐμέλησεν ἢ μή, τὸν τε σμικρότερον οὐδὲν
ἠτίμακε πρὸ τοῦ μελζονος, ἀεὶ δὲ καθ' αὐτὴν περᾶνει τὰ-
ληθέστατον.

NE. ΣΩ. Ἔοικεν.

ΞΕ. Οὐκοῦν μετὰ τοῦτο, ἵνα μή με φθῆς ἐρωτήσας,
E τὴν βραχυτέραν ὁδόν, ἣτις τότε ἦν ἐπὶ τὸν τοῦ βασιλέως
ὄρον, αὐτός σοι πρότερον ἔλθω;

NE. ΣΩ. Σφόδρα γε.

ΞΕ. Λέγω δὴ δεῖν τότε εὐθύσ τὸ πεζὸν τῷ δίποδι
πρὸς τὸ τετράπουν γένος διανείμει, κατιδόντα δὲ τὰν-
θρώπινον ἐτι μόνῳ τῷ πτηνῷ ξυνειληχὸς τὴν δίποδα ἀγέ-
λην πάλιν τῷ ψιλῷ καὶ τῷ πτεροφνεὶ τέμνειν, τμηθεί-
σης δὲ αὐτῆς καὶ τὸτ' ἤδη τῆς ἀνθρωπονομικῆς δηλωθεί-

σης τέχνης, φέροντα τὸν πολιτικὸν καὶ βασιλικὸν οἶον ἡμί-
οχον εἰς αὐτὴν ἐνστήσαντα, παραδοῦναι τὰς τῆς πόλεως
ἡτίας ὡς οἰκείας καὶ αὐτῷ ταύτης οὔσης τῆς ἐπιστήμης.

NE. ΣΩ. Καλῶσ καὶ καθάπερ εἰ χρέος ἀπέδωκάσ μοι 267
τὸν λόγον, προσθεῖσ τὴν ἐκτροπὴν οἶον τόκον καὶ ἀνα-
πληρώσας αὐτόν.

X. ΞΕ. Φέρε δὴ, καὶ ξυνείρωμεν ἐπανελθόντες ἐπὶ
τὴν ἀρχὴν μέχρι τῆς τελευτῆς τὸν λόγον τοῦ ὀνόματος τῆς
τοῦ πολιτικοῦ τέχνης.

NE. ΣΩ. Πάνν μὲν οὖν.

ΞΕ. Τῆς γνωστικῆς τοίνυν ἐπιστήμης ἡμῖν ἦν κατ'
ἀρχὰς μέρος ἐπιτακτικόν· τούτου δὲ ἀπεικασθέν τὸ μό-
ριον αὐτεπιτακτικὸν ἐρρήθη. ζωοτροφικὴ δὲ πάλιν αὐτε- B
πιτακτικῆς οὐ τὸ σμικρότατον τῶν γενῶν ἀπεσχίετο· καὶ
ζωοτροφικῆς εἶδος ἀγελαιοτροφικόν, ἀγελαιοτροφικοῦ δ'
αὐτὸ πεζονομικόν· τοῦ δὲ πεζονομικοῦ μάλιστα ἀπετέμετο
τέχνη τῆς ἀκεράτου φύσεως θρεπτικῆ. ταύτης δ' αὐτὸ
μέρος οὐκ ἔλαττον τριπολὺν συμπλέκειν ἀναγκαῖον, ἂν
εἰς ἐν τις αὐτὸ ὄνομα ξυνναγαγεῖν βουληθῆ, γενέσεως ἀμί-
κτου νομευτικῆν ἐπιστήμην προσαγορεύων. τὸ δ' ἀπὸ
τούτου τμήμα, ἐπὶ ποιμνῇ δίποδι μέρος ἀνθρωπονομικόν C
ἐτι λειψθὲν μόνον, τοῦτ' αὐτὸ ἐστὶν ἤδη τὸ ζητηθέν, ἅμα
βασιλικὸν ταῦτὸ κληθέν καὶ πολιτικόν.

NE. ΣΩ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἀρά γ', ὃ Σώκρατες, ἀληθῶσ ἡμῖν τοῦτο, κα-
θάπερ σὺ νῦν εἰρηκας, οὕτως ἐστὶ καὶ πεπραγμένον;

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον δὴ;

ΞΕ. Τὸ παντάπασιν ἱκανῶσ εἰρησθαι τὸ προτεθέν;
ἢ τοῦτ' αὐτὸ καὶ μάλιστα ἢ ζήτησις ἐλλείπει, τὸ τὸν λόγον
εἰρησθαι μὲν πως, οὐ μὴν παντάπασί γε τελέωσ ἀπει-
γᾶσθαι;

NE. ΣΩ. Πῶσ εἶπες;

ΞΕ. Ἐγὼ νῦν πειράσομαι τοῦτ' αὐτὸ δὲ διανοοῦμαι νῦν ἔτι μᾶλλον δηλώσει.

ΝΕ. ΣΩ. Λέγοις ἄν.

ΞΕ. Οὐκοῦν τῶν νομειτικῶν ἡμῖν πολλῶν φανερωσῶν ἄρτι τεχνῶν μία τις ἦν ἡ πολιτικὴ καὶ μιᾶς τινὸς ἀγέλης ἐπιμέλεια;

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Ταύτην δέ γε διώριζεν ὁ λόγος οὐχ ἵππων εἶναι τροφὸν οὐδ' ἄλλων θηρίων, ἀλλ' ἀνθρώπων κοινοτροφικὴν ἐπιστήμην.

ΝΕ. ΣΩ. Οὕτως.

ΞΕ. Τὸ δὴ τῶν νομείων πάντων διάφορον καὶ τὸ τῶν βασιλείων θεασώμεθα.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Εἴ τις τῶν ἄλλων τὸ τέχνης ἄλλης ὄνομα ἔχων κοινῇ τῆς ἀγέλης ξύντροφος εἶναι φησὶ καὶ προσποιεῖται.

ΝΕ. ΣΩ. Πῶς φῆσι;

ΞΕ. Οἷον οἱ ἔμποροι καὶ γεωργοὶ καὶ σίτουργοὶ πάντες, καὶ πρὸς τοῦτοις γυμναστὰὶ καὶ τὸ τῶν ἰατρῶν γένος, οἷσθ' ὅτι τοῖς περὶ τὰ ἀνθρώπινα νομῆσιν, οὓς πολιτικοὺς ἐκαλέσαμεν, παντάπασιν τῷ λόγῳ διαμάχονται ἂν οὐκ οὐκ οὐκ σύμπαρτες, ὡς σφείς τῆς τροφῆς ἐπιμελοῦνται τῆς ἀνθρώπινης, οὐ μόνον ἀγελαίων ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν ἀρχόντων αὐτῶν;

ΝΕ. ΣΩ. Οὐκοῦν ὀρθῶς ἂν λέγοιεν;

ΞΕ. Ἴσως. καὶ τοῦτο μὲν ἐπισκεψόμεθα, τὸδε δὲ ἴσμεν, ὅτι τῷ βουκόλῳ γε οὐδεὶς ἀμφισβητήσει περὶ τούτων οὐδενός, ἀλλ' αὐτὸς τῆς ἀγέλης τροφὸς ὁ βουφορβός, αὐτὸς ἰατρός, αὐτὸς οἷον νυμφευτῆς καὶ περὶ τοὺς τῶν γιγνομένων τόκους καὶ λοχείας μόνος ἐπιστήμων τῆς μαιευτικῆς· ἔτι τοίνυν παιδιᾶς καὶ μουσικῆς ἐφ' ὅσον αὐτοῦ τὰ θρέμματα φύσει μετέληφεν, οὐκ ἄλλος κρεί-

των παραμυθεῖσθαι καὶ κηλῶν πραῦνειν, μετὰ τε ὄργων καὶ ψιλῶ τῷ στόματι τὴν τῆς αὐτοῦ πόλιμης ἄριστα μεταχειριζόμενος μουσικῆν· καὶ δὴ καὶ τῶν ἄλλων περὶ νομείων ὁ αὐτὸς τρόπος· ἢ γάρ;

ΝΕ. ΣΩ. Ὄρθότατα.

ΞΕ. Πῶς οὖν ἡμῖν ὁ λόγος ὀρθὸς φανέται καὶ ἀκέραιος ὁ περὶ τοῦ βασιλείως, ὅταν αὐτὸν νομῆα καὶ τροφὸν ἀγέλης ἀνθρώπινης θῶμεν μόνον ἐκκρίνοντας μυρίων ἄλλων ἀμφισβητούντων;

ΝΕ. ΣΩ. Οὐδαμῶς.

ΞΕ. Οὐκοῦν ὀρθῶς ὀλίγον ἔμπροσθεν ἐφοβήθημεν ὑποπεύσαντες, μὴ λέγοντες μὲν τι τυγχάνοιμεν σχῆμα βασιλικόν, οὐ μὴν ἀπειργασμένοι γε εἰμὲν παρὰ δι' ἀκρίβειας τὸν πολιτικόν, ἕως ἂν τοὺς περιεχόμενους αὐτῷ καὶ τῆς συννομῆς αὐτῷ ἀντιποιοῦμένους περιελόντες καὶ χωρῆσαντες ἀπ' ἐκείνων καθαρὸν μόνον αὐτὸν ἀποφῆναιμεν;

ΝΕ. ΣΩ. Ὄρθότατα μὲν οὖν.

ΞΕ. Τοῦτο τοίνυν, ὦ Σώκρατες, ἡμῖν ποιητέον, εἰ μὴ μέλλομεν ἐπὶ τῷ τέλει κατασχῆναι τὸν λόγον.

ΝΕ. ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν οὐδαμῶς τοῦτό γε δραστήον.

ΞΕ. Πάλιν τοίνυν ἐξ ἄλλης ἀρχῆς δεῖ καθ' ἑτέραν ὁδοὺ πορευθῆναι τινα.

ΝΕ. ΣΩ. Ποίαν δὴ;

ΞΕ. Σχεδὸν παιδιᾶν ἐγκερασάμενους· συνηθὲ γὰρ μέρει δεῖ μεγάλου μύθου προσχρήσασθαι, καὶ τὸ λοιπὸν καθάπερ ἐν τοῖς πρόσθεν, μέρος αἰεὶ μέρος ἀφαιρουμένους ἐπ' ἄκρον ἀφικνεῖσθαι τὸ ζητούμενον. οὐκ οὖν γρή;

ΝΕ. ΣΩ. Πάνν μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἀλλὰ δὴ τῷ μύθῳ μὲν πάνν πρόσεχε τὸν νοῦν, καθάπερ οἱ παῖδες· πάντως οὐ πολλὰ ἐκφεύγεις παιδίας ἔτη.

NE. ΣΩ. Λέγοις ἄν.

ΞΕ. Ἦν τοίνυν καὶ ἔτι ἔσται τῶν πάλαι λεχθέντων πολλά τε ἄλλα καὶ τὸ περὶ τὴν Ἀτρείως τε καὶ Θυέστου λέ-
χθεισάν ἔριν φάσμα. ἀκήκοας γάρ που καὶ ἀπομνημο-
νεύεις ὁ φάσι γενέσθαι τότε.

NE. ΣΩ. Τὸ περὶ τῆς χρυσοῦς ἀγνῶς ἰσως σημείου
φράξεις.

269 ΞΕ. Οὐδαμῶς, ἀλλὰ τὸ περὶ τῆς μεταβολῆς δύσεως
τε καὶ ἀνατολῆς ἡλίου καὶ τῶν ἄλλων ἀστρων, ὡς ἄρα
ᾧθεν μὲν ἀνατέλλει νῦν, εἰς τοῦτον τότε τὸν τόπον ἐδύετο,
ἀνέτελλε δ' ἐκ τοῦ ἐναντίου, τότε δὲ δὴ μαρτυρήσας ἄρα
ὁ θεὸς Ἀτρεὶ μετέβαλεν αὐτὸ ἐπὶ τὸ νῦν σχῆμα.

NE. ΣΩ. Λέγεται γὰρ οὖν δὴ καὶ τοῦτο.

ΞΕ. Καὶ μὴν αὖ καὶ τὴν γε βασιλείαν ἣν ἤρξε Κρό-
νος πολλῶν ἀκηκόαμεν.

B NE. ΣΩ. Πλείστον μὲν οὖν.

ΞΕ. Τί δέ; τὸ τούτῳ ἐμπροσθεν φέρεσθαι γηγενεῖς
καὶ μὴ ἐξ ἀλλήλων γενεῖσθαι;

NE. ΣΩ. Καὶ τοῦτο ἐν τῶν πάλαι λεχθέντων.

ΞΕ. Ταῦτα τοίνυν ἔστι μὲν ἐνυμπαυτά ἐκ ταύτου
πάθους, καὶ πρὸς τούτοις ἕτερα μυρία καὶ τούτων ἐτι
θαυμαστότερα, διὰ δὲ χρόνον πλῆθος τὰ μὲν αὐτῶν ἀπέ-
σβηκε, τὰ δὲ διεσπαρμένα εἴρηται χωρὶς ἕκαστα ἀπ' ἄλ-
C λήλων. ὁ δ' ἔστι πᾶσι τούτοις αἴτιον τὸ πάθος, οὐδεὶς
εἴρηκε, νῦν δὲ δὴ λεκτέον. εἰς γὰρ τὴν τοῦ βασιλέως ἀπό-
δειξιν πρόψει ῥηθέν.

XIII. NE. ΣΩ. Κάλλιστ' εἶπες, καὶ λέγε μὴδὲν ἐλ-
λείπων.

ΞΕ. Ἀκούεις ἄν. τὸ γὰρ πᾶν τότε τοτὲ μὲν αὐτὸς
ὁ θεὸς ἐνυποδηγεῖ πορευόμενον καὶ συγκυκλεῖ, τοτὲ δ'
ἀνῆκεν, ὅταν αἱ περίοδοι τοῦ προσήκοντος αὐτῷ μέθρου
εἰλήφωσιν ἤδη χρόνον, τὸ δὲ πάλιν αὐτόματον εἰς τάναν-

τὰ περιάγεται, ζῶον δὲν καὶ φρόνησιν εἰληγὸς ἐκ τοῦ συν- D
αριστάτος αὐτὸ κατ' ἀρχάς. τοῦτο δὲ αὐτῷ τὸ ἀνάπαλιν
λέγειν διὰ τὸδ' ἐξ ἀνάγκης ἐμφυτον γέρονται.

NE. ΣΩ. Διὰ τὸ ποῖον δὴ;

ΞΕ. Τὸ κατὰ ταῦτα καὶ ὁσαύτως ἔχειν αἰεὶ καὶ ταῦ-
τὸν εἶναι τοῖς πάντων θειοτάτοις προσήκει μόνους, σώ-
ματος δὲ φύσις οὐ ταύτης τῆς τάξεως. ὃν δὲ οὐρανὸν καὶ
κόσμον ἐπωνομάκαμεν, πολλῶν μὲν καὶ μακαρίων παρὰ
τοῦ γεννήσαντος μετέληφεν, ἄταρ οὖν δὴ κεκοινωνήκε
γε καὶ σώματος· ᾧθεν αὐτῷ μεταβολῆς ἐμοίῳ γίνεσθαι
διὰ παντὸς ἀδύνατον, κατὰ δὴν αἰεὶ μὴν ὅτι μάλιστα E
ἐν τῷ αὐτῷ κατὰ ταῦτα μίαν φορὰν κινεῖται· διὸ τὴν ἀνα-
κύκλῃσιν ἐληγεν, ὅτι σμικροτάτην τῆς αὐτοῦ κινήσεως
παράλλαξιν. αὐτὸ δὲ ἑαυτὸ στρέφειν αἰεὶ σχεδὸν οὐδεὶ
δυνατὸν πλὴν τῷ τῶν κινουμένων αὐ πάντων ἡγουμένῳ·
κινεῖν δὲ τούτῳ τοτὲ μὲν ἄλλως, αὐθις δὲ ἐναντίας οὐ
θέμις. ἐκ πάντων δὴ τούτων τὸν κόσμον μήτε αὐτὸν χρῆ
φάνα στρέφειν ἑαυτὸν αἰεὶ, μήτ' αὖ ὅλον αἰεὶ ὑπὸ θεοῦ
στρέφεσθαι διττὰς καὶ ἐναντίας περιαγωγάς, μήτ' αὖ δύο
τινὲ θεῶ φρονοῦντε ἑαυτοῖς ἐναντία στρέφειν αὐτόν, ἀλλ' 270
ᾧπερ ἄρα ἐρρήθη καὶ μόνου λοιπὸν, τοτὲ μὲν ὑπ' ἄλλης
συμποδηγεῖσθαι θείας αἰτίας, τὸ ἔξῃ πάλιν ἐπικτώμενον
καὶ λαμβάνοντα ἀθανασίαν ἐπισκευαστὴν παρὰ τοῦ θε-
μουργοῦ, τοτὲ δ' ὅταν ἀνεθῆ, δι' ἑαυτοῦ αὐτὸν λέγειν,
κατὰ καιρὸν ἀφεθέντα τοιοῦτον, ὥστε ἀνάπαλιν πορευ-
εσθαι πολλὰς περιόδων μυριάδας διὰ δὴ τὸ μέγιστον ὃν
καὶ ἰσορροπώτατον ἐπὶ σμικροτάτου βαῖνον ποδὸς λέγειν.

NE. ΣΩ. Φαίνεται γ' οὖν δὴ καὶ μάλα εἰκότως εἰ- B
ρησθαι πάνθ' ὅσα διελέλυθας.

XIV. ΞΕ. Δογισάμενοι δὴ ἐννοήσωμεν τὸ πάθος
ἐκ τῶν νῦν λεχθέντων, ὃ πάντων ἐφαμεν εἶναι τῶν θαν-
μαστῶν αἴτιον. ἔστι γὰρ οὖν δὴ τοῦτ' αὐτό.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Τὸ τὴν τοῦ παντὸς φορὰν τοτὲ μὲν ἐφ' ἃ νῦν κυκλεῖται φέρεσθαι, τοτὲ δ' ἐπὶ τάναντία.

NE. ΣΩ. Πῶς δὴ;

ΞΕ. Ταύτην τὴν μεταβολὴν ἠρεῖσθαι δεῖ τῶν περὶ τὸν οὐρανὸν γιγνομένων τροπῶν πασῶν εἶναι μερίστην καὶ τελεωτάτην τροπήν.

NE. ΣΩ. Ἔοικε γοῦν.

ΞΕ. Μερίστας τοίνυν καὶ μεταβολὰς χρὴ νομίζειν γίνεσθαι τότε τοῖς ἐντὸς ἡμῶν οἰκοῦσιν αὐτοῦ.

NE. ΣΩ. Καὶ τοῦτο εἰκός.

ΞΕ. Μεταβολὰς δὲ μεγάλας καὶ πολλὰς καὶ παντοίας συμπεφομένους ἄρ' οὐκ ἴσμεν τὴν τῶν ζώων φύσιν ὅτι χαλεπῶς ἀνέχεται;

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Φθορὰν τοίνυν ἐξ ἀνάγκης τότε μέγιστα ξυμβαίνουνσι τῶν τε ἄλλων ζώων, καὶ δὴ καὶ τῶν ἀνθρώπων γένος ὄλιγον τι περιλείπεται· περὶ δὲ τούτους ἄλλα τε παθήματα πολλὰ καὶ θαυμαστά καὶ καινὰ ξυμπέπτει, μέγιστον δὲ τόδε καὶ ξυνεπόμενον τῇ τοῦ παντὸς ἀνεπίξει τότε, ὅταν ἡ τῆς νῦν καθεστηκυίας ἐναντία γίνηται τροπή.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ἦν ἡλικίαν ἕκαστον εἶχε τῶν ζώων, αὕτη πρῶτον μὲν ἔσται πάντων, καὶ ἐπαύσατο πᾶν ὅσον ἦν θνητὸν ἐπὶ τὸ γεραίτερον ἰδεῖν πορευόμενον, μεταβάλλον δὲ πάλιν ἐπὶ τὸ νυναντίον οἶον νεώτερον καὶ ἀπαλιώτερον ἐφύετο· καὶ τῶν μὲν πρεσβυτέρων αἰ λευκαὶ τρίχες ἐμελαινοντο, τῶν δ' αὖ γενειῶντων αἰ παρειαὶ λεαινώμεναι πάλιν ἐπὶ τὴν παρελθούσαν ὥραν ἕκαστον καθίστασθαι, τῶν δὲ ἡβώντων τὰ σώματα λεαινώμενα καὶ σμικρότερα καθ' ἡμέραν καὶ νύκτα ἐκάστην γιγνόμενα πάλιν εἰς τὴν τοῦ

νεογενοῦς παιδὸς φύσιν ἀπέχει, κατὰ τε τὴν ψυχὴν καὶ κατὰ τὸ σῶμα ἀφομοιούμενα· τὸ δ' ἐντεῦθεν ἤδη μαραινώμενα κομιδῇ τὸ πᾶμπαν ἐξηφανίζετο. τῶν δ' αὖ βιαίως τελευτῶντων ἐν τῷ τότε χρόνῳ τὸ τοῦ νεοροῦ σῶμα ταῦτά ταῦτα πάσχον παθήματα διὰ τάχους ἀδῆλον ἐν ὀλί- 271 ραῖς ἡμέραις διεφθείρετο.

XV. NE. ΣΩ. Γένεσις δὲ δὴ τίς τότ' ἦν, ἢ ἕνεκεν, ζώων, καὶ τίνα τρόπον ἐξ ἀλλήλων ἐγεννῶντο;

ΞΕ. Αἴηλον, ὃ Σόκρατες, ὅτι τὸ μὲν ἐξ ἀλλήλων οὐκ ἦν ἐν τῇ τότε φύσει γεννώμενον, τὸ δὲ δὴ γηγενὲς εἶναι ποτε γένος λεχθὲν τοῦτ' ἦν τὸ κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ἐκ γῆς πάλιν ἀναστρεφόμενον, ἀπεμνημονεύετο δὲ ὑπὸ τῶν ἡμετέρων προγόνων τῶν πρώτων, οἱ τελευτώσῃ μὲν τῇ προτέρᾳ περιφορᾷ τὸν ἐξῆς χρόνον ἐγειτόνου, τῆσδε δὲ κατ' ἀρχὰς ἐφύοντο· τούτων γὰρ οὗτοι κήρυκες ἐγένονθ' ἡμῖν τῶν λόγων, οἱ νῦν ὑπὸ πολλῶν οὐκ ὀρθῶς ἀπιστοῦνται. τὸ γὰρ ἐντεῦθεν, οἶμαι, χρὴ ξυνοεῖν. ἐπόμενον γὰρ ἔστι τῷ τοῦ πρεσβύτους ἐπὶ τὴν τοῦ παιδὸς εἶναι φύσιν, ἐκ τῶν τελευτηκότων αὐτῶν, κειμένων δὲ ἐν γῇ πάλιν ἐκεῖ ξυνισταμένους καὶ ἀναβιωσκομένους, τῇ τροπῇ συνανακυκλουμένους εἰς τάναντία τῆς γενέσεως, καὶ γηγενεῖς δὴ κατὰ τοῦτον τὸν λόγον ἐξ ἀνάγκης φουόμενος, οὕτως ἔχειν τοῦνομα καὶ τὸν λόγον, ὅσους μὴ θεοὺς αὐτῶν εἰς ἄλλην μοῖραν ἐκόμισεν.

NE. ΣΩ. Κομιδῇ μὲν οὖν τοῦτό γε ἔπειτα τοῖς ἐμπροσθεν. ἀλλὰ δὴ τὸν βίον ὃν ἐπὶ τῆς Κρόνου φῆς εἶναι δυναστείας, πότερον ἐν ἐκείναις ἦν ταῖς τροπαῖς ἢ ἐν ταῖσδε; τὴν μὲν γὰρ τῶν ἄστρων τε καὶ ἡλίου μεταβολὴν δῆλον ὡς ἐν ἑκατέραις ξυμπέπτει ταῖς τροπαῖς γίνεσθαι.

ΞΕ. Καλῶς τῷ λόγῳ ξυμπαρηκολούθημα. ὃ δ' ἦρον περὶ τοῦ πάντα αὐτόματα γίνεσθαι τοῖς ἀνθρώποις, ἡμιστά τῆς νῦν ἐστὶ καθεστηκυίας φορᾶς, ἀλλ' ἦν καὶ τοῦτο

τῆς ἐμπροσθεν. τότε γὰρ αὐτῆς πρῶτον τῆς κυκλήσεως ἤρχεν ἐπιμελούμενος ὅλης ὁ θεός, ὡς νῦν κατὰ τόπους ταύτων τοῦτο ὑπὸ θεῶν ἀρχόντων πάντη τὰ τοῦ κόσμου μέρη διειλημμένα· καὶ δὴ καὶ τὰ ζῶα κατὰ γένη καὶ ἀγέλας οἷον νομαῖς θεοὶ διειλήφασαν δαίμονες, αὐτάρκης εἰς πάντα ἕκαστος ἕκαστοῖς ὧν οἷς αὐτὸς ἐνεμεν, ὥστε οὔτ' E ἄγριον ἦν οὐδὲν οὔτε ἀλλήλων ἐδωδαί, πόλεμός τε οὐκ ἔνῃν οὐδὲ στασίς τὸ παράπαν· ἀλλὰ θ' ὅσα τῆς τοιαύτης ἐστὶ κατακοσμήσεως ἐπόμενα, μυρὶ ἂν εἴη λέγειν. τὸ δ' οὖν τῶν ἀνθρώπων λεχθὲν αὐτομάτου περὶ βίον διὰ τὸ τοιούδε εἰρηται. θεὸς ἐνεμεν αὐτοὺς αὐτὸς ἐπιστατῶν, καθάπερ νῦν ἀνθρώποι, ζῶων δὲ ἕτερον θεϊότερον, ἀλλὰ γένη φανλότερα αὐτῶν νομεύουσι· νέμοντος δὲ ἐκείνου 272 πολιτεία τε οὐκ ἦσαν οὐδὲ κτήσεις γυναικῶν καὶ παίδων· ἐκ γῆς γὰρ ἀνεβιώσκοντο πάντες, οὐδὲν μεμνημένοι τῶν πρόσθεν· ἀλλὰ τὰ μὲν τοιαῦτα ἀπῆν πάντα, καρποὺς δὲ ἀφθόνοους εἶχον ἀπὸ τε δένδρων καὶ πολλῆς ὕλης ἄλλης, οὐχ ὑπὸ γεωργίας φρομένους, ἀλλ' αὐτομάτης ἀναδιούσης τῆς γῆς, γυμνοὶ δὲ καὶ ἄστρωτοι θυραυλοῦντες τὰ πολλὰ ἐνέμοντο· τὸ γὰρ τῶν ὠρῶν αὐτοῖς ἄλυπου ἐκέκρατο, μαλακάς δὲ εὐνάς εἶχον ἀναφρομένης ἐκ γῆς πῶας B ἀφθόνου. τὸν δὲ βίον, ὃ Σώκρατες, ἀκούεις μὲν τὸν τῶν ἐπὶ Κρόνου· τόνδε δ' ὃν λόγος ἐπὶ Διὸς εἶναι, τὸν νυνὶ παρῶν αὐτὸς ἤσθησαι· κρῖναι δ' αὐτοῖν τὸν εὐδαιμονέστερον ἄρ' ἂν δύναϊό τε καὶ ἐθελήσειας;

NE. ΣΩ. Οὐδαμῶς.

ΞΕ. Βούλει δήτα ἐγὼ σοὶ τρόπον τινὰ διακρίνω;

NE. ΣΩ. Πάνν μὲν οὖν.

XVI. ΞΕ. Εἰ μὲν τοίνυν οἱ τρόφιμοι τοῦ Κρόνου, παρούσης αὐτοῖς οὕτω πολλῆς σχολῆς καὶ δυνάμεως πρὸς τὸ μὴ μόνον ἀνθρώποις ἀλλὰ καὶ θηρίοις διὰ λόγων δύνασθαι ξυγγίγνεσθαι, κατεχρῶντο τούτοις ξύμπασιν ἐπὶ

φιλοσοφίαν, μετὰ τε θηρίων καὶ μετ' ἀλλήλων ὁμιλοῦντες, καὶ πυνθανόμενοι παρὰ πάσης φύσεως εἰ τινα τις ἰδίαν δύναμιν ἔχουσα ἤσθητό τι διάφορον τῶν ἄλλων εἰς συναγυρῶν φρονησεως, εὐκριτον ὅτι τῶν νῦν οἱ τότε μυρῖα πρὸς εὐδαιμονίαν διέφερον· εἰ δὲ ἐμπιπλάμενοι σίτων ἄδην καὶ ποτῶν διελέγοντο πρὸς ἀλλήλους καὶ τὰ θηρία μύθους, οἶοι δὴ καὶ τὰ νῦν περὶ αὐτῶν λέγονται, καὶ τοῦτο, ὥστε κατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν ἀποφήνασθαι, καὶ μάλ' εὐκριτον· ὅμως δ' οὖν ταῦτα μὲν ἀφῶμεν, ἕως ἂν ἡμῖν μνηστῆς τις ἱκανὸς φανῆ, ποτέρως οἱ τότε τὰς ἐπιθυμίας εἶχον περὶ τε ἐπιστημῶν καὶ τῆς τῶν λόγων χρείας· οὐ δ' ἔνεκα τὸν μῦθον ἠγείραμεν, τοῦτο λεκτέον, ἵνα τὸ μετὰ τοῦτο εἰς τὸ πρόσθεν περαίνωμεν. ἐπειδὴ γὰρ πάντων τούτων χρόνος ἐτελεώθη καὶ μεταβολὴν ἔδει γίγνεσθαι καὶ δὴ καὶ τὸ γήινον ἤδη πᾶν ἀνήλωτο γένος, πάσας E ἐκάστης τῆς ψυχῆς τὰς γενέσεις ἀποδεδωνίας, ὅσα ἦν ἐκάστη προσταχθέν, τοσαῦτα εἰς γῆν σπέρματα πεσοῦσης, τότε δὴ τοῦ παντὸς ὁ μὲν κυβερνήτης, οἷον πηθαλίων οὐρακος ἀφέμενος, εἰς τὴν αὐτοῦ περὶωπὴν ἀπέστη, τὸν δὲ δὴ κόσμον πάλιν ἀνέστρεφεν εἰμαρμένη τε καὶ ξύμφυτος ἐπιθυμία. πάντες οὖν οἱ κατὰ τοὺς τόπους συνάρχοντες τῷ μεγίστῳ δαίμονι θεοί, γνόντες ἤδη τὸ γιγνόμενον, ἀφίεσαν αὐτὰ μέρη τοῦ κόσμου τῆς αὐτῶν ἐπιμελείας· ὁ 273 δὲ μεταστρεφόμενος καὶ ξυμβάλλων, ἀρχῆς τε καὶ τελευτῆς ἐναντίαν ὁρμὴν ὁρμηθεὶς, σεισμὸν πολὺν ἐν ἑαυτῷ ποιῶν ἄλλην αὐτῷ φθορὰν ζῶων παντοίων ἀπειργάσατο. μετὰ δὲ ταῦτα προελθόντος ἱκανοῦ χρόνου, θορόβαν τε καὶ ταραχῆς ἤδη παυόμενος καὶ τῶν σεισμῶν γαλήνης ἐπιλαβόμενος εἰς τε τὸν εἰωθότα ἠρόμον τὸν ἑαυτοῦ κατακοσμούμενος ἦει, ἐπιμέλειαν καὶ κράτος ἔχων αὐτὸς B τῶν ἐν αὐτῷ τε καὶ ἑαυτοῦ, τὴν τοῦ δημιουργοῦ καὶ πατρὸς ἀπομνημονεύων διδαχὴν εἰς δύναμιν. κατ' ἀρχας

μὲν οὖν ἀκριβέστερον ἀπετέλει, τελευταῖν δὲ ἀμβλύτερον· τούτων δὲ αὐτῷ τὸ σωματοειδὲς τῆς συγκράσεως αἰτιον, τὸ τῆς πάλαι ποτὲ φύσεως ζόντροπον, ὅτι πολλῆς ἦν μετέχον ἀταξίας πρὶν εἰς τὸν νῦν κόσμον ἀφικέσθαι. παρὰ μὲν γὰρ τοῦ συνθέντος πάντα τὰ καλὰ κέκρηται· C παρὰ δὲ τῆς ἔμπροσθεν ἕξεως, ὅσα χαλεπὰ καὶ ἄδικα ἐν οὐρανῷ γίνεταί, ταῦτα ἐξ ἐκείνης αὐτὸς τε ἔχει καὶ τοῖς ζώοις ἐναπεργάζεται. μετὰ μὲν οὖν τοῦ κυβερνήτου τὰ ζῶα τρέφων ἐν αὐτῷ σμικρὰ μὲν φλαῦρα, μεγάλα δὲ ἐνέτικτεν ἀγαθὰ· χωρῖζόμενος δὲ ἐκείνου τὸν ἐγγύτητα χρόνον αἰετῆς ἀφείσεως κάλλιστα πάντα διάγει, προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου καὶ λήθης ἐγγυνομένης ἐν αὐτῷ μᾶλλον καὶ D δυναστεύει τὸ τῆς παλαιᾶς ἀναρμοστίας πάθος, τελευταῖντος δὲ ἔξανθει τοῦ χρόνου καὶ σμικρὰ μὲν τάραθ' ἀ, πολλὴν δὲ τὴν τῶν ἐυαντίων κρᾶσιν ἐπεγκραυνόμενος ἐπὶ διαφθορᾷ κίνδυνον αὐτοῦ τε ἀφικνεῖται καὶ τῶν ἐν αὐτῷ. διὸ δὴ καὶ τότε ἤδη θεὸς ὁ κοσμήσας αὐτόν, καθορῶν ἐν ἀπορίαις ὄντα, κηδόμενος ἵνα μὴ χειμασθεῖς ὑπὸ ταραχῆς διαλυθεῖς εἰς τὸν τῆς ἀνομοιότητος ἄπειρον ὄντα τόπον δύη, πάλιν ἐφεδρος αὐτοῦ τῶν πηθαλίων γιγνόμενος, τὰ νοσήσαντα καὶ λυθέντα ἐν τῇ καθ' ἑαυτὸν προ- E τέρα περιόδῳ στρέψας, κοσμεῖ τε καὶ ἐπανορθῶν ἀθάνατον αὐτόν καὶ ἀγῆρων ἀπεργάζεται. τοῦτο μὲν οὖν τέλος ἀπάντων εἴρηται· τὸ δ' ἐπὶ τὴν τοῦ βασιλείας ἀπόδειξιν ἱκανὸν ἐκ τοῦ πρόσθεν ἀπτομένοις τοῦ λόγου· στρεφθέντος γὰρ αὖ τοῦ κόσμου τὴν ἐπὶ τὴν νῦν γένεσιν ὁδὸν, τὸ τῆς ἡλικίας αὖ πάλιν ἴστατο καὶ καινὰ τάναντία ἀπεδίδου τοῖς τότε. τὰ μὲν γὰρ ὑπὸ σμικρότητος ὀλίγου δέοντα ἠφρανίσθαι τῶν ζώων ἠϋξάνετο, τὰ δ' ἐκ γῆς νεογενῆ σώματα πολὺ φύντα πάλιν ἀποθνήσκοντα εἰς γῆν κατῆει, 274 καὶ τᾶλλα τε πάντα μετέβαλλεν, ἀπομιμούμενα καὶ ξυνακολουθοῦντα τῷ τοῦ παντὸς παθήματι, καὶ δὴ καὶ τὸ τῆς

κνήσεως καὶ γεννήσεως καὶ τροφῆς μίμημα συνείπετο τοῖς πᾶσιν ὑπ' ἀνάγκης· οὐ γὰρ ἔξῃν ἔτ' ἐν γῇ δι' ἑτέρων συμμιγνάντων φύεσθαι ζῶον, ἀλλὰ καθάπερ τῷ κόσμῳ προσετέτακτο αὐτοκράτορα εἶναι τῆς αὐτοῦ πορείας, οὕτω δὴ κατὰ ταῦτα καὶ τοῖς μέρεσιν αὐτοῖς δι' αὐτῶν, καθ' ὅσον οἶόν τ' ἦν, φύειν τε καὶ γεννᾶν καὶ τρέφειν προσε- τάττετο ὑπὸ τῆς ὁμοίας ἀγωγῆς. οὐ δὲ ἐνεκα ὁ λόγος ὡρ- B μηκε πᾶς, ἐπ' αὐτῷ νῦν ἐσμεν ἤδη. περὶ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων θηρίων πολλὰ ἂν καὶ μακρὰ διεξελθεῖν γίνοιτο, ἐξ ὧν ἕκαστα καὶ δι' ἃς αἰτίας μεταβέβληκε· περὶ δὲ ἀνθρώπων βραχυτέρα καὶ μᾶλλον προσήκοντα. τῆς γὰρ τοῦ κη- κτημένου καὶ νέμοντας ἡμᾶς δαίμονος ἀπερημωθέντες ἐπιμελείας, τῶν πολλῶν αὖ θηρίων, ὅσα χαλεπὰ τὰς φύ- σεις ἦν, ἀπαργωθέντων, αὐτοὶ δὲ ἀσθενεῖς ἀνθρώποι καὶ ἀφύλακτοι γεγονότες διηπάζοντο ὑπ' αὐτῶν, καὶ ἔτ' C ἀμύχανοι καὶ ἄτεχνοι κατὰ τοὺς πρώτους ἦσαν χρόνους, αἵτε τῆς μὲν αὐτομάτης τροφῆς ἐπιλελοιπιύας, πορίζεσθαι δὲ οὐκ ἐπιστάμενοί πω διὰ τὸ μηδεμίαν αὐτοὺς χρεῖαν πρότερον ἀναγκάζειν, ἐκ τούτων πάντων ἐν μεγάλας ἀπορίας ἦσαν. ὅθεν δὴ τὰ πάλαι λεχθέντα παρὰ θεῶν δῶρα ἡμῖν δεδώρηται μετ' ἀναγκαίας διδασχῆς καὶ παιδεί- σεως, πῦρ μὲν παρὰ Προμηθέως, τέχνη δὲ παρ' Ἥφαι- στου καὶ τῆς συντέχνου, σπέρματα δὲ αὖ καὶ φυτόα παρ' D ἄλλων· καὶ πάνθ' ὅποσα τὸν ἀνθρώπινον βίον συγκατε- σκεύακεν ἐκ τούτων γέγονεν, ἐπειδὴ τὸ μὲν ἐκ θεῶν, ὅπερ ἐρρηθῆν νῦν δὴ, τῆς ἐπιμελείας ἐπέλιπεν ἀνθρώπους, δι' ἑαυτῶν δὲ εἶδει τὴν τε διαγωγὴν καὶ τὴν ἐπιμελείαν αὐ- τοὺς αὐτῶν ἔχειν καθάπερ ὅλος ὁ κόσμος, ᾧ ξυμμιμούμε- νοὶ καὶ ξυνεπόμενοι τὸν αἰεὶ χρόνον νῦν μὲν οὕτως, τότε δὲ ἐκείνως ζῶμεν τε καὶ φνόμεθα. καὶ τὸ μὲν δὴ τοῦ μύ- θου τέλος ἔχεται, χρήσιμον δὲ αὐτὸν ποιησόμεθα πρὸς τὸ E

κατιδεῖν, ὅσον ἡμάρτομεν ἀποφηνάμενοι τὸν βασιλικὸν τε καὶ πολιτικὸν ἐν τῷ πρόσθε λόγῳ.

XVII. NE. ΣΩ. Πῶς οὖν καὶ πόσον ἀμάρτημα φῆς εἶναι γεγονὸς ἡμῖν;

ΞΕ. Τῇ μὲν βραχύτερον, τῇ δὲ μάλα γενναίον καὶ πολλῷ μείζον καὶ πλέον ἢ τότε.

NE. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Ὅτι μὲν ἐρωτώμενοι τὸν ἐκ τῆς νῦν περιφορᾶς καὶ γενέσεως βασιλέα καὶ πολιτικὸν τὸν ἐκ τῆς ἐναντίας περιόδου ποιμένα τῆς τότε ἀνθρωπίνης ἀγέλης εἶπομεν, καὶ ταῦτα θεὸν ἀντιθνήτου, ταύτη μὲν ἀμπολυ παρη-
275 νέχθημεν· ὅτι δὲ ξυμπάσης τῆς πόλεως ἄρχοντα αὐτὸν ἀπεφήναμεν, ὅτινα δὲ τρόπον οὐ διείπομεν, ταύτη δὲ αὐτὸ μὲν λεχθὲν ἀληθές, οὐ μὴν ὅλον γε οὐδὲ σαφές ἐρρήθη, διὸ καὶ βραχύτερον ἢ κατ' ἐκεῖνο ἡμαρτήκαμεν.

NE. ΣΩ. Ἀληθῆ.

ΞΕ. Δεῖ τοίνυν τὸν τρόπον, ὡς εἴκει, διορίσαντας τῆς ἀρχῆς τῆς πόλεως οὕτω τελέως τὸν πολιτικὸν ἡμῖν εἰρησθαι προσδοκᾶν.

NE. ΣΩ. Καλῶς.

B ΞΕ. Διὰ ταῦτα μὴν καὶ τὸν μῦθον παρεθέμεθα, ἵνα ἐνδείξαιτο περὶ τῆς ἀγελαιοτροφίας μὴ μόνον ὡς πάντες αὐτῆς ἀμφισβητοῦσι τῷ ζητούμενῳ τὰ νῦν, ἀλλὰ κακείνον αὐτὸν ἐναργέστερον ἴδοιμεν, ὃν προσήκει μόνον κατὰ τὸ παράδειγμα ποιμένων τε καὶ βουκόλων τῆς ἀνθρωπίνης ἐπιμέλειαν ἔχοντα τροφῆς τούτου μόνον ἀξιοθῆναι τοῦ προσρήματος.

NE. ΣΩ. Ὅρθῶς.

C ΞΕ. Οἶμαι δὲ γ', ὃ Σώκρατες, τοῦτο μείζον ἢ κατὰ βασιλέα εἶναι τὸ σχῆμα τὸ τοῦ θείου νομέως, τοὺς δ' ἐνθάδε νῦν ὄντας πολιτικοὺς τοῖς ἀρχομένοις ὁμοίους τε

εἶναι μᾶλλον πολὺ τὰς φύσεις καὶ παραπλησιαίτερον παιδείας μετεληφέναι καὶ τροφῆς.

NE. ΣΩ. Πάντως που.

ΞΕ. Ζητητέοι γε μὴν οὐδὲν ἂν εἴησαν οὐδ' ἦττον οὔτε μᾶλλον, εἰδ' οὕτως εἴτ' ἐκείνως πεφύκασιν.

NE. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Τῇδε δὴ πάλιν ἐπανέλθωμεν. ἦν γὰρ ἔφαμεν αὐτεπιτακτικὴν μὲν εἶναι ἐπὶ ζώοις, οὐ μὴν ἰδίᾳ γε ἀλλὰ κοινῇ τὴν ἐπιμέλειαν ἔχουσαν, καὶ προσείπομεν δὴ τότε ἢ εὐθύς ἀγελαιοτροφικὴν — μέμνησαι γάρ;

NE. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Ταύτης τοίνυν πῆ διημαρτόνομεν. τὸν γὰρ πολιτικὸν οὐδαμοῦ συνελάβομεν οὐδ' ὠνομάσαμεν, ἀλλ' ἡμᾶς ἔλαθε κατὰ τὴν ὀνομασίαν ἐκφυγῶν.

NE. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Τοῦ τὰς ἀγέλας ἐκάστας τρέφειν τοῖς μὲν ἄλλοις που πᾶσι μέτεστι νομέωσι, τῷ πολιτικῷ δὲ οὐ μετὸν ἐπηνέγκαμεν τοῦνομα, δέον τῶν κοινῶν ἐπενεγκεῖν τι ξύμ-
E πασι.

NE. ΣΩ. Ἀληθῆ λέγεις, εἴπερ ἐτύγχανέ γε ὄν.

ΞΕ. Πῶς δ' οὐκ ἦν τό γε θεραπεύειν που πᾶσι κοινόν, μηδὲν διορισθείσης τροφῆς μηδέ τινος ἄλλης πραγματείας; ἀλλ' ἢ τινα ἀγελαιοκομικὴν ἢ θεραπευτικὴν ἢ καὶ τινα ἐπιμελητικὴν αὐτὴν ὀνομάσασιν ὡς κατὰ πάντων ἔξῃν περικαλύπτειν καὶ τὸν πολιτικὸν ἅμα τοῖς ἄλλοις, ἐπειδὴ τοῦτ' ἐσήμαιεν ὁ λόγος.

XVIII. NE. ΣΩ. Ὅρθῶς. ἀλλ' ἢ μετὰ τοῦτο διαί-
276 ρεσις αὐτὴν τρόπον ἐγένετ' ἄν;

ΞΕ. Κατὰ ταῦτα καθ' ἅπερ ἐμπροσθεν διηροῦμεθα τὴν ἀγελαιοτροφικὴν περὶ τοῖς τε καὶ ἀπτήσι, καὶ ἀμίκτοις τε καὶ ἀκεράτοις, τοῖς αὐτοῖς ἄν που τούτοις διαιροῦμενοι

καὶ τὴν ἀγελαιοκομικὴν τὴν τε νῦν καὶ τὴν ἐπὶ Κρόνου βασιλείαν περιειληφότες ἂν ἡμεῖς ὁμοίως ἐν τῷ λόγῳ.

NE. ΣΩ. Φαίνεται· ζητῶ δὲ αὐτὸ τί τὸ μετὰ τοῦτο;

ΞΕ. Αἴηλον ὅτι λεχθέντος οὕτω τοῦ τῆς ἀγελαιοκομικῆς ὀνόματος οὐκ ἔν ποτ' ἐγένετο ἡμῖν τὸ τινος ἀμφισβητεῖν ὡς οὐδ' ἐπιμέλεια τὸ παράπαν ἐστίν, ὥσπερ τότε δικαίως ἡμφισβητήθη μηδεμίαν εἶναι τέχνην ἐν ἡμῖν ἀξίαν τούτου τοῦ θρεπτικοῦ προσορήματος, εἰ δ' οὖν τις εἴη, πολλοῖς πρότερον αὐτῆς καὶ μᾶλλον προσήκειν ἢ τινι τῶν βασιλέων.

NE. ΣΩ. Ὅρθως.

ΞΕ. Ἐπιμέλεια δὲ γε ἀνθρωπίνης συμπάσης κοινωνίας οὐδεμία ἂν ἐθελήσειεν ἕτερα μᾶλλον καὶ προτέρα τῆς βασιλικῆς φάναι καὶ κατὰ πάντων ἀνθρώπων ἀρχῆς εἶναι τέχνην.

NE. ΣΩ. Λέγεις ὀρθως.

ΞΕ. Μετὰ ταῦτα δὲ γε, ὦ Σώκρατες, ἄρ' ἐννοοῦμεν ὅτι πρὸς αὐτῷ δὴ τῷ τέλει συχνὸν αὐτὸν διημαρτάνετο;

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Τόδε, ὡς ἄρ' εἰ καὶ διανοήθημεν ὅτι μάλιστα τῆς δίποδος ἀγέλης εἶναι τινα θρεπτικὴν τέχνην, οὐδέν τι μᾶλλον ἡμᾶς ἔδει βασιλικὴν αὐτὴν εὐθύς καὶ πολιτικὴν ὡς ἀποτελεσμένην προσαγορεύειν.

NE. ΣΩ. Τί μὴν;

ΞΕ. Πρῶτον μὲν ὃ ἐλέγομεν τοῦνομα μετασκευασθῆναι, πρὸς τὴν ἐπιμέλειαν μᾶλλον προσαγαρόντας ἢ τὴν τροφήν, ἔπειτα ταύτην τέμνειν· οὐ γὰρ σμικρὰς ἂν ἔχοι τμήσεις ἔτι.

NE. ΣΩ. Ποίας;

ΞΕ. Ἢ τε τὸν θεῖον ἂν πον διειλόμεθα νομέα χωρῆς καὶ τὸν ἀνθρώπινον ἐπιμελητήν.

NE. ΣΩ. Ὅρθως.

ΞΕ. Αὐθις δὲ γε τὴν ἀπονεμηθεῖσαν ἐπιμελητικὴν δίχα τέμνειν ἀναγκαῖον ἦν.

NE. ΣΩ. Τίνι;

ΞΕ. Τῷ βιαίῳ τε καὶ ἐκουσίῳ.

NE. ΣΩ. Τί δὴ;

ΞΕ. Καὶ ταύτη πον τὸ πρότερον ἀμαρτάνοντες εὐθεῖστερα τοῦ θεόντος εἰς ταῦτον βασιλέα καὶ τύραννον ξυνέθεμεν, ἀνομοιοτάτους οὕτως αὐτούς τε καὶ τὸν τῆς ἀρχῆς ἑκατέρου τρόπον.

NE. ΣΩ. Ἀληθῆ.

ΞΕ. Νῦν δὲ γε πάλιν ἐπανορθούμενοι, καθάπερ εἶπον, τὴν ἀνθρωπίνην ἐπιμελητικὴν δίχα διαϊρώμεθα, τῷ βιαίῳ τε καὶ ἐκουσίῳ;

NE. ΣΩ. Πάνν μὲν οὖν.

ΞΕ. Καὶ τὴν μὲν γέ πον τῶν βιαίων τυραννικὴν, τὴν δὲ ἐκούσιον καὶ ἐκουσίῳ διπόδιον ἀγελαιοκομικὴν ζώων προσειπόντες πολιτικὴν, τὸν ἔχοντα αὐτὴν τεταύτην καὶ ἐπιμέλειαν οὕτως οὕτα βασιλέα καὶ πολιτικὸν ἀποφαινώμεθα;

XIX. NE. ΣΩ. Καὶ κινδυνεύει γε, ὦ ξένη, τελέως 277 ἂν ἡμῖν οὕτως ἔχειν ἢ περὶ τὸν πολιτικὸν ἀπόδειξις.

ΞΕ. Καλῶς ἂν, ὦ Σώκρατες, ἡμῖν ἔχοι. δεῖ δὲ μὴ σοὶ μόνῳ ταῦτα, ἀλλὰ καὶ μοι μετὰ σοῦ κοινῇ ξυνδοκεῖν. νῦν δὲ κατὰ γε τὴν ἐμὴν οὕτω φαίνεται τέλειον ὁ βασιλεὺς ἡμῖν σχῆμα ἔχειν, ἀλλὰ καθάπερ ἀνδριαντοποιοὶ παρὰ καιρὸν ἐνίοτε σπεύδοντες πλείω καὶ μείζω τοῦ δέοντος ἕκαστα τῶν ἔργων ἐπεμβαλλόμενοι βραδύνουσι, καὶ B νῦν ἡμεῖς, ἵνα δὴ πρὸς τῷ ταχὺ καὶ μεγαλοπρεπῶς δηλώσασαιμεν τὸ τῆς ἐμπροσθεν ἀμάρτημα διεξόδον, τῷ βασιλεὶ νομίσαντες πρέπειν μεγάλα παραδείγματα ποιεῖσθαι, θαυμαστὸν ἔργον ἀράμενοι τοῦ μύθου, μείζονι τοῦ δέοντος ἠναγκάσθημεν αὐτοῦ μέρει προσχορήσασθαι· διό

μακροτέραν τὴν ἀπόδειξιν πεποιήκαμεν καὶ πάντως τῷ μύθῳ τέλος οὐκ ἐπέθεμεν, ἀλλ' ἀτεχνῶς ὁ λόγος ἡμῶν ὡσπερ ζῶον τὴν ἐξωθεν μὲν περιγραφὴν ἔοικεν ἰκανῶς ἔχειν, τὴν δὲ οἷον τοῖς φαρμάκοις καὶ τῇ συγκράσει τῶν χρωμάτων ἐνάργειαν οὐκ ἀπειληφέναι πο. γραφῆς δὲ καὶ συμπάσης χειροουργίας λέξει καὶ λόγῳ δηλοῦν πᾶν ζῶον μᾶλλον πρέπει τοῖς δυναμένοις ἐπεσθαι· τοῖς δ' ἄλλοις διὰ χειροουργῶν.

NE. ΣΩ. Τοῦτο μὲν ὀρθῶς· ὅπῃ δὲ ἡμῖν οὕτω φῆς ἰκανῶς εἰρησθαι, δήλωσον.

D ΞΕ. Χαλεπόν, ὦ δαιμόνιε, μὴ παραδείγμασι χρωμάτων ἰκανῶς ἐνδείκνυσθαι τι τῶν μειζόνων. κινδυνεύει γὰρ ἡμῶν ἕκαστος οἷον ὄναρ εἰδῶς ἕπαντα αὐτὸ πάλιν ὡσπερ ὕπαρ ἄγνωσιν.

NE. ΣΩ. Πῶς τοῦτ' εἶπες;

ΞΕ. Καὶ μάλ' ἀτόπως ἔοικά γε ἐν τῷ παρόντι κινήσας τὸ περὶ τῆς ἐπιστήμης πάθος ἐν ἡμῖν.

NE. ΣΩ. Τί δή;

ΞΕ. Παραδείγματος, ὦ μακάριε, αὐτοῖς μοι καὶ τὸ παράδειγμα αὐτὸ δεδέηκεν.

E NE. ΣΩ. Τί οὖν; λέγε μηδὲν ἐμοῦ ἕνεκα ἀποκινῶν.

XX. ΞΕ. Λεκτέον, ἐπειδὴ καὶ σὺ ἔτοιμος ἀκολουθεῖν. τοὺς γὰρ που παῖδας ἴδμεν, ὅταν ἄρτι γραμμάτων ἐμπειροὶ γίγνωνται —

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὅτι τῶν στοιχείων ἕκαστον ἐν ταῖς βραχυτάταις καὶ ῥάσις τῶν συλλαβῶν ἰκανῶς διαισθάνονται, καὶ τὰ ληθῆ φράζειν περὶ ἐκεῖνα δυνατοὶ γίγνονται.

278 NE. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Ταῦτά δέ γε ταῦτα ἐν ἄλλαις ἀμφιγνοῦντες πάλιν δόξῃ τε ψεύδονται καὶ λόγῳ.

NE. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἄρ' οὖν οὐχ ὡς ἔδωκεν καὶ κάλλιστον ἐπαγεῖν αὐτοὺς ἐπὶ τὰ μήπω γινωσκόμενα;

NE. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Ἀνάγειν πρῶτον ἐπ' ἐκεῖνα ἐν οἷς ταῦτά ταῦτα ὀρθῶς ἐδόξαζον, ἀνάγοντας δὲ τιθέναι παρὰ τὰ μήπω γινωσκόμενα, καὶ παραβάλλοντας ἐνδεικνύναι τὴν αὐτὴν ὁμοιότητα καὶ φύσιν ἐν ἀμφοτέροις οὕσαν ταῖς συμπλοκαῖς, μέχρις ἂν πᾶσι τοῖς ἀγνοουμένοις τὰ δοξαζόμενα ἀληθῶς παρατιθέμενα δειχθῆ, δειχθέντα δὲ, παραδείγμαθ' οὕτω γινόμενα, ποιήσῃ τῶν στοιχείων πάντων ἕκαστον ἐν πάσαις ταῖς συλλαβαῖς, τὸ μὲν ἕτερον ὡς τῶν ἄλλων ἕτερον ὄν, τὸ δὲ ταῦτόν ὡς ταῦτόν αἰεὶ κατὰ ταῦτά ἑαυτῷ προσαγορευέσθαι.

NE. ΣΩ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν τοῦτο μὲν ἰκανῶς συνειλήφαμεν, ὅτι παραδείγματός γ' ἐστὶ τότε γένεσις, ὁπόταν ὄν ταῦτόν ἐν ἑτέρῳ διεσπασμένῳ δοξαζόμενον ὀρθῶς καὶ συναχθῆν περὶ ἐκάτερον ὡς συνάμφω μίαν ἀληθῆ δόξαν ἀποτελή;

NE. ΣΩ. Φαίνεται.

ΞΕ. Θαναμάζοιμεν ἂν οὖν, εἰ ταῦτόν τοῦτο ἡμῶν ἡ ψυχή φύσει περὶ τὰ τῶν πάντων στοιχεῖα πεπονθῆναι τότε μὲν ὑπ' ἀληθείας περὶ ἐν ἕκαστον ἐν τισὶν ἴσταται, τότε δὲ περὶ ἅπαντα ἐν ἑτέροις αὐτῶν φέρεται, καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ἅμῃ γέ πη τῶν συγκράσεων ὀρθῶς δοξάζει, μετατιθέμενα δ' εἰς τὰς τῶν πραγμάτων μακρὰς καὶ μὴ ῥαδίους συλλαβὰς ταῦτά ταῦτα πάλιν ἄγνωεῖ;

NE. ΣΩ. Καὶ θανασιόν γε οὐδέν.

ΞΕ. Πῶς γὰρ, ὦ φίλε, δύναται ἂν τις ἀρχόμενος ἀπὸ δόξης ψευδοῦς ἐπὶ τι τῆς ἀληθείας καὶ μικρὸν μέρος ἑ ἀφικόμενος κτήσασθαι φρόνησιν;

NE. ΣΩ. Σχεδὸν οὐδαμῶς.

ΞΕ. Οὐκοῦν ταῦτα εἰ ταῦτα πέφυκεν, οὐδὲν δὲ

πλημμελοῦμεν ἂν ἐγὼ τε καὶ σὺ πρῶτον μὲν ἐπιχειρήσαν-
τες ὄλον παραδείγματος ἰδεῖν τὴν φύσιν ἐν μικρῷ κατὰ
μέρος ἄλλω παραδείγματι, μετὰ δὲ ταῦτα μέλλοντες ἐπὶ
τὸ τοῦ βασιλέως μέγιστον οὖν ταῦτόν εἶδος ἀπ' ἐλαττόνων
φέροντες ποθεν διὰ παραδείγματος ἐπιχειρεῖν αὐτὴν τῶν
κατὰ πόλιν θεραπείαν τέχνη γνωρίζειν, ἵνα ὕπαρ ἀντ'
ὀνειράτος ἡμῖν γίγνηται;

NE. ΣΩ. Πάνν μὲν οὖν ὀρθῶς.

79 ΞΕ. Πάλιν δὴ τὸν ἔμπροσθεν λόγον ἀναληπτέον, ὡς
ἐπειδὴ τῷ βασιλικῷ γένει τῆς περὶ τὰς πόλεις ἐπιμελείας
ἀμφισβητοῦσι μυριοί, δεῖ δὴ πάντας ἀποχωρίζειν τούτους
καὶ μόνον ἐκείνον λιπεῖν, καὶ πρὸς τοῦτο δὴ παραδείγμα-
τος ἔφαμεν δεῖν τινὸς ἡμῖν.

NE. ΣΩ. Καὶ μάλα.

B XXI. ΞΕ. Τί δῆτα παραδείγματις ἂν, ἔχον τὴν αὐ-
τὴν πολιτικὴν πραγματείαν, μικρότατον παραθέμενος
ἵκανῶς ἂν εὗροι τὸ ζητούμενον; βούλει πρὸς Διός, ᾧ Σώ-
κρατες, εἰ μὴ τι πρόχειρον ἕτερον ἔχομεν, ἀλλ' οὖν τὴν
γε ὕφαντικὴν προσελάμεθα; καὶ ταύτην, εἰ δοκεῖ, μὴ πᾶ-
σαν ἀποχρήσει γὰρ ἴσως ἢ περὶ τὰ ἐκ τῶν ἐρίων ὑφά-
σματα· τάχα γὰρ ἂν ἡμῖν καὶ τοῦτο τὸ μέρος αὐτῆς μαρ-
τυρήσειε προαιρεθὲν ὃ βουλόμεθα.

NE. ΣΩ. Τί γὰρ οὐ;

C ΞΕ. Τί δῆτα οὐ, καθάπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν τέ-
μνοντες μέρη μερῶν ἕκαστον διηροῦμεθα, καὶ νῦν περὶ
ὕφαντικὴν ταῦτόν τοῦτο ἐδράσαμεν, καὶ κατὰ δύναμιν ὃ
τι μάλιστα διὰ βραχέων ταχὺ πάντ' ἐπελθόντες πάλιν
ἤλθομεν ἐπὶ τὸ νῦν χρήσιμον;

NE. ΣΩ. Πῶς λέγεις;

ΞΕ. Αὐτὴν τὴν διέξοδον ἀπόκρισίν σοι ποιήσομαι.

NE. ΣΩ. Κάλλιστ' εἶπες.

ΞΕ. Ἔστι τοίνυν πάντα ἡμῖν ὅποσα δημιουργοῦμεν

καὶ κτῶμεθα, τὰ μὲν ἔνεκα τοῦ ποιεῖν τι, τὰ δὲ τοῦ μὴ
πάσχειν ἀμνηστῆρια· καὶ τῶν ἀμνηστῆριον τὰ μὲν ἀλεξι-
φάρμακα καὶ θεῖα καὶ ἀνθρώπινα, τὰ δὲ προβλήματα·
τῶν δὲ προβλημάτων τὰ μὲν πρὸς τὸν πόλεμον ὀπλίσματα,
τὰ δὲ φράγματα· καὶ τῶν φραγμάτων τὰ μὲν παραπετά-
σματα, τὰ δὲ πρὸς χειμῶνας καὶ καύματα ἀλεξηστῆρια·
τῶν δὲ ἀλεξηστῆριον τὰ μὲν στεγασματα, τὰ δὲ σκεπά-
σματα· καὶ τῶν σκεπασμάτων ὑποπετάσματα μὲν ἄλλα,
περικαλύματα δὲ ἕτερα· περικαλυμάτων δὲ τὰ μὲν ὀλό-
σχιστα, σύνθετα δὲ ἕτερα· τῶν δὲ συνθέτων τὰ μὲν τρητὰ,
τὰ δὲ ἄνευ τρησεως συνδετὰ· καὶ τῶν ἀτρήτων τὰ μὲν
νεύρινα φητῶν ἐκ γῆς, τὰ δὲ τριχίνα· τῶν δὲ τριχίνων
τὰ μὲν ὕδασι καὶ γῆ κολλητὰ, τὰ δὲ αὐτὰ αὐτοῖς συνδετὰ.
τουτοῖσι δὴ τοῖς ἐκ τῶν ἑαυτοῖς συνδουμένων ἐργασθεῖσιν
ἀμνηστῆριοις καὶ σκεπασμασι τὸ μὲν ὄνομα ἱματῖα ἐκαλέ-
σαμεν· τὴν δὲ τῶν ἱματίων μάλιστα ἐπιμελουμένην τέ-
χνην, ὡς περὶ τότε τὴν τῆς πόλεως πολιτικὴν εἴπομεν, οὕτω 280
καὶ νῦν ταύτην προσείπωμεν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ πράγματος
ἱματιουργικῆς; φῶμεν δὲ καὶ ὕφαντικῆν, ὅσον ἐπὶ τῇ τῶν
ἱματίων ἐργασίᾳ μέγιστον ἦν μόριον, μηδὲν διαφέρειν
πλὴν ὀνόματι ταύτης τῆς ἱματιουργικῆς, καθάπερ κακεῖ
τότε τὴν βασιλικὴν τῆς πολιτικῆς;

NE. ΣΩ. Ὄρθότατά γε.

ΞΕ. Τὸ μετὰ τοῦτο δὴ συλλογισώμεθα, ὅτι τὴν ἱμα-
τίων ὕφαντικὴν οὕτω ῥηθεῖσάν τις τάχ' ἂν ἵκανῶς εἰρή-
σθαι δόξειε, μὴ δυνάμενος ξυνοεῖν ὅτι τῶν μὲν ἐγγύς
ξυνεργῶν οὕτω διώρισται, πολλῶν δὲ ἐτέρων ξυγγενῶν
ἀπεμερίσθη.

NE. ΣΩ. Ποίων, εἰπέ, ξυγγενῶν;

XXII. ΞΕ. Οὐχ ἔσπου τοῖς λεχθεῖσιν, ὡς φαίνει·
πάλιν οὖν εἴκειν ἐπανιτέον ἀρχόμενον ἀπὸ τελευτῆς. εἰ-
γὰρ ξυνοεῖς τὴν οἰκειότητα, τὴν μὲν διετέμενον ἀπ' αὐ-

τῆς νῦν δὴ, τὴν τῶν στρωμάτων σύνθεσιν, περιβολῆν χωρίζοντες καὶ ὑποβολῆν.

NE. ΣΩ. Μανθάνω.

C ZE. Καὶ μὴν τὴν ἐκ τῶν λίνων καὶ σπάρτων καὶ πάντων, ὅποσα φυτῶν ἄρτι νεῦρα κατὰ λόγον εἰπομεν, δημιουργίαν πᾶσαν ἀφείλομεν· τὴν τ' αὐτὴν πηλτικὴν ἀφωρισάμεθα καὶ τὴν τῇ τρήσει καὶ ῥαφῇ χρωμένην σύνθεσιν, ἧς ἡ πλείστη σκυτότομικῆ.

NE. ΣΩ. Πάνν μὲν οὖν.

ZE. Καὶ τοίνυν τὴν τῶν ὀλοσχίστων σκεπασμάτων θεραπείαν δερματολογικὴν καὶ τὰς τῶν στερασμάτων, ὅσαι τε ἐν οἰκοδομικῇ καὶ ὄλῃ τεκτονικῇ καὶ ἐν ἄλλαις D τέχναις θενμάτων στεκτικαὶ γίνονται, συμπάσας ἀφείλομεν, ὅσαι τε περὶ τὰς κλοπὰς καὶ τὰς βία πράξεις διακωλυτικὰ ἔργα παρέχονται τέχναι φραγμάτων, περὶ τε γένεσιν ἐπιθηματολογίας οὐσαι καὶ τὰς τῶν θυρωμάτων πήξεις, γομφωτικῆς ἀπονεμηθεῖσαι μόρια τέχνης· τὴν τε ὀπλοποικὴν ἀπετεμόμεθα, μεγάλης καὶ παντοίας τῆς προβληματολογικῆς τμήμα οὐσαν δυνάμεως· καὶ δὴ καὶ E τὴν μαγευτικὴν τὴν περὶ τὰ ἀλεξιφάρμακα κατ' ἀρχὰς εὐθὺς διωρισάμεθα ξύμπασαν, καὶ λελοίπαμεν, ὡς δοξάμεν ἂν, αὐτὴν τὴν ζητηθεῖσαν ἀμυντικὴν χειμῶνων, ἐρεοῦ προβλήματος ἐργαστικὴν, ὄνομα δὲ ὑφαντικὴν λεχθεῖσαν.

NE. ΣΩ. Ἔοικε γὰρ οὖν.

ZE. Ἄλλ' οὐκ ἔστι πῶ τέλειον, ὦ παῖ, τοῦτο λελεγμένον. ὁ γὰρ ἐν ἀρχῇ τῆς τῶν ἱματίων ἐργασίας ἀπτό- 281 μενος τοῦναντίον ὑφῆ δρᾶν φαίνεται.

NE. ΣΩ. Πῶς;

ZE. Τὸ μὲν τῆς ὑφῆς συμπλοκὴ τίς ἐστὶ πού.

NE. ΣΩ. Ναί.

ZE. Τὸ δέ γε τῶν συνεστῶτων καὶ συμπεπλημένων διαλυτικῆ.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον δὴ;

ZE. Τὸ τῆς τοῦ ξαίνουτος τέχνης ἔργου. ἢ τὴν ξαντικὴν τολμήσομεν ὑφαντικὴν καὶ τὸν ξάντην ὡς ὄντα ὑφάντην καλεῖν;

NE. ΣΩ. Οὐδαμῶς.

ZE. Καὶ μὴν τὴν γε αὐτὴν στήμονος ἐργαστικὴν καὶ κρόκης εἰ τις ὑφαντικὴν προσαγορεύει, παράδοξόν τε καὶ ψεῦδος ὄνομα λέγει. B

NE. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὐ;

ZE. Τί δέ; κναφεντικὴν σύμπασαν καὶ τὴν ἀκροτικὴν πότερα μηδεμίαν ἐπιμέλειαν μηδέ τινα θεραπείαν ἐσθῆτος θᾶμεν, ἢ καὶ ταύτας πάσας ὡς ὑφαντικὰς λέξομεν;

NE. ΣΩ. Οὐδαμῶς.

ZE. Ἄλλὰ μὴν τῆς γε θεραπείας ἀμφισβητήσουσιν αὐταὶ ξύμπασαι καὶ τῆς γενέσεως τῆς τῶν ἱματίων τῇ τῆς ὑφαντικῆς δυνάμει, μέγιστον μὲν μέρος ἐκείνη διδοῦσαι, μεγάλα δὲ καὶ σφίσειν αὐταῖς ἀπονέμουσαι. C

NE. ΣΩ. Πάνν γε.

ZE. Πρὸς τοίνυν ταύταις ἔτι τὰς τῶν ἐργαλείων δημιουργοῦς τέχνας, δι' ὧν ἀποτελεῖται τὰ τῆς ὑφῆς ἔργα, δοκεῖν χρὴ τό γε συναιτίας εἶναι προσποησασθαι παντὸς ὑφάσματος.

NE. ΣΩ. Ὁρθότατα.

ZE. Πότερον οὖν ἡμῖν ὁ περὶ τῆς ὑφαντικῆς λόγος, οὐ προειλόμεθα μέρος, ἵκανῶς ἔσται διωρισμένος, εἰ ἂν ἄρ' αὐτὴν τῶν ἐπιμελειῶν, ὅποσαι περὶ τὴν ἐρεῖαν ἐσθῆτα, εἰς τὴν καλλίστην καὶ μεγίστην πασῶν τιθᾶμεν· ἢ λέγοι- D μεν μὲν ἂν τι ἀληθές, οὐ μὴν σαφές γε οὐδὲ τέλειον, πρὶν αὐτὴν καὶ ταύτας αὐτῆς πάσας περιέλομεν;

NE. ΣΩ. Ὄρθως.

XXIII. ΞΕ. Οὐκοῦν μετὰ ταῦτα ποιητέον ὃ λέγομεν, ἵν' ἐφεξῆς ἡμῖν ὁ λόγος ἴη;

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Πρωτὸν μὲν τοίνυν δύο τέχνας οὕσας περὶ πάντα τὰ θεαώμενα θεασώμεθα.

NE. ΣΩ. Τίνας;

ΞΕ. Τὴν μὲν γενέσεως οὕσαν ξυναίτιον, τὴν δ' αὐτὴν αἰτίαν.

NE. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Ὅσαι μὲν τὸ πρᾶγμα αὐτὸ μὴ δημιουργοῦσι, E ταῖς δὲ δημιουργούσαις ὄργανα παρασκευάζουσιν, ὧν μὴ παραγενομένων οὐκ ἂν ποτε ἐργασθῆι τὸ προστεταγμένον ἐκάστη τῶν τεχνῶν, ταύτας μὲν ξυναίτιους, τὰς δὲ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἀπεργαζομένης αἰτίας.

NE. ΣΩ. Ἐχει γοῦν λόγον.

ΞΕ. Μετὰ τοῦτο δὴ τὰς μὲν περὶ τε ἀτράκτους καὶ κερκίδας καὶ ὁπόσα ἄλλα ὄργανα τῆς περὶ τὰ ἀμφιέσματα γενέσεως κοινωνεῖ, πάσας ξυναίτιους εἴπωμεν, τὰς δὲ αὐτὰ θεραπευούσας καὶ δημιουργούσας αἰτίας;

NE. ΣΩ. Ὄρθότατα.

282 ΞΕ. Τῶν αἰτιῶν δὴ πλυντικὴν μὲν καὶ ἀκεστικὴν καὶ πᾶσαν τὴν περὶ ταῦτα θεραπευτικὴν, πολλῆς οὔσης τῆς κοσμητικῆς, τοῦνταῦθα αὐτῆς μόριον εἰκὸς μάλιστα περιλαμβάνειν ὀνομάζοντας πᾶν τῆ τέχνη τῆ κναφευτικῆ.

NE. ΣΩ. Καλῶς.

ΞΕ. Καὶ μὴν ξαντικὴ γε καὶ νηστικὴ καὶ πάντα αὐτὰ περὶ τὴν ποίησιν αὐτῆν τῆς ἐσθῆτος ἧς λέγομεν μέρη, μία τίς ἐστὶ τέχνη τῶν ὑπὸ πάντων λεγομένων ἢ ταλασιουργικῆ.

NE. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Τῆς δὴ ταλασιουργικῆς δύο τμήματά ἐσθον, καὶ B τούτοις ἐκάτερον ἅμα δυοῖν πεφύκατον τέχναις μέρη.

NE. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Τὸ μὲν ξαντικὸν καὶ τὸ τῆς κερμιστικῆς καὶ ὅσα τὰ ξυγκείμενα ἀπ' ἀλλήλων ἀφίστησι, πᾶν τοῦτο ὡς ἐν φράσειν τῆς τε ταλασιουργίας αὐτῆς ἐστὶ πον ἡμῖσιν, καὶ μεγάλα τινὲ κατὰ πάντα ἡμῖν ἦσθην τέχνα, ἢ συγκριτικῆ τε καὶ διακριτικῆ.

NE. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Τῆς τοίνυν διακριτικῆς ἢ τε ξαντικῆ καὶ τὰ νῦν δὴ ῥηθέντα ἅπαντά ἐσθιν· ἢ γὰρ ἐν ἐρίοις τε καὶ στήμοσι C διακριτικῆ, κερκίδι μὲν ἄλλον τρόπον γιγνομένη, χερσὶ δὲ ἕτερον, ἔσθην ὅσα ἀρετίως ὀνόματα ἐρρήθη.

NE. ΣΩ. Πάνν μὲν οὖν.

ΞΕ. Αὐτίς δὴ πάλιν συγκριτικῆς μόριον ἅμα καὶ ταλασιουργίας ἐν αὐτῇ γιγνόμενον λάβωμεν· ὅσα δὲ τῆς διακριτικῆς ἦν αὐτόθι, μεθιδῶμεν ξύμπαντα, δίχα τέωνοντες τὴν ταλασιουργίαν διακριτικῶ τε καὶ συγκριτικῶ τμήματι.

NE. ΣΩ. Δηρήσθω.

ΞΕ. Τὸ συγκριτικὸν τοίνυν αὐ σοὶ καὶ ταλασιουργικὸν ἅμα μόριον, ὃ Σώκρατες, διαιρετέον, εἴπερ ἱκανῶς D μέλλομεν τὴν προρηθῆσαν ὑφαντικὴν ἀρῆσειν.

NE. ΣΩ. Οὐκοῦν χρή.

ΞΕ. Χρὴ μὲν οὖν· καὶ λέγωμεν γε αὐτῆς τὸ μὲν εἶναι στρεπτικόν, τὸ δὲ συμπλεκτικόν.

NE. ΣΩ. Ἄρ' οὖν μανθάνω; δοκεῖς γὰρ μοι τὸ περὶ τὴν τοῦ στήμονος ἐργασίαν λέγειν στρεπτικόν.

ΞΕ. Οὐ μόνον γε, ἀλλὰ καὶ κρότης· ἢ γένεσιν ἄστροφόν τινα αὐτῆς εὐρήσομεν;

NE. ΣΩ. Οὐδαμῶς.

Ε ΞΕ. Διόρισαι δὴ καὶ τούτοις ἐκάτερον· ἴσως γὰρ ὁ διορισμὸς ἔγκαιρος ἂν σοι γένοιτο.

NE. ΣΩ. Πῆ;

ΞΕ. Τῆδε τῶν περὶ ξαντικῆν ἔργων μηκυνθέν τε καὶ σὸν πλάτος λέγομεν εἶναι κάταγμα τι;

NE. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Τούτου δὴ τὸ μὲν ἀτράκτω τε στραφέν καὶ στερεὸν νῆμα γενόμενον στήμονα μὲν φάδι τὸ νῆμα, τὴν δὲ ἀπευθύνουσαν αὐτὰ τέχνην εἶναι στημονουητικῆν.

NE. ΣΩ. Ὅρθως.

ΞΕ. Ὅσα δὲ γε αὐτὴν μὲν συστροφὴν χαύνην λαμβάνει, τῆ δὲ τοῦ στήμονος ἐμπλέξει πρὸς τὴν τῆς γνώσεως ὀλίγην ἐμέτρως τὴν μαλακότητα ἴσχει, ταῦτ' ἄρα κρόκην μὲν τὰ νηθέντα, τὴν δὲ ἐπιτεταγμένην αὐτοῖς εἶναι τέ-
283 χνην τὴν κροκονητικῆν φῶμεν.

NE. ΣΩ. Ὅρθότατα.

ΞΕ. Καὶ μὴν τὸ γε τῆς ὑφαντικῆς μέρος ὃ προὔθε-
μεθα, παντί που δήλον ἦδη. τὸ γὰρ συγκριτικῆς τῆς ἐν
ταλασιουργίᾳ μόριον ὅταν εὐθυπλοικία κρόκης καὶ στήμο-
νος ἀπεργάζεται πλέγμα, τὸ μὲν πλεχθὲν ξύμπαν ἐσθῆτα
ἔρεᾶν, τὴν δὲ ἐπὶ τούτῳ τέχνην οὖσαν προσαγορευόμεν
ὑφαντικῆν.

NE. ΣΩ. Ὅρθότατα.

XXIV. ΞΕ. Εἶεν· τί δὴ ποτε οὖν οὐκ εὐθύς ἀπε-
κρινάμεθα πλεκτικῆν εἶναι κρόκης καὶ στήμονος ὑφαντι-
κήν, ἀλλὰ περιήλθομεν ἐν κύκλῳ πάμπολλα διοριζόμενοι
μάτην;

NE. ΣΩ. Οὐκ οὐκ ἔμοιγε, ὡς ξένη, μάτην οὐδὲν τῶν
δηθέντων ἔδοξε δηθῆναι.

ΞΕ. Καὶ θαυμαστόν γε οὐδέν· ἀλλὰ τάχ' ἂν, ὡς μα-
καριε, δόξειε. πρὸς δὴ τὸ νόσημα τὸ τοιοῦτον, ἂν ἄρα
πολλάκις ὑστερον ἐπὶ — θαυμαστόν γὰρ οὐδέν —, λό-

γον ἄκουσον τίνα προσήκοντα περὶ πάντων τῶν τοιού-
των δηθῆναι.

NE. ΣΩ. Λέγε μόνον.

ΞΕ. Πρώτον τοίνυν ἰδωμεν πᾶσαν τὴν τε ὑπερβο-
λήν καὶ τὴν ἑλλειψιν, ἵνα κατὰ λόγον ἐπαινώμεν καὶ ψέ-
γωμεν τὰ μακρότερα τοῦ δέοντος ἐκάστοτε λεγόμενα καὶ
τάναντία περὶ τὰς τοιάσδε διατριβάς.

NE. ΣΩ. Οὐκοῦν χρη.

ΞΕ. Περὶ δὴ τούτων αὐτῶν ὁ λόγος ἡμῖν, οἶμαι,
γιννόμενος ὀρθῶς ἂν γίγνεται.

NE. ΣΩ. Τίνων;

ΞΕ. Μήκους τε πέρι καὶ βραχύτητος καὶ πάσης
ὑπεροχῆς τε καὶ ἐλλείψεως· ἡ γὰρ που μετρητικὴ περὶ
πάντ' ἐστὶ ταῦτα.

NE. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Διέλωμεν τοίνυν αὐτὴν δύο μέρη· δεῖ γὰρ δὴ
πρὸς ὃ νῦν σπεύδομεν.

NE. ΣΩ. Λέγοις ἂν τὴν διαίρεσιν ὅπη.

ΞΕ. Τῆδε· τὸ μὲν κατὰ τὴν πρὸς ἄλληλα μεγέθους
καὶ μικρότητος κοινωσίαν, τὸ δὲ κατὰ τὴν τῆς γενέσεως
ἀναγκαίαν οὐσίαν.

NE. ΣΩ. Πῶς λέγεις;

ΞΕ. Ἄρ' οὐ κατὰ φύσιν δοκεῖ σοι τὸ μείζον μηδενὸς
ἐτέρου δεῖν μείζον λέγειν ἢ τοῦ ἐλάττονος, καὶ τοῦ ἐλάττου
αὐτοῦ μείζονος ἐλάττον, ἄλλου δὲ μηδενός;

NE. ΣΩ. Ἐμοιγε.

ΞΕ. Τί δέ; τὸ τὴν τοῦ μετρίου φύσιν ὑπερβάλλον
καὶ ὑπερβαλλόμενον ὑπ' αὐτῆς ἐν λόγοις εἶτε καὶ ἐν ἔργοις
ἄρ' οὐκ αὐτὸ λέγομεν ὡς ὄντως γιννόμενον, ἐν ᾧ καὶ δια-
φέρουσι μάλιστα ἡμῶν οἱ τε κακοὶ καὶ οἱ ἀγαθοί;

NE. ΣΩ. Φαίνεται.

ΞΕ. Διττὰς ἄρα ταύτας οὐσίας καὶ κρίσεις τοῦ με-

γάλον καὶ τοῦ σμικροῦ φετέον, ἀλλ' οὐχ ὡς ἔφαμεν ἄρτι πρὸς ἄλληλα μόνον δεῖν, ἀλλ' ὥσπερ νῦν εἴρηται μᾶλλον τὴν μὲν πρὸς ἄλληλα λεκτέον, τὴν δ' αὖ πρὸς τὸ μέτριον· οὐδὲ ἔνεκα, μαθεῖν ἄρ' ἂν βουλοίμεθα;

NE. ΣΩ. Τί μὴν;

284 ΞΕ. Εἰ πρὸς μηδὲν ἕτερον τὴν τοῦ μείζονος εἰάσει τις φύσιν ἢ πρὸς τοῦλαττον, οὐκ ἔσται ποτὲ πρὸς τὸ μέτριον· ἢ γάρ;

NE. ΣΩ. Οὕτως.

ΞΕ. Οὐκοῦν τὰς τέχνας τε αὐτὰς καὶ τὰ ὄρα αὐτῶν ξύμπαντα διολοῦμεν τούτῳ τῷ λόγῳ, καὶ δὴ καὶ τὴν ζητούμενην νῦν πολιτικὴν καὶ τὴν φηθεῖσαν ὑφαντικὴν ἀφανισοῦμεν; ἅπασαι γὰρ αἱ τοιαῦται που τὸ τοῦ μετρίου πλεόν καὶ ἔλαττον οὐχ ὡς οὐκ ὄν ἀλλ' ὡς ὄν χαλεπὸν περὶ τὰς πράξεις παραφυλάττουσι, καὶ τούτῳ δὴ τῷ τρόπῳ τὸ μέτρον σώζουσαι πάντα ἀγαθὰ καὶ καλὰ ἀπεργάζονται.

NE. ΣΩ. Τί μὴν;

ΞΕ. Οὐκοῦν ἂν τὴν πολιτικὴν ἀφανίσωμεν, ἄπορος ἡμῖν ἢ μετὰ τοῦτο ἔσται ζήτησις τῆς βασιλικῆς ἐπιστήμης;

NE. ΣΩ. Καὶ μάλα.

ΞΕ. Πότερον οὖν, καθάπερ ἐν τῷ σοφιστῇ προσηναγκάσαμεν εἶναι τὸ μὴ ὄν, ἐπειδὴ κατὰ τοῦτο διέφυγεν ἡμᾶς ὁ λόγος, οὕτω καὶ νῦν τὸ πλεόν αὐ καὶ ἔλαττον μετρητὰ προσαναγκαστέον γίνεσθαι μὴ πρὸς ἄλληλα μόνον ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν τοῦ μετρίου γένεσιν; οὐ γὰρ δὴ δυνατὸν γε οὔτε πολιτικὸν οὔτ' ἄλλον τινα τῶν περὶ τὰς πράξεις ἐπιστήμονα ἀναμφισβητήτως γεγονέναι τούτου μὴ ξυνομολογηθέντος.

NE. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ νῦν ὅ τι μάλιστα χρὴ ταῦτόν ποιεῖν.

XXV. ΞΕ. Πλέον, ὃ Σώκρατες, ἐτι τοῦτο τὸ ἔργον ἢ κείνο· καὶ τοι κἀκείνου γε μεμνήμεθα τὸ μήκος ὅσον

ἦν· ἀλλ' ὑποτίθεσθαι μὲν τὸ τοιούδε περὶ αὐτῶν καὶ μάλα δίκαιον.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὅς ποτε θεήσει τοῦ νῦν λεχθέντος πρὸς τὴν D περὶ αὐτὸ τὰκριβὲς ἀπόδειξιν. ἐτι δὲ πρὸς τὰ νῦν [καλῶς καὶ ἱκανῶς δείκνυνται] δοκεῖ μοι βοηθεῖν μεγαλοπρεπῶς ἡμῖν οὗτος ὁ λόγος, ὡς ἄρα ἡγήτεον ὁμοίως τὰς τέχνας πᾶσας εἶναι καὶ μείζον τε ἅμα καὶ ἔλαττον μετρεῖσθαι μὴ πρὸς ἄλληλα μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν τοῦ μετρίου γένεσιν. τούτου τε γὰρ οὗτος ἐκείνα ἔστι, κἀκείνων οὐσῶν ἔστι καὶ τοῦτο, μὴ δὲ ὄντος ποτέρου τούτων οὐδέτερον αὐτῶν ἔσται ποτέ.

NE. ΣΩ. Τοῦτο μὲν ὀρθῶς· ἀλλὰ τί δὴ τὸ μετὰ E τοῦτο;

ΞΕ. Δῆλον ὅτι διαιροῦμεν ἂν τὴν μετρητικὴν, καθάπερ ἐρήθη, ταύτη δίχα τέμνοντες, εὐ μὲν τιθέντες αὐτῆς μόριον ξυμπάσας τέχνας, ὀπόσαι τὸν ἀριθμὸν καὶ μήκη καὶ βάρη καὶ πλάτη καὶ παχύτητας πρὸς τοῦναντίον μετροῦσι· τὸ δὲ ἕτερον, ὀπόσαι πρὸς τὸ μέτριον καὶ τὸ πρέπον καὶ τὸν καιρὸν καὶ τὸ δέον καὶ πάνθ' ὀπόσαι εἰς τὸ μέσον ἀφικίσθη τῶν ἐσχάτων.

NE. ΣΩ. Καὶ μέγα γ' ἐκάτερον τμήμα εἶπες, καὶ πολὺ διαφέρον ἀλλήλοι.

ΞΕ. Ὁ γὰρ ἐνίοτε, ὃ Σώκρατες, οἰόμενοι δὴ τι σοφὸν φράζειν πολλοὶ τῶν κομψῶν λέγουσιν, ὡς ἄρα με- 285 τρητικὴ περὶ πάντ' ἔστι τὰ γιγνόμενα, τοῦτ' αὐτὸ τὸ νῦν λεχθέν ὄν τυγχάνει. μετρήσεως μὲν γὰρ δὴ τινα τρόπον πάνθ' ὀπόσαι ἐντεχνα μετείληφε· διὰ δὲ τὸ μὴ κατ' ἐδη συνειδίσθαι σκοπεῖν διαιρουμένους ταῦτά τε τοσοῦτον διαφέροντα ξυμβάλλουσιν εὐθύς εἰς ταῦτόν ὁμοία νομίσαντες, καὶ τοῦναντίον αὐ τοῦτου δρωῶσιν ἕτερα οὐ κατὰ μέρος διαιροῦντες, δέον, ὅταν μὲν τὴν τῶν πολλῶν τις

B πρότερον αἰσθῆται κοινωνίαν, μὴ προαφίστασθαι πρὶν
 ἂν ἐν αὐτῇ τὰς διαφορὰς ἴδῃ πάσας, ὁπόσαιπερ ἐν εἰδεσι
 κεῖνται, τὰς δὲ αὖ παντοδαπὰς ἀνομοιότητας, ὅταν ἐν
 πλήθεισι ὁφθῶσι, μὴ δυνατόν εἶναι δυσωπούμενον παύε-
 σθαι, πρὶν ἂν ξύμπαντα τὰ οἰκεία ἐντὸς μιᾶς ὁμοιότητος
 ἔρξας γένους τινὸς οὐσία περιβάλληται. ταῦτα μὲν οὖν
 ἰκανῶς περὶ τε τούτων καὶ περὶ τῶν ἐλλείψεων καὶ ὑπερ-
 βολῶν εἰρησθῶ· φυλάττωμεν δὲ μόνον, ὅτι δύο γένη περὶ
 C αὐτὰ ἐξεύρηται τῆς μετρητικῆς, καὶ ἅ φασιν αὐτὶ εἶναι
 μεμνώμεθα.

NE. ΣΩ. Μεμνησόμεθα.

XXVI. ΞΕ. Μετὰ τούτου δὴ τὸν λόγον ἕτερον
 προσδεξάμεθα περὶ αὐτῶν τε τῶν ζητουμένων καὶ περὶ
 πάσης τῆς ἐν τοῖς τοιοῖσδε λόγοις διατριβῆς.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Εἰ τις ἀνέροίτο ἡμᾶς τὴν περὶ γράμματα συν-
 ουσίαν τῶν μανθανόντων, ὁπόταν τις ὀνομαζόμενον ἐρω-
 τηθῆ τίνων ἐστὶ γραμμάτων, πότερον αὐτῷ τότε φῶμεν
 D γίνεσθαι τὴν ζήτησιν ἐνὸς ἕνεκα μᾶλλον τοῦ προβλη-
 θέντος ἢ τοῦ περὶ πάντα τὰ προβαλλόμενα γραμματικῶ-
 τέρω γίνεσθαι;

NE. ΣΩ. Δῆλον ὅτι τοῦ περὶ ἅπαντα.

ΞΕ. Τί δ' αὖ; νῦν ἡμῖν ἢ περὶ τοῦ πολιτικοῦ ζήτη-
 σις ἕνεκα αὐτοῦ τούτου προβέβληται μᾶλλον ἢ τοῦ περὶ
 πάντα διαλεκτικωτέροις γίνεσθαι;

NE. ΣΩ. Καὶ τούτο δῆλον ὅτι τοῦ περὶ πάντα.

ΞΕ. Ἢ που τὸν τῆς ὕφαντικῆς γε λόγον αὐτῆς ταύ-
 τῆς ἕνεκα θηρεῦειν οὐδεὶς ἂν ἐθέλησειε νοῦν ἔχων· ἀλλ',
 οἶμαι, τοὺς πλείστους λέληθεν, ὅτι τοῖς μὲν τῶν ὄντων
 E ἁδιότις καταμαθεῖν αἰσθηταὶ τινες ὁμοιότητες πεφύκα-
 σιν, ἄς οὐδὲν χαλεπὸν δηλοῦν, ὅταν αὐτῶν τις βουληθῆ
 ὧ λόγον αἰτοῦναι περὶ τοῦ μὴ μετὰ πραγμάτων ἀλλὰ

χωρὶς λόγον ἁδιῶς ἐνδείξασθαι· τοῖς δ' αὖ μέγιστοις
 οὔσι καὶ τιμωτάτοις οὐκ ἔστιν εἰδῶλον οὐδὲν πρὸς τοὺς 286
 ἀνθρώπους εἰργασμένον ἐναργῶς, οὐ δειχθέντος τὴν τοῦ
 πυνθανομένου ψυχὴν ὁ βουλόμενος ἀποπληρῶσαι, πρὸς
 τῶν αἰσθησέων τινα προσαρμόττων, ἰκανῶς πληρῶσαι.
 διὸ δεῖ μελετᾶν λόγον ἐκάστου δυνατόν εἶναι δοῦναι καὶ
 δέξασθαι· τὰ γὰρ ἀσώματα, κάλλιστα ὄντα καὶ μέγιστα,
 λόγῳ μόνον, ἄλλῳ δὲ οὐδενὶ σαφῶς δεικνύνται, τούτων δὲ
 ἕνεκα πάντ' ἐστὶ τὰ νῦν λεγόμενα. ὁρῶν δ' ἐν τοῖς ἐλάτ-
 τοσιν ἢ μελέτη παντὸς περὶ μᾶλλον ἢ περὶ τὰ μέζω. B

NE. ΣΩ. Κάλλιστ' εἶπες.

ΞΕ. Ὡν τοίνυν χάριν ἅπανθ' ἡμῖν ταῦτ' ἐροθήθη
 περὶ τούτων, μνησθῶμεν.

NE. ΣΩ. Τίνων;

ΞΕ. Ταύτης τε οὐχ ἥμισυ αὐτῆς ἕνεκα τῆς δυσχε-
 ρείας, ἣν περὶ τὴν μακρολογίαν τὴν περὶ τὴν ὕφαντικὴν
 ἀπεδεξάμεθα δυσχερῶς, καὶ τὴν περὶ τὴν τοῦ παντός
 ἀνείλιξιν καὶ τὴν τοῦ σοφιστοῦ περὶ τῆς τοῦ μὴ ὄντος
 οὐσίας, ἐννοοῦντες ὡς ἔσχε μῆκος πλέον, καὶ ἐπὶ τούτοις
 δὴ πᾶσιν ἐπεπλήξαμεν ἡμῖν αὐτοῖς, δεισαντες μὴ περὶ C
 εργα ἅμα καὶ μακρὰ λέγοιμεν. ἴν' οὖν εἰσαυθὶς μηδὲν
 πάσχωμεν τοιοῦτον, τούτων ἕνεκα πάντα νῦν εἰρησθῆαι
 φάθι.

NE. ΣΩ. Ταῦτ' ἔσται. λέγε ἕξῃς μόνον.

ΞΕ. Λέγω τοίνυν, ὅτι χρὴ δὴ μεμνημένους ἐμὲ καὶ
 σὲ τῶν νῦν εἰρημένων τὸν τε ψόγον ἐκάστοτε καὶ ἐπαι-
 νον ποιείσθαι βραχύτητος ἅμα καὶ μήκους ὧν ἂν αἰεὶ περὶ
 λέγωμεν, μὴ πρὸς ἄλληλα τὰ μήκη κρίνοντες, ἀλλὰ κατὰ
 τὸ τῆς μετρητικῆς μέρος, ὃ τότε ἔφασιν δεῖν νενεμησθαι D
 πρὸς τὸ πρότερον.

NE. ΣΩ. Ὅρθῶς.

ΞΕ. Οὐ τοίνυν οὐδὲ πρὸς τούτο πάντα. οὔτε γὰρ
 PLATO I. 30

πρὸς τὴν ἡδονὴν μήκους ἀρμόττοντος οὐδὲν προσδεησόμεθα, πλὴν εἰ πάρεργόν τι· τό τε αὐτὸς πρὸς τὴν τοῦ προβληθέντος ζήτησιν, ὡς ἂν ῥᾶστα καὶ τάχιστα εὔροισιν, δευτέρου ἄλλ' οὐ πρῶτον ὁ λόγος ἀγαπᾶν παραγγέλλει, πολὺ δὲ μάλιστα καὶ πρῶτον τὴν μέθοδον αὐτὴν τιμᾶν τοῦ κατ' εἶδη δυνατὸν εἶναι διαιεῖν, καὶ δὴ καὶ λόγου, E ἂν τε παμμήκης λεχθεὶς τὸν ἀκούσαντα εἰρετικώτερον ἀπεργάζηται, τοῦτον σπονδάξεν καὶ τῷ μήκει μηδὲν ἀνακτεῖν, ἂν τ' αὐτὸς βραχύτερος, ὡσαύτως· ἐτι δ' αὐτὸς πρὸς τούτοις τὸν περὶ τὰς τοιαύτας συνουσίας ψέγοντα λόγων μήκη καὶ τὰς ἐν κύκλῳ περιόδους οὐκ ἀποδεχόμενον, ὅτι κρητὸν τοιοῦτον μὴ πάνυ ταχὺ μηδ' εὐθύς οὕτω μεθιέ- 287 και ψέξαντα μόνον ὡς μακρὰ τὰ λεχθέντα, ἀλλὰ καὶ προσ- αποφαίνεω οἶεσθαι δεῖν, ὡς βραχύτερα ἂν γενόμενα τοὺς συνόντας ἀπειργάζετο διαλεκτικώτερος καὶ τῆς τῶν ὄντων λόγῳ δηλώσεως εἰρετικώτερος, τῶν δὲ ἄλλων καὶ πρὸς ἄλλ' ἄττα ψόγων καὶ ἐπαίνων μηδὲν φροντίζειν μηδὲ τὸ παράπαν ἀκούειν δοκεῖν τῶν τοιούτων λόγων, καὶ τούτων μὲν ἄλλοι, εἰ καὶ σοὶ ταύτη ξυνδοκεῖ· πρὸς δὲ δὴ B τὸν πολιτικὸν ἴωμεν πάλιν, τῆς προρηθείσης ὑφαντικῆς αὐτῷ φέροντες τὸ παράδειγμα.

NE. ΣΩ. Καλῶς εἶπες, καὶ ποιῶμεν ἃ λέγεις.

XXVII. ΞΕ. Οὐκοῦν ἀπὸ γε τῶν πολλῶν ὁ βασιλεὺς ὅσαι ξύννομοι, μᾶλλον δὲ ἀπὸ πασῶν τῶν περὶ τὰς ἀγέλας διακεχώρισται· λοιπαὶ δέ, φαμέν, αἱ κατὰ πόλιν αὐτὴν τῶν τε ξυναιτίων καὶ τῶν αἰτίων, ὡς πρώτας ἀπ' ἀλλήλων διαιετέον.

NE. ΣΩ. Ὅρθῶς.

ΞΕ. Οἶσθ' οὖν ὅτι χαλεπὸν αὐτὰς τεμεῖν δίχα; τὸ δ' C αἰτιῶν, ὡς οἶμαι, προοῦσιν οὐχ ἦττον ἔσται καταφανές.

NE. ΣΩ. Οὐκοῦν κρητὸν δὴ οὕτως.

ΞΕ. Κατὰ μέλη τοίνυν αὐτὰς οἷον ἱερεῖον διαιερώ-

μεθα, ἐπειδὴ δίχα ἀδυνατοῦμεν. δεῖ γὰρ εἰς τὸν ἐγγύτατα ὅ τι μάλιστα τεμεῖν ἀριθμὸν αἰεῖ.

NE. ΣΩ. Πῶς οὖν ποιῶμεν τὰ νῦν;

ΞΕ. Ὡσπερ ἐμπροσθεν, ὁπόσαι παρῆγοντο ὄργανα περὶ τὴν ὑφαντικὴν, πάσας δὴπου τότε ἐτίθειμεν ὡς συν- αιτίους.

NE. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ νῦν δὴ ταῦτον μὲν τοῦτο, ἐτι δὲ μᾶλλον ἢ τόθ' ἡμῖν ποιητέον. ὅσαι γὰρ σμικρὸν ἢ μέγα τι δημι- D ουργοῦσι κατὰ πόλιν ὄργανον, θετέον ἀπάσας ταύτας ὡς οὕσας συναιτίους. ἄνευ γὰρ τούτων οὐκ ἂν ποτε γένοιτο πόλις οὐδὲ πολιτικὴ, τούτων δ' αὐτῶν βασιλικῆς ἔργον τέχνης οὐδὲν που θήσομεν.

NE. ΣΩ. Οὐ γάρ.

ΞΕ. Καὶ μὲν δὴ χαλεπὸν ἐπιχειροῦμεν δοῦν ἀποχω- ρίζοντες τοῦτο ἀπὸ τῶν ἄλλων τὸ γένος· ὅ τι γὰρ οὖν τῶν ὄντων [ὡς] ἔστιν ἑνὸς γέ τινος ὄργανον εἰπόντα δοκεῖν εἰρηκέναι τι πιθανόν. ὅμως δὲ ἕτερον αὐτῶν ἐν πόλει E κτημάτων εἰπωμεν τόδε.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὡς οὐκ ἔστι ταύτην τὴν δύναμιν ἔχον. οὐ γὰρ ἐπὶ γενέσεως αἰτία πηγνυται, καθάπερ ὄργανον, ἀλλ' ἔνεκα τοῦ δημιουργηθέντος σωτηρίας.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Τοῦτο δ' δὴ ξηροῖς καὶ ὑγροῖς καὶ ἐμπύροις καὶ ἀπύροις παντοδαπὸν εἶδος ἐργασθὲν ἀγγεῖον [ὃ δὴ] μιᾶ κλήσει προσφθεγγόμεθα, καὶ μάλα γε συχνὸν εἶδος καὶ τῇ ζητουμένῃ γε, ὡς οἶμαι, προσήκον οὐδὲν ἀτεχνῶς ἐπι- 288 στήμη.

NE. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Τούτων δὴ τρίτον ἕτερον εἶδος κτημάτων πάμ- πολυ κατοπτέον πέσον καὶ ἐνυδρον καὶ πολυπλανές καὶ

ἀπλανές καὶ τίμιον καὶ ἄτιμον, ἐν δὲ ὄνομα ἔχον, διότι πᾶν ἔνεκά τινος ἐφέδρας ἐστί, θάκος ἀεί τιμι γινόμενον.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὀχημα αὐτό που λέγομεν, οὐ πᾶν πολιτικῆς ἔργον, ἀλλὰ μᾶλλον πολὺ τεκτονικῆς καὶ κεραμικῆς καὶ χαλκοτυπικῆς.

NE. ΣΩ. Μανθάνω.

XXVIII. ΞΕ. Τί δέ; τέταρτον ἄρ' ἕτερον εἶναι τούτων λεκτέον, ἐν ᾧ τὰ πλείστα ἐστί τῶν παλαι ᾠθηέντων, ἐσθῆς τε ξύμπασα καὶ τῶν ὄπλων τὸ πολὺ καὶ τέχνη πάντα θ' ὅσα γήινα περιβλήματα καὶ λίθινα, καὶ μυρία ἕτερα; προβολῆς δὲ ἔνεκα ξυμπάντων αὐτῶν εἰργασμένων δικαιώτατ' ἂν ὅλον προσαγορευέοιτο πρόβλημα, καὶ πολλῶ μᾶλλον τέχνης οἰκοδομικῆς ἔργον καὶ ὑφαντικῆς τὸ πλείστον νομίζοιτ' ἂν ὀρθότερον ἢ πολιτικῆς.

NE. ΣΩ. Πᾶν μὲν οὖν.

C ΞΕ. Πέμπτον δὲ ἄρ' ἂν ἐθέλοισιν το περι τὸν κόσμον καὶ γραφικὴν θεῖναι καὶ ὅσα ταύτῃ προσχρώμενα καὶ μουσικῆ μιμήματα τελείται, πρὸς τὰς ἡδονὰς μόνον ἡμῶν ἀπειργασμένα, δικαίως δ' ἂν ὀνόματι περιληφθέντα εἴη;

NE. ΣΩ. Ποῖω;

ΞΕ. Παίγνιον πού τι λέγεται.

NE. ΣΩ. Τί μὴν;

ΞΕ. Τοῦτο τοίνυν τούτοις ἐν ὄνομα ἅπασι πρέπει προσαγορευθέν· οὐ γὰρ σπουδῆς οὐδὲν αὐτῶν χάριν, ἀλλὰ παιδιᾶς ἔνεκα πάντα θράται.

D NE. ΣΩ. Καὶ τοῦτο σχεδὸν ἐτι μανθάνω.

ΞΕ. Τὸ δὲ πᾶσι τούτοις σώματα παρέχον, ἐξ ὧν καὶ ἐν οἷς δημιουργοῦσιν ὁπόσαι τῶν τεχνῶν νῦν εἰρηγται, παντοδαπὸν εἶδος πολλῶν ἐτέρων τεχνῶν ἔκγονον ὄν, ἄρ' οὐχ ἔκτον θήσομεν;

NE. ΣΩ. Ποῖον δὴ λέγεις;

ΞΕ. Χρυσόν τε καὶ ἄργυρον καὶ πᾶνθ' ὁπόσα μεταλλεύεται καὶ ὅσα θρυτομικῆ καὶ κουρά ξύμπασα τέμνουσα παρέχει τεκτονικῆ καὶ πλεκτικῆ· καὶ ἐτι φλοιστικῆ φυτῶν τε καὶ ἐμφύχων δέρματα σωμάτων περιαιρούσα E σκυτοτομικῆ, καὶ ὅσαι περὶ τὰ τοιαῦτ' εἰσὶ τέχναι, καὶ φελλῶν καὶ βύβλων καὶ δεσμῶν ἐργαστικῆ παρῆσχον δημιουργεῖν σύνθετα ἐκ μη συντιθεμένων εἶδη γενῶν. ἐν δὲ αὐτὸ προσαγορευόμεν πᾶν τὸ πρωτογενὲς ἀνθρώποις κτήμα καὶ ἀξύνθητον καὶ βασιλικῆς ἐπιστήμης οὐδαμῶς ἔργον ὄν.

NE. ΣΩ. Καλῶς.

ΞΕ. Τὴν δὴ τῆς τροφῆς κτήσιν, καὶ ὅσα εἰς τὸ σῶμα ξυγκαταμεινύμενα ἐαυτῶν μέρεσι μέρη σώματος εἰς τὸ θεραπευέσθαι τινα δύναμιν εἴληχε, λεκτέον ἔβδομον ὄνο- 289 μάσαντας αὐτὸ ξύμπασι ἡμῶν εἶναι τροφόν, εἰ μὴ τι κάλλιον ἔχομεν ἄλλο θεῖσθαι· γεωργικῆ δὲ καὶ θηρευτικῆ καὶ γυμναστικῆ καὶ ἰατρικῆ καὶ μαγειρικῆ πᾶν ὑποτιθέντες ὀρθότερον ἀποδώσομεν ἢ τῇ πολιτικῇ.

NE. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὐ;

XXIX. ΞΕ. Σχεδὸν τοίνυν ὅσα ἔχεται κτήσεως, πλήν τῶν ἡμέρων ζώων, ἐν τούτοις ἐπτά οἶμαι γένεσιν εἰρησθαι. σκόπει δέ· ἦν γὰρ δικαιοῦτατα μὲν ἂν τεθῆν κατ' ἀρχὰς τὸ πρωτογενὲς εἶδος, μετὰ δὲ τοῦτο ὄργανον, ἀγ- B γέιον, ὄχημα, πρόβλημα, παίγνιον, θρέμμα. παραλείπομεν δὲ εἴ τι μὴ μέγα λέληθεν εἰς τι τούτων δυνατὸν ἀριότηειν, οἷον ἢ τοῦ νομίσματος ἰδέα καὶ σφραγίδων καὶ παντὸς χαρακτῆρος. γένος τε γὰρ ἐν αὐτοῖς ταῦτα οὐδὲν ἔχει μέγα ξύννομον, ἀλλὰ τὰ μὲν εἰς κόσμον, τὰ δὲ εἰς ὄργανα βία μὲν, ὅμως δὲ πάντως ἐλκόμενα συμφωνήσει. τὰ δὲ περὶ ζώων κτήσιν τῶν ἡμέρων, πλην δούλων, ἢ πρότε-

Ἐργον ἀγελαιοτροφικῆ διαμερισθεῖσα πάντα εὐληφύτα ἀναφαίνεται.

NE. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Τὸ δὲ δὴ δούλων καὶ πάντων ὑπηρετῶν λοιπόν, ἐν οἷς που καὶ μαντεύομαι τοὺς περὶ αὐτὸ τὸ πλέγμα ἀμφισβητοῦντας τῷ βασιλεὶ καταφανεῖς γενήσεσθαι, καθάπερ τοῖς ὑφάνταις τότε τοὺς περὶ τὸ νήθειν τε καὶ ξάινειν καὶ ὅσα ἄλλα εἶπομεν. οἱ δ' ἄλλοι πάντες, ὡς συναιτιοὶ λεχθέντες, ἅμα τοῖς ἔργοις τοῖς νῦν δὴ φηθεῖσιν ἀνήλονται καὶ ἀπεχωρίσθησαν ἀπὸ βασιλικῆς τε καὶ πολιτικῆς πράξεως.

NE. ΣΩ. Ἐοίκασι γοῦν.

ΞΕ. Ἴθι δὴ σκεψάμεθα τοὺς λοιποὺς προσελθόντες ἐγγύθεν, ἵν' αὐτοὺς εἰδῶμεν βεβαιότερον.

NE. ΣΩ. Οὐκοῦν χρη.

ΞΕ. Τοὺς μὲν δὴ μερίστους ὑπηρετάς, ὡς ἐνθένδε ἰδεῖν, τούναντίον ἔχοντας εὐρίσκομεν οἷς ὑπωπεύσαμεν ἐπιτήδευμα καὶ πάθος.

NE. ΣΩ. Τίνας;

ΞΕ. Τοὺς ἀνητούς τε καὶ τῷ τρόπῳ τούτῳ κητούς· Ἐοὺς ἀναμφισβητήτως δούλους ἔχομεν εἶπεῖν, ἥμιστα βασιλικῆς μεταποιουμένους τέχνης.

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὖν;

ΞΕ. Τί δέ; τῶν ἐλευθέρων ὅσοι τοῖς νῦν δὴ φηθεῖσιν εἰς ὑπηρετικὴν ἐκόντες αὐτοὺς τάττουσι, τὰ τε γεωργίας καὶ τὰ τῶν ἄλλων τεχνῶν ἔργα διακομίζοντες ἐπ' ἀλλήλους καὶ ἀνισοῦντες, οἱ μὲν κατ' ἀγοράς, οἱ δὲ πόλιν ἐκ πόλεως ἀλλάττοντες κατὰ θάλατταν καὶ περὶ νόμισμά τε πρὸς τάλλα καὶ αὐτὸ πρὸς αὐτὸ διαμείβοντες, οὗς ἀργυραμοιβούς τε καὶ ἐμπόρους καὶ ναυκλήρους καὶ καπήλους ἐπωνομάκαμεν, μῶν τῆς πολιτικῆς ἀμφισβητήσουσί τι;

NE. ΣΩ. Τάχ' ἂν ἴσως τίς γε τῶν ἐμπορευτικῶν.

ΞΕ. Ἄλλ' οὐ μὴν, οὗς γε ὀρώμεν μισθωτοὺς καὶ θήτας πᾶσιν ἐτοιμώτατα ὑπηρετοῦντας, μὴ ποτε βασιλικῆς μεταποιουμένους εὐρώμεν.

NE. ΣΩ. Πῶς γάρ;

ΞΕ. Τί δὲ ἄρα τοὺς τὰ τοιαῦτα διακονοῦντας ἡμῖν ἐκάστοτε;

NE. ΣΩ. Τὰ ποια εἶπες καὶ τίνας;

ΞΕ. Ὃν τὸ κηρυκικὸν ἔθνος, ὅσοι τε περὶ γράμματα σοφοὶ γίνονται πολλάκις ὑπηρετήσαντες, καὶ πόλλ' ἄλλα ἕτερα περὶ τὰς ἀρχὰς διαπονεῖσθαι τινὲς ἕτεροι πάνδεινοι, τί τούτους αὐ λέξομεν;

NE. ΣΩ. Ὅπερ εἶπες νῦν, ὑπηρετάς, ἀλλ' οὐκ αὐτοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν ἀρχοντας.

ΞΕ. Ἄλλ' οὐ μὴν, οἶμαί γε, ἐνύπνιον ἰδὼν εἶπον ταύτην φανήσεσθαι τοὺς διαφερόντως ἀμφισβητοῦντας τῆς πολιτικῆς. καίτοι σφόδρα γε ἄτοπον ἂν εἶναι δόξειε τὸ ζητεῖν τούτους ἐν ὑπηρετικῇ μοίρᾳ τινί.

NE. ΣΩ. Κομιδῆ μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἐτι δὴ προσμίζομεν ἐγγύτερον ἐπὶ τοὺς μήπω βεβασανισμένους. εἰσὶ δὲ οἱ τε περὶ μαντικὴν ἔχοντες τινος ἐπιστήμης διακόνου μόριον· ἐρμηνευτὰ γάρ που νομίζονται παρὰ θεῶν ἀνθρώποις.

NE. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ μὴν καὶ τὸ τῶν ἱερέων αὐ γένος, ὡς τὸ νόμιμόν φησι, παρὰ μὲν ἡμῶν δωρεὰς θεοῖς διὰ θυσιῶν ἐπιστημὸν ἐστὶ κατὰ νοῦν ἐκείνοις δωρεῖσθαι, παρὰ δὲ ἐκείνων ἡμῖν εὐχαῖς κτήσιν ἀγαθῶν αἰτήσεσθαι· ταῦτα δὲ διακόνου τέχνης ἐστὶ που μόρια ἀμφότερα.

NE. ΣΩ. Φαίνεται γοῦν.

XXX. ΞΕ. Ἦδη τοίνυν μοι δοκοῦμεν οἶόν γε τίνας ἴχνους ἐφ' ὃ πορευόμεθα προσάπτεσθαι. τὸ γὰρ δὴ τῶν

ἱερῶν σχῆμα καὶ τὸ τῶν μάντεων εὖ μάλα φρονήματος πληροῦται καὶ δόξαν σεμνὴν λαμβάνει διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἐγγειφημάτων, ὥστε περὶ μὲν Αἴγυπτον οὐδ' ἔξεστι βασιλεῖα χωρὶς ἱερατικῆς ἄρχειν, ἀλλ' ἐὰν ἄρα καὶ τύχη πρότερον ἐξ ἄλλου γένους βιασάμενος, ὕστερον ἀναγκάστον εἰς τοῦτο εἰστέλεισθαι αὐτὸν τὸ γένος· ἐτι δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων πολλαχοῦ ταῖς μεγίσταις ἀρχαῖς τὰ μέγιστα τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα θύματα εὔροι τις ἂν προσιαττόμενα θύειν. καὶ δὴ καὶ παρ' ἡμῖν οὐχ ἥμισυ δῆλον ὃ λέγω· τῷ γὰρ λαχόντι βασιλεῖ φασὶ τῆδε τὰ σεμνότατα καὶ μάλιστα πάτρια τῶν ἀρχαίων θυσιαῶν ἀποδεδόσθαι.

NE. ΣΩ. Καὶ πάνυ γε.

291 ΞΕ. Τούτους τε τοίνυν τοὺς κληρωτοὺς βασιλεῖας ἕμα καὶ ἱερέας, καὶ ὑπηρέτας αὐτῶν καὶ τινα ἕτερον πάμπαν ὄχλον σκεπτέον, ὃς ἄρτι κατάδηλος νῦν ἡμῖν γέγονεν ἀποχωρισθέντων τῶν ἐμπροσθεν.

NE. ΣΩ. Τίνας αὐτοὺς καὶ λέγεις;

ΞΕ. Καὶ μάλα τινὰς ἀτόπους.

NE. ΣΩ. Τί δὴ;

ΞΕ. Πάμφυλόν τι γένος αὐτῶν, ὡς γε ἄρτι σκοπούμενον φαίνεται. πολλοὶ μὲν γὰρ λέουσι τῶν ἀνδρῶν εἰξασίαι καὶ κενταύροις καὶ τοιοῦτοισιν ἑτέροις, πάμπαν δὲ σατύροις καὶ τοῖς ἀσθενέσι καὶ πολυτρόποις θηρίοις· ταχὺ δὲ μεταλλάττουσι τὰς τε ιδέας καὶ τὴν δύναμιν εἰς ἀλλήλους. καὶ μέντοι μοι νῦν, ὦ Σώκρατες, ἄρτι δοκῶ κατανεοηκέναι τοὺς ἀνδρας.

NE. ΣΩ. Λέγοις ἂν· εἰκας γὰρ ἄτοπὸν τι καθορᾶν.

ΞΕ. Ναί· τὸ γὰρ ἄτοπον ἐξ ἀγνοίας πασι συμβαίνει. καὶ γὰρ δὴ καὶ νῦν αὐτὸς τοῦτο ἐπαθόν· ἐξαίφνης ἡμφεγνόησα κατιδὼν τὸν περὶ τὰ τῶν πόλεων πράγματα χορόν.

NE. ΣΩ. Ποῖον;

ΞΕ. Τὸν πάντων τῶν σοφιστῶν μέγιστον γόητα καὶ ταύτης τῆς τέχνης ἐμπειρότατον· ὃν ἀπὸ τῶν ὄντως ὄντων πολιτικῶν καὶ βασιλικῶν καίπερ χαλεπὸν ὄντα ἀφαιρεῖν ἀφαιρετέον, εἰ μέλλομεν ἰδεῖν ἐναργῶς τὸ ζητούμενον.

NE. ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε οὐκ ἀνετέον.

ΞΕ. Οὐκ οὐκ δὴ κατὰ γε τὴν ἐμὴν. καὶ μοι φράζε τόδε.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

XXXI. ΞΕ. Ἄρ' οὐ μοναρχία τῶν πολιτικῶν ἡμῖν ὁ ἀρχῶν ἐστὶ μία;

NE. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ μετὰ μοναρχίαν εἴποι τις ἂν, οἶμαι, τὴν ὑπὸ τῶν ὀλίγων δυναστείαν.

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Τρίτον δὲ σχῆμα πολιτείας οὐχ ἢ τοῦ πλήθους ἀρχή, δημοκρατία τοῦνομα κληθεῖσα;

NE. ΣΩ. Πάνυ γε.

ΞΕ. Τρεῖς δ' οὐσαι μῶν οὐ πέντε τρόπον τινα γίνονται, δύο ἐξ ἑαυτῶν ἄλλα πρὸς αὐταῖς ὀνόματα τίτουσαι;

NE. ΣΩ. Ποῖα δὴ;

ΞΕ. Πρὸς τὸ βίαιόν πον καὶ ἐκούσιον ἀποσκοποῦν· ἕτερες νῦν καὶ πενίαν καὶ πλοῦτον καὶ νόμον καὶ ἀνομίαν ἐν αὐταῖς γιγνόμενα διπλῆν ἑκατέραν τοῖν δυοῖν διαιροῦντες μοναρχίαν μὲν προσαγορεύουσιν ὡς δύο παρεχομένην εἰδὴ δυοῖν ὀνόμασι, τυραννίδι, τὸ δὲ βασιλικῆ.

NE. ΣΩ. Τί μὴν;

ΞΕ. Τὴν δὲ ὑπὸ ὀλίγων γε ἐκάστοτε κρατηθεῖσαν πόλιν ἀριστοκρατίαν καὶ ὀλιγαρχίαν.

NE. ΣΩ. Καὶ πάνυ γε.

292 **ΞΕ.** Δημοκρατίας γε μὴν, εἴν τ' οὖν βιαίως εἴν τε ἐκουσίως τῶν τὰς οὐσίας ἔχοντων τὸ πλῆθος ἄρχη, καὶ εἴν τε τοὺς νόμους ἀκριβῶς φυλάττον εἴν τε μὴ, πάντας τοῦνομα οὐδεὶς αὐτῆς εἴωθε μεταλλάττειν.

ΝΕ. ΣΩ. Ἀληθῆ.

ΞΕ. Τί οὖν; οἴομεθά τινα τούτων τῶν πολιτειῶν ὀρθὴν εἶναι τούτοις τοῖς ὅροις ὀρισθεῖσαν, ἐν καὶ ὀλίγοις καὶ πολλοῖς, καὶ πλούτῳ καὶ πενίᾳ, καὶ τῷ βίαιῳ καὶ ἐκούσιῳ, καὶ μετὰ γραμμάτων καὶ ἄνευ νόμων ξυμβαίνουσαν γίνεσθαι;

ΝΕ. ΣΩ. Τί γὰρ δὴ καὶ κωλύει;

ΞΕ. Σκόπει δὴ σαφέστερον, τῆδε ἐπόμενος.

ΝΕ. ΣΩ. Πῆ;

ΞΕ. Τῷ ἡθῆντι κατὰ πρώτας πότερον ἐμμενοῦμεν ἢ διαφωνήσομεν;

ΝΕ. ΣΩ. Τῷ δὴ ποῖῳ λέγεις;

ΞΕ. Τὴν βασιλικὴν ἄρχην τῶν ἐπιστημῶν εἶναι τινα ἐφαμεν, οἶμαι.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ τούτων γε οὐχ ἀπασῶν, ἀλλὰ κριτικὴν δῆπου τινα καὶ ἐπιστατικὴν ἐξ τῶν ἄλλων προειλόμεθα.

ΝΕ. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ τῆς ἐπιστατικῆς τὴν μὲν ἐπ' ἀφύγοις ἔργοις, τὴν δὲ ἐπὶ ζώοις· καὶ κατὰ τοῦτον δὴ τὸν τρόπον μερίζοντες δεῦρ' αἰεὶ προσηληθῆμεν, ἐπιστήμης οὐκ ἐπιλανθανόμενοι, τὸ δ' ἥτις οὐχ ἰκανῶς ποῦ δυνάμενοι διακριβῶσασθαι.

ΝΕ. ΣΩ. Λέγεις ὀρθῶς.

ΞΕ. Τοῦτ' αὐτὸ τοίνυν ἄρ' ἐννοοῦμεν, ὅτι τὸν ὄρον οὐκ ὀλίγους οὐδὲ πολλοὺς, οὐδὲ τὸ ἐκούσιον οὐδὲ τὸ ἀκούσιον, οὐδὲ πενίαν οὐδὲ πλοῦτον γίνεσθαι περὶ αὐ-

τῶν χρεῶν, ἀλλὰ τινα ἐπιστήμην, εἴπερ ἀκολουθήσομεν τοῖς πρόσθεν;

XXXII. ΝΕ. ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε ἀδύνατον ἢ μὴ ποιεῖν.

ΞΕ. Ἐξ ἀνάγκης δὴ νῦν τοῦτο οὕτω σκεπτέον, ἐν τίμῃ ποτὲ τούτων ἐπιστήμη ξυμβαίνει γίνεσθαι περὶ ἀνθρώπων ἄρχῆς, σχεδὸν τῆς χαλεπωτάτης καὶ μερίστης κτήσασθαι. δεῖ γὰρ ἰδεῖν αὐτήν, ἵνα θεασώμεθα τίνας ἀφαιρετέον ἀπὸ τοῦ φρονίμου βασιλέως, οἱ προσποιοῦνται μὲν εἶναι πολιτικοὶ καὶ πείθουσι πολλοὺς, εἰσι δὲ οὐδαμῶς.

ΝΕ. ΣΩ. Δεῖ γὰρ δὴ ποιεῖν τοῦτο, ὡς ὁ λόγος ἡμῖν προείρηκεν.

ΞΕ. Μῶν οὖν δοκεῖ πλῆθος γε ἐν πόλει ταύτην τὴν ἐπιστήμην δυνατὸν εἶναι κτήσασθαι;

ΝΕ. ΣΩ. Καὶ πᾶς;

ΞΕ. Ἀλλ' ἄρα ἐν χιλιάδῳ πόλει δυνατὸν ἑκατόν τινας ἢ καὶ πενήκοντα αὐτὴν ἰκανῶς κτήσασθαι;

ΝΕ. ΣΩ. Ῥάστι μὲντ' ἂν οὕτω γ' εἴη πασῶν τῶν τεχνῶν· ἴσμεν γὰρ ὅτι χιλίων ἀνδρῶν ἄκροι πεττενταί τοσοῦτοι πρὸς τοὺς ἐν τοῖς ἄλλοις Ἑλλησιν οὐκ ἂν γένοιτό ποτε, μὴ τι δὴ βασιλεῖς γε. δεῖ γὰρ δὴ τὸν γε τὴν βασιλικὴν ἔχοντα ἐπιστήμην, ἂν τ' ἄρχῃ καὶ εἴν μὴ, κατὰ τὸν ἔμπροσθε λόγον ὅμως βασιλικὸν προσαγορεύεσθαι. 293

ΞΕ. Καλῶς ἀπεμνημόνευσας. ἐπόμενον δὲ οἶμαι τοῦτω τὴν μὲν ὀρθὴν ἄρχην περὶ ἓνα τινα καὶ δύο καὶ παντάπασιν ὀλίγους δεῖν ζητεῖν, ὅταν ὀρθὴ γίνηται.

ΝΕ. ΣΩ. Τί μὴν;

ΞΕ. Τούτους δὲ γε, εἴν τε ἐκόντων εἴν τε ἀκόντων ἄρχωσιν, εἴν τε κατὰ γράμματα εἴν τε ἄνευ γραμμάτων, καὶ εἴν πλουτοῦντες ἢ πενόμενοι, νομιστέον, ὥσπερ νῦν ἡγούμεθα, κατὰ τέχνην ἡντιοῦν ἄρχῃν ἄρχοντας. τοὺς ἱατροὺς δὲ οὐχ ἡμιστὰ νενομίκαμεν, εἴν τε ἐκόντας εἴν ἢ

τε ἄκουτας ἡμᾶς ἰδῆται, τέμνοντες ἢ καίοντες ἢ τινα ἄλ-
λην ἀλγηδόνα προσάπτοντες, καὶ ἐὰν κατὰ γράμματα ἢ
χωρὶς γραμμάτων, καὶ ἐὰν πένητες ὄντες ἢ πλούσιοι, πάν-
τως οὐδὲν ἦττον ἰατροὺς φάμεν, ἕωςπερ ἂν ἐπιστατούν-
τες τέχνη, καθαιρουντες εἴτε ἄλλως ἰσχυαίνοντες εἴτε ἀξιά-
νοντες, ἂν μόνον ἐπ' ἀγαθῷ τῷ τῶν σωμάτων, βελτίω
C ποιούντες ἐκ χειρόνων, σώξωσιν οἱ θεραπεύοντες ἕκαστοι
τὰ θεραπευόμενα, ταύτη θήσομεν, ὡς οἶμαι, καὶ οὐκ
ἄλλη, τοῦτον ὄρον ὀρθὸν εἶναι μόνον ἰατρικῆς καὶ ἄλλης
ἡστιν ὁσοῦν ἀρχῆς.

NE. ΣΩ. Κομιδῆ μὲν οὖν.

XXXIII. ΞΕ. Ἀναγκαῖον δὴ καὶ πολιτείαν, ὡς εἶοικε,
ταύτην ὀρθὴν διαφερόντως εἶναι καὶ μόνην πολιτείαν, ἐν
ἣ τις ἂν εὐρίσκει τοὺς ἄρχοντας ἀληθῶς ἐπιστήμονας καὶ
οὐ δοκοῦντας μόνον, ἐὰν τε κατὰ νόμους ἐὰν τε ἄνευ νό-
μων ἄρχωσι, καὶ ἐπόντων καὶ ἀκόντων, ἢ πενόμενοι ἢ
D πλουτοῦντες, τούτων ὑπολογιστέον οὐδὲν οὐδαμῶς εἶναι
κατ' οὐδεμίαν ὀρθότητα.

NE. ΣΩ. Καλῶς.

ΞΕ. Καὶ ἐὰν τέ γε ἀποκτινύντες τινὰς ἢ καὶ ἐκβάλ-
λοντες καθαιρῶσιν ἐπ' ἀγαθῷ τὴν πόλιν, εἴτε καὶ ἀποι-
κίας οἷον σμήνη μελιτῶν ἐκπέμποντες ποι σμικροτέρων
ποιῶσιν, ἢ τινὰς ἐπεισαγόμενοι ποθεν ἄλλους ἐξώθεν πο-
λίτας ποιῶντες αὐτὴν ἀξίωσιν, ἕωςπερ ἂν ἐπιστήμη καὶ
τῷ δικαίῳ προσχωρήμενοι σώζοντες ἐκ χειρόνος βελτίω
E ποιῶσι κατὰ δύναμιν, ταύτην τότε καὶ κατὰ τοὺς τοιού-
τους ὄρους ἡμῖν μόνην ὀρθὴν πολιτείαν εἶναι φητέον·
ὅσας δὲ ἄλλας λέγομεν, οὐ γνησίας οὐδ' ὄντως οὐσας λε-
κτέον, ἀλλὰ μεμιμημένας ταύτην, ὥς μὲν ὡς ἐνόμους
λέγομεν, ἐπὶ τὰ καλλίω, τὰς δὲ ἄλλας ἐπὶ τὰ αἰσχίονα με-
μιμησθαι.

NE. ΣΩ. Τὰ μὲν ἄλλα, ὦ ξένη, μετρίως εἶοικεν εἶ-

ρησθαι· τὸ δὲ καὶ ἄνευ νόμων δεῖν ἀρχεῖν γαλεπώτερον
ἀκούειν ἐρρήθη.

ΞΕ. Σμικρόν γε ἐφθης με ἐρόμενος, ὦ Σώκρατες.
ἐμελλον γὰρ σε διερωτήσῃν ταῦτα πότερον ἀποδέχει πάν- 294
τα, ἢ τι καὶ δυσχεραίνεις τῶν λεχθέντων· νῦν δὲ ἤδη φα-
νερόν, ὅτι τοῦτο βουλευσόμεθα τὸ περὶ τῆς τῶν ἄνευ νό-
μων ἀρχόντων ὀρθότητος διελθεῖν ἡμᾶς.

NE. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Τρόπου τινα μέντοι δηλοῦν ὅτι τῆς βασιλικῆς
ἐστὶν ἡ νομοθετικῆ· τὸ δ' ἄριστον οὐ τοὺς νόμους ἐστὶν
ἰσχύειν, ἀλλ' ἄνδρα τὸν μετὰ φρονήσεως βασιλικόν. οἶσθ'
ὄπη;

NE. ΣΩ. Πῆ δὴ λέγεις;

ΞΕ. Ὅτι νόμος οὐκ ἂν ποτε δύναται τὸ τε ἄριστον
καὶ τὸ δικαιοτάτον ἀκριβῶς πᾶσιν ἅμα περιλαβῶν τὸ βέλ- B
τιστον ἐπιτάττειν· αἱ γὰρ ἀνομοιότητες τῶν τε ἀνθρώ-
πων καὶ τῶν πράξεων καὶ τὸ μηδέποτε μηδὲν, ὡς ἔπος εἶ-
πεῖν, ἡσυχίαν ἄγειν τῶν ἀνθρωπίνων οὐδὲν ἐῴσις ἀπλοῦν
ἐν οὐδενὶ περὶ ἀπάντων καὶ ἐπὶ πάντα τὸν χρόνον ἀπο-
φαίνεσθαι τέχνην οὐδ' ἡντινοῦν. ταῦτα δὴ συγχαροῦ-
μέν πού;

NE. ΣΩ. Τί μὲν;

ΞΕ. Τὸν δὲ γε νόμον ὁρῶμεν σχεδὸν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο
ξυντείνοντα, ὥσπερ τινα ἄνθρωπον ἀνθάδη καὶ ἀμαθῆ C
καὶ μηδένα μηδὲν ἐῴντα ποιεῖν παρὰ τὴν ἑαυτοῦ τάξιν,
μηδ' ἐπερωτᾶν μηδένα, μηδ' ἂν τι νέον ἄρα τῷ ξυμβαίῃ
βέλτιον παρὰ τὸν λόγον ὃν αὐτὸς ἐπέταξεν.

NE. ΣΩ. Ἀληθῆ· ποιεῖ γὰρ ἀτεχνῶς, καθάπερ εἰ-
ρηκας νῦν, ὁ νόμος ἡμῖν ἐκάστοις.

ΞΕ. Οὐκοῦν ἀδύνατον εὖ ἔχειν πρὸς τὰ μηδέποτε
ἀπλᾶ τὸ διὰ παντὸς γιγνόμενον ἀπλοῦν;

NE. ΣΩ. Κινδυνεύει.

XXXIV. ΞΕ. Διὰ τί δὴ ποτ' οὐκ ἀναγκαῖον νομο-
D θετεῖν, ἐπειδήπερ οὐκ ὀρθότατον ὁ νόμος; ἀνευρετέον
τούτου τὴν αἰτίαν.

ΝΕ. ΣΩ. Τί μὴν;

ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ παρ' ὑμῖν εἰσὶ τινες, οἵαι καὶ ἐν ἄλ-
λαις πόλεσιν, ἀθρόων ἀνθρώπων ἀσκήσεις, εἴτε πρὸς
δρομον εἴτε πρὸς ἄλλο τι, φιλονεικίας ἕνεκα;

ΝΕ. ΣΩ. Καὶ πάνν γε πολλαί.

ΞΕ. Φέρε νῦν ἀναλάβωμεν πάλιν μνήμη τὰς τῶν
τέχνη γυμναζόντων ἐπιτάξεις ἐν ταῖς τοιαύταις ἀρχαῖς.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὅτι λεπτοργεῖν οὐκ ἐγχαρεῖν ἡγοῦνται καθ'
E ἓνα ἕκαστον, τῷ σώματι τὸ προσήκον ἐκάστῳ προστάτ-
τοντες, ἀλλὰ παχύτερον οἴονται δεῖν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ
ἐπὶ πολλοὺς τὴν τοῦ λυσιτελοῦντος τοῖς σώμασι ποιεῖσθαι
τάξιν.

ΝΕ. ΣΩ. Καλῶς.

ΞΕ. Διὸ δὴ γε καὶ ἴσους πόνοους νῦν διδόντες ἀθρό-
οις ἅμα μὲν ἐξορμῶσιν, ἅμα δὲ καὶ καταπαύουσι δρόμου
καὶ πάλης καὶ πάντων τῶν κατὰ σώματα πόνων.

ΝΕ. ΣΩ. Ἔστι ταῦτα.

ΞΕ. Καὶ τὸν νομοθέτην τοίνυν ἡγάμεθα, τὸν ταῖ-
σιν ἀγέλαις ἐπιστατήσοντα τοῦ δικαίου πέρι καὶ τῶν πρὸς
295 ἀλλήλους συμβολαίων, μὴ ποθ' ἱκανὸν γενήσεσθαι πᾶσιν
ἀθρόοις προστάττοντα ἀκριβῶς ἐν ἑκάστῳ τὸ προσήκον
ἀποδιδόναι.

ΝΕ. ΣΩ. Τὸ γοῦν εἰκός.

ΞΕ. Ἀλλὰ τὸ τοῖς πολλοῖς γε, οἶμαι, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ
πολὺ καὶ πως οὕτωςι παχύτερος ἐκάστοις τὸν νόμον θή-
σει, καὶ ἐν γράμμασιν ἀποδιδούς καὶ ἐν ἀγραμμάτοις, πα-
τρίης δὲ ἔθεσι νομοθετῶν.

ΝΕ. ΣΩ. Ὄρθως.

ΞΕ. Ὄρθως μέντοι. πῶς γὰρ τις ἱκανὸς γένοιτ' ἂν
ποτε, ὃ Σώκρατες, ὥστε διὰ βίον αἰεὶ παρακαθήμενος
ἐκάστῳ δι' ἀκριβείας προστάττειν τὸ προσήκον; ἐπεὶ τοῦτ' B
ἂν δυνατὸς ᾖν, ὡς οἶμαι, τῶν τὴν βασιλικὴν ὀφισσοῦν
ὄντως ἐπιστήμην εἰληφότων σχολῇ ποτ' ἂν ἑαυτῷ θεῖτ'
ἐμποδίσματα γράφων τοὺς λεχθέντας τούτους νόμους.

ΝΕ. ΣΩ. Ἐκ τῶν νῦν γοῦν, ὃ ξένε, εἰρημένων.

ΞΕ. Μᾶλλον δέ γε, ὃ βέλτιστε, ἐκ τῶν μελλόντων
ῆθησεσθαι.

ΝΕ. ΣΩ. Τίνων δὴ;

ΞΕ. Τῶν τοιῶνδε. εἰπωμεν γὰρ δὴ πρὸς γε ἡμᾶς
αὐτοὺς, ἱατρὸν μέλλοντα ἢ καὶ τινα γυμναστικὸν ἀποδη- C
μεῖν καὶ ἀπέσεσθαι τῶν θεραπευομένων συχνόν, ὡς οἴ-
οιτο, χρόνον, μὴ μνημονεύσειν οἰηθέντα τὰ προσταχθέντα
τοὺς γυμναζομένους ἢ τοὺς κάμνοντας, ὑπομνήματα γρά-
φειν ἂν ἐθέλειν αὐτοῖς, ἢ πᾶς;

ΝΕ. ΣΩ. Οὕτως.

ΞΕ. Τί δέ; εἰ παρὰ δόξαν ἐλάττω χρόνον ἀποδημή-
σας ἔλθοι πάλιν, ἄρ' οὐκ ἂν παρ' ἐκεῖνα τὰ γράμματα
τολμήσειεν ἄλλα ὑποθέσθαι, συμβαινόντων ἄλλων βελ-
τιόνων τοῖς κάμνουσι διὰ πνεύματα ἢ τι καὶ ἄλλο παρὰ D
τὴν ἐλπίδα τῶν ἐκ Διὸς ἐτέρως πως τῶν εἰωθότων γενό-
μενα, καρτερῶν δ' ἂν ἡγοῖτο δεῖν μὴ ἐκβαίνειν τὰ ἀρχαῖα
ποτε νομοθετηθέντα μήτε αὐτὸν προστάττοντα ἄλλα μήτε
τὸν κάμνοντα ἕτερα τολμῶντα παρὰ τὰ γραφέντα δοῦν,
ὡς ταῦτα ὄντα ἱατρικὰ καὶ ὑγιεινά, τὰ δὲ ἐτέρως γιγνό-
μενα νοσώδη τε καὶ οὐκ ἔντεχνα· ἢ πᾶν τὸ τοιοῦτον ἐν γε
ἐπιστήμῃ συμβαῖνον καὶ ἀληθεῖ τέχνῃ περὶ ἅπαντα παν- E
τάπασι γέλως ἂν ὁ μέγιστος γίγνοιτο τῶν τοιούτων νομο-
θετημάτων;

ΝΕ. ΣΩ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΞΕ. Τῷ δὲ τὰ δίκαια δὴ καὶ ἄδικα καὶ καλὰ καὶ αἰ-

σχηρά καὶ ἀγαθὰ καὶ κακὰ γράψαντι καὶ ἄγραφα νομοθετήσαντι ταῖς τῶν ἀνθρώπων ἀγέλαις, ὅποσαι κατὰ πόλιν ἐν ἐκάσταις νομεύονται κατὰ τοὺς τῶν γραφάντων νόμους, ἂν ὁ μετὰ τέχνης γράψας ἢ τις ἕτερος ὅμοιος ἀφί-
296 κηται, μὴ ἐξέστω δὴ παρὰ ταῦτα ἕτερα προστάττειν; ἢ καὶ τοῦτο τὸ ἀπόρημα οὐδὲν ἦττον ἂν ἐκείνου τῆ ἀληθείᾳ γελοῖον φαίνοιτο;

NE. ΣΩ. Τί μήν;

XXXV. ΞΕ. Οἶσθ' οὖν ἐπὶ τῷ τοιοῦτῳ λόγον τὸν παρὰ τῶν πολλῶν λεγόμενον;

NE. ΣΩ. Οὐκ ἐννοῶ νῦν γ' οὕτως.

ΞΕ. Καὶ μὴν εὐπρεπής. φασὶ γὰρ δὴ δεῖν, εἰ τις γινώσκει παρὰ τοὺς τῶν ἐμπροσθεν βελτίους νόμους, νομοθετεῖν τὴν ἑαυτοῦ πόλιν ἕκαστον πείσαντα, ἄλλως δὲ μὴ.

NE. ΣΩ. Τί οὖν; οὐκ ὀρθῶς;

B ΞΕ. Ἴσως. ἂν δ' οὖν μὴ πείθων τις βιάσῃται τὸ βέλτιον, ἀπόκριναι, τί τοῦνομα τῆς βίας ἐστίν; μὴ μέντοι πω, περὶ δὲ τῶν ἐμπροσθεν πρότερον.

NE. ΣΩ. Ποῖον δὴ λέγεις;

C ΞΕ. Ἄν τις ἄρα μὴ πείθων τὸν ἰατρεινόμενον, ἔχων δὲ ὀρθῶς τὴν τέχνην, παρὰ τὰ γεγραμμένα βέλτιον ἀναγκάζῃ δρᾶν παῖδα ἢ τινα ἄνδρα ἢ καὶ γυναῖκα, τί τοῦνομα τῆς βίας ἐστίν ταύτης; ἄρ' οὐ πᾶν μᾶλλον ἢ τὸ παρὰ τὴν τέχνην λεγόμενον ἁμάρτημα τὸ νοσῶδες; καὶ πάντα ὀρθῶς εἰπεῖν ἐστὶ πρότερον τῷ βιασθέντι περὶ τὸ τοιοῦτον, πλὴν ὅτι νοσῶδη καὶ ἄτεχνα πέπονθεν ὑπὸ τῶν βιασαμένων ἰατρῶν;

NE. ΣΩ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΞΕ. Τί δὲ ἡμῖν δὴ τὸ παρὰ τὴν πολιτικὴν τέχνην ἁμάρτημα λεγόμενόν ἐστιν; ἄρ' οὐ τὸ αἰσχρὸν καὶ κακὸν καὶ ἄδικον;

NE. ΣΩ. Παντάπασι γε.

ΞΕ. Τῶν δὴ βιασθέντων παρὰ τὰ γεγραμμένα καὶ πάτρια δρᾶν ἕτερα δικαιότερα καὶ ἀμείνω καὶ καλλίω τῶν ἐμπροσθεν, φέρε, τὸν τῶν τοιούτων αὐ ψόγον περὶ τῆς τοιαύτης βίας, ἄρ', εἰ μέλλει μὴ καταγελαστότατος εἶναι πάντων, πάντα αὐτῷ μᾶλλον λεκτέον ἐκάστοτε, πλὴν ὡς αἰσχρὰ καὶ ἄδικα καὶ κακὰ πεπόνθασιν οἱ βιασθέντες ὑπὸ τῶν βιασαμένων;

NE. ΣΩ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΞΕ. Ἄλλ' ἄρα ἐὰν μὲν πλούσιος ὁ βιασάμενος ἢ, δίκαια, ἂν δ' ἄρα πένης, ἄδικα τὰ βιασθέντα ἐστίν; ἢ καὶ πείσας κἂν μὴ πείσας τις, πλούσιος ἢ πένης, ἢ κατὰ γράμματα ἢ παρὰ γράμματα, δρᾶ [μὴ ξύμφορα ἢ] ξύμφορα, τοῦτου δεῖ καὶ περὶ ταῦτα τὸν ὄρον εἶναι τὸν γε ἀληθινώτατον ὀρθῆς πόλεως διοικήσεως, ὃν ὁ σοφὸς καὶ ἀγαθὸς ἀνὴρ διοικήσει τὸ τῶν ἀρχομένων; ὥσπερ ὁ κυβερνήτης τὸ τῆς νεῶς καὶ ναυτῶν ἀεὶ ξυμφέρον παραφυλάττων, οὐ γράμματα τιθεῖς ἀλλὰ τὴν τέχνην νόμον παρεχόμενος, σώζει τοὺς συνναύτας, οὕτω καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τοῦτον παρὰ τῶν οὕτως ἄρχειν δυναμένων ὀρθῆ γίγνοιτ' ἂν πολιτεία, τὴν τῆς τέχνης ῥώμην τῶν νόμων παρεχομένων κρείττω; καὶ πάντα ποιῶσι τοῖς ἐμφοροσιν ἀρχουσιν οὐκ ἐστὶν ἁμάρτημα, μέχριπερ ἂν ἐν μέγα φυλάττωσι, τὸ μετὰ νοῦ καὶ τέχνης δικαιοτάτου ἀεὶ διανεμόντες τοῖς ἐν τῇ πόλει σώζειν τε αὐτοὺς οἷοί τε ὥσι καὶ ἀμείνους ἐκ χειρόνων ἀποτελεῖν κατὰ τὸ δυνατόν;

NE. ΣΩ. Οὐκ ἐστ' ἀντιπεῖν παρὰ γε ἢ νῦν εἴρηται.

ΞΕ. Καὶ μὴν πρὸς ἐκεῖνα οὐδὲ ἀντιρρητέον.

XXXVI. NE. ΣΩ. Τὰ ποῖα εἶπες;

ΞΕ. Ὡς οὐκ ἂν ποτε πλῆθος οὐδ' ὠντινωοῦν τὴν τοιαύτην λαβὸν ἐπιστήμην οἷον τ' ἂν γένοιτο μετὰ νοῦ

C διοικεῖν πόλιν, ἀλλὰ περὶ σμικρὸν τι καὶ ὀλίγον καὶ τὸ ἐν ἔστι ζητητέον τὴν μίαν ἐκείνην πολιτείαν τὴν ὀρθήν, τὰς δ' ἄλλας μιμητάτα θετέον, ὥσπερ καὶ ὀλίγον πρότερον ἐροῦσθαι, τὰς μὲν ἐπὶ τὰ καλλίονα, τὰς δὲ ἐπὶ τὰ αἰσχρὰ μιμουμένης ταύτην.

NE. ΣΩ. Πῶς τί τοῦτ' εἰρηκας; οὐδὲ γὰρ ἄρτι δηθεν κατέμαδον τὸ περὶ τῶν μιμημάτων.

ΞΕ. Καὶ μὴν οὐ φαῦλόν γε, ἂν κινήσας τις τοῦτον τὸν λόγον αὐτοῦ καταβάλλῃ καὶ μὴ διελεθῶν ἐνδεξῆται τὸ D νῦν γινόμενον ἀμάρτημα περὶ αὐτό.

NE. ΣΩ. Ποῖον δὴ;

ΞΕ. Τοιούδε τι δεῖ γε ζητεῖν, οὐ πάννυ ξύνηθες οὐδὲ ἰσθίου ἰδεῖν· ὅμως μὴν πειρώμεθα λαβεῖν αὐτό. φέρε γάρ· ὀρθῆς ἡμῖν μόνης οὔσης ταύτης τῆς πολιτείας, ἣν εἰρήκαμεν, οἶσθ' ὅτι τὰς ἄλλας δεῖ τοῖς ταύτης συγγράμμασι χρωμένους οὕτω σώζεσθαι, δρώσας τὸ νῦν ἐπαινούμενον, καίπερ οὐκ ὀρθότατον ὄν;

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Τὸ παρὰ τοὺς νόμους μηδὲν μηδένα τολμᾶν E ποιεῖν τῶν ἐν τῇ πόλει, τὸν τολμᾶντα δὲ θανάτῳ ζημιουῖσθαι καὶ πᾶσι τοῖς ἐσχάτοις, καὶ τοῦτ' ἔστιν ὀρθότατα καὶ κάλλιστ' ἔχον ὡς δεύτερον, ἐπειδὴν τὸ πρῶτόν τις μετασθῆ τὸ νῦν δὴ ἠηθέν· ὃ δὲ τρόπῳ γερονός ἐστι τοῦτο, ὃ δὴ δεύτερον ἐφήσαμεν, διαπερανώμεθα. ἢ γάρ;

NE. ΣΩ. Πάννυ μὲν οὖν.

XXXVII. ΞΕ. Εἰς δὴ τὰς εἰκόνας ἐπανίσταμεν πάλιν, αἷς ἀναγκαῖον ἀπεικάζειν αἰετὸς βασιλικούς ἄρχοντας.

NE. ΣΩ. Ποίας;

ΞΕ. Τὸν γενναῖον κυβερνήτην καὶ τὸν ἐτέρων πολλῶν ἀντάξιον ἰατρόν. κατίδωμεν γὰρ δὴ τι σχῆμα ἐν τοῦτοισι αὐτοῖς πλασάμενοι.

NE. ΣΩ. Ποῖόν τι;

ΞΕ. Τοιούδε οἶον εἰ πάντες περὶ αὐτῶν διανοηθεῖ- 298
μεν, ὅτι δεινότερα ὑπ' αὐτῶν πάσχομεν — ὃν μὲν γὰρ ἂν ἐθελήσωσιν ἡμῶν τούτων ἐκάτεροι σώζειν, ὁμοίως δὴ σώζουσιν, ὃν δ' ἂν λωβᾶσθαι βουλευθῶσι, λωβῶνται τέμνοντες καὶ κίοντες καὶ προστάττοντες ἀναλάματα φέρειν παρ' ἑαυτοῦσιν οἶον φόρους, ὧν σμικρὰ μὲν εἰς τὸν κάμνοντα καὶ οὐδὲν ἀναλίσκουσι, τοῖς δ' ἄλλοις αὐτοῖ τε καὶ οἱ οἰκέται χροῶνται· καὶ δὴ καὶ τελευτῶντες ἢ παρὰ B
ξυγγενῶν ἢ παρὰ τινῶν ἐχθρῶν τοῦ κάμνοντος χρήματα μισθὸν λαμβάνοντες ἀποκτινύουσιν· οἱ τ' αὖ κυβερνήται μυρία ἕτερα τοιαῦτα ἐροῦσιν, καταλείποντές τε ἐπιτινος ἐπιβουλῆς ἐν ταῖς ἀναγωγαῖς ἐρήμους, καὶ σφάλματα ποιοῦντες ἐν τοῖς πελάγεσιν ἐκβάλλουσιν εἰς τὴν θάλατταν, καὶ ἕτερα κακουροῦσιν — εἰ δὴ ταῦτα διανοηθέντες βουλευσαίμεθα περὶ αὐτῶν βουλήν τινα, τούτων τῶν τεχνῶν μηκέτι ἐπιτρέπειν ἄρχειν αὐτοκράτορι μηδετέρῳ μήτ' C
οὐν δούλων μήτ' ἐλευθέρων, ξυλλέξαι δὲ ἐκκλησίαν ἡμῶν αὐτῶν, ἢ ξύμπαντα τὸν δῆμον ἢ τοὺς πλουσίους μόνον, ἐξεῖναι δὲ καὶ ἰδιωτῶν καὶ τῶν ἄλλων δημιουργῶν περὶ τε πλοῦ καὶ περὶ νόσων γνώμην συμβαλέσθαι, καθ' ὅτι χρῆ τοῖς φαρμάκοις ἡμᾶς καὶ τοῖς ἰατρικοῖς ὄργανοις πρὸς τοὺς κάμνοντας χρῆσθαι, καὶ δὴ καὶ τοῖς πλοίοις τε αὐτοῖς καὶ τοῖς ναυτικοῖς ὄργανοις εἰς τὴν τῶν πλοίων χρείαν D
καὶ περὶ τοὺς κινδύνους τοὺς τε πρὸς αὐτὸν τὸν πλοῦν ἀνέμων καὶ θαλάττης πέρι καὶ πρὸς τὰς τοῖς λησταῖς ἐντεύξεις, καὶ ἐὰν ναυμαχεῖν ἄρα δέη πον μακροῖς πλοίοις πρὸς ἕτερα τοιαῦτα· τὰ δὲ τῶν πλήθει δόξαντα περὶ τούτων, εἴτε τινῶν ἰατρῶν καὶ κυβερνητῶν εἴτ' ἄλλων ἰδιωτῶν συμβουλευόντων, γράψαντας ἐν κύρβεσι τισι καὶ στηλῆαις, τὰ δὲ καὶ ἄγραφα πάτρια θεμένους ἔσθαι, κατὰ ταῦτ' E
ἤδη πάντα τὸν ἐπειτα χρόνον νατίλλεσθαι καὶ τὰς τῶν κάμνοντων θεραπείας ποιεῖσθαι.

NE. ΣΩ. Κομιδῆ γε εἰρηκας ἄτοπα.

ΞΕ. Κατ' ἐνιαυτὸν δέ γε ἄρχοντας καθίστασθαι τοῦ πλῆθους, εἴτε ἐκ τῶν πλουσίων εἴτε ἐκ τοῦ δήμου παντός, ὃς ἂν κληρούμενος λαγάνῃ· τοὺς δὲ καταστάντας ἄρχοντας ἄρχειν κατὰ τὰ γράμματα κυβερνῶντας τὰς ναῦς καὶ τοὺς κάμνοντας ἰωμένους.

NE. ΣΩ. Ταῦτ' ἐτι χαλεπώτερα.

XXXVIII. ΞΕ. Θεῶ δὴ καὶ τὸ μετὰ ταῦτα ἐπόμενον. ἐπειδὴν γὰρ δὴ τῶν ἀρχόντων ἐκάστοις ὁ ἐνιαυτός ἐξέλεθ' ἡ δειήσει δικαστήρια καθίσαντας ἀνδρῶν, ἢ τῶν πλουσίων ἐκ προκρίσεως ἢ ξύμπαντος αὐτοῦ δήμου τοὺς λαχόντας, εἰς τοὺς εἰσάγειν τοὺς ἄρχοντας καὶ εὐθύ-
299 νειν, κατηγορεῖν δὲ τὸν βουλόμενον ὡς οὐ κατὰ τὰ γράμματα τὸν ἐνιαυτὸν ἐκυβέρνησε τὰς ναῦς οὐδὲ κατὰ τὰ παλαιὰ τῶν προγόνων ἔθ'· τὰ αὐτὰ δὲ ταῦτα καὶ περὶ τῶν τοὺς κάμνοντας ἰωμένων· ὧν δ' ἂν καταψηφισθῆ, τιμῶν ὅτι χρῆ παθεῖν αὐτῶν τινὰς ἢ ἀποτίνειν.

NE. ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ γ' ἐθέλων καὶ ἐκὼν ἐν τοῖς τοι-
B οὔτοις ἄρχειν δικαιοτάτ' ἂν ὅτιοῦν πάσχοι καὶ ἀποτίνοι.

ΞΕ. Καὶ τοίνυν ἐτι δεήσει θέσθαι νόμον ἐπὶ πᾶσι τούτοις, ἂν τις κυβερνητικὴν καὶ τὸ ναυτικὸν ἢ τὸ ὑγει-
νὸν καὶ ἰατρικὴν ἀλήθειαν περὶ πνεύματά τε καὶ θεορᾶ καὶ ψυχρὰ ζητῶν φαίνεται παρὰ τὰ γράμματα καὶ σοφί-
ζόμενος ὅτιοῦν περὶ τὰ τοιαῦτα, πρῶτον μὲν μῆτε ἰατρι-
κὸν αὐτὸν μῆτε κυβερνητικὸν ὀνομάζειν ἀλλὰ μετεωρο-
λόγον, ἀδολέσχην τινὰ σοφιστήν, εἰδ' ὡς διαφθείροντα
C ἄλλους νεωτέρους καὶ ἀναπέδοντα ἐπιτίθεσθαι κυβερνη-
τικῇ καὶ ἰατρικῇ μὴ κατὰ νόμους, ἀλλ' αὐτοκράτορας
ἄρχειν τῶν πλοίων καὶ τῶν νοσοῦντων, γραψάμενον εἰσ-
άγειν τὸν βουλόμενον οἷς ἔξεστιν εἰς δὴ τι δικαστήριον
ἂν δὲ παρὰ τοὺς νόμους καὶ τὰ γεγραμμένα δόξῃ πείθειν
εἴτε νέους εἴτε πρεσβύτας, κολάζειν τοῖς ἐσχάτοις. οὐδὲν

γὰρ δεῖν τῶν νόμων εἶναι σοφώτερον· οὐδένα γὰρ ἀγνο-
εῖν τὸ τε ἰατρικὸν καὶ τὸ ὑγεινὸν οὐδὲ τὸ κυβερνητικὸν
καὶ ναυτικόν· ἐξεῖναι γὰρ τῷ βουλομένῳ μαθάνειν γε-
D γραμμένα καὶ πάτρια ἔθ' κείμενα. ταῦτα δὴ περὶ τε ταύ-
τας τὰς ἐπιστήμας εἰ γίγνοιτο οὕτως ὡς λέγομεν, ὃ Σώ-
κратες, καὶ στρατηγικῆς καὶ ξυμπάσης ἡστεινοσοῦνθηρευ-
τικῆς καὶ γραφικῆς ἢ ξυμπάσης μέρος ὅτιοῦν μιμητικῆς
καὶ τεκτονικῆς καὶ ξυνόλης ὅποιασοῦν σκευουργίας ἢ καὶ
γεωργίας καὶ τῆς περὶ τὰ φυτὰ ξυνόλης τέχνης, ἢ καὶ τινα
ἱπποφορβίαν αὐτὰ κατὰ συγγράμματα θεασαίμεθα γιγνο-
μένην ἢ ξύμπασαν ἀγελαιοκομικὴν ἢ μαντικὴν ἢ πᾶν ὅτι
μέρος διακομικὴ περιεῖληφεν, ἢ πεττεῖαν ἢ ξύμπασαν
E ἐριθιμητικὴν ψιλὴν εἴτε ἐπίπεδον εἴτε ἐν βάθει εἴτε ἐν
πάχεσιν οὐσάντων· περὶ ἅπαντα ταῦτα οὕτω πραττό-
μενα τί ποτ' ἂν φανείη, κατὰ συγγράμματα γιγνόμενα
καὶ μὴ κατὰ τέχνην;

NE. ΣΩ. Ἀῆλον ὅτι πᾶσαι αἱ τέχναι παντελῶς ἂν
ἀπόλοινθ' ἡμῖν, καὶ οὐδὲ εἰσαυθις γένοιτ' ἂν ποτε διὰ
τὸν ἀποκωλύοντα τοῦτον ζητεῖν νόμον· ὥστε ὁ βίος, ὧν
καὶ νῦν χαλεπός, εἰς τὸν χρόνον ἐκείνον ἀβίωτος γίγνοιτ'
ἂν τὸ παράπαν.

XXXIX. ΞΕ. Τί δὲ τόδε; εἰ κατὰ συγγράμματα μὲν
ἀναγκάζοιμεν ἕκαστον γίγνεσθαι τῶν εἰρημένων καὶ τοῖς
συγγράμμασι ἡμῶν ἐπιστατεῖν τὸν χειροτονηθέντα ἢ
λαχόντα ἐκ τύχης, οὗτος δὲ μηδὲν φροντίζων τῶν γραμ-
μάτων ἢ κέρδους ἐνεκὲν τινος ἢ χάριτος ἰδίας παρὰ ταῦτα
ἐπιχειροῖ δοῦν ἔτερα μηδὲν γινώσκων, ἄρα οὐ τοῦ κακοῦ
τοῦ πρόσθεν μείζον ἂν ἐτι τοῦτο γίγνοιτο κακόν τι;

NE. ΣΩ. Ἀληθέστατα.

ΞΕ. Παρὰ γὰρ οἶμαι τοὺς νόμους τοὺς ἐκ πείρας B
πολλῆς κειμένους καὶ τινῶν ξυμβούλων ἕκαστα χαριέντως
ξυμβουλευσάντων καὶ πεισάντων θέσθαι τὸ πλῆθος, ὁ

παρὰ ταῦτα τολμῶν δρᾶν, ἀμαρτήματος ἀμάρτημα πολ-
λαπλάσιον ἀπεργαζόμενος, ἀνατρέποι πάσαν ἂν πράξιν
ἐτι μείζονως τῶν ξυγγραμμάτων.

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ μέλλει;

ΞΕ. Διὰ ταῦτα τοῖς περὶ ὀνομασθῶν νόμοις καὶ ξυγ-
γραμμάταις τιθεμένοις δευτέρως πλοῦς τὸ παρὰ ταῦτα μήτε
C ἕνα μήτε πλήθος μηδὲν μηδέποτε ἔαν δρᾶν μηδ' ὀνομασθῶν.

NE. ΣΩ. Ὁρθῶς.

ΞΕ. Οὐκοῦν μιμήματα μὲν ἂν ἐκάστων ταῦτα εἴη
τῆς ἀληθείας, τὰ παρὰ τῶν εἰδότην εἰς δύναμιν εἶναι γε-
γραμμένα;

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Καὶ μὴν τὸν γε εἰδότην ἔφαμεν, τὸν ὄντως πο-
λιτικόν, εἰ μεμνήμεθα, ποιήσῃ τῆ τέχνη πολλὰ εἰς τὴν
αὐτοῦ πράξιν τῶν γραμμάτων οὐδὲν φροντίζοντα, ὀπό-
D ταν ἄλλ' αὐτῷ βελτίω δόξῃ παρὰ τὰ γεγραμμένα ὕφ' αὐ-
τοῦ καὶ ἐπεσταλμένα ἀποῦσ' ἴσιν.

NE. ΣΩ. Ἐφαμεν γάρ.

ΞΕ. Οὐκοῦν ἀνὴρ ὀφτισοῦν εἰς ἢ πλήθος ὀνομασθῶν,
οἷς ἂν νόμοι κείμενοι τυγχάνωσι, παρὰ ταῦτα ὅταν ἐπι-
χειρήσωσι ποιεῖν ὡς βέλτιον ἕτερον, ταῦτόν δρῶσι κατὰ
δύναμιν ὅπερ ὁ ἀληθινὸς ἐκεῖνος;

NE. ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἄρ' οὖν εἰ μὲν ἀνεπιστήμονες ὄντες τὸ τοιοῦ-
τον δρῶν, μιμεῖσθαι μὲν ἂν ἐπιχειροῦν τὸ ἀληθές, μι-
E μοῖντ' ἂν μέντοι πᾶν κακῶς· εἰ δ' ἐντεχνοί, τοῦτο οὐκ
ἔστιν ἐτι μίμημα, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἀληθέστατον ἐκεῖνο;

NE. ΣΩ. Πάντως που.

ΞΕ. Καὶ μὴν ἐμπροσθε γε ὁμολογημένον ἡμῖν κεί-
ται μηδὲν πλήθος μηδ' ἠντινοῦν δυνατὸν εἶναι λαβεῖν
τέχνην.

NE. ΣΩ. Κεῖται γὰρ οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν εἰ μὲν ἐστὶ βασιλική τις τέχνη, τὸ τῶν
πλουσίων πλήθος καὶ ὁ ξύμπας δῆμος οὐκ ἂν ποτε λάβοι
τὴν πολιτικὴν ταύτην ἐπιστήμην.

NE. ΣΩ. Πῶς γὰρ ἂν;

ΞΕ. Δεῖ δὴ τὰς τοιαύτας γε, ὡς εἶκε, πολιτείας,
εἰ μέλλουσι καλῶς τὴν ἀληθινὴν ἐκείνην τὴν τοῦ ἐνὸς
μετὰ τέχνης ἄρχοντος πολιτείαν εἰς δύναμιν μιμήσασθαι, 301
μηδέποτε κειμένων αὐτοῖς τῶν νόμων μηδὲν ποιεῖν παρὰ
τὰ γεγραμμένα καὶ πάτρια ἔθνη.

NE. ΣΩ. Κάλιστ' εἰρηκας.

ΞΕ. Ὅταν ἄρα οἱ πλοῦσιοι ταύτην μιμῶνται, τότε
ἀριστοκρατίαν καλοῦμεν τὴν τοιαύτην πολιτείαν· ὀπόταν
δὲ τῶν νόμων μὴ φροντίζωσιν, ὀλιγαρχίαν.

NE. ΣΩ. Κινδυνεύει.

ΞΕ. Καὶ μὴν ὀπόταν αὐτοῖς εἰς ἄρχη κατὰ νόμους,
μιμούμενος τὸν ἐπιστήμονα, βασιλέα καλοῦμεν, οὐ διορί- B
ζοντες ὀνόματι τὸν μετ' ἐπιστήμης ἢ δόξης κατὰ νόμους
μοναρχοῦντα.

NE. ΣΩ. Κινδυνεύομεν.

ΞΕ. Κἂν τις ἄρα ἐπιστήμων ὄντως ὢν εἰς ἄρχη,
πάντως τὸ γε ὄνομα ταύτῳ βασιλέως καὶ οὐδὲν ἕτερου
προσηθήσεται· δι' ἃ δὴ τὰ πέντε ὀνόματι τῶν νῦν λε-
γομένων πολιτειῶν ἕν μόνον γέγοιεν.

NE. ΣΩ. Ἐοικε γοῦν.

ΞΕ. Τί δ' ὅταν μήτε κατὰ νόμους μήτε κατὰ ἔθνη
πράττῃ τις εἰς ἄρχων, προσποιῆται δὲ ὡςπερ ὁ ἐπιστή- C
μων, ὡς ἄρα παρὰ τὰ γεγραμμένα τὸ γε βέλτιστον ποιη-
τέον, ἢ δὲ τις ἐπιθυμία καὶ ἄγνοια τούτου τοῦ μίμηματος
ἠγρομένη, μὲν οὐ τότε τὸν τοιοῦτον ἐκαστον τύραννον
κλητέον;

NE. ΣΩ. Τί μὴν;

XL. ΞΕ. Οὕτω δὴ τύραννος γέγοιεν, φαμέν, καὶ

βασιλεὺς καὶ ὀλιγαρχία καὶ ἀριστοκρατία καὶ δημοκρατία, δυσχεραίναντων τῶν ἀνθρώπων τὸν ἕνα ἐκείνον μοναρχον, καὶ ἀπιστησάντων μηδένα τῆς τοιαύτης ἀρχῆς ἄξιον
 D ἂν γενέσθαι ποτέ, ὥστε ἐθέλειν καὶ δυνατόν εἶναι μετὰ ἀρετῆς καὶ ἐπιστήμης ἄρχοντα τὰ δίκαια καὶ ὅσα διανεμειν ὀρθῶς πᾶσι, λαβᾶσθαι δὲ καὶ ἀποκτινύναι καὶ κακοῦν ὃν ἂν βουληθῆ ἑκάστοτε ἡμῶν· ἐπεὶ γενόμενόν γ' ἂν οἶον λέγομεν ἀγαπᾶσθαι τε ἂν καὶ οἰκεῖν διακυβερνῶντα εὐδαιμόνως ὀρθῆν ἀκριβῶς μόνον πολιτείαν.

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

E ΞΕ. Νῦν δέ γε ὅποτε οὐκ ἔστι γιγνόμενος, ὥς δὴ φαμεν, ἐν ταῖς πόλεσι βασιλεὺς οἷος ἐν σιμήνεσιν ἐμφύεται, τό τε σῶμα εὐθύς καὶ τὴν ψυχὴν διαφέρων εἰς, δεῖ δὴ συνελθόντας ξυγγράμματα γράφειν, ὡς εἶοικε, μεταθέοντας τὰ τῆς ἀληθεστάτης πολιτείας ἴχνη.

NE. ΣΩ. Κινδυνεύει.

ΞΕ. Θαυμάζομεν δῆτα, ὦ Σώκρατες, ἐν ταῖς τοιαύταις πολιτείαις ὅσα ξυμβαίνει γίνεσθαι κακὰ καὶ ὅσα ξυμβήσεται, τοιαύτης τῆς κρηπίδος ὑποκειμένης αὐταῖς, τῆς κατὰ γράμματα καὶ ἔδη μὴ μετὰ ἐπιστήμης πραττούσης τὰς πράξεις, *οἷς* ἑτέρα προσχωμένη παντὶ κατάδη-
 302 λος ὡς πάντ' ἂν διολέσειε τὰ ταύτη γιγνόμενα, ἢ ἐκείνο ἡμῖν θαυμαστόν μᾶλλον, ὡς ἰσχυρόν τι πόλις ἐστὶ φύσει; πάσχουσαι γὰρ δὴ τοιαῦτα αἱ πόλεις νῦν χρόνον ἀπέραντον, ὅμως ἐνταῖς αὐτῶν μόνιμοί τε εἰσι καὶ οὐκ ἀνατρέπονται· πολλὰ μὲν ἐνόησε καὶ καθάπερ πλοῖα καταδύμεναι διόλλυνται καὶ διολάλασι καὶ ἔτι διολοῦνται διὰ τὴν τῶν κυβερνητῶν καὶ ναυτῶν μοχθηρίαν τῶν περὶ
 B τὰ μέγιστα μεγίστην ἄγνοιαν εἰληφότων, οἵπερ τὰ πολιτικά κατ' οὐδὲν γινώσκοντες ἡγοῦνται κατὰ πάντα σαφέστατα πασῶν ἐπιστημῶν ταύτην εἰληφέναι.

NE. ΣΩ. Ἀληθέστατα.

XLI. ΞΕ. Τίς οὖν δὴ τῶν οὐκ ὀρθῶν πολιτειῶν τούτων ἤμιστα χαλεπὴ συζῆν, πασῶν χαλεπῶν οὐσῶν, καὶ τίς βαρυντάτη, δεῖ τι κατελεῖν ἡμᾶς; καίπερ πρὸς γε τὸ νῦν προτεθέν ἡμῖν πάρεργον λεγόμενον· οὐ μὴν ἀλλ' εἰς γε τὸ ὅλον ἴσως πάνθ' ἕνεκα τοῦ τοιούτου πάντες δρωμεν χάριν.

NE. ΣΩ. Δεῖ· πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Τὴν αὐτὴν τοίνυν φάθι τριῶν οὐσῶν χαλεπὴν διαφερόντως γίνεσθαι καὶ θᾶστην.

NE. ΣΩ. Πῶς φῆς;

ΞΕ. Οὐκ ἄλλως, πλὴν μοναρχίαν φημι καὶ ὀλίγων ἀρχὴν καὶ πολλῶν, εἶναι τρεῖς ταύτας ἡμῖν λεγόμενας τοῦ νῦν ἐπικεχυμένου λόγου κατ' ἀρχάς.

NE. ΣΩ. Ἦσαν γὰρ οὖν.

ΞΕ. Ταύτας τοίνυν δίχα τέμνοντες μίαν ἐκάστην ἕξ ποιῶμεν, τὴν ὀρθῆν χωρὶς ἀποκρίναντες τούτων ἐβδόμην.

NE. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Ἐκ μὲν τῆς μοναρχίας βασιλικὴν καὶ τυραννικὴν, ἐκ δ' αὐτῶν μὴ πολλῶν τὴν τε εὐάνυμον ἐφαμεν εἶναι ἀριστοκρατίαν καὶ ὀλιγαρχίαν· ἐκ δ' αὐτῶν πολλῶν τότε μὲν ἀπλήν ἐπονομάζοντες ἐτίθεμεν δημοκρατίαν, νῦν δὲ αὖ καὶ ταύτην ἡμῖν θετέον ἐστὶ διπλήν.

NE. ΣΩ. Πῶς δὴ; καὶ τίην διαιροῦντες ταύτην;

ΞΕ. Οὐδὲν διαφέροντι τῶν ἄλλων, οὐδ' εἰ τοῦνομα μὴ διπλοῦν ἐστὶ ταύτης· ἀλλὰ τό γε κατὰ νόμους ἄρχειν ἔστι καὶ παρανόμως ἐστὶ καὶ ταύτη καὶ ταῖς ἄλλαις.

NE. ΣΩ. Ἔστι γὰρ οὖν.

ΞΕ. Τότε μὲν τοίνυν τὴν ὀρθῆν ζητοῦσι τοῦτο τὸ τμήμα οὐκ ἦν χρήσιμον, ὡς ἐν τοῖς πρόσθεν ἀπεδείξαμεν· ἐπειδὴ δὲ ἐξελλομεν ἐκείνην, τὰς δ' ἄλλας ἔθεμεν ἀναγκαιῶς, ἐν ταύταις δὴ τὸ παράνομον καὶ ἐννομον ἐκάστην διχοτομεῖ τούτων.

NE. ΣΩ. Ἔοικε τούτου νῦν ῥηθέντος τοῦ λόγου.

ΞΕ. Μοναρχία τοίνυν ζευχθεῖσα μὲν ἐν γραμμασιν ἀγαθοῖς, οὓς νόμους λέγομεν, ἀρίστη πασῶν τῶν ἐξ ἀνομῶς δὲ χαλεπὴ καὶ βαρυτάτη ξυνοικησαί.

303 NE. ΣΩ. Κινδυνεύει.

ΞΕ. Τὴν δὲ γε τῶν μὴ πολλῶν, ὥσπερ ἐνός καὶ πλήθους τὸ ὀλίγον μέσον, οὕτως ἠρησώμεθα μέσῃν ἐπ' ἀμφοτέρας· τὴν δ' αὖ τοῦ πλήθους κατὰ πάντα ἀσθενῆ καὶ μηδὲν μήτε ἀγαθὸν μήτε κακὸν μέγα δυναμένην ὡς πρὸς τὰς ἄλλας διὰ τὸ τὰς ἀρχὰς ἐν ταύτῃ διανεμησθαι κατὰ σμικρὰ εἰς πολλούς. διὸ γέγονε πασῶν μὲν νομίμων τῶν πολιτειῶν οὐσῶν τούτων χειρόστη, παρενό-
B μων δ' οὐσῶν ξυμπασῶν βελτίστη· καὶ ἀκολάστοι μὲν πασῶν οὐσῶν ἐν δημοκρατία νικᾷ ξῆν, κοσμίων δ' οὐσῶν ἤκιστα ἐν ταύτῃ βιωτέον, ἐν τῇ πρώτῃ δὲ πολὺν πρῶτόν τε καὶ ἀριστόν, πλὴν τῆς ἐβδόμης· πασῶν γὰρ ἐκείνην γε ἐκκριτέον, οἷον θεὸν ἐξ ἀνθρώπων, ἐκ τῶν ἄλλων πολιτειῶν.

NE. ΣΩ. Φαίνεται τοῦθ' οὕτω ξυμβαίνειν τε καὶ ποιητέον ἢ περ λέγεις.

ΞΕ. Οὐκοῦν δὴ καὶ τοὺς κοινωνοὺς τούτων τῶν πολιτειῶν πασῶν πλὴν τῆς ἐπιστήμονος ἀφαιρετέον ὡς οὐκ ὄντας πολιτικούς ἀλλὰ στασιαστικούς, καὶ εἰδῶλον μεγίστων προστάτας ὄντας καὶ αὐτοὺς εἶναι τοιοῦτους, μεγίστους δὲ ὄντας μιμητὰς καὶ γόητας μεγίστους γίνεσθαι τῶν σοφιστῶν σοφιστὰς.

NE. ΣΩ. Κινδυνεύει τοῦτο εἰς τοὺς πολιτικούς λεγομένους περιστράφθαι τὸ ὄημα ὀρθότατα.

ΞΕ. Ἐἴεν· τοῦτο μὲν ἀτεχνῶς ἡμῖν ὥσπερ δρᾶμα, καθάπερ ἐρρήθη νῦν δὴ κενταυρικὸν ὄρασθαι καὶ σατυ-
D ρικὸν τινα θίασον, ὃν δὴ χωριστέον ἀπὸ πολιτικῆς εἰς τέχνης, νῦν οὕτω πάνν μόνις ἐχωρίσθη.

NE. ΣΩ. Φαίνεται.

ΞΕ. Τούτου δὲ γ' ἕτερον ἐτι χαλεπώτερον λείπεται τῷ ξυγγενῆς θ' ὁμοῦ εἶναι μᾶλλον τῷ βασιλικῷ γένει καὶ δυσκαταμαθητότερον· καὶ μοι φαινόμεθα τοῖς τὸν χρυσὸν καθαίρουσι πάντος ὁμοιοι πεπονημένοι.

NE. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Γῆν που καὶ λίθους καὶ πόλλ' ἄλλα ἕτερα ἀποκρίνουσι κἀκαῖνοι πρότερον οἱ δημιουργοί· μετὰ δὲ ταῦτα λείπεται ξυμμεμιγμένα τὰ ξυγγενῆ τοῦ χρυσοῦ τίμια καὶ E πυρὶ μόνον ἀφαιρετά, χαλκὸς καὶ ἄργυρος, ἔστι δ' ὅτε καὶ ἀδάμας, ἃ μετὰ βασάνων ταῖς ἐφήσει μόνις ἀφαιρεθέντα τὸν λεγόμενον ἀκήρατον χρυσὸν εἶασεν ἡμᾶς ἰδεῖν αὐτὸν μόνον ἐφ' ἑαυτοῦ.

NE. ΣΩ. Λέγεται γὰρ οὖν ταῦτα οὕτω γίνεσθαι.

XLII. ΞΕ. Κατὰ τὸν αὐτὸν τοίνυν λόγον ἔοικε καὶ νῦν ἡμῖν τὰ μὲν ἕτερα καὶ ὀπόσα ἀλλότρια καὶ τὰ μὴ φίλα πολιτικῆς ἐπιστήμης ἀποκεχωρίσθαι, λείπεσθαι δὲ τὰ τίμια καὶ ξυγγενῆ. τούτων δ' ἔστι που στρατηγία καὶ δικαστικὴ καὶ ὅση βασιλικῆ κοινωνοῦσα ῥητορεία πεί- 304
θουσα τὸ δίκαιον ξυνδιακυβερνᾷ τὰς ἐν ταῖς πόλεσι πράξεις· ἃ δὴ τινι τρόπῳ ῥᾶστα τις ἀπομερῶν δεῖξει γυμνὸν καὶ μόνον ἐκείνον καθ' αὐτὸν τὸν ζητούμενον ὑφ' ἡμῶν.

NE. ΣΩ. Ἀῆλον ὅτι τοῦτό πη δοῦν πειρατέον.

ΞΕ. Πείρας μὲν τοίνυν ἕνεκα φανερός ἔσται· διὰ δὲ μουσικῆς αὐτὸν ἐγχειρητέον δηλῶσαι. καὶ μοι λέγε.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Μουσικῆς ἔστι πού τις ἡμῖν μάθησις, καὶ ὅλος B τῶν περὶ χειροτεχνίας ἐπιστημῶν;

NE. ΣΩ. Ἔστιν.

ΞΕ. Τί δὲ τόδ' αὖ; τούτων ἠρτινοῦν εἶτε δεῖ μαν-

θάνειν ἡμᾶς εἰτε μὴ, πότερα φήσομεν ἐπιστήμην αὐτὴν καὶ ταύτην εἶναι τινα περὶ αὐτὰ ταῦτα, ἢ πῶς;

NE. ΣΩ. Οὕτως, εἶναι φήσομεν.

ΞΕ. Οὐκοῦν ἑτέραν ὁμολογήσομεν ἐκείνων εἶναι ταύτην;

NE. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Πότερα δ' αὐτῶν οὐδεμίαν ἄρχειν δεῖν ἄλλην
C ἄλλης, ἢ ἐκείνας ταύτης, ἢ ταύτην δεῖν ἐπιτροπεύουσαν ἄρχειν ξυμπασῶν τῶν ἄλλων;

NE. ΣΩ. Ταύτην ἐκείνων.

ΞΕ. Τὴν εἰ δεῖ μανθάνειν ἢ μὴ τῆς μανθανομένης καὶ διδασκούσης ἄρα σὺ γ' ἀποφαίνει δεῖν ἡμῖν ἄρχειν;

NE. ΣΩ. Σφόδρα γε.

ΞΕ. Καὶ τὴν εἰ δεῖ πείθειν ἄρα ἢ μὴ τῆς δυναμένης πείθειν;

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Εἶεν· τίτι τὸ πειστικὸν οὖν ἀποδώσομεν ἐπι-
D στήμη πλῆθους τε καὶ ὄχλου διὰ μυθολογίας ἀλλὰ μὴ διὰ διδαχῆς;

NE. ΣΩ. Φανερόν, οἶμαι, καὶ τοῦτο ὀητορικῆ δο-
τέον ὄν.

ΞΕ. Τὸ δ' εἰτε διὰ πειθοῦς εἰτε καὶ διὰ τινος βίας δεῖ πράττειν πρὸς τινὰς ὁτιοῦν ἢ καὶ τὸ παράπαν *ἡσυχίαν* ἔχειν, τοῦτ' αὐτὴ ποία προσδήσομεν ἐπιστήμη;

NE. ΣΩ. Τῆ τῆς πειστικῆς ἀρχούσης καὶ λεκτικῆς.

ΞΕ. Εἴη δὲ ἂν οὐκ ἄλλη τις, ὡς οἶμαι, πλὴν ἢ τοῦ πολιτικοῦ δύναιτος.

NE. ΣΩ. Κάλλιστ' εἰρηκας.

ΞΕ. Καὶ τοῦτο μὲν εἴοικε ταχὺ κεραισθῆναι πολιτι-
E κῆς τὸ ὀητορικόν, ὡς ἕτερον εἶδος ὄν, ὑπηρετοῦν μὴν ταύτη.

NE. ΣΩ. Ναί.

XLIII. ΞΕ. Τί δὲ περὶ τῆς τοιαύτῃ αὐτὴν δυνάμεως
διανοητέον;

NE. ΣΩ. Ποίας;

ΞΕ. Τῆς ὡς πολεμητέον ἐκάστοις οἷς ἂν προελώ-
μεθα πολεμεῖν, εἰτε αὐτὴν ἄτεχνον εἰτε ἐντεχνον ἐροῦμεν

NE. ΣΩ. Καὶ πῶς ἂν ἄτεχνον διανοηθεῖμεν, ἦν γε ἢ στρατηγικῆ καὶ πᾶσα ἢ πολεμικῆ πράξις πράττει;

ΞΕ. Τὴν δ' εἰτε πολεμητέον εἰτε διὰ φιλίας ἀπα-
λακτέον οἷαν τε καὶ ἐπιστήμονα διαβουλεύεσθαι, ταύ-
της ἑτέραν ὑπολάβωμεν ἢ τὴν αὐτὴν ταύτη;

NE. ΣΩ. Τοῖς πρόσθεν ἀναγκαῖον ἐπομένοισιν ἑτέραν.

ΞΕ. Οὐκοῦν ἄρχουσαν ταύτης αὐτὴν ἀποφανού- 305
μεθα, εἰπερ τοῖς ἐμπροσθέν γε ὑποληψόμεθα ὁμοίως;

NE. ΣΩ. Φημί.

ΞΕ. Τίν' οὖν ποτὲ καὶ ἐπιχειρήσομεν οὕτω δεινῆς καὶ μεγάλης τέχνης ξυμπάσης τῆς πολεμικῆς δεσπότιν ἀποφαίνεσθαι πλὴν γε δὴ τὴν ὄντως οὖσαν βασιλικήν;

NE. ΣΩ. Οὐδεμίαν ἄλλην.

ΞΕ. Οὐκ ἄρα πολιτικῆν γε θήσομεν, ὑπηρετικῆν οὖσαν, τὴν τῶν στρατηγῶν ἐπιστήμην.

NE. ΣΩ. Οὐκ εἰκός.

ΞΕ. Ἴθι δὴ, καὶ τὴν τῶν δικαστῶν τῶν ὀρθῶς δικα- B
ζόντων θεασώμεθα δύναμιν.

NE. ΣΩ. Πάνν μὲν οὖν.

ΞΕ. Ἄρ' οὖν ἐπὶ πλεόν τι δύναται τοῦ περὶ τὰ ξυμ-
βόλαια, πάνθ' ὅποσα κεῖται νόμιμα παρὰ νομοθέτου βα-
σιλέως παραλαβοῦσα, κρίνειν εἰς ἐκεῖνα σκοπούσα τὰ τε
δίκαια ταχθέντα εἶναι καὶ ἀδίκαια, τὴν αὐτῆς ἰδίαν ἀρετὴν
παρεχομένην τοῦ μῆθ' ὑπὸ τινων δώρων μῆθ' ὑπὸ φόβων
μητε οἰκτων μῆθ' ὑπὸ τινος ἄλλης ἐχθρας μηδὲ φιλίας

C ἤττηθῆσα παρὰ τὴν τοῦ νομοθέτου τάξιν ἐθέλειν ἂν τὰ ἀλλήλων ἐγκλήματα διαιρεῖν;

NE. ΣΩ. Οὐκ, ἀλλὰ σχεδὸν ὅσον εἰρηκας ταύτης ἐστὶ τῆς δυνάμεως ἔργον.

ΞΕ. Καὶ τὴν τῶν δικαστῶν ἄρα ἡμίσην ἀνευρίσκομεν οὐ βασιλικὴν οὕσαν ἀλλὰ νόμων φύλακα καὶ ὑπερέτιν ἐκείνης.

NE. ΣΩ. Ἔοικέ γε.

ΞΕ. Τόδε δὴ κατανοητέον ἰδόντι συναπάσας τὰς ἐπιστήμας αἱ εἰρηναίαι, ὅτι πολιτικὴ γε αὐτῶν οὐδεμία D ἀνεφάνη. τὴν γὰρ ὄντως οὕσαν βασιλικὴν οὐκ αὐτὴν δεῖ πράττειν, ἀλλ' ἄρχειν τῶν δυναμένων πράττειν, γινώσκουσιν τὴν ἀρχὴν τε καὶ ὁρμὴν τῶν μερίστων ἐν ταῖς πόλεσιν ἐγκαιρίας τε πέρι καὶ ἀκαιρίας, τὰς δ' ἄλλας τὰ προσταχθέντα δοῦν.

NE. ΣΩ. Ὅρθως.

ΞΕ. Διὰ ταῦτα ἄρα ἄς μὲν ἄρτι διεληλύθαμεν οὕτε ἀλλήλων οὐδ' αὐτῶν ἄρχουσαι, περὶ δέ τινα ἰδίαν αὐτῆς οὕσα ἐκάστη πράξιν κατὰ τὴν ιδιότητα τῶν πράξεων τοῦ νομοδικαίως εἰληφεν ἰδίον.

E NE. ΣΩ. Εἴξασι γοῦν.

ΞΕ. Τὴν δὲ πασῶν τε τούτων ἄρχουσαν καὶ τῶν νόμων καὶ ξυμπάντων τῶν κατὰ πόλιν ἐπιμελουμένην καὶ πάντα ξυνυφαίνουσαν ὀρθότατα, τοῦ κοινοῦ τῇ κλήσει περιλαβόντες τὴν δύναμιν αὐτῆς, προσαγορεύοιμεν δικαιοτάτ' ἂν, ὡς ἔοικε, πολιτικὴν.

NE. ΣΩ. Παντάπασιν μὲν οὖν.

XLIV. ΞΕ. Οὐκοῦν δὴ κατὰ τὸ τῆς ὑφαντικῆς παράδειγμα βουλοίμεθ' ἂν ἐπεξελεθῆν αὐτῇ νῦν, ὅτι καὶ πάντα τὰ γένη τὰ κατὰ πόλιν δῆλα ἡμῖν γέγονεν;

ΞΕ. ΣΩ. Καὶ σφόδρα γε.

506 ΞΕ. Τὴν δὴ βασιλικὴν συμπλοκὴν, ὡς ἔοικε, λεκτέον,

ποία τ' ἐστὶ καὶ ποίῳ τρόπῳ συμπλέκουσα ποῖον ἡμῖν ὕψισμα ἀποδίδωσιν.

NE. ΣΩ. Δῆλον.

ΞΕ. Ἡ χαλεπὸν ἐνδείξασθαι πρᾶγμα ἀναγκαῖον ἄρα γέγονεν, ὡς φαίνεται.

NE. ΣΩ. Πάντως γε μὴν ὀητέον.

ΞΕ. Τὸ γὰρ ἀρετῆς μέρος ἀρετῆς εἶδει διάφορον εἶναι τινα τρόπον τοῖς περὶ λόγους ἀμφισβητικοῖς καὶ μάλ' ἐπιπέθετον πρὸς τὰς τῶν πολλῶν δόξας.

NE. ΣΩ. Οὐκ ἔμαθον.

ΞΕ. Ἄλλ' ὧδε πάλιν. ἀνδρείαν γὰρ οἶμαί σε ἡγεῖσθαι μέρος ἐν ἀρετῆς ἡμῖν εἶναι. B

NE. ΣΩ. Πάνν γε.

ΞΕ. Καὶ μὴν σωφροσύνην γε ἀνδρείας μὲν ἕτερον, ἐν δ' οὖν καὶ τοῦτο μόριον ἧς κάκεινο.

NE. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Τούτων δὴ πέρι θαυμαστόν τινα λόγον ἀποφαίνεσθαι τολμητέον.

NE. ΣΩ. Ποῖον;

ΞΕ. Ὡς ἐστὸν κατὰ δὴ τινα τρόπον εὖ μάλα πρὸς ἀλλήλους ἐχθραν καὶ στάσιν ἐναντίαν ἔχοντε ἐν πολλοῖς τῶν ὄντων.

NE. ΣΩ. Πῶς λέγεις;

ΞΕ. Οὐκ εἰωθότα λόγον οὐδαμῶς· πάντα γὰρ οὖν δὴ ἀλλήλοις τὰ γε τῆς ἀρετῆς μόρια λέγεται πον φίλια. C

NE. ΣΩ. Ναί.

ΞΕ. Σκοπῶμεν δὴ προσσχόντες τὸν νοῦν εὖ μάλα, πότερον οὕτως ἀπλοῦν ἐστὶ τοῦτο, ἢ παντός μᾶλλον αὐτῶν ἔχει διαφορὰν τοῖς ξυγγενέσιν ἐς τι;

NE. ΣΩ. Ναί, λέγοις ἂν πῆ σπεπτεόν.

ΞΕ. Ἐν τοῖς ξύμπασι χρὴ ζητεῖν ὅσα καλά μὲν λέγομεν, εἰς δύο δ' αὐτὰ τίθεμεν ἐναντία ἀλλήλων εἶση.

NE. ΣΩ. Λέγ' ἐτι σαφέστερον.

DE. Ὁξύτητα καὶ τάχος, εἴτε κατὰ σώματι εἴτε ἐν ψυχῆς εἴτε κατὰ φωνῆς φορᾶν, εἴτε αὐτῶν τούτων εἴτε ἐν εἰδώλοις ὄντων, ὅποσα μουσικῆ μιμουμένη καὶ ἐτι γραφικῆ μιμήματα παρέχεται, τούτων τινὸς ἐπαινήτης εἴτε αὐτὸς πώποτε γέγονας εἴτε ἄλλου παρῶν ἐπαινοῦντος ἤσθησαι;

NE. ΣΩ. Τί μὴν;

DE. Ἡ καὶ μνήμην ἔχεις ὄντινα τρόπον αὐτὸ δρωσιν ἐν ἐκάστοις τούτων;

NE. ΣΩ. Οὐδαμῶς.

DE. Ἄρ' οὐν δυνατὸς αὐτὸ ἂν γενοίμην, ὥσπερ καὶ διανοοῦμαι, διὰ λόγων ἐνδείξασθαι σοι;

NE. ΣΩ. Τί δ' οὐ;

DE. Ῥῥῆδιον ἔοικας ἠγεῖσθαι τὸ τοιοῦτον· σκοπώμεθα δ' οὐν αὐτὸ ἐν τοῖς ὑπεναντίοις γένεσι. τῶν γὰρ διὰ πράξεων ἐν πολλαῖς καὶ πολλαῖς ἐκάστοτε τάχος καὶ σφοδρότητα καὶ ὀξύτητα διανοήσεώς τε καὶ σώματος, ἐτι δὲ καὶ φωνῆς, ὅταν ἀγασθῶμεν, λέγομεν αὐτὸ ἐπαινοῦντες μᾶλλον ἢ προσήσει τῇ τῆς ἀνδρείας.

NE. ΣΩ. Πῶς;

DE. Ὅξυν καὶ ἀνδρείον πού φαμεν, καὶ ταχὺ καὶ ἀνδρικόν, καὶ σφοδρὸν ὡσαύτως· καὶ πάντως ἐπιφέροντες τοῦνομα δ' λέγω κοινὸν πάσαις ταῖς φύσεσι ταύταις ἐπαινοῦμεν αὐτάς.

NE. ΣΩ. Ναί.

DE. Τί δέ; τὸ τῆς ἠρεμίας αὐ γένεσεως εἶδος ἄρ' οὐ πολλαῖς ἐπηνέκαμεν ἐν πολλαῖς τῶν πράξεων;

NE. ΣΩ. Καὶ σφόδρα γε.

DE. Μῶν οὐν οὐ τάναντία λέγοντες ἢ περὶ ἐκείνων τοῦτο φθεγγόμεθα;

NE. ΣΩ. Πῶς;

DE. Ὡς ἡσυχὰ πού φαμεν ἐκάστοτε καὶ σωφρονικά, περὶ τε διάνοιαν πραττόμενα ἀγασθέντες καὶ κατὰ τὰς πράξεις αὐ βραδέα καὶ μαλακά, καὶ ἐτι περὶ φωνῆς γιγνόμενα λεῖα καὶ βαρέα, καὶ πᾶσαν ἑυθμικὴν κίνησιν καὶ ὄλην μουσικὴν ἐν καιρῷ βραδυτεῖα προσχωμένην, οὐ τὸ τῆς ἀνδρείας ἀλλὰ τὸ τῆς κοσμιότητος ὄνομα ἐπιφέροντες αὐτοῖς ξύμπασι.

NE. ΣΩ. Ἀληθέστατα.

DE. Καὶ μὴν ὅποταν αὐ γὰ ἀμφοτέρω γιγνηται ταῦτα ἡμῶν ἄκαιρα, μεταβάλλουτες ἐκάτερα αὐτῶν φέρομεν ἐπὶ τάναντία πάλιν ἀπονέμοντες τοῖς ὀνόμασι.

NE. ΣΩ. Πῶς;

DE. Ὅξύτερα μὲν αὐτὰ γιγνόμενα τοῦ καιροῦ καὶ θάττω καὶ σκληρότερα φαινόμενα ὑβριστικὰ καὶ μαυικά λέγοντες, τὰ δὲ βραδυτέρα καὶ μαλακώτερα θειλὰ καὶ βλακικά· καὶ σχεδὸν ὡς τὸ πολὺ ταῦτά τε καὶ τὴν σώφρονα φύσιν καὶ τὴν ἀνδρείαν τὴν τῶν ἐναντίων, οἷον πολεμίας διαλαχούσας στάσις ιδέας, οὐτ' ἀλλήλαις μίγνυμένας ἐφευρίσκομεν ἐν ταῖς περὶ τὰ τοιαῦτα πράξεσιν, ἐτι τε τοῖς ἐν ταῖς ψυχῆς αὐτὰς ἰσχυρίας διαφερομένους ἀλλήλοις ὀψόμεθα, ἐὰν μεταδιώκωμεν.

XLV. NE. ΣΩ. Ποῦ δὴ λέγεις;

DE. Ἐν πᾶσι τε δὴ τούτοις οἷς νῦν εἶπομεν, ὡς εἰκός τε ἐν ἑτέροις πολλοῖς. κατὰ γὰρ οἶμαι τὴν αὐτῶν ἐκατέρωθεν ξυγγένειαν τὰ μὲν ἐπαινοῦντες ὡς οἰκεία σφέτερα, τὰ δὲ τῶν διαφορῶν φέροντες ὡς ἀλλότρια, πολλὴν εἰς ἑχθραν ἀλλήλοις καὶ πολλῶν πέρι καθίστανται.

NE. ΣΩ. Κινδυνεύουσι.

DE. Παιδιὰ τοίνυν αὕτη γέ τις ἢ διαφορὰ τούτων ἐστὶ τῶν εἰδῶν· περὶ δὲ τὰ μέγιστα νόσος ξυμβαίνει παρ' ὧν ἐχθίστη γίγνεσθαι ταῖς πόλεσιν.

NE. ΣΩ. Περὶ δὴ ποῖα φῆς;

PLATO. I.

E ΞΕ. Περὶ ὅλην, ὡς γε εἰκός, τὴν τοῦ ξῆν παρασκευήν. οἱ μὲν γὰρ δὴ διαφερόντως ὄντες κόσμιοι τὸν ἥσυχον ἀεὶ βίον ἔτοιμοι ξῆν, αὐτοὶ καθ' αὐτοὺς μόνοι τὰ σφέτερό' αὐτῶν πράττουτες, οἴκοι τε πρὸς ἅπαντας οὕτως ὁμιλοῦντες, καὶ πρὸς τὰς ἐξωθεν πόλεις ὡσαύτως ἔτοιμοι πάντα ὄντες τρόπον τινὰ ἄγειν εἰρήνην· καὶ διὰ τὸν ἔρωτα δὴ τοῦτον ἀκαιρότερον ὄντα ἢ χροί, ὅταν ἂ βούλονται πράττωσιν, ἔλαθον αὐτοὶ τε ἀπολέμωσι ἰσχυόντες καὶ τοὺς νέους ὡσαύτως διατιθέντες, ὄντες τε ἀεὶ τῶν ἐπιτιθεμένων, ἐξ ὧν οὐκ ἐν πολλοῖς ἔτεσιν αὐτοὶ καὶ παῖδες
308 καὶ ξύμπασα ἢ πόλις ἀντ' ἐλευθέρων πολλάκις ἔλαθον αὐτοὺς γενόμενοι δοῦλοι.

NE. ΣΩ. Χαλεπὸν εἶπες καὶ δεινὸν πάθος.

ΞΕ. Τί δ' οἱ πρὸς τὴν ἀνδρείαν μᾶλλον ἔβοντες; ἄρ' οὐκ ἐπὶ πόλεμον ἀεὶ τινὰ τὰς αὐτῶν ξυντίκνοντες πόλεις διὰ τὴν τοῦ τοιοῦτου βίον σφοδροτέραν τοῦ δέοντος ἐπιθυμίαν εἰς ἐχθρὰν πολλοῖς καὶ δυνατοῖς καταστάντες ἢ πάμπαν διώλεσαν ἢ δούλας αὐτῶν καὶ ὑποχειρίους τοῖς ἐχθροῖς ὑπέθεσαν τὰς αὐτῶν πατρίδας;

B NE. ΣΩ. Ἔστι καὶ ταῦτα.

ΞΕ. Πῶς οὖν μὴ φῶμεν ἐν τούτοις ἀμφοτέρωτα ταῦτα τὰ γένη πολλὴν πρὸς ἄλληλα ἀεὶ καὶ τὴν μεγίστην ἰσχυεῖν ἐχθρὰν καὶ στάσιν;

NE. ΣΩ. Οὐδαμῶς ὡς οὐ φήσομεν.

ΞΕ. Οὐκοῦν ὅπερ ἐπεσκοποῦμεν κατ' ἀρχάς, ἀνευρηκαμεν, ὅτι μόρια ἀρετῆς οὐ σμικρὰ ἀλλήλοις διαφέρουσιν φύσει καὶ δὴ καὶ τοὺς ἰσχυόντας δραῖτον τὸ αὐτὸ τοῦτο;

NE. ΣΩ. Κινδυνεύεται.

ΞΕ. Τόδε τοίνυν αὐτὸ λάβωμεν.

NE. ΣΩ. Τὸ ποῖον;

XLVI. ΞΕ. Εἰ τίς που τῶν συνθετικῶν ἐπιστημῶν

πρᾶγμα ὁτιοῦν τῶν αὐτῆς ἔργων, κἂν εἰ τὸ φανυλότατον, ἐκοῦσα ἐκ μοχθηρῶν καὶ χρηστῶν τινῶν ξυνίστησιν, ἢ πᾶσα ἐπιστήμη πανταχοῦ τὰ μὲν μοχθηρὰ εἰς δύναμιν ἀποβάλλει, τὰ δ' ἐπιτήδεια καὶ χρηστὰ ἔλαβεν, ἐκ τούτου δὲ καὶ ὁμοίαν καὶ ἀνομοίαν ὄντων, πᾶντ' εἰς ἐν αὐτὰ ξυμ-ἀγούσα, μίαν τινὰ δύναμιν καὶ ἰδέαν δημιουργεῖ.

NE. ΣΩ. Τί μὴν;

ΞΕ. Οὐδ' ἄρα ἢ κατὰ φύσιν ἀληθῶς οὐσα ἡμῖν πο- D
λιτικὴ μὴ ποτε ἐκ χρηστῶν καὶ κακῶν ἀνθρώπων ἐκοῦσα εἶναι συστήσεται πόλιν τινὰ, ἀλλ' εὐδηλον ὅτι παιδιᾷ πρῶτον βασανεῖ, μετὰ δὲ τὴν βασανον αὐτοῖς δυναμένοις παιδεύειν καὶ ὑπηρετεῖν πρὸς τοῦτ' αὐτὸ παραδώσει, προστάττουσα καὶ ἐπιστατοῦσα αὐτῇ, καθάπερ ὑφαντικῇ τοῖς τε ξαίνουσι καὶ τοῖς τᾶλλα προπαρασκευάζουσιν ὅσα πρὸς τὴν πλέξιν αὐτῆς ξυμπαροκολουθοῦσα προστάττει καὶ ἐπιστατεῖ, τοιαῦτα ἐκάστοις ἐνδεικνύσα τὰ ἔργα ἀπο- E
τελεῖν, οἷα ἂν ἐπιτήδεια ἡγῆται πρὸς τὴν αὐτῆς εἶναι ξυμ-πλοκήν.

NE. ΣΩ. Πάνν μὲν οὖν.

ΞΕ. Ταῦτόν δὴ μοι τοῦθ' ἢ βασιλικὴ φαίνεται πᾶσι τοῖς κατὰ νόμον παιδευταῖς καὶ τροφεῦσι, τὴν τῆς ἐπιστατικῆς αὐτῆς δύναμιν ἔχουσα, οὐκ ἐπιτρέπειν ἀσκεῖν ὅτι μὴ τις πρὸς τὴν αὐτῆς ἐνέργασιν ἀπεργαζόμενος ἠθός τι πρέπον ἀποτελεῖ, ταῦτα δὲ μόνα παρακελεύεσθαι παιδεύειν· καὶ τοὺς μὲν μὴ δυναμένους κοινωνεῖν ἠθους ἀνδρείου καὶ σώφρονος ὅσα τε ἄλλα ἐστὶ τείνοντα πρὸς ἀρετὴν, ἀλλ' εἰς ἀθεότητα καὶ ὕβριν καὶ ἀδικίαν ὑπὸ κακῆς 309
βία φύσεως ἀπαθουμένους, θανάτοις τε ἐκβάλλει καὶ φρυγᾶς καὶ ταῖς μεγίσταις κολάζουσα ἀτιμίαις.

NE. ΣΩ. Λέγεται γοῦν πως οὕτως.

ΞΕ. Τοὺς δ' ἐν ἀμαθίᾳ τ' αὐτῶν καὶ ταπεινότητι πολλῇ κυλιδουμένους εἰς τὸ δουλικὸν ὑποξείνυσσι γένος.

NE. ΣΩ. Ὅρθότατα.

B ΞΕ. Τοὺς λοιποὺς τοῖνον, ὅσων αἱ φύσεις ἐπὶ τὸ γενναῖον ἰκαναὶ παιδείας τυγχάνουσαι καθίστασθαι καὶ δέξασθαι μετὰ τέχνης ξυμμιξιν πρὸς ἀλλήλας, τούτων τὰς μὲν ἐπὶ τὴν ἀνδρείαν μᾶλλον ξυντεινούσας, οἷον στημονοφνὲς νομίσας αὐτῶν εἶναι τὸ στερεὸν ἦθος, τὰς δὲ ἐπὶ τὸ κόσμιον πῖονί τε καὶ μαλακῶ καὶ κατὰ τὴν εἰκόνα κροκάδει διανήματι προσχρωμένας, ἐναντία δὲ τεινούσας ἀλλήλαις, πειράται τοιούδε τινα τρόπον ξυνδεῖν καὶ ξυμπλέκειν.

NE. ΣΩ. Ποῖον δὴ;

C ΞΕ. Πρῶτον μὲν κατὰ τὸ ξυγγενὲς τὸ ἀειγενὲς ὄν τῆς ψυχῆς αὐτῶν μέρος θείῳ ξυναρμοσαμένη δεσμῶ, μετὰ δὲ τὸ θεῖον τὸ ζωογενὲς αὐτῶν ἀνδρὶς ἀνθρωπίνους.

NE. ΣΩ. Πῶς τοῦτ' εἶπες αὐ;

XLVII. ΞΕ. Τὴν τῶν καλῶν καὶ δικαίων πέρι καὶ ἀγαθῶν καὶ τῶν τούτοις ἐναντίων ὄντως οὐσαν ἀληθῆ δόξαν μετὰ βεβαιώσεως, ὁπόταν ἐν ψυχῆς ἐγγίγνηται, θείαν φημί ἐν δαιμονίῳ γίνεσθαι γένει.

NE. ΣΩ. Πρέπει γοῦν οὕτως.

D ΞΕ. Τὸν δὴ πολιτικὸν καὶ τὸν ἀγαθὸν νομοθέτην ἂρ' ἴσμεν ὅτι προσήκει μόνον δυνατὸν εἶναι τῇ τῆς βασιλικῆς μούσῃ τοῦτο αὐτὸ ἐμποιεῖν τοῖς ὀρθῶς μεταλαβοῦσαι παιδείας, οὓς ἐλέγομεν νῦν δὴ;

NE. ΣΩ. Τὸ γοῦν εἰκός.

ΞΕ. Ὃς δ' ἂν δοῶν γε, ὦ Σώκρατες, ἀδυνατῇ τὸ τοιοῦτον, μηδέποτε τοῖς νῦν ζητουμένοις ὀνόμασιν αὐτὸν προσαγορεύωμεν.

NE. ΣΩ. Ὅρθότατα.

ΞΕ. Τί οὖν; ἀνδρεία ψυχῆ λαμβανομένη τῆς τοιαύτης ἀληθείας ἂρ' οὐχ ἡμεροῦται καὶ τῶν δικαίων μάλιστα

οὔτω κοινωνεῖν ἂν ἐθελήσειε, μὴ μεταλαβοῦσα δὲ ἀποκλίνει μᾶλλον πρὸς θηριώδη τινα φύσιν;

NE. ΣΩ. Πῶς δ' οὐ;

ΞΕ. Τί δέ; τὸ τῆς κοσμίας φύσεως ἂρ' οὐ τούτων μὲν μεταλαβὼν τῶν δοξῶν ὄντως σῶφρον καὶ φρόνιμον, ὡς γε ἐν πολιτείᾳ, γίγνεται, μὴ κοινωνήσαν δὲ ὦν λέγομεν ἐπονειδιστὸν τινα εὐηθείας δικαιοτάτα λαμβάνει φήμη;

NE. ΣΩ. Πάνν μὲν οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν ξυμπλοκὴν καὶ δεσμὸν τοῦτον τοῖς μὲν κακοῖς πρὸς σφᾶς αὐτοὺς καὶ τοῖς ἀγαθοῖς πρὸς τοὺς κακοὺς μηδέποτε μόνιμον φῶμεν γίνεσθαι, μηδέ τινα ἐπιστήμην αὐτῶ σπουδῇ πρὸς τοὺς τοιοῦτους ἂν χρῆσθαι ποτε;

NE. ΣΩ. Πῶς γάρ;

ΞΕ. Τοῖς δ' εὐγενέσι γενομένοις τε ἐξ ἀρχῆς ἦθεσι 310 θεοφθεσί τε κατὰ φύσιν μόνοις διὰ νόμων ἐμψύεσθαι, καὶ ἐπὶ τούτοις δὴ τοῦτ' εἶναι τέχνη φάρμακον, καὶ καθάπερ εἶπομεν τοῦτον θεϊότερον εἶναι τὸν ξύνδεσμον ἀρετῆς μερῶν φύσεως ἀνομοίων καὶ ἐπὶ τάναντία φερομένων.

NE. ΣΩ. Ἀληθέστατα.

ΞΕ. Τοὺς μὲν λοιποὺς, ὄντας ἀνθρωπίνους δεσμούς, ὑπάρχοντας τοῦτον τοῦ θείου σχεδὸν οὐδὲν χαλεπὸν οὔτε ἐννοεῖν οὔτε ἐννοήσαντα ἀποτελεῖν.

NE. ΣΩ. Πῶς δὴ, καὶ τίνας;

B ΞΕ. Τοὺς τῶν ἐπιγαμιῶν καὶ παίδων κοινωνήσεων καὶ τῶν περὶ τὰς ἰδίας ἐκδόσεις καὶ γάμους. οἱ γὰρ πολλοὶ τὰ περὶ ταῦτα οὐκ ὀρθῶς ξυνδοῦνται πρὸς τὴν τῶν παίδων γέννησιν.

NE. ΣΩ. Τί δὴ;

ΞΕ. Τὰ μὲν πλούτου καὶ δυνάμεων ἐν τοῖς τοιού-

τοῖς διαγμάτων τί καὶ τις ἂν ὡς ἀξία λόγον σπουδάξοι μεμφομένος;

NE. ΣΩ. Οὐδέν.

XLVIII. ΞΕ. Μᾶλλον δέ γε δίκαιον τῶν περὶ τὰ
C γένη ποιουμένων ἐπιμέλειαν τούτων περὶ λέγειν, εἴ τι μὴ
κατὰ τρόπον πράττουσιν.

NE. ΣΩ. Εἰκὸς γὰρ οὖν.

ΞΕ. Πράττουσι μὲν δὴ οὐδὲ ἐξ ἑνὸς ὀρθοῦ λόγου,
τὴν ἐν τῷ παραγοῆμα διακόντες ἡστυάνην καὶ τῷ τοῖς
μὲν προσομοίους αὐτοῖς ἀσπάζεσθαι, τοῖς δ' ἀνομοίοις
μὴ στέργειν, πλείστον τῇ δυσχερείᾳ μέρος ἀπονέμουτες.

NE. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Οἱ μὲν που κόσμοι τὸ σφέτερον αὐτῶν ἦθος
ζητοῦσι, καὶ κατὰ δύναμιν γαμοῦσί τε καὶ παρὰ τούτων
D καὶ τὰς ἐκδιδομένας παρ' αὐτῶν εἰς τούτους ἐκπέμπουσι
πάλιν· ὡς δ' αὐτως τὸ περὶ τὴν ἀνδρείαν γένος δοῦν, τὴν
αὐτοῦ μεταδιῶκον φύσιν, δεόν ποιεῖν ἀμφοτέρα τὰ γένη
τούτων τὸναντίον ἅπαν.

NE. ΣΩ. Πῶς, καὶ διὰ τί;

ΞΕ. Διότι πέφυκεν ἀνδρεία τε ἐν πολλαῖς γενέσεσιν
ἄμικτος γεννωμένη σφόδρον φύσει κατὰ μὲν ἀρχὰς ἀκμά-
ζειν ἡώμῃ, τελευταῖα δὲ ἐξανθεῖν παντάπασιν μανίας.

NE. ΣΩ. Εἰκὸς.

ΞΕ. Ἡ δὲ αἰδοῦς γε αὖ λίαν πλήρης ψυχῇ καὶ ἀκέ-
E ραστος τόλμης ἀνδρείας, ἐπὶ δὲ γενεὰς πολλὰς οὕτω γεν-
νηθεῖσα, νωθεστέρα φύεσθαι τοῦ καιροῦ καὶ ἀποτελευ-
τῶσα δὴ παντάπασιν ἀναπηροῦσθαι.

NE. ΣΩ. Καὶ τοῦτο εἰκὸς οὕτω συμβαίνειν.

ΞΕ. Τούτους δὴ τοὺς δεσμούς ἐλεγον ὅτι χαλεπὸν
οὐδὲν ξυνθεῖν ὑπάρχοντος τοῦ περὶ τὰ καλὰ καὶ ἀγαθὰ
μίαν ἔχειν ἀμφοτέρα τὰ γένη δοῦσαν. τοῦτο γὰρ ἐν καὶ
ὅλον ἐστὶ βασιλικῆς ξυνοφάνσεως ἔργον, μηδέποτε ἔσθαι

ἀφίστασθαι σφόδρα ἀπὸ τῶν ἀνδρείων ἡθῆ, συγκεκρί-
ζοντα δὲ ὁμοδοξίαις καὶ τιμαῖς καὶ δόξαις καὶ ὁμηρείων
ἐκδόσεσιν εἰς ἀλλήλους, λείον καὶ τὸ λεγόμενον εὐήτριον
ὑφάσμα ξυνάγοντα ἐξ αὐτῶν, τὰς ἐν ταῖς πόλεσιν ἀρχὰς 311
ἀεὶ κοινῇ τούτοις ἐπιτρέπειν.

NE. ΣΩ. Πῶς;

ΞΕ. Οὐ μὲν ἂν ἐνὸς ἀρχοντος χρεῖα συμβαίνειν, τὸν
ταῦτα ἀμφοτέρα ἔχοντα αἰρούμενον ἐπιστάτην· οὐ δ' ἂν
πλειόνων, τούτων μέρος ἑκατέρων συμμιγνύντα. τὰ μὲν
γὰρ σφοδρόνων ἀρχόντων ἡθῆ σφόδρα μὲν εὐλαβῆ καὶ δι-
καια καὶ σωτήρια, δομιύτητος δὲ καὶ τινος ἰταμότητος
δξείας καὶ πρακτικῆς ἐνδεῖται.

NE. ΣΩ. Δοκεῖ γοῦν δὴ καὶ τάδε.

ΞΕ. Τὰ δ' ἀνδρεία γε αὖ πρὸς μὲν τὸ δίκαιον καὶ B
εὐλαβὲς ἐκείνων ἐπιδεέστερα, τὸ δ' ἐν ταῖς πράξεσι τὸ μὲν
διαφερόντως ἴσχει. πάντα δὲ καλῶς γίνεσθαι τὰ περὶ
τὰς πόλεις ἰδία καὶ δημοσία τούτοις μὴ παραγενομένοι
ἀμφοῖν ἀδύνατον.

NE. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Τοῦτο δὴ τέλος ὑφάσματος εὐθυπλοκία συμ-
πλέκειν γίνεσθαι φαιμέν πολιτικῆς πράξεως τὸ τῶν ἀν-
δρείων καὶ σφοδρόνων ἀνθρώπων ἡθος, ὁπόταν ὁμοίᾳ C
καὶ φιλίᾳ κοινὸν ξυναγαροῦσα αὐτῶν τὸν βίον ἢ βασιλικῆ
τέχνη, πάντων μεγαλοπρεπέστατον ὑφασμάτων καὶ ἀρι-
στον ἀποτελέσασα [ὡστ' εἶναι κοινόν] τοὺς τ' ἄλλους ἐν
ταῖς πόλεσι πάντας δούλους καὶ ἐλευθέρους ἀμπίσχουσα,
συνέχη τούτῳ τῷ πλέγματι, καὶ καθ' ὅσον εὐδαίμονι
προσῆκει γίνεσθαι πόλει τούτου μηδαμῆ μηδὲν ἑλλεί-
πουσα ἀρχῇ τε καὶ ἐπιστάτῃ.

[NE.] ΣΩ. Κάλλιστα αὖ τὸν βασιλικὸν ἀπετέλεσας
ἄνδρα ἡμῖν, ὃ ἔξενε, καὶ τὸν πολιτικόν.